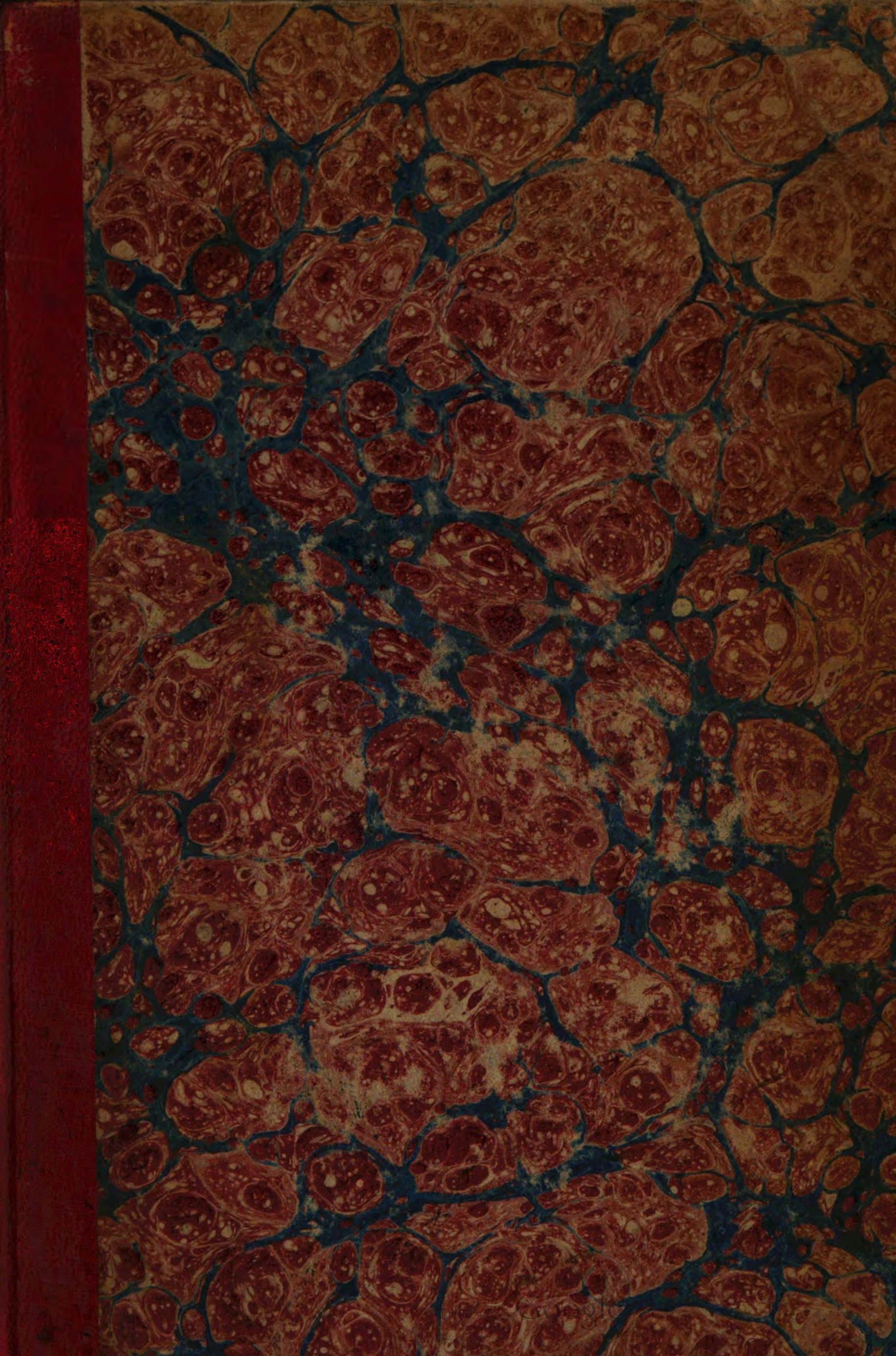
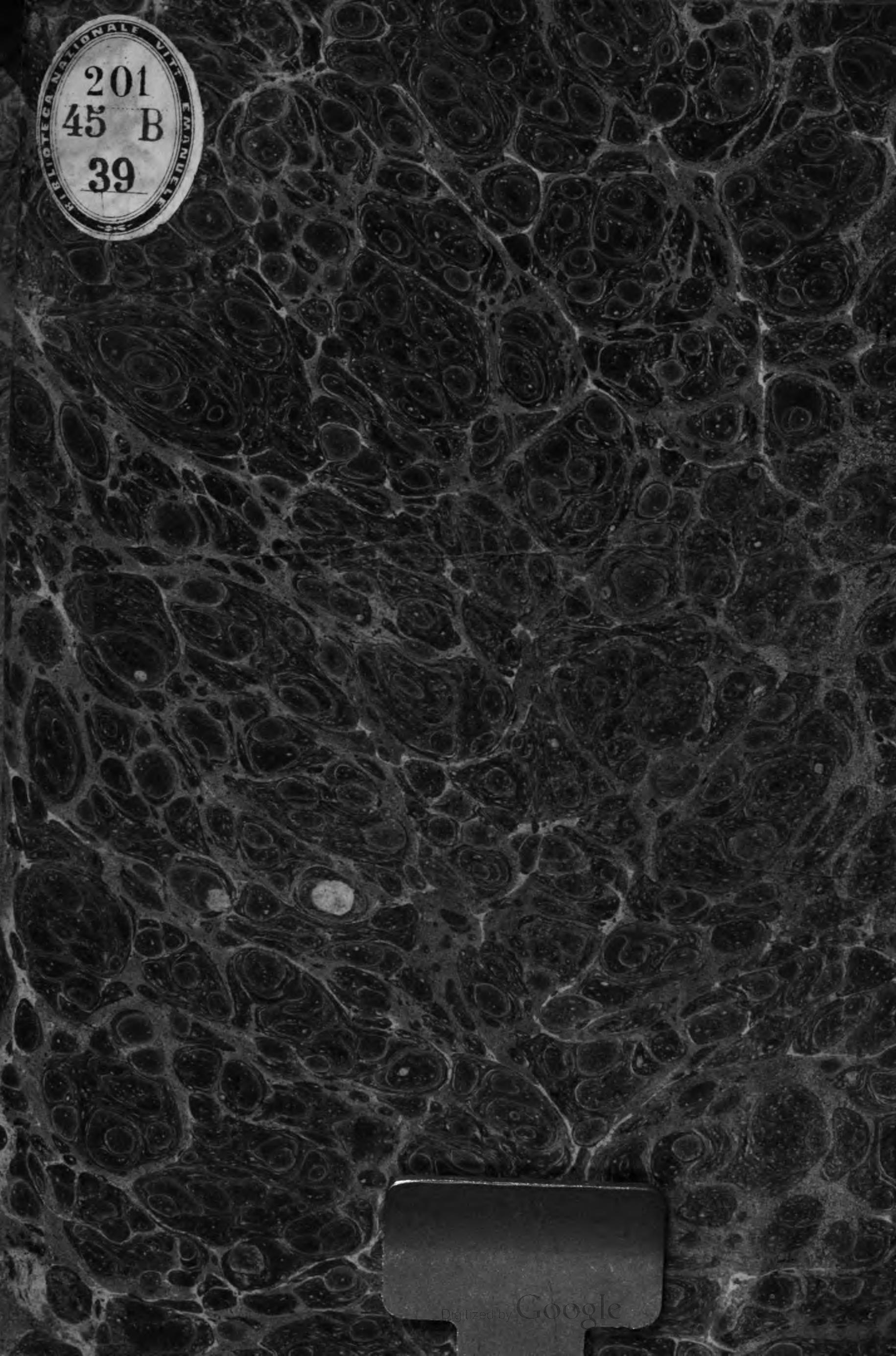
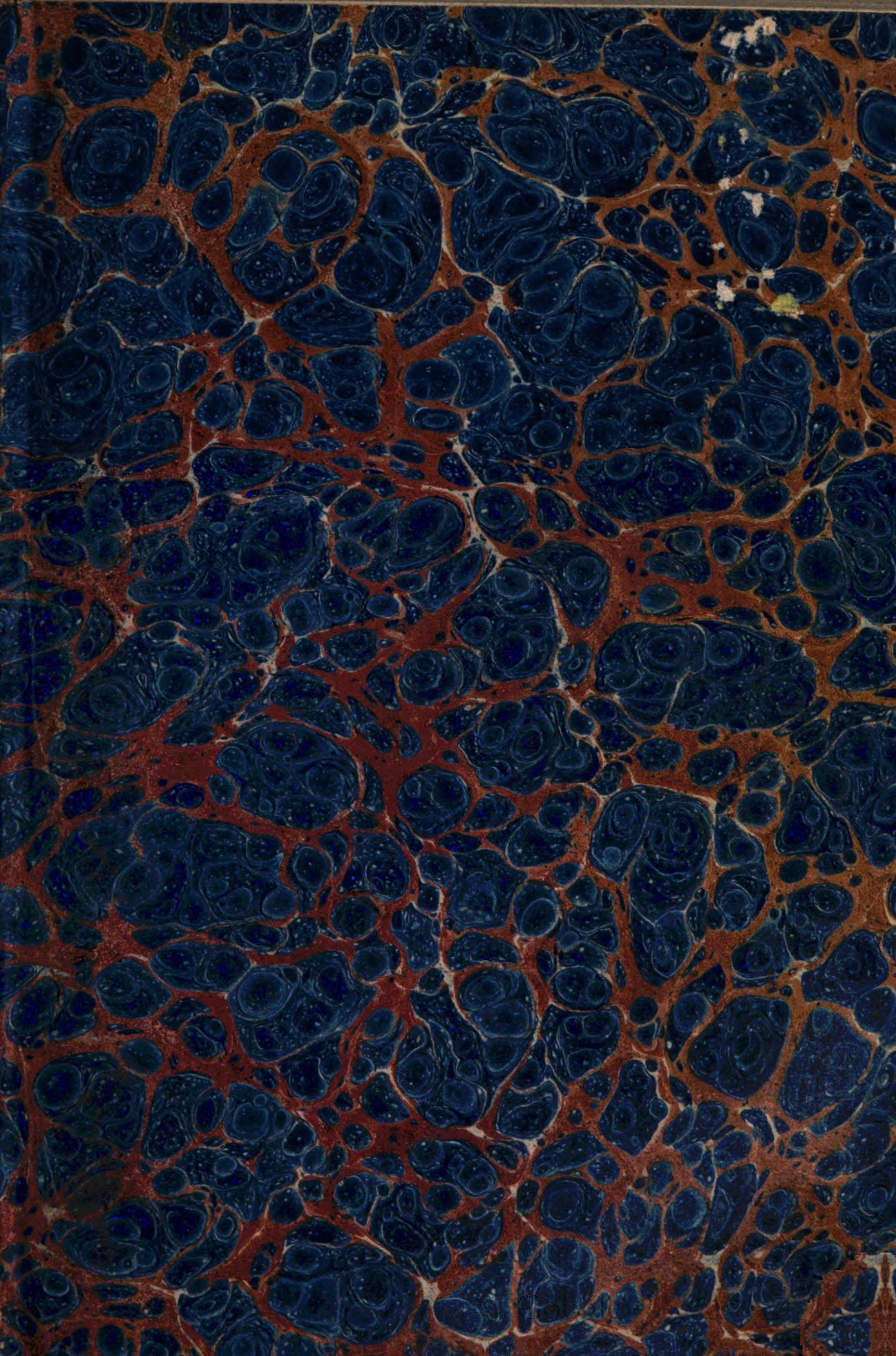
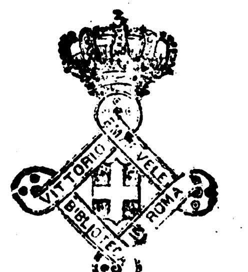

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
201
45 B
39

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

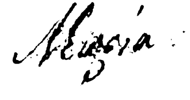
ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ

ΥΠΟ

Ν. ΒΑΜΒΑ.

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΝ ΤΩ Β. ΟΘ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΑΣΤ. (ΟΔ. ΕΡΜ. ΟΙΚ. Κ. ΠΙΤΑΡΗ).

1841.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΣ.

ΕΙΣ τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης Γραμματικῆς ἠρανίσθην ὅλην σχεδὸν τὴν ὕλην ἐκ τῆς τοῦ Αὐγούστου Ματθία, τῆς μεταφρασθείσης εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς ὑπὸ τοῦ Ἐδουάρδου Βαλεντίνου Βλομφιέλδου. Δὲν ἐπεσώρευσα ὅμως αὐτὴν, ὅπως εὑρίσκετο· ἀλλὰ, προθέμενος σκοπὸν νὰ ὁδηγήσω τὸν μαθητὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ βαθμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον φθάσας, δύναται καθ' ἑαυτὸν νὰ προχωρῇ, ἐὰν θέλῃ, ἀπεριορίστως εἰς τὰ τῆς Γλώσσης, ἐστοχάσθην χρέος μου νὰ ἀποφύγω καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ὄγκου, καὶ τὴν ἄκαιρον πολυμιξίαν, ὡς μᾶλλον καταβαρύνοντα τοὺς μαθητὰς, συγχέοντα τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ ἐμποδίζοντα τὴν ἐπίδοσιν. Διὰ ταῦτα ἠκολούθησα καὶ τάξιν διάφορον παρὰ τὴν συνήθη εἰς τὰς ἄλλας Γραμματικὰς, μετατοπίσας τὰ δυσκολώτερα, ἔνθα, προχωροῦντες, θέλουσιν εὑρίσκειν αὐτὰ ὀλιγώτερον δυσχερῆ.

Τὰς ποιητικὰς παρατηρήσεις, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἀναγκαίων καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον, παρέλιπον, ὡς ὕλην ἀνήκουσαν εἰς ἰδιαιτέραν ποιητικὴν Γραμματικήν.

Τὸ δὲ Συντακτικὸν τυπόνεται ἤδη κεχωρισμένον τοῦ τεχνολογικοῦ πρὸς οἰκονομίαν τῶν μαθητῶν, διὰ νὰ μὴ συγκατατρίβωσιν αὐτὸ ματαίως εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς εἰς τὰ Σχολεῖα φοιτήσεως.

Ν. ΒΑΜΒΑΣ.

ΠΙΝΑΞ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΛΛΑΒΑΙ, ΤΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΑ.

ΟΤΑΝ θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὰ νοήματα,, ἢ τὰ θελήματα ἡμῶν, προφέρομεν, ἢ γράφομεν, λόγια τινὰ διωρισμένα νὰ σημαίνωσιν αὐτὰ, καθὼς, ἀγαπῶ νὰ προκόψω. Ἡ προκοπὴ εἶναι φῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὰ λόγια ταῦτα λέγονται λέξεις.

Ἕκαστον ἔθνος ἔχει τὰς ἰδικάς του λέξεις, καὶ χωριστὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον προφέρει καὶ γράφει αὐτὰς διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μὲ ἡμᾶς, διὰ νὰ φανερόνωσι πρὸς ἀλλήλους τὰ νοήματα καὶ θελήματα αὐτῶν. Αἱ λέξεις δὲ αὗται, καὶ ὁ τρόπος τοῦ προφέρειν καὶ γράφειν αὐτὰς συνιστῶσι τὴν Γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, ἥτις λαμβάνει καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καθὼς, Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, Λατινικὴ, Γαλλικὴ, κ. τ. λ. Πᾶσα Γλῶσσα ὅμως τελειοποιεῖται μὲ τὴν προκοπὴν καὶ τὸν ἐξευγενισμὸν τοῦ ἔθνους της· καὶ ἡ τελειοποίησις αὕτη συνιστᾷ τοὺς νόμους, ἢ τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ λαλῆται καὶ νὰ γράφεται. Οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι ἡ Γραμματικὴ τοῦ ἔθνους. Οὕτω λοιπὸν διὰ νὰ μάθωμεν τὴν Γλῶσσαν τῶν σοφῶν καὶ ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων, πρέπει νὰ μάθωμεν τὴν Γραμματικὴν αὐτῆς,

τὸ ὁποῖον μᾶς εἶναι ἀναγκαῖον διὰ νὰ λαλῶμεν καὶ νὰ γράφωμεν καλῶς καὶ τὴν σημερινήν. Πρέπει ἀκόμη νὰ ἀναγινώσκωμεν βιβλία καλὰ, καὶ νὰ συναναστρεφώμεθα πεπαιδευμένους καὶ χρηστοήθεις ἀνθρώπους.

Ὅ,τι λέγομεν, ἢ γράφομεν, διὰ νὰ φανερώσωμεν τὰ νοήματα, ἢ τὰ θελήματά μας, ὀνομάζεται Λόγος· παραδείγματος χάριν, «Ἐπιμελοῦ νὰ ἀφήσης τοὺς υἱούς σου πεπαιδευμένους » καλήτερα, παρὰ πλουσίους,» τοῦτο εἶναι λόγος.

Τὰ λόγια δὲ, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ κάμωμεν τὸν λόγον, ὀνομάζονται, ὡς εἴπομεν, Λέξεις. Εἰς τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἐφέραμεν ἀνωτέρω, λέξεις εἶναι ταῦτα, ἐπιμελοῦ | νὰ | ἀφήσης | τοὺς υἱούς | σου | πεπαιδευμένους | καλήτερα | παρὰ | πλουσίους.

Αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ κάμνωμεν λόγους, εἶναι πολυάριθμοι· ὅσον ὅμως πολλαὶ καὶ ἂν εἶναι, δυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν αὐτὰς ὅλας εἰς ὀκτὼ τάξεις, ὡς θέλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Ὅταν προφέρωμεν λέξιν τινὰ, κάμνομεν χωριστὰς φωνὰς διαφόρους, εἰς τὴν λέξιν ΠΑΤΕΡΕΣ, κάμνομεν τρεῖς φωνὰς, ΠΑ ΤΕ ΡΕΣ Αὗται λοιπὸν αἱ χωρισταὶ φωναὶ εἰς πᾶσαν λέξιν, λέγονται Συλλαβαί.

Αἱ δὲ λέξεις, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν, τὰς ὁποίας ἔχουσι, λέγονται Μονοσύλλαβοι, καθὼς, φῶς. Δισύλλαβοι, καθὼς, Θεός· Τρισύλλαβοι, καθὼς, Ἡμέρα· κ. τ. λ. καὶ γενικῶς Πολυσύλλαβοι, ὅταν ἔχωσι πλειοτέρας συλλαβάς.

Γράμματα πάλιν λέγονται ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τῆς φωνῆς, τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν ὁμοῦ διὰ νὰ κάμωμεν τὰς συλλαβάς. Εἰς τὴν προειρημένην λέξιν τὸ Π καὶ τὸ Α, συσταίνουν τὴν συλλαβὴν ΠΑ τὸ Τ καὶ τὸ Ε, τὴν συλλαβὴν ΤΕ· τὸ Ρ, τὸ Ε καὶ τὸ Σ, τὴν συλλαβὴν ΡΕΣ.

Τὰ γράμματα λέγονται καὶ στοιχεῖα, διότι εἶναι τὰ πλέον ἁπλᾶ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων συνίστανται αἱ λέξεις..

Ἴδαμεν λοιπὸν ὅτι ὁ λόγος συνίσταται ἀπὸ λέξεις· αἱ λέξεις, ἀπὸ συλλαβάς· καὶ αἱ συλλαβαὶ, ἀπὸ γράμματα.

Τὰ γράμματα τῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν ἐλάλουν καὶ ἔγραφον

οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί, καὶ ταύτης ὁμοίως, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων λαλοῦμεν καὶ γράφομεν τὴν σήμερον, εἶναι τὰ ἀκόλουθα εἰκοσιτέσσαρα. (1)

Α	α	Ἄλφα,
Β	β	Βῆτα.
Γ	γ	Γάμμα.
Δ	δ	Δέλτα.
Ε	ε	Ἐψιλόν.
Ζ	ζ	Ζῆτα.
Η	η	Ἦτα.
Θ	θ	Θῆτα.
Ι	ι	Ἰῶτα.
Κ	κ	Κάππα.
Λ	λ	Λάμβδα:
Μ	μ	Μῦ.
Ν	ν	Νῦ.
Ξ	ξ	Ξῦ.

(1) Τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον συνίστατο ἀπὸ 16. μόνον γράμματα, τὰ α, β, γ, δ, ε, ι, κ, λ, μ, ν, ο, π, ρ, σ, τ, υ, τὰ ὁποῖα λέγεται κατὰ παράδοσιν, ὅτι ἔφερεν ἀπὸ τὴν Φοινίκην ὁ Κάδμος, ὅθεν ἐλέγοντο γράμματα Καδμήϊα (Ἡρόδοτ. Ε΄. 59), Φοινικήϊα (αὐτόθ. 58), Φοινίκια, ἢ Φοινικικά· εἰς ταῦτα Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, κατὰ τὴν ἕκτην πρὸ Χριστοῦ καὶ πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, ἐπρόσθεσαν τὰ ϑ, ζ, φ, χ, καὶ ξ, η, ψ, ω· Πρῶτοι οἱ Ἴωνες ἐδέχθησαν ὅλα τὰ 24 γράμματα, καὶ ἐκ τούτων οἱ Σάμιοι· ἐκ δὲ τῶν Σαμίων οἱ Ἀθηναῖοι· δὲν ἤρχισαν ὅμως νὰ τὰ μεταχειρίζωνται εἰς δημόσια ἔγγραφα παρὰ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐννενηκοστῆς τετάρτης Ὀλυμπεάδος, ἤγουν 403 πρὸ Χριστοῦ. Ἐντεῦθεν τὰ 24 γράμματα ἐλέγοντο καὶ Ἰωνικὰ, τὰ δὲ 16 Ἀττικά. Πρὶν τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἀντὶ τῶν ϑ, φ, χ, ἔγραφον τὰ ψιλὰ τ, π, προσθέτοντες κατόπιν τὸ Η, τὸ ὁποῖον ἦτο σημεῖον δασείας προφορᾶς, ὡς τΗόλος, πΗράσις, κΗάος· ἀντὶ τοῦ ζ, σδ, ἀντὶ τοῦ ξ, κσ, ἢ χσ, ἢ γσ, ἀντὶ τοῦ ψ, βσ, ἢ πσ· ἀντὶ δὲ τοῦ η, ε μακρὸν ἢ εε, ὡς δέελος (ιλ. κ. 466) ἀντὶ δῆλος, καὶ ἀντὶ τοῦ ω, ο, ο. Οἱ Αἰολεῖς ὅμως ἐφύλαττον τὸν ἀρχαῖον τρόπον τοῦ γράφειν.

Οἱ ἐπισημότεροι λαοὶ τῆς Ἑλλάδος ἦσαν οἱ Ἴωνες, οἱ Ἀττικοὶ, οἱ Δωριεῖς, καὶ ἡ Αἰολεῖς, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα εἶχε τινὰς διαφοράς· αἱ διαφοραὶ αὗται κάμνουσι τὰς τέσσαρας λεγομένας διαλέκτους, τὴν Ἰωνικὴν, τὴν Ἀττικὴν, τὴν Δωρικὴν, καὶ τὴν Αἰολικήν·

Κοινὴ δὲ λέγεται ἐκείνη, ἥτις εὑρίσκεται εἰς ὅλας πλὴν τῶν ἰδιωτισμῶν ἑκάστης.

Ο	ο		Ὀμικρόν.
Π	π		Πῖ.
Ρ	ρ		Ῥῶ.
Σ	σ	(ὅταν ἦναι εἰς τὸ τέλος, γράφεται ς)	Σίγμα.
Τ	τ		Ταῦ.
Υ	υ		Ὑψιλόν.
Φ	φ		Φῖ.
Χ	χ		Χῖ.
Ψ	ψ		Ψῖ.
Ω	ω		Ὠμέγα.

Ἀπὸ τὰ εἰκοσιτέσσαρα ταῦτα γράμματα ἑπτὰ μόνον δυνάμεθα νὰ προφέρωμεν μὲ ἓν ἄνοιγμα τοῦ στόματος, ἤγουν, μὲ μίαν ἁπλῆν φωνήν, καὶ δια τοῦτο λέγονται Φωνήεντα· ταῦτα εἶναι

α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

Τὰ ἐπίλοιπα δεκαεπτά, β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ. ψ, παριστάνουσι τροποποιήσεις γινομένας εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ εἰς τὴν παῦσιν τῆς φωνῆς, ἀλλ' ὄχι καθαυτὸ φωνήν, ὡς τὰ ἀνωτέρω· καὶ ἐπειδὴ προφέρονται πάντοτε συντροφευμένα μὲ κανὲν ἀπὸ τὰ φωνήεντα, διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Σύμφωνα· παραδείγματος χάριν, διὰ νὰ προφέρωμεν τὸ Π, πρέπει νὰ τὸ συντροφεύσωμεν ἢ μὲ τὸ Α, καὶ τότε λέγομεν ΠΑ· ἢ μὲ τὸ Ε, καὶ τότε προφέρεται ΠΕ· ἢ μὲ τὸ Η, καὶ τότε πάλιν γίνεται ΠΗ· ὡσαύτως καὶ μὲ τὰ ἄλλα φωνήεντα.

Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα τὸ η καὶ τὸ ω, ἐπρόφερον οἱ παλαιοὶ μὲ χρόνον μακρόν, ἤγουν μὲ ἀργοπορίαν τινά, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα ὀνομάζονται Μακρά.

Ἐξεναντίας τὸ ε, καὶ τὸ ο, ἐπρόφερον μὲ χρόνον βραχύν, ἤγουν ἐγρήγορα, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Βραχέα.

Τὰ ἐπίλοιπα τρία φωνήεντα, δηλαδή, τὸ α, τὸ ι, καὶ τὸ υ, εἰς ἄλλας λέξεις τὰ ἐπρόφερον μὲ ἀργοπορίαν, καὶ εἰς ἄλλας ἐγρήγορα, διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζονται Δίχρονα. Διὰ νὰ διακρίνωσι δὲ τὸν χρόνον, ὅταν εἶναι χρεία, συνειθίζουσι νὰ γράφωσιν ἐπάνωθεν ἢ κάτωθεν τοῦ ἀμφιβόλου φωνήεντος τὸ σημεῖον -, σημαῖνον ὅτι

εἶναι μακρὸν, ἢ τὸ υ, σημαῖνον ὅτι εἶναι βραχὺ, ὡς τιμή.

Τὴν σήμερον ὅμως τὰ μακρὰ καὶ τὰ βραχέα δὲν διακρίνονται εἰς τὴν προφορὰν, ἂν καὶ φυλάττωνται εἰς τὴν γραφήν. Περὶ δὲ τῆς διαιρέσεως τῶν συμφώνων θέλομεν ὁμιλήσειν ἀλλοῦ.

Ὅταν δύο βραχέα φωνήεντα προφέρνται μὲ μίαν φωνὴν, ὡς νὰ ἦσαν ἓν, τότε λέγεται Κυρία Δίφθογγος. Τοιαῦται δίφθογγοι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι ἕξ, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου.

Ὅταν πάλιν ἓν φωνῆεν μακρὸν ἔχῃ κατόπιν, ἢ ὑποκάτω του ἓν ἄλλο φωνῆεν βραχὺ, καὶ προφέρεται μὲ μίαν φωνὴν, λέγεται Καταχρηστικὴ Δίφθογγος. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι ἕξ, ᾳ, ῃ, ῳ, ηυ, ωυ, υι. Αἱ δίφθογγοι ὁμοίως, καὶ αἱ Κύριαι καὶ αἱ Καταχρηστικαὶ, δὲν διακρίνονται τὴν σήμερον εἰς τὴν προφοράν.

Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι, ὅταν εἰς λέξιν τινὰ πρόφερωνται χωρὶς κανὲν σύμφωνον, λέγονται Καθαραὶ Συλλαβαὶ, ὡς Ἀξία, Βιαία.

Ἡ συλλαβὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ λέξις λήγει, ἤγουν τελειόνει, ὀνομάζεται Λήγουσα. Ἡ εὑρισκομένη ἀμέσως πρὸ τῆς ληγούσης, λέγεται Παραλήγουσα. Ἂν εὑρίσκεται καὶ ἄλλη πρὸ τῆς παραληγούσης, λέγεται Προπαραλήγουσα· παραδείγματος χάριν, εἰς τὴν λέξιν ἄνθρωπος, ἡ συλλαβὴ πος εἶναι λήγουσα· ἡ θρω παραλήγουσα· ἡ αν προπαραλήγουσα. Ἐὰν ἡ λέξις ἔχῃ καὶ ἄλλας συλλαβὰς, δὲν δίδομεν πλέον εἰς αὐτὰς χωριστὴν ὀνομασίαν· ἡ λήγουσα ὅμως, ἡ παραλήγουσα, καὶ προπαραλήγουσα μᾶς χρειάζονται διὰ τοὺς τόνους, καθὼς θέλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Λέγεται ὅτι τονίζομεν τὰς λέξεις, ὅταν κτυπῶμεν τὴν φωνὴν ὅπου πρέπει, ἢ εἰς τὴν λήγουσαν, ἢ εἰς τὴν παραλήγουσαν, ἢ εἰς τὴν προπαραλήγουσαν· εἰς ἄλλας συλλαβὰς τονισμὸς δὲν γίνεται. Καὶ ὅταν γράφωμεν, διὰ νὰ δείξωμαν εἰς ποίαν συλλαβὴν πρέπει νὰ κτυπᾷ ἡ φωνὴ, βάλλομεν ἐπάνωθεν τῆς συλλαβῆς ταύτης ἓν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τόνος.

Οἱ τόνοι εἶναι τὰ τρία ἀκόλουθα σημεῖα ´ ` ῀ τὸ πρῶτον λέγεται Ὀξεῖα, τὸ δεύτερον, Βαρεῖα· τὸ τρίτον. Περισπωμένη. Ἀλλοῦ θέλολομεν εἰπεῖν ποῦ πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα ἕκαστον αὐτῶν.

Ὅταν ἡ λήγουσα τῆς λέξεως λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις

ἐκείνη λέγεται Ὀξύτονος· παραδείγματος χάριν, καλός.

Ὅταν ἡ Παραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις λέγεται Παροξύτονος, ἢ Βαρύτονος· παραδείγματος χάριν, σοφία.

Ὅταν ἡ προπαραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις λέγεται Προπαροξύτονος, παραδείγματος χάριν, ἄνθρωπος.

Ὅταν ἡ λήγουσα λαμβάνῃ τὴν περισπωμένην, καὶ ἡ λέξις ὁμοίως λέγεται Περισπωμένη, παραδείγματος χάριν, περιπατῶ.

Οταν ἡ παραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν περισπωμένην, ἡ λέξις λέγεται Προπερισπωμένη, παραδείγματος χάριν, σῶμα.

Ἡ Προπαραλήγουσα δὲν λαμβάνει ποτὲ περισπωμένην.

Τὰ σημεῖα ταῦτα τοῦ τονισμοῦ δὲν ἦσαν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἤκμαζεν· ἀλλ' ἐπενοήθησαν ἀπὸ τοὺς γραμματικοὺς ὕστερον κατὰ τὸ 200 πρὸ Χριστοῦ, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὰ γινόμενα σφάλματα εἰς τὸν τονισμὸν τῶν λέξεων.

Ὅταν ἡ λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνῆεν, ἐπάνωθεν τοῦ φωνήεντος τούτου γράφομεν τὸ σημεῖον ᾿ τὸ ὁποῖον λέγεται Ψιλή· ἢ τὸ ῾ τὸ ὁποῖον λέγεται Δασεῖα. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν, λέγομεν ὅτι ἡ λέξις Ψιλοῦται· καὶ εἰς τὴν δευτέραν, ὅτι Δασύνεται. Ἀλλοῦ θέλομεν εἰπεῖν, ποῖαι λέξεις Ψιλοῦνται, καὶ ποῖαι Δασύνανται.

Ἀπὸ τὰ σύμφωνα μόνον τὸ ρ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως εὑρισκόμενον, δασύνεται· ὅταν δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς λέξεως εὑρίσκωνται δύο ρ, τὸ ἓν ἀμέσως κατόπιν τοῦ ἄλλου, τὸ πρῶτον ψιλοῦται, καὶ τὸ δεύτερον δασύνεται· παραδείγματος χάριν, ἄῤῥωστος.

Εἰς ὅλας τὰς Γλώσσας ἡ προφορὰ τῶν φωνηέντων εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν λέξεων γίνεται φυσικὰ μὲ ἦχον τινὰ μᾶλλον ἢ ἧττον πλησιάζοντα εἰς τὴν προφορὰν τοῦ χ, ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον λεπτήν. Οἱ γραμματικοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπενόησαν τὰ δύο προειρημένα σημεῖα, διὰ νὰ δεῖχνωσιν εἰς ποίας λέξεις πρέπει νὰ γίνεται ἡ προφορὰ λεπτή, καὶ εἰς ποίας δασεῖα· ὅθεν τὸ σημεῖον ᾿ ὠνομάσθη πνεῦμα ψιλὸν, ἢ ψιλή, καὶ τὸ ῾ πνεῦμα δασὺ, ἢ δασεῖα· τὴν σήμερον ὅμως δὲν φυλάττεται καμμία δασύτης· τὰ σημεῖα μένουσιν ὡς καὶ οἱ τόνοι, μόνον διὰ τὴν ὀρθογραφίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΟΚΤΩ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ὅσον πολυάριθμοι καὶ ἂν ἦναι αἱ λέξεις, δυνάμεθα, ὡς εἶπον, νὰ τὰς συμπεριλάβωμεν εἰς ὀκτὼ τάξεις, αἵτινες λέγονται· Ὄνομα, Ἄρθρον, Ἀντωνυμία, Ῥῆμα, Μετοχὴ, Ἐπίῤῥημα, Πρόθεσις, Σύνδεσμος· τῳόντι.

ὈΝΟΜΑΤΑ. Διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πράγματα, δίδομεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν, ἢ εἰς πολλὰ ὅμοια μεταξύτων, ἓν χωριστὸν ὄνομα, καὶ ἄλλο λέγομεν Ξύλον, ἄλλο πέτραν, ἄλλο Δένδρον, κ. τ. λ. τὸ αὐτὸ κάμνομεν διὰ νὰ διακρίνωμεν καὶ τὰ ζῶα, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλαι λοιπὸν αἱ τοιαῦται λέξεις δύνανται νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς μίαν χωριστὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν ἐπιγράφομεν, Ονομα. Οὕτω λοιπὸν, Ὀνόματα λέγονται αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τὰ πράγματα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅτι πρᾶγμα ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ διακρίνωμεν αὐτά.

ΑΡΘΡΑ. Ὅταν λαλῶμεν, ἢ γράφωμεν, διὰ κανὲν πρᾶγμα, ἢ ζῶον, ἢ ἄνθρωπον, ὡρισμένον καὶ γνωστὸν εἰς ἐκείνους, οἵτινες μᾶς ἀκούουσι, βάλλομεν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ὄνομά του μίαν μονοσύλλαβον λέξιν· παραδείγματος χάριν, ὁ Ισίδωρος, ἡ Μαρία, τὸ βιβλίον, οἱ ἄνδρες, αἱ γυναῖκες, τὰ βιβλία. Αὗται αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, Ο, Η, ΤΟ, ΟΙ, ΑΙ, ΤΑ, περιλαμβάνονται εἰς μίαν δευτέραν τάξιν, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν Α'ρθρα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι διὰ νὰ προσδιορίζωμεν τὰ πράγματα.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ. Ὁ λαλῶν, φυσικὰ πρέπει νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διακρίνῃ μὲ λέξεις τινὰς τὸ ἰδικόν του πρόσωπον ἀπὸ τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον λαλεῖ, καὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπον, ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖ· ὅθεν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας εὑρίσκονται τοιαῦται λέξεις διακριτικαὶ τῶν προσώπων· εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν εἶναι αὗται, ἐγὼ, ἡμεῖς, σὺ, ὑμεῖς,

αὐτὸς, αὐτοί. Αἱ αὐταὶ σώζονται καὶ εἰς τὴν σημερινήν, πλὴν τῆς ὑμεῖς, ἀντὶ τῆς ὁποίας λέγομεν κοινότερον, σεῖς. Αὗται λοιπὸν αἱ λέξεις, καὶ ἄλλαι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, τὰς ὁποίας θέλομεν ἰδεῖν ὕστερον, κάμνουσι μίαν τρίτην τάξιν, τὴν ὁποίαν οἱ γραμματικοὶ ὠνόμασαν ἀντωνυμίας.

ΡΗΜΑΤΑ. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν τὴν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν κάμνει τὶ ὑποκείμενον εἰς ἄλλο, ἢ λαμβάνει ἀπὸ ἄλλο, ἢ τέλος πάντων, τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, μεταχειριζόμεθα λέξεις τινάς, αἵτινες λέγονται Ῥήματα, παραδείγματος χάριν, ὁ Θεὸς κολάζει τοὺς κακούς· οἱ κακοὶ κολάζονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰσίδωρος ἀῤῥωστεῖ. Οὕτω τὰ ῥήματα κάμνουσι χωριστὴν τετάρτην τάξιν.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ τὸ ὑποκείμενον ὅτι ἐνεργεῖ εἰς ἄλλο, καθὼς τὸ κολάζει, τότε λέγεται Ἐνεργητικόν.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ τὸ ὑποκείμενον ὅτι λαμβάνει τὴν ἐνέργειαν ἀπὸ ἄλλο, ἤγουν παθαίνει, καθὼς ἀνωτέρω τὸ κολάζονται, τότε λέγεται Παθητικόν.

ΟΥΔΕΤΕΡΟΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ εἰς ποίαν κατάστασιν, εὑρίσκεται τὸ ὑποκείμενον, καθὼς τὸ ἀῤῥωστῶ, τότε λέγεται Οὐδέτερον, ἢ Καταστατικόν.

ΜΕΤΟΧΑΙ. Πολλάκις δίδουσιν εἰς τὰ ῥήματα μορφὴν ὀνόματος, καθώς, γράφων, ἀναγινώσκων, τρεφόμενος, περιπατῶν, ἐπιμελούμενος, κ. τ. λ. ἐκ τῶν ῥημάτων γράφω, ἀναγινώσκω, τρέφομαι, περιπατῶ, ἐπιμελοῦμαι, κ. τ. λ. Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται Μετοχαί, καὶ κάμνουσι χωριστὴν πέμπτην τάξιν.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ. Ὅταν θέλωμεν ἀκόμη νὰ φανερώσωμεν τὸν καιρόν, τὸν τόπον, ἢ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ἐνέργεια, ἢ τὸ πάθος, ἢ κατὰ τὸν ὁποῖον θεωρεῖται ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου, μεταχειριζόμεθα ἰδιαιτέρας τινὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι λέγονται Ἐπιῤῥήματα· καθὼς ἐὰν λέγω περί τινος, ὅτι ἀεὶ ἐργάζεται, οἰκεῖ ἔξω τῆς πόλεως, διάγει ἡσύχως, σπανίως ἀῤῥωστεῖ, αἱ λέξεις ἀεί, ἔξω, ἡσύχως, σπανίως, εἶναι ἀπὸ τὴν ἕκτην τάξιν, ἥτις λέγεται Ἐπιῤῥήματα.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ. Εἶναι λέξεις τινὲς, αἵτινες βάλλονται ἐμπρὸς ἀπὸ ὀνόματα, ἀντωνυμίας, μετοχὰς, καὶ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, εἴτε ἑνωμέναι μὲ αὐτὰ, εἴτε χωρισταὶ, ὅθεν ὠνομάσθησαν Προθέσεις, καὶ μὲ αὐτὰς φανερόνουσι καιρὸν, τρόπον, τόπον, ἢ ἄλλην τινὰ περίστασιν· παραδείγματος χάριν, Ὁ Σωκράτης ἐγεννήθη ἐ ν Ἀθήναις κ α τ ὰ τὸ τετρακοσιοστὸν ἑξηκοστὸν ἔννατον ἔτος πρὸ Χριστοῦ. Εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο, ἡ Ἐ ν, ἡ Κ α τ ὰ, ἡ Π ρ ὸ, εἶναι ἀπὸ τὰς προθέσεις, αἵτινες κάμνουσι τὴν ἑβδόμην τάξιν.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ. Τέλος πάντων, εἶναι καὶ ἄλλαι λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν συνδεδεμένα ὁμοῦ πολλὰ πράγματα, ἢ περιστάσεις, ἢ νοήματα· διὰ τοῦτο αἱ λέξεις αὗται λέγονται Σύνδεσμοι· παραδείγματος χάριν, « Ἀποθέμενοι ο ὖ ν πᾶσαν κακίαν, κ α ὶ πάντα δόλον, κ α ὶ ὑποκρίσεις, κ α ὶ φθόνους, κ α ὶ πάσας καταλαλιὰς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵ ν α ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε (1) ». Εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα αἱ λέξεις Ο ὖ ν, Κ α ὶ, Ἵ ν α, λέγονται Σύνδεσμοι.

Ἀπὸ τὴν σύντομον ταύτην ἐξέτασιν βλέπομεν ὅτι τῳόντι αἱ λέξεις τῆς Γλώσσης διαιροῦνται φυσικὰ εἰς τὰς ὀκτὼ προειρημένας τάξεις, τὰς ὁποίας λέγουσι μ έ ρ η τ ο ῦ λ ό γ ο υ. Ἂς ἔλθωμεν τώρα νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὰ ἰδιαιτέρως, βαθμηδὸν προχωροῦντες εἰς τὴν τελειοτέραν γνῶσιν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΤΑ ΑΡΙΘΜΟΙ, ΠΤΩΣΕΙΣ, ΚΑΙ ΓΕΝΗ ΑΥΤΩΝ.

Εἴπομεν ὅτι λέγονται Ὀνόματα αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τὰ πράγματα. Ἄλλοτε ὅμως διακρίνομεν μὲ αὐτὰ

(1) Πέτρου Αποστ. Ἐπιστολ. ά. κεφ. β'.

ἁπλῶς τὸ πρᾶγμα, καθὼς, ἄνθρωπος, ἵππος, ὄρος, καὶ ἄλλοτε, ὁποῖον ἢ πόσον εἶναι, καθὼς δίκαιος ἄνθρωπος, μέγα ὄρος, ἵππος γενναῖος κ. τ. λ.

Ὅταν τὸ ὄνομα διακρίνῃ ἁπλῶς τὸ πρᾶγμα, λέγεται Οὐσιαστικὸν, καθὼς, ἄνθρωπος, ὄρος, ἵππος. κ. τ. λ.

Ὅταν φανερόνῃ ὁποῖον ἢ πόσον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἢ ἄλλην καμμίαν περίστασιν αὐτοῦ, λέγεται Ἐπίθετον, καθὼς, δίκαιος, μέγας, γενναῖος. κ. τ. λ.

Ἐπειδὴ ὅμως ἄλλοτε θέλομεν νὰ φανερώσωμεν ἓν μόνον πρᾶγμα, ἄλλοτε δύο, καὶ ἄλλοτε πλειότερα, ἔπρεπε καὶ τὰ ὀνόματα εἰς τὰς διαφόρους ταύτας περιστάσεις νὰ λαμβάνωσι διαφορὰν τινὰ καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν, ὥστε νὰ φανερόνωμεν μὲ αὐτὰ, λαλοῦντες ἢ γράφοντες, τί ἐννοοῦμεν, ἕν, δύο, ἢ πλειότερα πράγματα. Οὕτω λοιπὸν λέγοντες, ἄνθρωπος, ἐννοοῦμεν ἕνα· ἀνθρώπω, δύο· ἄνθρωποι, πλειοτέρους παρὰ δύο· καὶ αἱ τρεῖς αὗται διοφοραὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν τῶν ὀνομάτων, λέγονται Ἀριθμοί· Ἑνικὸς, ὅταν τὸ ὄνομα φανερόνῃ ἓν μόνον πρᾶγμα· Δυϊκὸς, ὅταν φανερόνῃ δύο· Πληθυντικὸς, ὅταν φανερόνῃ ὑπὲρ τὰ δύο· Συνειθίζουσιν ὅμως καὶ ὅταν ἦναι δύο τὰ πράγματα, νὰ μεταχειρίζωνται πληθυντικὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, δύο ἄνθρωποι.

Πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἄλλοι εἶναι ἄνδρες, καὶ ἄλλοι γυναῖκες, καὶ ἀπὸ τὰ ζῶα ὁμοίως, ἄλλα εἶναι ἀρσενικὰ, ἄλλα θηλυκά. Ἔπρεπε λοιπὸν καὶ τὰ ὀνόματα νὰ ἔχωσι διαφορὰν τινὰ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ καταλαμβάνωμεν πότε φανερόνουσιν ἀρσενικὸν γένος, καὶ πότε θηλυκόν. Ἡ διαφορὰ αὕτη γίνεται πολλάκις καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν τοῦ ὀνόματος· διότι λέγομεν, παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ ἀρσενικὸν, καλὸς Γεώργιος, καὶ εἰς τὸ θηλυκὸν, καλὴ Μαρία· γενικῶς ὅμως, χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι τὸ ἄρθρον Ὁ καὶ τοῦ θηλυκοῦ, τὸ ἄρθρον Ἡ. Ὅσα δὲ πράγματα δὲν εἶναι εἰς τὴν φύσιν οὔτε ἀρσενικὰ, οὔτε θηλυκὰ, καθὼς τὰ ξύλα, τὰ μέταλλα, καὶ ὅλα τὰ ἄψυχα, ταῦτα λέγονται οὐδέτερα· ὅθεν λέγομεν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν

ὅτι εἶναι οὐδέτερα, ἢ οὐδετέρου γένους, καὶ γράφονται πολλάκις διαφόρως παρὰ τὰ ἄλλα, καθὼς, ξύλον, βιβλίον· πλὴν καὶ ἐδῶ τὸ γενικὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ οὐδετέρου γένους κατὰ τοὺς γραμματικοὺς εἶναι ἁπλῶς τὸ ἄρθρον ΤΟ (1).

Ὅσα λοιπὸν ὀνόματα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον Ὁ, λέγονται πάντοτε κατὰ τοὺς γραμματικοὺς, Ἀρσενικά.

Ὅσα λαμβανουσι τὸ ἄρθρον Ἡ, λέγονται Θηλυκά.

Ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον ΤΟ, λέγονται Οὐδέτερα.

Τέλος πάντων, ἐπειδὴ θεωροῦμεν τὰ πράγματα ἢ καθ' ἑαυτὰ ἐνεργοῦντα, πάσχοντα, εἰς κατάστασιν τινὰ εὑρισκόμενα, καθὼς ὅταν λέγωμεν, ὁ Ἰσίδωρος γράφει, ἐπαινεῖται, περιπατεῖ, κ. τ. λ. ἢ σχετικῶς πρὸς ἄλλα, καθὼς ὅταν φανερόνωμεν τίνος εἶναι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἢ τίνος χάριν λέγομεν ἢ πράττομεν τὶ, ἢ ποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας, ἔπρεπε καὶ τὰ ὀνόματα κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας περιστάσεις νὰ λέγωνται καὶ νὰ γράφωνται διαφόρως. Οὗτοι λοιπὸν οἱ διάφοροι τρόποι τῆς προφορᾶς καὶ τῆς γραφῆς λέγονται Πτώσεις τοῦ ὀνόματος. Ἡ μορφὴ κατὰ τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα τὸ ὄνομα, ὅταν θεωρῶμεν τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ, λέγεται Ὀνομαστικὴ, καθὼς ὅταν λέγωμεν, ὁ Ἰσίδωρος ἀναγινώσκει. Ὅταν εἴπωμεν, τοῦ Ἰσιδώρου ὁ υἱὸς ἀγαπᾷ τὴν παιδείαν, ἐδῶ τὸ Ἰσίδωρος ὄνομα ἔλαβε μεταβολὴν εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Γενικὴ, ἥτις φανερόνει γενικῶς τὴν σχέσιν, ἢ σύνδεσιν, τὴν μεταξὺ προσώπων καὶ πραγμάτων, ὡς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσιδώρου, ὁ πατὴρ τοῦ Νικολάου, τὰ θηρία τῆς γῆς, κ. τ. λ. Ὅταν πάλιν εἴπω, τῷ Ἰσιδώρῳ δίδωμι, βλέπεις καὶ ἐδῶ ἄλλην μεταβολὴν τοῦ ὀνόματος, διὰ

---

(1) Δύο μόνα γένη εἶναι εἰς τὴν φύσιν, τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυκόν· τὸ οὐδέτερον λοιπὸν, ἤγουν, ὅ,τι πρᾶγμα δὲν εἶναι οὔτε ἀρσενικὸν οὔτε θηλυκὸν, γένος δὲν ἔχει, ἀλλ' εἶναι ἁπλῶς ἓν ὑλικὸν ἄτομον· εἰς τὰς γλώσσας ὅμως τοιαύτη φυσικὴ ἀκρίβεια δὲν φυλάττεται, ὥστε τὸ Ὁ ἄρθρον νὰ συντροφεύῃ πάντοτε τὰ φύσει ἀρσενικά· τὸ Ἡ, τὰ φύσει θηλυκά· καὶ τὸ ΤΟ, τὰ ἁπλῶς ὑλικὰ ἄτομα. Ἀλλ' ἡ φαντασία ἐμψυχόνει καὶ τὰ ἄψυχα.

νὰ φανερώσω εἰς ποῖον δίδω· ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Δοτική, ἥτις φανερόνει τὴν σχέσιν τοῦ ἐνεργοῦντος πρὸς τὸ πρόσωπον, ἢ πρὸς τὸ πρᾶγμα, χάριν τοῦ ὁποίου, ἢ εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ τὶ, ὡς, ἀνοίγω σοι τὴν θύραν· δίδωμί σοι ἀσφάλειαν. Ἐὰν εἴπω, διὰ τὸν Ἰσίδωρον πάντα ὑπομένω, ἰδοὺ καὶ ἄλλη μεταβολὴ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, διὰ νὰ φανερώσω τὴν αἰτίαν· ἡ μεταβολὴ αὕτη ὀνομάζεται Αἰτιατική. Τέλος πάντων, ὅταν κράζων τὸν Ἰσίδωρον, εἴπω, χαῖρε, Ἰσίδωρε, ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Κλητική. Ἀπὸ τὰ παραδείγματα ταῦτα βλέπεις ὅτι τὰ ὀνόματα ἔχουσι πέντε πτώσεις, Ὀνομαστικὴν, Γενικὴν, Δοτικὴν, Αἰτιατικὴν, καὶ Κλητικήν. Ἴδες ἀκόμη ὅτι καὶ τὰ ἄρθρα συμμεταβάλλονται μὲ τὰ ὀνόματα.

Ὅλα λοιπὸν τὰ ὀνόματα ἔχουσι Γένος, Ἀριθμὸν, καὶ Πτῶσιν, ἤγουν προφέρονται καὶ γράφονται διαφόρως, διὰ νὰ φανερόνωσιν εὐκόλως καὶ ἀσυγχύτως τὰ γένη, τοὺς ἀριθμοὺς, καὶ τὰς σχέσεις τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων.

Ἂς δείξωμεν τώρα τακτικῶς ὅλας τὰς μεταβολὰς ταύτας, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ ἄρθρα, διότι μεταχειριζόμεθα αὐτὰ πρὸ τῶν ὀνομάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΑΡΘΡΑ.

Τὰ ἄρθρα, ὡς εἴπαμεν, προσδιορίζουσι τὰ πράγματα, καὶ χωρίζουσιν αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ των, ὡς ὅταν λέγω, δός μοι τὸ βιβλίον· ὁ Γεώργιος γράφει· ἡ θύρα ἀνέῳχται. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὀνομαστική,	ὁ	ἡ	τὸ
Γενική,	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτική	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτιατική,	τὸν	τὴν	τὸ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	τὰ	τὼ
Γενικ. καὶ Δοτικ.	τοῖν	ταῖν	τοῖν

Πληθυντικός.

Ονομαστικ.	οἱ	αἱ	τὰ
Γενικ	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτικ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτιατικ.	τοὺς	τὰς	τὰ

Παρατήρησε πρῶτον, ὅτι ἡ γενική, καὶ δοτικὴ τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι αἱ αὐταί, εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον γένος. Δεύτερον, εἰς τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν ἑκάστου γένους, ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατική, ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ εἶναι ἡ αὐτή. Τρίτον, ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου εἶναι ὁ

αὐτός. Τέταρτον, ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὅλα τὰ γένη· εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον, ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ αἰτιατική.

Η ἑνικὴ καὶ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ δυσύνονται.

Η γενικὴ καὶ δοτικὴ περισπᾶται.

Η ἑνικὴ δοτικὴ ὑπογράφεται.

Η αἰτιατικὴ βαρύνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Η ὀνομαστικὴ λέγεται καὶ Ὀρθὴ καὶ Εὐθεῖα, διότι μὲ αὐτὴν παρασταίνομεν κατ' εὐθεῖαν τὰ πράγματα, καθὼς δηλαδὴ εὑρίσκονται καθ' ἑαυτὰ εἰς τὴν φυσικήν των θέσιν καὶ κατάστασιν. Διὰ τοῦτο αἱ μεταβολαί, τὰς ὁποίας λαμβάνει ἡ λήγουσα τῆς Ὀρθῆς καὶ Εὐθείας λέγονται κυρίως Πτώσεις καὶ Πλάγιαι, ὀνομασίαι ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὰς ὀρθὰς καὶ εὐθείας· ἡ δὲ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ καταχρηστικῶς συναριθμεῖται μὲ τὰς πτώσεις. Κλίσις δὲ λέγεται γενικῶς ὁ τρόπος τῆς ληκτικῆς μεταβολῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνουσι τὰ ὀνόματα καθ' ὅλας τὰς πτώσεις καὶ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμούς, κλίνοντα τρόπον τινὰ ἀπὸ τὴν εὐθεῖαν θέσιν των, ἀπὸ τὴν ὀνομαστικήν.

Ἄλλα ὀνόματα λαμβάνουσιν εἰς τὸ τέλος τὴν αὐτὴν μεταβολήν, ἤγουν κλίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἄλλα κατὰ διάφορον· ὅθεν ἐὰν συνάξωμεν εἰς τάξεις χωριστάς, ὅσα κλίνονται ἀκριβῶς, ἢ σχεδὸν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, γενῶνται διάφοροι κλίσεις. Εἰς πέντε ὅμως γενικὰς τάξεις δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὰ ὀνόματα κατὰ τοὺς τρόπους τῆς κλίσεώς των, φεύγοντες ἐξίσου καὶ τῆς συντομίας καὶ τῆς ἐκτάσεως τὴν ὑπερβολήν. Διὰ νὰ κλίνωμεν δὲ ὀρθῶς ἑκάστης τάξεως ὄνομα, ἀρκεῖ νὰ ἐξεύ-

ρωμεν τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῆς γνωρίσματα, καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα ἓν παράδειγμα, κατὰ τὸ ὁποῖον κλίνονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὀνόματα, ὅσα ἔχουσι τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά.

Αἱ κλίσεις λοιπὸν τῶν ὀνομάτων εἶναι πέντε· εἰς τὰς πρώτας τέσσαρας ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα· εἰς δὲ τὴν πέμπτην, τὰ περιττοσύλλαβα.

Ἰσοσύλλαβα ὀνόματα λέγονται ὅσα ἔχουσιν εἰς ὅλας των τὰς πτώσεις τόσας συλλαβὰς, ὅσας ἔχει καὶ ἡ ὀνομαστική.

Περιττοσύλλαβα δὲ ὀνόματα λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων αἱ πτώσεις, ἤγουν, ἡ γενικὴ, ἡ δοτικὴ, καὶ ἡ αἰτιατικὴ, τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, ἔχουσι προσθήκην μίαν συλλαβὴν περισσότερον παρὰ τὴν ὀνομαστικήν.

Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα τῶν κλίσεων γράφομεν τὰς πτωτικὰς καταλήξεις χωρισμένας, διὰ νὰ φαίνωνται καθαρώτερα, καὶ οὕτω νὰ ἐντυπόνωνται εἰς τὴν μνήμην καλήτερα. Ἐπιφέρομεν δὲ εἰς ἑκάστην κλίσιν καὶ ἰδιαίτερον πίνακα τῶν καταλήξεων αὐτῆς.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ.

Εἰς τὴν πρώτην κλίσιν ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἰσοσύλλαβα ἀρσενικὰ ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ τελειόνει εἰς ΑΣ, ἢ εἰς ΗΣ.

Τὰ λήγοντα εἰς ΑΣ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ονομ.	ὁ ταμί-ας	οἱ ταμί-αι
Γενικὴ.	τοῦ ταμί-ου	τῶν ταμι-ῶν
Δοτικὴ.	τῷ ταμί-ᾳ	τοῖς ταμί-αις
Αἰτιατ.	τὸν ταμί-αν	τοὺς ταμί-ας
Κλητ.	ὦ ταμί-α	ὦ ταμί-αι

(Ἀττικῶς, ὦ ταμί-ας)

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ταμί-α
Γενικὴ καὶ Δοτ. τοῖν ταμί-αιν
Κλητικὴ, . . . : ὦ ταμί-α

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται καὶ τὰ τολμητίας, οἰηματίας, ἐγκρυφίας, ὀκλαδίας

Τὰ λήγοντα εἰς ΗΣ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός,
Ὄνομ.	ὁ προφήτ-ης	οἱ προφῆτ-αι
Γενικὴ,	τοῦ προφήτ-ου	τῶν προφητ-ῶν
Δοτικὴ,	τῷ προφήτ-ῃ	τοῖς προφήτ-αις
Αἰτιατ.	τὸν προφήτ-ην	τοὺς προφήτ-ας
Κλητ.	ὦ προφῆ-α	ὦ προφῆτ-αι

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ προφήτ-α
Γεν. καὶ Δοτικὴ, . τοῖν προφήτ-αιν
Κλητικὴ, ... ὦ προφήτ-α

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται καὶ τὰ, πολίτης, ἐργάτης, κριτὴς, ποιητής.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	ας, ης (Α΄)	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	α	Ὀν.	αι
Γεν.	ου, ου (Β΄)			Γεν.	ῶν (Δ΄)
Δοτ.	ᾳ, ῃ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	αιν	Δοτ.	αις
Αἰτ.	αν, ην			Αἰτ.	ας
Κλητ.	α, η (Γ΄)	Κλητικὴ,	α	Κλητ.	αι.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Τὰ εἰς ης εἶχον ἀρχαῖον σχηματισμὸν εἰς α, ὅθεν Θυέστα, ἱππότα, μητιέτα, κ. τ. λ.

Ἐντεῦθεν ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ ὁ εἰς τὴν Λατινικὴν Γλῶσσαν σχηματισμὸς, poeta, athleta, καὶ ἄλλων τοιούτων.

Β'. Ἡ ἀρχαία ἑνικὴ γενικὴ ἦτον εἰς εω ἢ εο καὶ αο, ὅθεν Τήρεω, Γύγεω, κ. τ. λ. ἐκ τοῦ Τύρης, Γύγης· αἰχματᾶο, ἐκ τοῦ αἰχματὴς (αἰχμητὴς). Ἀπὸ τὸν εἰς αο σχηματισμὸν ἔγεινεν ὁ εἰς α Δωρικὸς, αἰχμητᾶο, αἰχμητᾶ· ἀπὸ δὲ τὸν εἰς εο ὁ εἰς ου Ἀττικός. Ἐντεῦθεν ἡ εἰς α κατάληξις τῆς ἑνικῆς γενικῆς ἐφυλάχθη εἰς πάμπολλα ὀνόματα, μάλιστα κύρια, Ἑλληνικὰ, καὶ ξένα, ὡς ὀρνιθοθήρας, θηννοθήρας, Θωμᾶς, Μηνᾶς, Γαδάτας, πάππας (ὁ πατὴρ), Πάπας (ὁ τῆς Ῥώμης), Παπᾶς (ὁ ἱερεύς).

Τὰ εἰς ης ξενικὰ ὁμοίως φυλάττουσι τὸ η εἰς τὴν γενικὴν, ὡς, Μωϋσῆς, Μωϋσῆ, Μανασσῆς, Μανασσῆ, κ. τ. λ.

Εἶναι καὶ ἄλλα τινὰ λήγοντα εἰς ΑΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ διφορεῖται, δηλαδὴ ἔχει ἢ ΟΥ κατὰ τὸν συνειθισμένον τρόπον, ἢ Α. Τοιαῦτα εἶναι τὰ, Ἀρχύτας, Πυθαγόρας, πατραλοίας, δευτερίας κ. τ. λ.

Γ'. Ὀνόματα τινὰ εἰς ΗΣ λήγοντα, μεταβάλλουσιν εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν τὸ Η εἰς Α βραχύ· τοιαῦτα εἶναι,

1. Τὰ εἰς ΤΗΣ, ὡς, πολίτης, ἱππότης, Θερσίτης, Ὀρέστης, κ. τ. λ. καὶ τὰ ἀπὸ ῥημάτων γινόμενα, ὡς, ποιητὴς, δικαστὴς, κ. τ. λ.

2. Τὰ ἐθνικὰ, ἤγουν, ὅσα φανερόνουσιν ἔθνος, ὡς, Πέρσης, Σκύθης.

3. Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὰ ῥήματα Ἄρχω, Τρίβω, Πωλῶ, Μετρῶ, Λατρεύω, ὡς, πατριάρχης, παιδοτρίβης, βιβλιοπώλης, γεωμέτρης, εἰδωλολάτρης· ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΠΗΣ σύνθετα, ὡς, κυνώπης, λευκώπης.

4. Ἡ κλητικὴ ἑνικὴ ἔχει τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, πλὴν τοῦ δεσπότης ὦ δέσποτα· καὶ πλὴν τινῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν Ὅμηρον ἔχουσι τὴν κλητικὴν προπαροξύτονον, ὡς, μητίετα.

Δ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως περισπᾶται, πλὴν τῶν ἀκολούθων τριῶν, χρήστων, χλούνων, ἐτησίων, τῶν ὁποίων αἱ ὀνομαστικαὶ εἶναι, χρήστης, χλούνης, ἐτησίαι.

Ὁ ἀρχαῖος σχηματισμὸς τῆς πληθυντικῆς γενικῆς ἦτον εἰς έων καὶ άων· ἐκ τοῦ έων ἔκαμαν οἱ Ἀττικοὶ τὸν εἰς ῶν· ἐκ τοῦ άων οἱ Δωριεῖς τὸν εἰς ᾶν, κατὰ συναίρεσιν, ὡς Ἀτρειδᾶν.

Πᾶσα γενικὴ καὶ δοτικὴ ἔχουσα τὴν λήγουσαν μακρὰν, ἐὰν τονίζεται εἰς τὸ τέλος, περισπᾶται.

Πᾶσα δοτικὴ ἑνικὴ λήγουσα εἰς α, η, ἢ ω, ὑπογράφεται μὲ τὸ ι, καθὼς, τῷ προφήτῃ, τῷ ταμίᾳ, κ. τ. λ·

ϛ'. Εἰς τὴν πρώτην κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ὀνομάτων ἀναφέρονται καὶ ὀνόματα τινὰ, καθὼς, Ἑρμῆς, Ἀπελλῆς, τὰ ὁποῖα κλίνονται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον τῶν εἰς ΗΣ, καὶ λέγονται Συνῃρημένα. Τοιαῦτα συνῃρημένα ὀνόματα θέλομεν ἰδεῖ καὶ εἰς τὰς ἄλλας κλίσεις· πρέπει λοιπὸν νὰ μάθωμεν ἐδῶ, τί θέλει νὰ εἴπῃ Συναίρεσις, καὶ εἰς τὸ δεύτερον μέρος θέλομεν ἐξετάσειν ἀκριβῶς κατὰ πόσους τρόπους γίνεται.

Συναίρεσις λέγεται, ὅταν δύο φωνήεντα τινὸς λέξεως εὑρισκόμενα τὸ ἓν ἀμέσως κατόπιν τοῦ ἄλλου, λαμβάνωνται ὁμοῦ, καὶ κάμνωσι μίαν ἄλλην συλλαβὴν, ἥτις εἶναι μακρὰ πάντοτε, ἢ μίαν δίφθογγον· ἐκείνη δὲ ἡ λέξις εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ συναίρεσις, λέγεται Συνῃρημένη, καὶ περισπᾶται, ἂν ὁ τόνος ἐβάλλετο πρότερον εἰς ἓν τῶν συναιρουμένων φωνηέντων· οὕτω γίνεται τὸ Ἑρμῆς ἀπὸ τὸ Ἑρμέας, καὶ τὸ Ἀπελλῆς ἀπὸ τὸ Ἀπελλέης.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν ἀναφέρονται τὰ λήγοντα εἰς Α, ἢ εἰς Η θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα.

Τὰ λήγοντα εἰς Α κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ἡ	μοῦσ - α	αἱ μοῦσ - αι
Γενική,	τῆς	μούσ - ης	τῶν μουσ - ῶν
Δοτική,	τῇ	μούσ - ῃ	ταῖς μούσ - αις
Αἰτιατ.	τὴν	μοῦσ - αν	τὰς μούσ - ας
Κλητ.	ὦ	μοῦσ - α	ὦ μοῦσ - αι

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	μούσ - α
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	μούσ - αιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	μούσ - α.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται καὶ τὰ λύσσα, πίσσα, φύσα, κίσσα, θάλασσα, ἅμαξα.

Τὰ λήγοντα εἰς Η κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ονομ.	ἡ	τιμ - ή	αἱ	τιμ - αί
Γενικὴ,	τῆς	τιμ - ῆς	τῶν	τιμ - ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	τιμ - ῇ	ταῖς	τιμ - αῖς
Αἰτιατ.	τὴν	τιμ - ὴν	τὰς	τιμ - ὰς
Κλητ.	ὦ	τιμ - ή	ὦ	τιμ - αί

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	τιμ - ὰ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	τιμ - αῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	τιμ-ά.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνοντονται καὶ τὰ ἀρετὴ, βιοτὴ, φυλακὴ, σιωπὴ, σπουδή.

Τὰ εἰς Ᾱ συνῃρημένα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός,		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	μν-ᾶ (ἐκ τοῦ μνάα)	αἱ	μν-αῖ
Γενικὴ,	τῆς	μν-ᾶς	τῶν	μν-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	μν-ᾷ	ταῖς	μν-αῖς
Αἰτιατ.	τὴν	μν-ᾶν	τὰς	μν-ᾶς
Κλητ.	ὦ	μν-ᾶ	ὦ	μν-αῖ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	μν-ὰ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	μν-αῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	μν-ᾶ.

Τὰ εἰς Η συνηρημένα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	συκ-ῆ (ἐκ τοῦ συκέα)	αἱ	συκ-αῖ
Γενική,	τῆς	συκ-ῆς	τῶν	συκ-ῶν
Δοτική,	τῇ	συκ-ῇ	ταῖς	συκ-αῖς
Αἰτιατ.	τὴν	συκ-ῆν	τὰς	συκ-ᾶς
Κλητ.	ὦ	συκ-ῆ	ὦ	συκ-αῖ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	συκ-ᾶ
Γενική, καί Δοτική,	ταῖν	συκ-αῖν
Κλητική, ...	ὦ	συκ-ᾶ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΚΛΙΣΕΩΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	α, η	Ὀν, καὶ Αἰτιατ.	α	Ὀνομ.	αἱ
Γεν.	ης. ης	Γεν. καὶ Δοτική,	αιν	Γεν.	ῶν
Δοτ.	ᾳ, ῃ			Δοτ.	αις
Αἰτ.	αν, ην			Αἰτ.	ας
Κλητ.	α, η	Κλητική,	α	Κλητ.	αι.

Παρατηρήσεις.

Α.' Παρατήρησε εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα πρῶτον, ὅτι αἱ πτώσεις τοῦ Δυϊκοῦ καὶ πληηθυτικοῦ ἀριθμοῦ ἔχουσι τὰς αὐτὰς καταλήξεις μὲ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως· δεύτερον, ὅτι εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν ἡ γενικὴ καὶ Δοτικὴ μεταβάλλουσιν εἰς Η τὸ ληκτικὸν Α τῆς ὀνομαστικῆς.

Β.' Κατὰ τὸ τρίτον παράδειγμα κλίνονται τὰ εἰς Α συνηρημένα, ὡς, Ἀθηνᾶ, ἀπὸ τοῦ Ἀθηνάα. Κατὰ τὸ τέταρτον, τὰ εἰς Η συνηρημένα, ὁποῖα τὰ, γῆ, ἀπὸ τοῦ γέα· λεοντῆ, ἀπὸ τοῦ λεοντέη· ἀλωπεκῆ ἀπὸ τοῦ ἀλωπεκέη, καὶ τὰ συνηρημένα ἐπίθετα, ὡς, ἁπλῆ, ἀπὸ τοῦ ἁπλόη ἀργυρᾶ, ἀπὸ τοῦ ἀργυρέα. κ. τ. λ.

Γ.′ Ὅσα ἔχουσι τὴν λήγουσαν τῆς ὀνομαστικῆς εἰς Α καθαρὸν, ἤγουν χωρὶς σύμφωνον, ὡς, πενία· ἔτι τὰ εἰς Α συνῃρημένα, ὡς, Ἀθηνᾶ· ἔτι τὰ εἰς ΡΑ, ὡς, φθορά. ἔτι τὰ κύρια, ὅσα λήγουσιν εἰς ΔΑ, εἰς ΘΑ, εἰς ΛΑ, ὡς, Λήδα, Μάρθα, Φιλομήλα, ὅλα ταῦτα φυλάττουσι τὸ Α τῆς ὀνομαστικῆς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις.

Δ.′ Τὰ εἰς ΙΑ θηλυκὰ, γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΙΟΣ ἀρσενικὰ, ἔχουσι τὸν τόνον εἰς τὸν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν γενικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ, ὡς, ἀξία, ἐκ τοῦ ἄξιος, ἀξίου· ἁγία ἐκ τοῦ ἅγιος, ἁγίου, πλὴν τοῦ πότνια· ἡ πληθυντικὴ ὅμως ὀνομαστικὴ αὐτῶν φυλάττει τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ, ὡς, ἄξιαι, ἅγιαι (τὸ ἀρσενικὸν, ἄξιοι, ἅγιοι).

Ε.′ Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως περισπᾶται (1) πλὴν τοῦ ἀφύη, τοῦ ὁποίου ἡ πληθυντικὴ γενικὴ εἶναι, ἀφύων· καὶ ἔτι πλὴν τῶν θηλυκῶν, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ βαρύτονα ἐπίθετα ἢ μετοχὰς εἰς ΟΣ· διότι ἡ πληθυντικὴ γενικὴ αὐτῶν παροξύνεται, καθὼς καὶ ἡ τοῦ ἀρσενικοῦ, ὡς, ἁγίων, τυπτομένων, κ.τ.λ.

Τὰ εἰς α ἐπίθετα φυλάττουσι τὸν χρόνον μακρὸν, ἢ βραχὺν, τῆς ληγούσης τῆς γενικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ, ὡς, σπουδαῖος, σπουδαίου, σπουδαία· δείλαιος, δειλαίου, δειλαία· κ.τ.λ. ταχὺς, ταχέος, ταχεῖα· ὀξὺς, ὀξέος, ὀξεῖα· κ.τ.λ.

Τὰ εἰς εια δισύλλαβα, ἔχουσι τὸ α μακρὸν, ὡς, χρεία, λεία, μνεία, κ.τ.λ.

Τὰ εἰς εια παραγόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ευω ῥήματα, ἔχουσι τὸ α μακρὸν, ὡς πτωχεύω, πτωχεία· βασιλεύω, βασιλεία· παιδεύω, παιδεία· κ.τ.λ.

Τὰ εἰς α παραγόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ης περιτοσύλλαβα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ α βραχὺ, ὡς, ἀληθής, ἀλήθεια· ἐπιμελής, ἐπιμέλεια· ἀήθης, ἀήθεια· κ.τ.λ.

---

(1) Βλέπ. Σέλ. 19.

Τὰ εἰς ρα, ὅσα ἔχουσι πρὸ τοῦ ρ φωνῆεν μακρὸν, ἢ δύο σύμφωνα, ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μακρὸν τὸ α, ὡς, Ἥρα, χώρα, πρώρα, ὥρα, κλῆθρα, Φαίδρα, παλαίστρα κ.τ.λ.

Τὰ εἰς αια δισύλλαβα ἔχουσι τὸ α βραχὺ, ὡς, γαῖα, γραῖα, μαῖα.

Τὰ εἰς εια ὑπερδισύλλαβα πρωτότυπα, ἢ τοπικὰ, ἔχουσι τὸ α βραχὺ, ὡς, κράνεια, πέλεια, τρυφάλεια, Κορώνεια, Καλαύρεια, κ.τ.λ.

Τὰ εἰς εια, ὅσα παράγονται ἢ συντίθενται ἀπὸ οὐδέτερα περιττοσύλλαβα λήγοντα εἰς ος, ἔχουσι τὸ α βραχὺ, καθὼς, μῆδος, μήδεος, Μήδεια· γένος, γένεος, ἠριγένεια· ὄρος, ὄρεος, ὑπώρεια· ἄκος, ἄκεος, πανάκεια· κ.τ.λ.

Ἡ πληθυντικὴ αἰτιτιατικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως μακροκαταληκτεῖ· ὅθεν παροξύνεται, καθὼς, τοὺς προφήτας, τὰς μούσας.

ΤΡΙΤΗ ΚΚΙΣΙΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Εἰς τὴν τρίτην κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα, τὰ λήγοντα εἰς ΟΣ· καὶ ὅλα τὰ οὐδέτερα τὰ λήγοντα εἰς ΟΝ.

Τὰ εἰς ΟΣ ἀρσενικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὀνομ..	ὁ λόγ-ος	οἱ λόγ-οι
Γενικὴ,	τοῦ λόγ-ου	τῶν λόγ-ων
Δοτικὴ,	τῷ λόγ-ῳ	τοῖς λόγ-οις
Αἰτιατ.	τὸν λόγ-ον	τοὺς λόγ-ους
Κλητ.	ὦ λόγ-ε	ὦ λόγ-οι
(Ἀτικῶς,	ὦ λόγ-ος)	

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	λόγ-ω
Γενικὴ, καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	λόγ-οιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	λόγ-ω.

Τὰ εἰς ΟΣ θηλυκὰ κλίνονται, καθὼς τὰ ἀρσενικά· ἄλλην διαφορὰν δὲν ἔχουσι παρὰ ὅτι λαμβάνουσι τὸ θηλυκὸν ἄρθρον, Ἡ· παραδείγματος χάριν·

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ὁδ-ός	αἱ	ὁδ-οί
Γενική,	τῆς	ὁδ-οῦ	τῶν	ὁδ-ῶν
Δοτική,	τῇ	ὁδ-ῷ	ταῖς	ὁδ-οῖς
Αἰτιατ.	τὴν	ὁδ-όν	τὰς	ὁδ-ούς
Κλητ.	ὦ	ὁδ-ὲ	ὦ	ὁδ-οί
(Ἀττικῶς,	ὦ	ὁδ-ός)		

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατική,	τὰ	ὁδ-ώ
Γενικὴ καὶ Δοτική,	ταῖν	ὁδ-οῖν
Κλητική, ...	ὦ	ὁδ-ώ.

Τὰ εἰς ΟΝ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	ξύλ-ον	τὰ	ξύλ-α
Γενική,	τοῦ	ξύλ-ου	τῶν	ξύλ-ων
Δοτική,	τῷ	ξύλ-ῳ	τοῖς	ξύλ-οις
Αἰτιατ.	τὸ	ξύλ-ον	τὰ	ξύλ-α
Κλητ.	ὦ	ξύλ-ον	ὦ	ξύλ-α

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ξύλ-ω
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	ξύλ-οιν
Κλητική, ...	ὦ	ξύλ-ω.

Εἶναι πολλὰ ὀνόματα ἀρσενικὰ εἰς ΘΟΣ ἢ ΕΟΣ λήγοντα, καὶ οὐδέτερα εἰς ΟΟΝ ἢ ΕΟΝ, τὰ ὁποῖα συναιροῦνται καθ' ὅλας τὰς πτώσεις. Ἡ συνῃρημένη κλίσις τῶν ἀρσενικῶν γίνεται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα, πλησίον τοῦ ὁποίου βάλλομεν καὶ τὴν ἀσυναίρετον, χωρίζοντες αὐτὴν μὲ μίαν γραμμήν.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένα	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ὁ νό-ος	νοῦς	οἱ νό-οι	νοῖ
Γεν, τοῦ νό-ου	νοῦν	τῶν νό-ων	νῶν
Δοτ. τῷ νό-ῳ	νῷ	τοῖς νό-οις	νοῖς
Αἰτ. τὸν νό-ον	νοῦν	τοὺς νό-ους	νοῦς
Κλ. ὦ νό-ε	νοῦ	ὦ νό-οι	νοῖ

Δυϊκός.

	Ἀσυνέρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	νό-ω	νῶ
Γεν. καὶ Δότ.	τοῖν	νό-οιν	νοῖν
Κλητική.		νό-ω	νῶ.

Τὰ εἰς ΟΥΝ συναιρουμένα οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. τὸ ὀςέ-ον	ὀςοῦν	τὰ ὀςέ-α	ὀςᾶ
Γεν. τοῦ ὀςέ-ου	ὀςοῦ	τῶν ὀςέ-ων	ὀςῶν
Δοτ. τῷ ὀςέ-ῳ	ὀςῷ	τοῖν ὀςέ-οις	ὀςοῖς
Αἰτ. τὸ ὀςέ-ον	ὀςοῦν	τὰ ὀςέ-α	ὀςᾶ
Κλ. ὦ ὀςέ-ον	ὀςοῦν	ὦ ὀςέ-α	ὀςᾶ

Δυϊκός.

	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν καὶ Αἰτ.	τὼ	ὀςέ-ω	ὀστῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ὀςέ-οιν	ὀστοῖν
Κλητ.	ὦ	ὀςέ-ω	ὀστῶ.

ΠΙΝΑΞ.

ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.	Πληθυντικός.	
	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.	οὐδέτερον.	ἀρσενικόν, θηλυκόν, καὶ οὐδέτερον	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.	οὐδέτερον.
Ὀν.	ος	ον	ω	οι	α
Γεν.	ου	ου	οιν	ων	ων
Δοτ.	ῳ	ῳ	οιν	οις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ω	ους	α
Κλ.	ε	ον	ω	οι	α

Παρατηρήσεις.

Α. Παρατήρησε ὅτι εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα ἡ ὀνομαστική, ἡ αἰτιατική, καὶ ἡ κλητική, εἶναι αἱ αὐταί, ἤγουν, ἔχουσι τὴν αὐτὴν κατάληξιν. Τὸ αὐτὸ φυλάττεται καὶ εἰς τῶν ἀκολούθων κλίσεων τὰ οὐδέτερα ὀνόματα.

Β΄. Ὅσα ὀνόματα εἶναι σύνθετα ἀπὸ τὰ μονοσύλλαβα πλοῦς, νοῦς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μεταθέτουσι τὸν τόνον ὀπίσω, καθὼς θέλομεν τὸ ἰδεῖν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὅταν ὁμιλήσωμεν χωριστὰ περὶ τόνων· παραδείγματος χάριν, περίπλους, κακόνους, κ. τ. λ. Τὰ τοιαῦτα λοιπὸν σύνθετα καὶ εἰς τὴν συνῃρημένην κλίσιν αὐτῶν φυλάττουσι τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν καθ' ὅλας τὰς πτώσεις καὶ ἀριθμούς· ὅθεν λέγομεν, περίπλου, περίπλῳ, περίπλουν· κακόνου, κακόνῳ, κακόνουν, κ. τ. λ., ἀλλ ὄχι περισπῶντες αὐτά.

Γ΄. Τὰ εἰς ΕΟΣ προπαροξύτονα, εἰς τὴν συνῃρημένην αὐτῶν κλίσιν, μεταθέτουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς, ἀργύρεος, καὶ τὸ συνῃρημένον, ἀργυροῦς, κ. τ. λ.

Τὸ ληκτικὸν α τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχύ· ὅθεν ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη περισπᾶται, ὡς τὰ σπουδαῖα, τὰ ἀγκεῖα, τὰ σῦκα, κ. τ. λ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Εἶναι πολλὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως, τὰ ὁποῖα οἱ Ἀττι-

ἔκλινον μὲ ἰδιαίτερον τρόπον, μεταβάλλοντες τὰ ληκτικὰ Ο, ΟΥ, Α ἐκείνων εἰς Ω, καὶ ὑπογράφοντες τὸ Ι τῆς ΟΙ διφθόγγου, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνα ἔχουσιν εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, καὶ εἰς τὴν δυϊκὴν καὶ πληθυντικὴν δοτικήν.

Εἰς τὴν τετάρτην λοιπὸν κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ἀναφέρονται τὰ εἰς ΩΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα, καὶ τὰ εἰς ΩΝ οὐδέτερα.

Τὰ εἰς ΩΣ ἀρσενικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	νε - ὼς	οἱ	νε - ῴ
Γενική,	τοῦ	νε - ὼ	τῶν	νε - ῶν
Δοτική,	τῷ	νε - ῷ	τοῖς	νε - ῷς
Αἰτιατ,	τὸν	νε - ὼν	τοὺς	νε - ὼς
Κλητ.	ὦ	νε - ὼς	ὦ	νε - ῴ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	νε - ὼ
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	νε - ῷν
Κλητική, ...	ὦ	νε-ώ.

Τὰ εἰς ΩΣ θηλυκὰ κλίνονται ὁμοίως· ἄλλη διαφορὰ δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἄρθρον·

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	εὔγε - ως	αἱ	εὔγε - ῳ
Γενική,	τῆς	εὔγε - ω	τῶν	εὔγε - ων
Δοτική,	τῇ	εὔγε - ῳ	ταῖς	εὔγε - ῳς
Αἰτιατ.	τὴν	εὔγε - ων	τὰς	εὔγε - ως
Κλητ.	ὦ	εὔγε - ως	ὦ	εὔγε - ῳ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	εὔγε - ω
Γενικὴ καὶ Δοτική,	ταῖν	εὔγε - ῳν
Κλητική, ...	ὦ	εὔγε- ω.

Τὰ εἰς ΩΝ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ονομ.	τὸ	ἀνώγε - ων	τὰ	ἀνώγε - ω
Γενικὴ,	τοῦ	ἀνώγε - ω	τῶν	ἀνώγε - ων
Δοτικὴ,	τῷ	ἀνώγε - ῳ	τοῖς	ἀνώγε - ῳς
Αἰτιατ.	τὸ	ἀνώγε - ων	τὰ	ἀνώγε - ω
Κλητ.	ὦ	ἀνώγε - ων	ὦ	ἀνώγε - ω

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ἀνώγε-ω
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	ἀνώγε-ῳν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ἀνώγε-ω.

ΠΙΝΑΞ.

ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ.

	Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.			Οὐδέτερον.		
	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.	Ἑνικός.	Δυϊκός	Πληθυντικός.
Ὀν.	ως	ω	ῳ	ων	ω	ω
Γεν.	ω	ῳν	ων	ω	ῳν	ων
Δοτ.	ῳ	ῳν	ῳς	ῳ	ῳν	ῳς
Αἰτ.	ων	ω	ως	ων	ω	ω
Κλ.	ως	ω	ῳ	ων	ω	ω

Παρατηρήσεις.

Α΄. Παρατήρησε πρῶτον ὅτι ἡ γενικὴ ἑνικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης, καὶ ὅταν λαμβάνῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, δὲν περισπᾶται, καθὼς εἰς τὰς ἄλλας κλίσεις, ἀλλ' ὀξύνεται· δεύτερον, ὅτι οἱ Ἀττικοὶ τονίζουσι τὴν προπαραλήγουσαν, καὶ ὅταν ἡ λήγουσα ἦναι μακρὰ, ἐνῷ κατὰ τὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην βάλλεται ὁ τόνος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν παραλήγουσαν, καθὼς θέλομεν εἰπεῖν καὶ εἰς τὸ περὶ τονισμοῦ.

Β΄. Ὅταν τὸ κοινὸν ὄνομα τῆς τρίτης κλίσεως ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσαν Α μακρὸν, εἰς τὴν Ἀττικὴν κλίσιν μεταβάλλεται εἰς

Ε, ὡς, ναός, νεώς· λαός, λεώς. Ὅταν δὲ τὸ Α τῆς παραληγούσης ἦναι βραχὺ, φυλάττεται ἀμετάβλητον ὡς, ταός, ταώς· κάλος, κάλως.

Γ΄. Εἰς ὀνόματα τινὰ τῆς κλίσεως ταύτης ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ μάλιστα ὅταν φανερόνωσι τόπον, ὁποῖα τὰ Κέως, Κῶς, Τέως, Ἄθως, οἱ Ἀττικοὶ ἀποβάλλουσι τὸ Ν τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς, λέγοντες, τὸν λαγώ, τὴν ἕω (ἡ αὐγή), τὴν Κέω, τὴν Κῶ, τὴν Τέω, τὸν Ἄθω, κ. τ. λ. ἀντὶ λαγών, ἕων, Κέων, κ. τ. λ. ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν οὐδετέρων τινῶν ἐπιθέτων· ὅθεν τὸ ἀγήρω, ἐκ τοῦ ἀρσενικοῦ ἀγήρως.

Δ΄. Οἱ Ἀττικοὶ ἔκλινον πολλάκις κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην ὀνόματα περιτοσύλλαβα, λέγοντες τὸν Μίνω, ἀντὶ τὸν Μίνωα, ἐκ τοῦ Μίνως, Μίνωος· καὶ τὸν γέλων, ἀντὶ τὸν γέλωτα, ἐκ τοῦ γέλως, γέλωτος. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι Ἕλληνες τὸ ἀνάπαλιν, ἔκλινον πολλάκις ὀνόματα τῆς τετάρτης ὡς περιττοσύλλαβα, λέγοντες τὴν ἅλωα, ἀντὶ τὴν ἅλω, ἐκ τοῦ θηλυκοῦ ἡ ἅλως· τοῦ κάλωος, ἀντὶ τοῦ κάλω, ἐκ τοῦ ἀρσενικοῦ ὁ κάλως.

ΠΕΜΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Εἰς τὴν πέμτην κλίσιν ἀναφέρονται τὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα παντὸς γένους, εἴτε ἀσυναίρετα, εἴτε συναιρούμενα.

Αἱ καταλήξεις τῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων εἶναι ἐννέα· τέσσαρα δηλαδὴ φωνήεντα, α, ι, υ, ω· καὶ πέντε σύμφωνα, ν, ρ, ξ, ψ, ς· παραδείγματος χάριν, σῶμα, μέλι, ἄστυ, ἠχώ, Ἕλλην, ῥήτωρ, κόραξ, Ἄραψ, Αἴας.

Εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν λήγουσιν,

Ἡ Γενικὴ εἰς ος.
Ἡ Δοτικὴ εἰς ι.
Ἡ Αἰτιατικὴ εἰς α.

Εἰς τὸν Δυϊκὸν,

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. εἰς ε.
Γεν. καὶ Δοτ. εἰς οιν.

Εἰς τὸν πληθυντικὸν

Ὀνομ. εἰς ες.	. .	Οὐδέτερον,	. . α
Γεν. εἰς ων			
Δοτ. εἰς σι			
Αἰτ. εἰς ας	. .	Οὐδέτορον,	. . α

Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τινὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν συμφώνων, ἀναγκαίας διὰ νὰ κλίνωμεν ὀρθῶς τὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα. Αἱ παρατηρήσεις αὗται μᾶς χρειάζονται καὶ διὰ τὰ ῥήματα, ὡς θέλομεν ἰδεῖν.

Ἀπὸ τὰ δεκαεπτὰ λοιπὸν σύμφωνα, τὰ ὀκτὼ, ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ, ὀνομάζονται ἡμίφωνα. Ἐκ τούτων τὰ τέσσαρα λ, μ, ν, ρ, λέγονται ἰδιαιτέρως ἀμετάβολα, διότι εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων γενικῶς δὲν μεταβάλλονται εἰς ἄλλα σύμφωνα· (ἰδὲ κατωτέρω τὸ ά. παράδειγμα). Τὰ ἀμετάβολα λέγονται καὶ ὑγρὰ διὰ τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν τρέχουσι προφερόμενα μὲ τὰ φωνήεντα.

Τὰ τρία ζ, ξ, ψ, λέγονται διπλᾶ, διότι ἕκαστον ἔχει τόπον δύο ἄλλων συμφώνων· ἤγουν, τὸ ζ βάλλεται ἀντὶ τοῦ σ καὶ δ, ὅθεν συρίζω, ἀντὶ συρίσδω· τὸ ξ ἀντὶ τῶν γσ, κσ, χσ. ὅθεν κήρυξ, ἀντὶ κήρυκς· Φρὺξ, ἀντὶ Φρὺγς· βὴξ, ἀντὶ βήχς· τὸ δὲ ψ ἀντὶ τῶν βς, πς, φς, ὅθεν Ἄραψ, ἀντὶ Ἄραβς· Κέκροψ, ἀντὶ Κέκροπς· κατῆλιψ, ἀντὶ κατῆλιφς.

Τὰ ἐννέα β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ λέγονται ἄφωνα (1). Ἐκ τούτων τὰ τρία, κ, π, τ, ὀνομάζονται ψιλὰ, διότι προφέρονται μὲ λεπτὴν φωνήν. Τὰ τρία θ, φ, χ, δασέα, διότι προφέρονται μὲ παχεῖαν φωνήν· τὰ λοιπὰ τρία, β, γ, δ, ὀνομάζονται μέσα, διότι ἡ προφορά των εἶναι μεσαία. Ἀλλ' ἐκεῖνο μάλιστα τὸ ὁποῖον ἐδῶ πρέπει γενικῶς νὰ παρατηρήσωμεν, εἶναι ὅτι, ὁσάκις εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων, ἢ εἰς τὴν κλίσιν τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ἤθελαν συμπέσειν δύο συλλαβαὶ ἀλλεπάλληλοι, ἔχουσαι δασέα σύμφωνα, ἢ τὰ αὐτὰ, ὡς ἐφαφὴ, ἄφεφθος, χεχωρισμέ-

(1) Τὰς λέξεις ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα πρέπει μᾶλλον νὰ τὰς λαμβάνωμεν ἁπλῶς ὡς ὀνόματα τῶν συμφώνων· διότι δὲν ἐμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν εἰς τὴν προφορὰν τὸ ἄφωνον καὶ τὸ ἡμίφωνον.

νος, ἡ διάφορα, ὡς θριχὸς, ἐχεχειρία (ἐκ τοῦ ἔχω καὶ χείρ) (χωρὶς ὅμως νὰ ἦναι συντροφευμένα μὲ ἄλλο σύμφωνον, ὡς εἰς τὰς λέξεις, θέσθαι, ἐθρέφθην, σχέσθω), ἐπειδὴ τότε γίνεται κακοφωνία, μεταβάλλεται τὸ πρῶτον δασὺ εἰς ψιλὸν, πλὴν ὄχι ὅπως τύχῃ, ἀλλὰ

τὸ **Φ** εἰς **Π**.
τὸ **Χ** εἰς **Κ**.
τὸ **Θ** εἰς **Τ**.

Ὅθεν λέγομεν ἐκεχειρία, ἐπαφὴ, ἄπεφθος, πεφονευμένος, ἀντὶ φεφονευμένος· κεχωρισμένος, ἀντὶ χεχωρισμένος· τριχὸς ἀντὶ θριχός.

Οὗτος ὅμως ὁ κανὼν δὲν εἶναι χωρὶς ἐξαιρέσεις· διότι λέγομεν, ὀρνιθοθήρας, ὠρθώθην, ἀφέθην κ. τ. λ. (1)

Ἄς φέρωμεν τώρα διάφορα παραδείγματα πρῶτον τῶν ἀσυναιρέτων περιττοσυλλάβων, ἔπειτα τῶν συναιρουμένων.

Παράδειγμα ά.

Ἀριθμὸς ἑνικός·			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	Ἕλλην	οἱ	Ἕλλην - ες
Γενικὴ,	τοῦ	Ἕλλην - ος	τῶν	Ἑλλήν - ων
Δοτικὴ,	τῷ	Ἕλλην - ι	τοῖς	Ἕλλη - σι
Αἰτιατ.	τὸν	Ἕλλην - α	τοὺς	Ἕλλην - ας
Κλητ.	ὦ	Ἕλλην	ὦ	Ἕλλην - ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	Ἕλλην - ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	Ἑλλήν - οιν
Κλητικὴ, . . .	ὦ	Ἕλλην - ε

Παράδειγμα β'.

Ἀριθ. ἑνικός			Ἀριθ. πληθυντικός.		
Ὀνομ.	ὁ	μὴν	οἱ	μῆν - ες	νες
Γενικὴ,	τοῦ	μην - ὸς	τῶν	μην - ῶν	νῶν
Δοτικὴ,	τῷ	μην - ὶ	τοῖς	μη - σὶ	
Αἰτιατ.	τὸν	μῆν - α	τοὺς	μῆν - ας	νας
Κλητ.	ὦ	μὴν	ὦ	μῆν - ες	νες

---

(1) Βλέπ. Περὶ μεταβολ. κ. τ. λ. τῶν γραμμάτων.

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	μῆ-νε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	μη-νοῖν
Κλητ.	ὦ . . .	μῆν-ε

Παράδειγμα γ΄.

	Ἀριθ. ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	λιμὴν	οἱ	λιμέ-νες
Γενικὴ,	τοῦ	λιμέ-νος	τῶν	λιμέ-νων
Δοτικὴ,	τῷ	λιμέ-νι	τοῖς	λιμέ-σι
Αἰτιατ.	τὸν	λιμέ-να	τοὺς	λιμέ-νας
Κλητ.	ὦ	λιμὴν	ὦ	λιμέ-νες

Δυϊκός.

Ὀνομ καὶ Αἰτιατ.	τὼ	λιμέ-νε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ	τοῖν	λιμέ-νοιν
Κλητ.	ὦ . . .	λιμέ-νε

Παράδειγμα δ΄.

	Ἀριθ. ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	λέων	οἱ	λέον-τες
Γενικὴ,	τοῦ	λέον-τος	τῶν	λεόν-των
Δοτικὴ,	τῷ	λέον-τι	τοῖς	λέου-σι
Αἰτιατ.	τὸν	λέον-τα	τοὺς	λέον-τας
Κλητ.	ὦ	λέον	ὦ	λέον-τες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	λέον-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	λεόν-τοιν
Κλητ.	ὦ	λέον-τε

Παράδειγμα έ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός·		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	θὴρ	οἱ	θῆρ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	θηρ - ὸς	τῶν	θηρ-ῶν
Δοτικὴ,	τῷ	θηρ - ὶ	τοῖς	θηρ-σὶ
Αἰτιατ.	τὸν	θῆρ - α	τοὺς	θῆρ-ας
Κλητ.	ὦ	θὴρ	ὦ	θῆρ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	θῆρ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	θηρ-οῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	θῆρ-ε

Παράδειγμα ϛʹ.

	Ἀριθ. ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	πατὴρ	οἱ	πατέρ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	πατρ-ὸς	τῶν	πατέρ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	πατρ-ὶ	τοῖς	πατρά-σι
Αἰτιατ.	τὸν	πατέρ-α	τοὺς	πατέρ-ας
Κλητ.	ὦ	πάτερ	ὦ	πατέρ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατικὴ,	τὼ	πατέρ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	πατέρ-οιν
Κλητ.	ὦ	πατέ-ρε

Παράδειγμα ζʹ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	κόραξ	οἱ	κόρακ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	κόρακ-ος	τῶν	κοράκ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	κόρακ-ι	τοῖς	κόρα-ξι
Αἰτιατ.	τὸν	κόρακ-α	τοὺς	κόρακ-ας
Κλητ.	ὦ	κόραξ	ὦ	κόρακ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	κόρακ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	κοράκ-οιν
Κλητικὴ, . . .	ὦ	κόρακ-ε

Παράδειγμα ηʹ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	Ἄραψ	οἱ	Ἄραϐ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	Ἄραϐ-ος	τῶν	Ἀράϐ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	Ἄραϐ-ι	τοῖς	Ἄρα-ψι

Αἰτιατ.	τὸν Ἄραβ-α	τοὺς Ἄραβ-ας
Κλητ.	ὦ Ἄραψ	ὦ Ἄραβ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	Ἄραβ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	Ἀράβ-οιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	Ἄραβ-ε

Παράδειγμα θ'.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

Ὀνομ.	ὁ γίγας	οἱ γίγαντ-ες
Γενικὴ,	τοῦ γίγαντ-ος	τῶν γιγάν-των
Δοτικὴ,	τῷ γίγαν-τι	τοῖς γίγα-σι
Αἰτιατ.	τὸν γίγαν-τα	τοὺς γίγαν-τας
Κλητ.	ὦ γίγαν	ὦ γίγαν-τες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	γίγαν-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	γιγάν-τοιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	γίγαν-τε

Παράδειγμα ί.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

Ὀνομ.	ὁ ἥρως	οἱ ἥρω-ες
Γενικὴ,	τοῦ ἥρω-ος	τῶν ἡρώ-ων
Δοτικὴ,	τῷ ἥρω-ϊ	τοῖς ἥρω-σι
Αἰτιατ.	τὸν ἥρω-α	τοὺς ἥρω-ας
Κλητ.	ὦ ἥρως	ὦ ἥρω-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ἥρω-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	ἡρώ-οιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ἥρω-ε

Οὕτω καὶ κάλως κάλωος, Μίνως Μίνωος, δμὼς δμωὸς, θὼς θωὸς, Τρὼς Τρωός.

Παράδειγμα ιά.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	παῖς	οἱ	παῖδ-ες
Γενική,	τοῦ	παιδ-ὸς	τῶν	παίδ-ων
Δοτική,	τῷ	παιδ-ὶ	τοῖς	παι-σὶ
Αἰτιατ.	τὸν	παῖδ-α	τοὺς	παῖδ-ας
Κλητ.	ὦ	παῖ	ὦ	παῖδ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	παῖδ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	παιδ-οῖν
Κλητ.	ὦ	παῖδ-ε

Παραδείγματα θηλυκῶν περιττοσυλλάβων.

Τὰ θηλυκὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα κλίνονται ὡς τὰ ἀρσενικά· ἄλλην διαφορὰν δὲν ἔχουσι παρὰ τὸ ἄρθρον.

Παράδειγμα ά.

Ἀριθμὸς ἑνικός,			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	χελιδὼν	αἱ	χελιδόν-ες
Γενική,	τῆς	χελιδόν-ος	τῶν	χελιδόν-ων
Δοτική,	τῇ	χελιδόν-ι	ταῖς	χελιδό-σι
Αἰτιατ.	τὴν	χελιδόν-α	τὰς	χελιδόν-ας
Κλητ.	ὦ	χελιδὸν	ὦ	χελιδό-νες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	χελιδόν-ε
Γενικὴ καὶ Δοτική,	ταῖν	χελιδόν-οιν
Κλητική, ...	ὦ	χελιδόν-ε.

Παράδειγμα β΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	μήτηρ	αἱ	μητέρ-ες
Γενική,	τῆς	μητρ-ὸς	τῶν	μητέρ-ων
Δοτική,	τῇ	μητρ-ὶ	ταῖς	μητρά-σι
Αἰτιατ.	τὴν	μητέρ-α	τὰς	μητέρ-ας
Κλητ.	ὦ	μῆτερ	ὦ	μητέρ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ μητέρ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν μητέρ-οιν
Κλητικὴ, ... ὦ μητέρ-ε.

Παράδειγμα γ΄.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	νὺξ	αἱ	νύκ-τες
Γενικὴ,	τῆς	νυκ-τὸς	τῶν	νυκ-τῶν
Δοτικὴ,	τῇ	νυκ-τὶ	ταῖς	νυ-ξὶ
Αἰτιατ.	τὴν	νύκ-τα	τὰς	νύκ-τας
Κλητ.	ὦ	νὺξ	ὦ	νύκ-τες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ νύκ-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν νυκ-τοῖν
Κλητικὴ, ... ὦ νύκ-τε.

Παράδειγμα δ΄.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ὂψ	αἱ	ὄπ-ες
Γενικὴ,	τῆς	ὀπ-ὸς	τῶν	ὀπ-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	ὀπ-ὶ	ταῖς	ὀ-ψὶ
Αἰτιατ.	τὴν	ὄπ-α	τὰς	ὄπ-ας
Κλητ.	ὦ	ὂψ	ὦ	ὄπ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ ὄπ-ε
Γένικὴ, καὶ Δοτικὴ, ταῖν ὀπ-οῖν
Κλητικὴ, ... ὦ ὄπ-ε

Παράδειγμα έ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ἐλπὶς	αἱ	ἐλπίδες
Γενικὴ,	τῆς	ἐλπί-δος	τῶν	ἐλπί-δων
Δοτικὴ,	τῇ	ἐλπί-δι	ταῖς	ἐλπί-σι

Αἰτιατ.	τὴν	ἐλπί-δα	τὰς	ἐλπί-δας
Κλητ.	ὦ	ἐλπὶς	ὦ	ἐλπί-δες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ ἐλπί-δε
Γεν. καὶ Δοτικὴ, ταῖν ἐλπί-δοιν
Κλητικὴ, ... ὦ ἐλπί-δε

Παραδείγματα οὐδετέρων περιττοσυλλάβων.

Παράδειγμα ά.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	πρᾶγμα	τὰ	πράγμα-τα
Γενικὴ,	τοῦ	πράγμα-τος	τῶν	πραγμά-των
Δοτικὴ,	τῷ	πράγμα-τι	τοῖς	πράγμα-σι
Αἰτιατ.	τὸ	πρᾶγμα	τὰ	πράγμα-τα
Κλητ.	ὦ	πρᾶγμα	ὦ	πράγμα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ πράγμα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν πραγμά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ πράγμα-τε.

Παράδειγμα β΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	γόνυ	τὰ	γόνα-τα
Γενικὴ,	τοῦ	γόνα-τος	τῶν	γονά-των
Δοτικὴ,	τῷ	γόνα-τι	τοῖς	γόνα-σι
Αἰτιατ.	τὸ	γόνυ	τὰ	γόνα-τα
Κλητ.	ὦ	γόνυ	ὦ	γόνα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ γόνα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν γονά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ γόνα-τε

Παράδειγμα γ΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	φρέαρ	τὰ	φρέα-τα

Γενικὴ,	τοῦ	φρέα-τος	τῶν	φρεά-τῶν
Δοτικὴ,	τῷ	φρέα-τι	τοῖς	φρέα-σι
Αἰτιατ.	τὸ	φρέαρ	τὰ	φρέα-τα
Κλητ.	ὦ	φρέαρ	ὦ	φρέα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ φρέα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν φρεά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὢ φρέα-τε

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΤΙΝΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

Ἐπίθετα τινὰ ἔχουσι δύο ὀνομαστικὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία ἀνάγεται εἰς τὰ ἰσοσύλλαβα, ἡ δὲ ἄλλη εἰς τὰ περιττοσύλλαβα, καὶ εὑρίσκονται καὶ τῶν δύο πτώσεις τινὲς, ὥστε ἡ μία ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἄλλης· τοιαῦτα εἶναι τὰ, μέγας ἢ μεγάλος, καὶ πολὺς ἢ πολλός· αἱ ὀνομαστικαὶ μέγας καὶ πολὺς δανείζονται τὴν ἑνικὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τῶν ὀνομαστικῶν, μεγάλος, πολλὸς, εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον γένος· ὁ δυϊκὸς δὲ καὶ πληθυντικὸς ἀριθμὸς, καὶ τὸ θηλυκὸν γένος, κλίνονται ὁμαλῶς, καθὼς τὰ ἰσοσύλλαβα.

	Ἀρσενικὸν	Θηλυκὸν	Οὐδέτερον
		Ἑνικός.	
	ὁ πολὺς	ἡ πολλὴ	τὸ πολὺ
	τοῦ πολλοῦ	τῆς πολλῆς	τοῦ πολλοῦ
	τῷ πολλῷ	τῇ πολλῇ	τῷ πολλῷ
	τὸν πολὺν	τὴν πολλὴν	τὸ πολὺ
		Πληθυντικός.	
	οἱ πολλοὶ	αἱ πολλαὶ	τὰ πολλὰ
	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν.
	τοῖς πολλοῖς	ταῖς πολλαῖς	τοῖς πολλοῖς
	τοὺς πολλοὺς	τὰς πολλὰς	τὰ πολλά.
		Δυϊκός.	
Ὀνομ. καὶ Αἰτιατικὴ	τὼ πολλὼ	τὰ πολλὰ	τὼ πολλὼ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ	τοῖν πολλοῖν	ταῖν πολλαῖν	τοῖν πολλοῖν

Ἑνικός.

ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τὸ μέγα
τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
τὸν μέγαν	τὴν μεγάλην	τὸ μέγα

Πληθυντικός.

οἱ μεγάλοι	αἱ μεγάλαι	τὰ μεγάλα
τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων
τοῖς μεγάλοις	ταῖς μεγάλαις	τοῖς μεγάλοις
τοὺς μεγάλους	τὰς μεγάλας	τὰ μεγάλα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατικὴ	τὼ μεγάλω	τὰ μεγάλα	τὼ μεγάλω
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ	τοῖν μεγάλοιν	ταῖν μεγάλαιν	τοῖν μεγάλοιν

Παρατηρήσεις
ΕΙΣ ΤΑ ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ ΠΕΡΙΤΤΟΣΥΛΛΑΒΑ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

Α'. Ἡ γενικὴ ἑνικὴ γίνεται ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν, ἢ μὲ μόνην προσθήκην τῆς συλλαβῆς ΟΣ, καθὼς γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ λήγοντα εἰς ν, ἢ ρ, ὡς, Ἕλλην Ἕλληνος, μὴν μηνὸς, σωτὴρ σωτῆρος, ἀροτὴρ ἀροτῆρος, ἢ τῆς τος, καθὼς εἰς τὰ λήγοντα εἰς α, ι, υ, ὡς, σῶμα σώματος, μέλι μέλιτος, γόνυ γόνατος, δόρυ δόρατος, (τὰ δύο ὅμως τελευταῖα εἶναι ἀπὸ τὰς ἀχρήστους ὀνομαστικὰς γόνας, δόρας), πλὴν τοῦ γάλα γάλακτος, ὡς ἀπὸ τοῦ γάλαξ, ἢ ἐνταυτῷ καὶ μὲ μεταβολήν τινὰ τῆς ὀνομαστικῆς· καὶ τότε, ἐὰν ἡ ὀνομαστικὴ ἔχῃ εἰς τὸ τέλος διπλοῦν σύμφωνον ξ, (γς, κς, χς), ἢ ψ (βς, πς, φς), τὸ ξ μεταβάλλεται εἰς γος, κος, ἢ χος, τὸ δὲ ψ εἰς βος, πος, φος, δηλαδὴ τίθεται ο μεταξὺ τῶν δύο συμφώνων, τῶν ὁποίων ἐπέχει τὸν τόπον τὸ ξ, ἢ ψ, ὡς, αἴξ αἰγὸς, κόραξ κόρακος, θρὶξ τριχὸς, φλὲψ φλεβὸς, ὢψ ὠπὸς, κατῆλιψ κατήλιφος, κ. τ. λ. ἐξαιρουμένων τινῶν, ὡς, νὺξ νυκτὸς, ἄναξ ἄνακτος. Ἐὰν δὲ ἡ

ἡ ὀνομαστικὴ λήγῃ εἰς α ς μακρὸν, εἰς ε ι ς ἢ εἰς ο υ ς, ἡ γενικὴ κάμνει εἰς α ν τ ο ς, ε ν τ ο ς, ο ν τ ο ς, ὡς, τύψας, τύψα ν τ ο ς, τ ι θ ε ὶ ς τ ι θ έ ν τ ο ς, ὀ δ ο ὺ ς ὀ δ ό ν τ ο ς· διότι αἱ τοιαῦται ὀνομαστικαὶ προέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ἄλλας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν εἰς α ν ς, ε ν ς, ο ν ς, καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπεβλήθη τὸ ν πρὸ τοῦ ς διὰ τὴν εὐφωνίαν, εἰς τὴν τοιαύτην δὲ ἀποβολὴν, ἐὰν τὸ ἐναπολειπόμενον φωνῆεν ἦναι α, γίνεται μακρόν· ἐὰν δὲ ἦναι ε ἢ ο, τὸ μὲν ε μεταβάλλεται εἰς τὴν ει δίφθογγον, τὸ δὲ ο εἰς τὴν ου· ὅθεν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τῶν εἰς ε ι ς καὶ ο υ ς ἀνχφαίνεται τὸ φωνῆεν τῆς εἰς ε ν ς καὶ ο ν ς ὀνομαστικῆς· εἰς τὴν πληθυντικὴν ὅμως δοτικὴν, ἡ ὁποία λήγει εἰς σι, ἀποβάλλεται πάλιν τὸ ν, καὶ ἀκολουθοῦσιν αἱ αὐταὶ τροπαὶ, ἤγουν τὸ ε γίνεται ει, ὡς, τιθέντος τιθεῖσι, τὸ ο μεταβάλλεται εἰς ου, ὡς, ὀ δ ό ν τ ε ς ὀ δ ο ῦ σ ι, τὸ δὲ α γίνεται μακρὸν, ὡς π ά ν τ ε ς π ᾶ σ ι ν· ὅθεν εἰς τὰ τοιαῦτα ἐμπορεῖ τις νὰ εὑρίσκῃ τὴν ὀνομαστικὴν ἀπὸ τὰς πλαγίας πτώσεις. Οὕτω καὶ πολλὰ ἄλλα ὀνόματα λήγοντα εἰς ς, λαμβάνουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις δ, θ, ἢ τ, ἀπὸ ὀνομαστικὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἔγινεν ἀποβολὴ αὐτῶν διὰ τὸ ἐπιφερόμενον ς· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν ἀποβάλλεται, ὡς, ἐ λ π ὶ ς ἐ λ π ί δ ο ς, ἐ λ π ί σ ι· ὄ ρ ν ι ς ὄ ρ ν ι θ ο ς ὄ ρ ν ι σ ι, χ ά ρ ι ς χ ά ρ ι τ ο ς, χ ά ρ ι σ ι. κ. τ. λ. Καὶ εἰς ταῦτα ὁμοίως τὰ ὀνόματα, δοθείσης μιᾶς πλαγίας πτώσεως, ἥτις ἔχει εἰς τὴν λήγουσαν δ, θ, ἢ τ, ἐμπορεῖ τις ἐκ ταύτης νὰ εὑρίσκῃ τὴν ὀνομαστικήν· ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς ὅμως δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ προστρέχῃ εἰς τὸ λεξικόν. Εἰς τὴν Ἰωνικὴν καὶ Δωρικὴν διάλεκτον ἀντὶ τῆς γενικῆς ι δ ο ς ἀπαντᾶται συχνὰ ιος, καθὼς, μ ή ν ι ο ς, Θ έ μ ι ο ς, κ.τ.λ. ἀντὶ μ ή ν ι δ ο ς, Θ έ μ ι δ ο ς κτλ.

Β΄. Ἀπὸ τὰ λήγοντα εἰς αρ ἄλλα μὲν κάμνουσι τὴν γενικὴν εἰς ατος, καθὼς, ὄ ν ε ι α ρ ὀ ν ε ί α τ ο ς, ἄ λ ε ι φ α ρ ἀ λ ε ί φ α τ ο ς, ἧ π α ρ ἥ π α τ ο ς, ἦ μ α ρ ἤ μ α τ ο ς, φ ρ έ α ρ φ ρ έ α τ ο ς, σ τ έ α ρ σ τ έ α τ ο ς, δ έ λ ε α ρ δ ε λ έ α τ ο ς, κ. τ. λ. ἄλλα δὲ εἰς α ρ ο ς, καθώς, ἔ α ρ ἔ α ρ ο ς, θ έ ν α ρ θ έ ν α ρ ο ς ν έ κ τ α ρ ν έ κ τ α ρ ο ς, κ. τ. λ.

Γ΄. Εἰς ὀνόματα τινὰ ἔχοντα εἰς τὴν λήγουσαν η, ἢ ω, ἐὰν δὲν ἐπιφέρεται ξ ἢ ψ (πλὴν τοῦ ἀλώπηξ), μεταβάλλεται καὶ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ὡς, λιμὴν λιμένος, ποιμὴν ποιμένος, αὐχὴν αὐχένος, ἀδὴν ἀδένος· ῥήτωρ ῥήτορος, Αὐτοκράτωρ Αὐτοκράτορος, πανδαμάτωρ πανδαμάτορος, Ἕκτωρ Ἕκτορος· οὕτω καὶ εἰς τὰ εἰς ων θηλυκὰ, εἰκὼν εἰκόνος, ἀηδὼν ἀηδόνος, χελιδὼν χελιδόνος· καὶ τὰ εἰς ων κοινὰ κατὰ τὸ γένος, μείζων (ὁ καὶ ἡ) μείζονος, ἐλάσσων ἐλάσσονος, κρείττων κρείττονος, εὐγνώμων εὐγνώμονος, ἀμνήμων ἀμνήμονος, κτλ.

Τὰ εἰς ηρ λήγοντα καὶ μεταβάλλοντα τὸ η εἰς ε, λαμβάνουσι τὸν τόνον ἐπάνω εἰς τοῦτο, ὡς, μήτηρ μητέρος· ὅταν δὲ ἀποβληθῇ τὸ ε, ὁ τόνος καταβιβάζεται, ὡς μητρὸς, θυγατρός· τὸ δὲ Δημήτηρ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ε ἀναβιβάζει τὸν τόνον, ὡς, Δημήτερος Δήμητρος.

Γ Ἡ δοτικὴ λήγει εἰς Ι.

Δ΄. Ἡ αἰτιατικὴ γενικῶς μὲν λήγει εἰς Α, ὡς Ἕλληνα, λέοντα, φύλακα, κόρακα, Ἄραβα, γίγαντα, κ. τ. λ. ὁμοίως καὶ ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ ἔχῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, ὅθεν, ἐλπὶς, ἐλπίδα· ποῦς, πόδα· ὀδοὺς, ὀδόντα. τὰ δὲ ἔχοντα σύμφωνον πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς, ἐὰν δὲν τονίζεται ἡ τελευταία συλλαβὴ αὐτῶν, κάμνουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς α, καὶ εἰς ιν, ὡς, ἔρις, ἔριδα, καὶ ἔριν· ὄρνις ὄρνιθα, καὶ ὄρνιν· χάρις, χάριτα, καὶ χάριν· κλεῖς δὲ κλεῖδα, καὶ κλεῖν Ἀττικῶς· οὕτω καὶ τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ποῦς, βραδύπους βραδύποδα, καὶ βραδύπουν· κ. τ. λ. Ὁμοίως καὶ ὅσα εἶναι σύνθετα ἀπὸ ὀξυτονούμενα, ὡς, εὔελπις, εὐέλπιδα, καὶ εὔελπιν· φιλόπατρις, φιλοπάτριδα, καὶ φιλόπατριν.

Τὰ εἰς ων (μάλιστα τὰ συγκριτικὰ) ἀποβάλλουσιν ἐνίοτε τὴν α κατάληξιν τῆς αἰτιατικῆς, ὡς Ποσειδῶ, Ἀπόλλω, κυκεῶ, αἰῶ, ἐλάσσω

Ε'. Ἡ κλητικὴ γίνεται ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν κατὰ τοὺς ἀκολούθους τρόπους.

1. Τὰ εἰς ευς καὶ υς, καὶ τὰ εἰς ους καὶ αις, ἀποβάλλουσι τὸ ς εἰς τὴν κλητικήν, ὡς, βασιλεὺς βασιλεῦ, πάρις πάρι, πρέσβυς πρέσβυ, πλακοῦς πλακοῦ, παῖς παῖ.

2. Ἰδιαιτέρως δέ, τὰ εἰς ας καὶ εἰς εις λήγοντα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ ὀνομαστικὰς εἰς ανς καὶ ενς, καὶ ἔχουσιν αντος καὶ εντος εἰς τὴν γενικήν, ἀποβάλλουσι τὸ ς, καὶ λαμβάνουσι τὸ ν, ὡς, Αἴας (ἐκ τοῦ Αἴανς), ὦ Αἶαν· Θόας, ὦ Θόαν· χαρίεις, ὦ χαρίεν. Εὑρίσκονται ὅμως κύρια ὀνόματα λήγοντα εἰς ας, τῶν ὁποίων ἡ κλητικὴ ἔχει μόνον α μακρόν, ὡς, Πουλυδάμας, ὦ Πουλυδάμα. Ἄτλας, ὦ Ἄτλα. Τὰ διπλᾶ ὅμως ξ, ψ, τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττονται καὶ εἰς τὴν κλητικήν· ὡς, κόραξ, ὦ κόραξ· Ἄραψ, ὦ Ἄραψ, πλὴν τοῦ γύναι, ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς γύναιξ· καὶ τοῦ ἄνα, ἐκ τοῦ ἄναξ, μόνον ὅταν λέγεται ἐπὶ τοῦ θεοῦ.

3. Ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ λήγῃ εἰς Η, ἢ εἰς Ω, ἡ κλητικὴ μεταβάλλει τὰ φωνήεντα ταῦτα εἰς βραχέα, ἤγουν τὸ Η εἰς Ε, καὶ τὸ Ω εἰς Ο. ὡς μήτηρ, ὦ μῆτερ· κύων ὦ κύον· δαίμων, ὦ δαῖμον. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅταν καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις μεταβάλλεται τὸ αὐτὸ φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς, ὡς, δαίμων, δαίμονος, δαίμονι, δαίμονα, κ. τ. λ. Τινὰ ἀναβιβάζουσι συγχρόνως καὶ τὸν τόνον, ὡς, ἄνερ, πάτερ, δᾶερ, ἐκ τῶν ἀνήρ, πατήρ, δαήρ. Τῶν ἀκολούθων τριῶν ὀνομάτων, Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, σωτήρ, μ' ὅλον ὅτι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, εἰς τὴν κλητικὴν ὅμως μεταβάλλεται εἰς βραχύ· ὅθεν λέγομεν, ὦ Ἄπολλον, ὦ Πόσειδον, ὦ σῶτερ, μὲ ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου.

Ἐξαιροῦνται αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ εἰς ην ὀξυτονούμενα οὐσιαστικά· διότι τούτων τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται καὶ εἰς τὴν κλητικήν· ὡς, ποιμήν, ὦ ποιμήν· λιμήν, ὦ λιμήν.

Ἀριθμὸς Δυϊκός.

ΣΤ′. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς κλίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ὅλα τὰ ἀσυναίρετα περιττοσύλλαβα, καθὼς βλέπεις εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα.

Ἀριθμὸς Πληθυντικός.

Ζ′ Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῶν μὲν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τελειόνει εἰς ΕΣ, τῶν δὲ οὐδετέρων εἰς Α.

Η′. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ, πάντοτε εἰς ΩΝ.

Θ′. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ φαίνεται ὅτι ἐμορφόνετο τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, προστιθεμένης τῆς συλλαβῆς σι, ἢ τοῦ φωνήεντος ι, ὥστε καὶ τῶν οὐδετέρων ὀνομάτων ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς νὰ εἶχε τὴν κατάληξιν ες ἀντὶ α· τοὐλάχιστον ἡ μορφὴ αὕτη τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς ἔμεινεν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν Ἰωνικὴν, Δωρικὴν, καὶ Αἰολικὴν διάλεκτον, ὡς κύνες κύνεσ-σι· παῖδες παίδεσ-σι· χεῖρες χείρεσ-σι· ἄνδρες ἄνδρεσ-σι· πραγμάτεσιν (ὡς ἀπὸ ὀνομαστικῆς πράγματες).

Ὅταν εὑρίσκωνται δύο ε ε πρὸ τῆς καταλήξεως εσι, τότε ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ λαμβάνει τριπλῆν μορφὴν εεσσι, εσσι, καὶ εσι, ὡς, βέλεα (βέλεες) βελέεσσι, βέλεσσι· βέλεσι· ἔπεα, ἐπέεσσι, ἔπεσσι ἔπεσι. κτλ. Εἰς ἄλλα πάλιν ὀνόματα ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ προσλαμβάνουσα μόνον ι, μορφόνει τὴν δοτικὴν, ὡς ἄνακτες ἀνάκτεσι· παῖδες παίδεσι· χεῖρες χείρεσι; κ. τ. λ. Εἰς τὴν μορφὴν ταύτην τὸ ε, τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως σι (δι᾽ ἑνὸς σ) ἀπεβάλλετο, ὡς δεπάεσι δέπασι· θήρεσι θηρσί· σωτήρεσι σωτῆρσι. Ἐὰν δὲ, ἀποβληθέντος τοῦ ε, μένῃ ἀμέσως πρὸ τῆς καταλήξεως σι κανὲν σύμφωνον τὸ ὁποῖον κάμνει κακοφωνίαν πρὸ τοῦ σ, ἤγουν δ, θ, τ, ν, ντ, τὸ τοιοῦτον σύμφωνον ἀπεβάλλετο, ὡς, πόδεσι, καὶ, ἀποβληθέντος τοῦ ε, ποδσὶ, καὶ διὰ τὴν εὐφωνίαν, ποσί· οὕτω καὶ ὀρνίθεσι ὄρνισι· χαρίτεσι χάρισι, φρένεσι φρεσί· πάντεσι πᾶσι. κ. τ. λ.

Ἡ παραλήγουσα τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς φυλάττει τὸν χρό-

νον τῶν ἄλλων πτώσεων· ἤγουν, ἐὰν ἡ λήγουσα τῆς ἑνικῆς ὀνομαστικῆς γίνεται βραχεῖα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, τοιαύτη φυλάττεται καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν, ὡς, κτεὶς κτενὸς κτεσί· πεῦς ποδὸς ποσί· δαίμων, δαίμονος δαίμοσι· ἀλώπηξ, ἀλώπεκος ἀλώπεξι. Ἐὰν ὅμως, ἀφοῦ ἀποβληθῶσι τὰ σύμφωνα ντ πρὸ τῆς καταλήξεως σι, ἡ ἡγουμένη συλλαβὴ ἦναι βραχεῖα, α, ι, καὶ ω, τότε γίνεται μακρὰ, ὡς, πάντεσι πᾶσι· Γιγάντεσι Γίγασι· ζευγνύντεσι ζευγνῦσι·

Ἐὰν τὸ ἡγούμενον φωνῆεν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ντ ἦναι ε ἢ ο, τὸ μὲν ε μεταβάλλεται εἰς τὴν δίφθογγον ει, τὸ δὲ ο εἰς τὴν ου, ὡς, τυφθέντος (τυφθέντεσι τυφθέντσι) τυφθεῖσι· ὀδόντες (ὀδόντεσι ὀδόντσι) ὀδοῦσι· κ. τ. λ. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ χερσὶ γίνεται ἐκ τῆς Ἰωνικῆς καὶ Ἀττικῆς μορφῆς χεὶρ χερός·

Ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως σι ἦναι β, π, φ, ἢ γ, κ, χ, ταῦτα μετὰ τοῦ σ, κάμνουσι τὰ διπλᾶ σύμφωνα ψ, ξ, ὡς, Ἄραβες Ἀράβεσι (Ἄραβσι) Ἄραψι· οὕτω καὶ μέροπες μέροψι, αἶγες αἰξὶ, κόρακες κόραξι, τρίχες (τρίχεσι θριξί.

Τινὰ τῶν ὀνομάτων μεταβάλλουσι εἰς α τὸ ε τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως σι, ὡς πατέρες (πατέρεσι, κατὰ συγκοπὴν πατρέσι) πατράσι· οὕτω καὶ ἄνδρες (ἐκ τοῦ ἀνέρες) ἀνδράσι, θυγατέρες θυγατράσι, μητέρες μητράσι, ἀστέρες ἀστράσι, γαστέρες γαστράσι (καὶ γαστῆρσι)· τοιοῦτον καὶ τὸ υἱάσι (ἐκ τοῦ υἷς υἷος, υἷες υἱέσι).

Τὸ ας τῶν εἰς αῦς μεταβάλλεται εἰς αυ ὡς, γρᾶες γρᾶες γραυσὶ, νᾶες ναυσί· τὸ δὲ ε τῶν εἰς ευς, εἰς ευ βασιλέες βασιλεῦσι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΤΤΟΣΥΛΛΑΒΩΝ.

Ἀπὸ τὰ συναιρούμενα περιττοσύλλαβα, ἄλλα πάσχουσι τὴν συναίρεσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, καὶ ἄλλα εἴς ὡρισμένας τινάς.

Τὰ εἰς ΗΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς ΕΣ καὶ ΟΣ οὐδέτερα, λαμβάνουσι τὴν συναίρεσιν εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς πτώσεις,

εἰς τὰς ὁποίας ἤθελαν εὑρεθῇν δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα. Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα βάλλομεν τὴν συνῃρημένην κλίσιν πλησίον τῆς ἀσυναιρέτου.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΗΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	ὁ	ἀληθὴς		οἱ	ἀληθέες	ἀληθεῖς
Γεν.	τοῦ	ἀληθέος	ἀληθοῦς	τῶν	ἀληθέων	ἀληθῶν
Δοτ.	τῷ	ἀληθέϊ	ἀληθεῖ	τοῖς	ἀληθέσι	. . . .
Αἰτ.	τὸν	ἀληθέα	ἀληθῆ	τοὺς	ἀληθέας	ἀληθεῖς
Κλ.	ὦ	ἀληθὲς		ὦ	ἀληθέες	ἀληθεῖς

(καὶ Ἀττικῶς ἀληθής.)

Δυϊκός.

		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀ καὶ Αἰτ.	τὼ	ἀληθέε	ἀληθῆ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ἀληθέοιν	ἀληθοῖν
Κλητική, . .	ὦ	ἀληθέε	ἀληθῆ

Παράδειγμα τῶν εἰς ΕΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν	τὸ	ἀληθὲς		τὰ	ἀληθέα	ἀληθῆ
Γεν.	τοῦ	ἀληθέος	ἀληθοῦς	τῶν	ἀληθέων	ἀληθῶν
Δοτ.	τῷ	ἀληθέϊ	ἀληθεῖ	τοῖς	ἀληθέσι	. . . .
Αἰτ,	τὸ	ἀληθὲς		τὰ	ἀληθέα	ἀληθῆ
Κλ.	ὦ	ἀληθὲς		ὦ	ἀληθέα	ἀληθῆ

Δυϊκός.

		Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν καὶ Αἰτ	τὼ	ἀληθέε	ἀληθῆ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ἀληθέοιν	ἀληθοῖν
Κλητική, . .	ὦ	ἀληθέε	ἀληθῆ

Παράδειγμα τῶν εἰς ΟΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ τεῖχος		τὰ τείχεα	τείχη
Γεν.	τοῦ τείχεος	τείχους	τῶν τειχέων	τειχῶν
Δοτ.	τῷ τείχεϊ	τείχει	τοῖς τείχεσι	. . . .
Αἰτ.	τὸ τεῖχος		τὰ τείχεα	τείχη
Κλ.	ὦ τεῖχος		ὦ τείχεα	τείχη

Δυϊκός.

	Ἀσυναίρετον		Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	τείχεε	τείχη
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	τειχέοιν	τειχοῖν
Κλητική,	ὦ	τείχεε	τείχη.

Τὰ εἰς ΩΣ καὶ Ω θηλυκὰ συναιροῦνται ὁμοίως εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν, ὅπου συμπίπτουσι δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα. Εἰς τὸν δυϊκὸν ὅμως καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται, ὡς τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως τῶν ἰσοσυλλάβων.

Παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	
Ὀν.	ἡ αἰδὼς		αἱ αἰδοὶ
Γεν.	τῆς αἰδόος	αἰδοῦς	τῶν αἰδῶν
Δοτ.	τῇ αἰδόϊ	αἰδοῖ	ταῖς αἰδοῖς
Αἰτ.	τὴν αἰδόα	αἰδὼ	τὰς αἰδοὺς
Κλ.	ὦ αἰδοῖ		ὦ αἰδοὶ

Δυϊκός.

Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	αἰδὼ
Γεν. καὶ Δοτική,	ταῖν	αἰδοῖν
Κλητική, ...	ὦ	αἰδώ.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ Ἠώς, Λητώ, Σαπφώ, Ἰώ. καὶ τὰ Ἀττικὰ Γοργώ, χελιδώ, ἀηδώ, ἀντὶ Γοργών, χελιδών, ἀηδών.

Παρατηρήσεις.

Α.′ Ἡ εἰς ΕΑ κατάληξις, ὅταν προηγῆται αὐτῆς φωνῆεν, συναιρεῖται Ἀττικῶς εἰς Α· ὅθεν ὑγιέα ὑγιᾶ, εὐφυέα εὐφυᾶ, ἐνδεέα ἐνδεᾶ, ἀντὶ, ὑγιῆ, εὐφυῆ, ἐνδεῆ. Ὁμοίως καὶ χρέα, ἀντὶ, χρέη, κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ χρέεα.

Β.′ Πολλάκις οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται ἀσυναιρέτως τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τῶν συναιρουμένων, λέγοντες, τριήρεων· ἀνθέων, ὀρέων, κερδέων, κ.τ.λ. ἀντὶ τριηρῶν, ἀνθῶν, ὀρῶν, κερδῶν, Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν ἀσυναίρετον ἑνικὴν γενικὴν Ἄρεος, τοῦ Ἄρης ὀνόματος.

Γ. Ὅσα ἐπίθετα ὀνόματα εἶναι σύνθετα ἐκ τοῦ ἦθος, ὡς, συνήθης, χρηστοήθης, κ.τ.λ. τούτων ἡ γενικὴ πληθυντικὴ μένει παροξύτονος καὶ εἰς τὴν συναίρεσιν· ὅθεν συνήθων, χρηστοήθων, κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ συνηθέων, χρηστοηθέων.

Δ. Τὰ εἰς ως καὶ ω θηλυκὰ ἔχουσι τὴν ἑνικὴν κλητικὴν εἰς οι.

Ε. Ἡ συνῃρημένη αἰτιατικὴ τῶν εἰς ω θηλυκῶν ἀντὶ νὰ περισπᾶται κατὰ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς συναιρέσεως, ὀξύνεται, ὡς, Λιτόα Λιτώ· ἠχόα ἠχώ.

ΣΤ. Ἡ αἰτιατικὴ ἑνικὴ τῶν εἰς ης κυρίων ὀνομάτων προσλαμβάνει ἐνίοτε ν, ὡς Δημοσθένην, Σωκράτην, ὡς νὰ ἦσαν τῆς πρώτης κλίσεως

Ζ. Τὰ συναιρούμενα ὀνόματα θεωρούμενα εἰς τὴν ἀσυναίρετον κατάστασίν των, ὑπόκεινται εἰς τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις. (40)

Η′. Τῶν εἰς ω θηλυκῶν ἡ αἰτιατικὴ ἑνικὴ κάμνει Ἰωνικῶς εἰς ουν, ὡς, Ἰοῦν, Λητοῦν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΥΣ ΚΑΙ ΕΙΣ Υ.

Τὰ εἰς ΥΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, καὶ τὰ εἰς Υ οὐδέτερα, συναιροῦνται μόνον εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικὴν καὶ

κλητικήν· λαμβάνει συναίρεσιν καὶ ἡ ἑνικὴ δοτική, ὅταν τὸ υ τρέπεται εἰς ε Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΥΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

		Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν.	ὁ ἰχθὺς	οἱ	ἰχθύες	ἰχθῦς
Γεν.	τοῦ ἰχθύος	τῶν	ἰχθύων	. . . .
Δοτ.	τῷ ἰχθύϊ	τοῖς	ἰχθύσι	. . . .
Αἰτ.	τὸν ἰχθὺν	τοὺς	ἰχθύας	ἰχθῦς
Κλ.	ὦ ἰχθὺ	ὦ	ἰχθύες	ἰχθῦς

Δυϊκός.

Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ἰχθύε
Γεν. καὶ Δοτική,	τοῖν	ἰχθύοιν
Κλητική, ...	ὦ	ἰχθύε.

Οὕτω κλίνονται καὶ τά, ὁ μῦς, ἡ δρῦς, ὁ σῦς καὶ ἡ σῦς, ὁ νέκυς, ἡ πίτυς.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΥΣ ἐπιθέτων.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	ὁ ἡδὺς		οἱ ἡδέες	ἡδεῖς
Γεν.	τοῦ ἡδέος		τῶν ἡδέων	. . . .
Δοτ.	τῷ ἡδέϊ	ἡδεῖ	τοῖς ἡδέσι	. . . .
Αἰτ.	τὸν ἡδὺν		τοὺς ἡδέας	ἡδεῖς
Κλ.	ὦ ἡδὺ		ὦ ἡδέες	ἡδεῖς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ἡδέε
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	ἡδέοιν
Κλητική, . . .	ὦ	ἡδέε.

Οὕτω κλίνονται ὅλα τὰ εἰς τὰ υς ἐπίθετα, ὡς, ὀξύς, ἀμβλύς, ταχύς, βραδύς, κ.τ.λ. καὶ τὰ εἰς υς οὐσιαστικά, ὅσα μεταβάλλουσι τὸ υ εἰς ε, ὡς, πῆχυς πήχεος, πέλεκυς πελέκεος· καὶ Ἀττικ. πήχεως, πελέκεως.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ Υ.

Ἀριθμὸς ἑνικός,			Πληθυντικός.		
Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν	τὸ ἄστυ		τὰ	ἄστεα	ἄστη
Γεν.	τοῦ ἄστεος		τῶν	ἀστέων	. . . .
Δοτ.	τῷ ἄστεϊ	ἄστει	τοῖς	ἄστεσι	. . . .
Αἰτ,	τὸ ἄστυ		τὰ	ἄστεα	ἄστη
Κλ.	ὦ ἄστυ		ὦ	ἄστεα	ἄστη

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ἄστεε
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	ἀστέοιν
Κλητική, ...	ὦ	ἄστεε.

Παρατηρήσεις.

Α.′ Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ λήγοντα ὀνόματα, ὅσα φυλάττουσι τὸ Υ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ὁποῖα εἶναι τὰ πλειότερα οὐσιαστικά, τούτων ἡ ἑνικὴ δοτικὴ μένει ἀσυναίρετος. Οἱ ποιηταὶ ὅμως μεταχειρίζονται καὶ ταύτην συνῃρημένως, λέγοντες ἰχθυῖ, νέκυι, ἀντὶ ἰχθύϊ νέκυϊ.

Β′ Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ καὶ Υ λήγοντα ὀνόματα οὐσιαστικά, ἢ ἐπίθετα, ὅσα μεταβάλλουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ Υ εἰς Ε, τούτων συναιρεῖται καὶ ἡ ἑνικὴ δοτική, ὡς, ἡδεῖ, δριμεῖ, ὀξεῖ, πήχει, ἐκ τοῦ ἡδὺς ἡδέος, δριμὺς δριμέος, ὀξὺς ὀξέος, πῆχυς πήχεος καὶ Ἀττικῶς πήχεως.

Γ.′ Τὰ εἰς Υ οὐδέτερα ἐπίθετα δὲν συναιροῦνται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· ὅθεν τὰ ἡδέα, καὶ ὄχι τὰ ἡδῆ. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἄστυ ὅλα τὰ εἰς Υ οὐδέτερα, εἴτε ἐπίθετα, εἴτε οὐσιαστικά· τὸ πῶϋ ὅμως δὲν λαμβάνει καμμίαν συναίρεσιν.

Δ.′ Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ οὐσιαστικά, ὅσα μεταβάλλουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ Υ εἰς Ε, τούτων κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς ἡ ἑνικὴ γενικὴ λήγει εἰς ΩΣ. ὅθεν, πῆχυς, πήχεως. Ἡ δυϊκὴ γενικὴ εἰς ΩΝ προπαροξυτόνως, πήχεων, ἐκ τοῦ πηχέοιν, κατὰ

μεταβολὴν τοῦ Ο εἰς Ω, καὶ ὑπογραφὴν τοῦ Ι. Ὁμοίως προπαροξύνουσι καὶ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν, λέγοντες, πήχεων, ἀντὶ πηχέων· κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἄλλα, ὡς τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα.

Ε΄. Οἱ Ἀττικοὶ συνειθίζουσι νὰ μεταχειρίζωνται ἀσυναιρέτως τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν τῶν εἰς ΥΣ, μάλιστα τῶν μονοσυλλάβων, λέγοντες, ἰχθύες, μύες, δρύες, ἀντὶ ἰχθῦς μῦς, δρῦς· τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνῃρημένως

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΙΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΩΝ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ Ι ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ.

Τὰ εἰς ΙΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς Ι οὐδέτερα συναιροῦνται, ὡς τὰ ἀνωτέρω, εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν· καὶ εἰς τὴν ενικὴν δοτικήν. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΙΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ὁ ὄφις		οἱ ὄφεες	ὄφεις
Γεν. τοῦ ὄφεως		τῶν ὄφεων	....
Δοτ. τῷ ὄφεϊ	ὄφει	τοῖς ὄφεσι	....
Αἰτ. τὸν ὄφιν		τοὺς ὄφεας	ὄφεις
Κλ. ὦ ὄφι, καὶ ὄφις		ὦ ὄφεες	ὄφεις

Δυϊκός.

Ὀνμ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ὄφεε
Γενικὴ, καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	ὀφέοιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ὄφεε.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.	Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ἡ πόλις		αἱ πόλεες	πόλεις
Γεν. τῆς πόλεως		τῶν πόλεων	....
Δοτ. τῇ πόλεϊ	πόλει	ταῖς πόλεσι	....
Αἰτ. τὴν πόλιν		τὰς πόλεας	πόλεις
Κλ. ὦ πόλι, καὶ πόλις.		ὦ πόλεες	πόλεις

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ πόλεε
Γενικὴ καὶ καὶ Δοτικὴ, ταῖν πόλεων
Κλητικὴ, ... ὦ πόλεε.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ι.

	Ἀριθ. ἑνικός		Πληνθυντικός.	
	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ σίνηπι		τὰ σινήπεα	σινήπη
Γεν.	τοῦ σινήπεως		τῶν σινήπεων	. . . .
Δοτ.	τῷ σινήπεϊ	σινήπει	τοῖς σινήπεσι	. . . .
Αἰτ.	τὸ σίνηπι		τὰ σινήπεα	σινήπη
Κλ.	ὦ σίνηπι		ὦ σινήπεα	σινήπη

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ σινήπεε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν σινήπεων
Κλητικὴ, ... ὦ σινήπεε.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται τὰ, ὁ μάντις, ἡ δύναμις ἡ στάσις, ἡ φύσις, ἡ ὕβρις, ἡ πρᾶξις,, κ.τ.λ., τὸ κινάβαρι, τὸ κόμμι, κ.τ.λ.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Τῶν ληγόντων εἰς ΙΣ καὶ εἰς Ι τὸ ληκτικὸν Ι τῆς ὀνομαστικῆς μεταβάλλεται συνήθως εἰς Ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, πλὴν τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς· καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη φυλάττεται καὶ εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

Β΄. Ἡ δυϊκὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ λήγει εἰς ΩΝ, καὶ γίνεται ἀπὸ τὴν εἰς ΟΙΝ, κατὰ τροπὴν τοῦ Ο, εἰς Ω, καὶ ὑπογραφὴν τοῦ Ι, μὲ ἀναβιβασμὸν τόνου, κατὰ τοὺς Ἀττικούς.

Γ΄. Ἡ γενικὴ ἑνικὴ καὶ πληθυντικὴ προπαροξύνεται Ἀττικῶς.

Δ΄. Οἱ Ἀττικοὶ συναιροῦσιν εἰς οις τὴν πληθυντικὴν αἰτιατικὴν τοῦ, ὄϊς ὄϊος, καὶ, φθόϊς φθόϊος, λέγοντες, τὰς οἶς, τοὺς φθοῖς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΕΥΣ.

Τῶν εἰς ΕΥΣ ὀνομάτων ἡ ἑνικὴ γενικὴ λήγει συνήθως εἰς ΩΣ, καθὼς καὶ τῶν ἀνωτέρω· πλὴν ὁ τόνος αὐτῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς

γενικῆς βάλλεται εἰς τὴν παραλήγουσαν. Ὁμοίως ἡ δυϊκὴ γενικὴ σχηματίζεται εἰς ΟΙΝ κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον. Συναιροῦνται δὲ ἀπὸ τὰς πτώσεις ἡ ἑνικὴ δοτικὴ, καὶ ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀ. ὁ βασιλεὺς		οἱ βασιλέες	βασιλεῖς
Γεν. τοῦ βασιλέως		τῶν βασιλέων	. . . .
Δοτ. τῷ βασιλέϊ	βασιλεῖ	τοῖς βασιλεῦσι	. . . .
Αἰτ. τὸν βασιλέα		τοὺς βασιλέας	βασιλεῖς
Κλ ὦ βασιλεῦ		ὦ βασιλέες	βασιλεῖς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	βασιλέε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	βασιλέοιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	βασιλέε.

Παρατηρήσεις.

Α'. ὅσα ὀνόματα ἔχουσι φωνῆεν πρὸ τῆς καταλήξεως ευς, ὡς Πειραιεὺς, χοεὺς, εἰς τὴν γενικὴν ἑνικὴν συναιροῦσι πολλάκις τὸ εως εἰς ῶς, καὶ εἰς τὴν ἑνικὴν καὶ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν, τὸ εα εἰς ᾶ, ὡς Πειραιέως Πειραιῶς· χοέως χοῶς· Πειραιέα Πειραιᾶ· χοέα χοᾶ, χοέας χοᾶς, οὕτω καὶ ἀγυιᾶ, ἀγυιᾶς (ἐκ τοῦ ἀγυιεύς), κ.τ.λ.

Β.' Τὸ υἱεὺς καὶ δρομεὺς κάμνουσιν εἰς τὴν γενικὴν υἱέος, δρομέως, κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς.

Γ. Ἡ ἑνικὴ αἰτιατικὴ εἰς ῆ, ὡς βασιλῆ, ἀντὶ βασιλέα, εἶναι σπάνιος.

Δ. Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ εἰς ῆς, κατὰ συναίρεσιν, εὑρίσκεται εἰς τοὺς παλαιοὺς Ἀττικοὺς, ὡς βασιλῆς, ἱππῆς, Μαντινῆς.

Ε. Τὸ υἱεὺς καὶ δρομεὺς κάμνουσιν εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν υἱέσι (ἀλλ' αὕτη ἐμπορεῖ νὰ ἦναι καὶ ἀπὸ τὴν κλίσιν υἷς υἷος), δρομέσι.

ΣΤ. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἡ εἰς εας πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἦτο τῆς καθαρᾶς Ἀττικῆς διαλέκτου, ὡς βασιλέας, ἱππέας· εὑρίσκεται ὅμως καὶ συνηρημένη, βασιλεῖς, ἱππεῖς, καὶ εἰς ῆς, ὡς εἰς τὸν Θουκυδίδην, Πλαταιῆς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΝ ΕΙΣ ΑΥΣ.

Ἡ κλίσις τῶν ὀνομάτων τούτων εἶναι ἀνώμαλος.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	γραῦς	αἱ	γράες, καὶ γρῆες
Γενική,	τῆς	γραὸς	τῶν	γραῶν
Δοτική,	τῇ	γραὶ καὶ γρηὶ	ταῖς	γραυσὶ
Αἰτιατ.	τὴν	γραῦν	τὰς	γραῦς
Κλητ.	ὦ	γραῦ.		

Δὲν ἀπαντῶνται ὅμως παρὰ ἡ ἑνικὴ ὀνομαστική, ἡ ἑνικὴ καὶ πληθυντικὴ αἰτιατική, καὶ ἡ πληθυντικὴ γενική· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις μεταχειρίζονται τὸ γραία.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ναῦς	αἱ	νῆες
Γενική,	τῆς	νεὼς	τῶν	νεῶν
Δοτική,	τῇ	νηὶ	ταῖς	ναυσὶ
Αἰτιατ.	τὴν	ναῦν	τὰς	ναῦς
Κλητ.	ὦ	ναῦ		

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. λείπει

Γενικ. καὶ δοτική, ταῖν νεοῖν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΥΣ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.		Συνηρημένον.
Ὀνομ.	ὁ (ἡ)	βοῦς	οἱ	βόες	βοῦς
Γενική,	τοῦ	βοὸς	τῶν	βοῶν	. . .
Δοτική,	τῷ	βοὶ	τοῖς	βουσὶ	. . .
Αἰτιατ.	τὸν	βοῦν	τοὺς	βόας	βοῦς
Κλητ.	ὦ	βοῦ	ὦ	βόες	βοῦς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	βόε
Γενικὴ καὶ δοτικὴ,	τοῖν	βοοῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	βόε

Τὰ ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς ως ἢ ος καθαρὸν, ἐὰν ἡ ὀνομαστικὴ αὐτῶν λήγῃ εἰς δίφθογγον, φυλάττουσιν αὐτὴν καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν, ὡς, βασιλεὺς βασιλέως, βασιλεῦσι· γραῦς γραὸς, γραυσί· ναῦς νεὼς, ναυσί· βοῦς βοὸς, βουσί.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΣ ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ.

Τὰ εἰς ΑΣ οὐδέτερα ὀνόματα λαμβάνουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, Τ καθὼς κρέας, κρέατος, κρέατι· ὅταν ἀποβάλλεται τοῦτο, συναιροῦνται. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.				Πληθυντικός.		
	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ	κρέας		τὰ	κρέατα	κρέα
Γεν.	τοῦ	κρέατος	κρέως	τῶν	κρεάτων	κρεῶν
Δοτ.	τῷ	κρέατι	κρέᾳ	τοῖς	κρέασι	. . . .
Αἰτ.	τὸ	κρέας		τὰ	κρέατα	κρέα
Κλ.	ὦ	κρέας		ὦ	κρέατα	κρέα

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	κρέατε	κρέα
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	κρεάτοιν	κρεῷν
Κλητικὴ, . .	ὦ	κρέατε	κρέα

Παρατηρήσεις.

Α΄. Τὸ τέρας συναιρεῖται εἰς μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν. Τὸ δὲ κέρας εὑρίσκεται εἰς τὸν ἑνικὸν καὶ συνῃρημένως καὶ ἀσυναιρέτως.

Β΄. Ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ οὐδέτερα ὀνόματα εἶναι τινὰ, τῶν ὁποί-

ων ἡ γενικὴ, ἂν καὶ ἀποβάλλῃ τὸ Τ, μένει ὅμως ἀσυναίρετος ὡς, σέλας σέλαος· δέπας δέπαος· συναιροῦνται δὲ εἰς τὴν ἑνικὴν δοτικὴν, ὡς, τῷ σέλᾳ, τῷ δέπᾳ· καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν, ὡς, τὰ σέλα, τὰ δέπα.

Γ'. Οἱ Ἴωνες κλίνουσι τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διὰ τοῦ εος, ὡς νὰ ἦτον ἡ ὀνομαστικὴ των εἰς ος· ὅθεν κέρας κέρεος (ὡς ἐκ τοῦ κέρος) κέρεα, κερέων· οὕτω καὶ οὖδας οὔδεος, οὔδεϊ καὶ οὔδει· κ. τ. λ.

Κατὰ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα κλίνουσι καὶ τὰ γόνυ, δόρυ.

Περὶ ὀνομάτων τινῶν περιττοσυλλάβων, τὰ ὁποῖα συναιροῦνται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Εἶναι καὶ περιττοσύλλαβα ὀνόματα ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ πάσχουσι συναίρεσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ὅθεν καὶ λέγονται ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς, Ὁλοπαθῆ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ εἰς ΟΕΙΣ ὡς, Ὀπόεις, Ἀνθεμόεις, Τραπεζόεις, Μελιτόεις. καὶ τὰ εἰς ΗΕΙΣ. ὡς τιμήεις. Τῶν πρώτων ἡ συναίρεσις γίνεται εἰς ΟΥ· τῶν δευτέρων, εἰς Η. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα.

Παράδειγμα τῶν συναιρουμένων εἰς ΟΥΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

	Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.
Ὀνομαστ.	ὁ πλακόεις	πλακοῦς
Γενικὴ,	τοῦ πλακόεντος	πλακοῦντος
Δοτικὴ,	τῷ πλακόεντι	πλακοῦντι
Αἰτιατ.	τὸν πλακόεντα	πλακοῦντα
Κλητικὴ,	ὦ πλακόει	πλακοῦ

Δυϊκός.

	Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ πλακόεντε	πλακοῦντε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν πλακοέντοιν	πλακούντοιν
Κλητικὴ, . .	ὦ πλακόεντε	πλακοῦντε.

Πληθυντικός.

		'Ασυναίρετον	Συνηρημένον.
'Ονομαστ.	οἱ	πλακόεντες	πλακοῦντες
Γενικὴ,	τῶν	πλακοέντων	πλακούντων
Δοτικὴ,	τοῖς	πλακόεσι	πλακοῦσι
Αἰτιατ.	τοὺς	πλακόεντας	πλακοῦντας
Κλητικὴ,	ὦ	πλακόεντες	πλακοῦντες.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνεται καὶ τὸ τιμήεις, ἐὰν μόνον βάλλης εἰς τὰς συνηρημένας πτώσεις Η ἀντὶ τοῦ ΟΥ, ὡς τιμήεις τιμῆς· τιμήεντος τιμῆντος· κ. τ. λ. τὸ θηλυκὸν τιμήεσσα τιμῆσσα· τὸ οὐδέτερον, τιμῆεν τιμῆν.

Περὶ τῶν εἰς ΚΛΕΗΣ κυρίων ὀνομάτων.

Εἶναι πολλὰ κύρια ὀνόματα σύνθετα ἀπὸ τὴν λέξιν κλέος, ὁποῖα τὰ Περικλέης, Θεμιστοκλέης, Σοφοκλέης, κ. τ. λ. Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα λαμβάνουσι δύο συναιρέσεις εἰς πτώσεις τινάς· ἡ πρώτη εὑρίσκεται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν· ἡ δὲ δευτέρα, εἰς τὴν δοτικήν. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

		'Ασυναίρετον.	Συναίρεσις ά.	Συναίρεσις β'.
Ὀνομαστ.	ὁ	Περικλέης	Περικλῆς	. . . . .
Γενικὴ,	τοῦ	Περικλέεος	Περικλέους	. . . . .
Δοτικὴ,	τῷ	Περικλέεϊ	Περικλέει	Περικλεῖ
Αἰτιατ.	τὸν	Περικλέεα	Περικλέα	Περικλῆ
Κλητικὴ,	ὦ	Περίκλεες	Περίκλεις	. . . . .

Παρατηρήσεις.

'Ενίοτε μεταχειρίζονται τὸν ἀσυναίρετον σχηματισμὸν μὲ ἀποβολὴν ἑνὸς τῶν δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων, ὡς, Ἥρακλες, ἀντὶ Ἡράκλεες· καὶ παρὰ ποιηταῖς, Σοφοκλέος, ἀντὶ Σοφοκλέους. Τοιαύτην ἀποβολὴν φωνήεντος πάσχουσι ποιητικῶς καὶ ἄλλα ὀνόματα, ὡς, ὑπερδέα, ἀντὶ ὑπερδεέα, ἐκ τοῦ ὑπερδεής.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΩΝ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ.

Ἀρσεν. καὶ Θηλυκ.		Οὐδέτερον.
	Ἑνικός.	
ὁ, ἡ μείζων		τὸ μεῖζον
μείζονος		τοῦ μείζονος
μείζονι		τῷ μείζονι
μείζονα καὶ μείζω		τὸ μεῖζον
	Δυϊκός.	
Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	μείζονε	τὼ μείζονε
Γενικὴ, καὶ Δοτικὴ,	μειζόνοιν	τοῖν μειζόνοιν
	Πληθυντικός.	
μείζονες, καὶ μείζους		τὰ μείζονα, καὶ μείζω.
μειζόνων		τῶν μειζόνων
μείζοσι		τοῖς μείζοσι
μείζονας καὶ μείζους		τὰ μείζονα καὶ μείζω,

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἄλλα τοιαῦτα συγκριτικὰ, ἐλάσσων ἢ ἐλάττων· κρείσσων, ἢ κρείττων· βελτίων, ἀμείνων, χείρων, κτλ.

Αἱ συνῃρημέναι πτώσεις τούτων, μείζονα μείζω, μείζονες μείζους, κτλ. εἶναι ἐξίσου εὔχρηστοι εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, καθὼς καὶ αἱ ἀσυναίρετοι.

Αὗται εἶναι αἱ κλίσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται τὰ τακτικῶς κλινόμενα ὀνόματα. Εἶναι ὅμως πολλὰ, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν κλίσιν των δὲν ἀκολουθοῦσι τὸν αὐτὸν τύπον· ὅθεν λέγονται γενικῶς Ἀνώμαλα. Περὶ τούτων ὅμως θέλομεν ὁμιλήσει εἰς τὸ δεύτερον μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν προσδιορίζεται ποτὲ μὲν ἀπὸ τὸ σημαινόμενον, ποτὲ δὲ ἀπὸ τὴν κατάληξιν· Πολλάκις ἡ κατάληξις καὶ τὸ σημαινόμενον συμφωνοῦσι. Τὰ ἀκόλουθα προσδιορίζονται ἀπὸ τὸ σημαινόμενον.

Ἀρσενικά.

ά. Ἀρσενικὰ εἶναι ὅλα τὰ ὀνόματα ὅσα σημαίνουσιν ἀρσενικὰ πρόσωπα ἢ ζῶα.

β'. Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν.

γ'. Τὰ ὀνόματα τῶν ποταμῶν, πλὴν τινῶν, τὰ ὁποῖα ἔλαβον κατάληξιν θηλυκὴν, ὡς, ἡ Λήθη.

Θηλυκά.

δ'. Θηλυκὰ εἶναι ὅλα τὰ σημαίνοντα θηλυκὰ πρόσωπα ἢ ζῶα, ὡς, ἡ Ἀσπασία, ἡ Λεόντιον, πλὴν τῶν ὑποκοριστικῶν, ὡς, τὸ κοράσιον, τὸ γύναιον.

έ. Τὰ ὀνόματα τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λήγουσιν εἰς η ἢ εἰς α· πλὴν καὶ τὰ λήγοντα εἰς ος εἶναι ὁμοίως θηλυκὰ, ὡς, ἡ κυπάρισσος, ἡ συκάμινος, κτλ. πλὴν τινῶν, ὡς, ὁ ἐρινεὸς, ὁ φελλὸς, ὁ κέρασος, ὁ λωτὸς, ὁ κύτισος.

Εἶναι δὲ καὶ τινὰ κοινοῦ γένους, ἤγουν ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, ὡς, ὁ, ἡ πάπυρος, ὁ, ἡ κότινος.

ϛ'. Τὰ ὀνόματα τῶν χωρῶν, τῶν νήσων, καὶ τῶν πόλεων, ὡς, ἡ Αἴγυπτος (τὸ δὲ ὁ Αἴγυπτος, εἰς τὸν Ὅμηρον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Νείλου ποταμοῦ), ἡ Σάμος, ἡ Χίος, ἡ Ῥόδος, ἡ Δαμασκὸς, ἡ Τροιζὴν, ἡ Τίρυνς, κτλ.

1 Ἐξαιροῦνται ά. τινὰ ὀνόματα πόλεων λήγοντα εἰς ους ὡς ὁ Σελινοῦς, ὁ Σκιλλοῦς, ὁ Ἐλεοῦς, ὁ Πεσινοῦς, κτλ. β'. ὀνόματα πόλεων εἰς ων, ὁ Μεδεὼν, ὁ Μαραθὼν, πλὴν τοῦ, ἡ Βαβυλών· τὸ Μαραθὼν ὅμως καὶ Σικυὼν εὑρίσκονται καὶ μὲ ἀρσενικὸν καὶ μὲ θηλυκὸν ἄρθρον. γ'. Τὰ εἰς ης, κλινόμενα εἰς ητος, ὁ Μάσης τοῦ Μάσητος. δ'. Ὅσα ὀνόματα πόλεων εἶναι μονον

εἰς τὸ πληθυντικὸν, τὰ μὲν εἰς οι λήγοντα εἶναι ἀρσενικὰ, τὰ δὲ εἰς αι θηλυκὰ, τὰ δὲ εἰς α οὐδέτερα. έ. Τὰ εἰς ας ὀνόματα πόλεων, ὁ Ἀκράγας, ὁ Τάρας (ταῦτα εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸ θηλυκόν)· καὶ Ἄργος τὸ ὁποῖον εἶναι οὐδέτερον.

2 Πολλὰ ὀνόματα νήσων καὶ πόλεων εὑρίσκονται καὶ εἰς τὰ δύο γένη, ὡς, ὑλήεσσα Ζάκυνθος (Ὀδυσ. θ', 24)· καὶ ἐν ὑλήεντι Ζακύνθῳ (Ὀδυσ. ά, 246. π, 123). Τὸ Ἐπίδαυρος εἰς μὲν τὸν Ὅμηρον εἶναι ἀρσενικὸν, εἰς ἄλλους δὲ συγγραφεῖς θηλυκόν. Τὸ Ὠροπὸς ἀπαντᾶται ὡς ἀρσενικὸν εἰς τὸν Θουκυδ. καὶ τὸ Πύλος εἰς τὸν Ὅμηρον· τὸ Ἴλιον εὑρίσκεται θηλυκὸν εἰς τὸν Ὅμηρον, ἡ Ἴλιος, ἐξαιρουμένου τοῦ ὑπόπτου μέρους, Ἰλ. ό, 71.

3 Τὰ ὀνόματα τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα εἶναι γένους κοινοῦ, λαμβάνονται συχνὰ εἰς τὸ θηλυκὸν, ὅταν δὲν προσδιορίζεται ἄῤῥεν, ἢ θῆλυ, ἀλλ' ἀναφέρεται γενικῶς τὸ ὄνομα τοῦ ζώου· ὅταν προσδιορίζεται τὸ γένος, διακρίνουσιν αὐτό· πολλάκις ὅμως καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μεταχειρίζονται τὸ θηλυκόν.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΝΩΜΕΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΞΙΝ ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΙΣΙΝ ΑΥΤΩΝ.

Τὰ λήγοντα εἰς α καὶ ἔχοντα πρὸ τῆς καταλήξεως φωνῆεν ἢ ζ, δ, θ, λ, ν, ρ, σ, εἶναι θηλυκὰ, καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν, ὡς, ἡ πόα, ἡ τράπεζα, ἡ κνίδα καὶ κνίδη, ἡ μάλθα, ἡ ἅμιλλα, ἡ ἔχιδνα, ἡ διφθέρα, ἡ φύσα· τὰ ἔχοντα δὲ μ πρὸ τῆς καταλήξεως α, εἶναι οὐδέτερα, καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν πέμπτην κλίσιν, ὡς, τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα· τοιοῦτον καὶ τὸ γάλα, γάλακτος.

αις. Ἀπὸ ταῦτα τὸ παῖς εἶναι κοινὸν, ὁ καὶ ἡ παῖς· τὸ δαῖς θηλυκὸν, ἡ δαῖς τῆς δαιτός· τὸ σταῖς, οὐδέτερον, τὸ σταῖς, τοῦ σταιτός· ταῦτα κλίνονται κατὰ τὴν πέμτην.

αν. Τὰ εἰς αν εἶναι ὅλα ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ παιὰν, πλὴν τῶν οὐδετέρων τῶν εἰς ας ἐπιθέτων, ὡς, τὸ μέλαν, ἐκ τοῦ μέλας· κλίνονται καὶ ταῦτα κατὰ τὴν πέμτην.

αρ. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐδέτερα, ὡς, τὸ ἦμαρ, τὸ εἶδαρ, τὸ φρέαρ· ἡ δάμαρ ὅμως καὶ ἡ δὰρ λαμβάνουσι τὸ γένος ἀπὸ τὴν σημασίαν των.

ας. Ἀπὸ τὰ εἰς ας.

1 Ἄλλα μὲν εἶναι ἀρσενικὰ, τὰ ὁποῖα κάμνουσι τὴν γενικὴν εἰς αντος, ὡς, ὁ ἱμὰς τοῦ ἱμάντος· ὁ ἀνδριὰς τοῦ ἀνδριάντος· τὰ δὲ Τάρας Τάραντος, καὶ Ἀκράγας, Ἀκράγαντος, αἱ πόλεις, εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸ θηλυκόν.

2 Ἄλλα δὲ θηλυκὰ, τὰ ὁποῖα κάμνουσι τὴν γενικὴν εἰς αδος, ὡς, ἡ λαμπὰς, τῆς λαμπάδος· ἡ πολιὰς, τῆς πολιάδος· ἡ παστὰς, τῆς παστάδος.

3 Ἄλλα δὲ οὐδέτερα, τὰ ὁποῖα εἶναι μόνον δισύλλαβα, ὡς, τὸ γῆρας, τὸ κρέας, τὸ κέρας, τὸ τέρας.

αυς. Εἶναι θηλυκὰ, ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς αὸς, ἡ γραῦς, τῆς γραός· ἡ ναῦς, τῆς ναὸς (Ἀττικ. νεώς).

ειρ. Ἀπὸ ταῦτα τὸ μὲν φθεὶρ εἶναι καὶ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν· τὸ δὲ χεὶρ θηλυκόν· τὰ ἐκ τούτου ὅμως σύνθετα εἶναι ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ ἀντίχειρ, ἢ κοινὰ, ὡς, ὁ, ἡ, μακρόχειρ.

εις. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θηλυκὰ, πλὴν τοῦ ὁ κτεὶς, τοῦ κτενός· ἀρσενικὰ δὲ, τὰ εἰς εις ἐπίθετα, ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς εντος, ὁ ἀνεμόεις, τοῦ ἀνεμόεντος· ὁ ἀμπελόεις, τοῦ ἀμπελόεντος.

ευς. Ολα ἀρσενικὰ, ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς εως.

ην. Κλινόμενα ἄλλα μὲν εἰς ηνος, ἄλλα δὲ εἰς ενος, εἶναι ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ σπλὴν, ὁ σωλὴν, ὁ λιμὴν, ὁ ποιμὴν, πλὴν τοῦ ἡ Σειρὴν, ἡ φρὴν φρενὸς, καὶ ὁ, ἡ χὴν, χηνὸς καὶ χενός.

ηρ. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ ζωστὴρ, ὁ ἀστὴρ, ὁ ἐλατὴρ, πλὴν τοῦ ἡ γαστὴρ, ἡ κὴρ, (ἡ μοῖρα), καὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς σημασίας των εἶναι θηλυκὰ, ὡς, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ. Τὸ ἀὴρ καὶ αἰθὴρ εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ εἰς τὸ θηλυκόν· τὸ δὲ κῆρ ἐκ τοῦ κέαρ, κατὰ συναίρεσιν, καὶ ἦρ ἐκ τοῦ ἔαρ, καὶ στῆρ ἐκ τοῦ στέαρ, εἶναι οὐδέτερα.

ης. Εἰς τὴν πρώτην κλίσιν εἶναι ἀρσενικά· εἰς τὴν πέμτην, ἀρσενικὰ ὁμοίως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πλὴν τῶν εἰς ης, τὰ ὁποῖα κάμνουσι τὴν γενικὴν εἰς ητος, ὡς, ἡ ἐσθὴς, τῆς ἐσθῆτος, καὶ πλὴν τῶν εἰς ότης καὶ ύτης οὐσιαστικῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι θηλυκὰ, ὡς, ἡ ὁσιότης,

ἡ δεινότης, ἡ γλυκύτης, ἡ ταχύτης· τὰ δὲ εἰς ης ἐπίθετα εἶναι κοινά, ὡς, ὁ, ἡ ἀσθενής, ὁ, ἡ ἀκριβής, κτλ.

ι. Εἶναι οὐδέτερα, ὡς, τὸ σίνηπι, τὸ μέλι.

ιν. Τὰ εἰς ιν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θηλυκά, ὡς, ἡ ῥίν, τῆς ῥινός. ἡ ὠδίν, τῆς ὠδῖνος· ἡ ἀκτὶν (καὶ ἀκτὶς), τῆς ἀκτῖνος· ἡ θὶν (καὶ θὶς), τῆς θινὸς (τὸ παράλιον)· τὸ δὲ θὶν (σωρὸς), εἶναι κοινὸν, ὁ, ἡ θίν· καὶ τὸ δελφὶν, ἀρσενικὸν, ὁ δελφὶν, τοῦ δελφῖνος.

ις· Εἶναι θηλυκά πλὴν τοῦ ὁ κὶς, τοῦ κιὸς (σκώληξ τοῦ σίτου), ὁ λὶς (λέων), ὁ δελφὶς· ἄλλα ἐκ τῆς σημασίας των εἶναι ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, ὡς, ὁ, ἡ, ὄφις· ὁ, ἡ πρόμαντις· ὁ, ἡ ὄρνις·

ξ. Ἐκ τούτων ἄλλα εἶναι ἀρσενικά, ὡς, ὁ πίναξ, ὁ μύρμηξ, ὁ ἱέραξ, ὁ θώραξ, ὁ φοῖνιξ· ἄλλα θηλυκά, ὡς, ἡ νὺξ, ἡ βῶλαξ τῆς βώλακος· ἡ διασφὰξ, τῆς διασφάγος, ἡ διώρυξ, τῆς διώρυγος· ἡ θρίδαξ, τῆς θρίδακος· ἡ κάλυξ, τῆς κάλυκος· ἡ κλὰξ τῆς κλακός· ἡ κλίμαξ, τῆς κλίμακος· ἡ κύλιξ, τῆς κύλικος· ἡ λάρναξ, τῆς λάρνακος· ἡ πήληξ, τῆς πήληκος· ἡ πτέρυξ, τῆς πτέρυγος· ἡ πτὺξ, τῆς πτυχός· ἡ σήραγξ, τῆς σήραγκος· ἡ φλὸξ, τῆς φλογός· ἡ λὺγξ, τῆς λυγγὸς (καὶ λυγκός)· ἡ σμώδηξ, τῆς σμώδηκος· ἡ ἀλώπηξ, τῆς ἀλώπεκος. ἡ φόρμιγξ, τῆς φόρμιγγος· ἡ σύριγξ, τὸς σύριγγος· ἡ χοῖνιξ, τῆς χοίνικος· ἡ θρὶξ τῆς τριχός. ἡ φάραγξ, τῆς φάραγγος· ἡ ἄντυξ τῆς ἄντυγος· ἡ στὶξ, τῆς στιγός· ἡ κάμαξ, τῆς κάμακος· ἡ μάστιξ, τῆς μάστιγος· ἡ προὶξ τῆς προικός. Αλλα εἶναι κοινά, ὁποῖα πρῶτον τὰ ἀνθρώπων καὶ ζώων, ὡς, ὁ, ἡ αἴξ· ὁ, ἡ Θρὰξ, ὁ, ἡ δέλφαξ. ὁ ἡ μεῖραξ· ὁ, ἡ φύλαξ· ὁ, ἡ σκύλαξ, ὁ, ἡ πέρδιξ· δεύτερον, ὁ, ἡ αὖλαξ· ὁ ἡ βήξ· ὁ, ἡ φάρυγξ· ὁ. ἡ λάρυγξ. ὁ, ἡ στύραξ· ὁ ἡ φάλαγξ,

ον. Εἶναι οὐδέτερα, πλὴν τῶν ὀνομάτων τῶν γυναικῶν, ὡς, ἡ Δόρκιον, ἡ Γλυκέριον, ἡ Λεόντιον.

ορ. Οὐδέτερα, ὡς, τὸ ἄορ, τοῦ ἄορος.

ος. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρσενικά· τὰ δὲ ἀκόλουθα εἶναι θηλυκά· πρῶτον, τὰ ὀνόματα τῶν νήσων καὶ πόλεων, καθὼς καὶ αὐτὸ τὸ νῆσος. Δεύτερον, τὰ ὀνόματα τῶν δένδρων, τῶν φυτῶν, καὶ τῶν ἀνθέων, ὡς, ἡ κέδρος, ἡ φυγὸς, ἡ κυπάρισος, ἡ βάλανος· καὶ ἔτι ἡ ἄμμος, ἡ ψάμμος, ἡ ἀσάμινθος, ἡ ἄσβολος, ἡ

ἄσφαλτος, ἡ ἀτραπὸς, ἡ ἀταρπὸς, ἡ βάσανος, ἡ γνάθος, ἡ γύψος, ἡ δέλτος, ἡ δοκὸς, ἡ δρόσος, ἡ κάμινος, ἡ κάπετος, ἡ κάρδοπος, ἡ κέλευθος, ἡ κέρκος, ἡ κιβωτὸς, ἡ κόπρος, ἡ λέκιθος, ἡ λύκυθος, ἡ μίλτος, ἡ νόσος, ἡ ὁδὸς, ἡ πλίνθος, ἡ πρόχοος, καὶ κατὰ συναίρεσιν πρόχους, ἡ πύελος, ἡ ῥάβδος, ἡ σορὸς, ἡ σποδὸς, ἡ ὕαλος, ἡ χηλὸς, ἡ ψῆφος.

Τὰ δὲ ἀκόλουθα εἶναι κοινά· πρῶτον τὰ σημαίνοντα πρόσωπα, ὡς ἄγγελος, ἀμφίπολος. Δεύτερον, τὰ ὀνόματα τῶν ζώων, ὡς, ὁ ἡ γέρανος· ὁ, ἡ ἄρκτος· πρὸς τούτοις, ὁ, ἡ ἄτρακτος· ὁ, ἡ βάρβιτος· ὁ, ἡ θάμνος· ὁ, ἡ θεός· ὁ, ἡ λίθος· κτλ. τὰ εἰς ος οὐσιαστικὰ, ὅσα κλίνονται κατὰ τὴν πέμπτην, εἶναι ὅλα οὐδέτερα.

ους. **Εἶναι** ἀρσενικὰ, πλὴν τοῦ οὖς, τὸ ὁποῖον εἶναι οὐδέτερον, ἐκ τοῦ οὖας κατὰ συναίρεσιν· καὶ τοῦ βοῦς, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινόν.

υ. **Εἶναι** οὐδέτερα, ὡς, πῶϋ, πώεος· νάπυ, νάπυος· γόνυ, γόνυος (καὶ γόνατος)· δόρυ, δόρατος (ἀνώμαλ.) ἄστυ, ἄστεως.

υν. **Εἶναι** ἀρσενικὰ, ὡς, μόσυν, μόσυνος· Φόρκυν, Φόρκυνος.

υρ. **Ἀρσενικὰ**, πλὴν τὸ πῦρ, καὶ ὁ ἡ μάρτυρ.

υς. **Εἶναι** θηλυκὰ, ὡς, ἡ ἀχλὺς, τῆς ἀχλύος· ἡ ἰλὺς, τῆς ἰλύος· πλὴν τοῦ, ὁ βότρυς, τοῦ βότρυος· ὁ θρῆνυς, τοῦ θρήνυος· ὁ ἰχθὺς, τοῦ ἰχθύος· ὁ μῦς, τοῦ μυός· ὁ νέκυς, τοῦ νέκυος· ὁ στάχυς, τοῦ στάχυος· ὁ πῆχυς τοῦ πήχεως· ὗς, ὑὸς, καὶ σῦς, συὸς, εἶναι κοινά·

ψ. **Εἶναι** ἀρσενικά· ἐξαιρεῖται ἡ λαίλαψ, τῆς λαίλαπος· ἡ φλέψ, τῆς φλεβός· ἡ χέρνιψ, τῆς χέρνιβος· ἡ ὄψ, τῆς ὀπός· ἡ καλαῦροψ, τῆς καλαύροπος.

ω. **Εἶναι** θηλυκὰ, ὡς, ἡ ἠχὼ, ἡ πειθὼ, ἡ κλωθὼ, ἡ γλιχώ.

ων. **Εἶναι** ἀρσενικὰ πρῶτον ὅσα κάμνουσι τὴν γενικὴν εἰς οντος, ὡς, δράκων, δράκοντος· δεύτερον τὰ πλειότερα τῶν κλινομένων εἰς ωνος· ἐξαιροῦνται ἡ ἅλων, τῆς ἅλωνος, ἡ γλήχων τῆς τῆς γλήχωνος· ἡ μήκων, τῆς μήκωνος· ἡ τρήρων τῆς τρήρωνος, ἡ αἰὼν, τῆς αἰῶνος (εἰς τοὺς ποιητὰς ἡ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου)· ὁμοίως τὰ κοινὰ, ὁ, ἡ κώδων· ὁ, ἡ αὐλών. **Τὰ** δὲ εἰς ονος κλινόμενα εἶναι θηλυκὰ, ὡς, ἡ χελιδὼν, τῆς χελιδόνος· ἡ ἀλ-

γηδὼν, τῆς ἀλγηδόνος· ἐξαιρεῖται ὁ ἄκμων, τοῦ ἄκμονος· τινὰ εἶναι κοινὰ, ὡς, ὁ, ἡ ἡγεμών· ὁ, ἡ ἀλεκτρυών· ὁ, ἡ ἀηδών· ὁ, ἡ δαίμων· ὁ, ἡ κύων.

Αἱ εἰς ων Ἀττικαὶ καταλήξεις ἀντὶ ον εἶναι οὐδετέρου γένους, ὡς, τὸ ἀνώγεων, τοῦ ἀνώγεω.

ωρ. Εἶναι ἀρσενικά· ἐξαιρεῖται ἡ ἀλέκτωρ, ἡ ἄωρ· καὶ τὰ οὐδέτερα, τὸ ἔλωρ, τὸ ἔλδωρ ἢ ἐέλδωρ, τὸ ὕδωρ, τὸ τέκμωρ.

ως. 1 Τὰ κλινόμενα εἰς οος εἶναι θηλυκὰ, ὡς, ἡ αἰδὼς, ἡ ἠώς. 2 Τὰ κλινόμενα εἰς ωτος καὶ ωος, εἶναι ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ ἔρως, τοῦ ἔρωτος· ὁ γέλως, τοῦ γέλωτος· ὁ φὼς, τοῦ φῶτος· ὁ χρὼς, τοῦ χρωτός· ὁ κάλως, τοῦ κάλωος· ὁ θὼς, τοῦ θωός· ὁ δμὼς, τοῦ δμωός· ὁ ἥρως, τοῦ ἥρωος· ἐξαιρεῖται τὸ φῶς, τοῦ φωτός. 3 Εἰς τὴν τετάρτην κλίσιν τὰ ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς ω εἶναι ἀρσενικὰ, ὡς, ὁ νεὼς, τοῦ νεώ. ὁ λαγὼς, τοῦ λαγώ· τὰ δὲ ἀκόλουθα εἶναι θηλυκά· ἡ γάλως τῆς γάλω καὶ γάλωος· ἡ ἅλως, τῆς ἅλω καὶ ἅλωος· χρέως δὲ, γεν. τοῦ χρέως, οὐδέτερον.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΑΛΕΚΤΩΝ.

Αἱ διάλεκτοι ὁμοίως λαμβάνουσι τὰ αὐτὰ οὐσιαστικὰ κατὰ διάφορον γένος· παραδείγματος χάριν.

Βάτος, εἶναι ἀρσενικὸν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, θηλυκὸν δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.
Βῶλος, θηλυκὸν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, ἀρσενικὸν δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.
Δρῦς, θηλυκὸν εἰς τοὺς ἄλλους εἰς δὲ τοὺς Πελοποννησίους ἀρσενικόν.
Κίων, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς Ἀττικ. θηλυκὸν δὲ εἰς τοὺς Ἴωνας καὶ Δωρ.
Κόρις, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς παλαιοὺς συγγ. θηλυκὸν δὲ εἰς τοὺς νεωτέρ.
Λιμὸς, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς ἄλλους, θηλυκὸν δὲ εἰς τοὺς Δωριεῖς.
Ομφαξ, θηλυκὸν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, ἀρσενικὸν δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.
Σκότος, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς Ἀττικ. οὐδέτερον δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.
Τάριχος, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς Δωριεῖς, Ιωνας καὶ ἄλλους, εἰς δὲ τοὺς Ἀττικοὺς καὶ ὡς οὐδέτερον.
Ὕαλος, ἢ **Ὕελος** ἦτον εἰς τοὺς Ἀττικ. καὶ θηλυκὸν, εἰς δὲ τὰς ἄλλας διαλέκτους μόνον ἀρσενικόν.
Φθεὶρ, ἀρσενικὸν εἰς τοὺς Ἀττικ. θηλυκὸν δὲ εἰς τοὺς ἄλλους.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΕΚ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Καὶ ἡ διάφορος σημασία τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ φέρει πολλάκις διαφορὰν εἰς τὸ γένος του· οὕτω.

Ο῾ ζυγὸς, καθὼς καὶ τὴν σήμερον τὸ ἐννοοῦμεν· οὐδετέρως δὲ τὸ ζυγὸν, ἡ ζυγαρία.

Ο῾ ἵππος, αὐτὸ τὸ ζῶον· ἡ ἵππος, τὸ ἱππικόν.

Ο῾ λέκιθος, ζωμός τις ἀπὸ ὄσπρια· ἡ λέκιθος, τὸ κίτρινον τοῦ ὠοῦ.

Ο῾ λίθος, ἡ πέτρα· ἡ λίθος, τὸ πολύτιμον πετράδιον.

Ο῾ νῶτος, τὸ ὀπίσθιον τοῦ ζώου· τὸ νῶτον (πληθ. τὰ) τοῦ ἀνθρώπου.

Ο῾ στύραξ, τὸ ξύλον τῆς λόγχης· ἡ στύραξ, τὸ ῥητινῶδες καὶ εὐῶδες κόμμι τοῦ στύρακος φυτοῦ.

Ο῾ χάραξ, τὸ μὲ πασσάλους περιφραγμένον στρατόπεδον· ἡ χάραξ, ὁ πάσσαλος, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου ἐπιστηρίζεται.

Εἰς οὐσιαστικά τινα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι κοινὰ κατὰ τὸ γένος, τὸ θηλυκὸν λαμβάνει ἰδιαιτέραν τινὰ κατάληξιν· ἢ προστίθεται εἰς τὴν κατάληξιν τοῦ ἀρσενικοῦ τὸ ι ς, ὡς, Ἕλλην, Ἑλληνίς· ἢ μεταβάλλεται τοῦ ἀρσενικοῦ ἡ κατάληξις, ὡς εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Α.′ Τῶν εἰς η ς ἀρσενικῶν ἡ κατάληξις μεταβάλλεται ἢ εἰς ι ς, ὡς, δεσπότης, δεσπότις· πολίτης, πολίτις· ἀρτοπώλης, ἀρτοπῶλις· ἢ εἰς τ ρ ι α, ὡς, ποιητής, ποιήτρια· κιθαριστής, κιθαρίστρια· καὶ γενικῶς τῶν εἰς τ η ς παραγομένων ἀπὸ τοῦ τρίτου προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου· ἢ εἰς τ ρ ι ς, ὡς ἀλέτης, ἀλετρίς· ὀρχηστής, ὀρχηστρίς· αὐλητής, αὐλητρίς.

Τὸ θηλυκὸν τοῦ πένης καὶ θὴς εἶναι πένησσα, θῆσσα.

Β.′ Τῶν εἰς ο ς, ἐὰν μὲν προηγῆται τῆς καταλήξεως αὐτῶν φωνῆεν, ἢ ρ, μεταβάλλεται εἰς α, ὡς, ἐχυρὸς, ἐχυρά· ἐὰν δὲ μὴ, εἰς η, ὡς, δοῦλος, δούλη. Ἄλλων δὲ πάλιν ἡ κατάληξις μεταβάλλεται εἰς ις, ὡς, στρατηγὸς, στρατηγίς· αἰχμάλωτος, αἰχμαλωτίς· κάπηλος, καπηλίς· ξύμμαχος, ξυμμαχίς· τύραννος, τυραννὶς, ἡ τοῦ τυράννου γυνή. Ὀλίγων δέ τινων μεταβάλλεται εἰς α ι ν α, ὡς, θεὸς, θέαινα· λύκος, λύκαινα. Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Ἀλεξανδρινῶν, διάκονος, διακόνισσα.

Γ.′ Τῶν εἰς α ξ καὶ α ψ εἰς α σ σ α· ἄναξ, ἄνασσα· φὰψ, φάσσα. πλὴν τοῦ κόλαξ, κολακίς· καὶ προφύλαξ, προφυλακίς·

Δ.′ Τῶν εἰς ευς εἰς εια· ἱερεὺς, ἱέρεια· βασιλεὺς, βασίλεια· καὶ ἔτι εἰς ις καὶ ισσα· βαλανεὺς, βαλανὶς, καὶ βαλάνισσα· βασιλεὺς, βασιλὶς, καὶ βασίλισσα.

Ε.′ Τῶν εἰς ηρ εἰς ειρα· σωτὴρ, σώτειρα· δοτὴρ, δότειρα. Τὸ δὲ σημαντρὶς, εἶναι ὡς ἐπίθετον ἐκ τοῦ σημαντὴρ, ὡς, σημαντρὶς γῆ.

ΣΤ.′ Τῶν εἰς ιξ εἰς ισσα· Φοίνιξ, Φοίνισσα· Κίλιξ, Κίλισσα.

Ζ.′ Τῶν εἰς υς εἰς υσσα· Λίβυς, Λίβυσσα.

Η.′ Τῶν εἰς ωρ εἰς ειρα· Πανδαμάτωρ, πανδαμάτειρα· ἐκ δὲ τοῦ συλλήπτωρ, συλλήπτρια· πιθανῶς ὅμως ἡ βάσις τούτων εἶναι εἰς τοὺς ἀχρήστους σχηματισμοὺς, πανδαμάτηρ, καὶ συλλήπτης, οὕτω καὶ συμπαίστωρ, συμπαίστης, συμπαίστρια.

Θ.′ Τῶν εἰς ων εἰς αινα· λέων, λέαινα· δράκων, δράκαινα· Λάκων, Λάκαινα· θεράπων, θεράπαινα· ἀλεκτρυὼν, ἀλεκρύαινα.

Ι.′ Τῶν εἰς ως εἰς ωὶς, καὶ ωίνη, καὶ ώϊσσα· δμὼς, δμωὶς· ἥρως, ἡρωὶς, καὶ ἡρωΐνη, καὶ ἡρώϊσσα· Τινὰ δὲ κάμνουσι τὸ θηλυκὸν εἰς ας, Τρὼς, Τρωάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ.′

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

Ἀντωνυμίαι λέγονται ἁπλῶς αἱ λέξεις ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα εἰς τόπον ὀνομάτων. Μεταχειριζόμεθα δὲ κυρίως τὰς ἀντωνυμίας, διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πρόσωπα, καθὼς, ΕΓΩ λέγω, ΣΥ ἀκούεις, αὐτὸς γράφει· ἢ διὰ νὰ δείχνωμεν τὸν ἄνθρωπον, ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λαλοῦμεν, καθὼς, ΤΟΥΤΟΝ ἐπαινῶ, ΕΚΕΙΝΟΝ σέβομαι· ΤΟΥΤΟ προκρίνω· ἢ διὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὸν νοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἴπομεν, καθὼς, σέβου τὸν Θεὸν, ὃς ἐποίησε τὰ πάντα· ἢ τέλος πάντων, διὰ νὰ φανερόνωμεν ἄλλην τινὰ περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐὰν μεταχειρισθῶμεν τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἢ τῶν πραγμάτων, ὁ λόγος καταστaίνεται ἀηδὴς καὶ ἀσαφής.

Αἱ ἀντωνυμίαι ἔχουσι διαφόρους χωριστὰς ὀνομασίας, κατὰ τὴν παραστατικήν των δύναμιν, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν εἰς τὴν ὁποίαν με-

ταχειριζόμεθα αὐτάς· ὅθεν ὀνομάζονται Προσωπικαὶ, Δεικτικαὶ Ἀναφορικαὶ, Αὐτοπαθεῖς, Ἀλληλοπαθεῖς, Ἀόριστοι Ἐρωτηματικαί.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ.

Προσωπικαὶ λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα· διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ συνομιλοῦντα πρόσωπα. Καὶ ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν ὁμιλίαν ἐμβαίνουσι τὸ πολὺ τρία πρόσωπα, ά. ὁ λαλῶν, εἴτε εἷς μόνος εἶναι, εἴτε πολλοί· β′ ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον λαλεῖ· καὶ γ′ ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖ, φυσικὰ λοιπὸν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, δηλαδή. Πρωτοπρόσωπος, Δευτεροπρόσωπος, Τριτοπρόσωπος. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ΠΡΟΤΟΠΡΟΣΩΠΟΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν	ἐγὼ	Ὀν καὶ Αἰτιατ.	νῶϊ, νῷ	Ὀν.	ἡμεῖς
Γεν.	ἐμοῦ			Γεν.	ἡμῶν
Δοτ.	ἐμοὶ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	νῶϊν, νῷν	Δοτ.	ἡμῖν
Αἰτ.	ἐμὲ			Αἰτ.	ἡμᾶς

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	σὺ	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	σφῶϊ, σφῷ	Ὀν.	ὑμεῖς
Γέν.	σοῦ			Γεν.	ὑμῶν
Δοτ.	σοὶ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	σφῶϊν, σφῷν	Δοτ.	ὑμῖν
Αἰτ.	σὲ			Αἰτ.	ὑμᾶς

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	—	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	σφωὲ	Ὀν.	σφεῖς
Γεν.	οὗ			Γεν.	σφῶν
Δοτ.	οἷ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	σφωὶν	Δοτ.	σφίσι
Αἰτ.	ἓ			Αἰτ.	σφᾶς
				Οὐδέτ.	σφέα.

Παρατηρήσεις.

Α.′ Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, ἐπειδὴ παριστάνουσιν ὡρισμένα πρόσωπα, διὰ τοῦτο δὲν ἐπιδέχονται ἄρθρον, οὔτε γένος ἔχουσι (πλὴν τοῦ σφέα) ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ των, καθὼς τὰ ὀνόματα.

Β′. Ἡ τριτοπρόσωπος λαμβάνεται εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πεζογράφους ἐπὶ ταυτοπροσωπίας ἀντὶ συνθέτου, καὶ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας

ἀντὶ τῆς αὐτός· Ὅμηρος, Ἡρόδοτος, καὶ οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν συχνότερα ἀντὶ τῆς αὐτός. Ἡ οὐδετέρα σφέα, εὑρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Ἡρόδοτον.

β.′ Εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ τῆς πρωτοπροσώπου ἀποβάλλεται πολλάκις τὸ ε, καὶ ὁ τόνος αὐτῶν ἐγκλίνεται ὡς, σῶμά μου.

Γ′. Τὸ γε ἐγκλιτικὸν μόριον προστίθεται ἐμφαντικῶς, εἰς τὰς ἀποκρίσεις μάλιστα, ὡς, ἔγωγε, ἔμοιγε.

ΚΤΗΤΙΚΑΙ.

Κτήτορα λέγομεν τὸν κύριον τινὸς πράγματος· ὅταν λοιπὸν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν προσωπικῶς τὸν κτήτορα, κάμνομεν ἀπὸ τὰς προειρημένας προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἄλλας τινάς, αἵτινες λέγονται κτητικαί, καὶ γίνονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

Ἀπὸ τὴν ἑνικὴν γενικὴν ἐμοῦ γίνεται ἡ κτητική, ἐμός, ἥτις φανερόνει ἕνα κτήτορα πρώτου προσώπου, καὶ συντροφεύεται πάντοτε μὲ τὸ ὄνομα λεγόμενον ἢ ἐννοούμενον, τὸ παραστατικὸν τοῦ κτήματος· ὡς, ὁ ἐμὸς πατήρ· ὁ ἐμὸς οἶκος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κτήματος εἶναι ἢ ἀρσενικόν, ἢ θηλυκόν, ἢ οὐδέτερον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία λαμβάνει συμφώνως ἀρσενικόν, θηλυκόν, ἢ οὐδέτερον σχηματισμόν· ὅθεν λέγομεν

ὁ ἐμὸς οἶκος.
ἡ ἐμὴ τράπεζα.
τὸ ἐμὸν βιβλίον.

Εχει δὲ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία καὶ ἑνικὸν καὶ δυϊκόν, καὶ πληθυντικὸν ἀριθμόν· διότι καὶ τὰ κτήματα εἶναι ἢ ἕν, ἢ δύο, ἢ πολλά

Ἀπὸ τοῦ δυϊκοῦ νῶϊ γίνεται νωΐτερος, ἥτις φανερόνει δύο κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμόν, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας.

Ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ ἡμεῖς γίνεται ἡμέτερος, ἥτις φανερόνει πολλοὺς κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται ὡς αἱ ἀνωτέρω, τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμόν, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας.

Οὕτω γίνονται καὶ τοῦ δευτέρου προσώπου αἱ κτητικαί·

ἀπὸ τοῦ σοῦ, σός·
ἀπὸ τοῦ σφῶϊ, σφωΐτερος·
ἀπὸ τοῦ ὑμεῖς, ὑμέτερος.

Αἱ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου κτητικαὶ διὰ μὲν τὸ ἑνικὸν πρόσωπον εἶναι ἑός, ἑά, ἑόν, καὶ ὅς, ἥ ὅν· διὰ δὲ τὸ δυϊκὸν καὶ πληθυντικόν, σφέτερος ἀπὸ τοῦ σφεῖς.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΤΗΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

Πρώτου προσώπου.		Δευτέρου προσώπου.		Τρίτου προσώπου.	
ἐμὸς . . ἐμὴ . . ἐμὸν . .	δι' ἕνα κτήτορα	σὸς . . . σὴ . . . σὸν . . .	δι' ἕνα κτήτορα.	ὅς, ἥ, ἑὸς ἑὴ ἑὸν	δι' ἕνα κτήτορα.
νωΐτερος νωϊτέρα νωΐτερον	διὰ δύο.	σφωΐτερος σφωϊτέρα σφωΐτερον	διὰ δύο.	σφέτερος σφετέρα σφέτερον	διὰ δύο καὶ πολλούς.
ἡμέτερος ἡμετέρα ἡμέτερον	διὰ πολλοὺς	ὑμέτερος ὑμετέρα ὑμέτερον	διὰ πολλούς.	καὶ σφέος, σφέα, σφέον, σφός, σφή, σφόν	

Παρατηρήσεις.

Α.′ Ὡς κτητικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται καὶ τὰ ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, σύνθετα ἐκ τοῦ ἔδαφος, καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἡμῶν ὑμῶν· ἀντὶ, ἡμέτερος, ἢ ὑμέτερος πολίτης

Β.′ Τὰ δυϊκὰ τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, καὶ τὰ ἑνικὰ τοῦ τρίτου προσώπου, εἶναι εὔχρηστα εἰς τοὺς ποιητάς.

Γ.′ Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία σφέτερος λαμβάνεται εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ ἐπὶ πρώτου, καὶ ἐπὶ δευτέρου προσώπου.

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, δείχνοντες τὰ πράγματα· καὶ διὰ μὲν τὰ μακρὰν εὑρι-

σχόμενα, λέγομεν, ἐκεῖνος· διὰ δὲ τὰ πλησίον, οὗτος. Κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γενική,	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτική,	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτιατ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
		Δυϊκός.	
Ὀνομ. καὶ Αἰτιατική	τούτω	ταύτα	τούτω
Γενικ. καὶ Δοτική,	τούτοιν	ταύταιν	τούτοιν
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γενική,	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτική,	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἰτιατ.	τούτους.	ταύτας.	ταῦτα.
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο
Γενική,	ἐκείνου	ἐκείνης	ἐκείνου
Δοτική,	ἐκείνῳ	ἐκείνῃ	ἐκείνῳ
Αἰτιατ.	ἐκεῖνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο
		Δυϊκός.	
Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	ἐκείνω	ἐκείνα	ἐκείνω
Γεν. καὶ Δοτική,	ἐκείνοιν	ἐκείναιν	ἐκείνοιν
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Γενική,	ἐκείνων	ἐκείνων	ἐκείνων
Δοτική,	ἐκείνοις	ἐκείναις	ἐκείνοις
Αἰτιατ.	ἐκείνους.	ἐκείνας.	ἐκεῖνα.

Τὰ ἄρθρα Ὁ, Ἡ, ΤΟ, ἑνωμένα μὲ τὸ μόριον ΔΕ, καὶ λαμβάνοντα εἰς ἑαυτὰ τὸν τόνον, ἔχουσι δύναμιν ἀντωνυμιῶν δεικτικῶν, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν συνειθισμένον τρόπον·

ὅδε, τοῦδε, κ. τ. λ.
ἥδε, τῆςδε, κ. τ. λ.
τόδε, τοῦδε, κ. τ. λ.

Παρατηρήσεις.

Α.′ Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον· διότι τὰ ἄρθρα χρησιμεύουσι διὰ νὰ προσδιορίζωσι τὰ πράγματα, ἀλλ' αἱ ἀντωνυμίαι αὗται τὰ προσδιορίζουσιν ἀφ' ἑαυτῶν.

Β.′ Οἱ Ἀττικοὶ συνειθίζουσι νὰ προσθέτωσιν Ι εἰς τὸ τέλος τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, λέγοντες, οὑτοσὶ, αὑτηὶ, τουτοὶ, καὶ τουτὶ, οὕτω καὶ ταυτὶ, κ. τ. λ.

Γ.′ Ἡ ἀντωνυμία οὗτος, ἢ μόνη, ἢ μετὰ τοῦ Ὦ κλητικοῦ μορίου, λαμβάνεται ἐπὶ δευτέρου προσώπου, ἀντὶ τοῦ σύ.

Δ′. Οἱ Ἴωνες παρενθέτουσι συχνὰ τὸ ε πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως, καθὼς, τουτέου, τουτέῳ, τουτέων, τουτέους, κ. τ. λ. ἀντὶ, τούτου, τούτῳ, κ. τ. λ.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, ἀναφέροντες τὸν νοῦν εἰς τὰ προλεγμένα, χωρὶς νὰ ἐξαναλέγωμεν τὰ αὐτὰ ὀνόματα· κλίνονται δὲ καὶ αὐταὶ τριγενῶς·

	Ἀρσενικόν·	Θηλυκόν·	Οὐδέτερον·
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	αὐτὸς	αὐτὴ	αὐτὸ
Γενικὴ,	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτικὴ,	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτιατ.	αὐτὸν	αὐτὴν	αὐτὸ
		Δυϊκός.	
Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	αὐτὼ	αὐτὰ	αὐτὼ
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γενικὴ,	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτικὴ,	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτιατ.	αὐτούς.	αὐτάς.	αὐτά.

Ἀρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.

Ἑνικός.

Ὄνομ.	ὅς	ἥ	ὅ
Γενικὴ,	οὗ	ἧς	οὗ
Δοτικὴ,	ᾧ	ᾗ	ᾧ
Αἰτιατ.	ὅν	ἥν	ὅ

Δυϊκός.

Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	ὥ	ἅ	ὥ
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	οἷν	αἷν	οἷν

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	οἵ	αἵ	ἅ
Γενικὴ,	ὧν	ὧν	ὧν
Δοτικὴ,	οἷς	αἷς	οἷς
Αἰτιατ.	οὕς.	ἅς.	ἅ.

Παρατηρήσεις.

Α.΄ Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον, διότι καὶ αὗται προσδιορίζουσι τὰ πράγματα, ἀναφέρουσαι τὸν νοῦν εἰς τὰ προλελεγμένα.

Β. Ἡ αὐτὸς ἐλαμβάνετο ὡς τριτοπρόσωπος· ἡ χρῆσις αὐτῆς, κατὰ ἀναφορικὴν δύναμιν εἶναι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις· ἡ δὲ ὀνομαστικὴ δὲν διακρίνει ἁπλῶς τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ φανερόνει καὶ ἐπίτασιν τινὰ, ὡς ἡμεῖς λέγομεν, αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀτός του.

Λέγουσι δὲ καὶ κατὰ κρᾶσιν ὡυτὸς, ταὐτοῦ, ταὐτῷ, κ.τ.λ. ἀντὶ, ὁ αὐτὸς, τοῦ αὐτοῦ, κ.τ.λ. τὸ οὐδέτερον ταὐτὸ εὑρίσκεται καὶ μὲ τὸ ν, ταὐτόν.

Οἱ Ἴωνες παρενθέτουσι καὶ εἰς ταύτην τὸ ε, ὡς αὐτέῳ, αὐτέην, αὐτέων, αὐτέοισι.

Γ. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς λάβη ἄρθρον, τότε δὲν κάμνει πλέον ἀναφορὰν, ἀλλὰ φανερόνει ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα δύο, ἢ πλειοτέρων πραγμάτων.

Δ. Ἀντὶ τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν μιν καὶ εἰς τὰ τρία γένη· εἰς τὸν Πίνδαρον, καὶ εἰς τοὺς τραγικοὺς ἀπαντᾶται ὁμοίως ἡ νιν καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμούς.

Ε. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ΟΣ λαμβάνει πολλάκις καὶ τὸ τις, καὶ γράφεται ὅςτις, ἥτις, ὅ,τι. Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅςτις, οὗτινος. κ. τ. λ. Εἰς δὲ τὸν Ὅμηρον εὑρίσκεται ὅτις ἀντὶ ὅςτις, καὶ τὸ ὃ φυλάττεται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις· εἰς δὲ τοὺς Ἀττικοὺς εὑρίσκεται ὅτου, ὅτῳ, ὅτων, ἀντὶ οὗτινος, ᾧτινι, ὧντινων.

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ.

Ὅταν τις θέλῃ νὰ φανερώσῃ, ὅτι κάμνει εἰς τὸν ἑαυτόν του ἐνέργειαν τινὰ, μεταχειρίζεται ἓν ῥῆμα σημαντικὸν τῆς ἐνεργείας ταύτης, καὶ τὴν ἀντωνυμίαν τὴν παραστατικὴν τοῦ προσώπου του· Ἐπειδὴ δὲ, ὅςτις ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸν, οὗτος πάσχει αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀντωνυμία ἐκείνη λέγεται αὐτοπαθὴς, ὡς παρασταίνουσα τὸ πάσχον αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ πρόσωπον.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, καθὼς καὶ τὰ πρόσωπα· κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

	Πρώτου προσώπου.	Δευτέρου προσώπου.	Τρίτου προσώπου.
	Ἑνικός.		
	Ἀρσενικόν.		
Ὀνομ.	—	—	—
Γενικὴ,	ἐμαυτοῦ	σεαυτοῦ	ἑαυτοῦ
Δοτικὴ,	ἐμαυτῷ	σεαυτῷ	ἑαυτῷ
Αἰτιατ.	ἐμαυτόν.	σεαυτόν.	ἑαυτόν.

Θηλυκόν.

Ὄνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτῆς	σεαυτῆς	ἑαυτῆς
Δοτική,	ἐμαυτῇ	σεαυτῇ	ἑαυτῇ
Αἰτιατ.	ἐμαυτήν.	σεαυτήν.	ἑαυτήν.

Οὐδέτερον.

Ὄνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτοῦ	σεαυτοῦ	ἑαυτοῦ.
Δοτική,	ἐμαυτῷ	σεαυτῷ	ἑαυτῷ.
Αἰτιατ.	ἐμαυτό.	σεαυτό.	ἑαυτό.

Μόνου τοῦ τρίτου προσώπου ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸν ὁποῖον, ὅταν ἦναι χρεία, μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον, σχηματίζοντές τον καὶ εἰς τὰ τρία γένη, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὄνομ.	—	—	—
Γενική,	ἑαυτῶν	ἑαυτῶν	ἑαυτῶν.
Δοτική,	ἑαυτοῖς	ἑαυταῖς	ἑαυτοῖς.
Αἰτιατ.	ἑαυτούς.	ἑαυτάς.	ἑαυτά.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι λέγονται καὶ σύνθετοι, διότι γίνονται ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῶν πλαγίων πτώσεων τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς αὐτός· οὕτως· ἐμαυτοῦ εἶναι ἐκ τῆς γενικῆς ἐμέο, καὶ αὐτοῦ· σεαυτοῦ, ἐκ τῆς σέο καὶ αὐτοῦ· ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς ἕο καὶ αὐτοῦ· καὶ κατὰ συναίρεσιν σαυτοῦ, αὑτοῦ, κ. τ. λ. τὸ δὲ ἐμέο, σέο, καὶ ἕο, εἶναι ἀρχαῖαι γενικαὶ τῶν προσωπικῶν. Εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀντὶ τῶν συνθέτων μεταχειρίζονται καὶ τὰς ἁπλᾶς διῃρημένας, λέγοντες, ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, σφῶν αὐτῶν, κτλ. ἀντὶ ἑαυτῶν, κτλ. Εἰς τὸν Ὅμηρον εὑρίσκεται πάντοτε διῃρημένως, ἐμὲ αὐτὸν, σὲ αὐτὸν, ἓ αὐτόν· οἱ Ἀττικοὶ, καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τὴν μεταχειρίζονται διῃρημένως καὶ εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν, ἐμοῦ αὐτοῦ, λέγοντες, σοῦ αὐτοῦ. κ.τ.λ.

Β΄. Ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν δὲν ἔχουσιν αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι, διότι φανερόνουσι πάντοτε ἐνέργειαν γινομένην εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ἢ σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτὸ, καὶ ἡ περίστασις αὕτη ἐκφράζεται μὲ πλαγίας πτώσεις.

Γ΄. Ἀντὶ γενικῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἐπίθετα, οἰκεῖος, ἴδιος.

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΗΣ.

Ὅταν δύο, ἢ πλειότεροι ἄνθρωποι κάμνωσιν ἀμοιβαίως ἐνέργειαν τινὰ, ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ φανερώσωσι τὴν ἀμοιβαίαν ταύτην ἐνέργειαν, μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ἀλλήλους, ἥτις γίνεται ἐκ τοῦ ὀνόματος ἄλλος, καὶ λέγεται ἀντωνυμία ἀλληλοπαθής, ὡς παρασταίνουσα πρόσωπα πάσχοντα τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κλίνεται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη, καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Δυϊκός.	
Ονομαστική,	—	—	—
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλαιν	ἀλλήλοιν
Αἰτιατική,	ἀλλήλω	ἀλλήλα	ἀλλήλω.
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	—	—	—
Γενικὴ,	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτικὴ,	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτιατ.	ἀλλήλους.	ἀλλήλας.	ἄλληλα.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ.

Ὅταν, μὴν ἐξεύροντες τὸ πρόσωπον, ἐρωτῶμεν, διὰ νὰ μάθωμεν αὐτὸ, μεταχειριζόμεθα τὴν, ΤΙΣ. Ὅταν δὲ οἱ ἄνθρωποι ἦναι δύο, καὶ ἐρωτῶμεν περὶ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τότε μεταχειριζόμεθα τὴν πότερος. Κλίνονται δὲ καὶ αἱ δύο αὗται ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ἀνάρθρως.

'Α ρ σ ε ν ι κ ὸ ν κ α ὶ θ η λ υ κ ό ν.

Ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τίς	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τίνε	Ὀνομ.	τίνες
Γενική,	τίνος			Γενική,	τίνων
Δοτική,	τίνι	Γεν. καὶ Δοτική	τίνοιν	Δοτική,	τίσι
Αἰνιατ.	τίνα			Αἰτιατ.	τίνας.

Ο ὐ δ έ τ ε ρ ο ν.

Ὀνμ.	τί	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τίνε	Ὀνομ.	τίνα
Γενική,	τίνος			Γενική,	τίνων
Δοτική,	τίνι	Γεν. καὶ Δοτ.	τίνοιν	Δοτική,	τίσι
Αἰτιατ.	τί			Αἰτιατ.	τίνα.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Πότερος	Ποτέρα	Πότερον.

Ἡ π ό τ ε ρ ο ς κλίνεται καὶ εἰς τὰ τρία γένη, ὡς τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κλίσεως τῶν ἰσοσυλλάβων.

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς.

Α. Ἀντὶ τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἐρωτηματικῆς ΤΙΣ μεταχειρίζονται πολλάκις τὸ ἄρθρον, τοῦ, τῷ.

ἈΟΡΙΣΤΟΙ.

Ὅταν τὸ πρόσωπον δὲν ἦναι προσδιωρισμένον, ἀλλ' ἄγνωστον, καὶ ἀόριστον, μεταχειριζόμεθα τὴν ἀόριστον ΤΙΣ. διαφέρει δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν ἐρωτηματικήν, διότι αἱ πλάγιαι αὐτῆς πτώσεις λαμβάνουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ κλίνεται, τὶς, τινός, τινὶ, τινά, κ.τ.λ. Βάλλεται πρὸς τούτοις κατόπιν τῶν ὀνομάτων, καὶ ἐγκλί-(1), ὡς ὅταν λέγωμεν, ἄνθρωπός τις· ἀγαθοῦ τινος.

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς.

Α.' Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία ὅςτις κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμούς· ὅςτις, οὗτινος, ᾧτινα, ὅντινα, κτλ.

Β. Τὸ ἄττα ψιλούμενον, λαμβάνεται ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ πληνθυντικοῦ ἀορίστου τινά, δασυνόμενον δὲ, ἀντὶ τοῦ, ἅτινα. Ὁμοίως καὶ τὸ, ὅτου, ὅτῳ, ὅτων, ἀντὶ οὗτινος, ᾧτινι, ὧντινων.

Γ. Εἰς τὰς ἀορίστους ἀντωνυμίας τάττεται καὶ ἡ λέξις, δεῖνα, τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα, ὅταν λαλῶμεν γενικῶς, ἢ δὲν θέλω-

(1) Βλέπε περὶ ἐγκλιτικῶν.

μεν νὰ εἴπωμεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου. Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μὲ τὰ τρία ἄρθρα, ὁ, ἡ, τό.

	Ἑνικός		Πληνθυντικός.
Ὀνομ.	ὁ	δεῖνα	οἱ δεῖνες
Γεν.	τοῦ	δεῖνος	τῶν δείνων
Δοτικὴ,	τῷ	δεῖνι	καὶ ἀκλίτως. ἐνίοτε ὁ δεῖνα,
Αἰτιατ.	τὸν	δεῖνα	τοῦ δεῖνα κ.τ.λ.

Δ.′ Ἔτι τὸ, ὁπότερος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ἀπροσδιορίστως ἕνα ἐκ τῶν δύο, καὶ κλίνεται ἀνάρθρως καὶ τριγενῶς, ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον.

ΣΥΣΧΕΤΙΚΑ.

Εἶναι τινὲς ἐπιθετικαὶ λέξεις, τῶν ὁποίων αἱ ἔννοιαι ἀνακαλοῦσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἡ μία τὴν ἄλλην, καὶ διὰ τοῦτο αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται ἀπὸ τοὺς γραμματικοὺς συσχετικά, τὰ ὁποῖα δηλαδὴ ἔχουσι συναλλήλως σχέσιν, σύνδεσιν· αὗται εἶναι, τόσος, ὅσος· τηλίκος, ἡλίκος· τοῖος, οἷος· ἢ, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τοιοῦτος, τὰ ὁποῖα ἄλλοι μὲν θεωροῦσιν ὡς σύνθετα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ἀπὸ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν οὗτος, ἄλλοι δὲ θέλουσιν ὅτι τὸ μέρος ουτος δὲν εἶναι παρὰ ὑπερθετικὴ ἐπίτασις τῆς καταλήξεως ος· ἡ ἀναλογία ὅμως τῆς μορφῆς των καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμοὺς φαίνεται ὅτι δικαιόνει μᾶλλον τὴν σύνθεσιν. Λαμβάνουσιν ἀκόμη, καθὼς καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, τὸ ἐμφαντικὸν ι, ὡς, τοιουτοσὶ τοιουτονὶ, τοσουτοσὶ, κ.τ.λ. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ περὶ τούτου, τὰ συσχετικὰ ταῦτα ἐμποροῦσι νὰ τάττωνται εἰς τὰς ἀντωνυμίας, καὶ τὰ μὲν ἀρχίζοντα ἀπὸ σύμφωνον νὰ θεωρῶνται ὡς δεικτικαὶ ποσότητος καὶ ποιότητος, ὁποῖα τὰ, τόσος, τοσοῦτος· τηλίκος, τηλικοῦτος· τὰ δὲ ἀπὸ φωνῆεν, ὡς ἀναφορικαὶ τῶν αὐτῶν, ὁποῖα τὰ, ὅσος, ὁπόσος· οἷος, ὁποῖος· ἡλίκος, ὁπηλίκος.

Τὸ ποσὸς καὶ ποιὸς ὀξυτονούμενα, φανερόνουσιν ἀπροσδιόριστον ποσότητα καὶ ποιότητα· κατὰ ταύτην τὴν ἀπροσδιόριστον ἔννοιαν λαμβάνεται ἀκόμη καὶ τὸ πηλίκος.

Τὰ ἀνωτέρω συσχετικὰ, καὶ τὰ ἀπροσδιόριστα, ἀποκρίνονται εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς, πόσος; ποῖος; πηλίκος; κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν.

Ἐρωτηματ.	Ἀπροσδιόρ.	Δεικτικ.	Ἀναφορικ.
πόσος;	ποσός	τόσος τοσόςδε τοσοῦτος	ὅσος ὁπόσος
ποῖος;	ποιός	τοῖος τοιόςδε τοιοῦτος	οἷος
πηλίκος;	πηλίκος	τηλίκος τηλικόςδε τηλικοῦτος	ὁποῖος ἡλίκος ὁπηλίκος.

Τὰ ἀναφορικὰ λαμβανόμενα μόνα, χωρὶς νὰ λέγωνται, ἢ να ἐννοῶνται τὰ συσχετικὰ, φανερόνουσι τὴν ἔνοιάν των μὲ θαυμασμόν τινα τοῦ λέγοντος.

Τὰ σύνθετα ἀναφορικὰ ἐν γένει, προσλαμβάνοντα τὸ μόριον ουν, φανερόνουσιν ἀοριστίαν, καθὼς, ὁστισοῦν, ἡτισοῦν, ὁτιοῦν, ὁπηλικοσοῦν. ὁποιοσοῦν. κ.τ.λ. Τοιαύτην ἀοριστίαν δίδουσιν εἰς τὴν ἔννοιάν των καὶ τὰ μόρια, δὴ, δήποτε, ἢ διῃρημένως, ἢ συνθέτως, ὅςτις δήποτε καὶ ὅσος δή ποτε. κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

Ῥήματα, ὡς εἴπομεν, λέγονται αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας φανερόνομεν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν, εἴτε εἰς ἑαυτὸ, εἴτε εἰς ἄλλο, ἢ πάσχον ἀπὸ ἄλλο, ἢ εἰς κατάστασίν τινα εὑρισκόμενον. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν τὸ ῥῆμα λέγεται ἐνεργητικόν· εἰς τὴν δευτέραν, παθητικόν· καὶ εἰς τὴν τρίτην οὐδέτερον, ἢ καταστατικόν (1).

---

(1) Εἶναι τινὰ ῥήματα εἰς παθητικὴν φωνὴν, τὰ ὁποῖα φανερόνουσι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν εἰς ἑαυτὸ, ὡς, λούομαι, φυλάττομαι, ἀντὶ λούω ἐμαυτὸν, φυλλάττω ἐμαυτόν· τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται μέσα· ἀναφέρονται ὅμως καὶ ταῦτα εἰς τὰ ἐνεργητικά. βλέπε καὶ κατωτέρω εἰς τὰ ῥήματα

Ἡ ἐνέργεια, τὸ πάθος καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου εἶναι τρεῖς διάφοροι διαθέσεις αὐτοῦ· ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα, ὡς παραστατικὰ τῶν διαθέσεων τούτων, λέγονται διαθέσεως ἐνεργητικῆς, παθητικῆς, ἢ καταστατικῆς.

Εἰς τὰ ῥήματα θεωροῦνται πρόσωπα, χρόνοι, ἀριθμοὶ καὶ ἐγκλίσεις, ἤγουν δίδονται εἰς αὐτὰ διάφοροι μορφαὶ, διὰ νὰ διακρίνωσι τὰ πρόσωπα, τὸν καιρὸν τῆς ἐνεργείας, τοῦ παθους, ἢ τῆς καταστάσεώς των, τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ πνεύματος, ἤγουν, βεβαιότητα, ἐπιθυμίαν, ἢ ἀμφιβολίαν, κ.τ.λ.

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία· πρῶτον, τοῦ λαλοῦντος· δεύτερον ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον λαλεῖ· τρίτον, τὸ περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖ.

Διακρίνονται τὰ πρόσωπα καὶ ἐκ τῶν ἀντωνυμιῶν (2), καὶ ἐκ τῆς καταλήξεως τῶν ῥημάτων.

Χρόνοι λεγονται αἱ διάφοροι χρονικαὶ περίοδοι, ἢ οἱ διάφοροι καιροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους γίνονται αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ πάθη τῶν ὑποκειμένων, ἢ θεωροῦνται αἱ καταστάσεις αὐτῶν. Οἱ χρόνοι οὗτοι διακρίνονται μὲ μεταβολάς τινὰς, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι τὰ ῥήματα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος, ὡς γράφω, ἔγραφον, ἔγραψα.

Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ῥημάτων εἶναι τρεῖς, ὡς καὶ τῶν ὀνομάτων.

Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι σχηματισμοὶ τοῦ ῥήματος, διὰ τῶν ὁποίων παρασταίνομεν ἢ ἁπλῶς τὴν ὕπαρξιν, καὶ τὸ τί γίνεται, ὡς, ἔστι δικαιοσύνη, γράφω· κτλ. ἢ τὴν θέλησιν ἡμῶν, ὡς, γράφε· ἢ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν, ὡς, γράφοιμι· ἢ ὑπόθεσιν καὶ ἀμφιβολίαν τινὰ, ὡς, ἐὰν γράψω· ἢ μόνον τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, ὡς, τὸ γράφειν· τὸ ἀναγινώσκειν· καὶ λέγονται Ὁριστικὴ, Προστακτικὴ, Εὐχτικὴ, Ὑποτακτικὴ, Ἀπαρέμφατος.

Συζυγία λέγεται ἐνταῦθα ὁ κανονικὸς τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον μεταβάλλομεν τὴν κατάληξιν τῶν ῥημάτων, διὰ νὰ παρασταίνωμεν τὰς ἐγκλίσεις καὶ τοὺς χρόνους αὐτῶν. Ἐπειδὴ καθυποβάλλονται ὁμοῦ τὰ ῥήματα εἰς τὸν τρόπον τοῦτον, ὡς εἰς ζυγὸν, ἐκ

(2) Ὡς ἐγὼ γράφω, σὺ γράφεις, οὗτος, ἢ ἐκεῖνος γράφει, κ.τ.λ. Ἐκ τῆς καταλήξεως δὲ, ὡς, γράφω, γράφεις, γράφει, κ.τ.λ.

τούτου ὠνόμασαν αὐτὸν οἱ γραμματικοὶ συζυγίαν.

Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα ἔχουσι τὸν ἐνεστῶτα κυρίως εἰς Ω, ἢ εἰς ΜΙ, καθὼς, γράφω· δίδωμι· τὰ δὲ παθητικὰ κυρίως εἰς ΜΑΙ, καθὼς, γράφομαι, δίδομαι.

Δύο εἶναι καθαυτὸ αἱ συζυγίαι τῶν ῥημάτων· ἡ μία τῶν εἰς Ω, ἥτις δηλαδὴ περιλαμβάνει τὰ εἰς Ω λήγοντα ῥήματα, καὶ ἡ ἄλλη τῶν εἰς ΜΙ.

Ἀπὸ τὰ εἰς Ω λήγοντα ῥήματα ἄλλα εἶναι ἀσυναίρετα, τὰ ὁποῖα λέγονται βαρύτονα, διότι ἔχουσι τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὡς, γράφω· καὶ ἄλλα συνῃρημένα, τὰ ὁποῖα λέγονται καὶ περισπώμενα, διότι περισπῶνται εἰς τὴν λήγουσαν· γίνονται ὅμως ἐκ τῶν βαρυτόνων, ὡς, φιλῶ, ἐκ τοῦ φιλέω· ὅθεν πραγματικῶς δὲν εἶναι ἄλλη συζυγία διὰ τὰ ἀσυναίρετα καὶ ἄλλη διὰ τὰ συνῃρημένα, καθὼς οὐδὲ ἄλλη κλίσις διὰ τὸ ἀσυναίρετον συκέα, καὶ ἄλλη διὰ τὸ συνῃρημένον συκῆ.

Τὸ γράμμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἄρχεται τὸ ῥῆμα, λέγεται Ἀρκτικὸν, ὡς τὸ τ εἰς τὸ τύπτω· ἢ Ἀρκτικὰ, ὅταν ἦναι δύο, ὡς τὰ γ, ρ, εἰς τὸ γράφω.

Τὸ γράμμα, εἴτε σύμφωνον εἶναι, εἴτε φωνῆεν, ἢ δίφθογγος, τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ω τοῦ ῥήματος, λέγεται χαρακτηριστικόν· ὡς τὸ γ εἰς τὸ λέγω· τὸ υ εἰς τὸ λύω· κτλ. Εἰς τὰ εἰς πτω ἢ κτω λήγοντα ῥήματα, τὸ πρῶτον σύμφωνον, τὸ π· ἢ κ· θεωρεῖται ὡς τὸ χαρακτηριστικόν.

Ὅλον δὲ τὸ μέρος τοῦ ῥήματος τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως λέγεται ῥίζα, διότι μένει εἰς ὅλους τοὺς σχηματισμοὺς, καθὼς τὸ λυ εἰς τὸ λύω, ἔλυον, ἔλυσα, λύομαι, κτλ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ. (1)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

Ἔγκλισις ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύπτ-ω	— —	τύπτ-ομεν

(1) Εἰς παράδειγμα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν βαρυτόνων ῥημάτων μετα-

τύπτ-εις	τύπτε-τον	τύπτ-ετε
τύπτ-ει	τύπτε-τον	τύπτ-ουσι.

Παρατατικός.

Ἔτυπτ-ον	— —	ἐτύπτ-ομεν
ἔτυπτ-ες	ἐτύπτ-ετον	ἐτύπτ-ετε
ἔτυπτ-ε	ἐτυπτ-έτην	ἔτυπτ-ον.

Μέλλων ά.

Τύψ-ω	— —	τύψ-ομεν
τύψ-εις	τύψ-ετον	τύψ-ετε
τύψ-ει	τύψ-ετον	τύψ-ουσι.

Ἀόριστος ά.

Ἔτυψ-α	— —	ἐτύψ-αμεν
ἔτυψ-ας	ἐτύψ-ατον	ἐτύψ-ατε
ἔτυψ-ε	ἐτυψ-άτην	ἔτυψ-αν

Μέλλων β.'

Τυπ-ῶ	— —	τυπ-οῦμεν
τυπ-εῖς	τυπ-εῖτον	τυπ-εῖτε
τυπ-εῖ	τυπ-εῖτον	τυπ-οῦσι.

Παρακείμενος.

Τέτυφ-α	— —	τετύφ-αμεν
τέτυφ-ας	τετύφ-ατον	τετύφ-ατε
τέτυφ-ε	τετύφ-ατον	τετύφ-ασι.

χειριζόμεθα τὸ τύπτω, ὡς συνειθισμένον εἰς ὅλας τὰς γραμματικάς. Ὅλοι οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος τούτου, ὅσοι ἐκτίθενται ἐδῶ, δὲν εἶναι βέβαια εἰς χρῆσιν· βάλλονται ὅμως ὡς τύπος, κατὰ τὸν ὁποῖον σχηματίζονται ἄλλων ῥημάτων οἱ εὔχρηστοι χρόνοι. Οὕτω εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν ὁ μέλλων β.' τυπῶ, καὶ εἰς τὴν παθητικὴν ὁ μέλλων β.' τυποῦμαι, ἀποστηθιζόμενοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς, χρησιμεύουσιν ὡς τύπος. διὰ νὰ σχηματίζωσι τοὺς εὐχρήστους ἀγγελῶ, νεμῶ, μενῶ, φθερῶ, ἀγγελοῦμαι, κ. τ. λ.

Ὑπερσυντελικός.

Ἐτετύφ-ειν (1)	— —	ἐτετύφ-ειμεν
ἐτετύφ-εις	ἐτετύφ-ειτον	ἐτετύφ-ειτε
ἐτετύφ-ει	ἐτετυφ-είτην	ἐτετύφ-εισαν, ἢ -εσαν.

Μέσος παρακείμενος.

Τέτυπ-α	— —	τετύπ-αμεν
τέτυπ-ας	τετύπ-ατον	τετύπ-ατε
τέτυπ-ε	τετύπ-ατον	τετύπ-ασι.

Μέσος Ὑπερσυντελικός.

Ἐτετύπ-ειν	— —	ἐτετύπ-ειμεν
ἐτετύπ-εις	ἐτετύπ-ειτον	ἐτετύπ-ειτε
ἐτετύπ-ει	ἐτετυπ-είτην	ἐτετύπ-εισαν.

Ἀόριστος β.'

Ἔτυπ-ον	— —	ἐτύπ-ομεν
ἔτυπ-ες	ἐτύπ-ετον	ἐτύπ-ετε
ἔτυπ-ε	ἐτυπ-έτην	ἔτυπ-ον

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Τύπτ-ε	τύπτ-ετον	τύπτ-ετε

---

(1) Ὁ ἀρχαῖος σχηματισμὸς τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, ὅςτις ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ Ἡρόδοτον, ἦτον εἰς μὲν τὸ πρῶτον πρόσωπον ε α, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ε α ς, εἰς δὲ τὸ τρίτον ε ε, καθὼς, πεποίθεα (Ὀδυσ. ι, 44)· ἐτεθείπεα (Ὀδυσ. ζ', 167)· ἐγεγόνεε, ἀποβεβήκεε· ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ὁ Δωρικὸς ε ι α, καθὼς, συναγαγόχεια, ἐπιτετελέκεια· καὶ ὁ Ἀττικὸς-η εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον κατὰ συναίρεσιν, καθὼς ἐκεχύνη (Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 10), ἀντὶ ἐκεχήνειν· ᾔδη (Ἀριστοφ. Ὄρν. 511)· καὶ εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον -η ς, ἀντὶ ε ι ς, ᾔδης (Ἀριστοφ. ἐκκλ. 551), ἀντὶ ᾔδεις· καὶ εἰς τὴν νέαν Ἀττικὴν καὶ Δωρικὴν, καθὼς, ὀπώπη (Θεόκρ. δ.' 7). Μ' ὅλον τοῦτο ὁ σχηματισμὸς -ε ι ἦτον εἰς τὴν παλαιὰν Ἀττικὴν, μάλιστα μὲ τὸ ἐφελκυστικὸν ν ἐπιφερομένου φωνήεντος, καθὼς, ᾔσκειν (Ἰλ. γ.' 381)· εἱστήκειν (Ἰλ. ψ, 691)· ᾔδειν (Ἀριστοφ. Σφ. 635).

τυπτ-έτω	τυπτ-έτων	τυπτ-έτωσαν, καὶ Ἀττικ. -όντων.

Παρακείμενος.

Τέτυφ-ε	τετύφ-ετον	τετύφ-ετε
τετυφ-έτω	τετυφ-έτων	τετυφ-έτωσαν.

Μέσος Παρακείμενος.

Τέτυπ-ε	τετύπ-ετον	τετύπ-ετε
τετυπ-έτω	τετυπ-έτων	τετυπ-έτωσαν.

Ἀόριστος ά.

Τύψ-ον	τύψ-ατον	τύψ-ατε
τυψ-άτω	τυψ-άτων	τυψ-άτωσαν.

Ἀόριστος β.'

Τύπ-ε	τύπ-ετον	τύπ-ετε
τυπ-έτω	τυπ-έτων	τυπ-έτωσαν.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Τύπτ-οιμι	— —	τύπτ-οιμεν
τύπτ-οις	τύπτ-οιτον	τύπτ-οιτε
τύπτ-οι	τυπτ-οίτην	τύπτ-οιεν.

Παρακείμενος.

Τετύφ-οιμι	— —	τετύφ-οιμεν
τετύφ-οις	τετύφ-οιτον	τετύφ-οιτε
τετύφ-οι	τετυφ-οίτην	τετύφ-οιεν.

Μέσος παρακείμενος.

Τετύπ-οιμι	— —	τετύπ-οιμεν
τετύπ-οις	τετύπ-οιτον	τετύπ-οιτε
τετύπ-οι	τετυπ-οίτην	τετύπ-οιεν.

Ἀόριστος ά

Τύψ-αιμι	— —	τύψ-αιμεν
τύψ-αις	τύψ-αιτον	τύψ-αιτε

τύψ-αι	τυψ-αίτην	τύψ-αιεν (1).

Μέλλων ά.

Τύψ-οιμι	— —	τύψ-οιμεν
τύψ-οις	τύψ-οιτον	τύψ-οιτε
τύψ-οι	τυψ-οίτην	τύψ-οιεν.

Μέλλων β.′

Τυπ-οῖμι	— —	τυπ-οῖμεν
τυπ-οῖς	τυπ-οῖτον	τυπ-οῖτε
τυπ-οῖ	τυπ-οίτην	τυπ-οῖεν.

Ἀόριστος β.′

Τύπ-οιμι	— —	τύπ-οιμεν
τύπ-οις	τύπ-οιτον	τύπ-οιτε
τύπ-οι	τυπ-οίτην	τύπ-οιεν.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Τύπτ-ω	— —	τύπτ-ωμεν
τύπτ-ῃς	τύπτ-ητον	τύπτ-ητε
τύπτ-ῃ	τύπτ-ητον	τύπτ-ωσι.

Παρακείμενος.

Τετύφ-ω	— —	τετύφ-ωμεν
τετύφ-ῃς	τετύφ-ητον	τετύφ-ητε
τετύφ-ῃ	τετύφ-ητον	τετύφ-ωσι.

Μέσος παρακείμενος.

Τετύπ-ω		τετύπ-ωμεν

(1) Ὁ Αἰολικὸς ἀόριστος εἶναι εὔχρηστος, μάλιστα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, κατὰ τὸ β.′ καὶ γ.′ πρόσωπον τοῦ ἑνικοῦ, καὶ κατὰ τὸ τρίτον τοῦ πληθυντικοῦ· σχηματίζεται δὲ οὕτω·

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύψ-εια	— —	τειψ-είαμεν
τύψ-ειας	τυψ-είατον	τυψ-είατε
τύψ-ειε	τυψ-ειάτην	τύψ-ειαν.

τετύπ-ῃς	τετύπ-ητον	τετύπ-ητε
τετύπ-ῃ	τετύπ-ητον	τετύπ-ωσι.

Ἀόριστος ά.

Τύψ-ω	— —	τύψ-ωμεν
τύψ-ῃς	τύψ-ητον	τύψ-ητε
τύψ-ῃ	τύψ-ητον	τύψ-ωσι.

Ἀόριστος β.′

Τύπ-ω	— —	τύπ-ωμεν
τύπ-ῃς	τύπ-ητον	τύπ-ητε
τύπ-ῃ	τύπ-ητον	τύπ-ωσι.

ἈΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστὼς . . . . τύπτ-ειν.
Παρακείμενος . . . . τετύφ-έναι.
Μέσος παρακείμενος . . . . τετυπ-έναι.
Ἀόριστος ά. . . . . τύψ-αι
Ἀόριστος β.′ . . . . τυπ-εῖν
Μέλλων ά. . . . . τύψ-ειν
Μέλλων β. . . . . τυπ-εῖν.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τύπτ-ων	ἡ τύπτ-ουσα	τὸ τύπτ-ον
τοῦ τύπτ-οντος	τῆς τυπτ-ούσης	τοῦ τύπτ-οντος.

Παρακείμενος.

ὁ τετυφ-ὼς	ἡ τετυφ-υῖα	τὸ τετυφ-ὸς
τοῦ τετυφ-ότος	τῆς τετυφ-υίας	τοῦ τετυφ-ότος

Μέσος παρακείμενος.

ὁ τετυπ-ὼς	ἡ τετυπ-υῖα	τὸ τετυπ-ὸς
τοῦ τετυπ-ότος	τῆς τετυπ-υίας	τοῦ τετυπ-ότος.

Ἀόριστος ά.

ὁ τύψ-ας	ἡ τύψ-ασα	τὸ τύψ-αν

τοῦ τύψ-αντος	τῆς τυψ-άσης	τοῦ τύψ-αντος.

'Αόριστος β.'

ὁ τυπ-ὼν	ἡ τυπ-οῦσα	τὸ τυπ-ὸν
τοῦ τυπ-όντος	τῆς τυπ-ούσης	τοῦ τυπ-όντος

Μέλλων ά.

ὁ τύψ-ων	ἡ τύψ-ουσα	τὸ τύψ-ον
τοῦ τύψ-οντος	τῆς τυ-ψούσης	τοῦ τύψ-οντος.

Μέλλων β.

ὁ τυπ-ῶν	ἡ τυπ-οῦσα	τὸ τυπ-οῦν
τοῦ τυπ-οῦντος	τῆς τυπ-ούσης	τοῦ τυπ-οῦντος

ΣΥΝΑΙΡΟΥΜΕΝΑ.

'Από τὰ συναιρούμενα ῥήματα ἄλλα ἔχουσιν Ε εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὡς, ποιέω· ἄλλα α, ὡς, τιμάω· καὶ ἄλλα ο, ὡς, χρυσόω· Ἡ συναίρεσις τῶν ῥημάτων τούτων γίνεται εἰς μόνον τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν· οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται, ὡς εἰς τὰ βαρύτονα. Ὅθεν εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα ἐκθέτομεν ὁλοκλήρους μόνους τοὺς δύο τούτους συναιρουμένους χρόνους, τῶν δὲ ἄλλων μόνον τὰ ἐνικὰ πρῶτα πρόσωπα, ἀφίνοντες εἰς τὸν μαθητὴν νὰ τοὺς σχηματίζῃ, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ τύπτω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΕΩ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
'Ασυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ποι-έω	ποιῶ	— —	
ποι-έεις	ποιεῖς	ποι-έετον	ποιεῖτον
ποι-έει	ποιεῖ	ποι-έετον	ποιεῖτον

Πληθυντικός.

'Ασυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποι-έομεν	ποιοῦμεν
ποι-έετε	ποιεῖτε
ποι-έουσι	ποιοῦσι

Παρατατικός.

ἐποί-εον	ἐποίουν	— —	— —
ἐποί-εες	ἐποίεις	ἐποι-έετον	ἐποιεῖτον
ἐποί-εε	ἐποίει	ἐποι-εέτην	ἐποιείτην

ἐποι-έομεν	ἐποιοῦμεν
ἐποι-έετε	ἐποιεῖτε
ἐποί-εον	ἐποίουν

Παρακείμενος. . . . . . . πεποί-ηκα.
Ὑπερσυντελικός. . . . . ἐπεποι-ήκειν.
Ἀόριστος. . . . . ἐποί-ησα.
Μέλλων . . . . ποι-ήσω.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ..

Ἐνεστώς.

ποί-εε	ποίει	ποι-έετον	ποιεῖτον
ποι-εέτω	ποιείτω	ποιε-έτων	ποιείτων

ποι-έετε	ποιεῖτε
ποι-εέτωσαν	ποιείτωσαν ἢ ποιούντων

Παρακείμενος. . . . . . . πεποί-ηκε
Ἀόριστος . . . . ποίη-σον

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.
ποι-έοιμι	ποιοῖμι	— —	— —
ποι-έοις	ποιοῖς	ποι-έοιτον	ποιοῖτον
ποι-έοι	ποιοῖ	ποι-εοίτην	ποιοίτην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποι-έοιμεν	ποι-οῖμεν
ποι-έοιτε	ποιοῖτε
ποι-έοιεν	ποιοῖεν.

	ποιοίην (1)	— —	ποιοίημεν
καὶ Ἀττικῶς	ποιοίης	ποιοίητον	ποιοίητε
	ποιοίη	ποιοιήτην	ποιοῖεν

Παρακείμενος . . .	πεποι-ήκοιμι.
Ἀόριστος. . . .	ποι-ήσαιμι.
Ἀόριστος Αἰολικός	ποι-ήσεια.
Μέλλων . . .	ποι-ήσοιμι.

ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ποι-έω	ποιῶ	— —	— —
ποι-έῃς	ποιῇς	ποι-έητον	ποιῆτον
ποι-έῃ	ποιῇ	ποι-έητον	ποιῆτον
ποι-έωμεν		ποιῶμεν	
ποι-έητε		ποιῆτε	
ποι-έωσι		ποιῶσι.	

Παρακείμενος	πεποι-ήκω.
Ἀόριστος	ποι-ήσω.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς.	ποι έειν | ποιεῖν.
Παρακείμενος . . .	πεποι-ηκέναι.
Ἀόριστος	ποι-ῆσαι.
Μέλλων	ποι-ήσειν.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ ποι-έων	ποιῶν	ἡ ποι-έουσα	ποι-οῦσα
τοῦ ποι-έοντος	ποιοῦντος	τῆς ποι-εούσης	ποι-ούσης.

(1) Καὶ τῶν βαρυτόνων ῥημάτων ἡ εὐκτικὴ σχηματίζεται ἐνίοτε, ἂν καὶ σπανίως, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν παρακείμενον, καὶ εἰς τὸν β΄. ἀόριστον, καὶ εἰς τὸν μέλλοντα, ὡς, διαβαλλοίην (Πλάτ. ἐπιστ. 11. Σελ. 125.) ἐκπεφευγοίη (Σοφοκλ. Οἰδ. Τ. 840) πεποιθοίη (Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 940)· προεληλυθοίης (Ξενοφ. Κυροπ. 11, 41, 7)· σχοίη (ὁ αὐτ. Κυροπ. VII. 1, 36)· φανοίην (Σοφοκλ. Αἴ. 313).

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ ποι-έον	ποι-οῦν
τοῦ ποι-έοντος	ποιοῦντος.

Παρακείμενος.

ὁ πεποι-ηκὼς	ἡ πεποι-ηκυῖα	τὸ πεποι-ηκὸς
τοῦ πεποι-ηκότος	τῆς πεποι-ηκυίας	τοῦ πεποι-ηκότος.

Ἀόριστος.

ὁ ποι-ήσας	ἡ ποι-ήσασα	τὸ ποι-ῆσαν
τοῦ ποι-ήσαντος	τῆς ποιησάσης	τοῦ ποι-ήσαντος.

Μέλλων.

ὁ ποι-ήσων	ἡ ποι-ήσουσα	τὸ ποι-ῆσον
τοῦ ποι-ήσοντος	τῆς ποι-ησούσης	τοῦ ποι-ήσοντος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΩ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Τιμ-άω	τιμῶ	— —	— —
τιμ-άεις	τιμᾷς	τιμ-άετον	τιμᾶτον
τιμ-άει	τιμᾷ	τιμ-άετον	τιμᾶτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμ-άομεν	τιμῶμεν
τιμ-άετε	τιμᾶτε
τιμ-άουσι	τιμῶσι.

Παρατατικός.

ἐτίμ-αον	ἐτίμων	— —	— —
ἐτίμ-αες	ἐτίμας	ἐτιμ-άετον	ἐτιμᾶτον
ἐτίμ-αε	ἐτίμα	ἐτιμ-αέτην	ἐτιμάτην

ἐτιμ-άομεν	ἐτιμῶμεν
ἐτιμ-άετε	ἐτιμᾶτε
ἐτίμ-αον	ἐτίμων.

Παρακείμενος . . . . τετίμ-ηκα.
Ὑπερσυντελικός . . . . ἐτετιμ-ήκειν·
Ἀόριστος . . . : . . . . . . ἐτίμ-ησα.
Μέλλων . . . . τιμ-ήσω.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τίμ-αε	τίμα	τιμ-άετον	τιμ-ᾶτον
τιμ-αέτω	τιμάτω	τιμ-αέτων	τιμ-άτων

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμ-άετε	τιμᾶτε
τιμ-αέτωσαν	τιμάτωσαν, ἢ τιμώντων.

Παρακείμενος . . . . . . τετίμ-ηκε
Ἀόριστος . . . . τίμ-ησον.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιμ-άοιμι	τιμῷμι	— —	— —
τιμ-άοις	τιμῷς	τιμ-άοιτον	τιμῷτον
τιμ-άει	τιμῷ	τοιμ-αοίτην	τιμῴτην
τιμ-άοιμεν	τιμῷμεν		
τιμ-άοιτε	τιμῷτε		
τιμ-άοιεν	τιμῷεν		

	Ἑνικός.	Δϋικός.	Πληθυντικός
καὶ Ἀττικῶς,	τιμῴην	— —	τιμῴημεν
	αιμῴης	τιμῴητον	τιμῴητε
	τιμῴη	τιμῳήτην	τιμῷεν

Παρακείμενος . . . . . . τετιμ-ήκοιμι.
Ἀόριστος . . . . τιμ-ήσαιμι.
Ἀόριστος Αἰολικός. . . . τιμ-ήσεια.
Μέλλων . . . . τιμ-ήσοιμι.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

τιμ-άω	τιμῶ	— —	— —	τιμ-άωμεν	τιμῶμεν
τιμ-άῃς	τιμᾷς	τιμ-άητον	τιμᾶτον	τιμ-άητε	τιμᾶτε
τιμ-άῃ	τιμᾷ	τιμ-άητον	τιμᾶτον	τιμ-άωσι	τιμῶσι.

Παρακείμενος . . . . . τετιμ-ήκω.
Ἀόριστος . . . . . τιμ-ήσω.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς . . . . . τιμ-άειν | τιμᾷν.
Παρακείμενος . . . . . τετιμ-ηκέναι.
Ἀόριστος . . . . τιμ-ῆσαι.
Μέλλων . . . . τιμ-ήσειν.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον
ὁ τιμ-άων	τιμῶν	ἡ τιμ-άουσα	τιμῶσα
τοῦ τιμ-άοντος	τιμῶντος	τῆς τιμ-αούσης	τιμώσης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ τιμ-άον	τιμῶν
τοῦ τιμ-άοντος	τιμῶντος.

Παρακείμενος

ὁ τετιμ-ηκὼς	ἡ τετιμ-ηκυῖα	τὸ τετιμ-ηκὸς
τοῦ τετιμ-ηκότος	τῆς τετιμ-ηκυίας	τοῦ τετιμ-ηκότος.

Ἀόριστος.

ὁ τιμ-ήσας	ἡ τιμ-ήσασα	τὸ τιμ-ῆσαν
τοῦ τιμ-ήσαντος	τῆς τιμ-ησάσης	τοῦ τιμ-ήσαντος.

Μέλλων.

ὁ τιμ-ήσων	ἡ τιμ-ήσουσα	τὸ τιμ-ῆσον
τοῦ τιμ-ήσοντος	τῆς τιμ-ησούσης	τοῦ τιμ-ήσοντος.

ΜΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΩ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

῾ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημέν.ν.
Χρυσ-όω	χρυσῶ	— —	— —
χρυσ-όεις	χρυσοῖς	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον
χρυσ-όει	χρυσοῖ	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρύσ-όομεν	χρυσοῦμεν
χρυσ-όετε	χρυσοῦτε
χρυσ-όουσι	χρυσοῦσι.

Παρατατικός.

ἐχρύσ-οον	ἐχρύσουν		
ἐχρύσ-οες	ἐχρύσους	ἐχρυσ-όετον	ἐχρυσοῦτον
ἐχρύσ-οε	ἐχρύσου	ἐχρυσ-οέτην	ἐχρυσούτην

ἐχρυσ-όομεν	ἐχρυσ-οῦμεν
ἐχρυσ-όετε	ἐχρυσοῦτε
ἐχρύσ-οον	ἐχρύσουν.

Παρακείμενος . . . . κεχρύσ-ωκα.
῾Υπερσυντελ. . . . . ἐκεχρυσώκειν
Ἀόριστος . . . . ἐχρύσ-ωσα.
Μέλλων . . . . χρυσ-ώσω.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον
χρύσ-οε	χρύσου	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον
χρυσ-οέτω	χρυσούτω	χρυσ-οέτων	χρυσούτων

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όετε	χρυσοῦτε
χρυσ-οέτωσαν	χρυσούτωσαν, ἢ χρυσούντων.

Παρακείμενος . . . . κεχρύσ-ωκε.
Ἀόριστος . . . . . χρύσ-ωσον.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

χρυσ-όοιμι	χρυσοῖμι	— —	
χρυσ-όοις	χρυσοῖς	χρυσ-όοιτον	χρυσοῖτον
χρυσ-όοι	χρυσοῖ	χρυσ-οοίτην	χρυσοίτην

χρυσ-όοιμεν	χρυσοῖμεν
χρυσ-όοιτε	χρυσοῖτε
χρυσ-όοιεν	χρυσοῖεν.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
καὶ Ἀττικῶς	χρυσοίην	— —	χρυσοίημεν
	χρυσοίης	χρυσοίητον	χρυσοίητε
	χρυσοίη	χρυσοιήτην	χρυσοῖεν

Παρακείμενος . . . . κεχρυσ-ώκοιμι.
Ἀόριστος . . . . . . χρυσ-ώσαιμι.
Αἰολικός . . . . . . χρυσ-ώσεια.
Μέλλων . . . . . . χρυσ-ώσοιμι.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός Ἀσυναίρετον.	Ἑνικός Συνῃρημένον.	Δυϊκός Ἀσυναίρετον.	Δυϊκός Συνῃρημένον.
χρυσόω	χρυσῶ	— —	— —
χρυσόῃς	χρυσοῖς	χρυσ-όητον	χρυσῶτον
χρυσόῃ	χρυσοῖ	χρυσ-όητον	χρυσῶτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όωμεν	χρυσῶμεν
χρυσ-όητε	χρυσῶτε
χρυσ-όωσι	χρυσῶσι

Παρακείμενος . . κεχρυσ-ώκω
Ἀόριστος . . . . χρυσ-ώσω.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς	χρυσ-όειν	χρῦσοῦν.
Παρακείμενος . .	κεχρυσ-ωκέναι.	
Ἀόριστος . . .	χρυσ-ῶσαι.	
Μέλλων	χρυσ-ώσειν.	

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ χρυσ-όων	χρυσῶν	ἡ χρυσ-όουσα	χρυσοῦσα
τοῦ χρυσ-όοντος	χρυσοῦντος	τῆς χρυσ-οούσης	χρυσούσης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ χρυσ-όον	χρυσοῦν
τοῦ χρυσ-όοντος	χρυσοῦντος.

Παρακείμενος.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ κεχρυσ-ωκὼς	ἡ κεχρυσ-ωκυῖα	τὸ κεχρυσ-ωκὸς
τοῦ κεχρυσ-ωκότος	τῆς κεχρυσ-ωκυίας	τοῦ κεχρυσ-ωκότος

Ἀόριστος.

ὁ χρυσ-ώσας	ἡ χρυσ-ώσασα	τὸ χρυσ-ῶσαν
τοῦ χρυσ-ώσαντος	τῆς χρυσ-ωσάσης	τοῦ χρυσ-ώσαντος.

Μέλλων.

ὁ χρυσ-ώσων	ἡ χρυσ-ώσουσα	τὸ χρυσ-ῶσον
τοῦ χρυσ-ώσοντος	τῆς χρυσ-ωσούσης	τοῦ χρυσ-ώσοντος

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ. Μεταχειρίζονται τὴν ἔγκλισιν ταύτην διὰ νὰ φανερόνωσιν ὁριστικῶς καὶ βεβαίως τὴν ὕπαρξιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὰς διαφόρους καταστάσεις αὐτῶν.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ. Μεταχειρίζονται τὴν προστακτικὴν ὄχι μόνον διὰ νὰ φανερόνωσιν ἐξουσιαστικῶς τὴν θέλησιν, ἀλλὰ καὶ προτρέποντες συμβουλευτικῶς, καὶ παρακαλοῦντες.

ΕΥΚΤΙΚΗ. Λαμβάνεται, ὅταν ἐπιθυμοῦντες τὶ, εὔχωνται νὰ γείνῃ (1).

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚ. Ὅταν κάμνωμεν ὑπόθεσιν τινὰ, καὶ ἐκ ταύτης συμπεραίνωμεν ἄλλο τί· ὅταν ὁμοίως θέλωμεν νὰ παραστήσωμεν σκοπὸν, συνθήκην, ὑποψίαν, ἢ ἀπροσδιόριστον χρονικὴν περίστασιν, ἢ ὑπόθεσιν, ἐπιφέρομεν κατόπιν τινῶν λέξεων τὴν λεγομένην διὰ τοῦτο ὑποτακτικὴν, ὡς, « Ἐὰν ᾖς φιλομαθὴς, ἔσῃ πολυμαθής. » καὶ « Ὅταν γὰρ ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ, ταῦτα πάσχει τοῖς « ἅρμασι τοῖς τοὺς ἡνιόχους ἀποβάλλουσι ».

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ. Ὠνομάσθη οὕτω, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν σχηματισμόν της, ὅταν λέγεται μόνη, δὲν φανερόνει οὔτε πρόσωπον, οὔτε ἀριθμὸν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, ὡς οὐσιαστικὸν ὄνομα (1). Μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου καὶ ὡς οὐδέτερον ὄνομα, καὶ ὡς ῥῆμα, καθὼς, « τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ χα- » λεπώτερόν ἐστι τοῦ κτήσασθαι ».

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.

Ἀπὸ τὴν συνείδησιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν τῶν γινομένων, λαμβάνομεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου, οἷον, γράφω· ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τῶν γεγονότων, τὴν ἰδέαν τοῦ παρελθόντος, οἷον, χθὲς ἔγραψα· καὶ ἀπὸ τὴν θέλησιν, τὴν ἰδέαν τοῦ μέλλοντος, οἷον, γράψω.

Διαιροῦμεν δὲ τὸν χρόνον εἰς διαφόρους περιόδους, ἢ χρονικὰ διαστήματα μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλήτερα, ὁποῖα εἶναι ἡ ἑκατονταετηρὶς, τὸ ἔτος, ὁ μὴν, ἡ ἑβδομὰς, ἡ ἡμέρα, ἡ ὥρα, κ.τ.λ. Μὲ τὰς χρονικὰς ταύτας περιόδους παριστάνομεν ὡρισμένως, ὅταν ἦναι χρεία, τὴν ἀρχὴν, τὴν διαμονὴν, καὶ τὸ τέλος τῶν γινομένων εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον.

---

(1) Ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει εὐκτικὴν ἔγκλισιν· μεταχειριζόμεθα δὲ εἰς τόπον αὐτῆς τὴν ὑποτακτικὴν μὲ τὸ ἐπίρρημα εἴθε, ἢ ἄμποτε, καὶ μὲ τὸ νὰ, ὡς, εἴθε νὰ ἔλθῃ!

Ἡ ἁπλουστέρα καὶ φυσικωτέρα διάκρισις, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς τὸν χρόνον τῶν γινομένων, εἶναι τὸ παρόν, τὸ παρελθόν, καὶ τὸ μέλλον.

Τὸ παρὸν θεωρεῖται εἰς περίοδον χρόνου, ἥτις ἀκόμη δὲν ἐτελείωσε, καθὼς εἶναι ἡ παροῦσα ἡμέρα, ἡ παροῦσα ἑβδομάς, τὸ παρὸν ἔτος, κ.τ.λ.

Ὁ ἐνεστὼς παριστάνει τὸ παρόν, καθὼς ἐγὼ γράφω, σὺ ἀναγινώσκεις, ὁ Ἰσίδωρος περιπατεῖ. Ὅταν τὸ ἀπαιτῇ ἡ χρεία, προσθέτομεν εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὴν λέξιν τὴν παραστατικὴν τῆς χρονικῆς περιόδου, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται ἡ πρᾶξις.

Ὁ παρατατικὸς παριστάνει τὴν πρᾶξιν ὅτι ἐγίνετο εἰς μίαν τινὰ χρονικὴν περίοδον, ἥτις εἶναι τελειωμένη, ἐνῷ λαλοῦμεν· καὶ ἡ τοιαύτη πρᾶξις θεωρεῖται σχετικῶς ἢ ὡς πρὸς τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, καθώς, χθὲς ἔγραφον· ἢ ὡς πρὸς ἄλλην πρᾶξιν γινομένην ἢ γενομένην ἐντὸς τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου, καθώς, ἔγραφον, ὅτε ἀνεγίνωσκες, ὅτε ἦλθες.

Ὁ Παρακείμενος (1) εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν παριστάνει τὴν πρᾶξιν ὅτι ἔγεινε μὲν εἰς μίαν τινὰ περίοδον χρόνου περασμένην, ὅτι ὅμως τὸ πραχθὲν πρᾶγμα, ἢ τὸ ἀποτέλεσμά του, σώζεται, ἐξακολουθεῖ, καθώς, ἡ Χίος πέπτωκεν, ἤγουν, ἔπεσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ πάσχῃ τὰ δεινὰ τῆς πτώσεως.

Μεταχειρίζονται τὸν ὑπερσυντελικὸν (2) διὰ νὰ παριστάνωσι τὴν πρᾶξιν ὅτι εἶχε γείνειν, ὅτι ἦτον ἤδη τελειωμένη, καθ' ὃν καιρὸν ἄλλο τὶ ἔγεινεν, ἢ ἐγίνετο, ὡς, ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολήν, ὅτε ἦλθες.

Ὁ Ἀόριστος παριστάνει ἁπλῶς τὴν πρᾶξιν ὅτι ἔγεινε, χωρὶς νὰ διεγείρῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὴν ἰδέαν καμμιᾶς σχέσεως μεταξὺ

---

(1) Ἡ [illegible] γλῶσσα στερεῖται σχηματισμοῦ παρακειμένου χρόνου· μεταχ[illegible] εἰς τόπον αὐτοῦ τὸν Ἀόριστον, ἢ τὸ ἔχω μὲ τὸ ἀνήκον ῥ[illegible] ἔχω δώσει, ἢ μὲ τὴν ἀνήκουσαν μετοχὴν [illegible], ἔχω γραμμένην τὴν ἐπιστολήν· [illegible] ὁ συνηθέστερος.

(2) [illegible] ὁμοίως τοῦ χρονικοῦ σχηματισμοῦ στερεῖται ἡ σημερινὴ γλῶσσ[illegible] ἀναπληροῦμεν δὲ με τὸ εἶχα καὶ μὲ τὸ ῥῆμα, ἢ τὴν μετοχὴν αὐτοῦ· ὡς, ὅτε ἦλθες, εἶχα γράψει, ἢ γράψειν τὴν ἐπιστολήν· ἢ εἶχα γραμμένην τὴν ἐπιστολήν.

τῆς πράξεως ταύτης καὶ ἄλλης τινὸς, καθὼς, ἔγραψα τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Μέλλων (1) φανερόνει τὴν πρᾶξιν ὅτι θέλει γείνειν, χωρὶς νὰ φανερόνῃ καὶ οὗτος καμμίαν σχέσιν πρὸς ἄλλην πρᾶξιν, καθὼς, γράψω τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Παρατατικὸς, ὁ Ὑπερσυντελικὸς, καὶ ὁ Ἀόριστος, λέγονται καὶ ἱστορικοὶ χρόνοι, διότι αὐτοὺς μεταχειρίζονται εἰς τὴν διήγησιν τῶν παρελθόντων.

Ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων φανερόνει τὴν πρᾶξιν ὅτι ἀφοῦ γείνῃ, θέλει διαμένει ὅπως ἔγεινε· τὸν μεταχειρίζονται ἀκόμη καὶ διὰ νὰ φανερώσωσι ταχύτητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μελλούσης πράξεως, καθὼς, φράζε, καὶ πεπράξεται (βλ. Συντακτ.) Σχηματισμὸς τοῦ χρόνου τούτου δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν· ἀλλ' ὅταν ἦναι χρεία νὰ παραστήσωσι τοιαύτην τινὰ ἔννοιαν, μεταχειρίζονται τὸν μέλλοντα τοῦ εἰμὶ, καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ ἀναγκαίου εἰς τὴν ἔννοιαν ῥήματος· ὡς, « ἓν ἔτι ἐπόθουν εἰδέναι, ὦ Ἑρμῆ· καί μοι δείξας αὐτὸ, ἐντελῆ ἔσῃ τὴν περιήγησιν πεποιηκὼς (2) ».

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.

Οὗτοι δὲ οἱ χρόνοι, διὰ νὰ διακρίνωνται, λαμβάνουσι καὶ τέλος καὶ ἀρχὴν διάφορον, ἤγουν, σχηματίζονται διαφόρως.

Παρατατικός.

Σχηματίζομεν τὸν Παρατατικὸν ἀπὸ τὸν Ἐνεστῶτα, μεταβάλλοντες τὴν κατάληξιν Ω εἰς ΟΝ, καὶ αὐξάνοντες τὴν ἀρχήν του ἢ συλλαβικῶς, ἢ χρονικῶς, κατὰ τοὺς ἀκολούθους κανόνας (3).

(1) Ἡ σημερινὴ γλῶσσά μας δὲν ἔχει ἁπλοῦν σχηματισμὸν μέλλοντος χρόνου· μεταχειριζόμεθα δὲ εἰς τόπον αὐτοῦ τὸ θέλω μὲ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ῥῆμα· ὡς, θέλω γράψει (ἢ γράψειν) τὴν ἐπιστολήν· ἢ (κοινότερον) θὰ γράψω κ.τ.λ. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν συνέχειαν καὶ ἐξακολούθησιν τοῦ πράγματος, βάλλομεν ἐνεστῶτα χρόνον κατόπιν τοῦ θέλω· ὡς, θέλω γράφειν.

(2) Λουκιαν. Χάρ.

(3) Εἰς τὸν Παρατατικὸν καὶ Ἀόριστον τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς οἱ Ἴωνες σχηματίζουσι τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον ἐκ τοῦ δευτέρου, ἀποσιωπῶντες

Α΄. ΣΥΛΛΑΒΙΚΩΣ. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον, ὁ παρατατικὸς λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχὴν Ε, τὸ ὁποῖον λέγομεν συλλαβικὴν αὔξησιν, διότι αὐξάνεται τῳόντι μὲ τὴν προσθήκην τῆς συλλαβῆς ταύτης· ὡς, τύπτω, ἔτυπτον. Οἱ Ἀττικοὶ τρέπουσιν εἰς Η τὴν συλλαβικὴν ταύτην αὔξησιν εἰς τοὺς παρατατικοὺς τῶν ῥημάτων, δύναμαι, βούλομαι, μέλλω, λέγοντες, ἠδυνάμην, ἠβουλόμην (1), ἤμελλον, ἀντὶ ἐδυννάμην· ἐβουλόμην, ἔμελλον. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ Ρ, διπλασιάζεται τὸ σύμφωνον τοῦτο εἰς τὸν παρατατικὸν μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν, ὡς, ῥίπτω, ἔῤῥιπτον.

Β΄. ΧΡΟΝΙΚΩΣ. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν βραχὺ, τὸ φωνῆεν τοῦτο γίνεται μακρὸν εἰς τὸν παρατατικόν· ὅθεν λέγεται χρονικὴ αὔξησις (2). Τρέπονται δὲ, ἤτοι μεταβάλλονται ἀπὸ τὰ φωνήεντα,

---

τὴν αὔξησιν, καὶ προσθέτοντες τὴν συλλαβὴν κε, ὡς, ἔτυπτες, τύπτεσκε· εἰς δὲ τὰ περισπώμενα ῥήματα καὶ τὰ εἰς μι κάμνουσι τὸν αὐτὸν σχηματισμὸν βραχύνοντες τὸ πρὸ τοῦ ς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, ὡς ἐποίεις, ποίεσκε· ἐτίθης, τίθεσκε· ἐδίδως, δίδοσκε. Οἱ ποιηταὶ δὲ καὶ Αἰολεῖς σχηματίζουσι καὶ τὰ τρία πρόσωπα τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ δίδοντες εἰς αὐτὰ τὰς καταλήξεις σκον, σκες, σκε, ὡς, τύπτεσκον, τύπτεσκες, τύπτεσκε· οὕτω καὶ εἰς τὸ πρῶτον καὶ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον, λέγοντες τυπτέσκομεν, τύπτεσκον· ὁμοίως καὶ εἰς τὸν παθητικὸν παρατατικὸν, ὡς, τυπτεσκόμην, τυπτέσκου, τυπτέσκετο, τυπτέσκοντο.

Οἱ Βοιωτοὶ ἐσχημάτιζον εἰς σαν τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ καὶ τῶν δύο Ἀορίστων ά. καὶ β΄. ἀντὶ τοῦ ν βάλλοντες τὴν συλλαβὴν σαν, ὡς, ἐτύπτοσαν, ἐτύψασαν, ἐτύποσαν· ὅθεν, εἴδοσαν, ἐμάθοσαν, ἤλθοσαν, ἐδολιοῦσαν (κατὰ συναίρεσιν τοῦ ἐδολιόοσαν)· οὕτω καὶ εἰς τὸ τρίτον πληθυντικὸν τῆς Εὐκτικῆς, ἔλθοισαν, ἀντὶ ἔλθοιεν.

(1) Ἰδὲ κατωτέρω τὸν σχηματισμὸν τῶν παθητικῶν.

(2) Καὶ τὰ ἀπὸ φωνῆεν ἀρχίζοντα ῥήματα ἐλάμβανον τὸ πάλαι τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν Ε, καθὼς φαίνεται ἀπὸ ῥήματα τινὰ, εἰς τῶν ὁποίων τοὺς παρῳχημένους χρόνους φυλάττεται Ἀττικῶς ἡ αὔξησις Ε· ὡς, ἐώθουν, ἀπὸ τοῦ ὠθέω, ἐωνούμην, ἀπὸ τοῦ ὠνέομαι· ἐούρουν, ἀπὸ

τὸ Α εἰς Η· ὡς, ἀκούω, ἤκουον·
τὸ Ο εἰς Ω· ὡς, ὁμιλῶ, ὡμίλουν·
τὸ Ε εἰς Η· ὡς, ἐλπίζω, ἤλπιζον.

Γ.′ Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ΕΟ, μόνον τὸ Ο τρέπεται εἰς Ω, ὡς, ἑορτάζω, ἑώρταζον

Δ.′ Εἰς τὴν χρονικὴν αὔξησιν προσθέτεται ἐνίοτε καὶ ἡ συλλαβικὴ, ὡς, ἑώρων, παρατατικὸς τοῦ ὁράω.

Ε.′ Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ τὰς διφθόγγους ΑΙ, ΑΥ, ΟΙ, ΕΥ, τὸ πρῶτον φωνῆεν αὐτῶν τρέπεται, καθὼς ἀνωτέρω, εἰς τὸν παρατατικόν· τὸ δὲ Ι ὑπογράφεται· ὅθεν αἴρω, ᾖρον· αὐξάνω, ηὔξανον· οἰκίζω, ᾤκιζον· εὔχομαι, ηὐχόμην (1).

ΣΤ.′ Ἄτρεπτα μένουσι τὰ ἀρχτικὰ φωνήεντα Η, Ω, Ι, Υ,

τοῦ οὐρέω. Αὕτη δὲ ἡ συλλαβικὴ αὔξησις Ε καὶ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῶν ῥημάτων συναιροῦνται εἰς Η, ἢ Ω, ἂν καὶ ἡ συναίρεσις αὕτη δὲν συμφωνῇ πάντοτε μὲ τοὺς κανόνας· ὅθεν ἄγω, ἔαγον, καὶ κατὰ συναίρεσιν ἦγον. Ὀρύσσω, ἐόρυσσον, καὶ κατὰ συναίρεσιν τὸ ΕΟ εἰς Ω, ὤρυσσον· ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἰωνικοὺς ποιητὰς εὑρίσκεται ἐέλπετο, ἀντὶ ἔλπετο· ἑάφθη, ἀντὶ ἥφθη· ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς παρακειμένους ἔωσμαι, ἐώνημαι, ἔοικα, ἔολπα, ἔοργα, (ἐκ τοῦ εἴκω, ἔλπω, ἔργω)· εἰς δὲ τὰ ἀκόλουθα ῥήματα ἡ Ε αὔξησις καὶ τὸ ἀρχτικὸν αὐτῶν Ε, συναιροῦνται κατὰ τοὺς κανόνας· εἰς ΕΙ· ἔχω, εἶχον· ἐῶ, εἴων· ἕλκω, εἷλκον· ἑλκύω, εἵλκυον· ἕρπω, εἷρπον· ἑρπύζω εἵρπιζον· ἔθω καὶ ἐθίζω, εἴθιζον· ἑλίσσω, εἵλισσον· ἑστιῶ, εἱστίων· ἐρύω, εἴρυον. ἕπω καὶ ἕπομαι, εἱπόμην· ἐργάζομαι, εἰργαζόμην· τὸ δὲ εἰρώτα εἰς τὸν Ἡρόδ. εἶναι ἐκ τοῦ εἰρωτάω Ἰωνικῶς. Πολλάκις οἱ Ἴωνες δὲν μεταχειρίζονται οὔτε τὴν συλλαβικὴν, οὔτε τὴν χρονικὴν αὔξησιν, εἰς τοὺς, ἱστορικοὺς χρόνους.

(1) Τὰ ἀρχίζοντα ἀπὸ τὴν ευ δίφθογγον τρέπουσιν Ἀττικῶς τὸ Ε εἰς Η· εὑρίσκονται δὲ καὶ χωρὶς τροπὴν, ὡς εὐχόμην, εὗδον, παρατατικὸς τοῦ εὕδω· τινὰ μάλιστα εἶναι καὶ πλέον εὔχρηστα χωρὶς τὴν τροπὴν, ἢ μένουσι διόλου ἄτρεπτα· τὸ ἐξηυρέθην εἰς μόνον τὸν Ἀριστοφ. Εἰρην. 129) ἀπαντᾶται.

καὶ αἱ δίφθογγοι ΕΙ, ΟΥ· ὅθεν, ἠχῶ, ἤχουν· ὠφελῶ, ὠφέλουν· ἱκετεύω, ἱκέτευον· ὑβρίζω, ὕβριζον. εἰκάζω, εἴκαζον· οὐτάζω, οὔταζον (1).

Ζ.' ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἦναι σύνθετον ἀπὸ πρόθεσιν, γενικῶς λαμβάνει τὴν συνειθισμένην χρονικὴν ἢ συλλαβικὴν αὔξησιν μετὰ τὴν πρόθεσιν· καὶ ἂν ἡ πρόθεσις τελειόνῃ εἰς φωνῆεν, ἀποβάλλεται τοῦτο, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο φωνήεντα· ὅθεν, καταγράφω, κατέγραφον· ἐπαινῶ, ἐπήνουν, κ.τ.λ. Πρέπει ὅμως νὰ ἐξαιρέσωμεν τὴν πρὸ καὶ περί· διότι αὗται φυλάττουσι τὸ φωνῆέν των, ἐπειδὴ δὲν γίνεται κακοφωνία· ὅθεν προγράφω, προέγραφον· περιγράφω, περιέγραφον. Ἡ πρὸ κάμνει καὶ κρᾶσιν μὲ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς, προὔγραφον, ἀντὶ προέγραφον.

Η.' Ἡ Εκ πρόθεσις γίνεται Εξ πρὸ φωνήεντος· ὅθεν, ἐκφέρω, ἐξέφερον.

Ἡ σὺν καὶ ἐν εἰς τὴν σύνθεσίν των μεταβάλλουσι τὸ ν εἰς μ πρὸ τῶν β, μ, π, φ, ψ· εἰς γ πρὸ τῶν γ, κ, ξ, χ· πρὸ δὲ τῶν λ, ρ, σ, εἰς αὐτὰ ταῦτα· ἀναλαμβάνουσι δὲ αὐτὸ πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, ὡς, ἐμβάλλω, ἐνέβαλλον· ἐμπίπτω, ἐνέπιπτον·

---

(1) Ὅταν κατόπιν τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἀκολουθῇ ἀμέσως καὶ ἄλλο, καθὼς εἰς τὰ ῥήματα ἀηθέσσω, ἀηδίζομαι, τὸ ἀρκτικὸν τοῦτο φωνῆεν μένει πολλάκις ἄτρεπτον διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο φωνήεντα τὰ αὐτὰ, καὶ γείνῃ κακοφωνία· ὅθεν ἀήθεσον, ἀηδιζόμην, ἀλλ' ὄχι ἠήθεσον, ἀηδιζόμην· ἄτρεπτον, μένει καὶ τὸ αὐαίνω. Ὁμοίως, ὅταν ἀπὸ τὴν τροπὴν προέρχεται ἀσάφεια, τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν μένει ἄτρεπτον· ὅθεν, παρατατικὸς τοῦ ἄω (πνέω) εἶναι ἄον, καὶ τοῦ ἀΐω (ἀκούω), ἄϊον διὰ νὰ μὴ συγχυθῶσι μὲ τὸν παρατατικὸν ἤϊον τοῦ εἶμι (πορεύομαι), καὶ ἦεν ὑπαρκτικόν. Ἄτρεπτα μένουσιν ἀκόμη καὶ ἄλλα τινὰ σύνθετα ἢ παράγωγα ἐξ ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὴν οι δίφθογγον, ὁποῖα τὰ, οἰνίζω, οἰκουρῶ, οἰωνοσκοπῶ, οἰακονομῶ, οἰόω οἰμέω, οἰστράω, ἢ οἰστρέω, ἐκ τοῦ οἶνος, οἶκος, οἰωνὸς, οἴαξ, οἶος, οἶμος, οἶστρος· εἰς τὸν Ὅμηρον ὅμως (Ἰλ. δ.', 3, καὶ α, 598· καὶ Ὀδύσ. 0,141) εὑρίσκεται ἐῳνοχόει, καὶ ᾠνοχόει. Οἱ Ἀττικοὶ ὁμοίως κάμνουσι τροπὴν εἰς τὸ εἰκάζω, ὄχι ὅμως πάντοτε.

ἐμφύω, ἐνέφυον· ἐμψύχω, ἐνέψυχον· ἐῤῥάπτω, ἐνέῤῥαπτον· συλλέγω, συνέλεγον· συσσώζω, συνέσωζον, οὕτω καὶ ἐγγράφω, ἐγκόπτω, ἐγξέω ἐγχέω, κ. τ. λ.

Θ.′ Ὅταν τὸ ἁπλοῦν ῥῆμα δὲν ὑπάρχῃ, ἢ ἦναι σπάνιον, ἢ τὸ σύνθετον ἔχῃ τὴν σημασίαν τοῦ ἁπλοῦ, τότε ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ γίνεται εἰς τὸ ἀρκτικὸν γράμμα τῆς προθέσεως, ἤτοι ἔξωθεν· ὡς, καθεύδω, ἐκάθευδον· καθίζω, ἐκάθιζον· ἀμφισβητῶ, ἠμφισβήτουν· ἀντιβολῶ, ἠντιβόλουν· ἐπίσταμαι, ἠπιστάμην· ἠφίουν (ὡς ἐκ τοῦ ἀφιέω)· καὶ τὰ λοιπὰ (1).

Ι.′ Ἔξωθεν ὁμοίως γίνεται ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ καὶ εἰς τὰ ῥήματα τὰ σύνθετα ἔκ τινος ἄλλης λέξεως, ἢ παραγόμενα ἀπὸ σύνθετα ὀνόματα· ὡς, μελοποιῶ, ἐμελοποίουν· ἀφρονῶ, ἠφρόνουν· δεινοπαθῶ, ἐδεινοπάθουν· οἰκοδομῶ, ᾠκοδόμουν, κ. τ. λ., τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ σύνθετα, μελοποιός, ἄφρων, δεινοπαθής, οἰκοδόμος. Ἐὰν δὲ τὸ ὄνομα ἦναι σύνθετον ἀπὸ πρόθεσιν, ἡ αὔξησις ἢ ἡ τροπὴ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν πρόθεσιν, ὡς, ἐγκωμιάζω, ἐνεκωμίαζον· συνεργῶ, συνήργουν· ἐγχειρῶ, ἐνεχείρουν· κατηγορῶ, κατηγόρουν, ἐκκλησιάζω, ἐξεκλησίαζον· προφητεύω, προεφήτευον· ἐπιτηδεύω, ἐπετήδευον· κ. τ. λ., τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ σύνθετα ἐγκώμιον, συνεργός, κατήγορος· ἐκκλησία, προφήτης, ἐπίτηδες· τὸ δὲ ἐγχειρῶ, ἀπὸ τὴν ἐν πρόθεσιν καὶ χείρ.

---

(1) Εἰς πολλὰ ὅμως τοιαῦτα σύνθετα ἀπὸ πρόθεσιν ἡ αὔξησις εὑρίσκεται ποτὲ μὲν ἔξωθεν τῆς προθέσεως, ποτὲ δὲ ἔσωθεν, ὡς καθηῦδον (Πλάτ. Συμπ. 262 2 66) καθήμην (Δημοσθ. 285, 300) ἐπροθυμεῖτο (Ξενοφ. Ἀγ. 2, 1) ἀντὶ τοῦ συνήθους προὐθυμεῖτο· οὕτω καὶ ἀπήλαυον ἐκ τοῦ ἀπολαύω, καὶ ἀντεβόλησα, μ' ὅλον ὅτι τὰ ἁπλᾶ λαύω καὶ βολέω δὲν ὑπάρχουσι.

Τὰ ἀκόλουθα ῥήματα λαμβάνουσι διπλῆν αὔξησιν, ἀνορθῶ, ἠνώρθουν· ἐνοχλῶ, ἠνώχλουν· ἀνέχομαι, ἠνειχόμην· παροι-

ΙΑ.′ Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἦναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Δυς μόριον, ἢ ἀπὸ τὸ Εὖ ἐπίῤῥημα, ἐὰν μετὰ τὰ μόρια ταῦτα ἀκολουθῇ ἀμέσως φωνῆεν Α, Ε, ἢ Ο, τρέπεται τὸ φωνῆεν τοῦτο· ὡς, δυσαρεστῶ, δυσηρέστουν· εὐεργετῶ, εὐηργέτουν· εὐορκῶ, εὐώρκουν. Ἐὰν ὅμως τὸ φωνῆεν ἦναι ἀπὸ τὰ ἄτρεπτα, ἢ ἐὰν ἀκολουθῇ σύμφωνον, τότε ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ γίνεται ἔξωθεν· ὡς, δυστυχῶ, ἐδυστύχουν· δυσωπῶ, ἐδυσώπουν· εὐδοκιμῶ, ηὐδοκίμουν (1).

ΙΒ.′ Ἡ αὔξησις, εἴτε συλλαβικὴ, εἴτε χρονικὴ, φυλάττεται εἰς ὅλους τοὺς παρῳχημένους χρόνους τῆς Ὁριστικῆς, Παρατατικὸν, Παρακείμενον, Ὑπερσυντελικὸν, καὶ Ἀόριστον· εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὴν μετοχὴν δὲν φυλάττεται παρὰ εἰς μόνον τὸν Παρακείμενον.

Μέλλων ά.

Σχηματίζουσι τὸν ά. Μέλλοντα ἀπὸ τὸν Ἐνεστῶτα, βάλλοντες ἁπλῶς Σ πρὸ τοῦ Ω, ἐὰν ἡ κατάληξις αὕτη τοῦ Ἐνεστῶτος ἦναι καθαρά· καθὼς, τίω, τίσω· σείω, σείσω· ἀκούω, ἀκούσω· παύω, παύσω· πρέπει ὅμως νὰ παρατηρῶμεν ὁποῖον χαρακτηριστικὸν ἔχει ὁ Ἐνεστὼς πρὸ τοῦ Ω.

Α.′ Λοιπὸν ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Β, Π, Φ, ὁποῖα τὰ, στείβω, λείπω, γράφω, ἐπειδὴ προφέρωμεν Ψ ἀντὶ τῶν ΒΣ, ΠΣ, ΦΣ (2), ὁ Μέλλων θέλει εἶσθαι εἰς ΨΩ· ὅθεν, στείψω, λείψω, γράψω. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ ἐὰν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἐνεστῶτος ἦναι πτ, ὡς εἰς τὸ τύπτω, βλάπτω, ῥάπτω (τύπω, βλάβω, ῥάφω) (3).

νῶ., ἐπαρώνησα, ἐπαρωνήθην, πεπαρώνηκα· διοικῶ, ἐδιῴκησα· διαιτάω, δεδιήτηκα, ἐδιήτησα· (ἐκ τοῦ δίαιτα) διακονῶ· δεδιηκόνηκα (ἐκ τοῦ διάκονος)

1) Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ Εὖ μένουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄτρεπτα· ὡς, εὐωνίζω, εὐώνιζον· εὐωχοῦμαι, εὐωχούμην·

(2) Βλέπε σελίδ. 31.

(3) Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ εὐχρήστου ἐνεστῶτος δὲν φαίνεται ὅτι εἶναι πάντοτε ἡ βάσις τῆς μορφώσεως τῶν ἄλλων χρόνων, ἀλλὰ πολλάκις

Β.' Ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Γ, Κ, Χ, ΚΤ, ὁποῖα τά, λέγω, πλέκω, τρέχω, τίκτω, κ.τ.λ. ἐπειδὴ ὁμοίως προφέρομεν

εἶναι ἄλλος τις ἐνεστὼς ἁπλούστερος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐμορφώθη ὁ εὔχρηστος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας ἐκείνου, ἢ διὰ τὸ εὐφωνότερον. Οὕτω οἱ χρόνοι ἐβλάβην, ἐβάφην, πέπραγα, φαίνονται ὅτι ἐμορφώθησαν ἀπὸ τοὺς ἀχρήστους, πλὴν ἁπλουστέρους, ἐνεστῶτας, βλάβω, βάφω, πράγω, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθησαν οἱ εὔχρηστοι βλάπτω, βάπτω, πράσσω. Γενικῶς αἱ πρῶται μορφαὶ τῶν ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἦσαν πιθανῶς ἁπλούσταται, μονοσσύλλαβοι μόνον καὶ δισύλλαβοι, καὶ συνιστάμεναι τὸ πολὺ ἀπὸ τέσσαρα γράμματα· Μετ' ἐκείνην ὅμως τὴν φυσικὴν καὶ ἁπλουστάτην μορφὴν φαίνεται ὅτι ἤρχισαν, εἰς περίοδον πάντοτε τῆς γλώσσης ἀρχαιοτάτην, νὰ ἐκτείνωσι τὴν μορφὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἢ μεταβάλλοντες τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς τοῦ ἐνεστῶτος εἰς μακρὸν, ἢ παρεισάγοντες κανὲν σύμφωνον, ἢ μεταχειριζόμενοι διπλοῦν σύμφωνον ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ, ὡς φράζω, βλάπτω, ἅπτω, ἀντὶ φράδω, βλάβω, ἅφω, ἢ ἐπεκτείνοντες τὴν κατάληξιν ω εἰς άω, έω, όω, είνω, άνω, κ.τ.λ. ὡς βόω, βοάω· ὤθω, ὠθέω· ὄνω, ὀνόω· ἔρω, ἐρείω· ἐρείνω, ἐρεείνω· μάθω, μανθάνω· ἐνίοτε προσκολλῶσι συλλαβήν τινὰ εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡς, δάω, δάσκω, διδάσκω. Πολλαὶ ἐκ τῶν νέων τούτων μορφῶν ἦσαν εἰς χρῆσιν μόνον κατὰ τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν· οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι ἐλαμβάνοντο ἀπὸ τὸ ῥιζικὸν θέμα, καὶ ἀπὸ ἄλλα ῥήματα διάφορα μὲν εἰς τὴν φωνὴν, τῆς αὐτῆς ὅμως σημασίας, ὡς, φέρω, Μέλλ. οἴσω (ἐκ τοῦ οἴω)· παρακ. ἐνήνοχα· Ἀόρ. ἤνεγκα, καὶ ἤνεγκον, (ἐκ τοῦ ἐνέκω καὶ ἐνέγκω)· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀνώμαλα ῥήματα. Ἄλλα δὲ ῥήματα, ἂν καὶ οἱ Μέλλοντες αὐτῶν δὲν παράγωνται ἀπὸ τὸν εὔχρηστον ἐνεστῶτα, ὅμως κατὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ Μέλλοντος, καὶ κατὰ τὴν σχέσιν τὴν ὁποίαν τοῦτο ἔχει μὲ τὸν ἐνεστῶτα, ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν μόρφωσιν τῶν λοιπῶν χρόνων συμφωνοῦσι μὲ ἄλλα πολλὰ, ὥστε ἡ συμφωνία αὕτη ἢ ἀναλογία φαίνεται ὅτι συνιστᾷ κανόνα. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὅλα τὰ εἰς σσω ἢ ζω, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὸν ά. Μέλλοντα εἰς ξω, εἰς τὸν β.' ἀόριστον ἔχουσι γ· ὅταν δὲ ὁ ά. Μέλλ ἔχῃ σ, εἰς τὸν β.' Ἀόρ. λαμβάνουσι δ. Ταῦτα λοιπὸν, καθὼς καὶ τὰ ἀνωτέρω βλάπτω, βάπτω, πράσσω, τάττονται εἰς τὰ ὁμαλὰ ῥήματα. Τοιαῦτα ὅμως ἀρχικὰ, πλὴν ἄχρηστα, ῥήματα, πρέπει νὰ λαμβάνωνται μόνον ὅταν ἡ μόρφωσις τινῶν χρόνων δὲν ἐμπορῇ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἐξηγηθῇ, ὡς εἰς τὰ προειρημένα ῥήματα, καὶ ἄλλα τινὰ, μάλιστα τὰ εἰς σσω καὶ ζω.

Πολλὰ τοιαῦτα ἀρχικὰ ῥήματα φυλάττονται εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν, ὡς, βήχω, πλάθω, κρύβω, φυλάγω, σκάφω, ῥάφω, βάφω, γνάφω, νίβω, θρύβω.

Ξ ἀντὶ τῶν ΓΣ, ΚΣ, ΧΣ, ὁ Μέλλων θέλει εἶσθαι εἰς ΞΩ· ὅθεν λέξω, πλέξω, τέξω (ἀπὸ τὸ τέκω)· ἐὰν ἦναι δύο γγ, τὸ πρῶτον μένει, ὡς, λίγγω, λίγξω· τέγγω, τέγξω.

Γ.′ Ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Δ, Θ, ἢ Τ, ἀποβάλλονται ταῦτα εἰς τὸν Μέλλοντα, διὰ νὰ μὴ γείνῃ κακοφωνία· ὅθεν, ᾄδω, ᾄσω· πείθω πείσω· ἀνύτω ἀνύσω.

Δ.′ Ἀπὸ τὰ εἰς ΖΩ, ΣΣΩ, ἢ ΤΤΩ ῥήματα, ἄλλα ἔχουσι τὸν Μέλλοντα εἰς ΣΩ, καὶ ἄλλα εἰς ΞΩ· εἰς σω, ὡς νομίζω, νομίσω· δικάζω, δικάσω· πλάσσω, πλάσω· εἰς ξω, ὁποῖα τὰ αἰάξω, ἀλλαλάξω, ἀλαπάξω, βρύξω, γρύξω, δαΐξω, ἐγγυαλίξω, ἐναρίξω, κράξω, οἰμώξω, ὀλολύξω, στάξω, στενάξω, στηρίξω, στίξω, στυφελίξω, σφίξω, τρίξω· ἡ πρώτη μορφὴ ἢ τύπος πολλῶν ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων ἦτο πιθανῶς εἰς γω κω, χω, καθὼς κράγω, οἰμώγω, ὀλολύγω, στάγω, ὡς ἐμποροῦμεν νὰ τὸ συμπεράνωμεν ἀπὸ τὸν β.′ Ἀόριστον ἔκραγον, καὶ ἀπὸ τὰ παράγωγα οἰμωγή, ὀλολυγή, σταγών.

Ἄλλα ἔχουσι ξ καὶ σ εἰς τὸν μέλλοντα· ὡς ἁρπάζω, εἰς μὲν τοὺς ποιητάς, ἁρπάξω· εἰς δὲ τοὺς Ἀττικούς, ἁρπάσω· παίζω, παίξω, Ἀττικῶς δὲ παίσω· καὶ ἄλλα τινά, εἰς τὰ ὁποῖα ξω εἶναι ἡ ἀρχαία μελλοντικὴ κατάληξις, σω δὲ ἡ μεταγενεστέρα. Εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ἄλλων χρόνων γίνεται βάσις ποτὲ μὲν ἡ μία μορφή, ποτὲ δὲ ἡ ἄλλη, ὡς εἰς τὸ ἁρπάζω, ἀπὸ μὲν τὴν σω ἥρπακα, ἥρπασμαι, Α'όρ. ά. ἡρπάσθην· ἀπὸ δὲ τὴν ξω, ἡρπάχθην (σπανιώτερον), Μέλλ. ἁρπαχθήσομαι (σπανιώτερον ἁρπασθήσομαι), καὶ ὁ Ἀόρ. β.′ ἡρπάγην, σπανίως ὅμως εἰς τοὺς Ἀττικούς.

Ἄλλα ἔχουσι τὸν Μέλλοντα εἰς γξω, ὁποῖα τὰ πλάζω, κλάζω, σαλπίζω· τὸ τελευταῖον ὅμως κάμνει συχνότερα σαλπίσω· τούτων ὁ παλαιὸς ἐνεστὼς εἶχε γγ ἀντὶ τοῦ ζ.

Τὰ δὲ σσ καὶ ττ θεωροῦνται ἁπλῶς ὡς καθαρῶν ῥημάτων τύποι, οἵτινες ἔλαβον ἐπέκτασιν, καὶ ἐντεῦθεν κάμνουσιν εἰς τὸν Μέλλοντα σω, καθὼς ἁ ρ μ ό τ τ ω ἢ ἁ ρ μ ό ζ ω, ἁ ρ μ ό σ ω· ἱ μ ά σ σ ω, ἱ μ ά σ ω· π ά σ σ ω, π ά σ ω· οὕτω τὸ ἐ ρ έ σ σ ω φαίνεται ὅτι ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἐ ρ έ ω, ἔ ρ ω (ὅθεν ἐ ρ έ θ ω, ἐ ρ ε-θ ί ζ ω), καὶ κάμνει εἰς τὸν Μέλλοντα ἐ ρ έ σ ω ('Οδυσ. μ', 444) τὸ δὲ λ ί σ σ ο μ α ι, ἐκ τοῦ λ ί τ ο μ α ι· ὅθεν ὁ Μέλλ. λ ί σ ο μ α ι ('Οδυσ. κ', 526)

Οἱ Δωριεῖς βάλλουσιν εἰς τὸν Μέλλοντα καὶ εἰς τὸν 'Αόριστον ξ ἀντὶ σ, ὄχι μόνον εἰς τὰ πλειότερα ῥήματα τὰ ἔχοντα ζ, σσ, ττ, τὰ ὁποῖα κοινῶς κάμνουσι τὸν Μέλλοντα εἰς σω, καθὼς εἰς τὰ κ ο μ ί ζ ω, δ ι κ ά ζ ω, π λ ά σ σ ω, λέγοντες κ ο μ ί ξ ω, δ ι κ ά ξ ω, π λ ά ξ ω, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πρὸ τῆς ω καταλήξεως τοῦ ἐνεστῶτος φωνῆεν· κυρίως ὅμως ὅταν τὸ φωνῆεν τοῦτο εἶναι βραχὺ, καθὼς ἐ γ έ λ α ξ ε (Θεόκρ. ή, 1), σπανίως δὲ, ὅταν τὸ φωνῆεν τοῦτο εἶναι μακρόν.

Τέλος πάντων, διὰ νὰ παράγωμεν τὸν Μέλλοντα καὶ τῶν εἰς ζ ω, σ σ ω, ἢ τ τ ω, ῥημάτων, πρέπει, ὡς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, νὰ ζητῶμεν τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνεστῶτος, ἢ ἔκ τινος χρόνου, ἢ ἔκ τινος ῥηματικοῦ ὀνόματος. Οὕτω παραδείγματος χάριν, ὁ Μέλλων τοῦ φ ρ ά ζ ω εἶναι φ ρ ά σ ω ἐκ τοῦ φ ρ ά δ ω, διὰ τὸν ἀόριστον ἐ π έ φ ρ α δ ο ν· ὁ Μέλλων τοῦ σ τ ά ζ ω καὶ σ τ ά σ σ ω εἶναι σ τ ά ξ ω ἐκ τοῦ σ τ ά γ ω, διὰ τὸ ῥηματικὸν σταγών.

Ε'. Τὰ ἀκόλουθα τέσσαρα ῥήματα, ἔχω, τ ρ έ χ ω, τ ρ έ φ ω, τ ύ-φ ω, μεταβάλλουσιν εἰς τὸν Μέλλοντα τὸ ψιλὸν εἰς δασὺ, ὡς, ἕ ξ ω, θ ρ έ ξ ω, θ ρ έ ψ ω, θ ύ ψ ω (1). Τοῦ δὲ κ α ί ω καὶ κ λ α ί ω ὁ μέλλων εἶναι κ α ύ σ ω καὶ κ λ α ύ σ ω, ὡς ἀπὸ τοῦ κ α ύ ω καὶ κ λ α ύ ω.

---

(1) Οἱ ἐνεστῶτες τῶν ῥημάτων τούτων εἶχον τὴν πρώτην συλλαβὴν δασεῖαν, καὶ τὴν μετέβαλον εἰς ψιλὴν. διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν σύμπτωσιν τῶν ἀλλεπαλλήλων δασέων· κυρίως λοιπὸν ὁ μέλλων αὐτῶν δὲν τρέπει, ἀλλὰ ἀναλαμβάνει τὸ δασὺ τοῦ ἐνεστῶτος, μὴ ἐμποδιζόμενος πλέον ἀπὸ τὴν κακοφωνίαν.

ϛʹ. Γενικῶς, ὅταν τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ῥήματος ἦναι φωνῆεν, τὸ φωνῆεν τοῦτο γίνεται μακρὸν εἰς τὸν Μέλλοντα· ὅθεν εἰς τὰ περισπώμενα ῥήματα, ὁ μέλλων τρέπει εἰς μακρὰν τὴν βραχεῖαν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος, ἤγουν τὸ Ε καὶ Α εἰς Η, τὸ δὲ Ο εἰς Ω· ὡς, φιλέω, φιλήσω (1)· τιμάω, τιμήσω, (2)· χρυσόω χρυσώσω (3).

Ἀττικὸς Μέλλων.

Αʹ. Οἱ Ἀττικοὶ σχηματίζουσιν ἰδιαίτερον Μέλλοντα τῶν εἰς ΙΖΩ ῥημάτων, ὅταν ἦναι ὑπερδισύλλαβα, ἀποβάλλοντες τὸ Σ τοῦ εἰς ΣΩ κοινοῦ Μέλλοντος, καὶ περισπῶντες τὴν λήγουσαν· ὡς, νομίσω, καὶ Ἀττικῶς νομιῶ.

Βʹ. Εἰς τοὺς Ἀττικοὺς μέλλοντας περιλαμβάνονται καὶ οἱ γινόμενοι ἀπὸ τῶν εἰς ΕΣΩ, ΑΣΩ, ΟΣΩ κοινῶν μελλόντων,

---

(1) Ἐξαιροῦνται τὰ ἀκόλουθα, τῶν ὁποίων ὁ μέλλων φυλάττει τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος· ἀρκέω, ἐμέω, ἀκέομαι, ζέω, νεικέω, ξέω, ἀλέω, τελέω, τρέω. Τινὰ δὲ πάλιν ἔχουσι τὸν μέλλοντα εἰς ΕΣΩ καὶ εἰς ΗΣΩ, ὁποῖα εἶναι τ' ἀκόλουθα· αἰνέω, καλέω, ποθέω, πονέω, αἱρέω, δέω· συνειθέστερον δὲ δήσω, ποθήσω, πονήσω.

Τὰ ἀκόλουθα ἕξ, θέω, πλέω, πνέω, νέω, ῥέω, χέω, κάμνουσι τὸν Μέλλοντα εἰς εύσω, πρὸς διαφορὰν τοῦ θήσω ἐκ τοῦ τίθημι, νήσω ἐκ τοῦ νήθω, πλήσω ἐκ τοῦ πλήθω, ῥήσω ἐκ τοῦ ῥέω, χέσω ἐκ τοῦ χέζω.

(2) Ἐξαιροῦνται ὅσα πρὸ τοῦ ΑΩ ἔχουσι Ε, ι, λ, ῥ ρ, Ι, ὡς, ἐάω, πυριάω, γελάω, δράω, θλάω· καὶ ἔτι κρεμάω, ἀκροάομαι, πλὴν τοῦ χράω, χρήσω, καὶ τῶν εἰς οάω, ὡς βοάω, βοήσω· ἀλοάω, ἀλοήσω.

(3) Ἐξαιροῦνται τὰ, ἀρόω, ὀνόω, ὀμόω. Εἰς πολλὰ βαρύτονα ῥήματα οἱ Ἀττικοὶ καὶ οἱ Ἴωνες σχηματίζουσι τὸν Μέλλοντα, ὡς εἰς τὰ περισπώμενα, μεταβάλλοντες τὴν κατάληξιν ω εἰς ήσω· οὕτω βαλλήσομεν (Ἀριστοφ. Σφ. 222) δεήσομαι ἐκ τοῦ δέομαι· διδασκῆσαι (Ἡσιόδ. ἔρ. 64 Ὅμηρ. εἰς Δήμ. 143)· καθευδήσομεν (Ξενοφ. Κύρ. Π. έ, 3, 35)· κλαιήσει (Δημοσθ. Σελ. 440)· οὕτω καὶ μελήσει, ἐκ τοῦ μέλει· ὀζήσει ἐκ τοῦ ὄζω· οἰήσομαι, ἐκ τοῦ οἴομαι· οἰχήσομαι, ἐκ τοῦ οἴχομαι. κ.τ.λ. Τὸ κανονικῶς γινόμενον εἰς ῥήματα τινὰ, μετεφέρετο ἔπειτα κατὰ συνήθειαν καὶ εἰς ἄλλα, ὡς νὰ εἶχαν Ἐνεστῶτα εἰς έω.

κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Σ καὶ συναίρεσιν τοῦ ΕΩ, ΑΩ καὶ ΟΩ εἰς Ω· ὅθεν τελῶ, ἀντὶ τελέσω· ἐξελῶ, ἀντὶ ἐξελάσω· ἐλευθερῶ, ἀντὶ ἐλευθερώσω· ὀμοῦμαι, ἀντὶ ὀμόσομαι. κ.τ.λ.

Οἱ Ἴωνες μόνοι μεταχειρίζονται διῃρημένως τὸν τοιοῦτον Μέλλοντα εἰς μόνα τὰ εἰς έω ῥήματα, ὡς καλέω, τελέω, ἀντὶ καλέσω τελέσω (1).

Μέλλων τῶν εἰς ἀμεταβόλων ληγόντων ῥημάτων.

Οὗτος ὁ Μέλλων βραχυπαραληκτεῖ, περισπᾶται, καὶ κλίνεται, ὡς οἱ συνῃρημένοι ἐνεστῶτες τῶν εἰς ΕΩ ῥημάτων (2)· ὡς κρίνω,

---

(1) Ἡ κατάληξις τοῦ Μέλλοντος τῶν εἰς ω ῥημάτων φαίνεται ὅτι ἦτο καταρχὰς εἰς εσω· οὕτω εὑρίσκεται ἀκόμη ὀλέσω ἐκ τοῦ ὄλω· ἀρέσω ἐκ τοῦ ἄρω· διότι ἂν ἠθέλαμεν παράξειν τοὺς Μέλλοντας τούτους ἀπὸ ῥήματα εἰς έω, ὀλέω, ἀρέω, ἔπρεπε τότε νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ τύποι οὗτοι τῶν ἐνεστώτων, οἱ μᾶλλον ἐκτεταμένοι, ἀντικατεστάθησαν ὕστερον διὰ τῶν συντομωτέρων ἄρω, ὄλω, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐναντίον τῆς ἀναλογίας· διότι οἱ εἰς εω τύποι ἐγεννήθησαν πρῶτον ἀπὸ τοὺς εἰς ω, καὶ βαθμηδὸν ἐπεκράτησαν. Ὁ ἀρχικὸς τύπος εσω ἔπαθε διπλῆν ἀλλοίωσιν, τὴν μὲν δι' εὐφωνίαν, τὴν δὲ διὰ χρείαν, ἤγουν, διὰ νὰ διακρίνωνται μὲ διαφόρους μορφὰς δύο ἔννοιαί τινος λέξεως, εἰς τινὰς μὲν ἀπερρίφθη τὸ ε, εἰς ἄλλους δὲ τὸ σ. Εἰς τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ ρ, ὁ Ὅμηρος φυλάττει συνήθως τὸν πρῶτον τύπον, ὡς, ἄρσω, ἄρσαι, (Ἰλ. ά, 136)· διαφθέρσει (Ἰλ. ν', 625)· ὁ δὲ Ἡρόδοτ. (ή, 108) κατὰ τὸν δεύτερον τύπον λέγει, διαφθαρέεται· οὕτω ὁ αὐτὸς Ὅμηρ. κέρσε ἐκ τοῦ κείρω (Ἰλ. χ 456)· ὄρσω ἐκ τοῦ ὄρω (Ἰλ. δ', 16, ή, 38· φ', 335· κύρσω, κύρσαι, ἐκ τοῦ κύρω (Ἰλ. γ, 23)· Τοῦ δὲ ἔρω, εἴρω, τὸ συνενόνω, ἔπειτα δὲ τὸ λέγω, ὁ Μέλλων ἐρέω, κατὰ τὸν δεύτερον τύπον, εἰς τὸν Ὅμηρον, καὶ τὸν Ἡρόδοτον (ζ', 32)· ἐρμένος δὲ ἢ ἐερμένος (Ὀδυσ. σ', 296), ἀνήκει εἰς τὸν ἄλλον τύπον ἔρσω, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συνενόνω.

Τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ λ, ἔχουσιν ἄλλα μὲν τὸν πρῶτον τύπον τοῦ Μέλλοντος, ἄλλα δὲ τὸν δεύτερον· τὸν πρῶτον, καθὼς ἔλσαι ἐκ τοῦ ἔλω (Ἰλ. ά, 409· λ', 413)· κέλσαι ἐκ τοῦ κέλλω (Ὀδυσ. κ', 511· ί, 148)· τὸν δεύτερον, καθὼς στελέω (Ὀδυσ. β', 287), βαλέω (Ἰλ. θ', 403), ἀγγελέω (Ἰλ. θ', 409)· ἐκ τοῦ ἄρω εὑρίσκομεν τὴν ἀρχικὴν μορφὴν τοῦ Μέλλοντος ἀρέσω, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ προσαρμόζομαι εἴς τινα, καὶ ἄρσω, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ στερεόνω· τῶν ἄλλων δὲ παραγώγων μορφῶν τὰ ἴχνη ἔμειναν εἰς τὰ ἄρηρε, ἄραρε, ἤραρε.

κρινῶ· νέμω, νεμῶ. Καὶ ἐὰν τὸ ἀμετάβολον τοῦ Ἐνεστῶτος ἦναι διπλοῦν, ἀποβάλλεται τὸ ἓν εἰς τὸν Μέλλοντα, ὡς, ψάλλω, ψαλῶ· τέμνω, τεμῶ· κάμνω, καμῶ. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεστὼς ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσαν ΑΙ, ἢ ΕΙ, ὁ μέλλων ἀποβάλλει τὸ Ι· ὡς, φαίνω, φανῶ· σπείρω, σπερῶ.

Οἱ Ἴωνες προφέρουσι διῃρημένως τοὺς Μέλλοντας τούτους, ὡς, ἀγγελέω, φανέω κ.τ.λ.

Εἰς τοὺς Μέλλοντας τῶν εἰς ἀμετάβολον ληγόντων δισυλλά-

Τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων χαρακτηριστικὰ εἶναι τὸ μ, ν, ἔχουσι τακτικῶς τὸν ἄλλον τύπον, ὅστις μετὰ ταῦτα κατεστάθη ὁμοίως ἴδιος τῶν Ἰώνων· οὕτω νέμω, νεμέω· μένω, μενέω· ὅθεν ἀνανεμέεται (Πρόδ. ά, 173).

Ὁ δὲ πρῶτος τύπος ἔμεινεν ἴδιος τῶν Αἰολέων· ὅθεν οἱ Γραμματικοὶ ὀνομάζουσιν εἰς τὸν Ὅμηρον τὸ κύρσαι, ἄρσαι, Αἰολικά. Ὁ δεύτερος τύπος, ὁ ἀποβάλλων τὸ σ, ἰδίαζεν ἐξαιρέτως εἰς τοὺς Ἴωνας καὶ εἰς τοὺς Ἀττικούς· καὶ οἱ δύο δὲ, οἱ Ἀττικοὶ ὅμως κανονικῶς, συναιροῦσι τὸ εω εἰς ῶ. Τὴν συναίρεσιν ταύτην κάμνουσιν οἱ Ἀττικοὶ πάντοτε εἰς τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν λ, μ, ν, ρ· εἰς δὲ τὰ ἄλλα ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον σ· πλὴν εἰς τοὺς Μέλλοντας, ὅσοι εἶναι εἰς έσω, άσω, όσω, ίσω, συχνότατα ἀποβάλλουσι τὸ σ καὶ συναιροῦσι τὸ ὑπόλοιπον, ὡς καλῶ, ἐλῶσι, ὀμοῦμαι, οἰκτιῶ, ἀντὶ καλέσω, ἐλάσουσι, ὀμόσομαι, οἰκτίσω.

Εἰς τὴν τελευταίαν μορφὴν ιῶ ἀντὶ ίσω, ἡ συναίρεσις δὲν ἠδύνατο νὰ γείνῃ, ἐὰν ὁ μέλλων δὲν ἦτο καταρχὰς ιέσω· οὕτω ὅμως οἰκτίζω, οἰκτιζέσω, ἀποβληθέντος τοῦ ζ, γίνεται οἰκτιέσω, οἰκτιέω, ὅθεν οἰκτιῶ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μάχομαι κάμνει εἰς τὸν μέλλοντα μαχέσομαι καὶ (μαχέομαι) μαχοῦμαι. Ἡ ἀρχικὴ μορφὴ έσω φαίνεται ἀκόμη καθαρώτερα εἰς τὸ ἀμφιέσω, ἀμφιῶ (Ἀριστοφ. ἱππ. 891).

Οὕτω, ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν μορφὴν τοῦ Μέλλοντος έσω, ἥτις ἔμεινεν μόνον εἰς ῥήματα τινὰ, ἐγεννήθησαν δύο νέαι μορφαὶ εἰς σω, καὶ εἰς έω, ῶ. Ἐκ τούτων ἡ μὲν δευτέρα ἦτον εὔχρηστος κατ' ἐξαίρετον εἰς τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν λ, μ, ν, ρ, ἡ δὲ πρώτη εἰς τὰ λοιπά· ἡ πρώτη γενικῶς λέγεται Μέλλων πρῶτος· ἡ δευτέρα, Μέλλων δεύτερος.

(2) Τὰ ῥήματα ταῦτα δὲν ἔχουσι κανονικὸν πρῶτον Μέλλοντα, διότι ἤθελεν εἶσθαι κακόφωνος· διὰ τοῦτο ἀποβάλλουσι τὸ Σ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν κανόνα ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὁ Μέλλων πρῶτος, καὶ σχηματίζουσιν ὡς ἀνωτέρω τὸν λεγόμενον Δεύτερον Μέλλοντα· τὸ Σ τοῦτο φυλάττεται εἰς τινὰ ῥήματα κατὰ διάλεκτον Δωρικὴν καὶ Αἰολικήν· ὅθεν ὄρσω ἀπὸ τοῦ ὄρω· κέλσω ἀπὸ τοῦ κέλλω. κ.τ.λ. Βλέπε καὶ τοὺς χρόνους τῶν παθητικῶν.

βων τὸ ε μεταβάλλεται συχνὰ εἰς α· οὕτω κτείνω, κτενῶ καὶ κτανέω (Ἰλ. σ. 309)· τέμνω, τεμῶ (Πλάτ. Κρατύλ. Σελ. 237) καὶ ταμῶ· διαφθείρω, διαφθερῶ, (Εὐριπ. Μηδ. 1051) καὶ διαφθαρέω (Ἡρόδ. ή, 108· θ', 42)· οὗτος λέγεται κοινῶς Μέλλων β.'

Ἀόριστος ά.

Α.' Σχηματίζουσι τὸν ά. Ἀόριστον ἀπὸ τὸν ά. Μέλλοντα, τρέποντες τὴν λήγουσαν Ω εἰς Α, καὶ βάλλοντες εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν συλλαβικὴν, ἢ χρονικὴν αὔξησιν, ὡς, τύψω, ἔτυψα· ποιήσω, ἐποίησα· ἀκούσω, ἤκουσα· ἐλεήσω, ἠλέησα· ὀρθώσω, ὤρθωσα· αἰνέσω, ᾔνεσα· οἰκίσω, ᾤκισα· αὐξήσω, ηὔξησα.

Β.' Ὁ ά. Ἀόριστος φυλάττει τὸ ληκτικὸν σ τοῦ μέλλοντος καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ· πλὴν τῶν εἰς ἀμετάβολον ληγόντων ῥημάτων· διότι οἱ ἀόριστοι τούτων τρέπουσιν εἰς μακρὰν τὴν βραχεῖαν παραλήγουσαν τοῦ Μέλλοντος, ὅθεν, ἐὰν ὁ Μέλλων ἔχῃ Α, ὁ ἀόριστος τρέπει αὐτὸ εἰς Η, ὡς, ψαλῶ, ἔψηλα· φανῶ, ἔφηνα (1)· ἐὰν Ε, ὁ ἀόριστος προσλαμβάνει Ι, ὡς, στελῶ, ἔστειλα· σπερῶ, ἔσπειρα.

Παρακείμενος.

Εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ παρακειμένου πρέπει νὰ παρατηρῶμεν τὴν κατάληξιν αὐτοῦ, τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν παραλήγουσαν.

---

(1) Ἐξαιροῦνται οἱ ἀόριστοι τινῶν ῥημάτων, ὡς, εἶπα, ἤνεγκα καὶ Ἰων. ἤνεικα, ἔκηα, ἔσευα, ἔχεα, ἦκα, ἔθηκα, ἔδωκα.

Τὰ εἰς αινω καὶ αιρω εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ Ἰωνικὴν διάλεκτον λαμβάνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον η εἰς τὸν Ἀόριστον, ὡς, ὀνομήνω (Ἰλ. 6, 448) ἐκάθηρε (Ἡρόδ. ά, 35)· οὕτω καὶ ἐσήμηνα, ἐῤῥύπηνα· ἐνίοτε ὅμως εὑρίσκεται καὶ α εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, ὡς, ἐκοίλαναν (Θουκ. δ', 100)· ἐσήμανε (Ξενοφ. ἱστορ. Ἑλλην. 11, 1, 28)· Τὰ δὲ εἰς ραίνω καὶ ιαίνω, φυλάττουσι τὸ α· εἰς τοὺς Ἴωνας ὅμως εὑρίσκονται ὄχι σπανίως καὶ μὲ η, ὡς, χρήηνον, τέτρηνε (Ἰλ. χ, 396)· εὔφρηνε (Ἰλ. ω, 102). Τὸ η τοῦτο, ἐπειδὴ προέρχεται ἐκ τῆς παραληγούσης τοῦ Μέλλοντος, ἀλλ' ὄχι τοῦ ἐνεστῶτος, δὲν πρέπει νὰ ὑπογράφεται.

Α'. Κατάληξις 1. Ὁ παρακείμενος λήγει εἰς κα, ὅταν ὁ μέλλων λήγῃ εἰς σω, άσω, έσω, ήσω, ώσω, όσω, ἢ εἰς ἀμετάβολον, καθὼς λύσω, λέλυκα· τελῶ, τελέσω, τετέλεκα· ποιῶ, ποιήσω, πεποίηκα· τιμῶ, τιμήσω, τετίμηκα· χρυσῶ, χρυσώσω, κεχρύσωκα· ὀμῶ, ὀμόσω, ὤμοκα. ψάλλω, ψαλῶ, ἔψαλκα· νέμω, νεμῶ, νενέμηκα· κρίνω, κρινῶ, κέκρικα.

2. Εἰς φα, ὅταν ὁ Μέλλων λήγῃ εἰς ψω, καθὼς, γράφω, γράψω (γράφσω), γέγραφα· τρίβω, τρίψω (τρίβσω), τέτριφα· τύπτω, τύψω (τύπσω) τέτυφα. Ὅπου βλέπομεν ὅτι, ἐὰν τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι δασὺ, ὡς τὸ φ εἰς τὸ γράφω, φυλάττεται εἰς τὸν παρακείμενον· καὶ ἐὰν δὲν ἦναι τοιοῦτον, ὡς τὸ β εἰς τὸ τρίβω, καὶ τὸ π εἰς τὸ τύπτω, τρέπεται εἰς αὐτὸ τὸ φ, ὡς συγγενές· διότι β, π, φ, προφέρονται διὰ τῶν χειλέων.

3. Εἰς χα, ὅταν ὁ Μέλλων λήγῃ εἰς ξω, καθὼς, τεύχω, τεύξω (τεύχσω), τέτευχα· λέγω, λέξω (λέγσω), λέλεχα· πλέκω, πλέξω (πλέκσω), πέπλεχα. Καὶ ἐδῶ ὁμοίως βλέπομεν ὅτι ἐὰν τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι δασὺ, ὡς τὸ χ εἰς τὸ τεύχω, φυλάττεται εἰς τὸν παρακείμενον· ἐὰν δὲν ἦναι τοιοῦτον, ὡς τὸ γ, καὶ κ, τρέπεται εἰς αὐτὸ τὸ χ, τὸ συγγενές, διότι χ, γ, κ, προφέρονται διὰ τοῦ λάρυγγος.

Β.' Ἀρχή. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν τρεπτὸν, ὁποῖα, τὰ Α, Ε, Ο· ἢ ἀπὸ δίφθογγον τρεπτὴν, ὁποῖαι αἱ, ΑΥ, ΑΙ, ΟΙ, ΕΥ, ὁ παρακείμενος λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν μὲ τὸν παρατατικὸν χρονικὴν αὔξησιν, εἴτε τροπὴν, ὡς,

ἀνύω,	ἤνυον,	ἤνυκα·
ἐλπίζω,	ἤλπιζον,	ἤλπικα·
ὁμιλῶ,	ὡμίλουν,	ὡμίληκα·
αὐχῶ,	ηὔχουν,	ηὔχηκα·
αἰτῶ,	ᾔτουν,	ᾔτηκα·
οἰκῶ,	ᾤκουν,	ᾤκηκα·
εὐδοκιμῶ,	ηὐδοκίμουν,	ηὐδοκίμηκα.

2. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζει ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον νὰ μὴν ἦναι ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ἀμετάβολον (1), ἢ ἀπὸ διπλᾶ Ζ, Ξ, Ψ, ἢ ἀπὸ Ρ, ὁ παρακείμενος λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν μὲ τὸν παρατατικὸν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς

σπεύδω,	ἔσπευδον,	ἔσπευκα·
στηρίζω,	ἐστήριζον,	ἐστήριχα·
ζηλῶ,	ἐζήλουν,	ἐζήλωκα·
ξύω,	ἔξυον,	ἔξυκα·
ψέγω,	ἔψεγον,	ἔψεχα·
ῥίπτω,	ἔῤῥιπτον,	ἔῤῥιφα.

3. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ἓν ἁπλοῦν σύμφωνον, ἢ ἀπὸ δύο τὸ δεύτερον ὅμως ἀμετάβολον (2), ὁ παρακείμενος λαμβάνει διπλασιασμὸν μὲ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος (3) ὡς,

τίω,	ἔτιον,	τ-έτικα·
βιῶ,	ἐβίουν,	β-εβίωκα·
γράφω,	ἔγραφον,	γ-έγραφα·
πλουτῶ,	ἐπλούτουν,	π-επλούτηκα·

Εἰς τὸν διπλασιασμὸν τοῦτον, ἐὰν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι δασύ, ὁ παρακείμενος τρέπει αὐτὸ εἰς τὸ συγγενὲς ψιλὸν, ὡς,

φεύγω, ἔφευγον, πέφευγα.

---

(1) Ἐξαιροῦνται πρῶτον οἱ παρακείμενοι πέπταμαι, πέπτηκα, πέπτωκα, πεπτηώς· πλὴν οὗτοι δύνανται μᾶλλον νὰ παραχθῶσιν ἐκ τοῦ πέτω, πετάω, πετόω, κατὰ συγκοπήν· δεύτερον οἱ μέμνημαι, κέκτημαι, ἐκ τοῦ μνάω, κτάω· εἶναι δὲ πλέον εὔχρηστος εἰς μὲν τοὺς Ἀττικοὺς ὁ κέκτημαι, εἰς δὲ τοὺς Ἴωνας ὁ ἔκτημαι.

(2) Οἱ παρακείμενοι τῶν ἀπὸ ΓΝ ἀρχομένων ῥημάτων λαμβάνουσι μόνον τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν, ὡς, ἔγνωκα (ἐκ τοῦ γνόω,) τῶν δὲ ἀπὸ ΓΛ, ΒΛ, εὑρίσκονται καὶ χωρὶς διπλασιασμόν, ὡς, διέγλυπται, καὶ διαγέγλυπται, (ἐκ τοῦ γλύφω), ἐβλάστηκα, καὶ βεβλάστηκα, (ἐκ τοῦ βλαστέω).

(3) Καὶ οἱ Ἀόριστοι λαμβάνουσι συχνὰ τοιοῦτον διπλασιασμὸν εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Ἡσίοδον, καθὼς, κεκάμω (Ἰλ. ά, 168)· κεκάμωσιν (Ἰλ. ή, 5)· λελάχωσι (Ἰλ. ή, 80) λελαβέσθαι (Ὀδυσ. δ', 388)

χωνεύω, ἐχώνευον, κεχώνευκα.
θεωρῶ, ἐθεώρουν, τεθεώρηκα.

Γ.' Παραλήγουσα. Ὁ παρακείμενος τρέπει εἰς Α τὸ Ε τῶν εἰς ΕΛΩ, ΕΡΩ, ΤΕΝΩ, δυσυλλάβων μελλόντων, ὡς, στελῶ, ἔσταλκα· σπερῶ, ἔσπαρκα· τενῶ, τέτακα· τῶν δὲ πολυσυλλάβων φυλάττεται, καθὼς ἀγγελλῶ, ἤγγελκα.

2. Τῶν εἰς ΙΝΩ, ΕΙΝΩ, ΥΝΩ δυσυλλάβων ῥημάτων ὁ παρακείμενος ἀποβάλλει τὸ ν πρὸ τοῦ κ, καὶ φυλάττει τὸ βραχὺ φωνῆεν τοῦ μέλλοντος, τὸ ὁποῖον ὅμως εἰς τὰ εἰς ε ι ν ω δισύλλαβα μεταβάλλεται εἰς α, ὡς,

κρίνω, κρινῶ, κέκρικα·
πλύνω, πλυνῶ, πέπλυκα·
τείνω, τενῶ, τέτακα·
κτείνω, κτενῶ, ἔκτακα.

Κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην καὶ ὁ παρακείμενος τοῦ χέω, κάμνει κέχυκα ἐκ τοῦ μέλλοντος χεύσω· εἰς ἄλλα ὅμως φυλάττεται ἡ ευ, ὡς πλέω, πλεύσω, πέπλευκα.

Τὰ δὲ εἰς αινω τρέπουσι τὸ ν εἰς γ, ὡς, φαίνω, φανῶ, πέφαγκα· μιαίνω, μιανῶ, μεμίαγκα.

3. Τῶν εἰς ΜΩ καὶ ΜΝΩ ῥημάτων ὁ παρακείμενος σχηματίζεται, ὡς τῶν εἰς ΕΩ περισπωμένων· ὅθεν,

νέμω, νενέμηκα·
μένω, μεμένηκα. (1)

(1) Εἰς τοὺς παρακειμένους τῶν τοιούτων ῥημάτων ὑποτίθεται Μέλλων εἰς ησω· οὕτω γίνεται καὶ δεδράμηκα (ὡς ἐκ τοῦ δράμω, δραμήσω). Εἰς τούτους προσθέτουσιν οἱ Γραμματικοὶ καὶ βεβρέμηκα, τετρέμηκα· Οὕτω καὶ δεδάηκα (ὡς ἐκ τοῦ δαήσω, παρακείμενος τοῦ δαίω ἢ δάω·) ἐῤῥύηκα (τοῦ ῥύω)· κεχάρηκα (τοῦ χαίρω)· τινὲς δὲ λαμβάνουσι συγκοπήν, ὡς βάλλω, βαλῶ, βέβληκα ἀντὶ βεβάληκα· δέμω δεμῶ, δέδμηκα· κάμνω, καμῶ, κέκμηκα· τέμνω, τεμῶ, τέτμηκα.

Γενικῶς, η καὶ ε εἰς τοὺς Μέλλοντας καὶ εἰς τοὺς παρακειμένους μεταβάλλονται συχνὰ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο· οὕτω δέω, Μέλ. δήσω, Ἀόρ. ἔδησα· καὶ ὅμως ὁ παρακείμενος κάμνει δέδεκα, καὶ πάλιν, καλέω Μέλ. καλέσω

4. Εἰς ὀλίγα τινὰ ῥήματα ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν μορφὴν τοῦ μέλλοντος εσω ὁ παρακείμενος λαμβάνει ο κατὰ τροπὴν τοῦ ε· οὕτω, ἄγω, ἀγέσω (ἄξω), ἤγεκα, ἀγήγεκα, καὶ τραπέντος τοῦ κ εἰς τὸ δασὺ χ, ἀγήγοχα, καὶ Δωρικῶς ἀγάγοχα, Ἐντεῦθεν ὁ μεταγενέστερος παρακείμενος ἀγήοχα· οὕτω καὶ ἔδω ἐδέσω, ἤδεκα, ἐδήδεκα, καὶ ἐδήδοκα. Τοιαύτη μεταβολὴ τοῦ ε εἰς ο γίνεται καὶ εἰς τὸ ἐνήνοχα ἐκ τοῦ ἐνέγκω, ἐνέξω, [ἤνεγχα καὶ ἤνεχα]. Οὕτω καὶ κλέπτω, κλέψω, κέκλοφα· τρέπω, τρέψω, τέτροφα (καὶ τέτραφα·) τρέφω, θρέψω, τέτροφα [κατὰ μέσην σημασίαν Ὀδυσ. ψ. 237]· λέγω, λέξω, λέλοχα, ἢ εἴλοχα; [Δημοσθ. Σελ. 328]· πέμπω, πέμψω, πέπομφα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ει μεταβάλλεται εἰς οι, ὡς δέδοικα, ἐκ τοῦ δείω, δείσω.

ὁ δὲ παρακείμενος, κέκληκα, κ.τ.λ.

Εἰς τινὰς δὲ παρακειμένους παρεντίθεται πρὸ τοῦ κ, ω ἀντὶ τοῦ η, ὡς μέμβλωκε· ἀντὶ μεμόληκεν (ὅπου τίθεται β μεταξὺ τοῦ μ καὶ λ, καθὼς μεταξὺ τοῦ μ καὶ ρ εἰς τὸ μεσημβρία)· οὕτω καὶ οἴχωκα (ἐκ τοῦ οἴχομαι οἰχήσομαι), ἀντὶ οἴχηκα. (βλ. καὶ εἰς τὸν β.' παρακ.)

Εἰς τινὰ δὲ ῥήματα καθαρὰ οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Αἰολεῖς ἀποβάλλουσι τὸ κ εἰς τὸν παρακείμενον· καὶ τότε ἢ μένει ἀμετάβλητον τὸ η, ἢ γίνεται α ἢ ε, ὡς ἤθελε προέρχεσθαι ἀπὸ α ἢ ε εὑρισκόμενον εἰς τὸν Ἐνεστῶτα· καὶ αἱ δύο αὗται μεταβολαὶ ἀκολουθοῦσιν εἰς τὴν μετοχὴν ἑστηώς (Ἡσίοδ. Θεογ. 519), καὶ ἑσταὼς (Ἰλ. β.' 170), ἐκ τοῦ στάω, ἵστημι. Εἰς τὰς μετοχὰς, κεκαφηὼς, τετιηὼς, τετληὼς, τεθνηὼς, κεκμηὼς (ἐκ τοῦ κάπω, τίω (τέω), τλάω, θνάω, κάμω,), μένει τὸ η· εἰς δὲ τὰς βεβαὼς (βεβηκὼς ἐκ τοῦ βάω), μεμαὼς, δεδαὼς, τὸ α μόνον εἶναι εἰς χρῆσιν. Αὗται δὲ αἱ καταλήξες τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, αὼς, αός· ηὼς, ηός, συχνὰ συναιροῦνται εἰς ως, καθὼς, βεβὼς, ἑστώς· εἰς τὴν ὁποίαν περίστασιν οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Ἀττικοὶ παρενθέτουσι συχνὰ ε πρὸ τοῦ ω, λέγοντες, ἑστεὼς τεθνεώς. Ὅλοι οἱ τοιοῦτοι παρακείμενοι, τέτλαα, τέθνα α κ.τ.λ. εἰς τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ πάσχουσι συγκοπὴν, ὡς τέτλαμεν, εἰς δὲ τὸ τρίτον πληθ. συναιροῦνται ὡς, τετλᾶσι, ἑστᾶσι, τεθνᾶσι, καθὼς εἰς τὸ ἵστημι· ὅθεν καὶ τέτλαθι τεθναίην.

Παρακείμενοι τινὲς φαίνονται ἀμέσως μορφωμένοι ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, διὰ μόνης τῆς μεταβολῆς τοῦ ω εἰς α, καὶ τοῦ συνήθους διπλασιασμοῦ, καθὼς, δέδουπα, δέδια, ἐκ τοῦ δούπω, δίω· οὕτω καὶ ἄνωγα ἐκ τοῦ ἀνώγω, ἀντὶ ἤνωγα.

Μέσος, ἢ β.′ Παρακείμενος.

Ὁ λεγόμενος Μέσος Παρακείμενος φυλάττει γενικῶς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν ά. παρακείμενον αὔξησιν, εἴτε χρονικὴν, εἴτε συλλαβικήν· κατὰ δὲ τὰ ἄλλα σχηματίζεται οὕτω·

1. Λαμβάνει τὸ πρὸ τοῦ Ω χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἐκείνου [1], ἐκ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ μέλλων, ὡς,

λήθω,	λέληθα·	
σήπω,	σέσηπα·	
φεύγω,	πέφευγα·	
πλήσσω,	πέπληγα	[ἐκ τοῦ πλήγω]·
φρίσσω,	πέφρικα	[ἐκ τοῦ φρίκω]·
φράζω,	πέφραδα	[ἐκ τοῦ φράδω]·
ὄζω,	ὄδωδα	[ἐκ τοῦ ὄδω].

2. Μεταβάλλει εἰς Η τὸ α, ὅταν προέρχεται ἀπὸ αι ἢ ἀπὸ η, ἢ ὅταν ἦναι θέσει μακρὸν εἰς τὸν ἐνεστῶτα, καθὼς μαίνω, μέμηνα· δαίω, δέδηα· θάλλω, τέθηλα· κλάζω, κέκληγα· λήθω, λέληθα· πλήττω, πέπληγα· φαίνω, πέφηνα· χαίνω, κέχηνα. Ἐξαιροῦνται κράζω, κέκραγα· πράσσω πέπραγα· φράζω πέφραδα· ἄγω (ἄγνυμι), ἔαγα.

3. Μεταβάλλει εἰς Ο τὴν Ε παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, τέκω, τέτοκα· φέρβω, πέφορβα· δρέμω, δέδρομα.

4. Ἐὰν ἡ παραλήγουσα τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι ΕΙ, τὸ Ε μεταβάλλει εἰς Ο, τὸ δὲ Ι, εἰς μὲν τὰ ἔχοντα ἀμετάβολον, ἀποβάλλει, ὡς, φθείρω, ἔφθορα· σπείρω, ἔσπορα· τείνω, τέτονα· εἰς δὲ τὰ ἄλλα, τὸ φυλάττει, ὡς, πείθω, πέποιθα· λείπω, λέλοιπα· εἴδω, εἶδα· εἴκω, οἶκα, ὅθεν κατὰ τροπὴν ὁ ὑπερσυντελικὸς ἐῴκειν· τὸ δὲ εἴωθαι

(1) Ἢ τὸ σύμφωνον τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος, ἐκ τοῦ ὁποίου συμπεραίνεται ὁ Ἐνεστώς. Βλέπε ἀνωτέρω Σελ. 102, Σημ. 3.

εἶναι κατ' ἔκτασιν ἐκ τοῦ ἔοθα [ἔθω]· οὕτω καὶ τὸ η μεταβάλλεται εἰς ω εἰς τὸν παρακείμενον ἔ ρ ῥ ω γ α [ἐκ τοῦ ῥ ή σ σ ω].

'Α τ τ ι κ ὸ ς π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς.

Οἱ 'Αττικοὶ σχηματίζουσιν ἴδιον παρακείμενον εἰς τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ Λ, ἢ Μ, ἢ ἀπὸ τὰ τρεπτὰ φωνήεντα, Α, Ε, Ο.

Α.' Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ Λ, ἢ Μ, ἀποβάλλουσιν ἀπὸ τὸν κοινὸν παρακείμενον τὸ σύμφωνον τοῦτο, καὶ προσθέτουσιν Ι κατόπιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως· ὅθεν, λ ή β ω, λ έ λ η φ α κοινῶς, καὶ ε ἴ λ η φ α 'Αττικῶς· λ ή χ ω, λ έ λ η χ α, ε ἴ λ η-χ α. Οὕτω καὶ ε ἵ μ α ρ μ α ι ἐκ τοῦ μ ε ί ρ ω, τοῦ ὁποίου τὸ τρίτον πρόσωπον εἶναι εὔχρηστον ἀπροσώπως, ε ἵ μ α ρ τ α ι· καὶ ἡ μετοχὴ ε ἱ μ α ρ μ έ ν ο ς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀκολουθεῖ εἰς ὅλα τὰ τοιαῦτα ῥήματα, οὕτω λέγουσι πάντοτε λ έ λ ε ι μ μ α ι, ὄχι ε ἴ λ ε ι μ μ α ι.

Β.' Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ τὰ τρεπτὰ φωνήεντα προσθέτουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κοινοῦ παρακειμένου τὰ ἀρκτικὰ δύο γράμματα τοῦ ἐνεστῶτος· ὅθεν, ὀμόω, ὤμοκα, καὶ 'Αττικῶς ὀμώμοκα· ἀγείρω, ἤγερκα, ἀγήγερκα· ἐλάω, ἤλακα, ἐλήλακα.

Γ.' 'Εὰν ὁ 'Αττικὸς παρακείμενος ἔχῃ ὑπὲρ τὰς τρεῖς συλλαβὰς, βραχύνεται ἡ τρίτη αὐτοῦ μακρὰ συλλαβὴ,

ά. κατὰ τροπὴν τοῦ Η εἰς Ε, ὡς, ἀ λ ή θ ω, ἤ λ η κ α, ἀ λ ή-λ ε κ α·

β.' κατὰ τροπὴν τοῦ Ω εἰς Ο, ὡς, ἐ ρ ω τ ῶ, ἠ ρ ώ τ η κ α, ἐ ρ η ρ ό τ η κ α.

γ.' κατ' ἀποβολὴν τοῦ πρώτου φωνήεντος τῶν διφθόγγων ΕΙ, ΕΥ, ὡς, ἀ λ ε ί φ ω, ἤ λ ε ι φ α, ἀ λ ή λ ι φ α· ἐ λ ε ύ θ ω, ἤ λ ε υ θ α· ἐ λ ή λ υ θ α· ἐξαιρεῖται ὁ παρακείμενος ἐ ρ ή ρ ε ι κ α ἐκ τοῦ ἐ ρ ε ί-δ ω, διὰ νὰ μὴ συγχέεται μὲ τὸν ἐ ρ ή ρ ι κ α ἐκ τοῦ ἐ ρ ί ζ ω.

δ.' κατ' ἀποβολὴν τοῦ δευτέρου φωνήεντος τῶν διφθόγγων ΟΙ ΟΥ, ὡς, ἑ τ ο ι μ ά ζ ω, ἡ τ ο ί μ α κ α, ἑ τ η τ ό μ α κ α· ἀ κ ο ύ ω, ἤ κ ο υ κ α, ἀ κ ή κ ο α.

Ὑ π ε ρ σ υ ν τ ε λ ι κ ό ς.

Ὁ ὑπερσυντελικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν παρακείμενον κατὰ τροπὴν

τῆς ληγούσης Α εἰς ΕΙΝ. Λαμβάνει δὲ ὁ χρόνος οὗτος τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν τοῦ παρατατικοῦ, εἰς ὅσα ῥήματα διπλασιάζεται τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος εἰς τὸν παρακείμενον· ὡς, τέτυφα, ἐτετύφειν· γέγραφα, ἐγεγράφειν (1).

Β.′ Λαμβάνει ὁμοίως τὴν χρονικὴν αὔξησιν τοῦ παρατατικοῦ, ὅταν γίνεται ἀπὸ Ἀττικὸν παρακείμενον· ὡς, ἀκήκοα, ἠκηκόειν· ὀμώμοκα, ὠμωμόκειν· ἐρήρηκα, ἠρηρήκειν, πλὴν τοῦ ἐληλύθειν. Ἐὰν δὲ ὁ Ἀττικὸς παρακείμενος ἀρχίζῃ ἀπὸ ΕΟ, ὁ ὑπερσυντελικός του τρέπει μόνον τὸ Ο εἰς Ω, ὑπογράφων καὶ τὸ Ι, ἂν τύχῃ ΟΙ δίφθογγος, ὡς ἔολπα, ἐώλπειν· ἔοργα, ἐώργειν· ἔοικα, ἐῴκειν.

Ἀόριστος β.′ (2).

Ὁ β.′ Ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἀρχικὸν ἐνεστῶτα, ἢ ἀπὸ τὸ ἁπλούστερον θέμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ὁ β.′ παρακείμενος· ὅθεν πρέπει καὶ ἐδῶ νὰ παρατηρῶμεν τὸ σύμφωνον τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος, ἢ τοῦ β.′ παρακειμένουου. Γίνεται δὲ,

---

(1) Πολλάκις οἱ Ἀττικοὶ ἀποβάλλουσι τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, λέγοντες δεδίει, ἀντὶ ἐδεδίει· τετελευτήκει, διαβεβήκει. κ.τ.λ. Πολλάκις ὁμοίως ἀποβάλλουσι τὸ Ι τῆς ΕΙ διφθόγγου εἰς τὸ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον· ὡς πεπόνθεσαν, ἀντὶ ἐπεπόνθεισαν.

(1) Τὰ εἰς αζω, ιζω, αινω, υνω, ευω, οω, αω, εω, παράγωγα ῥήματα δὲν ἔχουσιν Ἀόριστον δεύτερον· καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀκόμη τὰ πλειότερα ἔχουσι μόνον τὸν ά. Ἀόριστον. Σπανιώτατον εἶναι τὸ αὐτὸ ῥῆμα νὰ ἔχῃ συγχρόνως ά καὶ β.′ ἐνεργατ. Ἀόριστον, ὡς ἀπήγγειλα καὶ ἀπήγγελον (Θουκ ή, 86 Ξενοφ. Ἀναβ. γ.′ 4, 14)· ά. καὶ β.′ παρακείμενον, ἢ ά. καὶ β.′ παθητικὸν Ἀόριστον. Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα ευρίσκωνται οἱ χρόνοι οὗτοι, ἀναφέρονται κοινῶς εἰς δύο διαφόρους διαλέκτους, ἢ εἰς δύο διαφόρους ἐποχὰς τῆς αὐτῆς διαλέκτου· οὕτω ἔπιθον εἶναι τῆς ἀρχαίας Ἰωνικῆς, ἔπεισα τῆς Ἀττικῆς· ἀπηλλάχθην, συνελέχθην, τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς· ἀπηλλάγην, συνελέγην, τῆς νεωτέρας· ἢ τέλος πάντων, ἔχουσι διαφόρους σημασίας· οὕτω, πέπραχα, λαμβάνεται ἐνεργητικῶς, (Ξενοφ. Ἑλλ. ἱστορ. έ, 2, 32· κ.τ.λ.), πέπραγα δὲ, οὐδετέρως· εἰς τὰ παραδείγματα ὅμως βάλλονται καὶ οἱ ἄχρηστοι χρόνοι διὰ νὰ φαίνεται ἡ ἀναλογία τοῦ σχηματισμοῦ.

μεταβάλλων εἰς ΟΝ τὸ Ω τοῦ ἐνεστῶτος, λαμβάνων τὴν συλλαβικὴν ἢ τὴν χρονικὴν αὔξησιν, καὶ βραχύνων τὴν παραλήγουσαν (1) τοῦ ἐνεστῶτος.

Βραχύνει δὲ τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος,

ά. Κατὰ μεταβολὴν τῶν φωνηέντων

Η } εἰς Α· ὡς, λήβω, ἔλαβον· λήθω, ἔλαθον·
Ω } τμήγω, ἔτμαγον (2)· τρώγω, ἔτραγον.

Καὶ τοῦ Ε εἰς Α, ὅταν τὸ ῥῆμα ἦναι δισίλλαβον καὶ λήγῃ εἰς ἀμετάβολον, στέλλω, ἔσταλον, ἐστάλην· τέμνω, ἔταμον (3)· ἡ αὐτὴ μεταβολὴ γίνεται καὶ εἰς ἄλλα δισίλλαβα ῥήματα παραλήγοντα ε βραχὺ, ὡς, τρέφω, ἔτραφον, ἐτράφην· δρέπω, ἔδραπον·

β.ʹ Κατὰ ἀποβολὴν

Τοῦ Ι τῆς διαθόγγου ΑΙ· ὡς, φαίνω, ἔφανον, ἐφάνην.
Τοῦ Υ τῆς ΑΥ· ὡς, παύω, ἔπαον.
Τοῦ Ε τῶν διφθόγγων ΕΙ, ΕΥ· ὡς, λείπω, ἔλιπον· πείθω, ἔπειθον· φεύγω, ἔφυγον· τεύχω· ἔτυχον·

Ὅταν τὸ ῥῆμα λήγῃ εἰς ἀμετάβολον, καὶ ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσάν του τὴν ΕΙ δίφθογγον, ἂν ἦναι δισύλλαβον, ὁ β.ʹ ἀόριστος ἀποβάλλει τὸ Ι, καὶ μεταβάλλει τὸ Ε εἰς Α· ὡς, σπείρω, ἔσπαρον, ἐσπάρην· κτείνω, ἔκτανον. Ἂν ὅμως ἦναι ὑπερδισύλλαβον, ἀποβάλλει μόνον τὸ Ι· ὡς, ὀφείλω, ὤφελον.

---

(1) Ἐξαιροῦνται τὰ δισύλλαβα ὅσα λαμβάνουσι χρονικὴν αὔξησιν· διότι εἰς ταῦτα ἡ παραλήγουσα τοῦ β.ʹ Ἀορίστου μένει ἀναγκαίως μακρὰ, ὡς, ἄγω, ἦγον. Ὁμοίως καὶ ὅταν ἡ παραλήγουσα τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι θέσει μακρὰ, ὡς, θάλπω, ἔθαλπον· μάρπτω, ἔμαρπον. βλάστω, ἔβλαστον· πέρδω, ἔπαρδον· Εἰς τινὰ ὅμως τῶν τοιούτων ῥημάτων γίνεται μετάθεσις τῶν στοιχείων, καὶ οὕτω βραχύνεται ἡ παραλήγουσα τοῦ β.ʹ Ἀορίστου· ὡς, πέρθω, ἔπραθον· δέρκω, ἔδρακον· δάρθω, ἔδραθον.

(2) Ἐξαιρεῖται τὸ πλήττω (πλήγω), τοῦ ὁποίου ὁ β.ʹ Ἀόριστος κάμνει ἐπλήγην· εἰς τὰ σύνθετα ὅμως βραχύνεται τὸ η, ὡς, ἐξεπλάγην, κατεπλάγην.

(3) Γίνεται καὶ ἔτεμον, ὁ μὲν ἐκ τοῦ τάμνω, ὁ δὲ ἐκ τοῦ τέμνω.

γ.' Βραχύνων τὴν θέσει μακρὰν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος, ἀποβάλλει τὸ Τ, ἢ ἓν τῶν δύο ἀμεταβόλων (3), ὡς τύπτω, ἔτυπον· βάλλω, ἔβαλον.

Ἀφοῦ ἴδαμεν τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως τῶν ἐνεργητικῶν πῶς σχηματίζονται, καὶ ποίας τροπὰς καὶ αὐξήσεις λαμβάνουσιν, εὐκόλως ἐμποροῦμεν ἐκ τούτων νὰ σχηματίζωμεν τοὺς χρόνους τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων καὶ τῆς μετοχῆς, μεταβάλλοντες κατὰ τοὺς τύπους τὴν λήγουσαν τῶν χρόνων τῆς ὁριστικῆς, καὶ παρατηροῦντες, ὅτι αἱ συνήθεις τροπαὶ καὶ αὐξήσεις τούτων δὲν φυλάττονται παρὰ μόνον εἰς τὸν παρακείμενον τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων. Διὰ πλειοτέραν εὐκρίνειαν προσθέτομεν ἐνταῦθα καὶ πίνακας τοῦ σχηματισμοῦ των.

---

(3) Ὅταν ἦναι δύο ἀμετάβολα τὰ αὐτὰ, ἀποβάλλεται ἁπλῶς τὸ ἕν· ὅταν ὅμως ἦναι διάφορα, ἀποβάλλεται τὸ δεύτερον.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστὼς	τύπτω	τύπτε	τύπτοιμι	τύπτω	τύπτειν	τύπτων.
Παρατατικός	ἔτυπτον					
Μέλλον ά.	τύψω	—	τύψοιμι	—	τύψειν	τύψων.
Παρακείμενος ά.	τέτυφα	τέτυφε	τετύφοιμι	τετύφω	τετυφέναι	τετυφώς.
Ὑπερσυντελικὸς ά. . . .	ἐτετύφειν					
Μέλλων β′.	τυπῶ	—	τυποῖμι	—	τυπεῖν	τυπῶν.
Παρακείμενος β′..	τέτυπα	τέτυπε	τετύποιμι	τετύπω	τετυπέναι	τετυπώς.
Ὑπερσυντελικὸς β′. . . .	ἐτετύπειν					
Ἀόριστος ά.	ἔτυψα	τύψον	τύψαιμι	τύψω	τύψαι	τύψας.
Ἀόριστος β.′	ἔτυπον	τύπε	τύποιμι	τύπω	τυπεῖν	τυπών.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

Τῶν εἰς ΕΩ

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφοτος.	Μετοχή.
Ἐνεστὼς	ποιῶ	ποίει	ποιοῖμι	ποιῶ	ποιεῖν	ποιῶν.
Παρατατικός	ἐποιουν		ἢ ποιοίην			
Τῶν εἰς ΑΩ.						
Ἐνεστὼς	τιμῶ	τίμα	τιμῷμι	τιμῶ	τιμᾷν	τιμῶν
Παρατατικός	ἐτίμων		ἢ τιμῴην			
Τῶν εἰς ΟΩ.						
Ἐνεστὼς	χρυσῶ	χρύσου	χρυσοῖμι	χρυσῶ	χρυσοῦν	χρυσῶν
Παρατατικός	ἐχρύσουν		ἢ χρυσῴην			

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

τῶν Βαρυτόνων.

Ἔγκλισις ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύπτομαι	τυπτόμεθον	τυπτόμεθα (2)
τύπτῃ (1)	τύπτεσθον	τύπτεσθε
τύπτεται	τύπτεσθον	τύπτονται.

Παρατατικός.

ἐτυπτόμην	ἐτυπτόμεθον	ἐτυπτόμεθα
ἐτύπτου	ἐτύπτεσθον	ἐτύπτεσθε
ἐτύπτετο	ἐτυπτέσθην	ἐτύπτοντο.

---

(1) Ἡ ἀρχαία κατάληξις τοῦ προσώπου τούτου ἦτον εἰς ΕΣΑΙ, ὡς, τύπτεσαι, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξεν ἡ σημερινή μας γλῶσσα· εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὴν Νέαν διαθήκην. Οἱ Ἴωνες ἀγαπῶντες τὰ ἀλλεπάλληλα φωνήεντα, τὸ ἐπρόφεραν τύπτεαι, ἀποβάλλοντες τὸ Σ. Οἱ Ἀττικοὶ δ' ἐξ ἐναντίας προκρίνοντες τὰς συναιρέσεις, ἔλεγαν τύπτει, τὸ ὁποῖον ἡ κοινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔτρεψεν εἰς τὸ τύπτῃ. Τοιαύτη τροπὴ γίνεται εἰς ὅλα τὰ εἰς ΕΙ δεύτερα πρόσωπα τῶν παθητικῶν, πλὴν τριῶν, εἰς τὰ ὁποῖα φυλάττεται πάντοτε ἡ Ἀττικὴ κατάληξις, βούλει, οἴει, ὄψει.

Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τῶν ἄλλων χρόνων τὰ ἑνικὰ δεύτερα πρόσωπα τῆς ὁριστικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· οὕτω τὸ ἐτύπτου εἶχεν ἀρχαῖον σχηματισμὸν ἐτύπτεσο (ἐκ τοῦ τύπτεσαι)· ὅθεν κατὰ ἰωνικὴν ἀποβολὴν τοῦ Σ, ἐτύπτεο, καὶ κατὰ συναίρεσιν Ἀττικὴν ἐτύπτου· οὕτω καὶ τὸ ἐτύψω ἐκ τοῦ ἐτύψασο, καὶ τὸ τύπτου ἐκ τοῦ τύπτεσο, καὶ τὸ τύπτοιο ἐκ τοῦ τύπτοισο κ.τ.λ.

Εἰς τὰ παθητικὰ ὅμως τῶν εἰς ΜΙ, φυλάττεται ὁ ἀρχαῖος σχηματισμός· ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλα τινὰ ῥήματα, ὡς, φάγομαι, φάγεσαι.

Τὴν σήμερον λέγομεν κοινῶς ἐγράφουσουν, ἐλέγουσουν, κ.τ.λ. ὅπου φαίνεται εἰς τὴν κατάληξιν ου ἐπροστέθη καὶ ἡ ἀρχαία σο παραμορφωμένη.

(2) Ἡ κατάληξις εθα εἰς τὸ πρῶτον πληθυντικὸν πρόσωπον, ἦτον εσθα εἰς τὴν Δωρικὴν, καὶ Ἰωνικὴν διάλεκτον, συχνὰ δὲ καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ποιητάς· ἡ ἀρχαία αὕτη κατάληξις σώζεται καὶ τὴν σήμερον, μαχόμεσθα λέγουσι κοινῶς, φαινόμεσθα. κ.τ.λ.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τέτυμμαι	τετύμμεθον	τετύμμεθα
τέτυψαι	τέτυφθον	τέτυφθε
τέτυπται	τέτυφθον	τετυμμένοι εἰσί (1).

---

(1) Τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον γίνεται ἀπὸ τὸ τρίτον ἑνικὸν κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Ν πρὸ τοῦ ΤΑΙ· ὡς, κέκριται, κέκρινται· Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅταν τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον ἔχῃ σύμφωνον πρὸ τοῦ ΤΑΙ, ἡ πρόσθεσις τοῦ Ν εἰς τὸ πληθυντικὸν προξενεῖ κακοφωνίαν, διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται περίφρασιν διὰ τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς, καὶ τοῦ εἰμὶ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Τὴν αὐτὴν περίφρασιν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσυντελικοῦ.

Οἱ Ἴωνες δὲ καὶ οἱ Δωριεῖς μεταβάλλουσιν εἰς α τὸ ν τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ται καὶ το τῶν χρόνων τούτων, τρέποντες τὸ ψιλὸν εἰς τὸ ἀντίστοιχον αὐτοῦ δασύ, ὡς, τέθαπται, τεθάφαται· τέτακται, τετάχαται· πλὴν τοῦ ἀπίκαται, ἀπίκατο. Ἐκ τῶν εἰς ἀμετάβολον ληγόντων μόνα τὰ εἰς λω καὶ ρω λαμβάνουσι τὸν σχηματισμὸν τοῦτον, ὡς, ἔσταλται, ἐστάλαται, ἔσπαρται, ἐσπάραται.

Ἐὰν σ προερχόμενον ἀπὸ τὰ γλωσσικὰ δ, θ, τ, ζ, προηγῆται τῆς καταλήξεως μαι τοῦ παρακειμένου, τὸ σ τοῦτο μεταβάλλεται εἰς δ πρὸ τῆς Ἰωνικῆς καταλήξεως αται, ατο, καθὼς, σκευάζω, ἐσκεύασμαι, ἐσκευάδαται, ἐσκευάδατο (Ἡρόδ. ζ, 62, 67), στολίζω, ἐστόλισμαι, ἐστολίδαται, ἐστολίδατο, κ.τ.λ. Τὸ δὲ ἐληλάδατο (Ὀδυσσ. ή, 86), ἀντὶ ἐλήλαντο, ἔπαθεν ἀνωμαλίαν, εἰσαχθέντος τοῦ δ, ὡς φαίνεται, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συγκρούσεως τῶν δύο α (ἐληλάατο)· τοιοῦτον καὶ τὸ ἀκηχέδαται (Ἰλ. ρ', 637), ἀντὶ ἀκηχέαται (ἐκ τοῦ ἀκάχημι, ἀκάχεμαι).

Καὶ τῶν καθαρῶν ῥημάτων τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον σχηματίζεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς πεφοβήατο (Ἰλ. φ', 206), ἀντὶ πεφόβηντο· εἰς ταύτην δὲ τὴν περίστασιν τὸ η ἢ ἡ δίφθογγος ει τρέπονται συνήθως εἰς ε, καθὼς, ἐνεπεπορπέατο (Ἡρόδ. ζ, 77), ἐκ τοῦ ἐμπορπάω· οὕτω καὶ ἐκεκοσμέατο, ὁρμέατο, ἀποκεκλέατο (Ἡρόδ. θ, 50) ἀντὶ ἀπεκέκλειντο. Ὁμοίως καὶ αἱ καταλήξεις ανται, αντο, μεταβάλλονται εἰς εαται, εατο, καθὼς, ἀναπεπτέαται (Ἡρόδ. θ, 9), ἀντὶ

Ὑπερσυντελικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός
ἐτετύμμην	ἐτετύμμεθον	ἐτετύμμεθα
ἐτέτυψο	ἐτέτυφθον	ἐτέτυφθε
ἐτέτυπτο	ἐτετύφθην	τυτυμμένοι ἦσαν.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων (1).

τετύψομαι	τετυψόμεθον	τετυψόμεθα
τετύψῃ	τετύψεσθον	τετύψεσθε
τετύψεται	τετύψεσθον	τετύψονται.

Ἀόριστος ά.

ἐτύφθην	— —	ἐτύφθημεν
ἐτύφθης	ἐτύφθητον	ἐτύφθητε
ἐτύφθη	ἐτυφθήτην	ἐτύφθησαν.

ἀναπέπτανται· *ἐπεπειρέατο* (ὁ αὐτ. ζ', 125) ἀντὶ *ἐπεπείραντο*.

Ὁ σχηματισμός οὗτος εὑρίσκεται καὶ εἰς Ἀττικοὺς τινὰς συγγραφεῖς, καθὼς, *τετάχαται* (Θουκυδ. γ', 13) *ἐτετάχατο* (ὁ αὐτ. ζ', 4· *τετράφαται* (Πλάτ. πολιτ. ζ', Σελ. 165)· *ἀντιτετάχαται* (Ξενοφ. Ἀναβ. δ', 8, 5)

Εἰς ῥήματα τινὰ τὸ ν μεταβάλλεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς α εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ Ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου τῆς εὐκτικῆς εἰς τὰ παθητικὰ καὶ μέσα· τοῦ παρατατικοῦ ὁμοίως· καὶ τοῦ ἐνεστῶτος. Εἰς τὴν) εὐκτικὴν ἡ μεταβολὴ αὕτη γίνεται πολλὰ συχνὰ, καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ποιητὰς, καθὼς, *πευθοίατο* (Ὀδυσ. ά, 157)· *ἀποφεροίατο* (Ἡρόδ. ζ', 152) *αἰσθανοίατο* (Ἀριστοφ. Εἰρ. 209). Εἰς τὸν παρατατικὸν *ἐπειρώατο* (Ἡρόδ. ά, 68), ἀντὶ *ἐπειρῶντο*· οὕτω καὶ *ἱδρύατο*, *παρετιθέατο*. Ἡ κατάληξις *εατο* εἰς τὴν περίστασιν ταύτην συνειθίζεται εἰς τὰ ῥήματα τὰ κοινῶς λήγοντα εἰς *οντο*, *αντο*, καθὼς, *ἀπεγραφέατο* (Ἡρόδ. ἑ, 29· ϛ', 25)· οὕτω καὶ *ἐσινέατο*, *ἐγινέατο*· καὶ εἰς τὸν β.' ἀόριστον, *ἀπικέατο*. Ὁμοίως, *ἐδυνέατο*, *ἠπιστέατο*, *κατιστέατο*, ἀντὶ *ἠδύναντο*, *ἠπίσταντο*, *καθίσταντο*. Εἰς τὸν ἐνεστῶτα, καθὼς, *κέαται*, *δυνέαται* (Ἡρόδ.)

(1) Μετ' ὀλίγον Μέλλοντα δὲν ἔχουσιν ὅσα ῥήματα λήγουσιν εἰς ἀμετάβολον, καὶ ὅσα λαμβάνουσι χρονικὴν αὔξησιν.

Μέλλων ά.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τυφήσομαι	τυφθησόμεθον	τυφθησόμεθα
τυφήση	τυφθήσεσθον	τυφθήσεσθε
τυφθήσεται	τυφθήσεσθον	τυφθήσονται.

Ἀόριστος β.΄

ἐτύπην	— —	ἐτύπημεν
ἐτύπης	ἐτύπητον	ἐτύπητε
ἐτύπη	ἐτυπήτην	ἐτύπησαν.

Μέλλων β.΄

τυπήσομαι	τυπησόμεθον	τυπησόμεθα
τυπήση	τυπήσεσθον	τυπήσεσθε
τυπήσεται	τυπήσεσθον	τυπήσονται.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἑνεστώς.

τύπτου	τύπτεσθον	τύπτεσθε
τυπτέσθω	τυπτέσθων	τυπτέσθωσαν (1).

Παρακείμενος

τέτυψο	τέτυφθον	τέτυφθε
τετύφθω	τετύφθων	τετύφθωσαν.

Ἀόριστος ά.

τύφθητι	τύφθητον	τύφθητε
τυφθήτω	τυφθήτων	τυφθήτωσαν.

---

(1) Ἀντὶ τῆς καταλήξεως ω σ α ν τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς, ἡ κατάληξις ω ν εἶναι πολλὰ συνήθης εἰς τὴν Ἰωνικὴν, Δωρικὴν, καὶ μάλιστα τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, καθὼς, ἑ π έ σ θ ω ν (Ἰλ. ί, 170)· λ ε ξ ά σ θ ω ν (Ἰλ. ί, 67)· μ α χ έ σ θ ω ν (Ἡρόδ. θ΄, 48)· οὕτω καὶ κ τ ε ι ν έ σ θ ω ν, χ ρ ή σ θ ω ν, ἀ φ α ι ρ ε ί σ θ ω ν, ἐ π α ι ρ έ σ θ ω ν, π α ρ α κ ε κ λ ή σ θ ω ν, ἐ ξ η ρ ή σ θ ω ν, ἐ ῤ ῥ ώ σ θ ω ν, ἀ π ε ῤ ῥ ί φ θ ω ν, δ ι α ν ε μ ε θ ή τ ω ν.

Ἀόριστος. β.′

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τύπηθι	τύπητον	τύπητε
τυπήτω	τυπήτων	τυπήτωσαν

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τυπτοίμην	τυπτοίμεθον	τυπτοίμεθα
τύπτοιο	τύπτοισθον	τύπτοισθε
τύπτοιτο	τυπτοίσθην	τύπτοιντο.

Παρακείμενος.

τετυμμένος εἴην	— — —	τετυμμένοι εἴημεν
— — εἴης	τετυμμένω εἴητον	— — εἴητε
— — εἴη	— — εἰήτην	— — εἴησαν.

Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων.

τετυψοίμην	τετυψοίμεθον	τετυψοίμεθα
τετύψοιο	τετύψοισθον	τετύψοισθε
τετύψοιτο	τετυψοίσθην	τετύψοιντο.

Ἀόριστος ά.

τυφθείην	— —	τυφθείημεν
τυφθείης	τυφθείητον	τυφθείητε
τυφθείη	τυφθειήτην	τυφθείησαν.

Μέλλων ά.

τυφθησοίμην	τυφθησοίμεθον	τυφθησοίμεθα
τυφθήσοιο	τυφθήσοισθον	τυφθήσοισθε
τυφθήσοιτο	τυφθησοίσθην	τυφθήσοιντο.

Ἀόριστος β.′

τυπείην	— —	τυπείημεν
τυπείης	τυπείητον	τυπείητε
τυπείη	τυπειήτην	τυπείησαν.

Μέλλων β.'

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός
τυπησοίμην	τυπησοίμεθον	τυπησοίμεθα
τυπήσοιο	τυπήσοισθον	τυπήσοισθε
τυπήσοιτο	τυπησοίσθην	τυπήσοιντο

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τύπτωμαι	τυπτώμεθον	τυπτώμεθα
τύπτῃ	τύπτησθον	τύπτησθε
τύπτηται	τύπτησθον	τύπτωνται.

Παρακείμενος.

τετυμμένος	ὦ	— —	—	τετυμμένοι		ὦμεν
—	— ᾖς	τετυμμένω	ἦτον	—	—	ἦτε
—	— ᾖ	— —	ἦτον	—	—	ὦσι.

Ἀόριστος ά.

τυφθῶ	— —	τυφθῶμεν
τυφθῇς	τυφθῆτον	τυφθῆτε
τυφθῇ	τυφθῆτον	τοφθῶσι.

Ἀόριστος β.'

τυπῶ	— —	τυπῶμεν
τυπῇς	τυπῆτον	τυπῆτε
τυπῇ	τυπῆτον	τυπῶσι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς . . . . τύπτεσθαι.
Παρακείμενος . . . τετύφθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων . τετύψεσθαι.
Ἀόριστος ά. . . . . . . τυφθῆναι.
Μέλλων ά. . . . . τυφθήσεσθαι.
Ἀόριστος β'. . . . . . τυπῆναι.
Μέλλων β'. . . . . . . τυπήσεσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυπτόμενος	ἡ τυπτομένη	τὸ τυπτόμενον
τοῦ τυπτομένου	τῆς τυπτομένης	τοῦ τπτομένου.

Παρακείμενος.

ὁ τετυμμένος	ἡ τετυμμένη	τὸ τετυμμένον
τοῦ τετυμμένου	τῆς τετυμμένης	τοῦ τετυμμένου.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων.

ὁ τετυψόμενος	ἡ τετυψομένη	τὸ τετυψόμενον
τοῦ τετυψομένου	τῆς τετυψομένης	τοῦ τετυψομένου.

Ἀόριστος ά.

ὁ τυφθεὶς	ἡ τυφθεῖσα	τὸ τυφθὲν
τοῦ τυφθέντος	τῆς τυφθείσης	τοῦ τυφθέντος.

Μέλλων ά.

ὁ τυφθησόμενος	ἡ τυφθησομένη	τὸ τυφθησόμενον
τοῦ τυφθησομένου	τῆς τυφθησομένης	τοῦ τυφθησομένου.

Ἀόριτος β.'

ὁ τυπεὶς	ἡ τυπεῖσα	τὸ τυπὲν
τοῦ τυπέντος	τῆς τυπείσης	τοῦ τυπέντος.

Μέλλων β'.

ὁ τυπησόμενος	ἡ τυπησομένη	τὸ τυπησόμενον
τοῦ τυπησομένου	τῆς τυπησομένης	τοῦ τυπησομένου.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

τῶν εἰς ΕΩ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιέομαι	ποιοῦμαι	ποιεόμεθον	ποιούμεθον
ποιέῃ	ποιῇ	ποιέεθον	ποιεῖσθον
ποιέεται	ποιεῖται	ποιέεσθον	ποιεῖσθον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιεόμεθα	ποιούμεθα
ποιέεσθε	ποιεῖσθε
ποιέονται	ποιοῦνται.

Παρατατικός.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐποιεόμην	ἐποιούμην	ἐποιεόμεθον	ἐποιούμεθον
ἐποιέου	ἐποιοῦ	ἐποιέεσθον	ἐποιεῖσθον
ἐποιέετο	ἐποιεῖτο	ἐποιεέσθην	ἐποιείσθην

Πληθυντικός

Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.
ἐποιεόμεθα	ἐποιούμεθα
ἐποιέεσθε	ἐποιεῖσθε
ἐποιέοντο	ἐποιοῦντο.

Παρακείμενος πεποίημαι (1).
Ὑπερσυντελικός. . . . ἐπεποιήμην.
Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων. . πεποιήσομαι
Ἀόριστος . . . . ἐποιήθην.
Μέλλων. . . . . ποιηθήσομαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ποιέου	ποιοῦ	ποιέεσθον	ποιεῖσθον
ποιεέσθω	ποιείσθω	ποιεέσθων	ποιείσθων

Πληθυντικός.

ποιέεσθε	ποιεῖσθε
ποιεέσθωσαν	ποιείσθωσαν.

(1) Οἱ ἀσυναίρετοι χρόνοι κλίνονται, ὡς εἰς τὰ βαρύτονα· διὰ τοῦτο γράφομεν μόνον τὸ πρῶτον πρόσωπον αὐτῶν, ὡς εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν, ἀφίνοντες εἰς τὸν μαθητὴν τὰ λοιπά.

Παρακείμενος . . . . . πεποίησο.
Ἀόριςος . . . . ποιήθητι.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός. Ἀσυναίρετον.	Ἑνικός. Συνῃρημένον.	Δυϊκός. Ἀσυναίρετον.	Δυϊκός. Συνῃρημένον.
ποιεοίμην	ποιοίμην	ποιεοίμεθον	ποιοίμεθον
ποιέοιο	ποιοῖο	ποιέοισθον	ποιοῖσθον
ποιέοιτο	ποιοῖτο	ποιεοίσθην	ποιοίσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον	Συνῃρημένον.
ποιεοίμεθα	ποιοίμεθα
ποιέοισθε	ποιοῖσθε
ποιέοιντο	ποιοῖντο.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
πεποιήμην [1]	πεποιήμεθον	πεποιήμεθα
πεποιῇο	πεποιῇσθον	πεποιῇσθε
πεποιῇτο	πεποιήσθην	πεποιῇντο.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων. πεποιησοίμην.
Ἀόριστος . . . . . ποιηθείην.
Μέλλων . . . . . . ποιηθησοίμην.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ποιέωμαι	ποιῶμαι	ποιεώμεθον	ποιώμεθον
ποιέῃ	ποιῇ	ποιέησθον	ποιῆσθον
ποιέηται	ποιῆται	ποιέησθον	ποιῆσθον

(1) Εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν η ῆ ω προστίθενται αἱ καταλήξεις μην, ο, το· τὸ δὲ ι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς εὐκτικῆς ὑπογράφεται. Οὕτω μεμνημην (Ἰλ. ώ, 745) μεμνῇτο (Ἀριστοφ. Ηλ. 992, Πλάτ. Πολιτ. ζ', Σελ. 134)· κεκλῇο (Σοφοκλ. Φιλ. 119)· κεκλήμεθα (Ἀριστοφ. Λυσ. 253). Ἐὰν τὸ χαρακτηριστικὸν ἦναι ω, ἢ ι, ἐκτείνεται εἰς τὴν εὐκτικὴν, συναιρούμενον τρόπον τινὰ μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν ι τῆς εὐκτικῆς, καθὼς, λελῦτο (Ὀδυσ. σ', 237).

ποιεώμεθα	ποιώμεθα
ποιέησθε	ποιῆσθε
ποιέωνται	ποιῶνται.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
πεποιῶμαι	πεποιώμεθον	πεποιώμεθα
πεποιῇ	πεποιῆσθον	πεποιῆσθε
πεποιῆται	πεποιῆσθον	πεποιῶνται.

Ἀόριστος . . ποιηθῶ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς. . . . . ποιέεσθαι | ποιεῖσθαι.
Παρακείμενος . . . . πεποιῆσθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων . πεποιήσεσθαι.
Ἀόριστος. . . . . ποιηθῆναι.
Μέλλων. . . . . ποιηθήσεσθαι

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ ποιεόμενος	ποιούμενος	ἡ ποιεομένη	ποιουμένη
τοῦ ποιεομένου	ποιουμένου	τῆς ποιεομένης	ποιουμένης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ ποιεόμενον	ποιούμενον
τοῦ ποιεομένου	ποιουμένου

Παρακείμενος . . . . ὁ πεποιημένος.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. ὁ πεποιησόμενος.
Ἀόριστος. . . . . . . ὁ ποιηθείς.
Μέλλων . . . . ὁ ποιηθησόμενος

ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΩ

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Τιμάομαι	τιμῶμαι	τιμαόμεθον	τιμώμεθον
τιμάῃ	τιμᾷ	τιμάεσθον	τιμᾶσθον
τιμάεται	τιμᾶται	τιμάεσθον	τιμᾶσθον

Πληθυντικός

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμαόμεθα	τιμώμεθα
τιμάεσθε	τιμᾶσθε.
τιμάονται	τιμῶνται

Παρατατικός.

ἐτιμαόμην	ἐτιμώμην	ἐτιμαόμεθον	ἐτιμώμεθον
ἐτιμάου	ἐτιμῶ	ἐτιμάεσθον	ἐτιμᾶσθον
ἐτοιμάετο	ἐτιμᾶτο	ἐτιμαέσθην	ἐτιμάσθην

ἐτιμαώμεθα	ἐτιμώμεθα
ἐτιμάεσθε	ἐτιμᾶσθε
ἐτιμάοντο	ἐτιμῶντο.

Παρακείμενος . . . . τετίμημαι
Ὑπερσυντέλικός . . . . ἐτετιμήμην
Μετ' ὀλίγον Μέλλω . . . . τετιμήσομαι.
Ἀόριστος. . . . . ἐτιμήθην.
Μέλλων . . . . τιμηθήσομαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιμάου	τιμῶ	τιμάεσθον	τιμᾶσθον
τιμαέσθω	τιμάσθω	τιμαέσθων	τιμάσθων

τιμάεσθε	τιμᾶσθε
τιμαέσθωσαν	τιμάσθωσαν.

Παρακείμενος. . . . . . . τετίμησο.
Ἀόριστος. . . . . τιμήθητι.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἐνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τοιμαοίμην	τιμῴμην	τιμαοίμεθον	τιμῴμεθον
τοιμάοιο	τιμῷο	τιμάοισθον	τιμῷσθον
τιμάοιτο	τιμῷτο	τιμαοίσθην	τιμῴσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμαοίμεθα	τιμῴμεθα
τιμάοισθε	τιμῷσθε
τιμάοιντο	τιμῷντο.

Παρακείμενος . . . . . τετιμῄμην (1).
Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων . . τετιμησοίμην.
Ἀόριτος. . . . . τιμηθείην.
Μέλλων . . . . τιμηθησοίμην.

ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιμάωμαι	τιμῶμαι	τιμαώμεθον	τιμώμεθον
τιμάῃ	τιμᾷ	τιμάησθον	τιμᾶσθον
τιμάηται	τιμᾶται	τιμάησθον	τιμᾶσθον

τιμαώμεθα	τιμώμεθα
τιμάησθε	τιμᾶσθε
τιμάωνται	τιμῶνται.

Παρακείμενος . . . . . τετιμῶμαι (2).
Ἀόριτος . . . . τιμηθῶ.

ἈΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς . . . . τιμάεσθαι | τιμᾶσθ
Παρακείμνος . . . . . . τετιμῆσθαι.
Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων. τετιμήσεσθαι.
Ἀόριστος. . . . . τιμηθῆναι.
Μέλλων. . . . . τιμηθήσεσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ τιμαόμενος	τιμώμενος	ἡ τιμαομένη	τιμωμένη
τοῦ τιμαομένου	τιμωμένου	τῆς τιμαομένης	τιμωμένης.

(1) Τὰ λοιπὰ, ὡς εἰς τὸν παρακείμενον Πεποιήμην.
(2) Τὰ λοιπὰ, ὡς εἰς τὸν παρακείμενον πεποιῶμαι.

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ τιμαόμενον	τιμώμενον
τοῦ τιμαομένου	τιμωμένου.

Παρακείμενος. . . . . . ὁ τετιμημένος.

Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων. ὁ τετιμησόμενος.

Ἀόριστος. . . . . ὁ τιμηθείς.

Μέλλων. . . . . ὁ τιμηθησόμενος.

Τῶν εἰς ΟΩ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Χρυσόομαι	χρυσοῦμαι	χρυσοόμεθον	χρυσούμεθον
χρυσόῃ	χρυσοῖ	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον
χρυσόεται	χρυσοῦται	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοόμεθα	χρυσούμεθα
χρυσόεσθε	χρυσοῦσθε
χρυσόονται	χρυσοῦνται.

Παρατατικός.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐχρυσοόμην	ἐχρυσούμην	ἐχρυσοόμεθον	ἐχρυσούμεθον
ἐχρυσόου	ἐχρυσοῦ	ἐχρυσόεσθον	ἐχρυσοῦσθον
ἐχρυσόετο	ἐχρυσοῦτο	ἐχρυσοέσθην	ἐχρυσούσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐχρυσοόμεθα	ἐχρυσούμεθα
ἐχρυσόεσθε	ἐχρυσοῦσθε
ἐχρυσόοντο	ἐχρυσοῦντο.

Παρακείμενος ..... κεχρύσωμαι.
Ὑπερσυντελικός ... ἐκεχρυσώμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. κεχρυσώσομαι.
Ἀόριστος .... ἐχρυσώθην.
Μέλλων .... χρυσωθήσομαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

χρυσόου	χρυσοῦ	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον
χρυσοέσθω	χρυσούσθω	χρυσοέσθων	χρυσούσθων
χρυσόεσθε		χρυσοῦσθε	
χρυσοέσθωσαν		χρυσούσθωσαν.	

Παρακείμενος .. κεχρύσωσο.
Ἀόριστος ..... χρυσώθητι.

ΕΥΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοοίμην	χρυσοίμην	χρυσοοίμεθον	χρυσοίμεθον
χρυσόοιο	χρυσοῖο	χρυσόοισθον	χρυσοῖσθον
χρυσόοιτο	χρυσοῖτο	χρυσοοίσθην	χρυσοίσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοοίμεθα	χρυσοίμεθα
χρυσόοισθε	χρυσοῖσθε
χρυσόοιντο	χρυσοῖντο.

Παρακείμενος ..... κεχρυσώμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. κεχρυσωσοίμην.
Ἀόριστος .... χρυσωθείην.
Μέλλων .... χρυσωθησοίμην.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

χρυσόωμαι	χρυσῶμαι	χρυσοώμεθον	χρυσώμεθον
χρυσόῃ	χρυσοῖ	χρυσόησθον	χρυσῶσθον
χρυσόηται	χρυσῶται	χρυσόησθον	χρυσῶσθον.

χρυσοώμεθα	χρυσώμεθα
χρυσόησθε	χρυσῶσθε
χρυσόωνται	χρυσῶνται.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
κεχρυσῶμαι	κεχρυσώμεθον	κεχρυσώμεθα
κεχρυσῷ	κεχρυσῶσθον	κεχρυσῶσθε
κεχρυσῶται	κεχρυσῶσθον	κεχρυσῶνται.

Ἀόριστος ...... χρυσωθῶ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς .... χρυσόεσθαι | χρυσοῦσθαι.
Παρακείμενος.... κεχρυσῶσθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων ... κεχρυσώσεσθαι.
Ἀόριστος...... χρυσωθῆναι.
Μέλλων .... χρυσωθήσεσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν. Θυλικόν.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ χρυσοόμενος	χρυσούμενος	ἡ χρυσοομένη	χρυσουμένη.
τοῦ χρυσοομένου	χρυσουμένου	τῆς χρυσοομένης	χρυσουμένης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ χρυσοόμενον	χρυσούμενον
τοῦ χρυσοομένου	χρυσουμένου.

Παρακείμενος.... ὁ κεχρυσωμένος.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. ὁ κεχρυσωσόμενος.
Ἀόριστος........ ὁ χρυσωθείς.
Μέλλων .... ὁ χρυσωθησόμενος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ῬΗΜΑΤΩΝ.

Πολλάκις μεταχειριζόμεθα ῥήματα εἰς παθητικὴν φωνὴν, διὰ νὰ φανερώσωμεν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς ἑαυτοὺς ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλων· ὡς, λούομαι, κτενίζομαι· ἢ ὅτι κάμνομεν τὶ δι'

ἑαυτοὺς ὡς, μισθοῦμαι τινὰ, ἀντὶ, ἐπὶ μισθῷ λαμβάνω τινὰ εἰς ὑπηρεσίαν ἐμαυτοῦ. Τὰ τοιαῦτα λοιπὸν ῥήματα λέγονται ἰδιαιτέρως μέσα (1). Λαμβάνονται δὲ κατὰ τὴν σημασίαν ταύτην ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν παθητικῶν ῥημάτων, ὁ ἐνεστὼς, ὁ παρατατικὸς, ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντελικὸς, καὶ οἱ ἰδιαιτέρως λεγόμενοι, μέσος ἀόριστος, καὶ μέσος μέλλων (2). Τοὺς ἄλλους χρόνους ἐκθέσαμεν ἀνωτέρω εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν παθητ δῶκγῶιπὸν. καταγράφομεν μόνον τὸν μέσον ἀόριστον, καὶ τὸν μέσον μέλλοντα.

ΜΕΣΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἀόριστος ά.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἐτυψάμην	ἐτυψάμεθον	ἐτυψάμεθα
ἐτύψω	ἐτύψασθον	ἐτύψασθε
ἐτύψατο	ἐτυψάσθην	ἐτύψαντο

Μέλλων ά.

τύψομαι	τυψόμεθον	τυψόμεθα
τύψῃ	τύψεσθον	τύψεσθε
τύψεται	τύψεσθον	τύψονται.

---

(1) Λέγονται οὕτω ἀπὸ τοὺς γραμματικοὺς, διότι ἔχουσι σημασίαν μεταξὺ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ, παρασταίνοντα τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὑποκείμενον εἰς τὴν ὁποίαν κάμνει ἐνέργειαν. Κυρίως ὅμως ἀναφέρονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων· ἡ δὲ ἐνέργεια πολλαχῶς ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ· ἐμπορεῖ τις βέβαια νὰ ἐνεργήσῃ, ἢ εἰς ἑαυτὸν, ἢ εἰς ἄλλον· καὶ ἢ αὐτὸς ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλου· ὁμοίως καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας, ἢ δι' ἑαυτὸν, ἢ δι' ἄλλον. Οἱ Γραμματικοὶ ὠνόμασαν καὶ ἀποθετικὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν μὲ φωνὴν πάντοτε παθητικὴν, ὡς, ἀποθέμενα καὶ ἀποβαλόντα τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν· καὶ ταῦτα ὅμως ὑπάγονται κυρίως εἰς τὰ ἐνεργητικά.

(2) Καὶ οἱ δύο οὗτοι σημαίνουσι πολλάκις καὶ πάθος.

Ἀόριστος β.'

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἐτυπόμην	ἐτυπόμεθον	ἐτυπόμεθα
ἐτύπου	ἐτύπεσθον	ἐτύπεσθε
ἐτύπετο	ἐτυπέσθην	ἐτύποντο.

Μέλλων β.'

τυποῦμαι	τυπούμεθον	τυπούμεθα
τυπῇ	τυπεῖσθον	τυπεῖσθε
τυπεῖται	τυπεῖσθον	τυποῦνται.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος ά.

τύψαι	τύψασθον	τύψασθε
τυψάσθω	τυψάσθων	τυψάσθωσαν.

Ἀόριστος β.'

τυποῦ	τύπεσθον	τύπεσθε
τυπέσθω	τυπέσθων	τυπέσθωσαν.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος ά.

τυψαίμην	τυψαίμεθον	τυψαίμεθα
τύψαιο	τύψαισθον	τύψαισθε
τύψαιτο	τυψαίσθην	τύψαιντο.

Μέλλων ά.

τυψοίμην	τυψοίμεθον	τυψοίμεθα
τύψοιο	τύψοισθον	τύψοισθε
τύψοιτο	τυψοίσθην	τύψοιντο.

Ἀόριστος. β.'

τυποίμην	τυποίμεθον	τυποίμεθα
τύποιο	τύποισθον	τύποισθε
τύποιτο	τυποίσθην	τύποιντο.

Μέλλων β.′

τυποίμην	τυποίμεθον	τυποίμεθα
τυποῖο	τυποῖσθον	τυποῖσθε
τυποῖτο	τυποίσθην	τυποῖντο.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος ά.

τύψωμαι	τυψώμεθον	τυψώμεθα
τύψῃ	τύψησθον	τύψησθε
τύψηται	τύψησθον	τύψωνται.

Ἀόριστος β.′

τύπωμαι	τυπώμεθον	τυπώμεθα
τύπῃ	τύπησθον	τύπησθε
τύπηται	τύπησθον	τύπωνται.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἀόριστος	ά.	τύψασθαι.
Μέλλων	ά.	τύψεσθαι.
Ἀόριστος	β.′	τυπέσθαι.
Μέλλων	β.′	τυπεῖσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἀόριστος ά.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυψάμενος	ἡ τυψαμένη	τὸ τυψάμενον
τοῦ τυψαμένου	τῆς τυψαμένης	τοῦ τυψαμένου.

Μέλλων ά.

ὁ τυψόμενος	ἡ τυψομένη	τὸ τυψόμενον
τοῦ τυψομένου	τῆς τυψομένης	τοῦ τυψομένου.

Ἀόριστος β.′

ὁ τυπόμενος	ἡ τυπομένη	τὸ τυπόμενον
τοῦ τυπομένου	τῆς τυπομένης	τοῦ τυπομένου.

Μέλλων β.'

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυπούμενος	ἡ τυπουμένη	τὸ τυπούμενον
τοῦ τυπουμένου	τῆς τυπουμένης	τοῦ τυπουμένου.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.	ἐποιησάμην.	Μέλλων.	ποιήσομαι.
—	ἐτιμησάμην.	—	τιμήσομαι.
—	ἐχρυσωσάμην.	—	χρυσώσομαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.

ποίησαι. τίμησαι. χρύσωσαι.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.	ποιησαίμην.	Μέλλων.	ποιησοίμην.
—	τιμησαίμην.	—	τιμησοίμην.
—	χρυσωσαίμην.	—	χρυσωσοίμην.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.

ποιήσωμαι. τιμήσωμαι. χρυσώσωμαι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἀόριστος.	ποιήσασθαι.	Μέλλων.	ποιήσεσθαι.
—	τιμήσασθαι.	—	τιμήσεσθαι.
—	χρυσώσασθαι.	—	χρυσώσεσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἀόριστος.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ποιησάμενος	ἡ ποιησαμένη	τὸ ποιησάμενον.
ὁ τιμησάμενος	ἡ τιμησαμένη	τὸ τιμησάμενον.
ὁ χρυσωσάμενος	ἡ χρυσωσαμένη	τὸ χρυσωσάμενον.

Μέλλων.

ὁ ποιησόμενος	ἡ ποιησομένη	τὸ ποιησόμενον.
ὁ τιμησόμενος	ἡ τιμησομένη	τὸ τιμησόμενον.
ὁ χρυσωσόμενος	ἡ χρυσωσομένη	τὸ χρυσωσόμενον.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς παθητικῆς ἐγκλίσεως ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τῆς ὁριστικῆς ἐνεργητικῆς, ὁποῖος ὁ Ἐνεστὼς, ὁ Παρατατικὸς, ὁ Παρακείμενος, ὁ ά. καὶ β.′ μέσος Μέλλων, ὁ ά. καὶ β.′ μέσος Ἀόριστος, καὶ ὁ β.′ Ἀόριστος· ἄλλοι, ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν παθητικῶν καὶ μέσων, ὁποῖος, ὁ Ὑπερσυντελικὸς, ὁ ά. Ἀόριστος, ὁ ά. καὶ β.′ Μέλλων, καὶ ὁ μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων.

Ἐνεστώς

Ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ Ω εἰς Ο καὶ προσθήκην τοῦ ΜΑΙ· ὡς,

τύπτ-ω	τύπτ-ομαι.
ποιέ-ω	ποιέ-ομαι.
τιμά-ω	τιμά-ομαι.
χρυσό-ω	χρυσό-ομαι.

Παρατατικός

Ὁ παθητικὸς παρατατικὸς, ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΟΜΗΝ· λαμβάνει δὲ τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνον αὔξησιν, εἴτε συλλαβικὴν, εἴτε χρονικήν (1)· ὡς,

ἔτυπτ-ον,	ἐτυπτ-όμην.
ἐποίε-ον,	ἐποιε-όμην.
ἤκου-ον,	ἠκου-όμην.
ἤλεγχ-ον,	ἠλεγχ-όμην.
ὠνόμαζ-ον,	ὠνομαζ-όμην· κ.τ.λ.

Παρακείμενος.

Α.′ Ὁ παθητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν, φυλάττων ἐκείνου τὸν διπλασιασμὸν, ἢ τὴν αὔξησιν, καὶ μεταβάλλων εἰς ΜΑΙ τὴν κατάληξιν αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις·

---

(1) Ὁ παρατατικὸς τοῦ δύναμαι, καὶ βούλομαι, λαμβάνει Ἀττικῶς καθὼς προείπομεν, καὶ χρονικὴν αὔξησιν· ὡς, ἠδυνάμην, ἠβουλόμην, ἀντὶ ἐδυνάμην, ἐβουλόμην.

α.′ Ἐὰν ὁ ἐνεργητικὸς Παρακείμενος λήγῃ εἰς Φ (ἐκ τοῦ βκα, πκα, φκα), ὁ παθητικὸς μεταβάλλει τὸ Φ εἰς Μ, ὡς κέκρυφα (κέκρυβκα) κέκρυμμαι· τέτυφα (τέτυπκα) τέτυμμαι· γέγραφα (γέγραφκα) γέγραμμαι (1)·

β.′ Ἐὰν λήγῃ εἰς ΧΑ (ἐκ τοῦ γκα, κκα, χκα), ὁ παθητικὸς μεταβάλλει τὸ Χ εἰς Γ, ὡς, πέπραχα (πέπραγκα) πέπραγμαι· πέπλεχα (πέπλεκκα) πέπλεγμαι· βέβρεχα (βέβρεχκα) βέβρεγμαι (2).

γ.′ Ἐὰν ὁ ἐνεργητικὸς Παρακείμενος λήγῃ εἰς ΚΑ, πρέπει νὰ παρατηρῶμεν ποῖον σύμφωνον, ἢ φωνῆεν εὑρίσκεται πρὸ τῆς καταλήξεως Ω τοῦ ἐνεστῶτος· ἐὰν τὸ σύμφωνον τοῦτο ἦναι Δ, Θ, Τ, Ζ, ΣΣ, ΤΤ (3), ἢ ἂν τὸ φωνῆεν ἦναι βραχὺ, καὶ ὁ μέλλων δὲν τρέπῃ αὐτὸ εἰς μακρὸν (4), ὁ παθητικὸς παρακείμενος λαμβάνει Σ πρὸ τοῦ ΜΑΙ, ὡς,

---

(1) Διότι τὰ διὰ τῶν χειλέων προφερόμενα σύμφωνα, Β, Π, Φ, ὅταν εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς αὐτό. (Βλέπε Μέρ. Β′. Κεφ. Β′. Δ.)

(2) Διότι τὰ προφερόμενα διὰ τοῦ οὐρανίσκου σύμφωνα Γ, Κ, Χ, πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς Γ. ἐὰν δὲ πρὸ τῆς ΦΑ, ἢ ΧΑ, ληγούσης τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου εὑρεθῇ ἀμετάβολον Ρ, ἢ Λ, φυλάττεται καὶ εἰς τὸν παθητικὸν παράκείμενον· ἐὰν ὅμως πρὸ τῆς ΦΑ εὑρεθῇ Μ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι τρία ἀλλεπάλληλα Μ, εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, κάμπτω, κέκαμφα, κέκαμμαι. Ὁμοίως, ἐὰν πρὸ τῆς ΧΑ εὑρεθῇ Γ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο Γ ἀλλεπάλληλα εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, ἐλήλεγχα, ἐλήλεγμαι. Ταῦτα ὅμως ἀναφαίνονται εἰς τὰ ἄλλα πρόσωπα, ὅπου δὲν γίνεται κακοφωνία, ὡς, κέκαμψαι, ἐλήλεγξαι. κέκαμπται, ἐλήλεγκται.

(3) Διότι τὰ διὰ τῆς γλώσσης προφερόμενα σύμφωνα μεταβάλλονται εἰς Σ, πρὸ τοῦ Μ. Εἰς παρακειμένους τινὰς φυλάττεται τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, κέκαδμαι, ἐκ τοῦ κάδω. πέφραδμαι, ἐκ τοῦ φράδω· κεκόρυθμαι, ἐκ τοῦ κορύθω.

(4) Πολλὰ ῥήματα ἐξαιροῦνται ὡς, ἀρόω, ἀρόσω, ἤρομαι· ἐλάω, ἐλάσω, ἐλήλαμαι· κ.τ.λ. Πολλὰ ὁμοίως παραλήγοντα φύσει μακρὸν φωνῆεν, ἢ δίφθογγον, κάμνουσι τὸν παρακείμενον εἰς σμαι, καθὼς, γνώω) γιγνώσκω), ἔγνωσμαι· ἀκούω, ἤκουσμαι. κελεύω, κεκέλευσμαι· κ.τ.λ. τινὰ ἔχουσι τὸν παρακείμενον ἀμφοτερίζοντα, καθὼς, σώζω, σέσωσμαι, καὶ σέσωμαι· κλείω, κέκλεισμαι, καὶ κέκλειμαι (Ἡρόδ. 6′, 121).

ᾄδ-ω,	ᾖκα,	ᾖσ-μαι·
πείθ-ω,	πέπεικα,	πέπεισ-μαι·
ἀνύτ-ω,	ἤνυκα,	ἤνυσ-μαι·
φράζ-ω,	πέφρακα,	πέφρασ-μαι·
πλάσσ-ω,	πέπλακα,	πέπλασ-μαι·
τελέ-ω,	τετέλεκα,	τετέλεσ-μαι·
ξέ-ω,	ἔξεκα,	ἔξεσ-μαι·
ὀνό-ω,	ὤνοκα,	ὤνοσ-μαι·
γελά-ω,	γεγέλακα,	γεγέλασ-μαι·

Ἐὰν ἐξ ἐναντίας ὁ Μέλλων παραλήγῃ φωνῆεν μακρὸν ἢ ρα, ὁ παθητικὸς παρακείμενος δὲν λαμβάνει σ, καθὼς, σπειράσω, ἐσπείρακα, ἐσπείραμμαι· δράσω, δέδρακα, δέδραμμαι (εἰς τὸν Θουκυδ. ὅμως, γ.' 54, εὑρίσκεται δεδρασμένων)· οὕτω καὶ ἑώρακα, ἑώραμαι, ὡς νὰ εἶχε μέλλοντα ὁράσω.

δ.' Ἐὰν ὁ ἐνεστὼς ἔχῃ πρὸ τῆς Ω καταλήξεως ἀμετάβολον, Λ, ἢ Ρ, φυλάττει αὐτὸ καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος πρὸ τοῦ ΜΑΙ, ὡς,

στέλλ-ω	ἔσταλκα	ἔσταλ-μαι·
σπείρ-ω	ἔσπαρκα,	ἔσπαρ-μαι·

έ. Ἐὰν δὲ τὸ ἀμετάβολον τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι Ν, καὶ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος μεταβάλλῃ αὐτὸ εἰς Γ (1), εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἐνίοτε τρέπεται εἰς Μ, ὡς,

αἰσχύν-ω,	ᾔσχυγκα,	ᾔσχυμ-μαι·
ξυραίν-ω,	ἐξήραγκα,	ἐξήραμ-μαι.

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ, εἰς Σ, ὡς,

φαίν-ω,	πέφαγ-κα,	πέφασ-μαι·
μολύν-ω,	μεμόλυγ-κα,	μεμόλυσ-μαι·
μιαίν-ω,	μεμίαγ-κα,	μεμίασ-μαι·
πιαίν-ω,	πεπίαγ-κα,	πεπίασ-μαι.

Οὕτω καὶ ὑφαίνω, ὕφασμαι· λυμαίνομαι, λελύμασμαι· κ.τ.λ. εἰς τὰ ἄλλα ὅμως πρόσωπα τοῦ ἑνικοῦ, καὶ ὅπου δὲν ἐμποδίζει ἡ κακοφωνία, εἰσάγεται πάλιν τὸ ν, καθὼς, πέ-

---

(1) Σελ. 112.

φανσαι, πέφανται (Ἰλ. β', 122) λελάμπρυνται (Ἀριστοφ. Πλούτ. 635)· λελύμανται (Δημοσθ. Σελ. 570)· ἐχαλεπάνθη (Ξενοφ. Ἀνάβ. δ', 6, 2).

Β.' Ὁ παθητικὸς παρακείμενος φυλάττει τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεργητικοῦ. (1)

Ὑπερσυντελικός

Ὁ Ὑπερσυντελικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν παρακείμενον κατὰ μεταβολὴν τοῦ **ΜΑΙ** εἰς **ΜΗΝ**, καὶ προσθήκην τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, (2), ἂν ὁ **Παρακείμενος** λαμβάνῃ διπλασιασμὸν, ὡς, τέτυμμαι, ἐτετύμμην· ἄλλως δὲ φυλάττει τὴν ἀρχὴν ἐκείνου, ὡς,

ἠγνόημαι,	ἠγνοήμην·
ἔξεσμαι,	ἐξέσμην· κτλ.

---

(1) Ἐξεροῦνται.

α. δέδωκα, δέδομαι· πέπωκα, πέπομαι·

β'. Τινὰ ἔχοντα τὴν ΕΥ δίφθογγον εἰς τὴν παραλήγουσαν, τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἀποβάλλει τὸ Ε, μάλιστα πρὸ τῆς καταλήξεως γμαι, σμαι, ὡς, τέτευχα, τέτυγμαι· πέφευγα πέφυγμαι· πέπνευκα, πέπνυμαι· πέπυσμαι (ἐκ τοῦ πεύθω). πλὴν τοῦ ἔζευγμαι.

γ'. Ῥήματα τινὰ τῶν ὁποίων τὸ Ε, μεταβάλλει εἰς Ο ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος. Τούτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐπαναλαμβάνει τὸ Ε, ὅθεν, κλέπτω, κέκλοφα, κέκλεμμαι. βρέχω, βέβροχα, βέβρεγμαι· ἐδήδοκα (ἐκ τοῦ ἔδω), ἐδήδεσμαι· ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι· εἴλοχα· εἴλεγμαι κ.τ.λ.

δ'. Τὰ τρέπω, τρέφω, στρέφω, τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος μεταβάλλει εἰς Α τὸ Ε· ὅθεν τέτραμμαι, τέθραμμαι, ἔστραμμαι· κ.τ.λ.

ε'. Καθὼς ῥήματα τινὰ ἔχοντα η εἰς τὸν μέλλοντα, λαμβάνουσιν ε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον (Σελ. 112, σημ.), οὕτω καὶ ἄλλα ἔχοντα ε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα καὶ παρακείμενον, λαμβάνουσιν η εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ὡς, αἰνέσω, ᾔνεκα, ᾔνημαι· ἄλλα δὲ πάλιν ἀντὶ τοῦ η, α, ὡς, βέβηκα, βέβαμαι· ἕστηκα, ἕσταμαι·

(2) Πολλάκις ἀποβάλλεται ἡ αὔξησις, καθὼς εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ὑπερσυντελικόν.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων. (1).

Ὁ μετ' ὀλίγον Μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸ δεύτερον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ Παρακειμένου κατὰ μεταβολὴν τοῦ **ΑΙ** εἰς **ΟΜΑΙ**· ὡς, τέτυψ-αι, τετύψ-ομαι· πεποίησ-αι, πεποιήσ-ομαι.

Ἀόριστος ά.

Ὁ ά. Ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου, μεταβάλλων τὴν κατάληξιν **ΤΑΙ** εἰς **ΘΗΝ**, καὶ τρέπων τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης ψιλὸν σύμφωνον εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ· ἡ παραλήγουσα μένει ἡ αὐτή (2). Ἀποβάλλεται δὲ τὸ σύμφωνον τοῦ διπλασιασμοῦ, ἂν ὁ Παρακείμενος διπλασιάζεται· ἄλλως δὲ, φυλάττεται ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐκείνου, ὡς·

τέτυπ-ται,	ἐτύφ-θην·
λέλεχ-ται,	ἐλέχ-θην
πεποίη-ται,	ἐποιή-θην·
ἠλέη-ται,	ἠλεή-θην (3)·
πέφαν-ται,	ἐφάν-θην. κ.τ.λ.

---

(1) Τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ῥήματα, καὶ ὅσα λαμβάνουσι χρονικὴν αὔξησιν, δὲν ἔχουσι τὸν χρόνον τοῦτον ὡς προεσημειώσαμεν.

(2) Ῥημάτων τινῶν ὁ Ἀόριστος μεταβάλλει εἰς Ε τὸ Η τῆς παραληγούσης τοῦ παρακειμένου, καὶ τὸ Ι τῆς ΕΙ διφθόγγου ἀποβάλλει· ὡς, ἐπήνηται, ἐπῃνέθην· ἥρηται, ἡρέθην· εὕρηται, εὑρέθην· ἔσχηται, ἐσχέθην· εἴρηται ἐῤῥέθην (καὶ ἐῤῥήθην·) τέθειται, ἐτέθην· ἀφεῖται, ἀφέθην.

Εἰς ὅσα δὲ ὁ παθητικὸς Παρακείμενος τρέπει εἰς Α τὸ Ε τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος, ὁ ἀόριστος ἀναλαμβάνει αὐτό· ὡς στρέφω, ἔστραμμαι, ἐστρέφθην· τρέπω, τέτραμμαι, ἐτρέφθην· τρέφω, τέθραμμαι, ἐθρέφθην.

(3) Εἰς ῥήματα τινὰ ὁ ἀόριστος προσλαμβάνει Σ μὴ εὑρισκόμενον εἰς τὸν παρακείμενον, ὡς, πέπαυται, ἐπαύσθην· μέμνηται, ἐμνήσθην· ἔῤῥωται, ἐῤῥώσθην· κέχρηται, ἐχρήσθην· ἔῤῥυται, ἐῤῥύσθην. Εἰς ἄλλα πάλιν εὑρισκόμενον, ἀποβάλλει αὐτὸ, ὡς, σέσωσται, ἐσώθην. Καὶ ῥήματα τινὰ εἰς νω, τὰ ὁποῖα ἀποβάλλουσι τὸ ν εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον, ἀναλαμβάνουσιν αὐτὸ εἰς τὸν ἀό-

Μέλλων ά.

Ὁ ά. Μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸν ά. ἀόριστον κατὰ ἀποβολὴν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, καὶ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως ΗΝ εἰς ΗΣΟΜΑΙ· ὡς, ἐτύφ θ-ην, τυφ θ-ήσομαι. Ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, φυλλάττει αὐτὸ ἄτρεπτον, ὡς,

ἀκούω,	ἠκούσθ-ην,	ἀκουσθ-ήσομαι·
ἐλεῶ,	ἠλεήθ-ην	ἐλεηθ-ήσομαι·
οἰκίζω,	ᾠκίσθ-ην,	οἰκισθ-ήσομαι·

Ἀόριστος β.' (1)

Ὁ παθητικὸς δεύτερος Ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΗΝ. ὡς,

ἔτυπ-ον,	ἐτύπ-ην.
ἔτραπ-ον,	ἐτράπ-ην·
ἤλλαγ-ον,	ἠλλάγην.

ριστον, εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητάς, ὡς, διακρινθῆτε, ἐκλίνθη δὲ μάχη· ὁ ἀόριστος τοῦ ἱδρύνω εἶναι εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον ἱδρύθη καὶ ἱδρύνθη (Ξενοφ. Κυροπ. ή, 4, 10).

(1) Χωριστὰ ἀπὸ τοὺς χρόνους οἵτινες παράγονται οὕτω ἀπὸ τὸν Ἐνεστῶτα, ὡς ὁ Παρατατικός, ὁ Μέλλων· καὶ ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον, ὡς ὁ ά. Παρακείμενος, ὁ Ὑπερσυντελικός, ὁ ά. Ἀόριστος, καθὼς ἴδομεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ τύπτω, εἶναι καὶ ἄλλοι τινὲς σύμφωνοι μεταξύ των, διάφοροι ὅμως ἐκείνων, ὡς ὁ β'. Μέλλων, ὁ β'. Παρακείμενος, καὶ β'. Ἀόριστος· Τοιοῦτοι διάφοροι χρόνοι εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν παθητικὴν καὶ μέσην φωνήν. Καὶ ἐπειδή, ἐνῷ διαφέρουσι τῶν ἄλλων, συμφωνοῦσι μεταξύ των εἰς τὸν σχηματισμόν, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς ὅλους κοινή τις μορφή, ὡς βάσις, διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ῥιζικὴν μορφὴν ἐκείνων. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, εἰς τοὺς χρόνους, τυπῶ, τέτυπα, ἔτυπον, καὶ εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν, ἐτυπόμην, ἐτύπην, τυποῦμαι, ὡς βάσις θεωρεῖται ἡ κοινὴ μορφὴ τύπω, διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ῥιζικὴν μορφὴν τῶν ἄλλων χρόνων, ἤγουν τοῦ ἔτυπτον, τύψω, κ.τ.λ.

Τινὲς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων τούτων χρόνων δύνανται νὰ μορφόνωνται ἀμέσως ἀπὸ τὸν κοινὸν ἐνεστῶτα, ὅταν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, καθώς, παραδείγματος χάριν, ὁ β'. Ἀόριστος, ἐλέγην ἀπὸ τὸ λέγω. οἱ πλειότεροι ὅμως παράγονται ἀπὸ ἀρχικὴν μορφὴν ῥήματος, ἥτις δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τοὺς χρόνους, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ παρηχθῶσιν ἐξ αὐτῆς· ἀλλ'

Μέλλων β.'

Ὁ β.' Μέλλων ἀπὸ τὸν παθητικὸν β.' ἀόριστον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὸν ά. μέλλοντα· ὡς,

ἐτύπ-ην, τυπ-ήσομαι.
ἐτράπ-ην, τραπ-ήσομαι.

εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐμπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμία βεβαία μορφὴ διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν χρόνων τούτων· ἄλλοι δὲ πάλιν σωζόμενοι χρόνοι ἔχουσιν εἰς τὴν παραλήγουσάν των φωνήεντα ἢ γράμματα, τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἠμποροῦσαν νὰ ὑπάρξωσιν εἰς τὴν ζητουμένην ἀρχικὴν μορφὴν τοῦ ῥήματος.

Μ' ὅλον τοῦτο, ἐὰν μεταβάλλωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ β'. Ἀορίστου, ἐνεργητικοῦ, παθητικοῦ, καὶ μέσου, ον, ην, όμην, εἰς ω, καὶ ἀποβάλλωμεν τὴν αὔξησιν, εὑρίσκομεν μορφὰς ἐντελῶς συμφώνους μὲ τὴν δευτέραν μορφὴν τοῦ Μέλλοντος, τὴν ὁποίαν ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω (Σελ. 107, σημ). οὕτω, παραδείγματος χάριν, κάμνοντες τὴν μεταβολὴν ταύτην καὶ ἀποβολὴν εἰς τοὺς χρόνους ἔτυπον, ἐτύπην, ἐτυπόμην, εὑρίσκομεν τὴν μορφὴν τυπῶ. Ἂν καὶ ἡ μορφὴ αὕτη τοῦ μέλλοντος ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς ἀμετάβολον, συγχωρεῖται ὅμως νὰ τὸν προϋποθέτωμεν δυνάμει τῆς παραγωγῆς καὶ εἰς ἄλλα ῥήματα, καθὼς ὑπάρχουσι τινὲς παθητικοὶ παρακείμενοι εἰς τοὺς ὁποίους δὲν εὑρίσκεται κανεὶς ἀνταποκρινόμενος ἐνεργητικὸς παρακείμενος, καὶ τότε ἡμεῖς ὑποθέτομεν ἐξ ἀναλογίας ἕνα τινά. Μὲ τὸν τρόπον τοῦτον αἱ δύο κλάσεις τῶν χρόνων, ἤγουν, ἐξ ἑνὸς μέρους, ὁ ά. ἐνεργητικὸς Ἀόριστος, ὁ ά. ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ παθητικὸς, καὶ ὁ ά. παθητικὸς Ἀόριστος, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου, ὁ β'. ἐνεργητικὸς Ἀόριστος, ὁ β'. παθητικὸς Ἀόριστος, ὁ β'. μέσος Ἀόριστος, καὶ ὁ β'. ἢ μέσος παρακείμενος, παράγονται ἀπὸ δύο διαφόρους μορφὰς τοῦ μέλλοντος, ἔχουσιν ὅμως τακτικὴν ἀναλογίαν ὁ εἰς μὲ τὸν ἄλλον, καὶ μὲ τὸν Ἐνεστῶτα τοῦ ῥήματος· καὶ οὕτω οἱ διάφοροι χρόνοι τοῦ ῥήματος ὑπάγονται εἰς ὁμοειδῆ καὶ συστηματικὴν σύνδεσιν. Οὕτω ἐκ τοῦ ὄλω κατὰ τὴν προγενομένην σημείωσιν (Σελ. 107) γίνεται ὁ μέλλων ὀλέσω, καὶ ὀλέω, ὀλῶ· ἐκ τούτων ἡ πρώτη μορφὴ δίδει ὤλεσα καὶ ὀλώλεκα, ἡ δὲ δευτέρα, ὠλόμην, ὄλωλα.

Ἡ δευτέρα λοιπὸν μορφὴ τοῦ Μέλλοντος, ἢ ὁ δεύτερος Μέλλων, γίνεται, δι' ἀποβολῆς τοῦ σ εἰς τὴν κατάληξιν εσω, καὶ συναιρέσεως τοῦ εω εἰς ῶ, ἡ δὲ παραλήγουσα, ἐὰν ἦναι μακρὰ, μεταβάλλεται εἰς βραχεῖαν, μεταβαλλομένου τοῦ η καὶ ω εἰς α, ἀποβαλλομένου τοῦ ι ἀπὸ τὴν δίφθογγον αι, καὶ τοῦ ε ἀπὸ τὴν ει καὶ ευ, ἀναλυομένων τῶν διπλῶν συμ-

Μέσος Ἀόριστος ά.

Γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν πρῶτον ἀόριστον κατὰ προσθήκην τῆς ΜΗΝ συλλαβῆς· ὡς,

ἔτυψα, ἐτυψά-μην·
ἠλέησα, ἠλεησά-μην.

Μέσος Μέλλων ά.

Ἀπὸ τὸν ά. ἐνεργητικὸν μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΜΑΙ· ὡς, τύψ-ω, τύψομαι. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων ἦναι περισπώμενος, ὁποῖος ὁ Ἀττικὸς, ἡ μεταβολὴ τοῦ Ω γίνεται εἰς ΟΥΜΑΙ ὡς, νομ-ιῶ, νομι-οῦμαι.

Μέσος Μέλλων β.′

Ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν δεύτερον μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΥΜΑΙ. (1) ὡς, τυπ-ῶ, τυπ-οῦμαι· κρινῶ, κριν-οῦμαι.

φώνων, καὶ ἀποβαλλομένου τοῦ τελευταίου ἐξ αὐτῶν, καθὼς καὶ ὅταν ἦναι δύο σύμφωνα· οὕτω λήθω, ὁ ά. Μέλλων ληθέσω, λήσω (κατὰ τὴν πρώτην μορφήν)· ὁ β.′ Μέλλων ληθέω λαθῶ (κατὰ τὴν δευτέραν), καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.′ Ἀόριστος ἔλαθον, ἐκ δὲ τούτου ἐλαθόμην. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τρώγω, ὁ ά. Μέλλων τρωγέσω, τρώξω· ὁ β′. Μέλλων τρωγέω, τραγῶ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ β′. Ἀόριστος ἔτραγον. Καίω, καιέω, καῶ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.′ παθητικὸς Ἀόριστος ἐκάην· Μαίνομαι, μανοῦμαι (κατὰ τὴν δευτέραν μορφὴν), ὅθεν ἐμάνην· λείπω, ὁ ά. Μέλλων λειπέσω, λείψω· ὁ β.′ Μέλλων λειπέω, λιπῶ· καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.′ Ἀόριστος ἔλιπον. Κεύθω, κευθέσω, κευθέω, κυθῶ, ὅθεν ἔκυθον, (Ὀδυσ. γ.′, 16) κόπτω· ὁ ά. κοπτέσω, κόψω· ὁ β.′ κοπτέω κοπῶ· ὅθεν ἐκόπην.

Τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ἔχουσι μόνον μίαν μορφὴν Μέλλοντος, τὴν δευτέραν· ἐκ ταύτης γίνεται ὁ β.′ Ἀόριστος ὁ ἐνεργητικὸς, ὁ παθητικὸς, καὶ ὁ μέσος, μεταβαλλομένης ἁπλῶς τῆς καταλήξεως ω εἰς ον, ην, όμην, καθὼς, παραδείγματος χάριν, κάμνω, καμῶ, ἔκαμον, ἐκάμην, ἐκαμόμην.

(1) Ἐξαιροῦνται οἱ ἀκόλουθοι ἀνώμαλοι, ἔδομαι, φάγομαι, πίομαι. Οὗτοι ὅμως δύνανται πιθανώτερον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς Ἐνεστῶτες λαμβανόμενοι κατὰ σημασίαν Μέλλοντος, καθὼς καὶ τὸ εἶμι.

Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς βλέπομεν, ὅτι αἱ συλλαβικαὶ καὶ χρονικαὶ αὐξήσεις γίνονται εἰς μόνους τοὺς παρῳχημένους τῆς ὁριστικῆς, καὶ εἰς μόνον τὸν παρακείμενον τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· σχηματίζονται δὲ οἱ χρόνοι. τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων τῆς παθητικῆς φωνῆς ἀπὸ τὴν ὁριστικὴν κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐνεργητικῶν, ὡς φαίνετει εἰς τοὺς ἀκολούθους πίνακας.

Μέλλων β.'

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυπούμενος	ἡ τυπουμένη	τὸ τυπούμενον
τοῦ τυπουμένου	τῆς τυπουμένης	τοῦ τυπουμένου.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.	ἐποιησάμην.	Μέλλων.	ποιήσομαι.
—	ἐτιμησάμην.	—	τιμήσομαι.
—	ἐχρυσωσάμην.	—	χρυσώσομαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.

ποίησαι. τίμησαι. χρύσωσαι.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.	ποιησαίμην.	Μέλλων.	ποιησοίμην.
—	τιμησαίμην.	—	τιμησοίμην.
—	χρυσωσαίμην.	—	χρυσωσοίμην.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἀόριστος.

ποιήσωμαι. τιμήσωμαι. χρυσώσωμαι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἀόριστος.	ποιήσασθαι.	Μέλλων.	ποιήσεσθαι.
—	τιμήσασθαι.	—	τιμήσεσθαι.
—	χρυσώσασθαι.	—	χρυσώσεσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἀόριστος.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ποιησάμενος	ἡ ποιησαμένη	τὸ ποιησάμενον.
ὁ τιμησάμενος	ἡ τιμησαμένη	τὸ τιμησάμενον.
ὁ χρυσωσάμενος	ἡ χρυσωσαμένη	τὸ χρυσωσάμενον.

Μέλλων.

ὁ ποιησόμενος	ἡ ποιησομένη	τὸ ποιησόμενον.
ὁ τιμησόμενος	ἡ τιμησομένη	τὸ τιμησόμενον.
ὁ χρυσωσόμενος	ἡ χρυσωσομένη	τὸ χρυσωσόμενον.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς παθητικῆς ἐγκλίσεως ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τῆς ὁριστικῆς ἐνεργητικῆς, ὁποῖος ὁ Ἐνεστὼς, ὁ Παρατατικὸς, ὁ Παρακείμενος, ὁ ά. καὶ β.′ μέσος Μέλλων, ὁ ά. καὶ β.′ μέσος Ἀόριστος, καὶ ὁ β.′ Ἀόριστος· ἄλλοι, ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν παθητικῶν καὶ μέσων, ὁποῖος, ὁ Ὑπερσυντελικὸς, ὁ ά. Ἀόριστος, ὁ ά. καὶ β.′ Μέλλων, καὶ ὁ μετ' ὀλίγον Μέλλων.

Ἐνεστώς

Ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ Ω εἰς Ο καὶ προσθήκην τοῦ ΜΑΙ· ὡς,

τύπτ-ω	τύπτ-ομαι.
ποιέ-ω	ποιέ-ομαι.
τιμά-ω	τιμά-ομαι.
χρυσό-ω	χρυσό-ομαι.

Παρατατικός

Ὁ παθητικὸς παρατατικὸς, ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΟΜΗΝ· λαμβάνει δὲ τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνον αὔξησιν, εἴτε συλλαβικὴν, εἴτε χρονικὴν (1)· ὡς,

ἔτυπτ-ον,	ἐτυπτ-όμην.
ἐποίε-ον,	ἐποιε-όμην.
ἤκου-ον,	ἠκου-όμην.
ἤλεγχ-ον,	ἠλεγχ-όμην.
ὠνόμαζ-ον,	ὠνομαζ-όμην· κ.τ.λ.

Παρακείμενος.

Α.′ Ὁ παθητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν, φυλάττων ἐκείνου τὸν διπλασιασμὸν, ἢ τὴν αὔξησιν, καὶ μεταβάλλων εἰς ΜΑΙ τὴν κατάληξιν αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις·

---

(1) Ὁ παρατατικὸς τοῦ δύναμαι, καὶ βούλομαι, λαμβάνει Ἀττικῶς καθὼς προείπομεν, καὶ χρονικὴν αὔξησιν· ὡς, ἠδυνάμην, ἠβουλόμην, ἀντὶ ἐδυνάμην, ἐβουλόμην.

α. Ἐὰν ὁ ἐνεργητικὸς Παρακείμενος λήγῃ εἰς Φ (ἐκ τοῦ βκα, πκα, φκα), ὁ παθητικὸς μεταβάλλει τὸ Φ εἰς Μ, ὡς κέκρυφα (κέκρυβκα) κέκρυμμαι· τέτυφα (τέτυπκα) τέτυμμαι· γέγραφα (γέγραφκα) γέγραμμαι (1)·

β.′ Ἐὰν λήγῃ εἰς ΧΑ (ἐκ τοῦ γκα, κκα, χκα), ὁ παθητικὸς μεταβάλλει τὸ Χ εἰς Γ, ὡς, πέπραχα (πέπραγκα) πέπραγμαι· πέπλεχα (πέπλεκκα) πέπλεγμαι· βέβρεχα (βέβρεχκα) βέβρεγμαι (2).

γ.′ Ἐὰν ὁ ἐνεργητικὸς Παρακείμενος λήγῃ εἰς ΚΑ, πρέπει νὰ παρατηρῶμεν ποῖον σύμφωνον, ἢ φωνῆεν εὑρίσκεται πρὸ τῆς καταλήξεως Ω τοῦ ἐνεστῶτος· ἐὰν τὸ σύμφωνον τοῦτο ἦναι Δ, Θ, Τ, Ζ, ΣΣ, ΤΤ (3), ἢ ἂν τὸ φωνῆεν ἦναι βραχὺ, καὶ ὁ μέλλων δὲν τρέπῃ αὐτὸ εἰς μακρὸν (4), ὁ παθητικὸς παρακείμενος λαμβάνει Σ πρὸ τοῦ ΜΑΙ, ὡς,

---

(1) Διότι τὰ διὰ τῶν χειλέων προφερόμενα σύμφωνα, Β, Π, Φ, ὅταν εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς αὐτό. (Βλέπε Μέρ. Β′. Κεφ. Β′. Δ.)

(2) Διότι τὰ προφερόμενα διὰ τοῦ οὐρανίσκου σύμφωνα Γ, Κ, Χ, πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς Γ. ἐὰν δὲ πρὸ τῆς ΦΑ, ἢ ΧΑ, ληγούσης τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου εὑρεθῇ ἀμετάβολον Ρ, ἢ Λ, φυλλάττεται καὶ εἰς τὸν παθητικὸν παράκείμενον· ἐὰν ὅμως πρὸ τῆς ΦΑ εὑρεθῇ Μ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι τρία ἀλλεπάλληλα Μ, εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, κάμπτω, κέκαμφα, κέκαμμαι. Ὁμοίως, ἐὰν πρὸ τῆς ΧΑ εὑρεθῇ Γ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο Γ ἀλλεπάλληλα εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, ἐλήλεγχα, ἐλήλεγμαι. Ταῦτα ὅμως ἀναφαίνονται εἰς τὰ ἄλλα πρόσωπα, ὅπου δὲν γίνεται κακοφωνία, ὡς, κέκαμψαι, ἐλήλεγξαι. κέκαμπται, ἐλήλεγκται.

(3) Διότι τὰ διὰ τῆς γλώσσης προφερόμενα σύμφωνα μεταβάλλονται εἰς Σ, πρὸ τοῦ Μ. Εἰς παρακειμένους τινὰς φυλάττεται τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, κέκαδμαι, ἐκ τοῦ κάδω. πέφραδμαι, ἐκ τοῦ φράδω· κεκόρυθ-μαι, ἐκ τοῦ κορύθω.

(4) Πολλὰ ῥήματα ἐξαιροῦνται ὡς, ἀρόω, ἀρόσω, ἤρομαι· ἐλάω, ἐλάσω, ἐλήλαμαι· κ.τ.λ. Πολλὰ ὁμοίως παραλήγοντα φύσει μακρὸν φωνῆεν, ἢ δίφθογγον, κάμνουσι τὸν παρακείμενον εἰς σμαι, καθὼς, γνώω) γιγνώσκω), ἔγνωσμαι· ἀκούω, ἤκουσμαι. κελεύω, κεκέλευσμαι· κ.τ.λ. τινὰ ἔχουσι τὸν παρακείμενον ἀμφοτερίζοντα, καθὼς, σώζω, σέσωσμαι, καὶ σέσωμαι· κλείω, κέκλεισμαι, καὶ κέκλειμαι (Ἡρόδ. 6′, 121).

ᾄδ-ω,	ᾖκα,	ᾖσ-μαι·
πείθ-ω,	πέπεικα,	πέπεισ-μαι·
ἀνύτ-ω,	ἤνυκα,	ἤνυσ-μαι·
φράζ-ω,	πέφρακα,	πέφρασ-μαι·
πλάσσ-ω,	πέπλακα,	πέπλασ-μαι·
τελέ-ω,	τετέλεκα,	τετέλεσ-μαι·
ξέ-ω,	ἔξεκα,	ἔξεσ-μαι·
ὀνό-ω,	ὤνοκα,	ὤνοσ-μαι·
γελά-ω,	γεγέλακα,	γεγέλασ-μαι·

Ἐὰν ἐξ ἐναντίας ὁ Μέλλων παραλήγῃ φωνῆεν μακρὸν ἢ ρα, ὁ παθητικὸς παρακείμενος δὲν λαμβάνει σ, καθὼς, σπειράσω, ἐσπείρακα, ἐσπείραμμαι· δράσω, δέδρακα, δέδραμμαι (εἰς τὸν Θουκυδ. ὅμως, γ.' 54, εὑρίσκεται δεδρασμένων)· οὕτω καὶ ἑώρακα, ἑώραμαι, ὡς νὰ εἶχε μέλλοντα ὁράσω.

δ.' Ἐὰν ὁ ἐνεστὼς ἔχῃ πρὸ τῆς Ω καταλήξεως ἀμετάβολον, Λ, ἢ Ρ, φυλάττει αὐτὸ καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος πρὸ τοῦ ΜΑΙ, ὡς,

στέλλ-ω	ἔσταλκα	ἔσταλ-μαι·
σπείρ-ω	ἔσπαρκα,	ἔσπαρ-μαι·

έ. Ἐὰν δὲ τὸ ἀμετάβολον τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι Ν, καὶ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος μεταβάλλῃ αὐτὸ εἰς Γ (1), εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἐνίοτε τρέπεται εἰς Μ, ὡς,

αἰσχύν-ω,	ἤσχυγκα,	ἤσχυμ-μαι·
ξυραίν-ω,	ἐξήραγκα,	ἐξήραμ-μαι.

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ, εἰς Σ, ὡς,

φαίν-ω,	πέφαγ-κα,	πέφασ-μαι·
μολύν-ω,	μεμόλυγ-κα,	μεμόλυσ-μαι·
μιαίν-ω,	μεμίαγ-κα,	μεμίασ-μαι·
πιαίν-ω,	πεπίαγ-κα,	πεπίασ-μαι.

Οὕτω καὶ ὑφαίνω, ὕφασμαι· λυμαίνομαι, λελύμασμαι· κ.τ.λ. εἰς τὰ ἄλλα ὅμως πρόσωπα τοῦ ἑνικοῦ, καὶ ὅπου δὲν ἐμποδίζει ἡ κακοφωνία, εἰσάγεται πάλιν τὸ ν, καθὼς, πέ-

(1) Σελ. 112.

φανσαι, πέφανται (Ἰλ. β', 122) λελάμπρυνται (Ἀριστοφ. Πλούτ. 635)· λελύμανται (Δημοσθ. Σελ. 570)· ἐχαλεπάνθη (Ξενοφ. Ἀνάβ. δ', 6, 2).

Β.' Ὁ παθητικὸς παρακείμενος φυλάττει τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεργητικοῦ. (1)

Ὑπερσυντελικός

Ὁ Ὑπερσυντελικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν παρακείμενον κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΜΑΙ εἰς ΜΗΝ, καὶ προσθήκην τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, (2), ἂν ὁ Παρακείμενος λαμβάνῃ διπλασιασμόν, ὡς, τέτυμμαι, ἐτετύμμην· ἄλλως δὲ φυλάττει τὴν ἀρχὴν ἐκείνου, ὡς,

ἠγνόημαι,	ἠγνοήμην·
ἔξεσμαι,	ἐξέσμην· κτλ.

---

(1) Ἐξεροῦνται.

ά. δέδωκα, δέδομαι· πέπωκα, πέπομαι·

β'. Τινὰ ἔχοντα τὴν ΕΥ δίφθογγον εἰς τὴν παραλήγουσαν, τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἀποβάλλει τὸ Ε, μάλιστα πρὸ τῆς καταλήξεως γμαι, σμαι, ὡς, τέτευχα, τέτυγμαι· πέφευγα πέφυγμαι· πέπνευκα, πέπνυμαι· πέπυσμαι (ἐκ τοῦ πεύθω). πλὴν τοῦ ἔζευγμαι.

γ'. Ῥήματα τινὰ τῶν ὁποίων τὸ Ε, μεταβάλλει εἰς Ο ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος. Τούτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐπαναλαμβάνει τὸ Ε, ὅθεν, κλέπτω, κέκλοφα, κέκλεμμαι. βρέχω, βέβροχα, βέβρεγμαι· ἐδήδοκα (ἐκ τοῦ ἔδω), ἐδήδεσμαι· ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι· εἴλοχα· εἴλεγμαι κ.τ.λ.

δ'. Τὰ τρέπω, τρέφω, στρέφω, τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος μεταβάλλει εἰς Α τὸ Ε· ὅθεν τέτραμμαι, τέθραμμαι, ἔστραμμαι· κ.τ.λ.

έ. Καθὼς ῥήματα τινὰ ἔχοντα η εἰς τὸν μέλλοντα, λαμβάνουσιν ε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον (Σελ. 112, σημ.), οὕτω καὶ ἄλλα ἔχοντα ε εἰς τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα καὶ παρακείμενον, λαμβάνουσιν η εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ὡς, αἰνέσω, ᾔνεκα, ᾔνημαι· ἄλλα δὲ πάλιν ἀντὶ τοῦ η, α, ὡς, βέβηκα, βέβαμαι· ἕστηκα, ἕσταμαι·

(2) Πολλάκις ἀποβάλλεται ἡ αὔξησις, καθὼς εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ὑπερσυντελικόν.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων. (1).

Ὁ μετ' ὀλίγον Μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸ δεύτερον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ Παρακειμένου κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΑΙ εἰς ΟΜΑΙ· ὡς, τέτυψ-αι, τετύψ-ομαι· πεποίησ-αι, πεποιήσ-ομαι.

Ἀόριστος ά.

Ὁ ά. Ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου, μεταβάλλων τὴν κατάληξιν ΤΑΙ εἰς ΘΗΝ, καὶ τρέπων τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης ψιλὸν σύμφωνον εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ· ἡ παραλήγουσα μένει ἡ αὐτή (2). Ἀποβάλλεται δὲ τὸ σύμφωνον τοῦ διπλασιασμοῦ, ἂν ὁ Παρακείμενος διπλασιάζεται· ἄλλως δὲ, φυλάττεται ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐκείνου, ὡς·

τέτυπ-ται,	ἐτύφ-θην·
λέλεκ-ται,	ἐλέχ-θην
πεποίη-ται,	ἐποιή-θην·
ἠλέη-ται,	ἠλεή-θην (3)·
πέφαν-ται,	ἐφάν-θην. κ.τ.λ.

(1) Τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ῥήματα, καὶ ὅσα λαμβάνουσι χρονικὴν αὔξησιν, δὲν ἔχουσι τὸν χρόνον τοῦτον ὡς προεσημειώσαμεν.

(2) Ῥημάτων τινῶν ὁ Ἀόριστος μεταβάλλει εἰς Ε τὸ Η τῆς παραληγούσης τοῦ παρακειμένου, καὶ τὸ Ι τῆς ΕΙ διφθόγγου ἀποβάλλει· ὡς, ἐπήνηται, ἐπηνέθην· ἥρηται, ἡρέθην· εὕρηται, εὑρέθην· ἔσχηται, ἐσχέθην· εἴρηται ἐῤῥέθην (καὶ ἐῤῥήθην·) τέθειται, ἐτέθην· ἀφεῖται, ἀφέθην.

Εἰς ὅσα δὲ ὁ παθητικὸς Παρακείμενος τρέπει εἰς Α τὸ Ε τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος, ὁ ἀόριστος ἀναλαμβάνει αὐτό· ὡς στρέφω, ἔστραμμαι, ἐστρέφθην· τρέπω, τέτραμμαι, ἐτρέφθην· τρέφω, τέθραμμαι, ἐθρέφθην.

(3) Εἰς ῥήματα τινὰ ὁ ἀόριστος προσλαμβάνει Σ μὴ εὑρισκόμενον εἰς τὸν παρακείμενον, ὡς, πέπαυται, ἐπαύσθην· μέμνηται, ἐμνήσθην· ἔῤῥωται, ἐῤῥώσθην· κέχρηται, ἐχρήσθην· ἔῤῥυται, ἐῤῥύσθην. Εἰς ἄλλα πάλιν εὑρισκόμενον, ἀποβάλλει αὐτὸ, ὡς, σέσωσται, ἐσώθην. Καὶ ῥήματα τινὰ εἰς νω, τὰ ὁποῖα ἀποβάλλουσι τὸ ν εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον, ἀναλαμβάνουσιν αὐτὸ εἰς τὸν ἀό-

Μέλλων ά.

Ὁ ά. Μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸν ά. ἀόριστον κατὰ ἀποβολὴν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, καὶ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως ΗΝ εἰς ΗΣΟΜΑΙ· ὡς, ἐτύφθ-ην, τυφθ-ήσομαι. Ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, φυλλάττει αὐτὸ ἄτρεπτον, ὡς,

ἀκούω,	ἠκούσθ-ην,	ἀκουσθ-ήσομαι·
ἐλεῶ,	ἠλεήθ-ην	ἐλεηθ-ήσομαι·
οἰκίζω,	ᾠκίσθ-ην,	οἰκισθ-ήσομαι·

Ἀόριστος β.' (1)

Ὁ παθητικὸς δεύτερος Ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΗΝ. ὡς,

ἔτυπ-ον,	ἐτύπ-ην.
ἔτραπ-ον,	ἐτράπ-ην·
ἤλλαγ-ον,	ἠλλάγην.

ριστον, εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητάς, ὡς, διακρινθῆτε, ἐκλίνθη δὲ μάχη· ὁ ἀόριστος τοῦ ἱδρύνω εἶναι εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον ἱδρύθη καὶ ἱδρύνθη (Ξενοφ. Κυροπ. ή, 4, 10).

(1) Χωριστὰ ἀπὸ τοὺς χρόνους οἵτινες παράγονται οὕτω ἀπὸ τὸν Ἐνεστῶτα, ὡς ὁ Παρατατικός, ὁ Μέλλων· καὶ ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον, ὡς ὁ ά. Παρακείμενος, ὁ Ὑπερσυντελικός, ὁ ά. Ἀόριστος, καθὼς ἴδομεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ τύπτω, εἶναι καὶ ἄλλοι τινὲς σύμφωνοι μεταξύ των, διάφοροι ὅμως ἐκείνων, ὡς ὁ 6'. Μέλλων, ὁ 6'. Παρακείμενος, καὶ 6'. Ἀόριστος· Τοιοῦτοι διάφοροι χρόνοι εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν παθητικὴν καὶ μέσην φωνήν. Καὶ ἐπειδή, ἐνῷ διαφέρουσι τῶν ἄλλων, συμφωνοῦσι μεταξύ των εἰς τὸν σχηματισμόν, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς ὅλους κοινή τις μορφή, ὡς βάσις, διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ῥιζικὴν μορφὴν ἐκείνων. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, εἰς τοὺς χρόνους, τυπῶ, τέτυπα, ἔτυπον, καὶ εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν, ἐτυπόμην, ἐτύπην, τυποῦμαι, ὡς βάσις θεωρεῖται ἡ κοινὴ μορφὴ τύπω, διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ῥιζικὴν μορφὴν τῶν ἄλλων χρόνων, ἤγουν τοῦ ἔτυπτον, τύψω, κ.τ.λ.

Τινὲς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων τούτων χρόνων δύνανται νὰ μορφόνωνται ἀμέσως ἀπὸ τὸν κοινὸν ἐνεστῶτα, ὅταν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, καθώς, παραδείγματος χάριν, ὁ 6'. Ἀόριστος, ἐλέγην ἀπὸ τὸ λέγω. οἱ πλειότεροι ὅμως παράγονται ἀπὸ ἀρχικὴν μορφὴν ῥήματος, ἥτις δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τοὺς χρόνους, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ παραχθῶσιν ἐξ αὐτῆς· ἀλλ'

Μέλλων β.'

Ὁ β.' Μέλλων ἀπὸ τὸν παθητικὸν β.' ἀόριστον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὸν ά. μέλλοντα· ὡς,

ἐτύπ-ην, τυπ-ήσομαι.
ἐτράπ-ην, τραπ-ήσομαι.

εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐμπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμία βεβαία μορφὴ διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν χρόνων τούτων· ἄλλοι δὲ πάλιν σωζόμενοι χρόνοι ἔχουσιν εἰς τὴν παραλήγουσάν των φωνήεντα ἢ γράμματα, τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἠμποροῦσαν νὰ ὑπάρξωσιν εἰς τὴν ζητουμένην ἀρχικὴν μορφὴν τοῦ ῥήματος.

Μ' ὅλον τοῦτο, ἐὰν μεταβάλλωμεν τὰς καταλήξεις τοῦ β'. Ἀορίστου, ἐνεργητικοῦ, παθητικοῦ, καὶ μέσου, ον, ην, όμην, εἰς ω, καὶ ἀποβάλλωμεν τὴν αὔξησιν, εὑρίσκομεν μορφὰς ἐντελῶς συμφώνους μὲ τὴν δευτέραν μορφὴν τοῦ Μέλλοντος, τὴν ὁποίαν ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω (Σελ. 107, σημ). οὕτω, παραδείγματος χάριν, κάμνοντες τὴν μεταβολὴν ταύτην καὶ ἀποβολὴν εἰς τοὺς χρόνους ἔ τ υ π ο ν, ἐ τ ύ π η ν, ἐ τ υ π ό μ η ν, εὑρίσκομεν τὴν μορφὴν τ υ π ῶ. Ἂν καὶ ἡ μορφὴ αὕτη τοῦ μέλλοντος ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς ἀμετάβολον, συγχωρεῖται ὅμως νὰ τὸν προϋποθέτωμεν δυνάμει τῆς παραγωγῆς καὶ εἰς ἄλλα ῥήματα, καθὼς ὑπάρχουσι τινὲς παθητικοὶ παρακείμενοι εἰς τοὺς ὁποίους δὲν εὑρίσκεται κανεὶς ἀνταποκρινόμενος ἐνεργητικὸς παρακείμενος, καὶ τότε ἡμεῖς ὑποθέτομεν ἐξ ἀναλογίας ἕνα τινά. Μὲ τὸν τρόπον τοῦτον αἱ δύο κλάσεις τῶν χρόνων, ἤγουν, ἐξ ἑνὸς μέρους, ὁ ά. ἐνεργητικὸς Ἀόριστος, ὁ ά. ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ παθητικὸς, καὶ ὁ ά. παθητικὸς Ἀόριστος, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου, ὁ β'. ἐνεργητικὸς Ἀόριστος, ὁ β'. παθητικὸς Ἀόριστος, ὁ β'. μέσος Ἀόριστος, καὶ ὁ β'. ἢ μέσος παρακείμενος, παράγονται ἀπὸ δύο διαφόρους μορφὰς τοῦ μέλλοντος, ἔχουσιν ὅμως τακτικὴν ἀναλογίαν ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, καὶ μὲ τὸν Ἐνεστῶτα τοῦ ῥήματος· καὶ οὕτω οἱ διάφοροι χρόνοι τοῦ ῥήματος ὑπάγονται εἰς ὁμοειδῆ καὶ συστηματικὴν σύνδεσιν. Οὕτω ἐκ τοῦ ὄ λ ω κατὰ τὴν προγενομένην σημείωσιν (Σελ. 107) γίνεται ὁ μέλλων ὀ λ έ σ ω, καὶ ὀ λ έ ω, ὀ λ ῶ· ἐκ τούτων ἡ πρώτη μορφὴ δίδει ὤ λ ε σ α καὶ ὀ λ ώ λ ε κ α, ἡ δὲ δευτέρα, ὠ λ ό μ η ν, ὄ λ ω λ α.

Ἡ δευτέρα λοιπὸν μορφὴ τοῦ Μέλλοντος, ἢ ὁ δεύτερος Μέλλων, γίνεται, δι' ἀποβολῆς τοῦ σ εἰς τὴν κατάληξιν ε σ ω, καὶ συναιρέσεως τοῦ ε ω εἰς ῶ, ἡ δὲ παραλήγουσα, ἐὰν ἦναι μακρὰ, μεταβάλλεται εἰς βραχεῖαν, μεταβαλλομένου τοῦ η καὶ ω εἰς α, ἀποβαλλομένου τοῦ ι ἀπὸ τὴν δίφθογγον α ι, καὶ τοῦ ε ἀπὸ τὴν ε ι καὶ ε υ, ἀναλυομένων τῶν διπλῶν συμ-

Μέσος Ἀόριστος ά.

Γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν πρῶτον ἀόριστον κατὰ προσθήκην τῆς ΜΗΝ συλλαβῆς· ὡς,

ἔτυψα, ἐτυψά-μην·
ἠλέησα, ἠλεησά-μην.

Μέσος Μέλλων ά.

Ἀπὸ τὸν ά. ἐνεργητικὸν μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΜΑΙ· ὡς, τύψ-ω, τύψομαι. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων ἦναι περισπώμενος, ὁποῖος ὁ Ἀττικὸς, ἡ μεταβολὴ τοῦ Ω γίνεται εἰς ΟΥΜΑΙ ὡς, νομ-ιῶ, νομι-οῦμαι.

Μέσος Μέλλων β.'

Ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν δεύτερον μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΥΜΑΙ. (1) ὡς, τυπ-ῶ, τυπ-οῦμαι· κρινῶ, κριν-οῦμαι.

φώνων, καὶ ἀποβαλλομένου τοῦ τελευταίου ἐξ αὐτῶν, καθὼς καὶ ὅταν ἦναι δύο σύμφωνα· οὕτω λήθω, ὁ ά. Μέλλων ληθέσω, λήσω (κατὰ τὴν πρώτην μορφὴν)· ὁ β.' Μέλλων ληθέω λαθῶ (κατὰ τὴν δευτέραν), καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.' Ἀόριστος ἔλαθον, ἐκ δὲ τούτου ἐλαθόμην. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τρώγω, ὁ ά. Μέλλων τρωγέσω, τρώξω· ὁ β'. Μέλλων τρωγέω, τραγῶ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ β'. Ἀόριστος ἔτραγον. Καίω, καιέω, καῶ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.' παθητικὸς Ἀόριστος ἐκάην· Μαίνομαι, μανοῦμαι (κατὰ τὴν δευτέραν μορφὴν), ὅθεν ἐμάνην· λείπω, ὁ ά. Μέλλων λειπέσω, λείψω· ὁ β.' Μέλλων λειπέω, λιπῶ· καὶ ἐντεῦθεν ὁ β.' Ἀόριστος ἔλιπον. Κεύθω, κευθέσω, κευθέω, κυθῶ, ὅθεν ἔκυθον, (Ὀδυσ. γ.', 16) κόπτω· ὁ ά. κοπτέσω, κόψω· ὁ β.' κοπτέω κοπῶ· ὅθεν ἐκόπην.

Τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ἔχουσι μόνον μίαν μορφὴν Μέλλοντος, τὴν δευτέραν· ἐκ ταύτης γίνεται ὁ β.' Ἀόριστος ὁ ἐνεργητικὸς, ὁ παθητικὸς, καὶ ὁ μέσος, μεταβαλλομένης ἁπλῶς τῆς καταλήξεως ω εἰς ον, ην, όμην, καθὼς, παραδείγματος χάριν, κάμνω, καμῶ, ἔκαμον, ἐκάμην, ἐκαμόμην.

(1) Ἐξαιροῦνται οἱ ἀκόλουθοι ἀνώμαλοι, ἔδομαι, φάγομαι, πίομαι. Οὗτοι ὅμως δύνανται πιθανώτερον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς Ἐνεστῶτες λαμβανόμενοι κατὰ σημασίαν Μέλλοντος, καθὼς καὶ τὸ εἶμι.

᾿Από τὴν ἔκθεσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς βλέπομεν, ὅτι αἱ συλλαβικαὶ καὶ χρονικαὶ αὐξήσεις γίνονται εἰς μόνους τοὺς παρῳχημένους τῆς ὁριστικῆς, καὶ εἰς μόνον τὸν παρακείμενον τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· σχηματίζονται δὲ οἱ χρόνοι. τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων τῆς παθηκῆς φωνῆς ἀπὸ τὴν ὁριστικὴν κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐνεργητικῶν, ὡς φαίνετει εἰς τοὺς ἀκολούθους πίνακας.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστὼς	τύπτομαι	τύπτου	τυπτοίμην	τύπτωμαι	τύπτεσθαι	τυπτόμενος.
Παρατατικὸς	ἐτυπτόμην					
Παρακείμενος	τέτυμμαι, ψαι	τέτυψο	τετυμμένος εἴην	τετυμμένος ὦ	τετύφθαι	τετυμμένος.
Ὑπερσυντελικὸς . . .	ἐτετύμμην					
Μετ' ὀλίγον Μέλ. . . .	τετύψομαι	—	τετυψοίμην	—	τετύψεσθαι	τετυψόμενος.
ά. Ἀόριστος. . . .	ἐτύφθην	τύφθητι	τυφθείην	τυφθῶ	τυφθῆναι	τυφθείς.
ά. Μέλλων	τυφθήσομαι	—	τυφθησοίμην	—	τυφθήσεσθαι	τυφθεισόμενος
β'. Ἀόριστος	ἐτύπην	τύπηθι	τυπείην	τυπῶ	τυπῆναι	τυπείς.
β.' Μέλλων	τυπήσομαι	—	τυπησοίμην	—	τυπήσεσθαι	τυπησόμενος.
ά. Μέσος Ἀόρισ. . . .	ἐτυψάμην	τύψαι	τυψαίμην	τύψωμαι	τύψασθαι	τυψάμενος.
ά. Μέσ. Μέλ.	τύψομαι	—	τυψοίμην		τύψεσθαι	τυψόμενος
β'. Μέσ. Ἀόρ.	ἐτυπόμην	τυποῦ	τυποίμην	τύπωμαι	τυπέσθαι	τυπόμενος.
β'. Μέσ. Μέλ.	τυποῦμαι	—	τυποίμην	—	τυπεῖσθαι	τυπούμενος.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

Τῶν εἰς ΕΩ

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	ποιοῦμαι	ποιοῦ	ποιοίμην	ποιῶμαι	ποιεῖσθαι	ποιούμενος
Παρατατικός	ἐποιούμην					

Τῶν εἰς ΑΩ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	τιμῶμαι	τιμῶ	τιμῴμην	τιμῶμαι	τιμᾶσθαι	τιμώμενος
Παρατατικός	ἐτιμώμην					

Τῶν εἰς ΟΩ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	χρυσοῦμαι	χρυσοῦ	χρυσοίμην	χρυσῶμαι	χρυσοῦσθαι	χρυσούμενος
Παρατατικός	ἐχρυσούμην					

Οἱ ἀσυναίρετοι χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους τῶν βαρυτόνων· δὲν πρέπει ὅμως νὰ ζητῶμεν εἰς ἕκαστον ῥῆμα ὅλους τοὺς χρόνους, οἱ ὁποῖοι διὰ παράδειγμα βάλλονται εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ τύπτω· διότι πάμπολλα ῥήματα στεροῦνται τὸν β.′ ἀόριστον, τὸν β.′ παρακείμενον, τὸν μετ᾽ ὀλίγον μέλλοντα, καὶ τὸν β.′ παθητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.′

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ ΡΗΜΑΤΩΝ. (1)

Τὰ εἰς **ΜΙ** ῥήματα γίνονται ἀπὸ ἄλλα λήγοντα εἰς **ΕΩ**, **ΑΩ**, **ΟΩ**, **ΥΩ**.

Εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς **ΥΩ**, μεταβάλλεται τὸ **Ω** εἰς **ΜΙ**, τὸ δὲ **Υ** ἐκτείνεται· ὡς, δεικνύω, δείκνυμι. ζευγνύω, ζεύγνυμι.

---

(1) Τὰ εἰς ΜΙ ῥήματα εἶναι πολλὰ ὀλίγα εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ κοινὴν ἀρχαίαν διάλεκτον· καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων τινὰ μόνον ἔχουσιν εἰς τοὺς πλειοτέρους χρόνους των σχηματισμὸν ἰδιάζοντα, καὶ διάφορον τοῦ σχηματισμοῦ τῶν εἰς ω, καὶ συμφωνοῦσι συναλλήλως εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ εἰς τὴν κατάληξιν τῶν χρόνων, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τίθημι, ἵημι, ἵστημι, δίδωμι· ἄλλα πάλιν, ὡς τὸ εἰμὶ, εἶμι, διαφέρουσιν εἰς πολλοὺς σχηματισμοὺς ἀπὸ τὰ προειρημένα, καὶ ἄλλα, ὁποῖα τὰ εἰς υμι, ἀπαντῶνται μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν, λαμβάνοντα τοὺς ἄλλους χρόνους ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν ῥῆμα· ὅθεν εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην εἶναι πλειότερα ἀνώμαλα ῥήματα παρὰ εἰς τὴν τῶν εἰς ω, καὶ εω, χωριστὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καταχρηστικῶς τάττονται εἰς τὰ εἰς μι, ὁποῖα τὰ ἧμαι (παθητικὸς παρακείμενος ἐκ τοῦ ἕω), οἶδα κτλ.

Τὰ ῥήματα ταῦτα ἐσυνειθίζοντο ἐξαιρέτως εἰς τὴν Αἰολοδωρικὴν διάλεκτον, καὶ πολλὰ συχνὰ ἀπαντῶνται εἰς ταύτην ῥήματα εἰς μι, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς ἄλλας ἔχουσι σχηματισμὸν εω, αω, καθὼς, παραδείγματος χάριν, νίκημι (Θεόκρ. ζ′, 40)· ποθόρημι (ὁ αὐτ. ϛ′, 22)· ὁρήμεθα (Τιμ. Λ. Σελ. 7)· φίλημι (Σαπφ. παρ᾽ Ἀθην. Σελ. 697)· κτλ. Εἰς τοὺς ἀρχαίους ὁμοίως Ἰωνικοὺς ποιητὰς ἀπαντῶνται τοιοῦτοι σχηματισμοὶ, τοὐλάχιστον κατὰ ἕνα χρόνον, ὡς αἴνημι (Ἡσίοδ. ἔργ. 683)·

Εἰς δὲ τὴν μόρφωσιν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ, πρῶτον, μεταβάλλεται τὸ Ω εἰς ΜΙ. δεύτερον, προσθέτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ Ι δασυνόμενον, ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, ἢ ἀπὸ δύο σύμφωνα, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον νὰ μὴν ἦναι Λ, ἢ Ρ. τρίτον, τὸ πρὸ τοῦ Ω φωνῆεν, ἐὰν ἦναι Α, ἢ Ε, τρέπεται εἰς Η. ἐὰν Ο, εἰς Ω. ὡς εἰς τὰ ἀκόλουθα φαίνεται,

---

γηράντεσσι ἐκ τῆς μετοχ. γηρὰς, γήρημι, (ὁ αὐτ. ἔργ. 188)· δάμνημι (Ἰλ. ἑ, 893, κτλ.), ὑποφθὰς (Ἰλ. ἡ, 144) ἐκ τοῦ φθῆμι· ἐπιπλῶς (Ἰλ. ζ', 291) ἐκ τοῦ πλῶμι· ἐνῷ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν ἦσαν αἰνέω, γηράω, φθάνω, (φθάω), πλέω, πλώω· ἐντεῦθεν ἀκόμη ἔχει τὴν ἀρχὴν ὁ σχηματισμὸς τοῦ τρίτου προσώπου ησι ἀντὶ τοῦ ει, ὡς, παμφαίνησι, ἀντὶ παμφαίνει, ἐκ τοῦ φαίνημι· θάλπησι (Βαχχυλ. εἰς ἀνάλ. Τόμ. ά. Σελ. 151), καὶ αἱ εἰς εις μετοχαὶ ἀντὶ τῶν εἰς ων, ὡς ὁρεὶς, στοιχεὶς (ἐκ τοῦ ὅρημι, στοίχημι), ἀντὶ ὁρῶν, στοιχῶν. Οὕτω λοιπὸν οἱ εἰς μι σχηματισμοὶ, ἢ τύποι, ἦσαν κυρίως Αἰολικῆς ἀρχῆς, ἢ μᾶλλον ὑπῆρχον ἤδη εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν, τὴν ὁποίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν αἱ διάλεκτοι ἦσαν ἀκόμη ἀναμεμιγμέναι. Ἡ Ἰωνικὴ καὶ Ἀττικὴ διάλεκτος, αἱ ὁποῖαι πρῶται ἔλαβον τεταγμένην μορφὴν, ἐβάσταξαν τινὰ ἀπὸ τὰ εἰς μι ῥήματα. Οἱ Αἰολεῖς ὅμως, οἵτινες ἐφύλαξαν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς παλαιᾶς γλώσσης, ἔκαμναν τὴν μεγαλητέραν χρῆσιν αὐτῶν.

Μ' ὅλην ταύτην τὴν ἀρχαιότητα, τὰ ῥήματα ταῦτα φαίνονται ὅτι ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀρχαιοτέρους τύπους εἰς εω, αω, οω, τὸ μὲν, διότι οἱ Μέλλοντες αὐτῶν, καὶ ἐνίοτε οἱ Παρακείμενοι καὶ οἱ ά. Ἀόριστοι, παράγονται τακτικῶς ἀπὸ τοιαῦτα ῥήματα· τὸ δὲ, διότι πάντοτε ἔχουσιν ὡρισμένην τινὰ σχέσιν πρὸς ταῦτα· δηλαδὴ τὸ ω τῶν καθαρῶν ῥημάτων μεταβάλλεται εἰς μι, καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα α, ε, ο, τρέπονται εἰς τὰ μακρὰ η, ω· προστίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν ι, καὶ πρὸ τούτου τὸ σύμφωνον τοῦ ῥήματος, ἢ ἄλλο ἀνταποκρινόμενον εἰς αὐτὸ, ἐπαναλαμβάνεται, ὡς θέω, τίθημι· δόω, δίδωμι· οὗτος ὅμως ὁ ἀναδιπλασιασμὸς δὲν γίνεται ὅταν τὸ ἀρχικὸν ῥῆμα ἦναι ὑπερδισύλλαβον, ὡς, δείκνυμι ἐκ τοῦ δεικνύω· ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, ἢ ἀπὸ πτ, στ, τότε βάλλεται εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ ι μόνον δασυνόμενον, ὡς ἕω, ἵημι, πτάω, ἵπτημι· στάω, ἵστημι.

στά-ω,	ἵστη-μι·
ἕ-ω,	ἵη-μι
πτά-ω,	ἵπτη-μι.

Ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ἓν σύμφωνον, ἢ ἀπὸ δύο, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον νὰ ἦναι Λ, ἢ Ρ, τότε γίνεται ἀναδιπλασιασμὸς, ἤγουν, προσθέτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ Ι μὲ τὸ ἀρκτικὸν τοῦ ῥήματος σύμφωνον (1), τὸ ὁποῖον ἂν ἦναι δασὺ, μεταβάλλεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλὸν, ὡς,

θέ-ω,	τίθη-μι·
δό-ω,	δίδω-μι·
πρά-ω,	πίμπρη-μι (2).
πλά-ω,	πίμπλη-μι.

Τὰ εἰς ΜΙ ῥήματα ἔχουσι τρεῖς μόνον χρόνους ἰδικούς των, Ἐνεστῶτα, Παρατατικὸν, καὶ δεύτερον Ἀόριστον. Οἱ ἄλλοι χρόνοι λαμβάνονται ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα, ὡς φαίνεται εἰς τοὺς ἀκολούθους πίνακας.

Τὰ δὲ εἰς ΥΜΙ δὲν ἔχουσι δεύτερον Ἀόριστον, οὔτε εὐκτικὴν, ἢ ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν, ἀλλὰ μεταχειρίζονται τὴν τοῦ ἀρχικοῦ ῥήματος, ὡς, δεικνύοιμι, ζευγνύοιμι. κ.τ.λ. Εὐ-

---

(1) Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν τοῦ ῥήματος σύμφωνον ἀναδιπλασιάζεται, οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Βοιωτοὶ μεταχειρίζονται συχνότερα Ε ἀντὶ τοῦ Ι· ὅθεν, κλύ-ω, κέκλυ-μι· θνέ-ω, τέθνη-μι· τλά-ω, τέτλη-μι· κ.τ.λ. Εἶναι δὲ ῥήματα τινὰ εἰς ΜΙ, τὰ ὁποῖα δὲν λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν, ὁποῖα τὰ, φά-ω, φη-μί· κτά-ω, κτῆ-μι, καὶ τὰ γινόμενα ἀπὸ τρισύλλαβα· ὡς, γελά-ω, γέλη-μι· ὁρά-ω, ὅρη-μι· αἰνέ-ω, αἴνη-μι· δεικνύ-ω, δείκνυ-μι· κ.τ.λ. Ἄλλα πάλιν γινόμενα ἀπὸ ῥήματα, τῶν ὁποίων τὰ ἀρκτικὰ γράμματα εἶναι φωνῆεν καὶ σύμφωνον, λαμβάνουσιν αὔξησιν μὲ τὰ ἀρκτικὰ ταῦτα γράμματα, ὡς οἱ Ἀττικοὶ παρακείμενοι ὅθεν, ἀλά-ω, ἀλάλη-μι· ἀχέ-ω, ἀκάχη-μι.

Εἰς ῥήματα τινὰ τὰ ἀρχικὰ φωνήεντα ε καὶ ι ἐκτείνονται μεταβαλλόμενα εἰς τὴν δίφθογγον ει, καθὼς, ἔω, εἰμί· ἴω, εἶμι· εἰς τὸ εἰμὶ ὅμως φαίνεται ὅτι ἡ δίφθογγος ε ι προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τοῦ νὰ μεταχειρίζωνται εε ἀντὶ τοῦ η, ἢ κατὰ ἀντιμεταβολὴν τῆς ει καὶ τοῦ η, καθὼς εἰς τὸ τέθεικα, καὶ εἰμὶ ἐκ τοῦ ἡμὶ, ὅθεν καὶ ὁ παρατατικὸς ἦν.

(2) Παρεντίθεται τὸ Μ δὶ εὐφωνίαν.

ρίσκονται ὅμως καὶ τούτων ἀνάλογοι σχηματισμοί, ὡς, πηγνῦτο (Πλάτ. Φαίδ. Σελ. 266)· δαινῦτο (Ἰλ. ώ, 665)· καὶ εἰς τὴν ὑποτακτικὴν (Πλάτ. Φαίδ. Σελ. 175, 176).

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

Ἐγκλίσεις καὶ χρόνοι αὐτῶν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς.	τίθ-ημι	- ετι (1)	- είην	- ῶ	- έναι	-είς
	ἵστ-ημι	- αθι	- αίην	- ῶ	- άναι	-άς
	δίδ-ωμι	- οθι	- οίην	- ῶ	- όναι	-ούς
	δείκν-υμι	- υθι	—	—	- ύναι	- ύς

Παρατατικός. ἐτίθην ἵστην. ἐδίδων. ἐδείκνυν.

Ἀόριστος β'.	ἔθην	θὲς	θείην	θῶ	θεῖναι	θείς
	ἔστην	στῆθι	σταίην	στῶ	στῆναι	στάς
	ἔδων	δὸς	δοίην	δῶ	δοῦναι	δούς

Οἱ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τῶν εἰς Ω κατὰ τοὺς κανόνας· ὡς,

Μέλλων	θήσ-ω	—	-οιμι	—	-ειν	-ων
	στήσ-ω	—	-οιμι	—	-ειν	-ων
	δώσ-ω	—	-οιμι	—	-ειν	-ων
	δείξ-ω	—	-οιμι	—	-ειν	-ων
Ἀόριστος α'.	ἔθηκα (2)	—	—	—	—	—
	ἔστησα	στῆ-σον	—	-ω	-αι	-ας
	ἔδωκα	—	-αιμι	—	—	—
	ἔδειξα	δεῖξ-ον	-αιμι	-ω	-αι	ας

(1) Προσθέτοντες εἰς τὰ πρὸ τοῦ ΗΜΙ ῥιζικὰ γράμματα τὸ ΕΤΙ, σχηματίζομεν τὸν ἐνεστῶτα τῆς προστακτικῆς; τίθετι· ὁμοίως καὶ περὶ τῶν ἄλλων.

(2) Ὁ ά. Ἀόριστος εἰς κα ἀπαντᾶται εἰς καλοὺς συγγραφεῖς μόνον εἰς τὸ ἑνικὸν καὶ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον, ἂν καὶ εἰς τὸν Ξενοφ. (Ἀπομν. δ', ΙΙ, 15) εὑρίσκεται ἐθήκαμεν· εἰς δὲ τὰ ἄλλα πρόσωπα ὁ β'. Ἀόριστος εἶναι πλέον εὔχρηστος, πλὴν σπανιώτατα εὑρίσκεται εἰς τὸ ἑνικόν.

Παρακείμενος						
	τέθεικ-α	-ε	-οιμι	-ω	-έναι	-ὼς
	ἕστηκ-α (1)	-ε	-οιμι	-ω	-έναι	-ὼς
	δέδωκ-α	-ε	-οιμι	-ω	-έναι	-ὼς
	δέδειχ-α	-ε	-οιμι	-ω	-έναι	-ὼς

Ὑπερσυντελ. ἐτεθείκειν· ἑστήκειν (εἱστήκειν)· ἐδεδώκειν· ἐδεδείχειν.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ ΚΑΘ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΓΚΛΙΣΙΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός. (2)	Δυϊκός.	Πληθυντικός. (3)
Τίθ-ημι, -ης, -ησι	-ετον, -ετον	-εμεν, -ετε, -έασι, ἢ -εῖσι.
Ἵστ-ημι, -ης, -ησι	-ατον, -ατον	-αμεν, -ατε, -ᾶσι.
δίδ-ωμι, -ως, -ωσι	-οτον, -οτον	-ομεν, -οτε, οῦσι, ἢ -όασι.
δείκν-υμι, -υς, -υσι	-υτον, -υτον	-υμεν, υτε, -ῦσι, ἢ -ύασι.

---

(1) Ὁ σχηματισμὸς ἕστακα δὲν εὑρίσκεται παρὰ εἰς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς, καὶ κατ' ἔννοιαν μεταβατικήν· ἀντὶ δὲ τοῦ ἕστηκα, τὸ ἕστα κατὰ συγκοπὴν εἶναι πλέον εὔχρηστον· καθὼς, ἕσταμεν (Πλάτ. Γοργ. Σελ. 47)· εἰς τὸ τρίτον πληθυντικὸν ἑστᾶσι κατὰ συναίρεσιν τοῦ ἑστάασι μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ κ, καθὼς βεβᾶσι, τεθνᾶσι. Οὕτω καὶ εἰς τὴν ὑποτ. ἑστῶμεν, εἰς τὴν ἀπαρ. ἑστάναι· εἰς τὴν μετοχ. ἑστώς· ἐπειδὴ δὲ οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι εἶναι ὅμοιοι μὲ ἐνεστῶτα ῥήματος εἰς μι, καὶ ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος, διὰ τοῦτο ἐπενοήθη ὁ ἐνεστὼς ἕστημι, ὅςτις δὲν ἀπαντᾶται εἰς κανὲν μέρος, καὶ ἐσχηματίσθη ὡς προστακτικὴ αὐτοῦ τὸ ἕσταθι (Ἰλ. ψ', 284, καὶ υ, 354 Ἀριστοφ. ὄρν. 206 Σοφοκλ. Ἠλ. 49)· καὶ εὐκτικὴ τὸ ἑσταίη (Ὀδυσ. ψ', 101, 169)

Ἐκ τοῦ ἕστηκα ἐμορφώθη καὶ ἐνεστὼς ἑστήκω, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ὁ Μέλλων ἑστήξω καὶ ἑστήξομαι (Πλάτ. Πολιτ. θ', Σελ. 271 Εὐριπ. Ἰφ. ἐν Ἀ. 675), καθὼς τεθνήξω καὶ τεθνήξομαι εἰς τὸ τεθνήκω ἐκ τοῦ τέθνηκα.

(2) Οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Δωριεῖς μεταχειρίζονται συχνὰ τοὺς τύπους έω, άω, όω, εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν κατὰ τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν μὲ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, καθὼς, τιθεῖς (Πινδ. Π. 8, 14)· ἐπιτιθεῖς (Ἡρόδ. ε, 95)· ἱστᾷ (ὁ αὐτ. δ', 103)· διδοῖς (Ἰλ. ι, 164)· διδοῖ (Ἡσίοδ. ἔργ. 279)· ἐτίθει (Ξενοφ. Κυροπ· δ', 1, 24)· ἐδίδους (Δημοσθ. Σελ. 914). Τὰ εἰς υμι σχηματίζονται εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν καθὼς τὰ εἰς μι, ἀπὸ τοὺς Ἀττικούς· ἐνίοτε δὲ καὶ καθὼς τὰ εἰς υω.

(3) Εἰς τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον ὁ σχηματισμὸς α σ ι εἶναι

Παρατατικός.

ἐτίθ-ην, -ης, -η	-ετον, -έτην	-εμεν, -ετε, -εσαν.
ἵστ-ην, -ης, -η	-ατον, -άτην	-αμεν, -ατε, -ασαν.
ἐδίδ-ων -ως, -ω	-οτον, -ότην	-ομεν, -οτε, -οσαν.
ἐδείκν-υν, -υς, -υ	-υτον, -ύτην	-υμεν, -υτε, -υσαν.

Ἀόριστος β.′

ἔθ-ην -ης, -η	-ετον, -έτην	-εμεν, -ετε, -εσαν.
ἔστ-ην -ης, -η	-ητον, -ήτην	-ημεν, -ητε, -ησαν (1).
ἔδ-ων, -ως, -ω	-οτον, -ότην	-ομεν, -οτε, -οσαν.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Τίθ-ετι (2) -έτω	-ετον, -έτων	-ετε, -έτωσαν.
ἵστ-αθι, -άτω	-ατον, -άτων	-ατε, -άτωσαν.
δίδ-οθι, -ότω	-οτον, -ότων	-οτε, -ότωσαν.
δείκν-υθι -ύτω	-υτον, -ύτων	-υτε, -ύτωσαν.

Ἀόριστος β.′

θὲς, θέτω	θέτον, θέτων	θέτε, θέτωσαν.
στῆθι, στήτω	στῆτον, στήτων	στῆτε, στήτωσαν.
δὸς, δότω	δότον, δότων	δότε, δότωσαν.

συνήθης εἰς τοὺς Ἀττικούς· δὲν εἶναι σπάνιος οὐδὲ εἰς τοὺς Ἴωνας· ὅθεν λέγεται Ἰωνικός· τιθέασι (Ἡρόδοτ. δ, 23, ε, 8)· διδόασι (ὁ αὐτ. ά, 93) κ.τ.λ.

(1) Ὁ β′. Ἀόριστος φυλάττει τὸ μακρὸν φωνῆεν εἰς τὴν παραλήγουσαν τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, πλὴν τῶν τίθημι δίδωμι, ἵημι, τῶν ὁποίων οἱ β′, ἀόριστοι τὸ τρέπουσιν εἰς βραχύ.

(2) Εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Προστακτικῆς ὁ συνηρημένος σχηματισμὸς εἶναι ὁμοίως πολλὰ συχνὸς εἰς τὰ τίθημι, ἵημι, δίδωμι, καθὼς, τίθει, (Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 931· Θουκυδ. ς′, 14 Ξενοφ. Κυροπ. ε, 3, 21). κ.τ.λ. Ἀντὶ ἵσταθι εὑρίσκεται συχνότερα ἵστη· (Ἰλ φ′, 313· Ἀριστοφ. ἐκκλ. 738· κ.τ.λ.) οὕτω καὶ πίμπρη (Εὐριπ. Ἰων. 527, 974), ἐμπίπλη (Ἀριστοφ. ὄρν. 1310), ζῆ (Εὐριπ, Ἰφ. ἐν τ. 69), ἀντὶ πίμπραθι, ἐμπίπλαθι, ζῆθι· τοιοῦτον καὶ τὸ δείκνυ (Ἀριστοφ. ὄρν. 665 Πλάτ. πολιτ, ζ′, Σελ. 144), ἀντὶ δείκνυθι· οὕτω καὶ σάω (Ὀδυσ. ρ, 565), ἀντὶ σάωθι· ἐξ ἐναντίας φάθι μόνον εἶναι εἰς χρῆσιν.

Εἰς τὸν Ἀόριστον β′. τῆς προστακτικῆς τὸ β πρόσωπον θὲς, δὸς εἶναι

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιθ-είην, (1) -είης,	-είη-είητον, -ειήτην	-είημεν, -είητε, -είησαν -εῖεν.
ἱστ-αίην, -αίης,	-αίη-αίητον, -αιήτην	-αίημεν, -αίητε, -αίησαν -αῖεν
διδ-οίην, -οίης,	-οίη οίητον, -οιήτην	-οίημεν, -οίητε, οίησαν, -οῖεν

Ἀόριστος β.′

θείην, θείης, θείη	θείητον, θειήτην	θείημεν, θείητε, θείησαν καὶ θεῖεν.
σταίην, -ης, -η	-ητον, -ήτην	-ημεν, -ητε, -ησαν καὶ σταῖεν:
δοίην, -ης, -η	-ητον, -ήτην	-ημεν, -ητε, -ησαν καὶ δοῖεν.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιθ-ῶ, ῇς, ῇ	ῆτον, ῆτον	ῶμεν, ῆτε, ῶσι.
ἱστ-ῶ, ῇς, ῇ (2)	ῆτον, ῆτον	ῶμεν, ῆτε, ῶσι.
διδ-ῶ, ῷς, ῷ	ῶτον, ῶτον	ῶμεν, ῶτε, ῶσι.

Ἀόριστος β.′

θῶ, θῇς, θῇ.	θῆτον, θῆτον	θῶμεν, θῆτε, θῶσι.
ςῶ, ςῇς, ςῇ	στῆτον, στῆτον	στῶμεν, στῆτε, στῶσι.
δῶ, δῷς δῷ	δῶτον, δῶτον	δῶμεν, δῶτε, δῶσι.

πάντοτε εἰς χρῆσιν, ὄχι θέτι, δόθι, ἂν καὶ τὸ δόθι ἀπαντᾶται εἰς τὸν Νίκανδρ. Θηριακ. 562· *εἰς τὰ σύνθετα ῥήματα ἀντὶ στῆθι ἀπαντᾶται συχνὰ ἡ κατάληξις στα, καθὼς ἄνστα* (Θεόκρ. κδ′, 36,· *οὕτω καὶ πρόβα* (Ἀριστοφ. Ἀχ. 292), *ἀντὶ πρόβηθι*).

Εἰς τὸν ἐνεσ. καὶ β. ἀόριστον τῆς προσταχτικῆς τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον εἶναι συχνὰ, ντων ἀντὶ τωσαν, ὡς, παραθέντων (Ἀριστοφ. Νεφ. 455)· *διδόντων* (Θουκυδ. έ, 18)

(1) Ὁ *ἐνεστὼς καὶ ὁ β. ἀόρ. τῆς* Εὐχτικῆς *ἔχουσι συχνότερα καὶ εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ εἰς τοὺς πεζοὺς τὰ πληθυντικὰ εἰς εἶμεν, εἶτε, εἶεν, αἶμεν, αἶτε, αἶεν· οἶμεν, οἶτε, οἶεν, ἀντὶ εἴημεν, κ.τ.λ. ὡς, τιθεῖμεν, τιθεῖτε, τιθεῖεν· ἱσταῖμεν, ἱσταῖτε, ἱσταῖεν· διδοῖμεν, διδοῖτε, διδοῖεν· οὕτω καὶ θεῖμεν, θεῖτε, θοῖεν· σταῖμεν κ.τ.λ. δοῖμεν κ.τ.λ.* (Ὀδυσ. μ, 347, Δημοσθ Σελ. 323, Ξενοφ. Κυρ. 6, 4,15· Πλάτ. πολιτ. ί, Σελ. 309·)

Οἱ σχηματισμοὶ διδῴην, δῴην, ἀντὶ διδοίην, δοίην, εἶναι μεταγενεστέρων συγγραφέων· ἀποδοκιμάζονται ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς.

(2) Ὁ *σχηματισμὸς ἱστᾷς, ἱστᾷ, κτλ. ἐκ τοῦ ἱστάω, εἶναι ὀλιγώτερον εὔχρηστος.*

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς.

τιθέναι. ἱστάναι. διδόναι. δεικνύναι.

Ἀόριστος β.′

θεῖναι. στῆναι. δοῦναι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.	Ἀόριστος β.′
τιθ-είς, εῖσα έν.	θείς, θεῖσα, θέν.
ἱστ-άς, ᾶσα, άν.	στάς, στᾶσα, στάν.
διδ-ούς, οῦσα, όν.	δούς, δοῦσα, δόν.
δεικν-ύς, εῖσα, ύν.	

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ.

Παρατατικός.

Ὁ παρατατικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, λαμβάνων τὴν συνειθισμένην αὔξησιν, καὶ λαμβάνων Ν ἀντὶ τῆς ΜΙ καταλήξεως, ὡς, τίθημι, ἐτίθην· δίδωμι, ἐδίδων (1).

Ἀόριστος β.′

Ὁ β.′ ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν παρατατικὸν κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ὡς, ἐτίθην, ἔθην· ἐδίδων ἔδων· ἢ κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ι, καὶ προστιθεμένης τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, ὡς, ἵστην, ἔστην· ἵπτην, ἔπτην.

---

(1) Ἡ μακρὰ παραλήγουσα γίνεται βραχεῖα εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως, πλὴν τοῦ ἀορίστου β. (βλέπ. σελ. 139, σημ. 3). Ὁμοίως εἰς τὴν προστακτικὴν καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον. ἡ αὐτὴ μεταβολὴ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν. Οἱ ἄλλοι δὲ χρόνοι οἱ γινόμενοι ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα, ἀκολουθοῦσι τοὺς περὶ ἐκείνων κανόνας· ὅθεν δώσω, δέδωκα, κτλ. Καὶ ἐκ τούτων ὅμως τῶν χρόνων οἱ παθητικοὶ τοῦ ἵστημι, καὶ δίδωμι, βραχύνουσι τὸ μακρὸν φωνῆεν· ὡς, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην· δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην· ὁμοίως καὶ τοῦ τίθημι, καὶ ἵημι ὁ παθητικὸς ἀόριστος.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς.	τίθ-εμαι	- εσο	- είμην	- ῶμαι	- εσθαι	- έμενος
	ἵστ-αμαι	- ασο	- αίμην	- ῶμαι	- ασθαι	- άμενος
	δίδ-ομαι	- οσο	- οίμην	- ῶμαι	- οσθαι	- όμενος
	δείκν-υμαι	- υσο	- υοίμην	-ύωμαι	- υσθαι	- ύμενος
Παρατατικός.	ἐτιθέμην	—	—	—	—	—
	ἱστάμην	—	—	—	—	—
	ἐδιδόμην	—	—	—	—	—
	ἐδεικνύμην.	—	—	—	—	—
Παρακείμενος.	τέθ-ειμαι	- εισο	—	—	- εῖσθαι	- ειμένος
	ἕστ-αμαι	- ασο	—	—	- άσθαι	- αμένος
	δέδ-ομαι	- οσο	—	—	- όσθαι	- ομένος
	δέδ-ειγμαι	- ειξο	—	—	- εῖχθαι	-ειγμένος
Ὑπερσυντ.	ἐτεθεί-μην	—	—	—	—	—
	ἑστ-άμην	—	—	—	—	—
	ἐδεδ-όμην	—	—	—	—	—
	ἐδεδείγ-μην	—	—	—	—	—
Ἀόριστος.	ἐτέθ-ην	τέθ-ητι	τεθ-είην	τεθῶ	τεθῆναι	τεθείς
	ἐστάθ-ην	στάθ-ητι	σταθ-είην	σταθῶ	σταθῆναι	σταθείς
	ἐδόθ-ην	δόθ-ητι	δοθ-είην	δοθῶ	δοθῆναι	δοθείς
	ἐδείχ-θην	δείχθ-ητι	δειχθείην	δειχθῶ	δειχθῆναι	δειχθείς
Μέλλων	τεθήσ-ομαι	—	- οίμην	—	- εσθαι	-όμενος
	σταθήσομαι	—	- οίμην	—	- εσθαι	-όμενος
	δοθήσ-ομαι	—	- οίμην	—	- εσθαι	-όμενος
	δειχθήσομαι	—	- οίμην	—	- εσθαι	-όμενος
Μέσ. Ἀόρ. α΄.	ἐθηκάμην	—	—	—		θηκάμενος
	ἐστησάμην	-στῆσαι	στησαίμην	—	στήσασθαι	στησάμενος
	ἐδωκάμην	—	—	—	—	—
Μέσ. Ἀόρ. β΄.	ἐθέμην	(θέσο)θοῦ	θοίμην	θῶμαι	θέσθαι	θέμενος
	ἐδόμην	(δόσο)δοῦ	δοίμην	δῶμαι	δόσθαι	δόμενος

Μ. Μέλλων β.	θήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	στήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δώσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δείξ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τίθ-εμαι,-εσαι,(-ῃ)-εται	-έμεθον,-εσθον,-εσθον	-έμεθα,-εσθε-ενται
ἵς-αμαι,-ασαι,(-ᾳ),-αται	-άμεθον,-ασθον,-ασθον	-άμεθα,-σθε,-ανται
δίδ-ομαι,-οσαι,-οται	-όμεθον,-οσθον,-σθον	-όμεθα,-οσθε,-ονται
δείκν-υμαι,-υσαι,-υται	-ύμεθον,-υσθον,-υσθον	-ύμεθα,-υσθε,-υνται

Παρατατικός.

ἐτιθ-έμην,-εσο,(ου),-ετο	-έμεθον,-εσθον,-έσθην	-έμεθα,-εσθε,-εντο
ἱστ-άμην,-ασο,(ω),-ατο	-άμεθον,-ασθον,-άσθην	-άμεθα,-ασθε,-αντο
διδ-όμην,-οσο,(ου),-οτο	-όμεθον,-οσθον,-όσθην	-όμεθα,-οσθε,-οντο
δεικν-ύμην,-υσο,-υτο	-ύμεθον,-υσθον,-ύσθην	-ύμεθα,-υσθε,-υντο

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τίθ-εσο (ου),-έσθω	-σθον,-έσθων	-εσθε,-έσθωσαν
ἵστ-ασο (ω),-άσθω	-ασθον,-άσθων	-ασθε,-άσθωσαν
ἐδίδ-οσο, (ου), -όσθω	-οσθον,-όσθων	-οσθε,-όσθωσαν
ἐδείκν-υσο,-ύσθω	-υσθον,-ύσθων	-σθε,-ύσθωσαν

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

τιθ-είμην,-εῖο,-εῖτο(1)	-είμεθον,-εῖσθον,-εῖσθον	-είμεθα,-εῖσθε,-εῖντο
ἱστ-αίμην,-αῖο,-αῖτο	-αίμεθον,-αῖσθον,-αίσθην	-αίμεθα,-αῖσθε,-αῖντο
διδ-οίμην,-οῖο,-οῖτο	-οίμεθον,-οῖσθον,-οίσθην	-οίμεθα,-οῖσθε,-οῖντο

κτλ.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.
τιθ-ῶμαι,-ῇ,-ῆται	-ώμεθον-,ῆσθον,-ῆσθον
ἱστ-ῶμαι,-ῇ,-ῆται	-ώμεθον,-ῆσθον,-ῆσθον
διδ-ῶμαι,-ῷ-ῶται	-ώμεθον,-ῶσθον,ῶσθον

(1) Ὁ Ἐνεστὼς καὶ ὁ Μ. Ἀόρ. β΄ τῆς εὐκτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς σχηματίζονται πολλάκις ἀπὸ τοὺς Ἀττικούς, καθὼς εἰς τὰ βαρύτονα.

Πληθηντικός.

τιθ-ώμεθα, - ῆσθε, - ῶνται
ἱστ-ώμεθα, - ῆσθε, - ῶνται
διδ-ώμεθα, - ῶσθε, - ῶνται.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.	ΜΕΤΟΧΗ.
Ἐνεστώς.	Ἐνεστώς.
τίθεσθαι	τιθέμενος
ἵστασθαι	ἱστάμενος
δίδοσθαι	διδόμενος
δείκνυσθαι	δεικνύμενος

ΜΕΣΟΙ ΧΡΟΝΟΙ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἀόριστος α'.	ἐθηκάμην	—	—	—	—	θηκάμενος
	ἐστησάμην	στῆσ-αι	-αίμην	-ωμαι	-ασθαι	-άμενος
	ἐδωκάμην	—	—	—	—	—
Ἀόριστος β'.	ἐθέμην	(θέσο)θοῦ	θείμην	θῶμαι	θέσθαι	θέμενος
	ἐστάμην (1)	—	—	—	—	—
	ἐδόμην	(δόσο)δοῦ	δοίμην	δῶμαι	δόσθαι	δόμενος.
Μέσ. Μέλλων	θήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	στήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δώσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος

Οὗτοι κλίνονται ὡς εἰς τὰ βαρύτονα· ὁ δὲ Ἀόριστος β'. τῶν εἰς ΜΙ, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἔθ-έμην,-εσο(ου),-ετο	-έμεθον,-εσθον,-έσθην	-έμεθα,-εσθε,-εντο
ἔδ-όμην,-οσο(ου),-οτο	-όμεθον,-οσθον,-όσθην	-όμεθα,-οσθε,-οντο

(1) Μέσος ἀόριστος β'. τοῦ ἵστημι δὲν εὑρίσκεται. Τίθεται ὅμως ἐνταῦθα διὰ παράδειγμα ἄλλων εὐχρήστων, καθὼς τοῦ ἐπτάμην (ἐκ τοῦ ἵπταμαι), καὶ τοῦ ὠνάμην ἐκ τοῦ ὀνίναμαι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

(θέσο) θοῦ, (1) θέσθω	θέσθον, θέσθων	θέσθε θέσθωσαν
(δόσο) δοῦ, δόσθω	δόσθον, δόσθων	δόσθε, δόσθωσαν

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἑνικός.	Δυϊκός.
θ-ῶμαι, - ῇ, - ῆται	-ώμεθον, - ῆσθον, - ῆσθον
δ-ῶμαι - ῷ, - ῶται	-ώμεθον, - δῶσθον, - δῶσθων

Πληθυντικός.

θ-ώμεθα, ῆσθε, -ῶνται.
δ-ώμεθα, ῶσθε, -ῶνται.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.	ΜΕΤΟΧΗ.
θέσθαι.	θέ-μενος.
δόσθαι.	δό-μενος.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ ΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἐνεστώς.

Ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν, βραχύνων τὴν παραλήγουσαν ἐκείνου (2), καὶ μεταβάλλων τὴν ΜΙ κατάληξιν εἰς ΜΑΙ, ὡς, τίθημι, τίθεμαι· ἵστημι, ἵσταμαι· δίδωμι, δίδομαι.

Παρατατικός.

Ὁ παρατατικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, λαμβάνων τὴν συ-

---

(1) Τὸ προστακτικὸν θοῦ ἀντὶ θέσο, θέο, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὰ σύνθετα, καθὼς, περίθου (Ἀριστ., Ἐκκλ. 131)· ὑπόθου (αὐτόθι, 1023)· καὶ ἀναλελυμένον, ἔνθεο (Ἰλ· δ. 410)· ἐνικάτθεο (Ἡσίοδ. ἔργ. 27). Καὶ ὅταν μὲν ἡ πρόθεσις ἦναι δυσύλλαβος, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται εἰς ταύτην· ὅταν δὲ μονοσύλλαβος, εἰς μὲν τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν φυλάττεται ἐπὶ τοῦ ῥήματος, καθὼς, προσθοῦ, προδοῦ, ἀφοῦ (ἐκ τοῦ ἵημι), εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν ἀναβιβάζεται εἰς τὴν πρόθεσιν, καθὼς, πρόδοσθε. ἄφεσθε· εἰς τὸ ἀπαρέμφατον ὅμως ὁ χρόνος οὗτος δὲν λαμβάνει εἰς τὴν σύνθεσιν ἀναβιβασμὸν τόνου, καθὼς, ἀποθέσθαι, ἀποδόσθαι.

(2) Πλὴν τινῶν, ὡς, δίζημι, δίζημαι· ὄνημι, ὄνημαι.

νειθισμένην αὔξησιν, καὶ μεταβάλλων τὴν ΜΑΙ κατάληξιν εἰς ΜΗΝ· ὡς, τίθεμαι, ἐτιθέμην· δίδομαι, ἐδιδόμην.

Μέσος Ἀόριστος β′.

Ὁ Μέσος Ἀόριστος β′. γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν β′· Ἀόριστον, μεταβάλλων τὴν μακρὰν εἰς βραχεῖαν, ὡς ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς, καὶ λαμβάνων τὴν ΜΗΝ κατάληξιν· ὡς, ἔθην, ἐθέμην· ἔστην, ἐστάμην· ἔδων, ἐδόμην.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΜΙ.

Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα, εἰμὶ, εἶμι, καὶ ἵημι, τὰ ὁποῖα γίνονται ἐκ τοῦ ἕω. Ἵημι, ἧμαι, εἷμαι, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὴν ἀρχήν των ἐκ τοῦ ἕω. Κεῖμαι, καὶ φημί.

ΕΙΜΙ (εἷμαι).

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Εἰμὶ		ἐσμὲν
εἶς, ἢ εἶ	ἐστὸν	ἐστὲ
ἐστὶ	ἐστὸν	εἰσί.

Παρατατικός.

ἦν (1)		ἦμεν
ἦς, ἢ ἦσθα	ἦτον, ἢ ἦστον	ἦτε, ἢ ἦστε
ἦν	ἤτην, ἢ ἤστην	ἦσαν.

---

(1) Ἡ ἀρχικὴ μορφὴ τοῦ παρατατικοῦ φαίνεται ὅτι ἦτον ἔα (Ἰλ. δ, 321. ε, 387. Ὀδυσ. ξ, 222. Ἡρόδ. 6, 19). Ἔας (Ἡρόδ. ά, 187)· ἔατε (ὁ αὐτ. δ, 119. ε, 92), καθὼς τίθημι, ἐτίθεα εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον· ἀντὶ τούτου ὁ Ὅμηρος ἔχει καὶ ἦα (Ἰλ. ε, 808). Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἡ Ἀττικὴ μορφὴ ἦ εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον (Πλάτ. Πρωταγ. Σελ. 87. Ἀριστοφάν. Πλούτ. 77. κτλ.) τὸ ἦν ὅμως ἔμεινε πλέον εὔχρηστον καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου προσώπου.

Τὸ ἦν ἐλαμβάνετο καὶ ἀντὶ τοῦ ἦσαν (Ἡσίοδ. Θεογον. 321. Ἡρόδ. ε, 12), μάλιστα δὲ εἰς τὴν Δωρικὴν διάλεκτον.

Παρατατικός μέσος.

ἤμην (1)	ἤμεθον	ἤμεθα
ἦσο	ἦσθον	ἦσθε
ἦτο	ἤσθην	ἦντο.

Μέλλων.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἔσομαι	ἐσόμεθον	ἐσόμεθα
ἔσῃ	ἔσεσθον	ἔσεσθε
ἔσεται, ἢ ἔσται	ἔσεσθον	ἔσονται.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ἴσθι (2) ἔσο	ἔστον	ἔστε
ἔστω (3)	ἔστων	ἔστωσαν ἢ ἔστων.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

εἴην		εἴημεν (4)
εἴης	εἴητον	εἴητε
εἴη	εἰήτην	εἴησαν ἢ εἶεν

---

(1) Ὁ Παρατατικός οὗτος, ὁ μέλλων, καὶ τὸ προστακτικὸν ἔσο, λαμβάνονται ἀπὸ τὴν μέσην φωνὴν ἔομαι. (ὡς κεῖμαι ἐκ τοῦ κέομαι), Ἡ σημερινὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὸν ἐνεστῶτα τῆς μέσης φωνῆς, εἶμαι) ἀντὶ τοῦ εἰμί· ὁ Παρατατικὸς ἤμην, καὶ τὸ Προστακτικὸν ἔσο, εἶναι σπανιώτερα εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς· τὸ ἑνικὸν ά. πρόσωπον τοῦ Παρατατικοῦ τούτου εὑρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὸν ἄν. Ἀντὶ τοῦ ἦντο εἶναι εἰς τὸν Ὅμηρον εἴατο (Ὀδυσ. ύ, 106 · (Βλέπ. Σελ. 109, Σημ. 1).

(2) Τὸ εἶ, ἦσθα, ἔσται, ἴσθι, εἶναι εὔχρηστα.

(3) Ἤτω, ἀντὶ ἔστω, εὑρίσκεται σπανίως εἰς τοὺς παλαιοὺς συγγραφεῖς, (Πλάτ. Πολιτ. 6', Σελ. 215)· εἰς δὲ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν πολλάκις.

(4) Εἶμεν ἀντὶ εἴημεν εὑρίσκεται εἰς τὸν Πλάτωνα (Πολιτ. ή, Σελ. 213)· τὸ δὲ εἶεν εἶναι πλέον εὔχρηστον παρὰ τὸ εἴησαν. Τὸ εἶεν τοῦτο λαμβάνεται καὶ ἐπιρρηματικῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπιλέγομεν τὴν σήμερον εἰς τὴν ὁμιλίαν τὸ ἔστω, καὶ κοινότερον, τὸ ἂς ἦναι.

Μέλλων

ἐσοίμην	ἐσοίμεθον	ἐσοίμεθα
ἔσοιο	ἔσοισθον	ἔσοισθε
ἔσοιτο	ἐσοίσθην	ἔσοιντο

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ὦ		ὦμεν
ᾖς	ἦτον	ἦτε
ᾖ	ἦτον	ὦσι

ἈΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς . . . . εἶναι
Μέλλων . . . . ἔσεσθαι

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ὢν	ἡ οὖσα	τὸ ὂν
τοῦ ὄντος.	τῆς οὔσης	τοῦ ὄντος.

Μέλλων.

ὁ ἐσόμενος	ἡ ἐσομένη	τὸ ἐσόμενον
τοῦ ἐσομένου	τῆς ἐσομένης	τοῦ ἐσομένου.

ΕΙΜΙ (ὑπάγω)

Τοῦ ἀνωμάλου τούτου ῥήματος οἱ ἀκόλουθοι χρόνοι καὶ ἐγκλίσεις εἶναι μόνον εἰς χρῆσιν.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ενικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Εἶμι	—	ἴμεν
εἶς, ἢ εἶ	ἴτον	ἴτε
εἶσι	ἴτον	ἴασι (1).

(1) Ὁ ἐνεστὼς εἶμι λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντὶ τοῦ μέλλοντος, ἐλεύσομαι· τὸ δεύτερον πρόσωπον εἶ εἶναι συνηθέστερον εἰς τοὺς Ἀττικούς.

Παρατατικός

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ᾔειν καὶ ᾔϊα, ἢ ᾖα (1)	—	ᾔειμεν, ἢ ᾖμεν
ᾔεις	ᾔειτον	ᾔειτε - ᾖτε
ᾔει, ἢ ᾔειν	ᾐείτην	ᾔεισαν, ᾖσαν, καὶ ᾔεσαν.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

ἴθι, ἢ εἶ (2)	ἴτον	ἴτε
ἴτω	ἴτων	ἴτωσαν ἢ ἰόντων.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

ἴοιμι, ἢ ἰοίην	—	ἴοιμεν
ἴοις	ἴοιτον	ἴοιτε
ἴοι	ἰοίτην	ἴοιεν [3].

(1) Εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς εὑρίσκονται κατὰ σημασίαν παρατατικοῦ τὸ τρίτον ἑνικὸν ἴε ἢ ἴεν· τὸ δυϊκὸν ἴτην καὶ τὸ πληθυντ. ἴσαν, οἱ Γραμματικοὶ θεωροῦντες τὸ ἴε, ὡς β. ἀόριστον, ἀνεπλήρωσαν τὰ λοιπὰ, σχηματίσαντες β. ἀόριστον ἴον, ἴες, ἴε, κ.τ.λ. εἰς τὸν ὁποῖον ἀνάγουσι καὶ τὴν μετοχὴν ἰών. Διὰ δὲ τὸ ἴτην, καὶ τὸ ἴσαν, ἐμόρφωσαν τὸν παρατατικὸν εἶν, εἷς, εἶ, ἀνάλογον μὲ τῶν ἄλλων εἰς μι ῥημάτων, καθὼς, τίθημι, ἐτίθην, ης, η· ετον έτην, κ.τ.λ. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτος παρατατικὸς δὲν ἀπαντᾶται, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀνωτέρω σχηματισμοὶ ἴε, ἴτην, ἴσαν εὑρίσκονται κατὰ σημασίαν παρατατικοῦ, εἶναι εὐλογώτερον νὰ θεωρῶνται ὡς ἀνώμαλοι σχηματισμοὶ παρατατικοῦ, ὅστις ἐμπορεῖ, κατὰ τὴν ἔννοιαν, νὰ λαμβάνεται καὶ ἀντὶ ἀορίστου, καθὼς καὶ ἄλλοι Ὁμηρικοὶ παρατατικοί.

Τὸ ᾔϊα εἶναι Ἰωνικὸν (Ἡρόδ, δ.' 82· καὶ Ὅμηρ. Ὀδυσ. δ', 427· καὶ ἀλλαχοῦ) ἀντὶ τούτου ὁ Ὅμηρ· ἔχει καὶ ᾔιον (Ὀδυσ. κ, 274. 446)· καὶ εἰς τὸ πληθυντ. ᾔομεν (Ὀδυσ. κ', 570 λ.' 22). Εἰς τοὺς σχηματισμοὺς τούτους τὸ η φαίνεται ὡς αὔξησις ἀντὶ τοῦ ἴον, καθὼς καὶ ἠείδει ἀντὶ τοῦ ᾔδει ἐκ τοῦ εἴδω.

Οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὸ ᾖα ἐξαιρέτως εἰς τὸ ά. πρόσωπον, εἰς δὲ τὰ ἄλλα τὸ ᾔεις, κτλ. Λαμβάνεται δὲ καὶ τὸ ᾖα καὶ τὸ ᾔειν κατ' ἔννοιαν ποτὲ μὲν παρατατικοῦ, ποτὲ δὲ ἀορίστου.

(2) Εὑρίσκεται σπανίως.

(3) Ἡ εὐκτικὴ, ἡ ὑποτακτικὴ, καὶ ἡ μετοχὴ, σχηματίζονται ὡς ἐκ τοῦ ἴω κατὰ τὸν τύπον τῶν βαρυτόνων. Ὡς δὲ ἐκ τοῦ Εἴω σχηματίζουσι μέσον μέλλοντα εἴσομαι, καὶ ἀόριστον εἰσάμην· καὶ ἐκ τοῦ ἵημι, ἀπαρέμφατον ἰέναι, κατὰ ἀναλογίαν τοῦ τίθημι· κτλ.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

ἴω		ἴωμεν
ἴῃς	ἴητον	ἴητε
ἴῃ	ἴητον	ἴωσι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ. ἰέναι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ἰὼν	ἡ ἰοῦσα	τὸ ἰὸν
τοῦ ἰόντος	τῆς ἰούσης	τοῦ ἰόντος.

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΙΜΙ. (1)

Ἐνεστώς.

Ἑνικός	Δυϊκός.	Πληθυντικός
ἵεμαι	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσαι	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵεται	ἵεσθον	ἵενται.

Παρατατικός.

ἱέμην	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσο	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵετο	ἱέσθην	ἵεντο

Μέλλων.

εἴσομαι.

---

(1) Χρόνοι τινὲς ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὴν μέσην φωνήν· εἰς τὸν ἐνεστῶτα κατὰ ἑνικὸν ἀριθμὸν, ἵεμαι, ἵεσαι, ἵεται (Ξενοφ. Κυροπ. ζ', 3,15. Πλάτ. Φαίδρ. Σελ. 300). κατὰ πληθυντ. ἱέμεθα (ἱέμεσθα Σοφοκλ. Ἀντιγ. 432), ἵεσθε, ἵενται (Ξενοφ. Ἀναβ. ἑ, 7,24). Εἰς τὸν παρατατ. ἱέμην (Ἀριστοφ. ἱππ. 625), ἵεσο, ἵετο (Ἡρόδ. θ' 78)· τρίτου πληθυντ. ἵεντο (Ξενοφ. Ἀναβ. δ', 2, 7. ἑ, 2, 8)· εἰς τὸ ἀπαρέμφ. ἵεσθαι (Ἡρόδ. ς', 134· Ξενοφ. Ἀναβ. γ', 4,41. ἑ, 7,25).

Εἰς τὸν ά. ἀόριστον, εἰσάμην (Ἰλ. δ', 138. ἑ, 538), ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὸν εἰσάμην (Ἰλ. μ', 103) ἐκ τοῦ εἴδω· καὶ εἰς τὸν μέλλοντα, εἴσομαι (Ἰλ, ξ', 8), τὸν ὁποῖον ὁμοίως δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὸν μέλλοντα εἴσομαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἴδω.

'Αόριστος.

εἰσάμην.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

ἵεσθαι.

ΙΗΜΙ [πέμπω].

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

'Ενεστώς.

ἵημι (1)		ἵεμεν
ἵης	ἵετον	ἵετε
ησι	ἵετον	ἱᾶσι, ἢ ἱεῖσι, ἐκ τοῦ ἱέασι.

(1) Κλίνεται σχεδὸν ὡς τὸ τίθημι, καὶ λαμβάνεται σύνθετον μὲ προθέσεις. Τὸ σύνθετον ἀφίημι λαμβάνει σύχνὰ τὴν αὔξησιν ἔξωθεν, καθὼς, ἠφίει (Θουκυδ. β', 49), ἠφίεσαν (Δημοσθ. Σελ. 540).

Χωριστὰ ἀπὸ τὸν παρακείμενον εἶκα τοῦ ῥήματος τούτου, ἀπαντᾶται καὶ ἄλλος, πλὴν μόνον εἰς τὴν νέαν Διαθήκην, ἔωκα, ἀφέωκα (ὅθεν ὁ παθητικὸς ἀφέωνται) κατὰ παρένθεσιν τοῦ ω.

Εἰς τὸ πληθυντικὸν τοῦ β.' ἀορίστου ἀντὶ ἄφεμεν, ἄφετε, ἄφεσαν, οἱ 'Αττικοὶ λέγουσι κοινότερον ἀφεῖμεν, ἀφεῖτε, ἀφεῖσαν, καθὼς, ἀνεῖμεν ('Αριστοφ. σφ. 572. Θουκυδ. ά, 76, κτλ.

Οἱ κανονικοὶ σχηματισμοὶ ἄνεσαν, ἀνέσαντες, ἀπαντῶνται εἰς τὸν 'Ομηρον ('Ιλ. φ', 537. ύ, 657).

'Ο ἀπαρεμφατ. ἀόρ, β', εἶναι, ἀπαντᾶται ἐνίοτε σύνθετος

'Ο παθητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος τοῦ ἵημι λαμβάνει καὶ αὔξησιν τοῦ ι εἰς τὰ σύνθετα καὶ τότε ὁ μέσος ἀόρ. β.' γίνεται ὅμοιος μὲ παθητικὸν ὑπερσυντελικὸν, καὶ μὲ μέσον ἀόρ. β. τῆς εὐκτικῆς. 'Αόρ. ά. παρείθη ('Ιλ. ψ, 868)· μετείθη ('Ηρόδ. ά, 114)· ἀπείθη (ὁ αὐτ. ζ, 122· ἀφείθη (Δημοσθ. Σεβ. 1209. Λυσ. Σ. 496). Μέσ. 'Αόριστ. β. ἐφεῖτο (Αἰσχύλ. Προμ. 4. 'Αριστοφ. ΣΦ, 242)· Προεῖντο (Δημοσθ. Σελ. 258). προεῖτο (ὁ αὐτ. Σελ. 264)· προεῖσθε (ὁ αὐτ. Σελ. 59)· προείμεθα (ὁ αὐτ. Σελ. 60).

Παθητητικ. παρακείμενος τῆς Προστακτικῆς, μεθεῖσθον ('Αριστοφ. Βατρ. 1427)· μεθείσθω ('Ηρόδ. δ', 98)· μεμετιμένος (ἐκ τοῦ μετίω· 'Ιωνικ. ἀντὶ μεθίω), ἀντὶ τοῦ μεθειμένος.

Παρατατικός.

ἵην, καὶ ἵουν [ἐκ τοῦ ἕω] [1] σύνθετ. ἀφίουν ἢ ἠφίουν

τὸ τρίτον πληθυντικὸν, ἵεσαν· σύνθετ. ἀφίεσαν

Μέλλων . . . . . . ἥσω

Παρακείμενος . . εἷκα

Ὑπερσυντελικός . εἵκειν

Ἀόριστος ά. . . ἧκα· ὅθεν Ἰωνικ. ἕηκα.

Ἀόριστος β.'

ἧν [2]· τὸ πληθυντικὸν, ἕμεν, ἕτε, ἕσαν· ἢ εἷμεν, εἷτε, εἷσαν.

Μέλλων ά.

ἥσω		ἥσομεν
ἥσεις	ἥσετον	ἥσετε
ἥσει	ἥσετον	ἥσουσι.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ἵεθι, ἢ ἴθι	ἵετον	ἵετε
ἱέτω	ἱέτων	ἱέτωσαν.

Ἀόριστος. β.'

ἕς	ἕτον	ἕτε
ἕτω	ἕτων	ἕτωσαν.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

εἵην		εἵημεν, καὶ	εἷμεν
εἵης	εἵητον	εἵητε	εἷτε
εἵη	εἱήτην	εἵησαν	εἷεν.

(1) Ἐκ τοῦ θέματος ἱέω σχηματίζουσι καὶ τὸ προστακτικὸν ἵει· εἶναι ὅμως οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι μεταγενέστεροι· ὁποῖος καὶ ὁ παρακείμενος ἀφέωνται ἐκ τοῦ ἕωκα, τὸ ὁποῖον κάμνουσιν ἐκ τοῦ εἷκα, κατὰ παρένθεσιν τοῦ ω καὶ ἀποβολὴν τοῦ ι.

(2) Εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν εἶναι ἄχρηστος· ὅθεν ἀντὶ τούτου μεταχειρίζονται τὰ ἑνικὰ τοῦ ά. Ἀορίστου.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ἱῶ		ἱῶμεν
ἱῇς	ἱῆτον	ἱῆτε
ἱῇ	ἱῆτον	ἱῶσι.

Ἀόριστος. β.′

ὧ		ὧμεν
ἧς	ἧτον	ἧτε
ἧ	ἧτον	ὧσι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς. . . . . . . ἱέναι

Ἀόριστος β.′ . . . . . εἷναι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ἱεὶς	ἡ ἱεῖσα	τὸ ἱὲν
τοῦ ἱέντος	τῆς ἱείσης	τοῦ ἱέντος.

Ἀόριστος β.′

ὁ εἷς	ἡ εἷσα	τὸ ἓν
τοῦ ἕντος	τῆς εἵσης	τοῦ ἕντος.

Παθητικὴ φωνὴ τοῦ ΙΗΜΙ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἵεμαι	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσαι	ἵεσθον	ἵεσθον
ἵεται	ἵεσθον	ἵενται.

Παρατατικός.

ἱέμην	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσο	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵετο	ἱέσθην	ἵεντο

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
εἶμαι	εἴμεθον	εἴμεθα
εἶσαι	εἶσθον	εἶσθε
εἶται	εἶσθον	εἶνται.

Ὑπερσυντελικός . . εἵμην

Ἀόριστος ά. . . . . . ἕθην, ἢ εἴθην.

Μέλλων . . . . . ἑθήσομαι.

Μέσ. Ἀόρ. ά. . . . . ἡκάμην.

Μέσ. Ἀόρ. β'. . . . . ἕμην, ἢ εἵμην.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Παρακείμενος.

εἶσο, εἴσθω, κ.τ.λ.

Μέσ. Ἀόρ. β'. οὗ, ἕσθω, κ.τ.λ.

ΕΥΚΤΙΚΗ.

Οἱ χρόνοι τῆς Εὐκτικῆς δύνανται νὰ σχηματίζωνται ὡς εἰς τὸ τίθεμαι. Οἱ Ἀττικοὶ ὅμως σχηματίζουσι τὸν ἐνεστῶτα ὡς εἰς τὰ βαρύτονα, ἱοίμην, ἵοιο, ἵοιτο. κτλ.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Μέσ. Ἀόρ. β'. ὧμαι, ᾗ, ἧται· ὅθεν πρόωμαι, κτλ.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς. . . . . . . ἵεσθαι.

Παρακείμενος . . . εἶσθαι

Ἀόριστος . . . . . . ἑθῆναι.

Μέλλων. . . . . . . ἑθήσεσθαι

Μέσ. Ἀόρ. β'. . . . ἕσθαι

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς. . . . . . . ὁ ἱέμενος.

Παρακείμενος . . . ὁ εἱμένος.

Ἀόριστος . . . . . . ὁ ἑθείς.

Μέλλων . . . . . . ὁ ἑθησόμενος.

Μέσ. Ἀόρ. β'. . . . . . ὁ ἕμενος.

ΗΜΑΙ (ἐκ τοῦ ἕω). (1)

Ἐνεστώς.

Ἧμαι	ἥμεθον	ἥμεθα
ἧσαι	ἧσθον	ἧσθε
ἧται, ἢ ἧσται	ἧσθον	ἧνται.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἥμην	ἥμεθον	ἥμεθα
ἧσο	ἧσθον	ἧσθε
ἧτο, ἢ ἧστο	ἥσθην	ἧντο

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

ἧσο	ἧσθον	ἧσθε
ἥσθω	ἥσθων	ἥσθωσαν.

---

(1) Κατὰ σημασίαν ἐνεργητικὴν, καθίζω τινὰ, ἐγείρω οἰκοδομὴν, ἀπαντᾶται εἰς τὸν ά. ἀόριστον, καθὼς, εἷσα (Ἰλ. δ', 392· Ἰλ. ζ', 189), καὶ εἰς τὴν μετοχὴν, ἕσας (Ὀδυσ. ζ, 280)· μέσος ἀόριστος, εἰσάμην, καὶ μέλλων εἴσομαι ἐκ τοῦ εἴω (Ἀπολλ. Ῥ. 6', 807) Οἱ Ἀττικοὶ ἔκαμναν ἐπέκτασιν τοῦ ε, διπλασιάζοντες τὸ σ, ἐσσάμενος (Θουκ. γ', 58) πλὴν καὶ τοῦτο ἀρχῆθεν ἦτον Ἰωνικόν· ἔσσε, ἐκάθισε λέγει ὁ Ἡσύχιος.

Ἐκ τοῦ ἕω γίνεται ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἧμαι ἀντὶ εἷμαι, λαμβανόμενος κατὰ σημασίαν ἐνεστῶτος, καθὼς, κάθημαι (Ξενοφ. Κυρ. ζ', 315). ἕαται Ἰωνικ. ἀντὶ ἧνται, καθὼς, κατέαται (Ἡρόδοτ. ά, 199, κτλ.) καὶ ποιητ. εἵαται (Ἰλ. 6', 137), καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ἕατο καὶ εἵατο (Ἰλ. γ', 149. κτλ.) ἀντὶ ἧντο· τὸ προστακτικὸν ἧσο (Ἰλ. 6', 200. κτλ). ἡ μετοχὴ ἥμενος, προπαροξυτόνως (ἀντὶ ἡμένος) διὰ τὴν σημασίαν τοῦ ἐνεστῶτος.

Τὸ σύνθετον κάθημαι εἶναι κοινότερον, εἰς τὴν εὐκτικὴν, ὡς εἰς τὰ βαρύτονα, καθοίμην (Ἀριστοφ. Λυσ. 149. Βατρ. 919). ὑποτακτ. κάθωμαι (Εὐριπ. Ἑλ. 1093. Δημοσθ. Φιλιπ. ά, Σελ. 53). παρατατικ. ἐκαθήμην· ἐκάθητο (Αἰσχίν. Σ. 267), καὶ ἀναυξήτως, καθήμην, τὸ γ.' πρόσ, καθῆστο· τὸ κάθη 6'. πρόσωπ. τοῦ ἐνεστ· καὶ τὸ προστακτ. κάθου εἶναι μεταγενεστέρων συγγραφέων·

Εἰς τὴν σημασίαν τοῦ καθίζειν ἑαυτὸν λέγουσι κατ' ἐνεστ. παρατατ. καὶ μελλ. καθέζομαι, ἐκαθεζόμην, καθεδοῦμαι.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ.

Ἐνεστώς. . . . . . . ἧσθαι,

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς.

ὁ ἥμενος — ἡ ἡμένη — τὸ ἥμενον.

ΕΙΜΑΙ (ἐνδύομαι).

Ἐνεστὼς καὶ Παρακείμενος

Εἶμαι (1) καὶ ἕσμαι,		
εἶσαι	— —	εἶνται.
εἶται, ἢ εἶσται		

Ὑπερσυντελικός.

εἵμην καὶ ἕσμην	-	
εἶσο, ἢ ἕσσο	— —	εἶντο.
εἶστο, ἕεστο, ἢ ἕστο		

ΚΕΙΜΑΙ.

ὉΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Κεῖμαι (2)	κείμεθον	κείμεθα
κεῖσαι	κεῖσθον	κεῖσθε
κεῖται	κεῖσθον	κεῖνται

---

(1) Καὶ οὗτος παθητικὸς παρακείμενος τοῦ ἕω, τοῦ ὁποίου εὔχρηστοι χρόνοι εἰς τοὺς ποιητὰς εἶναι ὁ μέλλων ἕσω, καὶ ἕσσω· ὁ ἀόριστος ἕσσα· ὁ μέσος ἀόριστος ἑσσάμην. Γράφεται δὲ ὁ παρακείμενος εἶμαι διὰ διφθόγγου πρὸς διαφορὰν τοῦ ἧμαι. Εἰς τὸν πεζὸν ὅμως λόγον εἶναι εὔχρηστον τὸ σύνθετον ἀμφιέννυμι· ἀμφιέσομαι (Ξενοφ. Ἀπομν. ά, 6,2)· ἀμφιῶ Ἀττικ. ἐκ τοῦ ἀμφιέσω (Ἀριστοφ. Ἱππ. 887). ἀόρ. ἠμφίεσα (Ξενοφ. Κυροπ. ά, 3,17). παθητικ. παρακ. ἠμφίεσμαι, ἠμφίεσαι (Ξενοφ. Ἀπομν. ά, 6,2)· μετοχ. ἐπιειμένος (Ἰλ. ί. 372) καὶ μέσ. ἀόρ. ά. ἐπιέσασθαι, χωρὶς ἔκθλιψιν τοῦ ι.

(2) Ἐκ τοῦ κέω, ὅθεν κέομαι, καὶ κεῖμαι, καθὼς δεῖν καὶ πλεῖν Ἀττικῶς, ἀντὶ δέον, πλέον. Ὁ ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς εὑρίσκεται ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς· κλίνεται δὲ ὡς παρακείμενος· τὸ κείω καὶ κέω εἰς τὸν Ὅμηρον ἔχει σημασίαν μέλλοντος.

Παρατατικός.

ἐκείμην	ἐκείμεθον	ἐκείμεθα
ἔκεισο	ἔκεισθον	ἔκεισθε
ἔκειτο	ἐκείσθην	ἔκειντο.

Μέλλων. (ά.)

κείσομαι	κεισόμεθον	κεισόμεθα
κείσῃ	κείσεσθον	κείσεσθε
κείσεται	κείσεσθον	κείσονται.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

κεῖσο	κεῖσθον	κεῖσθε
κείσθω	κείσθων	κείσθωσαν.

ΕΥΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς.

κεοίμην	κεοίμεθον	κεοίμεθα
κέοιο	κέοισθον	κέοισθε
κέοιτο	κεοίσθην	κέοιντο

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς. κέωμαι κτλ.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστώς. κεῖσθαι.

ΜΕΤΟΧΗ.

Ἐνεστώς. . . ὁ κείμενος.

ΦΗΜΙ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Φημὶ (1)	—	φαμὲν
φὴς	φατὸν	φατὲ
φησὶ	φατὸν	φασί

(1) Φημὶ καὶ Δωρικῶς φαμὶ (ἐκ τοῦ φάω). κλίνεται καθὼς τὸ ἵστημι· δὲν εἶναι ὅμως εἰς χρῆσιν καθ' ὅλους τοὺς χρόνους, ὅσοι ἠμποροῦσιν ἐξ

Παρατατικός.

ἔφην	—	ἔφαμεν
ἔφης, ἧ, ἔφησθα	ἔφατον	ἔφατε
ἔφη	ἐφάτην	ἔφασαν.

Μέλλων, φήσω. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ. φάθι.
Ἀόριστ. ἔφησα. ΕΥΚΤΙΚΗ, φαίην· καὶ πληθυντικῶς φαῖμεν, φαῖτε, φαῖεν, ἀντὶ φαίημεν κτλ.
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ, φῶ, φῇς, φῇ. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ φάναι.

Καὶ εἰς τὴν μέσην φωνὴν, Ἀόρ. β΄. ἐφάμην. Ἀπαρ. φάσθαι. Μετοχ. φάμενος. (2)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ.

Ἓξ εἶναι μονοσύλλαβοι, ἐν, εἰς, ἐξ, συν, πρὸς, πρό. Δώδεκα δισύλλαβοι· ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀν-

---

ἀναλογίας νὰ σχηματισθῶσιν· οὐδὲ καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ ἀριθμοὺς τοῦ αὐτοῦ χρόνου.

Φὴς δεύτερον πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος φαίνεται καταλληλότερον χωρὶς ὑπογεγραμένου, ἀναλόγως μὲ τὸ ἵστης.

Ὁ παρατατικὸς ἔφην λαμβάνεται συνήθως ἀντὶ ἀορίστου, καθὼς καὶ τὸ ἀπαρέμφατον φάναι. συνειθίζεται νὰ τίθεται κατόπιν μιᾶς ἢ πλειοτέρων λέξεων τοῦ λαλοῦντος, καθὼς τὴν σήμερον τὸ, εἶπεν ἀκόμη καὶ ὅταν προηγῆται εἰς τὸν λόγον ἄλλη λέξις ταυτόσημος (Ξενοφ. Κυροπ. γ, 1,8, ἑ, 4, 33). εἰς ταύτην δὲ τὴν περίστασιν συνειθίζουσι νὰ ἀφαιρῶσι τὸ φ, λέγοντες, ἦν δ. ἐγὼ, ἦ δ. ὅς, ἀντὶ ἔφην δ' ἐγὼ, ἔφη δ' αὐτός.

Παρατηρεῖται ἀκόμη ὅτι τὸ φημὶ, χωριστὰ ἀπὸ τὴν γενικὴν σημασίαν τοῦ λέγω, λαμβάνεται ἰδιαιτέρως καὶ ἀντὶ τοῦ ὁμολογῶ, καὶ ἀντὶ τοῦ προφασίζομαι, κατὰ τὴν πρώτην ἔννοιαν οἱ δόκιμοι Ἀττικοὶ συγγραφεῖς μεταχειρίζονται τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατ· κατὰ δὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ προφασίζομαι, τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον, φήσω, ἔφησα, καὶ τὸν παρατατικὸν τοῦ φάσκω, καὶ τὸν ἐνεστῶτα τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ.

(2) Εἰς τὴν προστακτικὴν, εὑρίσκεται φάο Ὀδυσ. π. 168). φάσθε (Ἰλ. 1422). καὶ εἰς τὸ παθητικὸν, πέφαται, πεφάσθω, πεφασμένος.

τὶ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ὑπέρ.

Μία τρισύλλαβος, ἕνεκα, καὶ πρὸ φωνήεντος ἕνεκεν.

Συντάσσονται δὲ,

ἐξ, ἀντὶ, ἀπὸ, πρὸ, ἕνεκα. μὲ γενικήν.

ἐν, σὺν . . . . . μὲ δοτικήν.

εἰς, ἀνὰ . . . . . μὲ αἰτιατικήν.

διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ . . μὲ γενικὴν καὶ αἰτιατικήν.

πρὸς, παρὰ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ὑπὸ καὶ μὲ τὰς τρεῖς πτώσεις.

Οἱ ποιηταὶ συντάσσουσι καὶ μὲ δοτικὴν τὴν ἀνὰ, καὶ μετά.

Εἶναι καί τινα ἐπιῤῥήματα, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ προθέσεις, καὶ συντάσσονται πολλάκις ὡς ἐκεῖναι, καὶ διὰ τοῦτο συναριθμοῦνται εἰς τὰς προθέσεις· τὰ τοπικὰ μὲ γενικὴν, ὁποῖα τὰ, ἔνδον, καὶ ἐντὸς, ἐκ τῆς ἐν· ἔσω, καὶ εἴσω, ἐκ τῆς εἰς· ἔξω, καὶ ἐκτὸς, ἐκ τῆς ἐξ· πρόσω, πρόσσω ποιητικῶς, πρόσθεν, καὶ πόῤῥω, ἐκ τῆς πρό· ἄνω, καὶ ἄνωθεν, ἐκ τῆς ἀνά· κάτω, καὶ κάτωθεν, ἐκ τῆς κατά· μεταξὺ, ἐκ τῆς μετά· πάρεξ, καὶ παρεκτὸς, ἐκ τῆς παρά· ἀντικρὺ, ἐκ τῆς ἀντί· ὀπίσω, ἐκ τῆς ἐπὶ κατὰ τροπὴν τοῦ ε εἰς ο· πέριξ, ἐκ τῆς περί· ἀμφὶς, ἐκ τῆς ἀμφί· ἄποθεν, ἐκ τῆς ἀπό· ὕπαιθα, παρὰ ποιηταῖς, ἐκ τῆς ὑπαὶ, ὑπό· ἄπο, καὶ ἄποθεν, ἐκ τῆς ἀπό· ὕπερθεν, ἐκ τῆς ὑπέρ.

Μὲ γενικὴν συντάσσονται καὶ τὰ ἀκόλουθα, σημαίνοντα χωρισμὸν, ἐξαίρεσιν, ἢ διαίρεσιν· ἄτερ, ἄνευ, πλὴν, τῆλε, χωρίς· καὶ τὰ σημαίνοντα ἔκτασιν ἕως ὁρίου τινὸς, ἄχρι, μέχρι, ὡς, ἕως.

Εἶναι καὶ μόρια τινὰ προθετικὰ, τὰ ὁποῖα συντιθέμενα μὲ τὰς λέξεις, δίδουσιν εἰς αὐτὰς διαφόρους σημασίας.

Τὸ α, νη, (ἐκ τοῦ ἄνευ), σημαίνουσιν στέρησιν, ὡς, ἄφθονος, ἄνυδρος (1), νηλεής· ἢ ἐλάττωσιν, ὡς, ἀκνημος.

---

(1) Ὅταν ἡ λέξις, μὲ τὴν ὁποίαν συντίθεται τὸ ἄνευ, ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, τότε ὡς ἐπιτοπλεῖστον λαμβάνεται ἐξ αὐτοῦ τὸ μέρος αν, ὡς, ἀνάλγητος, ἀνενδεὴς, ἄνισος, κτλ. ἐνίοτε μόνον τὸ α, ὡς ἄϊσος, ἄϊστος, ἀηδὴς, ἀήθης, ἄηχος, ἀεικής Ἄλλοτε ἡ λήγουσα τοῦ ἄνευ συναιρεῖται μὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς λέξεως, ὡς, ἀνηλεὴς, ἀνηλεγὴς, ἀνήλατος, ἀνώδυ-

Τὸ α, αὔξησιν (ἴσως ἐκ τοῦ ἄγαν), ὡς, ἄβρομος (Ἰλ. ν΄. 41).

Τὸ α, ἕνωσιν, ὁμοῦ, ὡς, ἄλοχος, ἀγάστωρ, ἀντὶ ὁμόλοχος, ὁμογάστωρ.

Τὰ ἀκόλουθα φανερόνουσιν αὔξησιν, ἐπίτασιν.

ΑΡΙ, καὶ ΕΡΙ, ὡς ἀρίδηλος, ἐριαύχην.

ΒΟΥ, ἢ ΒΟ, ἐκ τοῦ βοῦς, ὡς, βουχανδής, βοῶπις.

ΒΡΙ, ἐκ τοῦ βρίθω, ἢ βριθὺς, ὡς, βριήπυος.

ΔΑ, καὶ ΖΑ, ὡς δαφοινὸς, ζάπλουτος (πιθανῶς ἐκ τῆς διά).

ΛΑ, ὡς, λάμαχος.

Τὸ ΔΥΣ σημαίνει δυσκολίαν καὶ κακότητα, ὡς, δύσπνοια, δύσβατος, δυσάγωγος, δυσδαίμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ.

Τὰ ἐπιῤῥήματα φανερόνουσι διαφόρους περιστάσεις τῆς σημασίας τῶν ῥημάτων, καὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐπιθέτων, ἤγουν,

Χρόνον . . νῦν, χθὲς, πέρυσι, πάλαι, κτλ.
Τόπον . . ἄνω, κάτω, ἔξω, ἔνδον, ἐνταῦθα, ἐκεῖ.
Τρόπον . . καλῶς, ἑλληνιστὶ, αὐτοψεὶ, σωρηδόν.
Ποσότητα . ἅπαξ, δὶς, τρὶς, τετράκις, πολλάκις.
Τάξιν . . ἑξῆς, ἐφεξῆς, ἔπειτα.
Σύγκρισιν, ἢ σχετικὴν ἐπίτασιν, ἢ ἐλάττωσιν. . . μᾶλλον, ἧττον.
Ἐπίτασιν . λίαν, ἄγαν, σφόδρα.

νος, ἀνώνυμος, ἀνώμαλος, ἐκ τοῦ, ἔλεος, ἐλέγω, ἐλατὸς, ὀδύνη, ὄνομα, ὁμαλός· καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτην ἀποβάλλεται πολλάκις τὸ α, ὅθεν νηλεγὴς, νηλεὴς, νώδυνος, νώνυμος.

Ὅταν δὲ ἡ λέξεις ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον, τότε λαμβάνεται τὸ α, ὡς, ἄβουλος, ἀμαθὴς, ἄδοξος, κτλ. ἐνίοτε εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ α τὸ ἐκ συναιρέσεως γινόμενον νη, ὡς νηπενθὴς, νηπαθὴς, νήπαυστος.

Ὅρκον . .	νή, μά, ναὶ μά, οὐ μά.
Ἄρνησιν .	οὔ.
Ἀπαγόρευσιν.	μή.
Ἐξήγησιν . .	ἤγουν, ἤτοι.
Βεβαίωσιν . .	ναί, δήπουθεν.
Ἐξαίρεσιν .	ἄνευ, χωρίς.
Ἄθροισιν . .	ἅμα, ὁμοῦ, συλλήβδην.
Δεῖξιν . . .	ἰδού.
Ὁμοίωσιν . .	ὡς, ὥσπερ, οὕτω.
Εἰκασμὸν . .	ἴσως, τάχα.
Εὐχήν. . .	εἴθε, ὄφειλον.
Αἰσθηματικά.	ὦ! βαβαί! φεῦ! εὐοῖ! ἰού! οἴ!

Εἶναι καὶ ἄλλα ἐπιῤῥήματα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὰ τοπικὰ, χρονικὰ, ἢ τροπικά· ὀνομάζονται ὅμως ἰδιαιτέρως ἐρωτηματικὰ, διότι τὰ μεταχειρίζονται ἐρωτῶντες· ἀόριστα, διὰ τὴν ἀπροσδιόριστον σημασίαν των· ἀναφορικὰ, διότι ἀναφέρουσιν εἰς μνήμην τὴν περίστασιν.

Ἐρωτημ.	Ἀόριςα (1)	Δεικτικά.	Ἀναφορικά.	
			Ἁπλᾶ.	Σύνθετα.
πότε;	ποτε	τότε	ὅτε	ὁπότε
ποῦ;	που	ἐνθάδε, ἐνταῦθα	οὗ	ὅπου
ποῖ;	ποι		οἷ	ὅποι
πόθεν;	ποθεν	ἔνθεν, ἐνθένδε	ὅθεν	ὁπόθεν
πῶς;	πως	ὧς, ὧδε, οὕτως	ὡς	ὅπως
πῇ;	πή	τῇ, τῇδε, ταύτῃ	ᾗ	ὅπῃ
πηνίκα;		τηνίκα, τηνικάδε.	ἡνίκα.	ὁπηνίκα.

Ὡς ἐπιῤῥήματα τοπικὰ λαμβάνονται καὶ αἱ πληθυντικαὶ δοτικαὶ τῶν ὀνομάτων πολλῶν πόλεων· καὶ ἐὰν μὲν ἡ λήγουσα τῆς δοτικῆς ἦναι μὲ σύμφωνον, τρέπεται εἰς ΗΣΙ· ὡς, Ἀθήναις, Ἀθήνησι, ἐὰν δὲ χωρὶς σύμφωνον, εἰς ΑΣΙ· ὡς, Πλαταιαῖς, Πλαταιᾶσι.

1) Ταῦτα λαμβάνονται ἐγκλιτικῶς (Βλ. περὶ ἐγκλιτικῶν.).

Ἄλλα πάλιν ὀνόματα λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν ΟΙ, ἥτις φαίνεται κυρίως ἀρχαία πτῶσις δοτικὴ ἑνικὴ, ὡς πυθοῖ (ἡ ὀνομαστικὴ, Πυθώ)· διεδόθη ὅμως καὶ εἰς ἄλλης κλίσεως καὶ ἀριθμοῦ ὀνόματα, ὡς, Ἰσθμοῖ, μεγαροῖ, οἶκοι.

Πολλὰ ὁμοίως ὀνόματα λαμβάνουσι τὴν εἰς ΘΕΝ κατάληξιν, διὰ νὰ φανερόνωσι τὴν ἀπὸ τόπου γινομένην κίνησιν· ὡς, ἄλλος, ἄλλοθεν· οὐρανὸς, οὐρανόθεν· κτλ. ἢ τὴν εἰς ΘΙ, ΧΟΥ, ΧΗ, διὰ νὰ φανερόνωσι τὸ ἐντὸς τόπου· τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ ἀπροσδιόριστα, ἄλλος, πᾶς, ἕκαστος, πολύς· ὅθεν, ἄλλοθι, ἀλλαχοῦ, ἀλλαχῇ· κ.τ.λ. ἢ τὴν εἰς ΣΕ, ΔΕ, διὰ τὴν εἰς τόπον γινομένην κίνησιν· ὡς, οὐρανόνδε, οὐρανόσε, οἴκαδε, Ἀθήναζε, Θήβαζε (ἐκ τοῦ Ἀθήνας δε, Θήβας δε· Σελ. 31). Ὀλυμπίαζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ.′

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ.

Οἱ σύνδεσμοι λαμβάνουσιν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν κατὰ τὴν δύναμιν ἢ χρείαν, τὴν ὁποίαν ὁ λόγος λαμβάνει ἀπὸ αὐτούς· λέγονται λοιπὸν

Συμπλεκτικοὶ, μὲν, δὲ, τε, καί· διότι συμπλέκουσιν ὁμοῦ καὶ λέξεις, καὶ προτάσεις.

Διαζευκτικοὶ, ἤτοι, ἢ, εἴτε, ἄντε· διότι διαχωρίζουσι τὰ πράγματα.

Ὑποθετικοὶ, εἰ, εἴπερ, ἐὰν, ἤν· διότι λαμβάνονται εἰς τὰ ὑποτιθέμενα.

Αἰτιολογικοὶ, ἵνα, ὄφρα, ὅπως, γὰρ, ὅτι, ὡς, ἐπεὶ, ἐπειδή· διότι αὐτοὺς μεταχειρίζονται, ὅταν λέγωσι τὴν αἰτίαν, ἢ τὸν σκοπὸν τινὸς πράγματος.

Συλλογιστικοὶ, ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν· διότι τοὺς μεταχειρίζονται εἰς τὰ συμπεράσματα τῶν συλλογισμῶν καὶ κρίσεων.

Ἐναντιωματικοὶ, ἀλλὰ, καίτοι, καίπερ, εἰκαὶ, ὅμως· διότι εἶναι εὔχρηστοι, ὅταν φέρωμεν λόγον ἐναντίον εἰς ἄλλον.

Ἀποῤῥηματικοὶ, ἆρα, ἦ, εἶτα, μή.

Δυνητικὸς, ἄν· διότι φανερόνει τὰ λεγόμενα ὅτι ἠδύναντο, ἢ δύνανται νὰ γείνωσι.

Ἐλαττωτικοὶ, γοῦν, γε· διότι σμικρύνουσι καὶ περιορίζουσι τὰ λεγόμενα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Σημείων.

ΌΤΑΝ γράφωμεν, μεταχειριζόμεθα σημεῖά τινά, διὰ νὰ μὴ συγχέεται τὸ νόημα τοῦ λόγου. Τὰ σημεῖα ταῦτα γράφονται καὶ ὀνομάζονται οὕτω,

, κόμμα, ἢ ὑποστιγμή.
· κῶλον, ἢ ἄνω στιγμή.
. τελεία στιγμή.
; ἐρωτηματικόν.
! ἐπιφωνηματικόν.
¨ - δια ρετικά.
' ἀπόστροφος.
, ὑποδιαστολή.
( ) παρένθεσις.

Μεταχειριζόμεθα τὸ κόμμα, ὅταν κόπτωμεν τὴν σειρὰν τοῦ λόγου, καὶ διορίζωμεν ποῦ πρέπει νὰ λάβῃ ἀνάπαυσιν τινὰ ἡ φωνή, εἰς τρόπον ὅμως ὥστε νὰ μὴ προξενῆται σύγχυσις καὶ ἀσάφεια· ὡς, » Μάλις' ἂν εὐδοκιμοίης, εἰ φαίνοιο ταῦτα μὴ πράτ-» των, ἃ τοῖς ἄλλοις ἂν πράττουσιν ἐπιτιμῴης».

Τὸ κῶλον, ὅπου ἡ ἀνάπαυσις τῆς φωνῆς πρέπει νὰ γίνεται μακροτέρα· τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ εἰς νοήματα τέλεια μὲν καθ' ἑαυτά, συνεχόμενα ὅμως μὲ ἄλλα διὰ πλειοτέραν σαφήνειαν, ἢ ἄλλην τινὰ χρείαν ὡς, « Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ » τύχη, καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

Τὴν τελείαν, ὅπου τὸ νόημα εἶναι τέλειον, καὶ ἡ φωνὴ πρέπει νὰ κάμῃ στάσιν τελείαν.

Τὸ ἐρωτηματικὸν, ὅταν ἐρωτῶμεν.

Τὸ ἐπιφωνηματικὸν σημεῖον βάλλεται εἰς τὸ τέλος λόγου ἢ λέξεως, ὅταν φανερόνωσι θαυμασμὸν, χαρὰν, λύπην, ἢ ἄλλο τι δυνατὸν αἴσθημα τῆς ψυχῆς.

Τὸ διαιρετικὸν βάλλεται ἐπάνω εἰς φωνῆεν, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ προηγούμενόν του ἐμπορεῖ νὰ κάμνῃ δίφθογγον, ἐνῷ αὐτὸ εἶναι χωριστὴ συλλαβὴ τῆς λέξεως, ὡς, ἄϋλος, ἀΐδιος, ἀϋτή. τὸ δὲ-ὅταν ἡ λέξις δὲν τελειόνει εἰς τὸν αὐτὸν στίχον ἀλλὰ μία ἢ πλειότεραι συλλαβαὶ αὐτῆς μεταφέρωνται εἰς τὸν ἀκόλουθον.

Ἡ ἀπόστροφος ἐπάνωθεν συμφώνου ληκτικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπέβαλε τὸ φωνῆεν του, ὡς, παρ' ἐμοῦ.

Ἡ ὑποδιαστολὴ βάλλεται μεταξὺ εἰς δύο μέρη λόγου, τὰ ὁποῖα χωρὶς τὸ σημεῖον τοῦτο, συγχέονται μὲ ἄλλην τινὰ λέξιν· ὡς, ὅ,τι, ὅ,τε, τό,τε (1).

Τέλος πάντων μεταχειριζόμεθα τὴν παρένθεσιν, διὰ νὰ περικλείωμεν ἀναγκαίαν τινὰ, ἢ ἀξιοπαρατήρητον ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ εἰσάξωμεν εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ μεταβολῆς, ἀποβολῆς, προθέσεως, μεταθέσεως, καὶ διπλασιασμοῦ γραμμάτων.

Ἡ Εὐφωνία εἶναι ἡ μόνη σχεδὸν αἰτία τῶν διαφόρων μεταβολῶν καὶ παθῶν, τὰ ὁποῖα πάσχουσι τὰ γράμματα εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ μόρφωσιν τῶν λέξεων.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΜΦΩΝΩΝ.

Τὰ σύμφωνα ἐξεταζόμενα κατὰ τὰ ὄργανα τῆς προφορᾶς των, διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰ διὰ τῶν χειλέων προφερόμενα β, μ, π, φ, ψ.

---

(1) Συνειθίζουσι νὰ γράφωσι ταῦτα καὶ χωρὶς ὑποδιαστολὴν, ἀλλὰ μόνον ἀρκετὰ χωρισμένα, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται ὡς μία λέξις, καθὼς, ὅ τι, ὅ τε.

Ἡ δευτέρα, τὰ διὰ τῆς γλώσσης δ, ζ, θ, λ, ν, ρ, σ, τ.

Ἡ τρίτη, τὰ διὰ τοῦ οὐρανίσκου γ, κ, ξ, χ.

Κατὰ δὲ τὴν ποιότητα τῆς προφορᾶς διαιροῦνται εἰς τὰ ὑγρὰ, λ, μ, ν, ρ· εἰς τὰ δασέα, θ, φ, χ· εἰς τὰ ψιλὰ, κ, π, τ· καὶ εἰς τὰ μέσα, β, γ, δ.

ά. Ὅσα λοιπὸν εἶναι τῆς αὐτῆς τάξεως, ἤτοι ὁμοειδῆ, συνειθίζουσι νὰ ματαβάλλωνται εἰς ἄλληλα κατὰ τὰς διαλέκτους· οὕτω τὰ ΤΤ τῶν Ἀττικῶν μεταβάλλονται Ἰωνικῶς εἰς ΣΣ· καὶ τὰ ΡΡ εἰς ΡΣ· ὅθεν, τάττειν, τάσσειν· θαῤῥεῖν, θαρσεῖν· κ. τ. λ.

β΄. Τὰ ἑτεροειδῆ σπανίως μεταβάλλονται εἰς ἄλληλα· ὡς, μόγις μόλις.

γ΄. Τὰ β, π, φ, ὅταν ἀπὸ ῥηματικὸν σχηματισμὸν, ἢ ὀνοματικὴν κλίσιν εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Σ, κάμνουσι μὲ αὐτὸ Ψ· τὰ δὲ γ, κ, χ, εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν κάμνουσι Ξ· ὡς, λείβω, λείψω· λείπω, λείψω· γράφω, γράψω· λέγω, λέξω· πλέκω, πλέξω· ἔχω, ἕξω· ἄραβες, ἄραψι· κόρακες, κόραξι· κ. τ. λ.

δ΄. Τὰ διὰ τοῦ οὐρανίσκου προφερόμενα κ, χ, ὅταν ἀπὸ σχηματισμὸν εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ μ, τρέπονται εἰς γ, ὡς, δέδοκμαι, δέδογμαι· λέλεχα, λέλεγμαι.

Τὰ διὰ τῆς γλώσσης δ, ζ, θ, τ, εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν μεταβάλλονται εἰς σ (1), ὡς, ᾄδω, ᾖσμαι· ψηφίζω, ἐψήφισμαι· πείθω, πέπεισμαι· ἀνύτω, ἤνυσμαι.

Τὰ διὰ τῶν χειλέων β, π, φ, εἰς τὴν αὐτὴν ὁμοίως περίστασιν μεταβάλλονται εἰς μ, ὡς τρίβω, τέτριμμαι· λείπω, λέλειμμαι· γράφω γέγραμμαι.

Τὰ δ, θ, τ, μένουσι καὶ ἀμετάβλητα πρὸ τῶν λ, ν, ρ· πρὸ

---

(1) Ταῦτα καὶ τὰ ἀνωτέρω εὑρίσκονται καὶ ἀμετάβλητα εἰς λέξεις τινάς· ὡς ἀκμὴ, αἰχμὴ, ἴδμων, κευθμὼν, πότμος, ὀδμὴ, αὐχμὸς, κεχορυθμένος.

δὲ τῶν ἄλλων ὁμοειδῶν των, πλὴν τοῦ Σ (1), μεταβάλλονται εἰς αὐτὸ τὸ σ, ὡς, ἥδω, ἥσθην· πείθω, πέπεισται· λήθω, λέλησται.

ς'. Τὸ Ν μεταβάλλεται εἰς Μ, ὅταν εὑρεθῇ πρὸ τῶν διὰ τῶν χειλέων· ὡς, ἐμβαίνω, συμβαίνω, ἐμπίπτω, συμφέρω, ἔμψυχος.

Εἰς Γ, πρὸ τῶν διὰ τοῦ οὐρανίσκου· ὡς, συγγινώσκω, συγγενής, ἐγκαλῶ, ἐγχειρίζω, ἐγξέω (2).

Εἰς τὸ αὐτὸ ἀμετάβολον, πρὸ ἀμεταβόλου, ὡς, συλλέγω, ἐμμένω, συῤῥάπτω, παλίῤῥοια (3).

Ὅταν δὲ τὸ Ν εὑρεθῇ πρὸ τοῦ Σ ἢ Ζ, ἄλλοτε φυλάττεται, ὡς, ἐνσείω, ἐνζεύγνυμι (4)· ἄλλοτε ἀποβάλλεται, μάλιστα εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων· ὡς, σύζυγος, δαίμονες, δαίμοσι· μῆνες, μησί (5)· ἄλλοτε μεταβάλλεται εἰς Σ· ὡς, συσσίτια, σύσσωμος, συσσεισμὸς, παλίσσυτος (6).

---

(1) Βλέπε Ἀποβολή.

(2) Εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν τὸ τελικὸν ν μετεβάλλετο καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον, ἀκόμη καὶ ὅτε αἱ λέξεις ἦσαν κεχωρισμέναι, ὡς, τὴμ μητέρα, τὸγ χρόνον' κατὰ πόλιγ καὶ, ἀντὶ, τὴν μητέρα, τὸν χρόνον, κατὰ πόλιν καὶ, καθὼς φαίνεται εἰς ἐπιγραφὴν τινὰ τῆς Πάρου. Τοιαύτη μεταβολὴ γίνεται καὶ τὴν σήμερον εἰς τὴν προφορὰν τοῦ ν πρὸ τοῦ π καὶ κ χωρὶς ὅμως νὰ χάνεται διόλου τὸ ν, ἀλλ' ὡς νὰ ἦσαν δύο, τὸ μὲν πρῶτον μένον ἀμετάβλητον, τὸ δὲ δεύτερον μεταβαλλόμενον εἰς μ, ἢ γ, ἑνούμενον μὲ τὸ π, ἢ κ. παραδείγματος χάριν, τὸν πατέρα, τὴν μπᾶσαν ἀλήθειαν, τὸν γκακὸν, κτλ.

(3) Ἡ ΕΝ πρὸ τοῦ Ρ φυλάττει πολλάκις ἀμετάβλητον τὸ Ν ὡς, ἐνράπτω, ἔνρυθμος, κτλ.

(4) Ἡ ΕΝ φυλάττει πάντοτε τὸ Ν πρὸ τοῦ Σ καὶ Ζ.

(5) Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινὰ, ὡς, πέπανσις, πέφανσαι, ἕλμινς, λέπτυνσις, ἀπόφανσις.

(6) Ἡ σὺν καὶ τὸ πάλιν μεταβάλλουσι τὸ Ν εἰς Σ, ὅταν τὸ ἀκόλουθον Σ ἦναι ἄμικτον ἀπὸ ἄλλο σύμφωνον· εἰς δὲ τὴν ἐναντίαν περίστασιν, ἡ μὲν σὺν τὸ ἀποβάλλει πάντοτε· ὡς, συζῶ, σύστημα, συσκιάζω· τὸ δὲ πάλιν φυλάττει αὐτὸ ὡς ἐπιτοπλεῖστον· ὡς παλίνσκιος, παλίνστρεπτος, παλίνζωας. Τὸ

ζ΄. Ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν εὑρεθῶσι δύο συλλαβαὶ ἀλλεπάλληλοι, συνιστάμεναι ἀπὸ δασέα, χωρὶς νὰ μεσολλαβῇ εἰς αὐτὰς, ἢ νὰ προηγῆται τοῦ πρώτου δασέος κανὲν ἄλλο ὁποιονδήποτε σύμφωνον (1), τότε τὸ πρῶτον δασὺ τρέπεται εἰς ψιλὸν (2), ὡς πεφίληκα, τεθεώρηκα, κεχείρωκα.

η΄. Ὅταν λέξις λήγουσα εἰς σύμφωνον ψιλὸν συντίθεται μὲ ἄλλην ἀρχομένην ἀπὸ φωνῆεν δασυνόμενον, μεταβάλλεται τὸ ψιλὸν εἰς δασύ· ὡς, ἐφήμερος, δεχήμερος, αὐθήμερος, ἔφιππος, ἀφίσταμαι, ἐφορῶ (3). Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς διῃρημένας λέξεις μὲ ἀπόστροφον, ἢ χωρὶς, ὡς, ἀφ' οὗ, ἀνθ' ὧν, ἐφ' ὅσον, ἔθηχ' ἡμῖν οὐχ ὁσίως, οὐχ ἥκιστα. Ἐνίοτε γίνεται μεταβολὴ τοῦ ψιλοῦ συμφώνου εἰς δασὺ, καὶ ὅταν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δασυνομένου φωνήεντος παρεμπίπτῃ ἄλλο τὶ γράμμα, ὡς, τέθριππος, θοιμάτιον, φροῦδος, φροίμιον.

ἄγαν ἀποβάλλει τὸ Ν πρὸ παντὸς συμφώνου, πλὴν τοῦ Ν· ὡς, ἀγακλυτὸς, ἀγακλεὴς, ἀγασθενὴς, ἀγάννιφος δέ. κ.τ.λ,

(1) Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν γίνεται τροπή. ὅθεν, θέσθαι, πεφάνθαι, σχέθω.

(2) Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς ΘΙ προστακτικά· διότι εἰς ταῦτα τὸ δεύτερον δασὺ μεταβάλλεται εἰς ψιλὸν, διὰ τὸ εὐφωνότερον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην· ὡς, τύφθητι, τίθετι, ἀντὶ τίφθηθι, τίθεθι. Ἐξαιροῦνται ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΘΕΝ καὶ ΘΙ καὶ ΧΙ ἐπιῤῥήματα, ὡς, πανταχόθεν, πολλαχόθεν, Κορινθόθι, ἧχι, κτλ. εἰς τὰ ὁποῖα δὲν γίνεται καμμία μεταβολή. Καὶ οἱ εἰς ΘΗΝ ἀόριστοι τῶν ῥημάτων φυλάττουσιν ἀμετάβλητα τὰ δασέα, ὡς, ἐχύθην, ἐνηχήθην, πλὴν τοῦ ἐτύθην, καὶ ἐτέθην, ὅπου ἐτράπη τὸ θ εἰς τ. Ἀπὸ δὲ τὰς συνθέτους λέξεις, ἄλλαι μὲν φυλάττουσι τὸν γενικὸν κανόνα· ὡς, ἀμπέχω, ἐκεχειρία, ἐπαφὴ, ἄπεφθος· αἱ πλειότεραι ὅμως φυλάττουσιν ἀμετάβλητα τὰ συμπίπτοντα εἰς τὴν σύνθεσιν δασέα· ὡς, ἀνθοφόρος, ὀρνιθοθήρας, ἀμφιχυθεὶς, ἐφυφαίνω, ἀμφίθυρος, ἀμφιφορεύς.

(3) Πλὴν τινῶν, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν γλῶσσαν, ὡς, ἀντήλιος, ἀπηλιώτης, Λεύκιππος, Ἄλκιππος. Ἡ ἘΚ φυλάττει πάντοτε ἀμετάβλητον τὸ Κ εἰς τὰς συνθέσεις, ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι τὸ ἀκόλουθον σύμφωνον, ὡς, ἐκθεῖναι, ἐκφέρω, ἐκχέω.

θ'. Ὅταν συνέρχωνται δύο ἄφωνα διαφόρων ὀργάνων, πρέπει καὶ τὰ δύο νὰ ἦναι ἢ ψιλά, ἢ δασέα, ἢ μέσα· ὅθεν, ἐὰν εἰς τὴν σύνθεσιν, εἰς τὸν σχηματισμόν, ἢ εἰς τὴν παραγωγὴν ἢ εἰς ἄλλην τινὰ περίστασιν, μεταβληθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸ ἄλλο συμμεταβάλλεται εἰς τὸ ὁμοειδές, ὡς, νυχθήμερον, πέπλεκται, ἐπλέχθην· γραπτός, γράβδην, ἕβδομος, (ἐκ τοῦ ἑπτά)· ὄγδοος (ἐκ τοῦ ὀκτώ)· νύχθ' ὅλην.

ι'. Τὸ Σ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως εὑρισκόμενον, δὲν μεταβάλλεται ποτέ, πλὴν τῆς σύν, ἥτις λέγεται καὶ ξὺν Ἀττικῶς.

ΑΠΟΒΟΛΗ.

α'. Τὰ δ, θ, τ, ἀποβάλλονται πρὸ τοῦ Σ, ὡς ᾄδω, ᾄσω· πείθω, πείσω· ἀνύτω, ἀνύσω.

β'. Τὸ Ν εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ Σ· ὡς, βραχίον-ες, βραχίο-σι. Ἐὰν κατόπιν τοῦ Ν εὑρισκόμενον Δ, ἢ Θ, ἢ Τ, συναποβληθῇ καὶ τοῦτο πρὸ τοῦ Σ, τὸ πρὸ τοῦ Ν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται, καὶ τὸ μὲν Ε τρέπεται εἰς ΕΙ, τὸ δὲ Ο, εἰς ΟΥ· ὅθεν, τύψαντ-ες, τυψα-σι· ὄρνιθ-ες, ὄρνι-σι· ὀδόντ-ες ὀδοῦ-σι· τυφθέντ-ες, τυφθεῖ-σι· σπένδ-ω, σπεί-σω (Βλ. Σελ· 45).

γ'. Τρία σύμφωνα ἀλλεπάλληλα, ἢ δύο (ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν νὰ ἦναι διπλοῦν) δὲν ἐμποροῦσι νὰ σταθῶσιν, ἂν τὸ πρῶτον ἢ τὸ τρίτον, δὲν ἦναι ἀμετάβολον, ἢ Γ· ὡς, μέμψις, μεμφθείς, σκληρὸς ἐλέγξω· ἐξαιροῦνται τὰ σύνθετα· ὡς, δύσφθαρτος, ἔκπτωσις, ἐκψύχω. Ἐὰν λοιπὸν συμπέσωσι κατὰ σχηματισμόν, ἀποβάλλεται τὸ ἓν ἀπὸ τὰ διπλασιαζόμενα, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας· ὅθεν, τέτερφα, τέτερμαι· κέκαμφα, κέκαμμαι, ἀλλ' ὄχι τέτερμμαι, κέκαμμμαι.

ΠΡΟΣΘΕΣΙΣ.

α'. Εἰς πολλὰς λέξεις προσθέτεται Σ πρὸ ἄλλων συμφώνων· ὡς, μικρός, σμικρός· μίλαξ, σμίλαξ· μίγω, μίσγω· κεδάω, σκεδάω· ὄπιθεν, ὄπισθεν.

β'. Ἐὰν τὰ ἀμετάβολα Μ, Ν, ὅταν ἀποβληθῇ συλλαβιζόμενον μὲ αὐτὰ φωνῆεν, εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Λ ἢ Ρ, προσθέτεται μεταξὺ τοῦ

Μ καὶ Λ ἢ Ρ, ἢ μεταξὺ τοῦ Ν καὶ Ρ, ἓν ἀπὸ τὰ μέσα σύμφωνα ὁμοειδὲς μὲ τὸ πρῶτον ἀμετάβολον· ὡς, μεσημβρία, ἐκ τοῦ μεσημερία, μέμβληται, ἐκ τοῦ μεμέληται· ἀνδρὸς, ἐκ τοῦ ἀνέρος (1).

ΜΕΤΑΘΕΣΙΣ.

Γίνεται ἡ μετάθεσις τῶν γραμμάτων, ἢ δι' εὐφωνίαν, ὡς, Πνὺξ, ἐκ τοῦ Πύκν, τοῦ ὁποίου αἱ πλάγιαι πτώσεις πυκνὸς, πυκνὶ, ἀναλαμβάνουσι τὴν πρώτην τάξιν τῶν γραμμάτων· ἢ κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν· ὡς, κραδία, ἀντὶ καρδία· ἀταρπὸς, ἀντὶ ἀτραπός· βάρδιστος, ἀντὶ βράδιστος.

ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ.

Διπλασιάζονται μόνα τὰ ἡμίφωνα Λ, Μ, Ν, Ρ, Σ, καὶ τὸ Τ· τὸ Ρ διπλασιάζεται εἰς τὰς ἀπὸ τούτου ἀρχομένας λέξεις, ὅταν λάβῃ πρὸ ἑαυτοῦ φωνῆεν, ἢ ἀπὸ σχηματισμόν· ὡς, ῥέπω, ἔῤῥεπον· ῥάπτω, ἔῤῥαπτον· ἢ ἀπὸ σύνθεσιν· ὡς, ἀῤῥαφὴς, ἀῤῥαγὴς, περιῤῥέω, ἀποῤῥέω, ἀμφιῤῥέω

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συναιρέσεως καὶ κράσεως φωνηέντων.

Πολλάκις δύο, ἢ πλειότερα ἀλλεπάλληλα φωνήεντα τῆς αὐτῆς λέξεως προφέρονται ὡς μία συλλαβή· καὶ τοῦτο λέγεται συναίρεσις, καθὼς προείπομεν (Σελ. 20)· διότι τὰ φωνήεντα ἐκεῖνα συναιροῦνται, ἤγουν, λαμβάνονται ὁμοῦ εἰς ἓν, καὶ κάμνουσι ἕνα ἦχον. Εἰς τὴν συνῃρημένην δὲ συλλαβὴν τὰ φωνήεντα ἢ μένουσιν τὰ αὐτὰ, ὡς, τείχεϊ, τείχει, ἢ πάσχουσιν ἀλλοίωσιν τινὰ, ὡς, τείχεος, τείχους, τείχεα, τείχη. Ἡ πρώτη εἶναι κυρία συναίρεσις.

---

(1) Διότι τὸ Β καὶ Μ προφέρονται διὰ τῶν χειλέων· τὸ δὲ Ν καὶ Δ. διὰ τῆς γλώσσης.

Κρᾶσις (1) δὲ λέγεται ἰδιαιτέρως, ὅταν τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ἡγουμένης λέξεως συγκραθῇ καὶ συγχωνευθῇ μὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς ἑπομένης, ὥστε νὰ κάμνωσι καὶ ἐδῶ, καθὼς καὶ εἰς τὴν συναίρεσιν, ἕνα ἦχον, ὡς, τἀληθὲς, ἀντὶ τὸ ἀληθές.

Θλίψις τέλος πάντων, ὅταν ἐκ δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων ἀποβληθῇ τὸ ἕν, ἢ εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν, ὡς, φ ο β έ ο, ἀντὶ φ ο β έ ε ο· ἢ εἰς διαφόρους, καὶ τότε ἐπισημειοῦται ἡ ἀπόστροφος (Σελ. 183), ὡς, παρ᾽ ἐμοῦ, ἀφ᾽ ἡμῶν, ἀντὶ παρὰ ἐμοῦ, ἀπὸ ἡμῶν.

Ὅλα δὲ ταῦτα γίνονται μάλιστα ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων.

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Κανόνες Γενικοί.

Α΄. Τὰ μακρὰ φωνήεντα η καὶ ω ἀποῤῥοφοῦσιν ὅλα τὰ ἄλλα ἁπλᾶ φωνήεντα.

Β΄. Τὸ α ἀποῤῥοφεῖ ὅλα τὰ ἀκολουθοῦντα αὐτὸ φωνήεντα πλὴν τὸ ο καὶ ω.

Γ΄. Τὸ ε ἑνόνεται μὲ ὅλα τὰ ἀκολουθοῦντα αὐτὸ φωνήεντα, πλὴν τὸ ο καὶ ω, καὶ συναιρεῖται εἰς τὴν δίφθογγον ει, ἢ εἰς τὸ μακρὸν φωνῆεν η.

Δ΄. Τὸ ι καὶ ω ἀποῤῥοφοῦσιν ὅλα τὰ ἀκολουθοῦντα φωνήεντα, καὶ συναιροῦνται εἰς μίαν συλλαβὴν ὁμοῦ μὲ τὸ ἡγούμενον φωνῆεν· τὸ ι ἐν γένει ὑπογράφεται ὑπὸ τὰ α η ω· ἑνόνεται δὲ εἰς μίαν συλλαβὴν, ὅταν ἦναι μὲ ε καὶ ο, καθὼς, κέραϊ κέρᾳ. ὄρεϊ ὄρει· ὄϊς οἶς. Ὅταν τὸ ι συνιστᾷ δίφθογγον μὲ κανὲν φωνῆεν, καὶ τὸ φωνῆεν τοῦτο πρέπῃ νὰ συναιρεθῇ μὲ ἄλλον ἡγούμενον φωνῆεν, τότε τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα συναιροῦνται κατὰ τοὺς κανόνας, τὸ δὲ ι ἢ ὑπογράφεται, ἐὰν ἀπὸ τὴν συναίρεσιν προκύπτῃ μακρὸν φωνῆεν α, η, ω, καθὼς τύπτεαι τύπτῃ, τιμάοιμι τιμῷμι, τιμάει τιμᾷ, ἢ ἀποβάλλεται, καθὼς χρυσόειν χρυσοῦν.

---

(1) Κρᾶσιν ὠνόμασαν τοῦτο οἱ Γραμματικοὶ, ἀπὸ μεταφορᾶς, φαίνεται, τῶν ὑγρῶν, τὰ ὁποῖα συγκιρνώμενα, κάμνουσιν ἄλλο τι διάφορον.

Ε΄. Τὸ ο συναιρεῖται μὲ ὅλα τὰ φωνήεντα, ἑπόμενα ἢ ἡγούμενα, εἰς τὴν δίφθογγον ου, ἢ, ἐὰν ι ὑπογράφεται εἰς αὐτὰ, εἰς τὴν οι, ἢ εἰς τὸ μακρὸν φωνῆεν ω· οἱ γενικοὶ οὗτοι κανόνες φαίνονται εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Αα γίνεται α, καθὼς, μνάα, μνᾶ· Ἀθηνάα, Ἀθηνᾶ. Ἡ πληθυντικὴ ὅμως αἰτιατικὴ τοῦ ναῦς εἶναι ναῦς, ἀντὶ νᾶας· οὕτω λέγουσι καὶ τὰς γραῦς (1).

Αε γίνεται α, καθὼς, γελάετε γελᾶτε· ἐγέλαε ἐγέλα· γέλαε γέλα.

Αει γίνεται ᾳ, καθῶς γελάεις γελᾷς· ἀείδω, ᾄδω (2).

Αο, Αου, Αω γίνονται ω, καθὼς, βοάομεν βοῶμεν· βοάουσι βοῶσι· ὁράω ὁρῶ· Ποσειδάων Ποσειδῶν (3).

Αοι γίνεται ῳ, καθὼς, ὁράοι ὁρῷ· ὁράοιτο ὁρῷτο· ἀοιδὴ ᾠδή.

Αη γίνεται α, γελάητε γελᾶτε.

Αῃ γίνεται ᾳ· γελάῃ γελᾷ.

Εα γίνεται

1. ᾶ, ἐὰν προηγῆται φωνῆεν, ἢ ρ, ὡς, εὐκλεέα εὐκλεᾶ· Πειραιέα Πειραιᾶ· ἀργυρέα ἀργυρᾶ.

2. ῆ, ἐὰν προηγεῖται σύμφωνον, ὡς, ἀληθέα ἀληθῆ, τείχεα

---

(1) Εἰς τὴν λέξιν ναῦς οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἐσυναιροῦσαν εἰς ναῦς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, ἥτις εἰς τὴν Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν διάλεκτον ἦτο νῆες. Εἰς μίαν μόνην περίστασιν, ὡς εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀριθμητικοῦ τριάκοντα μὲ τὴν λέξιν ἔτος ἐσυναιροῦσαν οἱ Ἀττικοὶ αε εἰς ου, λέγοντες τριακοντούτης. Εἰς τὴν αὐτὴν σύνθεσιν μὲ ἄλλα ἀριθμητικὰ λήγοντα εἰς α ἀποβάλλεται, ὡς, ἑπτέτης, δεκέτης.

(2) Οἱ Δωριεῖς ἔκαμναν η ἐκ τοῦ αε, καθὼς ἐφοίτη ἀντὶ ἐφοίταε· ποθορῆ ἀντὶ προσοράει. Καὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔκαμναν τὸ αὐτὸ εἰς τὰ τέσσαρα ῥήματα, ζῆν, πεινῆν, διψῆν, χρῆσθαι, ἀντὶ ζᾷν, πεινᾷν, διψᾷν, χρᾶσθαι.

(3) Οἱ δωριεῖς ἐσυναιροῦσαν αο καὶ αω εἰς α, καθὼς τάων τᾶν· κοράων κορᾶν· φυσάοντες φυσᾶντες· χαλάουσι χαλᾶσι. Μετέβαλλον ἀκόμη εἰς λας τὰ εἰς λαος ὀνόματα, ὡς, Ἀρκεσίλας, α ᾳ. Μενέλας, Νικόλας, κ. τ. λ. τὸ δὲ τοῦ Θεοκρίτου ἠγάπευν, καὶ δρεῦσα, εἶναι ἐκ τοῦ ἀγαπέω, καὶ δρέω.

τείχη. Εἰς τὰ συναιρούμενα ὅμως οὐσιαστικὰ τῆς γ'. κλίσεως γίνεται ᾶ, ὡς, ὀστέα ὀστᾶ.

Οὕτω καὶ Εαι γίνεται ῃ, ὡς, τύπτεαι τύπτῃ.

Τὸ δὲ εας, εῖς, ὡς, ἀληθέας ἀληθεῖς.

Εε γίνεται

1. ει, ἀληθέες ἀληθεῖς· ἐποίεε ἐποίει.

2. η, εἰς τὰ ὀνόματα, ἐὰν δὲν ἀκολουθῇ σύμφωνον, ἀληθέε ἀληθῆ (1).

Εο καὶ Εου εἰς τοὺς Ἀττικοὺς κάμνουσιν ου, ὡς, φιλεόμενος φιλούμενος· ποιέου ποιοῦ. (2)

Εει γίνεται οι, ὡς, ποιέοι ποιοῖ.

Εω γίνεται ω, καθὼς, Πειραιέως Πειραιῶς, πλὴν μόνον ὅταν φωνῆεν προηγῆται τοῦ εω· οὕτω δὲν λέγουσι βασιλῶς, ἀλλὰ βασιλέως. (3)

Τὸ ι, ἡγουμένου ἄλλου φωνηεντος, λαμβάνει μόνον τὴν κυρίαν συναίρεσιν, ὡς, ὄρεϊ ὄρει· αἰδόϊ αἰδοῖ· ὑπογράφεται δὲ ὅταν τὸ φωνῆεν ἦναι α μακρὸν, η, ἢ ω. (4)

---

(1) Ἡ δὲ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ βασιλῆς, δὲν εἶναι ἐκ τῆς βασιλέες, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἰωνικῆς βασιλῆες.

(2) Εἰς τοὺς Ἴωνας καὶ Δωριεῖς κάμνουσιν ευ, ὡς, πλεῦν, πλεῦνευς, ἀντὶ πλέον, πλέονες· φιλεύμενος, ἀντὶ φιλούμενος. Εἰς τοὺς Ἀττικοὺς τὸ εο μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς ει, ὡς δεῖν, πλεῖν, ἀντὶ δέον, πλέον. — (3) Εἰς τὰ δισύλλαβα ῥήματα, τὰ ὁποῖα διὰ συναιρέσεως γίνονται μονοσύλλαβα, δὲν γίνεται ἡ συναίρεσις, παρὰ μόνον ὅπου συνέρχονται εε, εει, ὡς πλέεις πλεῖς, ἔπλεε ἔπλει· Τὰ εω, εη, εο, εου μένουσιν ἀσυναίρετα. Εὑρίσκεται ὅμως δοῦν, δοῦντι, ἀντὶ δέον, δέοντι, εἰς τὸν Πλάτ. (Κρατύλ. Σελ. 302), δοῦσαν ἀντὶ δέουσαν (Δείναρχ. παρὰ Πολυδ. ή, 72)· καὶ εἰς σύνθεσιν, ἀναδοῦμεν, ἀναδοῦσι· περιεδούμεθα (Πλάτ. Νομ. ή, 401, κτλ·) Ὁ Ἰωνικ. σχηματισμὸς προσδέεται εἶναι καὶ εἰς τὸν Ξενοφ. (Ἀπομνημ. Σωκρ. γ', 6,13. κτλ.

(4) Οὕτω οἱ Ἀττικοὶ ἐσυναιροῦσαν τὰς δισυλλάβους καὶ τρισυλλάβους λέξεις ὀϊζὺς, ὄϊς, ὀϊστὸς, Ὀϊκλῆς, βοΐδιον, καὶ ἄλλας τοιαύτας, λέγοντες οἶς, οἰζὺς, κτλ. Οὕτως ὁμοίως Α καὶ ι συναιροῦνται εἰς κυρίαν ἢ εἰς καταχρηστικὴν δίφθογγον, ὡς, γραίδιον ἀντὶ γραΐδιον· ἀΐδης ᾅδης· ἀΐσσω, ᾄσσω, ἄττω. Οὕτω καὶ ῥᾴδιος ἐκ τοῦ ῥηΐδιος· κληΐθρα κλῇθρα· σφῶϊν σφῷν· λώϊστος λῷστος· ἥρῳ, ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ὅμηρον ἀντὶ ἥρωϊ.

Οα } γίνονται ω, καθώς. αἰδόα αἰδῶ· χρυσόω χρυ-
Οω } σῶ. (1)

Οη γίνεται ὁμοίως ω, μόνον εἰς τοὺς Ἴωνας καὶ Δωριεῖς, ὡς, βῶσαι ἀντὶ βοῆσαι· ἐβώθεε, ἀντὶ ἐβοήθεε· ὀγδώκοντα, ἀντὶ ὀγδοήκοντα. (2)

Οε } γίνονται ου, καθώς, πτερόεσσα πτεροῦσα· κακόερ-
Οο } γος κακοῦργος· πρόοπτος προῦπτος (3).

Οει } γίνονται οι, ὡς, δηλόεις δηλοῖς, δηλόει δηλοῖ· εὔνοοι εὖ-
Οοι } νοι· φροίμιον ἐκ τοῦ προοίμιον. (4)

Εἰς τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ εἶδος τοῦ οει μένει ἀσυναίρετον, ὡς, μονοειδής, κερατοειδής, πλὴν τοῦ θεουδής (Ὀδυσ. ν', 202.)

Τὸ Υϊ δὲν συναιρεῖται, ἐὰν τὰ φωνήεντα ταῦτα εὑρίσκωνται εἰς δύο συλλαβάς, ὡς, ἰχθύϊ, βότρυϊ. Εἰς τὸν Ὅμηρον ὅμως νέκυϊ λαμβάνεται ὡς δισύλλαβον (Ἰλ. π', 526, 565).

Οη γίνεται οι εἰς τὸ β'. καὶ γ'. πρόσωπον τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς οω, ὅπου τὸ η ὑπογράφεται· εἰς δὲ τὰ ἄλλα, ὅπου δὲν ὑπογράφεται, γίνεται ω, δηλόητον δηλῶτον.

ΚΡΑΣΙΣ.

Κρᾶσις λέγεται, ὡς εἴπομεν, ὅταν δύο φωνήεντα τὸ μὲν ληκτικόν, τὸ δὲ ἀρκτικόν, συγκιρνῶνται τρόπον τινὰ καὶ συνθέτωσιν ἓν ἄλλο διάφορον, πάντοτε ὅμως μακρόν, ἢ δίφθογγον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου συνειθίζουσι νὰ γράφωσι τὸ σημεῖον λεγόμενον Κορωνίδα. Ἐὰν τὸ δεύτερον φωνῆεν ἔχῃ ι, ὑπογράφεται· εἶναι δὲ καὶ ἡ κρᾶσις

---

(1) Οα κάμνει ου εἰς τὸ βόας βοῦς, μείζονας μείζους· εἰς δὲ τὰ ἐπίθετα, α, ἁπλόα ἁπλᾶ.

(2) Εἰς τὰ ἐπίθετα ἡ κατάληξις οη συναιρεῖται εἰς η, ἁπλόη ἁπλῆ.

(3) Εἰς τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ὁμοῦ, ὅταν τὸ υ ἀποβάλλεται, τὸ οε μένει ἀσυναίρετον, ὡς, ὁμοεθνής· ἐὰν ὅμως ἀκολουθῇ ο γίνεται συναίρεσις εἰς ω, καθώς, ὁμοορόφιος, ὁμωρόφιος· ὁμοόνυμος, ὁμώνυμος.

(4) Τὸ οι εἰς τὸ ἀπαρέμφατον τῶν εἰς όω, καὶ εἰς τὰ εἰς οεις ἐπίθετα συναιρεῖται εἰς ου, καθώς, δηλόειν δηλοῦν, πλακόεις πλακοῦς· οἱ Δωριεῖς τὸ συναιροῦσιν εἰς ων, ῥιγῶν λέγοντες ἀντὶ ῥιγοῦν.

μία τις συναίρεσις· ὅθεν οἱ αὐτοὶ κανόνες φυλάττονται καὶ ἐδῶ, ἐξαιρουμένων τινῶν διαφορῶν.

Συμβαίνει δὲ ἡ κρᾶσις μεταξὺ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ λόγου κατὰ τοὺς ἀκολούθους τρόπους.

Α μὲ α, ὡς, τἄδικα, τἀληθῆ, τἀγαθά· ἄ'ν, ἢ ἄ"ν, ἀντὶ, ἃ ἄν (Σοφοκλ. Αἴ. 1085·) γίνεται δὲ ἡ κρᾶσις αὕτη, ὅταν τὸ δεύτερον α δὲν ἦναι μακρόν· ὅθεν τὰ ἆθλα, ὄχι τἆθλα.

Αι, μὲ α· κἀπὸ, κἄν, ἀντὶ καὶ ἀπὸ, καὶ ἄ[illegible]

Α μὲ ε, ὡς, τἀμὰ, τἀπὶ, θάτερα, ἀντὶ τὰ [illegible] τὸ ἐπὶ, τὰ ἕτερα;

Αι μὲ ε, ὡς, κἀγὼ, κἀν, κἂν, κἄπειτα, κἀκ[illegible]κἀτι, κ. τ. λ., ἀντὶ, καὶ ἐγὼ, καὶ ἐν, καὶ ἐὰν, καὶ ἔπειτα, καὶ ἐκεῖνος, καὶ ἔτι, κ. τ.λ.

Αι μὲ ει, ὡς, κᾆτα, ἀντὶ καὶ εἶτα, ὅπου τὸ πρῶτον ι ἐκθλίβεται, καὶ γίνεται κρᾶσις τοῦ α καὶ ε, τὸ δὲ δεύτερον ι ὑπογράφεται (1).

Αι καὶ η γίνονται ῆ, καθὼς χῆ, χῆ 'γχουσα, ἀντὶ καὶ ἡ ἄγχουσα (Ἀριστοφ. Λυσ. 48).

Αι μὲ ο, χὤσα, χὠπότε, χὠ, χὤπως, χὤστις, ἀντὶ καὶ ὅσα, καὶ ὁπότε, καὶ ὁ, καὶ ὅπως, καὶ ὅςτις.

Τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς κράσεως μεταχειρίζονται καὶ οἱ Δωριεῖς, ὅταν εἰς τὸ ο ἀκολουθῇ α, καθὼς, χὤδωνις, ἀντὶ καὶ ὁ Ἄδωνις· ἢ ε, καθὼς, χὥτερος, ἀντὶ καὶ ὁ ἕτερος.

Ἐὰν δὲ εἰς τὸ ο ἀκολουθῇ ι, ὑπογράφεται, καθὼς, κῷνον, ἀντὶ καὶ οἶνον· χῷ ξυμπόται, ἀντὶ καὶ οἱ ξυμπόται.

Ἐὰν ἀκολουθῇ υ, τὸ ἡγούμενον αι ἀποβάλλεται, καθὼς, κ'οὔποτε·

Ὁ μὲ α, καθὼς, ὡνήρ, ἀντὶ ὁ ἀνήρ· τὤγαλμα (Ἡρόδ. ϛ', 46) ἀντὶ τὸ ἄγαλμα· τὠμπέχονον, ἀντὶ τὸ ἀμπέχονον (Θεόκριτ.)· τὠπὸ τούτου (Ἡρόδ. ά, 199), ἀντὶ τὸ ἀπὸ τούτου.

Οι μὲ α, καθὼς, ὥνδρες, ὤνθρωποι, ἀντὶ οἱ ἄνδρες, οἱ ἄνθρωποι. Πλὴν μόνον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους Ἰωνικοὺς καὶ Δωρικοὺς

---

(1) Α καὶ αι δὲν κάμνουσι κρᾶσιν εἰς τὰ, καὶ εἰς, ὅπου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς αι, γίνεται κεὶς· οὕτω καὶ μὲ τὸν σύνδεσμον εἰ, κεἰ, ἀντὶ καὶ εἰ· τὸ αι ὁμοίως ἀποβάλλεται, ὅταν ἀκολουθῇ η, ὡς, χἤξει, ἀντὶ καὶ ἥξει.—

συγγραφεῖς. Οὗτοι συναιροῦσιν οι αι εἰς ω, ὑπογράφοντες τὸ ι, καθὼς, ᾡπόλοι, ἀντὶ οἱ αἰπόλοι (Θεόκρ. ά, 80).

Ο μὲ ε, καθὼς, οὑμὸς, τοὐμὸν, τοὔνδικον, ἀντὶ ὁ ἐμὸς, τὸ ἐμὸν, τὸ ἔνδικον· οὕτω καὶ οὐφόρει, ἀντὶ ὃ ἐφόρει (Σοφοκλ. Ἠλ. 421) (1).

Ο μὲ οι γίνεται ῳ, καθὼς, ᾧνος, ἀντὶ ὁ οἶνος· τῳκίδιον, ἀντὶ τὸ οἰκίδιον (Ἀριστοφ. Νεφ. 92)· ᾡνοχόος, ἀντὶ ὁ οἰνοχόος (Εὐριπ. Κύκλ. 557).

Οι μὲ ε γίνεται ου, καθὼς, ᾀστέον μοὐγκώμιον, ἀντὶ ᾀστέον μοι ἐγκώμιον (Ἀριστοφ. Νεφ. 1207)· οὕτω καὶ μοὐδόκει, μοὔστιν, ἀντὶ, μοι ἐδόκει, μοι ἐστιν.

Ο μὲ ι, καθὼς, θοιμάτιον, ἀντὶ τὸ ἱμάτιον (2).

Ω οι γίνεται, ῳ καθὼς, ἐγῷδα, ἀντὶ, ἐγὼ οἶδα.

Ω ε γίνονται ου, καθὼς, τοὐπιγράμματε (Πλάτ. Ἱππάρχ. Σελ. 263).

Εἰς τὴν κρᾶσιν ἀνάγονται καὶ ἄλλα πολλὰ, ὡς, οὕνεκα, τοὔνεκα, ὤνθρωπε, ὦνερ, ὦναξ· διὰ σαφήνειαν ὅμως γράφονται διῃρημένως, καὶ τίθεται ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τοῦ λείποντος φωνήεντος τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος του, ὡς, ὦ ῎νθρωπε, ὦ ῎νερ, ὦ ῎ναξ, ὦ ᾽γαθὲ. κ. τ. λ.

---

(1) Οἱ Δωριεῖς κάμνουσιν ω, καθὼς ὤξ (Θεόκρ. ά, 65), ὥτερος (ὁ αὐτ. ζ', 36), ἀντὶ ὁ ἕξ, ὁ ἕτερος.—(2) Τὸ ο, ου, ω, η, τοῦ ἄρθρου ἑνόνονται πολλάκις μὲ τὸ ἁπλοῦν φωνῆεν τῆς ἑπομένης λέξεως, καὶ γίνονται α μακρὸν, καθὼς, ὁ ἕτερος, ἅτερος· τὸ ἕτερον, θάτερον· τοῦ ἑτέρου, θατέρου· τῷ ἑτέρῳ, θατέρῳ· θατέρᾳ· (Δωρικῶς δὲ ἅτερος, ἦτον ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ ἕτερος)· οὕτω καὶ τἀγαθοῦ, τἀγαθῷ, τἀνδρὸς, τἀνδρὶ, ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τῷ ἀγαθῷ, κ.τ.λ. Ἐντεῦθεν προῆλθε καὶ ὁ τρόπος τοῦ γράφειν ᾽ἀνὴρ, ᾽ἄνδρες, ᾽ἀδελφοὶ, ἀντὶ ὁ ἀνὴρ, οἱ ἄνδρες, οἱ ἀδελφοί. Πρὸ τοῦ η τὸ φωνῆεν ἢ ἡ δίφθογγος τοῦ ἄρθρου χάνεται, καθὼς, θημετέρου, θημέρᾳ (Σοφοκλ. Οἰδ. Τ. 1283) ἀντὶ τοῦ ἡμετέρου, τῇ ἡμέρᾳ. Εἰς τὴν Δωρικὴν, τὦλγεος, ἀντὶ τοῦ ἄλγεος (Θεόκρ. 20. ιϛ'.

Τινὲς ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω κράσεις γίνονται καὶ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, καθὼς, τἄδικον, τἄδικα ἔργα του, τἀγαθά του, ἐγῶπα, ἀντὶ ἐγὼ εἶπα· μοὔδωκε, τοὔκαμα· (ἴσως ἀπὸ τὴν τοιαύτην κρᾶσιν προῆλθε νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν γενικὴν ἀντὶ δοτικῆς εἰς τὰς διῃρημένας λέξεις, καὶ ὅπου ἡ ἑπομένη δὲν ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν, καθὼς, τοῦ ἔδωκα, τοῦ ἔκαμα, τοῦ δίδω, τοῦ κάμνω; κ. τ. λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ Ἀποστρόφου.

Πολλῶν λέξεων ἀποβάλλονται διὰ τὴν εὐφωνίαν τὰ ληκτικὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν καὶ ἡ ἀκόλουθος ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν· εἰς τὴν περίστασιν ταύτην γράφεται τὸ σημεῖον ' ἐπάνωθεν τῶν συμφώνων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσυλλαβίζοντο.

Ἀποβάλλονται δὲ τὰ ληκτικὰ βραχέα φωνήεντα Α, Ε, Ι, Ο (1). Αἱ λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖ πολλὰ συχνὰ ἡ ἀποβολὴ αὕτη, εἶναι αἱ προθέσεις (πλὴν τῆς πρὸ καὶ περὶ), οἱ σύνδεσμοι τὲ, γὲ, δὲ, ἀλλὰ, ἄρα, ἆρα· ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ, πάντα, ὡς, πάντ' ἄριστος· καὶ ἡ αἰτιατικὴ Δία, μετὰ τοῦ νὴ, ὡς, νὴ Δι' ἔφη.

Ὅταν ἡ λέξις ἡ πάσχουσα τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος ἔχῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, ἐὰν μὲν ἦναι πρόθεσις, ἐπίῤῥημα,

---

(1) Οἱ ποιηταὶ ἀποβάλλουσι καὶ τὴν δίφθογγον ΑΙ, καὶ τὴν ΟΙ εἰς τὰς δοτικὰς ΜΟΙ, ΣΟΙ. Εἰς τὸν ὅτι, καὶ εἰς τὴν ἑνικὴν καὶ πληθυντικὴν δοτικὴν τῶν περιττοσυλλάβων οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ δὲν κάμνουσιν ἀποβολὴν τοῦ ι. Οἱ δὲ ἐποποιοὶ, σπανίως.

Οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ καὶ οἱ Δωριεῖς, ἡγουμένης μακρᾶς συλλαβῆς, μεταχειρίζονται τὴν ἀπόστροφον εἰς τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ἑπομένης, ὡς, ποῦ 'στιν, ὦ 'γαθὲ, Ἑρμῆ 'μπολαῖε, ἡ 'ξειργασμένη, ἀντὶ ποῦ ἔστιν, ὦ ἀγαθὲ, ἡ ἐξειργασμένη, ἐμπολαῖε. Ὁμοίως καὶ οἱ Ἀττικοὶ λογογράφοι, ἂν καὶ σπανίως, ἀ'γὼ (Πλάτ. Φίλεβ. Σελ. 214), ὦ'γαθὲ (ὁ αὐτ. Εὐθύφρ. Σελ. 20).

Οἱ ποιηταὶ ἀποβάλλουσιν ἀκόμη ἀπὸ τὰς ἀρκτικὰς τῶν λέξεων διφθόγγους τὸ πρῶτον βραχὺ φωνῆεν, ὅταν ἡ ἡγουμένη λέξις λήγῃ εἰς φωνῆεν, καθὼς ἡ 'υσέβεια (Εὐρίπ. Ἰφιγ. τ. 1202), ἀντὶ ἡ εὐσέβεια· ὦ 'υριπίδη (Ἀριστοφ.).

Καὶ ὅτε τὸ τελικὸν ν ἐμπορεῖ νὰ τεθῇ, οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ προκρίνουσι τὴν ἀπόστροφον, λέγοντες, ἔξεστ' ἐμοὶ, ὄχι ἔξεστιν ἐμοί.

Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ, καθὼς καὶ οἱ Δωριεῖς, ἀποβάλλουσι τὸ α τῆς παρὰ καὶ ἀνὰ, ἑπομένου συμφώνου, ὡς, πὰρ Ζηνὶ (Ἰλ δ', 1), ἂν στόμα (Ὀδυσ. ἐ, 456), χωρὶς ὅμως νὰ μεταχειρίζωνται τὴν ἀπόστροφον.

Ὅταν μεταξὺ τῆς ἀποστροφουμένης λέξεως καὶ τῆς ἑπομένης γίνεται παῦσις ἢ μὲ κόμμα, ἢ μὲ κῶλον, ἢ μὲ στιγμὴν, τότε μόνοι οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν ἀπόστροφον, ὡς, ἡμεῖς δ' ἄτεκνοι τοὐπὶ σ'· ὦ τάλαιν' ἐγὼ (Εὐριπ. Ἑκάβ. 514) σώθηθ', ὅσον γε τοὐπ' ἐμ'· Ἠλ. ὦ κατάστεγας κτλ. (ὁ αὐτ. Ὀρέστ. 1338).

ἢ σύνδεσμος, ἀποβάλλεται καὶ αὐτὸς μὲ τὸ φωνῆεν, ὡς, ἀφ' ἡμῶν· ὁ δ' ἔφη· κ.τ.λ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, δεῖν' ἔπαθον· φήμ' ἐγώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ παραγωγῆς ὀνομάτων.

Πρωτότυποι λέξεις λέγονται, ὅσαι δὲν προέρχονται ἀπὸ ἄλλας, ἢ τοὐλάχιστον, δὲν εὑρίσκεται ἄλλη καμμία ἀρχὴ αὐτῶν. Παράγωγοι δὲ, ὅσαι παράγονται ἀπὸ ἄλλας.

Τὰ ὀνόματα, θεωρούμενα κατὰ τὴν παραγωγήν των, διαιροῦνται γενικῶς εἰς ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα· κατὰ δὲ τὴν εἰδικὴν σημασίαν των, εἰς περιεκτικὰ, αὐξητικὰ, ὑποκοριστικὰ, πατρωνυμικὰ, ἐθνικὰ, κτητικὰ, συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά.

ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.

Ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ παράγονται ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος, ἐκ τοῦ Μέσου παρακειμένου, ἐκ τοῦ μέλλοντος, καὶ ἐκ τοῦ παθητικοῦ παπαρακειμένου.

Αἱ καταλήξεις τῶν οὐσιαστικῶν τούτων εἶναι, ΟΣ, Η, Α, ΜΟΣ, ΜΗ, ΜΑ, ΣΙΣ, ΣΙΑ, ΕΙΑ, ΤΗΣ, ΤΗΡ, ΤΟΣ, ΤΩΡ, ΕΥΣ· οἷον, πατέω, πάτος· νικάω, νίκη· δέρω, δορά· ἔσπορα, σπόρος· ὤδυρμαι, ὀδυρμός· ἔστιγμαι, στιγμή· ἔσπαρμαι, σπέρμα· λύσω, λύσις· δοκιμάσω, δοκιμασία (1)· βασιλεύω, βασιλεία· πεποίηται, ποιητής· δέδοται, δοτήρ· ἀρήροται, ἄροτος· κήδομαι, κῆδος (τὸ)· ἥγηται, ἀγήτωρ· γράφω, γραφεύς.

---

(1) Τὰ εἰς σις, καὶ τὰ εἰς σια θηλυκὰ δύνανται νὰ θεωρῶνται καὶ ὡς ἐκ τοῦ δευτέρου προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου γινόμενα.

Ἐκ τῶν καταλήξεων τούτων αἱ ΜΟΣ ΣΙΣ, ΣΙΑ, Η, Α, ΟΣ ἀρσ. καὶ ΟΣ οὐδέτ. φανερόνουσιν ἐν γένει τὸ γινόμενον αὐτό, ἢ τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος.

Ἡ κατάληξις ΜΑ φανερόνει τὸ γεγονός, τὸ πεπραγμένον.

Ἡ ΜΗ εἰς ἄλλα μὲν τὸ γινόμενον, ἢ τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· οἷον, ἐπιστήμη, μνήμη, σημαίνοντα τὸ ἐπίστασθαι, το μεμνῆσθαι. Εἰς ἄλλα δέ, τὸ πραχθέν, τὸ αἰσθητὸν αὐτό· οἷον, γραμμή· στιγμή.

Αἱ δὲ ΤΗΣ, ΗΡ, ΤΩΡ, ΕΥΣ, καί τινα σύνθετα ῥηματικὰ εἰς ΗΣ, ἢ ΑΣ, φανερόνουσι τὸ ἐνεργῆσαν, ἢ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον· οἷον, κριτής, θεατής, σωτήρ, μιάστωρ, νομεύς, μυροπώλης, ὀρνιθοθήρας.

Τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ μέσου παρακειμένου, ἢ ἐκ τοῦ παθητικοῦ, ἀποβάλλουσι τὴν αὔξησιν, εἴτε χρονικὴ εἶναι, εἴτε συλλαβική· οἷον, γέγονα, γόνος· ἔσπορα, σπόρος· πεποίημαι, ποίημα, ποίησις· πεποίηται, ποιητής· ἀρήροται (τοῦ ἀρόω), ἄροτος, ἀροτήρ.

Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς ΜΟΣ ὅσα μὲν γίνονται ἀπὸ ῥήματα λήγοντα εἰς δ, ζ, θ, τ, λαμβάνουσι σ πρὸ τῆς καταλήξεως αὐτῶν, καθὼς καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος· οἷον, ᾄδω, ᾀσμός· ὁρίζω, ὁρισμός· κνήθω, κνησμός· ὤθω, ὠσμός. Ὁμοίως καὶ τὰ γινόμενα ἀπὸ ῥήματα λήγοντα εἰς αινω, ἢ υνω· οἷον, μιαίνω, μιασμός· μολύνω, μολυσμός· τινὰ δὲ γινόμενα ἀπὸ ῥήματα ἔχοντα τὴν λήγουσαν καθαράν, προσλαμβάνουσι τὸ σ, ἐνῷ δὲν ἔχει αὐτὸ ὁ παθητικὸς παρακείμενος· οἷον, δέω, δέδεμαι, δεσμός· δράω, δέδραμαι, δρασμός (1).

---

(1) Ὀνόματα τινὰ τῆς καταλήξεως ταύτης ἔχουσι πρὸ τοῦ μ τὸ φωνῆεν μόνον τῆς παραληγούσης τοῦ παρακειμένου, οἷον, κέχυμαι, χυμός· τέθυμαι, θυμός· ἄλλα δὲ ἀντὶ τοῦ σ λαμβάνουσι θ· οἷον, ὀρχηθμός, μηκηθμός, ἀρθμός, κλαυθμός, βαθμός, μηνιθμός, ἐκ τῶν, ὀρχέομαι, μηκάομαι, ἄρω, (κλαύω), (βάω), μηνίω· καὶ ἀρθμὸς ἀντὶ ἀρθηθμὸς ἐκ τοῦ ἀρθέω.

Τὰ δὲ εἰς ΜΑ, καὶ ΜΗ ἀποβάλλουσι συχνότερα τὸ σ, καὶ ἂν ἔχῃ αὐτὸ ὁ παθητικὸς παρακείμενος, ἢ τὸ εἰς ΜΟΣ ῥηματικόν· οἷον, ἔγνωσμαι, γνώμη· δέδεμαι, δεσμός, δέμα.

Τὰ παραγόμενα ἀπὸ ῥημάτων ληγόντων εἰς ΙΖΩ καὶ ΑΖΩ, λαμβάνουσι συχνότερα τὴν κατάληξιν ΣΜΟΣ, παρὰ τὴν σις· οἷον, ὁρίζω, ὁρισμός· τειχίζω, τειχισμός· ὁπλίζω, ὁπλισμός· φενακίζω, φενακισμός· πλεονάζω, πλεονασμός· πλησιάζω, πλησιασμός· χορτάζω, χορτασμός. Εἰς δὲ τὰ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς αινω αἱ καταλήξεις ασις, ασια, εἶναι συχνότεραι· οἷον, φαίνω, φάσις· σημαίνω, σημασία· φλεγμαίνω, φλέγμασις καὶ φλεγμασία· τινὰ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ν· οἷον, ὑφαίνω, ὕφανσις· πεπαίνω, πέπανσις· κυμαίνω, κύμανσις.

Ἐκ τῶν εἰς ΕΥΩ ῥημάτων παράγονται ῥηματικὰ εἰς ΕΙΑ οἷον, πρεσβεύω, πρεσβεία· βασιλεύω, βασιλεία.

Ῥηματικὰ ὀνόματα παράγονται ἀμέσως καὶ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος, μεταβαλλομένης εἰς ΟΣ διὰ τὰ ἀρσενικά, καὶ εἰς Η διὰ τὰ θηλυκὰ τῆς ῥηματικῆς καταλήξεως ω· οἷον, ἐλέγχω, ἔλεγχος· κροτῶ, κρότος· πατῶ, πάτος· νικῶ, νίκη. κ.τ.λ.

Περὶ δὲ τοῦ τόνου,

α. Τὰ εἰς ΜΟΣ εἶναι ὀξύτονα (1).

β.' Τὰ εἰς Α καὶ Η εἶναι τὰ πλείοτερα ὀξύτονα· οἷον ἄρχω, ἀρχή· εὔχομαι, εὐχή· σφάττω, σφαγή· φεύγω, φυγή· ἀλείφω, ἀλοιφή· χαίρω, χαρά· σπείρω, σπορά· ἀγείρω, ἀγορά (2)· ἀπειλέω, ἀπειλή· βοάω, βοή.

---

(1) Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινὰ λαμβάνοντα τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, πότμος, ὅρμος, ὅλμος, ὄγμος, οἶμος, ἐκ τῶν ῥημάτων, πέτω (τὸ πίπτω), εἴρω (τὸ συνδέω), ἔλω (τὰ λαμβάνω), ἄγω, οἴω τὸ φέρω).

(2) Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα θεωρούμενα ὡς ἐκ τοῦ β.' παρακειμένου παράγομενα, ἀποβάλλουσι τὴν αὔξησιν, ἢ τροπὴν, καὶ φυλάττουσι τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων παράγονται μὲ ἀξιοπαρατήρητον ἀναλογίαν ὀνόματα σημαίνοντα αὐτὴν τὴν πρᾶξιν, καὶ τὸν ἐνεργοῦντα, οἷον, τρέφω, τροφή, τροφεύς· τέμνω, τομή, τομεύς· νέμω, νομή, νομεύς· τέκω, τόκος, τοκεύς. σπείρω, σπόρος, σπορεύς· ἔχω, ὄχος, ὀχεύς. κτλ.

Τινὰ δὲ λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν, ὡς ὁ Αττικὸς· παρακείμενος, καὶ ταῦτα ἔχουσι πάντοτε τὴν παραλήγουσαν διὰ τοῦ Ω· οἷον, ἄγω, ἀγωγή· ἔδω (τὸ ἐσθίω), ἐδωδή· ἔχω, ὀχωχή.

γ.′ Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς ΤΗΣ, ὅσα μὲν ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν, παροξύνονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον· οἷον, δότης, βάτης, ἀρότης, ὀφειλέτης, εὐχέτης· ὅσα δὲ μακρὰν, ὀξύνονται· οἷον, ληστὴς, δανειστὴς, ὀρχιστὴς, δικαστὴς, μαθητὴς, ποιητὴς, ἀθλητής· καὶ τὰ ἔχοντα λ, ν, ῥ ρ, πρὸ τῆς καταλήξεως, της· οἷον, ποικιλτὴς, εὐθυντὴς, καθαρτὴς κ,τ.λ. Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινὰ ὑπερδισύλλαβα ἐκ τῶν εἰς στης, καὶ ητης· οἷον, δυνάστης, ἀλήτης, πλανήτης, κυβερνήτης, σφενδονήτης, κομήτης, γενειήτης, προφήτης, ἀλείπτης, ὑφάντης, ἀήτης, αἰσυμνήτης, καί τινα δισύλλαβα· οἷον, πλάστης, κτίστης, ψάλτης, πλώτης.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ἢ ΩΣ ΤΟΙΑΥΤΑ ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ, ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΕΞ ΑΛΛΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

ά. Ἀρσενικὰ εἰς ΤΗΣ ἐκ τῶν ληγόντων εἰς ΙΣ, ΟΣ, ἢ ΟΝ· οἷον, πόλις, πολίτης· ἵππος, ἱππότης· ὁδὸς, ὁδίτης· ὅπλον, ὁπλίτης.

β.′ Εἰς ΕΥΣ ἐκ τῶν εἰς ΟΣ, ΟΝ, καὶ ἄλλων καταλήξεων· γρίπος, γριππεύς· ἱερὸν, ἱερεύς· σκαπάνη, σκαπανεύς.

γ.′ Θηλυκὰ εἰς ΤΕΙΡΑ, ΤΡΙΑ ἢ ΤΡΙΣ, ΤΡΑ καὶ οὐδέτερα εἰς ΤΡΟΝ, ἐκ τῶν εἰς ΤΗΡ, ΤΗΣ, καὶ ΤΩΡ ἀρσενικῶν· σωτὴρ, σώτειρα· μαθητὴς, μαθήτρια· ὀρχηστὴς, ὀρχήστρια καὶ ὀρχηστρίς· αὐλητὴς, αὐλητρίς· γενέτωρ, γενέτειρα· ξυστὴρ, ξύστρα· λουτὴρ, λοῦτρον· μηνυτὴρ, μήνυτρον· οὕτω λέγουσι καὶ δίδακτρον, θρέπτρον, κ.τ.λ. τῶν ὁποίων ἡ συνήθης χρῆσις εἶναι κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν.

δ.′ Εἰς ΤΙΣ θηλυκὰ ἐκ τῶν εἰς ΤΗΣ ἀρσενικῶν πολίτης, πολῖτις· ἱκέτης, ἱκέτις.

έ. Εἰς ΑΙΝΑ ἐκ τῶν εἰς ΩΝ, ΟΣ, καὶ ΥΣ ἀρσενικῶν· θερά-

κων, θεράπαινα· λέων, λέαινα· λύκος, λύκαινα· σῦς, σύαινα· ὗς, ὕαινα.

ϛ.' Εἰς εια ἐκ τῶν εἰς ΕΥΣ· ἱερεὺς, ἱέρεια· βασιλεὺς, βασίλεια.

ζ.' Εἰς ΣΣΑ ἐκ διαφόρων καταλήξεων· βασιλεὺς, βασίλισσα· ἄναξ, ἄνασσα· θῆς, θῆσσα.

Εἰς τὰ παράγωγα οὐσιαστικὰ ἐμποροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ εἰδικώτερον λεγόμενα περιεκτικὰ περιληπτικὰ, αὐξητικὰ, ὑποκοριστικὰ, πατρωνυμικὰ, καὶ ἐθνικά· διότι ἂν καὶ τινὰ ἐκ τούτων ἦναι κυρίως ἐπίθετα, λαμβάνονται ὅμως ὡς οὐσιαστικά.

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ.

Περιεκτικὰ λέγονται ἐκεῖνα τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα φανερόνουσι τόπον περιέχοντα τὰ ἀντικείμενα, τὰ σημαινόμενα ἀπὸ τὸ ὄνομα, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται· ἔχουσι δὲ διαφόρους καταλήξεις.

ά. Ἀρσενικὰ εἰς ΩΝ, ἥτις εἶναι ἡ συνηθεστέρα κατάληξις τῶν περιεκτικῶν, ὡς, γυναικὼν, παρθενὼν, ἱππὼν, ἀχυρὼν, ἐλαιὼν, ἀμπελὼν, ῥοδὼν, σιτὼν, ὀψὼν, κ.τ.λ.

ϐ'. Τὰ εἰς ΙΤΗΣ, ἢ ΙΤΙΣ. γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ων· γυναικωνίτης, καὶ γυναικωνῖτις· ἀνδρωνῖτις.

Ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα τὰ μὲν θηλυκὰ παριστάνουσι σωρείαν, ἄθροισμα ὁμοειδῶν ἀντικειμένων· τὰ δὲ οὐδέτερα, τόπον διωρισμένον εἰς ἐργασίαν τινὰ, ἢ ἀφιερωμένον πρὸς τιμὴν τινός· ἢ ὄργανον διωρισμένον εἰς χρῆσιν τινά· ὅθεν διαφέρουσι κατά τι τῶν ἀνωτέρω.

γ.' Θηλυκὰ εἰς ΩΝΙΑ, ῥοδωνιά.

δ.' — εἰς ΙΑ', ὡς, ἀνθρακιὰ, σπαδιὰ, μυρμηκιὰ, σφηκιά.

έ. Οὐδέτερα εἰς ΕΙΟΝ, διδασκαλεῖον, μουσεῖον, νοσοκομεῖον, πρυτανεῖον, γραφεῖον, δοχεῖον, φορεῖον, ἀγγεῖον.

ϛ.' — εἰς ΗΡΙΟΝ· ἀκροατήριον, δικαστήριον.

ζ.' — εἰς ΑΙΟΝ· Ἡραῖον, Ἀθήναιον.

η. Περιληπτικὰ, ἤγουν, μὲ ἑνικὸν ἀριθμὸν παριστάνοντα πλῆθος

ὁμοειδῶν ἀτόμων, ὡς, στρατιά, στρατός, ἐκκλησία, βουλὴ κ. τ. λ.

ΑΥΞΗΤΙΚΑ.

Εἶναι τινὰ παρώνυμα οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα ἐμπαικτικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγαλύνουσι τὴν συνειθισμένην ἔννοιαν τοῦ οὐσιαστικοῦ· ὅθεν λέγονται αὐξητικά. Αἱ καταλήξεις αὐτῶν εἶναι,

α΄. Εἰς ΩΝ, χείλων, γνάθων, γάστρων.

β.΄ Εἰς ΑΞ, πλούταξ, φλύαξ.

γ΄. εἰς ΙΑΣ, μετωπίας, στομίας, τολμητίας, φρονηματίας, οἰηματίας, δογματίας.

ΥΠΟΚΟΡΙΣΤΙΚΑ.

Τὰ δὲ ὑποκοριστικὰ σμικρύνουσι τὰ πράγματα κολακευτικῶς, ἢ καταφρονητικῶς, ἢ ἁπλῶς παριστάνουσι τὴν σμικρότητα αὐτῶν. Γίνονται δὲ ἀπὸ διάφορα οὐσιαστικά, καὶ ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις·

α΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΙΣΚΟΣ, νεανίσκος, μειρακίσκος, ἀνθρωπίσκος.

β.΄ — εἰς ΙΛΟΣ, ναυτίλος.

γ.΄ — εἰς ΥΛΟΣ, ἐρωτύλος, ἐκ τοῦ ἔρως (1).

δ.΄ — εἰς ΑΞ, ἀπὸ οὐσιαττικὰ λήγοντα εἰς ΟΣ, λίθαξ, βώλαξ.

ἑ. — εἰς ΙΔΕΥΣ (διὰ τὰ νεογέννητα ζῶα), ἀετιδεύς, λυκιδεύς, λεοντιδεύς.

ς.΄ Θηλυκὰ εἰς ΙΣ, θεραπαινίς, πινακίς, μαχαιρίς, γλωττίς, νησίς, κεραμίς, ἁμαξίς.

ζ.΄ — εἰς ΙΣΚΗ, παιδίσκη, μειρακίσκη.

ή.΄ — εἰς ΛΙΣ, φυσαλίς, ἀκανθυλλίς, θρυαλίς.

---

(1) Παράγονται καὶ ἀπὸ ἐπίθετα· ὡς, δριμύλος ἐκ τοῦ δριμύς· ἡδύλος ἐκ τοῦ ἡδύς. Κατὰ τοιοῦτον σχηματισμὸν λέγομεν καὶ ἡμεῖς τὴν σήμερον, ξυνουλός, βαρουλός, γλυκουλός· ὡς νὰ ἦσαν ὀξυνύλος, βαρύλος, γλυκύλος. κτλ.

θ.′ — εἰς ΧΝΗ, πολίχνη.

ί. Οὐδέτερα εἰς ΙΟΝ, ἀπὸ οὐσιαστικὰ διαφόρων καταλήξεων, θύριον, μαχαίριον, ὀρνίθιον, πινάκιον, ἐπιστόλιον.

ιά. — εἰς ΑΔΙΟΝ, ἀπὸ οὐσιαστικὰ λήγοντα εἰς ας, λαμπάδιον, κρεάδιον, ψεκάδιον.

ιϐ.′ — εἰς ΑΙΟΝ, γύναιον.

ιγ.′ — εἰς ΕΙΟΝ, ἀγγεῖον.

ιδ.′ — εἰς ΙΔΙΟΝ, καὶ ΔΙΟΝ, ἀπὸ οὐσιαστικὰ διαφόρων καταλήξεων, κυνίδιον, οἰκίδιον, νησίδιον, δικίδιον, ἰχθύδιον, βοτρύδιον, (1) πινακίδιον.

ιέ. — εἰς ΑΡΙΟΝ, ἀπὸ οὐσιαστικὰ διαφόρων καταλήξεων, δοξάριον, ψυχάριον, ἱππάριον, κυνάριον, ἀνδράριον, ἀνθρωπάριον, παιδάριον.

ιϛ′. — εἰς ΑΣΙΟΝ, κοράσιον.

ιζ′. — εἰς ΥΛΛΙΟΝ, μειρακύλλιον.

ιή. — εἰς ΥΔΡΙΟΝ, μελύδριον, νησύδριον.

ιθ.′ — εἰς ΥΦΙΟΝ, ζωΰφιον.

κ.′ Ὑποκοριστικὰ ἐξ ὑποκοριστικῶν, ῥημάτιον, ῥηματίσκιον· χιτωνίσκος, χιτωνισκάριον.

ΠΑΤΡΩΝΥΜΙΚΑ.

Πατρωνυμικὰ λέγονται κυρίως τὰ παραγόμενα ἀπὸ κύριον ὄνομα πατρὸς, διὰ νὰ φανερόνωσι τὸν υἱὸν, ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Γίνονται δὲ πατρωνυμικὰ καὶ ἀπὸ μητέρων καὶ προγόνων ἐνδόξων ὀνόματα. Σχηματίζονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

(1) Ὁ εἰς ΔΙΟΝ σχηματισμὸς γεννᾶται εἰς πολλὰ ἀπὸ τὸν εἰς ΙΔΙΟΝ· τὸ δὲ Ι μετὰ τοῦ Ο συναιρεῖται εἰς τὴν ΟΙ δίφθογγον· ὅθεν, βοΐδιον, ἐκ τοῦ βοΐδιον· μετὰ τοῦ Ε, εἰς τὴν ΕΙ, ὅθεν ἀμφορείδιον, ἐκ τοῦ ἀμφορεΐδιον, ῥησείδιον ἐκ τοῦ ῥησεΐδιον· μετὰ δὲ τοῦ Υ. συναιρεῖται εἰς Υ. ὅθεν ἰχθύδιον, ἐκ τοῦ ἰχθυΐδιον κτλ. Ὅπου δὲν γίνεται συναίρεσις, τὸ Ι ὑπογράφεται, ἢ ἀποβάλλεται· ὅθεν, γῄδιον, ἢ γήδιον· λαγῴδιον, σπηλάδιον (ἐκ τοῦ ἐλάδιον σπήλαιον, ἔλαιον, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ι τῆς διφθόγγου).

α΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΑΔΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ καὶ εἰς ΗΣ πρωτόκλιτα, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ καθαρὸν τριτόκλιτα, καὶ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν τὸ Ι, ἢ τὴν ΕΙ δίφθογγον· οἷον, Αἰνείας, Αἰνειάδης· Ἱππότης Ἱπποτάδης· Βούτης, Βουτάδης· Λαέρτιος, Λαερτιάδης· Βασίλειος, Βασιλειάδης.

β΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΙΔΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ μὴ καθαρὸν τριτόκλιτα, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ καθαρὸν, μὴ ἔχοντα ὅμως εἰς τὴν παραλήγουσαν Ι, ἢ ΕΙ· πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τὰ πεμπτόκλιτα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ ἔχει βραχεῖαν παραλήγουσαν· οἷον Κρόνος, Κρονίδης· Νικόλαος, Νικολαΐδης· Ἀγαμέμνων, Ἀγαμέμνονος, Ἀγαμεμνονίδης· Πέλοψ, Πέλοπος, Πελοπίδης· Λητώ, Λητόος, Λητοΐδης, καὶ κατὰ συναίρεσιν, Λητοίδης· Πηλεὺς, Πηλέως, Πηλεΐδης, καὶ κατὰ συναίρεσιν Πηλείδης· Οὕτω καὶ Πανθοΐδης, Περσεΐδης, Ἡρακλήδης, κτλ.

γ΄. — εἰς ΙΑΔΗΣ, ἀπὸ τὰ πεμπτόκλιτα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ ἔχει μακρὰν παραλήγουσαν· οἷον, Ἀμφιτρύων, Ἀμφιτρύωνος, Ἀμφιτρυωνιάδης· Τελαμὼν, Τελαμῶνος, Τελαμωνιάδης. Οὕτω καὶ Πηληϊάδης, Περσηϊάδης, Νηληϊάδης, ἀπὸ τὴν μακροκατάληκτον Ἰωνικὴν γενικὴν Πηλῆος, Περσῆος, Νηλῆος (1).

---

(1) Ὁ σχηματισμὸς ιάδης ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὰ πατρωνυμικὰ τῆς πρώτης κλίσεως, καθὼς Ἀγχισιάδης, ἀντὶ Ἀγχισάδης, ἐκ τοῦ Ἀγχίσης· Αὐγηϊάδης (Θεοκρ. 25, 193) ἐκ τοῦ Αὐγείας, ἀντὶ Αὐγειάδης (κατὰ διαίρεσιν τῆς διφθόγγου). Τὸ δὲ Πελοπηϊάδης (Πίνδ. Νέμ. ή, 21. Θεόκρ. 15, 142) ἀντὶ Πελοπίδης, ἐσχηματίσθη πιθανῶς ἀπὸ ἄχρηστον ὀνομαστικὴν Πελοπεὺς, καθὼς Αἰθιοπῆας (Ἰλ. ά, 422) ἐκ τοῦ Αἰθιοπεὺς, ἀντὶ Αἰθίοπας ἐκ τοῦ Αἰθίοψ.

Οἱ σχηματισμοὶ ίδης, ιονίδης, καὶ ιωνιάδης, ἀντιμεταλαμβάνονται συχνά· οὕτω Ἰαπετιονίδης (Ἡσίοδ. Ἔργ. 54. Θεογ. 528), ἀντὶ Ἰαπετίδης ἐκ τοῦ Ἰαπετὸς· Ἐλατιονίδης (Ὁμηρ. ὕμν. 6΄, 32), ἀντὶ Ἐλατίδης ἐκ τοῦ Ἔλατος. Ταλαϊονίδης (Ἰλ 6΄, 566. ψ, 678· Πίνδαρ. Ὀλυμ. 6,24), ἀντὶ Ταλαΐδης ἐκ τοῦ Ταλαός. Ἀνθεμίδης (Ἰλ. δ΄, 488), ἀντὶ Ἀνθεμιωνιάδης ἐκ τοῦ Ἀνθεμίων. κτλ. Ὁ λόγος τούτου εἶναι ὅτι τῶν εἰς ος κυρίων ὀνομάτων ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ ἄλλος σχηματισμὸς εἰς ιων, ὅςτις κυρίως εἶναι τὸ πατρωνυμικὸν τοῦ πρώτου·

Ἀντὶ τοῦ σχηματισμοῦ ιάδης ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ ὁ εἰς ιδης, μάλιστα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, καθὼς, Αἰαντίδαι, Ἀλκμαιωνίδαι, Λεοντίδαι, Ἀφαρητίδαι.

δ. — εἰς ΙΩΝ καὶ ΕΙΩΝ Ἰωνικῶς ἀντὶ, τῶν εἰς ΙΔΗΣ καὶ ΕΙΔΗΣ· Κρονίδης, Κρονίων· Ἀκτορίδης, Ἀκτορίων. Πηλείδης, Πηλείων.

έ. Τὰ εἰς ΙΣ καὶ ΑΣ θηλυκὰ πατρωνυμικὰ γίνονται ἀπὸ τὰ εἰς ΙΔΗΣ καὶ ΑΔΗΣ ἀρσενικά, κατὰ ἀποβολὴν τῆς ΔΗ συλλαβῆς· Πριαμίδης, Πριαμίς· Θεστιάδης, Θεστιάς· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΙΑΔΗΣ, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Α καὶ ΔΗ· Νηρηϊάδης, Νηρηΐς· Περσηϊάδης, Περσηΐς.

ϛ΄. Τὰ εἰς ΙΩΝΗ, ἢ ΥΩΝΗ, κατὰ τὴν παραλήγουσαν τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος, καθὼς Ἀκρίσιος, Ἀκρισιώνη· Ἠλεκτρύων, Ἠλεκτρυώνη.

ζ. Τὰ εἰς ΙΝΗ, ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ μὴ καθαρόν· Ἄδραστος, Ἀδραστίνη· Ὠκεανὸς, Ὠκεανίνη.

ΕΘΝΙΚΑ (1)

Ἐθνικὰ ὀνόματα λέγονται, ὅσα φανερόνουσι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερόμενον εἰς ἔθνος, ἢ ἐπαρχίαν, ἢ πόλιν. Ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις, πλὴν δὲν ὑπόκεινται εἰς γενικοὺς κανόνας, ὥστε κατ' αὐτοὺς νὰ σχηματίζωμεν ἀπταίστως τὸ ἐθνικὸν, ὅταν μᾶς δοθῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ συμβουλευώμεθα, τὰ λεξικά, καὶ τὰ Γεωγραφικά. Φυλάττεται ὅμως εἰς πολλὰ καὶ ἀναλογία τις, ὡς φαίνεται εἰς τὰ ἀκόλουθα, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρατηρῶμεν καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν εἰς τὴν παραγωγὴν νέων ὀνομάτων. Σχηματίζονται λοιπὸν,

ά. Εἰς ΑΙΟΣ, ἀπὸ τὰ εἰς Α, Η, καὶ ΑΙ· οἷον, Κέρκυρα, Κερκυραῖος· Γάζα, Γαζαῖος· Κυρήνη, Κυρηναῖος· Μιτυλήνη, Μιτυληναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος· Ἀθῆναι, Ἀθηναῖος· Θῆβαι, Θηβαῖος. Ἔξω τῆς ἀναλογίας ταύτης φαίνονται, Ἰθάκη, Ἰθακήσιος· Σπάρτη, Σπαρτιάτης· Αἴγινα, Αἰγινήτης· Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονικεύς· Κλαζομεναί, Κλαζομένιος· Συρακοῦσαι, Συρακούσιος· Πλαταιαί, Πλαταιεύς.

(1) Τὰ ἐθνικὰ λαμβάνονται καθ' ἑαυτὰ πολλάκις ὡς οὐσιαστικά· διὰ τοῦτο βάλλονται εἰς τὴν σειρὰν τῶν παραγώγων οὐσιαστικῶν.

β'. Εἰς ΙΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ παροξύτονα, καὶ προπαροξύτονα, Ἄνδρος, Ἄνδριος· Νάξος, Νάξιος· Σίφνος, Σίφνιος. Λέσβος, Λέσβιος· Μίλητος, Μιλήσιος· Πελοπόννησος, Πελοποννήσιος· Κόρινθος, Κορίνθιος· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΩΝ· Καρχηδών, Καρχηδόνιος· Λακεδαίμων, Λακεδαιμόνιος· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς οῦς (γενικ. οῦντος), ἄλλα μὲν φυλάττοντα τὸ τ, ἄλλα δὲ λαμβάνοντα σ· οἷον, Ὀποῦς, Ὀπούντιος· Ἀμαθοῦς, Ἀμαθούσιος· Φλιοῦς, Φλιάσιος· Ἀναγυροῦς, Ἀναγυράσιος, κατὰ τροπὴν τῆς ου εἰς α. Ἔξω τῆς ἀναλογίας, Κύζικος, Κυζικηνός· Χεῤῥόνησος, Χεῤῥονησίτης.

γ.' Εἰς ΙΝΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ περιττοσύλλαβα, Ἀκράγας, Ἀκράγαντος, Ἀκραγαντῖνος· Τάρας, Τάραντος, Ταραντῖνος.

δ'. Εἰς ΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΙΑ παροξύτονα θηλυκά· Βοιωτία, Βοιωτός· Λυδία, Λυδός· Ἰταλία, Ἰταλός· Σικελία, Σικελός (1).

ἑ. Εἰς ΙΤΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΡΑ πληθυντικὰ οὐδέτερα· Ἄβδηρα, Ἀβδηρίτης· Στάγυρα, Σταγυρίτης. Ἔξω τῆς ἀναλογίας, Μέγαρα, Μεγαρεύς· Βάκτρα, Βακτριανός.

ϛ'. Εἰς ΕΥΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΕΙΑ θηλυκά. Ἀλεξάνδρεια, Ἀλεξανδρεύς· Καισάρεια, Καισαρεύς· Ἀντιόχεια, Ἀντιοχεύς.

ζ'. Ἄργος, Ἀργεῖος.

ή. Κῶς, Κώϊος, καὶ συναιρέσει Κῷος.

Πολλὰ ἐθνικὰ ὀνόματα γίνονται ἀπὸ τὰ πρωτότυπά των, κατὰ ἀποκοπὴν τῶν τελευταίων συλλαβῶν, ἢ καὶ κατὰ μεταβολήν, ἢ προσθήκην τινά· ὡς

Ἀκαρναν-ία, Ἀκαρνάν·	Ἀρκαδία, Ἀρκάς.
Καρ-ία, Κάρ.	Τροία, Τρώς.
Παφλαγων-ία, Παφλαγών·	Ἑλλάς, Ἕλλην·
Ἰων-ία, Ἴων·	Θρακία, Θράξ.
Λακων-ία, Λάκων·	Φρυγία, Φρύξ.
Λυκαων-ία, Λυκάων·	Αἰθιοπία, Αἰθίοψ· κτλ.

Τὰ θηλυκὰ ἐθνικὰ σχηματίζονται ἢ ἀπὸ ἀρσενικά, κατὰ μετα-

(1) Σικελοὶ καὶ Ἰταλοὶ ἐλέγοντο οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Σικελίας καὶ Ἰταλίας. Σικελιῶται δὲ καὶ Ἰταλιῶται, οἱ ὕστερον κατοικήσαντες ἐκεῖ Ἕλληνες.

βολὴν τῆς καταλήξεως ΗΣ εἰς ΙΣ· ὡς, Σπαρτιάτης, Σπαρτιάτις· Ἀβδηρίτης, Ἀβδηρῖτις· ἢ κατὰ πρόσθήκην τῆς καταλήξεως ΙΣ, ἢ ΑΣ, εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἀρσενικοῦ, καθὼς, Μεγαρ-εὺς, Μεγαρίς· Φωκ-εὺς, Φωκίς· Φωκα-εὺς, Φωκαΐς· Δήλι-ος, Δηλιάς· Λήμνι-ος, Λημνιάς· ἢ κατὰ ἁπλῆν προσθήκην τῆς καταλήξεως ις, ἢ σα, ὡς, Ἕλλην, Ἑλληνίς· Λίβυς, Λίβυσσα· Μάγνης, Μάγνησσα· οὕτω καὶ ἀπὸ τὰ εἰς αξ, Θρᾷξ, Θρᾷσσα.

ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου γίνονται ἐπίθετα εἰς ΜΩΝ, τὰ ὁποῖα φανερόνουσιν ὑποκείμενον ἐνεργοῦν κατὰ τὴν σημασίαν τοῦ ῥήματος, ἢ ἔχον διάθεσιν, ἢ ἕξιν εἰς πρᾶξιν τινὰ, ὡς, νοήμων, ἐπιλήσμων, ἐλεήμων, οἰκτίρμων.

Ἀπὸ τὸ τρίτον πρόσωπον γίνονται ἐπίθετα εἰς ΤΟΣ, ἢ εἰς ΤΕΟΣ, καὶ τὰ μὲν εἰς ΤΟΣ, φανερόνουσι πάθος, ἢ τὸ δυνατὸν τοῦ παθεῖν, ὡς, μισητὸς, ἀγαπητὸς, ὁρατὸς, χειρωτός· τὰ δὲ εἰς ΤΕΟΣ, τὸ ἀξιοπαθὲς νὰ εἴπω οὕτω· ὅθεν ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ ἀπρόσωπον δεῖ, ἢ μὲ τὸ ἐπίθετον δίκαιος, ἢ ἄξιος, καὶ μὲ ἀπαρέμφατον παθητικόν· μισητέος, γραπτέος, πρακτέος· τὸ οὐδέτερον ὅμως, μὲ ἐνεργητικὸν, ὡς μισητέον, τὴν κακίαν, ἤγουν, δεῖ μισεῖν τὴν κακίαν.

ΠΑΡΩΝΥΜΑ ΕΠΙΘΕΤΑ.

Διαφόρων καταλήξεων ἐπίθετα παράγονται ἀπὸ οὐσιαστικὰ, καὶ ἑκάστη κατάληξις ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ παραστατικὴν δύναμιν.

1. Τὰ εἰς ΑΙΟΣ φανερόνουσι α. πρᾶγμα ἀνῆκον εἰς τόπον (1), ἢ ἔχον τοπικὴν τινά σχέσιν, ἢ τάξιν, κηπαῖος, χερσαῖος,

---

(1) Ὁ σχηματισμὸς οὗτος, καθὼς ἐπὶ ἀνθρώπων σημαίνει τὸν γεννηθέντα καὶ ἀνατραφέντα εἰς τόπον τινὰ, οὕτω καὶ ἐπὶ ζώων, φυτῶν, καὶ ἄλλων ὄντων, σημαίνει τὰ γεννώμενα, φυόμενα, διαιτώμενα, εἰς τόπον τινὰ, ἢ στοιχεῖον, ὡς, ζῶα χερσαῖα, ὑδραῖα· ἰχθύες πετραῖοι· οὕτω καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἀγοραῖος, ἀρουραῖος. κτλ.

λακκαῖος, λιμναῖος, πηγαῖος, πετραῖος, σεληναῖος, κορυφαῖος· β′. χρόνον· τριταῖος, τεταρταῖος.

2. Τὰ εἰς ΙΟΣ, ά· τὸ ἀνῆκον εἰς τόπον, θαλάσσιος, πελάγιος, ποτάμιος, ἑσπέριος· β′. ἐφορίαν, προστασίαν, ξένιος, φίλιος, λόγιος, κτήσιος. γ′. κτῆσιν τινὸς πράγματος, ἢ διάθεσιν, ἢ ποιότητα, κτλ. πλούσιος, χόλιος.

4. Τὰ εἰς ΙΑΙΟΣ, μονάδα μέτρου, σταδιαῖος, σπιθαμιαῖος, Παλαιστιαῖος, δακτυλιαῖος.

4. Τὰ εἰς ΑΛΕΩΣ, ΩΔΗΣ, ΟΕΙΣ, ΗΕΙΣ: ά. ὑποκείμενον ἔχον μὲ ἀφθονίαν, ἢ γέμον ἀπὸ τὸ σημαινόμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται, θαρβαλέος, ῥωμαλέος, ψωραλέος, μυδαλέος, ἀργαλέος, λευγαλέος· πετρώδης, ὑδατώδης, ἰχθυώδης, ἀνθεμώδης· ἀμπελόεις (1). β′. ὁμοιότητα· κτηνώδης, ἀερώδης, σφικώδης, φλογώδης, πεταλώδεις.

5. Τὰ εἰς ΑΝΟΣ, ποιότητα φυσικὴν, κατάστασιν· ῥιγεδανὸς, πευκεδανὸς, στεγανὸς, πεδανός.

6. Τὰ εἰς ΕΡΟΣ, ΗΡΟΣ, ΗΛΟΣ, ΩΛΟΣ: ἰδιότητα, διάθεσιν, καὶ ἕξιν ἠθικὴν, ἢ κατάσσασιν φυσικήν· βλαβερὸς, φοβερὸς, φλογερὸς, δολερὸς, σκιερὸς, θαλερὸς, ὀδυνηρὸς, μοχθηρὸς, ὀχληρὸς, καματηρὸς, ἀνθηρὸς, σιγηλὸς, σιωπηλὸς, ἀπατηλὸς, ἁμαρτωλὸς, φειδωλός.

7. Τὰ εἰς ΕΙΝΟΣ, ΙΝΟΣ: ά. τοπικὴν κατάστασιν· ὀρεινὸς, πεδινός· β′. χρόνον· ἐαρεινὸς, θερινὸς, ὀπωρινὸς, χειμερινός· γ′. ποιότητα πρόξενον πάθους· ἐλεεινὸς, ἀλγεινὸς, ἀχθεινός.

---

(1) Τὰ εἰς ΟΕΙΣ καὶ ΗΕΙΣ εἶναι ποιητικοὶ σχηματισμοὶ τῶν εἰς ΩΔΗΣ· ὅθεν ὅλα σχεδὸν, ὅσα ἔχουσι τὸν ἕνα σχηματισμὸν, λαμβάνουσι καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς, δενδρώδης, δενδρόεις, δενδρήεις· πετρώδης, πετρήεις· κτλ.

8. Τὰ εἰς ΙΜΟΣ, προτέρημα εἴς τι, μάχιμος, ἄλκιμος· β΄. ποιότητα, ἢ κατάστασιν ἐπιτηδείαν πρός τι, ἐδώδιμος, πλώϊμος, πότιμος, καύσιμος, ἁλώσιμος, ἰάσιμος, γεωργήσιμος.

9. Τὰ εἰς ΕΟΣ καὶ κατὰ συναίρεσιν ΟΥΣ (1), καὶ τὰ εἰς ΙΝΟΣ, φανερόνουσι τὴν ὕλην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὅθεν ὠνομάσθησαν μετουσιαστικὰ, χάλκεος, οῦς· σιδήρεος, οῦς· χρύσεος, οῦς· ἀργύρεος, οῦς· μολίβδεος, οῦς· λίθινος, πήλινος, ξύλινος, καλάμινος, πλίνθινος, ὀστράκινος.

10. Τὰ εἰς ΕΙΟΣ φανερόνουσι πρᾶγμα ἀναφερόμενον ὡς κτῆμα, ποίημα, ἢ ὡς μέρος ἐμψύχου ἀτόμου· ὅθεν καὶ λέγονται κτητικὰ, ἀνθρώπειος, βόειος, ἵππειος, ὄνειος, ἄρκειος, Ὁμήρειος, Εὐριπίδειος, Πλουτάρχειος.

11. Τὰ εἰς ΩΪΟΣ ποιητικῶς, καὶ ΩΟΣ κοινῶς, φανερόνουσι κυρίως πρᾶγμα ἀναφερόμενον εἰς τὸν κτήτορά του, ὅθεν καὶ ταῦτα λέγονται κτητικά· ἢ ἀφιέρωμα, ἢ θέσιν τοπικὴν, πατρῷος, μητρῷος, παππῷος, ἡρῷος, ἀρκτῷος, ἑῷος.

12. Τὰ εἰς ΚΟΣ πρᾶγμα ἀναφερόμενον ὡς κτῆμα, ἢ ὡς μέρος, ἢ ὡς ἔθος, ἢ ὡς ποιότης, ἕξις, κτλ. εἰς ἀντικείμενα παντὸς εἴδους, θεϊκὸς, ψυχικὸς, σωματικὸς, ὑλικὸς, πνευματικὸς, ἐκκλησιαστικὸς, πολιτικὸς, πατρικὸς, σπονδειακὸς, τροχαϊκὸς, πολεμικὸς, στρατηγικὸς, μηχανικὸς, κτλ. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος ἰσοδυναμεῖ εἴς τινά μὲ τὸν ἀκόλουθον.

13. Τὰ εἰς ΗΡΙΟΣ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΤΗΡ ἢ ΤΗΣ. σημαίνουσι δὲ ἕξιν, ἢ ἐπιτηδειότητα πρός τι· οἷον, δραστήριος, πολεμιστήριος, σωτήριος, λυτήριος, ἱλαστήριος, καθαρτήριος.

---

(1) Ὁ εἰς ΕΟΣ καὶ ποιητικῶς ΕΙΟΣ σχηματισμὸς ἰδιάζει εἰς τὰ κατασκευαζόμενα ἀπὸ μέταλλον.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ.

Παράγονται ἐπίθετα καὶ ἀπὸ ἄλλα ἐπίθετα· ὡς ἐλευθέριος, καθάριος, ἐθελούσιος, ἑκούσιος, ἀπὸ τῶν, ἐλεύθερος, καθαρὸς, ἐθέλων, ἑκών· Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὁμιλήσειν κατωτέρω. Παράγονται ὁμοίως ἐπίθετα καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα· ὡς, παλαιὸς, χθεσινὸς, σημερινὸς, θαμινὸς, δηναιὸς, ἐκ τῶν, πάλαι, χθὲς, σήμερον, θαμὰ, δήν· καὶ ἀπὸ προθέσεις, ὡς, ἀντίος, ἐκ τῆς ἀντί.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ

Τὰ ἐπίθετα, ὡς εἴπομεν, φανερόνουσιν γενικῶς ποιότητα τινὰ συνδεδεμένην νὰ εἴπω οὕτω καὶ συνυπάρχουσαν μὲ τὰ πράγματα, ὁποῖα τὰ αἰσθανόμεθα· ὅθεν καὶ λέγονται συγκεκριμένα, ἤγουν, σύνθετα ἀπὸ ὑποκείμενόν τι, καὶ ἀπὸ ποιότητας· ὅθεν καὶ ὅταν τὰ ἐπίθετα λέγωνται μόνα, ἐννοοῦνται τὰ οὐσιαστικὰ, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν αἱ σημαινόμεναι ἀπὸ τὰ ἐπίθετα ποιότητες. Διὰ νὰ φανερόνωμεν τὰς ποιότητας ταύτας χωρισμένας ἀπὸ τὰ ὑποκείμενά των, σχηματίζομεν ἐκ τῶν ἐπιθέτων ὀνόματα, τὰ ὁποῖα λέγονται οὐσιαστικὰ ἀφῃρημένα, διότι παρασταίνουσιν τὰς ποιότητας, ὡς χωριστὰ πράγματα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

α΄. Τὰ εἰς ΟΤΗΣ, παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς ΟΣ· οἷον, ἀγαθὸς, ἀγαθότης· χρηστὸς, χρηστότης· ὅσιος, ὁσιότης· κακὸς, κακότης.

β΄. Τὰ εἰς ΩΣΥΝΗ, ἢ ΟΣΥΝΗ, παραγόμενα μάλιστα μὲν ἐκ τῶν εἰς ΩΝ περιττοσυλλάβων, τινὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς ΟΣ ἰσοσυλλάβων· οἷον, ἀγνώμων, ἀγνωμοσυνη· σώφρων, σωφροσύνη· ἄφρων, ἀφροσύνη· δίκαιος, δικαοσύνη· ἱερὸς, ἱερωσύνη.

γ΄. Τὰ εἰς ΙΑ, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκ τῶν εἰς ος, τινὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς ων. κακὸς, κακία· πονηρὸς, πονηρία· σοφὸς, σοφία· εὐδαίμων, εὐδαιμονία.

δ'. Τὰ εἰς ΣΙΑ ἐκ τῶν εἰς ΤΟΣ συνθέτων· ἀθάνατος, ἀθανασία· δύσπεπτος, δυσπεψία (1).

έ. Τὰ εἰς ΟΙΑ ἐκ τῶν εἰς ΟΥΣ συνθέτων· ἄνους, ἄνοια· εὔνους, εὔνοια· εὔπνους, εὔπνοια· δύσπλους, δύσπλοια (2).

ς'. Τὰ εἰς ΕΙΑ ἐκ τῶν εἰς ΗΣ ἀμαθής, ἀμάθεια (γενικ. εος)· ἀληθής, ἀλήθεια (3).

ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΩΝ.

Ἐξετάζοντες συναλλήλως τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα κατὰ τὰς ποιότητάς των, εὑρίσκομεν ὅτι ἔχουσιν αὐτὰς ἄλλα εἰς μεγαλήτερον, ἢ μικρότερον βαθμὸν, καὶ ἄλλα εἰς τὸν πλέον μεγάλον, ἢ εἰς τὸν πλέον μικρόν. Διὰ νὰ φανερόνωμεν λοιπὸν τοὺς βαθμοὺς τούτους, δίδομεν εἰς τὰ ἐπίθετα δύο σχηματισμοὺς διαφόρους, τὸν ἕνα, διὰ νὰ παρασταίνῃ τὸν μεγαλήτερον ἢ μικρότερον βαθμὸν τῆς σημαινομένης ποιότητος· καὶ τὸ ἐπίθετον λέγεται τότε συγκριτικόν· τὸν ἄλλον, διὰ νὰ παρασταίνῃ τὸν πλέον μεγάλον, ἢ τὸν πλέον μικρόν· καὶ τότε λέγεται ὑπερθετικόν. Πρὶν δὲ λάβῃ τὸ ἐπίθετον τοὺς σχηματισμοὺς τούτους, λέγεται θετικὸν, διότι παρασταίνει τὰ πράγματα εἰς τὴν φυσικήν των θέσιν καὶ κατάστασιν, ὁποῖα τὰ αἰσθανόμεθα καθ' ἑαυτά· εἶναι δὲ πολλὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, τῶν ὁποίων θετικὰ ἐπίθετα δὲν εὑρίσκονται εἰς τὴν γλῶσσαν.

Ὁ ὁμαλώτερος καὶ συνηθέστερος σχηματισμὸς τοῦ συγκριτικοῦ εἶναι εἰς ΤΕΡΟΣ, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ εἰς ΤΑΤΟΣ.

ά. Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΟΣ, ἀποβάλλεται τὸ Σ εἰς τὸν

(1) Διότι συμπίπτει π πρὸ τοῦ σ. οὕτω καὶ ἄσφυκτος, ἀσφυξία

(2) Ἡ δίφθογγος οι προέρχεται ἐκ τῆς συναιρέσεως τοῦ ο καὶ ι.

(3) Ταῦτα γράφονται καὶ διὰ τοῦ ι παροξυτόνως. Σημειωτέον πρὸς τούτοις ὅτι συνειθίζουσι πολλάκις νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ἐπίθετα μόνα ἀντὶ τῶν οὐσιαστικῶν· οἷον, τὸ ἀληθὲς, τὸ γενναῖον, τὸ δίκαιον, ἀντὶ, ἡ ἀλήθεια, ἡ γενναιότης, ἡ δικαιοσύνη.

σχηματισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ, ὡς, μακρ-ὸς, μακρ-ότερος, μακρ-ότατος. Καὶ ἐὰν ἡ παραλήγουσα τοῦ θετικοῦ ἦναι βραχεῖα, τὸ Ο τρέπεται εἰς Ω· ἐὰν δὲ μακρὰ, φυλάττεται ἄτρεπτον· ὅθεν σοφὸς, σοφώτερος, σοφώτατος· ξηρὸς, ξηρότερος, ξηρότατος· ἔνδοξος, ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος· σφοδρὸς, σφοδρότερος, σφοδρότατος. Εἰς δὲ τὸν Ὅμηρον (Ὀδυσ. Υ, 376) εὑρίσκεται κακοξεινώτερος, διὰ τὸ μέτρον. Ἀπὸ δὲ τὰ εἰς ΑΙΟς τινὰ ἀποβάλλουσι καὶ τὸ Ο· ὡς, παλαιὸς, παλαίτερος· γεραιὸς, γεραίτερος· οὕτω καὶ σχολαίτερος, περαίτερος. Τὸν σχηματισμὸν τοῦτον λαμβάνουσιν Ἀττικῶς καί τινα ἐκ τῶν εἰς ΟΣ· οἷον, ἰσαίτερος (Θουκ. ή, 98)· μεσαίτατος (Ἡρόδ. δ', 17)· ἡσυχαίτερος (Θουκ. γ', 82)· πλησιαίτατος (Ξενοφ. ἀναβ. ζ', 3, 29) κτλ.

β.' Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΕΙΣ, ἀποβάλλεται τὸ Ι· ὡς, χαρί-εις, χαρι-έστερος, χαρι-έστατος· τιμήεις, τιμηέστερος, τιμηέστατος.

γ.' Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΑΣ, ΗΣ, ἢ ΥΣ, προσθέτεται τὸ τερος καὶ τατος εἰς τὸ οὐδέτερον, ὡς, μέλας, μέλαν, μελάν-τερος, μελάν-τατος· ἀληθὴς, ἀληθὲς, ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-τατος· ἡδὺς, ἡδὺ, ἡδύ-τερος, ἡδύ-τατος. Εἰς δὲ τὰ εἰς ΟΥΣ γινόμενα κατὰ συναίρεσιν ἀπὸ τὰ εἰς ΟΟΣ, προσθέτεται ἁπλῶς τὸ τερος καὶ τατος, ὡς, ἁπλοῦς, ἁπλούστερος, ἁπλούστατος. Οὗτος δὲ ὁ σχηματισμὸς γίνεται κατὰ συναίρεσιν τοῦ οεστερος· οἷον, ἁπλόος, ἁπλοέστερος, ὅθεν ἁπλούστερος.

Τὸν σχηματισμὸν τοῦτον λαμβάνουσιν Ἀττικῶς καὶ ἄλλα ἐπίθετα λήγοντα εἰς ΟΣ· οἷον, ἀφθονέστερος, ἀπονέστερος. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν γίνεται καὶ ἐκ τοῦ πένης, πενέστερος.

δ'. Ἐὰν δὲ τὸ θετικὸν λήγῃ εἰς ΩΝ, μεταβάλλεται τὸ Ω εἰς Ο, καὶ προσθέτεται ἡ κατάληξις ΕΣΤΕΡΟΣ καὶ ΕΣΤΑΤΟΣ· ἢ γίνονται ὡς ἐκ τῆς γενικῆς· οἷον σώφρων, σωφρονέστερος, σωφρονέστατος· εὐδαίμων, εὐδαιμονέστερος, εὐδαιμονέστατος.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΙΩΝ, ΙΣΤΟΣ.

Εἶναι τινὰ ἐπίθετα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν συγκριτικὸν λήγει εἰς ΙΩΝ, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν, εἰς ΙΣΤΟΣ· τοιαῦτα εἶναι

ά. Ἐπίθετα τινὰ λήγοντα εἰς ΥΣ, καθὼς, γλυκίων (Ἰλ. ά, 249, Ὀδυσ. ί. 34). ταχίων, τάχιστος (Ὀδυσ. ά, 85. Ξενοφ. Κυροπ. έ, 4, 3). βαθίων, βάθιστος (Τυρτ. 3, 6, Ἰλ. θ', 14). βραδίων (Ησ. ἔργ. 528. βάρδιστος (Ἰλ. ψ, 530), ἀντὶ βράδιστος. Ἀττικώτερος ὅμως ἦτον ὁ σχηματισμὸς βραδύτερος, βραδύτατος· βράχιστος (Ἀριστοφ. Λυσ. 716. Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1435). ἡδίων, ἥδιστος· παχίων (Ἀρατ. 53), πάχιστος (Ἰλ. π', 314). κοινότερον δὲ τὸ παχύτερος, παχύτατος. Τὸ δὲ ὠκὺς, καὶ πρέσβυς εἰς μὲν τὸ συγκριτικὸν κάμνουσιν ὠκύτερος, πρεσβύτερος· εἰς δὲ τὸ ὑπερθετικὸν, ὤκιστος (Ἰλ. ψ, 253), πρέσβιστος (Ὁμ. ὕμν. Α', 2).

β'. Τινὰ λήγοντα εἰς ΡΟΣ, τῶν ὁποίων τὸ ρ ἀποβάλλεται, καθὼς, αἰσχρὸς, αἰσχίων, αἴσχιστος· ἐχθρὸς, ἐχθίων, ἔχθιστος· κεδρὸς, κύδιστος· μακρὸς, μίκιστος ἀντὶ μάκιστος· οἰκτρὸς, οἴκτιστος.

γ'. Τινὰ λήγοντα εἰς ΟΣ, ΗΣ, καὶ ΑΣ, καθὼς, τερπνὸς, τερπνίων, τέρπνιστος· κακὸς, κακίων, κάκιστος· λάλος, λάλιστος· φίλος, φιλίων (Ὀδυσ. τ', 350. ώ, 272), φίλιστος (Σοφοκλ. Αἴ. 842). ὀλίγος, ὀλίγιστος, (Ἰλ. τ', 223. Ἀριστοφ. Βατρ. 115. Πλούτ. 628). μέγας, μέγιστος· ἐλεγχὴς, ἐλέγχιστος (1).

---

(1) Εἰς τινὰ τούτων τὸ ι ὁμοῦ μὲ τὸ προηγούμενον αὐτοῦ σύμφωνον ἢ σύμφωνα μεταβάλλεται εἰς δύο σ, εἰς δὲ τὴν νέαν Ἀττικὴν διάλεκτον εἰς δύο τ, καθὼς, ἐλαχὺς (ὅθεν τὸ θηλυκ. ἀλάχεια, Ὁμ. ὕμν 6', 19), ἐλαχίων, ἐλάσσων, ἐλάχιστος· μέγας (μεγίων), μέσσων, καὶ Αἰολικ. μέζων, Ἀττικῶς δὲ μείζων, μέγιστος. ὀλίγος (ἀλιγίων, ὀλίσσων) ὀλίζων, ὀλίγιστος· μακρὸς (μακίων), μάσσων, καὶ τὸ οὐδέτ. μᾶσσον, μεῖζον (Αἰσχύλ. Προμ. 634), μήκι-

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΙΣΤΕΡΟΣ, ΙΣΤΑΤΟΣ.

Οἱ Ἀττικοὶ συχνὰ μεταχειρίζονται καὶ τοῦτον τὸν σχηματισμὸν εἰς ἐπίθετα λήγοντα εἰς ΟΣ, ΗΣ, ξ, καθὼς, ἅρπαξ, ἅρπαγος, ἁρπαγίστερος, ἁρπαγίστατος· βλὰξ, βλακὸς, βλακίστερος, βλακίστατος· τὸ δὲ βλακώτερος (Ξενοφ. Ἀπομν. Σ. γ', 13,4. δ', 2, 40) εἶναι ὡς ἀπὸ ἄλλην ὀνομαστικὴν βλακός. Εἰς ΗΣ πρωτόκλιτα λαμβανόμενα ἐπιθετικῶς, ὡς, πλεονέκτης, πλεονεκτίστερος, πλεονεκτίστατος· κλέπτης, κλεπτίστατος· πλὴν τοῦ ὑβριστὴς, τὸ ὁποῖον εἰς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας κάμνει, ὑβριστότατος· τὸ δὲ τολμίστατος (Σοφοκλ. Φιλ. 984) εἶναι πιθανῶς ἐκ τοῦ τολμῆς κατὰ συναίρεσιν τοῦ τολμήεις (Σελ. 57). Εἰς ΟΣ τριτόκλιτα καὶ ΗΣ πεμπτόκλιτα, ὡς, λάλος, λαλίστερος, λαλίστατος· ὀλίγος, ὀλιγίστατος· ὀψοφάγος, ὀψοφαγίστατος (Ξενοφ. Ἀπομν. Σ. γ', 13, 4). πτωχὸς, πτωχίστερος (Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 424)· λάγνος, καὶ λάγνης, λαγνίστατος· ψευδὴς, ψευδίστερος, ψευδίστατος.

Καθὼς πολλὰ συχνὰ παράγονται ἐπίθετα ἐκ τῶν ῥημάτων, οὕτω καὶ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, τῶν ὁποίων θετικὸν δὲν ὑπῆρξεν, ἀλλὰ μόνον ἐξ ἀναλογίας ὑποτίθεται, Τοιαῦτα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ εἶναι λωΐων, λῴων· λώϊστα, λῷστα, ἐκ τοῦ λῶ τὸ θέλω, ἐπιθυμῶ· πλὴν τὸ συγκριτικὸν τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ ἦναι ἐκ τοῦ λώϊος, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται εἰς τὸν Θεόκριτον ἀντὶ λωΐων,

---

στος· κρατὺς (Ἰλ. π', 181), (κρατίων) κράσσων, καὶ Ἰωνικ· κρέσσων, Ἀττικῶς δὲ κρείσσων, (κρείττων), κράτιστος· (Δωρικῶς, κάῤῥων ἀντὶ κάρσων, καθὼς κάρτιστος, ἀντὶ κράτιστος)· ταχὺς, ταχίων, θάσσων (ὡς ἐκ τοῦ θαχὺς), καὶ θάττων, τὸ ὁποῖον ἦτον Ἀττικώτερον παρὰ τὸ ταχύτερος· οὕτω καὶ βράσσων (Ἰλ. κ', 226) ἀντὶ βραχίων ἐκ τοῦ βραχύς· καὶ βάσσων ἀντὶ βαθίων, καὶ γλίσσων ἀντὶ γλυκίων, καὶ πάσσων (Ὀδ. ζ', 230) ἀντί παχίων. Τὸ ἥσσων ἢ ἥττων φαίνεται ἀπὸ τὸ ὑπερθετικὸν ἥκιστα ὅτι εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἀντὶ ἡκίων, τοῦ ὁποίου τὸ θετικὸν εἶναι ἄγνωστον.

ὅθεν καὶ λωΐτερος (Ὀδυσ. β, 141), ἀντὶ λωϊώτερος· ἐκ τοῦ φέρω ὁμοίως φέρτερος, φέρτατος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν σημασίαν ἀνήκει εἰς τὸ προφέρω, ὅθεν προφερής, ὁ ὑπερτερῶν· ἐὰν ὑποθέσωμεν θετικὸν φερὴς ἀνάλογον μὲ τὸ προφερής, τὸ ἐκ τούτου συγκριτικὸν ἤθελεν εἶσθαι ά. φερέστερος, καὶ τὸ ὑπερθετικὸν φερέστατος, κατὰ δὲ συγκοπὴν, φέρτερος, φέρτατος. β'. (φερίων), φέριστος. Ὁ Φισχέριος παράγει τὸ τελευταῖον ἐκ τοῦ φερτὸς (Εὐριπ. Ἑκάβ. 159), ἀντὶ τοῦ ἐκ τούτου φερτότερος, φερτότατος· τὸ δεύτερος, δεύτατος (Ὀδυσ. ά, 286. ψ, 342) πρέπει νὰ ἔγινεν ἐκ τοῦ δεύομαι.

Εἶναι ἀκόμη τινὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, τῶν ὁποίων δὲν σώζεται κανὲν θετικόν· ἀνταποκρίνονται δὲ κατὰ τὴν σημασίαν εἰς θετικὰ παντάπασι διάφορα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἀμείνων, ὁ, ἡ, χωρὶς ὑπερθετικόν· κατὰ τὴν σημασίαν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἀγαθός. Ὁ Φισχέριος τὸ θεωρεῖ ἀντὶ τοῦ ἀμενίων ἐκ τοῦ ἀμενός (Λατ. amœnus).

Βέλτερος, ὑπερθ. βέλτατος | ὡς θετικὸν αὐτῶν θεωρεῖται
Βελτίων, βέλτιστος | ὁμοίως κατὰ τὴν σημασίαν
τὸ ἀγαθός· βελτίων καὶ βέλτιστος εἶναι οἱ συνήθεις Ἀττικοὶ σχηματισμοί· οἱ δὲ ἄλλοι εὑρίσκονται εἰς τοὺς ποιητάς.

Τὸ ἀγαθώτερος καὶ ἀγαθώτατος ἐκ τοῦ ἀγαθὸς, ἀπαντῶνται μόνον εἰς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς, καὶ μὴ Ἀττικοὺς, ὡς εἰς τὸν Διόδ. τὸν Σικελιώτην, 16, 85.

Ἥσσων, οὐδ. ἧσσον, εἰς τὴν νέαν Ἀττικὴν ἥττων, Ἰωνικ. ἕσσων· σημαίνει δὲ ἀσθενέστερος· ὅθεν δὲν εἶναι κατάλληλον νὰ θεωρῆται κατὰ τὴν σημασίαν ὡς θετικὸν αὐτοῦ τὸ μικρός· τὸ ὑπερθετικὸν τούτου ἥκιστα εὑρίσκεται μόνον ἐπιῤῥηματικῶς.

Μείων, οὐδ. μεῖον· ὑπερθετικὸν μεῖστος· ὡς θετικὸν αὐτοῦ κατὰ σημασίαν εἶναι τὸ μικρός. Δωρικῶς μήων. Κατὰ τὴν ἀναλογίαν πρέπει νὰ γίνεται ἐκ τοῦ μέος, καθὼς πλείων πλεῖστος ἐκ τοῦ πλέος· τὸ κανονικὸν συγκριτικὸν μικρότερος ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ἀριστοφ. Ἱππ. 786.

Ὁπλότερος, ὑπερθετικὸν ὁπλότατος· φαίνεται ὅτι εἶναι ἐκ

τοῦ ἀχρήστου ὁπλός, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὰ σύνθετα ὑπέροπλος, ὑπεροπλία.

Πλείων, οὐδ. πλέον, ὑπερθετικὸν πλεῖστος· θετικὸν αὐτοῦ κατὰ σημασίαν θεωρεῖται τὸ πολύς. Φαίνεται ὅτι ἐκ τοῦ πλέος γίνεται συγκριτικὸν πλεΐων, ἢ πλείων. Οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Ἀττικοὶ λέγουσιν συνηθέστερα πλέων. Εἰς τὰς συναιρουμένας ὅμως πτώσεις οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὸ πλείους, πλείω, (οἱ Ἴωνες, πλεῦνες, πλεύνων, πλεῦνας), ἢ πλέονες (Θουκ. δ', 85), πλέονας, πλέονα, ὄχι πλέους, πλέω (ὁ Ἡρόδ. ὅμως ἔχει τοῦτο, ή, 66). Ἀντὶ τοῦ πλέονες εὑρίσκεται καὶ πλέες (Ἰλ. λ', 395), καὶ πλέας ἀντὶ πλέονας (Ἰλ. β', 129). Πλείων (Πλάτ. Φαίδρ. Σελ. 289, 291). Πλείονες (Ξενοφ. Ἀπομν. Σ. 4, 2, 7)· πλειόνων (αὐτόθι, 3, 13, 4)· πλείονας (Θουκ. β', 37), καὶ πλείονα. Τὸ οὐδέτ. πλέον εἶναι τὸ συνηθέστερον, ἀπαντᾶται ὅμως καὶ πλεῖον. Οἱ Ἴωνες λέγουσι πλεῦν, οἱ Ἀττικοὶ πλεῖν· οἱ Δωριεῖς πλήων.

Ῥᾴων, οὐδ. ῥᾷον, ὑπερθετικὸν ῥᾷστος. Θετικὸν αὐτοῦ θεωρεῖται τὸ ῥᾴδιος. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔγεινεν ἐκ τοῦ παλαιοῦ ῥήϊος, τοῦ ὁποίου εἶναι ἐπέκτασις τὸ Ἰωνικὸν ῥηΐδιος, καὶ Δωρικ. ῥαΐδιος, καὶ Ἀττικ. ῥᾴδιος. Ἐκ τοῦ ῥήϊος γίνεται [ῥηϊώτερος] ῥηΐτερος (Ἰλ. σ', 258), Δωρικ. ῥαΐτερος, ῥαίτερος (Πίνδαρ. Ὀλ. 8, 78), καὶ κατὰ τὸν ἄλλον σχηματισμὸν [ῥηϊΐων, ῥηΐων] ῥαΐων, (εἰς τὸν Ἡσύχιον), Ἀττικῶς δὲ ῥᾴων. Τὸ ὑπερθετικὸν ῥηΐτατος (Ὀδυσ. τ', 577), ῥήϊστος, Δωρικ. ῥάϊστος (Θεόκρ. β', 7), καὶ Ἀττικῶς ῥᾷστος.

Χείρων, οὐδέτ. χεῖρον, ὑπερθετ. χείριστος, φαίνεται ὅτι εἶναι ἠλλοιωμένον ἐκ τοῦ χερείων. Ἐκ τοῦ παλαιοῦ θετικοῦ χέρης, τὸ ὁποῖον ἔχει σημασίαν συγκριτικοῦ (Ἰλ. ά, 80, κ.τ.λ.) ἔγεινε συγκριτικὸν χερείων (Ἰλ. ά, 114), καὶ ὑπερθετικὸν χέριστος, καθὼς ἐκ τοῦ ἄρης, ἀρείων, ἄριστος· καὶ κατὰ μετάθεσιν, χείρων, χείριστος. Ἐκ τοῦ χερείων καὶ χείρων ἔγειναν πάλιν νέα συγκριτικὰ χερειότερος (Ἰλ. β', 248), καὶ χειρότερος (Ἰλ. 6, 513).

Ἐνίοτε, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ποιητὰς, νέα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ γίνονται ἀπὸ ἄλλα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ὄντα ἤδη εἰς χρῆσιν, καθὼς χερειότερος, χειρότερος, καλλιώτερος, ἀρειότερος, ἀσσοτέρω (Ὀδυσ. ρ', 572), προτεραίτερος, μειότερος. Τοιοῦτον καὶ τὸ ἐσχατώτατα (Ξενοφ. Ἑλλ. Ἱστορ. ϐ', 3, 49).

Γίνονται ἀκόμη συγκριτικὰ καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα καὶ ἀπὸ προθέσεις, ὡς ἀπὸ ἐπίθετα (1)· παραδείγματος χάριν, ἄνω, ἀνωτέρω, ἀνωτάτω· καὶ μὲ σχηματισμὸν ἐπιθετικὸν, ἀνώτατα (Ἡρόδ. ϐ', 125)· κάτω, κατωτέρω, κατωτάτω, καὶ κατώτατα· ἔσω, ἐσωτέρω· ἔξω, ἐξωτέρω· ὀπίσω, ὀπίστατος, ἀφάρτεροι (Ἰλ. ψ', 312), τοῦ ὁποίου τὸ θετικὸν ἄφαρ ἀπαντᾶται εἰς τὸν Θέογνιν 536· πόῤῥω, ποῤῥωτέρω, ποῤῥωτάτω· τὸ συγκριτικὸν πόρσιον ἀπαντᾶται εἰς τὸν Πίνδαρον (Ὀλ. ά, 183) ἐκ τοῦ Δωρικοῦ πόρσω· καὶ τὸ ὑπερθετικὸν πόρσιστα (Νεμ. 9, 70). Ἐκ τοῦ πρόσω, τὸ ὁποῖον διαφέρει τοῦ πρώτου μόνον κατὰ διάλεκτον, γίνεται τὸ συγκριτικὸν προσωτέρω, καὶ τὸ ὑπερθετικὸν προσωτάτω, καὶ, ὡς ἐπίθετον, προσώτατος (Σοφοκλ. Αἴ. 743)· ἀπὸ, ἀπωτέρω, ἀπωτάτω· ἐγγὺς, ἐγγυτέρω, καὶ ἐγγύτερον, ἐγγυτάτω, καὶ τὸ ὀλιγώτερον Ἀττικὸν ἔγγιον, ἔγγιστα, τὸ ὁποῖον ὅμως εἶναι εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Αἰγιν. Σελ. 393)· ἀγχοῦ, ἀγχοτέρω, καὶ [ἄγχιον] ἆσσον, ἄγχιστα (ἄσσιστα εἰς Αἰσχύλ. βλέπ. Ἡσύχ. Τ. ά, Σελ. 580) καὶ ἀγχοτάτω· τὸ ἐπίθετον ὁμοίως ἀγχότερος (Ἡρόδ. ζ', 175), ἄγχιστος (Σο-

---

(1) Ἐπειδὴ αἱ προθέσεις μὲ τὴν πτῶσίν των, καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα, προταττομένου τοῦ ἄρθρου, λαμβάνονται κατὰ σημασίαν ἐπιθετικὴν, δὲν εἶναι καμμία ἀντίφασις νὰ ὑποθέτωμεν ὅτι γίνονται σχηματισμοὶ συγκριτικοὶ ἐκ τούτων τῶν ἐπιῤῥημάτων καὶ προθέσεων.

Ἀπαντᾶται καὶ ὑπερθετικὸν τοῦ μόνος, μονώτατος (Λυκοῦργ. κατὰ Λεοκράτ. Σελ. 197. Θεόκρ. 15, 137. Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 182 Ἱππ. 351). καὶ συγκριτ. τοῦ αὐτὸς, αὐτότερος, εἰς τὸν Ἐπίχαρμ. καὶ τὸ ὑπερθετ. αὐτότατος (Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 83), τὸ ὁποῖον λαμβάνεται κατ' ἔννοιαν κωμικήν.

φοκλ. Οἰδ. τ. 919)· ἑκὰς, ἑκαστέρω, ἑκαστάτω· μάλα, μᾶλλον, μάλιστα· πρὸ, πρότερος [πρότατος] πρῶτος· ὑπὲρ, ὑπέρτερος, ὑπέρτατος καὶ ὕπατος κατὰ συγκοπὴν, ὡς τὸ πρῶτος· πάρος, παροίτερος. Εὑρίσκονται ὁμοίως συγκριτικὰ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα μὲ σχηματισμὸν αίτερος, καθὼς, πρωΐ, πρωϊαίτερος, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἀπαντᾶται πρωΐτερος (Θουκυδ. ή, 101)· ὀψέ, ὀψιαίτερον καὶ ὀψίτερον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐμπορεῖ νὰ γίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐπίθετον ὄψιος.

Ἄλλα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ δὲν ἔχουσι κανὲν θετικὸν ἐπίθετον, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ παράγωνται κανονικῶς, ἀλλὰ φαίνονται ὅτι ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τὰ οὐσιαστικὰ τὰ ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰ θετικὰ ἐκεῖνα ἐπίθετα, καθὼς, κερδίων, οὐδέτερον κέρδιον, κέρδιστος, εἰς τοὺς ποιητὰς, ἐκ τοῦ κέρδος· βασιλεύτερος, βασιλεύτατος, ἐκ τοῦ βασιλεύς: ἄλγιον, ἄλγιστος, εἰς τὸν Ὅμηρ. καὶ τοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς, ἐκ τοῦ ἄλγος· καλλίων, κάλλιστος, ἐκ τοῦ κάλλος· ἀρείων, ἄριστος, ἐκ τοῦ Ἄρης. Ἀκόμη, ῥιγίων, οὐδέτερον ῥίγιον, ῥίγιστος· κήδιστος, κύδιστος, ἀοιδότατος, ἐκ τοῦ ῥῖγος, κῆδος, κῦδος, ἀοιδός· ὑετώτατος, ἐκ τοῦ ὑετός· μυχοίτατος, μυχαίτατος, καὶ μοίχατος, ἐκ τοῦ μυχός· ὑβριστότερος, ὑβριστότατος, ἐκ τοῦ ὑβριστής. Τὸ δὲ προυργιαίτερος εἶναι ἀπὸ τὴν λέξιν προὔργου, σύνθετον ἀπὸ τὴν πρὸ καὶ τὴν γενικὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἔργον. Τὸ ὀρέστερος καὶ ἀγρότερος φαίνονται ὅτι δὲν εἶναι συγκριτικὰ, ἀλλ' ἁπλᾶ ἐπίθετα, μὴ ἔχοντα ἔννοιαν συγκριτικῶν.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ κ. τ. λ.

Εἶναι τινὲς λέξεις, αἵτινες φανερόνουσι μόνον τὴν ἀριθμητικὴν ποσότητα τῶν ἀντικειμένων, ἤγουν, τὸ πόσα εἶναι· ὅθεν λέγονται ἀριθμητικά. Ταῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα, πλησίον τῶν ὁποίων σημειόνομεν καὶ τοὺς ἀλφαβητικοὺς καὶ ἀριθμητικοὺς χαρακτῆρας, οἵτινες σημαίνουσι τὴν αὐτὴν ποσότητα.

Εἷς	αʹ,	1.	πεντήκοντα . .	νʹ,	50.
δύο	βʹ,	2.	ἑξήκοντα . . .	ξʹ,	60.
τρεῖς	γʹ.	3.	ἑβδομήκοντα . .	οʹ,	70.
τέσσαρες . . .	δʹ.	4.	ὀγδοήκοντα . .	πʹ,	80.
πέντε	εʹ.	5.	ἐννενήκοντα . .	ϟʹ,	90.
ἓξ	ϛʹ,	6.	ἑκατὸν	ρʹ,	100.
ἑπτὰ	ζʹ,	7.	διακόσιοι	σʹ,	200.
ὀκτὼ	ηʹ,	8.	τριακόσιοι	τʹ,	300.
ἐννέα	θʹ,	9.	τετρακόσιοι . .	υʹ,	400.
δέκα	ιʹ,	10.	πεντακόσιοι . .	φʹ,	500.
ἕνδεκα	ιαʹ,	11.	ἑξακόσιοι . . .	χʹ,	600.
δυοκαίδεκα, ἢ δώδεκα,	ιβʹ,	12.	ἑπτακόσιοι . .	ψʹ,	700.
τρισκαίδεκα (1). .	ιγʹ,	13.	ὀκτακόσιοι . .	ωʹ,	800.
τεσσαρεσκαίδεκα .	ιδʹ,	14.	ἐννεακόσιοι . .	ϡʹ,	900.
πεντεκαίδεκα . .	ιεʹ,	15.	χίλιοι	͵α,	1000.
ἑκκαίδεκα . . .	ιϛʹ,	16.	δισχίλιοι	͵β,	2000.
ἑπτακαίδεκα . .	ιζʹ,	17.	τρισχίλιοι . .	͵γ,	3000.
ὀκτωκαίδεκα . .	ιηʹ,	18.	τετρακισχίλιοι .	͵δ,	4000.
ἐννεακαίδεκα . .	ιθʹ,	19.	πεντακισχίλιοι .	͵ε,	5000.
εἴκοσι	κʹ,	20.	μύριοι	͵ι,	10000.
εἷς καὶ εἴκοσι κ. τ. λ.	καʹ,	21.	δισμύριοι	͵κ,	20000.
τριάκοντα . . .	λʹ,	30.	τρισμύριοι . .	͵λ,	30000.
τεσσαράκοντα . .	μʹ,	40.	πεντακισμύριοι .	͵ν,	50000.
κ. τ. λ.			κ. τ. λ. (2)		

(1) Καὶ σπανίως δεκατρεῖς, δεκατρία, καὶ γενικὴ δεκατριῶν.

(2) Μεταχειρίζονται ἀριθμητικῶς καὶ τὰ ἀκόλουθα ἓξ κεφαλαιακὰ γράμματα, Ι, Π, Δ, Η, Χ, Μ, διὰ νὰ σημαίνωσι τοὺς ἀριθμοὺς, τῶν ὁποίων εἶναι ἀρκτικά· τὸ Ι, ἀρκτικὸν τοῦ ἴ ο ς, σημαίνει ἕν· τὸ Π, πέντε· τὸ Δ, δέκα· τὸ Η, ἑκατόν· τὸ Χ, χίλια· τὸ Μ, μύρια. Τὰ γράμματα ταῦτα, πλὴν τοῦ Π, ἐπαναλαμβάνονται ἕως τέσσαρας φορὰς, διὰ νὰ παρασταίνωσι τοὺς ἄλλους ἀριθμοὺς, ὡς,

Ι,	1.	ΠΙΙΙ,	8.
ΙΙ,	2.	ΠΙΙΙΙ,	9.
ΙΙΙ,	3.	Δ,	10.
ΙΙΙΙ,	4.	ΔΠ,	15.
Π,	5.	ΔΔ,	20.
ΠΙ,	6.	ΔΔΔ,	30.
ΠΙΙ,	7.	ΔΔΔΔ,	40.

Ἐμπεριλαμβάνοντες τὰ ἄλλα εἰς μεγάλον Π, ἐφανέρονον ὅτι λαμβάνεται πεντάκις ὁ παρασταινόμενος ἀριθμὸς ἀπὸ τὸ ἐμπεριλαμβανόμενον γράμμα· οὕτω |Δ|, σημαίνει 50· |Χ|, 5000· κτλ.

Οἱ μεταξὺ τῶν δέκα καὶ εἴκοσι ἀριθμοὶ γράφονται συνθέτως, ὡς φαίνονται ἀνωτέρω· ὅσοι δὲ εἶναι μετὰ τὸν εἴκοσι, διῃρημένως. Παρατηρεῖται δὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὅτι ἐὰν προηγῆται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς, μεσολαβεῖ ὁ καὶ σύνδεσμος, ὡς, δύο καὶ εἴκοσι, κ. τ. λ. ἐὰν δὲ ὁ μεγαλήτερος, ἀφίνεται πολλάκις ὁ καί· ὡς, εἴκοσι δύο, κ. τ. λ.

Ἕκαστον ἄθροισμα δέκα μονάδων λέγεται δεκάς (1)· καὶ πλὴν τῶν δύο πρώτων δεκάδων, τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων μορφόνονται ἀπὸ τὰς μονάδας καὶ τὸ ποσότητος σημαντικὸν κοντα ἐκ τοῦ κόσος, ὡς, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, πεντήκοντα, κ. τ. λ.

Ἕκαστον ὁμοίως ἄθροισμα ἑκατὸν μονάδων λέγεται ἑκατοντάς· καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἑκατοντάδων μορφόνονται ὡσαύτως ἀπὸ τὰς αὐτῶν, μονάδας, κατὰ προσθήκην τοῦ κόσιοι, ὡς, διακόσιοι, τριακόσιοι, τετρακόσιοι, κ.τ.λ.

Τὰ ὀνόματα δὲ τῶν χιλιάδων συντίθενται ἀπὸ τὸ χίλιοι, καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα, δὶς, τρὶς, τετράκις, κ.τ.λ. Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνονται καὶ τῶν μυριάδων τὰ ὀνόματα.

Ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα τὸ πέντε ἕως τὸ ἑκατὸν, πλὴν τῶν συνθέτων τρισκαίδεκα, τριακαίδεκα, τεσσαρεσκαίδεκα, τεσσαρακαίδεκα, εἶναι ἄκλιτα· τὰ δὲ λοιπὰ κλίνονται τὰ πλειότερα, ὡς ἐπίθετα ὀνόματα.

Τὸ τριάκοντα ὅμως εὑρίσκεται κλινόμενον· τριηκόντων ἐτέων (Ἡσίοδ. ἔργ. 696).

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὀνομασ.	εἷς (2)	μία	ἓν
Γενική,	ἑνὸς	μιᾶς	ἑνὸς
Δοτική,	ἑνὶ	μιᾷ	ἑνὶ
Αἰτιατ.	ἕνα	μίαν	ἕν.

(1) Εἰς πᾶσαν ἀριθμητικὴν ποσότητα μεταχειρίζονται τὸν σχηματισμὸν τοῦτον, διὰ νὰ παριστάνωσιν αὐτὴν ἀφῃρημένως· οἷον, μονάς, διάς, τριὰς κτλ· εἰκὰς. τριακὰς (κατὰ συγκοπὴν τοῦ εἰκοσὰς καὶ τριακοντὰς), τεσσαρακοντὰς, κτλ.

(2) Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα οὐδεὶς, μη-

Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν. καὶ Αἰτ. δύο (1), ἢ δύω		Γεν. δυῶν	
Γεν. καὶ Δοτ. δυοῖν, ἢ δυεῖν (2).		Δοτ. δυσί.	

	Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.		Οὐδέτερον.	
Ὀν.	τρεῖς,	τέσσαρες (3)	τρία,	τέσσαρα
Γεν.	τριῶν,	τεσσάρων	τριῶν,	τεσσάρων
Δοτ.	τρισὶ,	τέσσαρσι	τρισὶ,	τέσσαρσι
Αἰτ	τρεῖς,	τέσσαρας	τρία,	τέσσαρα.

Ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα παράγονται καὶ ἐπιῤῥήματα εἰς ΙΣ, ὡς, δὶς, τρὶς, τετράκις, πεντάκις, κ.τ.λ.

Ἀπὸ ταῦτα γίνονται καὶ ἄλλα διάφορα σύνθετα μὲ μεταβολάς τινὰς, τὰς ὁποίας πάσχουσιν εἰς τὴν σύνθεσιν, ὡς, δίμετρος, τρίμετρος, τετράμετρος, πεντάμετρος, ἑκατόμπυλος, χιλίανδρος, χιλιοτάλαντος, διετὴς, τριετὴς, τριακονταετὴς καὶ τριακοντούτης, κ.τ.λ.

δεὶς, ἀπὸ τὰ, οὐδὲ, μηδὲ, καὶ εἷς, τὰ ὁποῖα λέγονται καὶ διῃρημένως διὰ πλειοτέραν ἐπίτασιν τῆς ἀρνήσεως, ὡς, οὐδὲ εἷς, μηδὲ εἷς. Λέγονται καὶ πληθυντικῶς εἰς τὸ ἀρσενικὸν, ὡς οὐδένες, οὐδένων οὐδέσιν, οὐδένας· μηδένες, μηδένων, κτλ.

Εἰς τὸν Ἀριστοτέλην καὶ πολλοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς εὑρίσκονται καὶ τὰ σύνθετα μηθεὶς, οὐθεὶς, μηθὲν, οὐθὲν, ἀπὸ τὰ μήτε, οὔτε. Εἰς τὸν Ὅμηρον, τὸ οὔτις.

(1) Τὸ διὰ τοῦ Ο εἶναι τῶν Ἀττικῶν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἀκλίτως καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικήν· τὰ δὲ δύω, δυῶν, δυσὶ, δὲν εἶναι Ἀττικά. Ἦτο δὲ καὶ ἄλλος ἀρχαῖος σχηματισμὸς δυὸς, τοῦ ὁποίου πιθανῶς εἶναι ὁ δυϊκὸς δύω· καὶ δοιὸς, τὸ αὐτὸ μὲ τὸ δισσὸς, κλινόμενον καὶ πληθυντικῶς· ἐντεῦθεν τὸ οὐσιαστικὸν δοιὴ, ἡ ἀμφιβολία, καὶ τὸ ῥῆμα δοιάζω, δοάζω, ἐνδοιάζω.

Τὸ ἄμφω, ἀπαντᾶται πολλάκις ἄκλιτον εἰς τοὺς παλαιοὺς ποιητὰς, καὶ εἰς νεωτέρους συγγραφεῖς· συνήθως δὲ τὸ ἀμφοῖν, λαμβάνεται καθ' ὅλα τὰ γένη ἀντὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

(2) Τὸ δυεῖν εἶναι σπανιώτερον, καὶ λαμβάνεται μόνον εἰς τὴν γενικήν.

(3) Καὶ Ἀττικῶς, τέτταρες. Ἀντὶ δὲ τῆς δοτικῆς τέσσαρσι ἢ τέτταρσι ἀπαντᾶται εἰς τοὺς ποιητὰς, τέτρασι.

Ἀντὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν συντιθεμένων ἀπὸ δεκάδας καὶ 8 ἢ 9 μονάδας, ὡς, ὀκτωκαίδεκα, ἐννεακαίδεκα, συνειθίζουσι περιφραστικῶς νὰ μεταχειρίζωνται τὸν πλήρη ἀπὸ δεκάδας, ἀφαιροῦντες τὰς δύο μονάδας, ἢ τὴν μίαν, καθὼς, «ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι (Ἡρόδ. ά, 94)», ἀντὶ ὀκτωκαίδεκα· «νῆες μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα (Θουκυδ. ή, τ)», ἀντὶ, ἐννέα καὶ τριάκοντα, ἢ, πρὸς ταῖς τριάκοντα.

Ἀντὶ, δύο ὁμοῦ, τρεῖς ὁμοῦ, κ.τ.λ. ἀπαντᾶται εἰς τοὺς συγγραφεῖς σύνδυο, σύντρεις, κ.τ λ. ὡς, «σύν τε δύ' ἐρχομένω (Ἰλ. κ', 224)». «οὐδὲ ξυνεείκοσι φωτῶν ἔστ' ἄφενος τοσοῦτον (Ὀδυσ. ξ', 98)» «καὶ σχεδόν τι οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα εἰργάσθαι, ἢ ἄλλους σύνδυο, οὕς τινας βούλει τῶν σοφιστῶν (Πλάτ. ἱππ. Μ. Σελ. 8· τόμ· θ'.)». Καὶ ἐπὶ διαιρέσεως ὁμοίως, ἀντὶ ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρεῖς, κ.τ.λ., καθὼς, «οἱ δ' ἄρα (θῆρες) πάντες σύνδυο κοιμήσαντο (Ὁμήρ. Ὑμν. δ', 74)». «σύνδυο ἦμεν οἱ τριηραρχοῦντες (Δημοσθ. κατὰ Μειδ. Σελ. 564)».

ΤΑΚΤΙΚΑ.

Τακτικὰ λέγονται ὅσα φανερόνουσι τὴν τάξιν, εἴτε τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον κρατεῖ ἕκαστον πρᾶγμα θεωρούμενον πρὸς ἄλλα. Παράγονται δὲ ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ, πλὴν τοῦ πρῶτος, καὶ δεύτερος, καὶ παρασταίνονται πολλάκις μὲ μόνα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ὡς καὶ τὰ ἀριθμητικά.

ά.	πρῶτος.	ή.	ὄγδοος.
β'.	δεύτερος.	θ'.	ἔννατος.
γ'.	τρίτος.	ί.	δέκατος.
δ'.	τέταρτος.	ιά.	ἐνδέκατος.
έ.	πέμπτος.	ιβ'.	δωδέκατος.
ς'.	ἕκτος.	ιγ'.	τρισκαιδέκατος (1).
ζ'.	ἕβδομος.	ιδ'.	τεσσαρακαιδέκατος.

(1) Καὶ διῃρημένως, τρίτος καὶ δέκατος· τέταρτος καὶ δέκατος. Οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν μέχρι τοῦ εἰκοστὸς, πέμπτος καὶ δέκατος, ἕκτος καὶ δέκατος, κτλ.

Πρὸς τούτοις, διὰ νὰ ἐκφράζωσι τὸ ἥμισυ, ἢ κλασματικὸν ἀριθμὸν, εἰς

ιέ.	πεντεκαιδέκατος.	ν'.	πεντηκοστός.
ις'.	ἑκκαιδέκατος.	ϙ'.	ἐννενηκοστός.
ιζ'.	ἑπτακαιδέκατος.	ρ'.	ἑκατοστός.
ιή.	ὀκτωκαιδέκατος.	σ'.	διακοσιοστός. κ. τ. λ.
ιθ'.	ἐννεακαιδέκατος.	͵α.	χιλιοστός.
κ'.	εἰκοστός.	͵β.	δισχιλιοστός.
κά.	εἰκοστὸς πρῶτος κ. τ. λ.	͵ε.	πεντακισχιλιοστός
λ'.	τριακοστός.	͵ι.	μυριοστός.
λά.	τριακοστὸς πρῶτος, ἢ πρῶτος καὶ τριακοστός κ. τ. λ.	͵ρ.	δεκακισμυριοστός.
			ἑκατοντακισμυριοστός·
			χιλιακισμυριοστός.
μ'.	τεσσαρακοστός.		κ. τ. λ.

Τὰ τακτικὰ ἀποκρίνονται εἰς τὴν ἐρώτησιν πόστος.

Τὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ εἰκοστοῦ τακτικά, πλὴν τοῦ δεύτερος, ἕβδομος, ὄγδοος, λήγουσιν εἰς τος. Τὰ δὲ ἄλλα σχηματίζονται εἰς στος, ὡς, εἴκο-σι, εἰκο-στός· τριάκο-ντα, τριακοστός· ἑκατὸ-ν, ἑκατο-στός· διακόσιο-ι, διακοσιο-στός. κ. τ. λ.

Εἴς τὰ τακτικά, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἀριθμητικά, ὅταν προηγῆται ὁ μικρότερος ἀριθμός, βάλλεται εἰς τὸ μεταξὺ ὁ καὶ σύνδεσμος, ὡς, πρῶτος καὶ τριακοστός· ὅταν δὲ ὁ μεγαλήτερος, ἀποσιωπᾶται· τριακοστὸς πρῶτος.

Ἀπὸ τὰ τακτικὰ ὀνόματα παράγονται ἄλλα εἰς αιος· ὡς,

νομίσματα, μέτρα, καὶ βάρη, μεταχειρίζονται λέξεις συνθέτους ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ βάρους, ὡς, μνᾶ, ὀβολός, τάλαντον, μὲ τὴν ἐπιθετικὴν κατάληξιν ον, ιον, αιον, καὶ ἀπὸ τὸ ἡμι (ἥμισυ), προτάττοντες τὸν τακτικὸν ἀριθμόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀφαιρεῖται τὸ ἥμισυ τῆς μονάδος, ὡς τέταρτον ἡμιτάλαντον, ἀντὶ $3\frac{1}{2}$ τάλαντα. ἕβδομον ἡμιτάλαντον, ἤγουν $6\frac{1}{2}$ τάλαντα· οὕτω καὶ τρίτον ἡμίδραχμον, τρίτον ἡμιμναῖον, ἤγουν $2\frac{1}{2}$ δραχμαί, κ. τ. λ.

Ἀπὸ ταύτην δὲ πρέπει νὰ διακρίνεται ἄλλη τις φράσις, ὅταν αἱ σύνθετοι αὗται λέξεις ἦναι εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν, καὶ συντροφευμέναι μὲ ἀριθμητικὸν ὄνομα, ὡς, τρία ἡμιτάλαντα· τοῦτο δὲν σημαίνει $2\frac{1}{2}$ τάλαντα, ἀλλὰ τρία μισά, ἤγουν, ἓν τάλαντον καὶ ἥμισυ· οὕτω καὶ πέντε ἡμιτάλαντα, ἤγουν, $2\frac{1}{2}$ τάλαντα· πέντε ἡμιμναῖα, τρία ἡμιμναῖα, κτλ.

δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, κ. τ.λ. τὰ ὁποῖα φανερόνουσι καιρὸν δύο ἡμερῶν, τριῶν, τεσσάρων, κ. τ. λ. ταῦτα ἀποκρίνονται εἰς τὴν ἐρώτησιν ποσταῖος.

Τὰ τακτικὰ συντιθέμενα μὲ τὴν λέξιν μόριον, φανερόνουσι μέρος τι ὡρισμένον διῃρημένης ποσότητος· ὡς, τριτημόριον, τεταρτημόριον, πεμπτημόριον, ἑκτημόριον, κ. τ. λ. (1).

Οἱ πολλαπλάσιοι ἀριθμοὶ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν πλοος, καὶ κατὰ συναίρεσιν πλους· οἷον, διπλοῦς, τριπλοῦς, κ. τ. λ.

Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων γίνονται ἐπιῤῥήματα σημαίνοντα τὸ ποσάκις· ἐκ τοῦ δύο καὶ τρεῖς, γίνεται δίς· τρίς· εἰς δὲ τὰ ἄλλα προστίθεται ἡ κατάληξις κις, ακις, τακις· οἷον, τέσσαρα, τεσσαράκις, ὅθεν τετράκις· πέντε, πεντάκις, κ. τ. λ. τριάκοντα, τριακοντάκις.

Οἱ σημαίνοντες ἀναλογίαν ἀριθμοὶ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν πλάσιος· οἷον, διπλάσιος, τριπλάσιος, κ.τ.λ. οὕτω ὁ 9 λέγεται τριπλάσιος τοῦ 3.

ΕΠΙΜΕΡΙΖΟΜΕΝΑ.

Διά νὰ φανερόνωμεν τὰ μέρη ἑνὸς ὅλου ἀθροίσματος, μεταχειριζόμεθα ὀνόματα τινὰ, τὰ ὁποῖα λέγονται ἐπιμεριζόμενα, ὡς παρασταίνοντα τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ὅλον ἐπιμερίζεται. Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι· ά. ἕκαστος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὅλου λαμβανόμενα χωριστὰ καθ' ἓν, καὶ πρέπει νὰ ἦναι πλειότερα παρὰ δύο· ὡς, ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων. β'. ἑκάτερος· ὅταν τὸ ὅλον σύγκηται ἀπὸ δύο μέρη, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται χωριστὰ καθ' ἕν· ὡς, ἑκάτερος τῶν κρινομένων. γ'. ἄλλος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ἓν ὑποκείμενον χωριζόμενον ἢ διακρινόμενον ἀπὸ πολλά· ὡς, ἄλλος ἀνθρώπων. δ'. ἕτερος, ὅτάν τὸ ὅλον σύγκηται ἀπὸ δύο ὑποκείμενα, καὶ λαμβάνωμεν ἐκ τούτων τὸ ἕν· ὡς, ὁ ἕτερος τῶν κρινομένων.

---

(1) Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μεταχειρίζονται ἁπλῶς καὶ τὰ τακτικὰ, λέγοντες, ἓν τρίτον, δύο τρίτα, κ. τ. λ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἴδομεν ὅτι τὰ ὀνόματα φυλάττουσι κανονικήν τινὰ μορφὴν εἰς τὴν κλίσιν, εἰς τὰς πτώσεις, εἰς τὸ γένος, καὶ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς αὐτῶν· ὅθεν λέγονται καὶ ὁμαλά. Εὑρίσκονται ὅμως πολλά, τὰ ὁποῖα ἐκβαίνουσιν ἀπὸ τὴν κανονικὴν ταύτην μορφήν, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν ἀνώμαλα. Ἡ ἀνωμαλία συμβαίνει κατὰ γένος, κατὰ κλίσιν, κατὰ μεταπλασμόν, καὶ κατὰ πλεονασμόν.

Α'. Κατὰ τὸ γένος. Ὀνόματα τινὰ ἔχουσιν ἄλλο γένος εἰς τὸν ἑνικόν, καὶ ἄλλο εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· ὅθεν λέγονται ἑτερογενῆ.

Ἀρσενικὸν εἰς τὸν ἑνικόν, καὶ οὐδέτερον εἰς τὸν πληθυντικόν· οἷον, ὁ δεσμός, τὰ δεσμά: εὑρίσκεται ὅμως καὶ πληθυντικῶς, δεσμούς (Ὀδυσ. θ', 724· καὶ Αἰσχύλ: Προμ. 524). Ὁ δίφρος, τὰ δίφρα· ὁ θεσμός, τὰ θεσμά· ἡ κέλευθος, τὰ κέλευθα· ὁ κύκλος, τὰ κύκλα· ὁ λύχνος, τὰ λύχνα· ὁ σῖτος, τὰ σῖτα· ὁ σταθμός, τὰ σταθμά· ὁ τάρταρος, τὰ τάρταρα.

Εἰς ταῦτα ὁ ἑνικὸς ἀριθμὸς δὲν ἀπαντᾶται κατὰ γένος οὐδέτερον· τὰ ἀκόλουθα ὅμως εὑρέθησαν οὐδέτερα καὶ εἰς τὸν ἑνικόν, τὰ νῶτα ἐκ τοῦ νῶτον· τὰ ἐρετμὰ ἐκ τοῦ ἐρετμὸν (Ὀδυσ. λ', 77· μ', 15· ψ', 268)· τὰ ζυγὰ ἐκ τοῦ ζυγὸν (Πλάτ. Κρατύλ. 31). Τὰ ἀκόλουθα οὐδέτερα εἰς τὸν πληθυντικὸν εἶναι σπανιώτερα, ὁ δρυμός, τὰ δρυμὰ (Ἰλ. λ', 118· κ.τ.λ.)· ὁ δάκτυλος, τὰ δάκτυλα (Θεόκρ. 19, 3)· ὁ τράχηλος, τὰ τράχηλα (Καλλιμ. ἀποσπ. 98)· ὁ ῥύπος, τὰ ῥύπα (Ὀδυσ. ζ', 93)·

β'. Κατὰ κλίσιν. Τοιαῦτα εἶναι ὅσα ἔχουσι μίαν ὀνομαστικήν, κλίνονται ὅμως κατὰ δύο διαφόρους κλίσεις, ἤ, φυλάττοντα τὴν αὐτὴν κλίσιν, λαμβάνουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις διαφόρους σχηματισμούς· ὅθεν λέγονται ἑτερόκλιτα· οἷον,

1. Τὰ εἰς ης οὐσιαστικὰ κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην καὶ πέμπτην κλίσιν, ὄχι ὅμως εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν

αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν· οὕτω τὸ Σωκράτης κάμνει αἰτιατικὴν Σωκράτην, κατὰ τὴν πρώτην, καὶ Σωκράτη, κατὰ τὴν πέμπτην· Ἀριστοφάνης, Ἀριστοφάνην καὶ Ἀριστοφάνη· εἰς τὴν κλητικὴν, Στρεψιάδη, κατὰ τὴν πρώτην, καὶ Στρεψίαδες, κατὰ τὴν πέμπτην. Οἱ Ἴωνες μάλιστα κλίνουσι διάφορα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως κατὰ τὴν πέμπτην, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, δεσπότεα, δεσπότεας, Λευτυχίδεα, κυβερνήτεα, Πέρσεα, ἀντὶ δεσπότην, δεσπότας, Λευτυχίδην, κυβερνήτην, Πέρσην. Οὕτω Θαλῆς, Θάλητος, Θάλητα, κατὰ τὴν πέμπτην· Θάλεω, Ἰωνικῶς, καὶ Θαλοῦ, Θαλῆν, κατὰ τὴν πρώτην, καθὼς μύκης, μύκου, καὶ μύκητος.

2 Κατὰ τὴν τρίτην ὡς, χόος χοῦς, χόου χοῦ, καὶ χοῦς, χοὸς, χοΐ, κατὰ τὴν πέμπτην, καθὼς βοῦς, βοὸς, βοΐ. Ὅθεν πρόχουσιν (Ἀρίστοφ. Νεφέλ. 270), ἀντὶ προχόοισιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκλίνετο εἰς τοὺς νεωτέρους ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς τὸ νόος, νοῦς, νοΐ, νόα, ἀντὶ νοῦ, νῷ, νοῦν, κατὰ τοὺς Ἀττικούς.

Τὸ ὄσσε ἐθεωρεῖτο εἰς τὸν Ὅμηρον ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς ὡς δυϊκὸς ἀριθμὸς τοῦ οὐδετέρου, ὄσσος, ὄσσεος, ἀντὶ ὄσσεε. Εὑρίσκεται ὅμως ὄσσων, ὄσσοις, ὄσσοισι (Ἰλ. ξ', 94. Ἡσίοδ. Ἡρακλ. Ἀσπ. 426. Αἰσχύλ. Προμηθ. 144), ὡς ἀπὸ ἀρσενικὸν ὄσσος, ὄσσου. Οὕτω ἐκ τοῦ οὐδετέρου, ὄχος, ὄχεος, γίνεται ὄχεα, ὄχεσι, ὀχέεσσι (Ἰλ. έ, 745, 722). Εὑρίσκεται ὅμως καὶ ὄχων, ὄχοις (Αἰσχύλ. Προμηθ. 135. Ἡρόδ. ή, 124. Σοφ Ἠλ. 727), ὡς ἀπὸ ἀρσενικὸν, ὄχος, ὄχου.

Τὸ Οἰδίπους, καὶ ὅλα τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ πούς, κλίνονται κατὰ τὴν πέμπτην, ὡς, Οἰδίποδος, Οἰδίποδι, κ. τ. λ., καὶ κατὰ τὴν τρίτην, μάλιστα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, ὡς, Οἰδίπους, Οἰδίπου, κ. τ. λ. Εἶναι καὶ ἄλλος σχηματισμὸς τῆς γενικῆς Οἰδιπόδεω (Ἡροδ. δ' 149) ἐκ τοῦ Οἰδιπόδης, κατὰ τὴν πρώτην.

Τὰ εἰς ως κλίνονται μέρος μὲν κατὰ τὴν τετάρτην, Ἀττι-

κῶς, ὡς **Μίνως**, **Μίνω**, μέρος δὲ κατὰ τὴν πέμπτην, ὡς **Μίνως Μίνωος** (Ὀδυσ. ρ', 523) καὶ Μίνω (Ἡρόδ. ά, 171. Θουκυδ. ά, 8. Ἰσοκ. Παναθ. Σελ. 241). Οὕτω καὶ γάλως, γάλωος, καὶ γάλω· κάλως, κάλωος, καὶ κάλω· ἅλως, ἅλωος, καὶ ἅλω· Ἥρως, αἰτιατικὴ ἥρω, ἀντὶ ἥρωα, καὶ ἥρως, ἀντὶ ἥρωας.

3. Ἐνίοτε τὸ αὐτὸ ὄνομα κλίνεται κατὰ διαφόρους σχηματισμοὺς τῆς αὐτῆς κλίσεως· τὸ ἔγχελυς, παραδείγματος χάριν, ἐκλίνετο ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν, ὡς τὸ ἰχθὺς, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν, ὡς τὸ πῆχυς· ὅθεν, ἐγχέλεων (Ἀριστοφ. Νεφ. 559). τὰς ἐγχέλεις (ὁ αὐτ. Ἱππ. 864).

ΜΕΤΑΠΛΑΣΜΟΣ ΚΛΙΣΕΩΣ.

Εἶναι καὶ ἄλλοι τινὲς σχηματισμοὶ πτώσεων, οἵτινες δὲν φαίνεται ὅτι προῆλθον ἀπὸ δύο ὀνομαστικὰς διαφόρου καταλήξεως, τὴν μὲν συνήθη, τὴν δὲ ἄχρηστον· ἔπειτα, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀχρήστων ὀνομαστικῶν ἤθελεν αὐξηνθῆν παραπολὺ, ἐὰν πᾶσα πτῶσις ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τὸν κύριόν της σχηματισμὸν, ἀνεφέρετο εἰς ἄλλην τινὰ μορφὴν ὀνομαστικῆς. Φαίνεται λοιπὸν πιθανώτερον ὅτι ὁ κύριος σχηματισμὸς τῆς πτώσεως μετεβάλλετο ἐνίοτε εἰς σχηματισμὸν τῆς αὐτῆς πτώσεως γινόμενον κατὰ ἄλλην κλίσιν, τὸ ὁποῖον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ συμβαίνῃ εἰς Γλῶσσαν ἀκόμη ἀκανόνιστον καὶ ἀστερέωτον. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ὠνομάσθη ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς μεταπλασμὸς κλίσεως. Τὰ ἀκόλουθα εἶναι τὰ κυριώτερα εἴδη τοῦ μεταπλασμοῦ.

1. Τὰ εἰς κλος κύρια ὀνόματα κλίνονται πολλάκις καθὼς τὰ εἰς ΚΛΗΣ, καὶ πάλιν τὰ εἰς ΚΛΗΣ, καθὼς τὰ εἰς ΚΛΟΣ. οὕτω, παραδείγματος χάριν, Ἐτεοκλῆς (ὅθεν αἰτιατικὴ Ἐτεοκλέα, (Αἰσχύλ. Ἑπτ. 1009· κλητικὴ, Ἐτεόκλεις, αὐτόθι, 1001)· δοτικὴ δὲ Ἐτεόκλῳ, ὡς ἀπὸ ὀνομαστικὴν Ἐτέοκλος· Πάτροκλος, γενικὴ, Πατροκλῆος (Ἰλ. ρ', 670. Ὀδυσ. λ, 467), ἀντὶ Πατρόκλου (Ἰλ. π', 478)· αἰτιατικὴ, Πατροκλῆα (Ἰλ. λ', 601· π', 121· 818), ἀντὶ Πάτροκλον (Ἰλ. ί, 201).

κλητικὴ Πατρόκλεις (Ἰλ. π', 7· 693· 754), ὡς ἀπὸ ὀνομαστικὴν Πατροκλῆς.

Οὕτω καὶ Ἀντιφάτης ἔχει αἰτιατικὴν Ἀντιφατῆα (Ὀδυσ. ό, 243), ὡς ἀπὸ ὀνομαστικὴν Ἀντιφατεύς.

2. Ὀνόματα τινὰ τῆς πρώτης, δευτέρας, καὶ τρίτης κλίσεως, ἔχουσι μάλιστα εἰς τὴν ἑνικὴν δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν, καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν ἀκόμη, κατάληξιν τῆς πέμπτης κλίσεως, καθὼς,

Ἄϊδος, ἄϊδι (ὡς ἐκ τοῦ ἄϊς, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὅμως δὲν ἀπαντᾶται παρὰ ἀΐδης ἢ ᾅδης), ἀντὶ ἀΐδου (ἀΐδεω), ἀΐδῃ.

Ἀλκὶ (Ἰλ. έ, 299) ὡς ἐκ τοῦ ἀλξ, ἀλκὸς, ἀντὶ ἀλκῇ. ἴωκα (Ἰλ. λ'. 600), ἀντὶ ἰωκήν.

Κλαδὶ (Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 632), καὶ κλάδεσι (ὁ αὐτ. ὄρν. 239), ὡς ἐκ τοῦ κλάς, κλαδὸς, ἀντὶ κλάδῳ, κλάδοις. Οὕτω καὶ κρίνεσι (Ἀριστοφ. Νεφ. 908), τοῦ ὁποίου ἄλλη ὀνομαστικὴ δὲν ἀπαντᾶται παρὰ κρίνον· τοῦτο εἶναι πιθανῶς ἀνάλογον μὲ τὸ, δένδρον, δένδρεσι.

Λιτὶ, λῖτα (Ἰλ. θ', 441. σ', 352. ψ, 354) ὡς ἐκ τοῦ λῖς λιτὸς, ἀντὶ λιτῷ, λιτόν.

ὑσμῖνι εἰς τὸν Ὅμηρον, ὡς ἐκ τοῦ ὑσμὶν, ὑσμῖνος, ἀντὶ ὑσμίνῃ.

3. Οὕτω καὶ ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς διαφόρων οὐδετέρων ληγόντων εἰς ΟΝ, σχηματίζεται, μάλιστα εἰς τὴν δοτικὴν, κατὰ τὴν πέμπτην κλίσιν, παραδείγματος χάριν,

Ἀνδραπόδεσσι (Ἰλ. ή, 475), ἀντὶ ἀνδραπόδοις, ἐκ τοῦ ἀνδράποδον.

Ἔγκασι (Ἰλ. λ', 438). ἀντὶ ἐγκάτοις, ἐκ τοῦ ἔγκατον, πληθ. ἔγκατα· καὶ ἡ δοτικὴ, ἔγκασι, ὡς κέρατα, κέρασι· οὕτω καὶ
πρόβασι, ἀντὶ προβάτοις.

Προσώπατα, προσώπασι (Ἰλ. ή, 212), ὡς ἐκ τοῦ πρόσωπας, προσώπατος, ἀντὶ πρόσωπα, προσώποις.

Οἱ Αἰτωλοὶ, οἵτινες ἦσαν Αἰολικὴ φυλὴ, ἐσχημάτιζον τὰ ὀνό-

ματα τῆς πέμπτης κλίσεως εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὴν τρίτην, λέγοντες, γερόντοις, παθημάτοις, ἀντὶ γέρουσι, παθήμασι.

4. Τοιοῦτος μεταπλασμὸς εἶναι καὶ εἰς τὸ ἐρίηρες ἑταῖροι, ἐρυσάρματες ἵπποι, εἰς τὸν Ὅμηρον, ἀντὶ ἐρίηροι, ἐρυσάρματοι.

Τὸ δὲ μάστι καὶ μάστιν (Ἰλ. ψ', 500· Ὀδυσ. ό, 182) δὲν εἶναι μεταπλασμὸς ἀντὶ μάστιγι, μάστιγα, ἀλλὰ κανονικοὶ σχηματισμοὶ τοῦ μάστις, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ἡσύχιον.

ΠΛΕΟΝΑΖΟΝΤΑ.

Πολλὰ ὀνόματα ἔχουσι δύο σχηματισμοὺς τῆς αὐτῆς πτώσεως· ὅθεν λέγονται πλεονάζοντα. Γενικῶς ὅμως, οἱ δύο οὗτοι σχηματισμοὶ δὲν ἦσαν τῆς αὐτῆς διαλέκτου, ἀλλ' ὁ μὲν μιᾶς τινος, ὁ δὲ ἄλλης.

Οἱ δύο οὗτοι σχηματισμοὶ εὑρίσκονται πολλάκις εἰς τὴν ὀνομαστικήν, ὡς, ὁ ταὸς, καὶ Ἀττικ. ταὼς, ταὼ, καὶ ταὼν, ταῶνος· λαγὸς, Ἰωνικ. λαγωὸς, καὶ Ἀττικ. λαγώς· ναὸς, καὶ νεώς. λαὸς, καὶ λεώς· δάκρυ, καὶ δάκρυον· ἔρως, ἔρωτος· γέλως, γέλωτος, καὶ Αἰολικῶς, ἔρος, ἔρου· γέλος, γέλου· τὸ δένδρον, τοῦ δένδρου, καὶ τὸ δένδρος, τοῦ δένδρεος, ὅθεν δένδρει, δένδρεα, δενδρέων, δένδρεσι· καὶ μὲ διάφορον γένος, ὁ σίελος, καὶ Ἀττικ. τὸ σίαλον· τὸ ὄνειρον, καὶ ὁ ὄνειρος.

Ὀνόματα εἰς ΩΝ, ΟΝΟΣ, οἱ Ἀττικοὶ ἔκλινον αὐτὰ εἰς Ω, ΟΥΣ· οἷον, χελιδὼ, χελιδοῦς, ἀντὶ χελιδὼν, χελιδόνος· ἀηδὼ, ἀηδοῦς· οὕτω καὶ γοργὼ, εἰκώ.

Τὸ χρὼς εἶναι πλεονάζον διόλου σχεδὸν, ὁ χρὼς, τοῦ χρωτὸς, τῷ χρωτὶ, τὸν χρῶτα· καὶ, χροῦς χροὸς, χροῒ (καὶ χρῷ, ὡς εἰς τὴν φράσιν, ἐν χρῷ), χρόα. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ χροῦς λήγουσι συνήθως κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς εἰς χρως, καθὼς, λευκόχρως, κυανόχρως.

Ὀνόματα τινὰ σχηματίζουσι τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἐξ ἄλλης

ὀνομαστικῆς, ὁποῖον τὸ πρεσβευτὴς, τὸ ὁποῖον ἔχει πληθυντικὸν, οἱ πρέσβεις, ἐκ τοῦ πρέσβυς, ἡ πρέσβις.

Πολλάκις νέος σχηματισμὸς ὀνομαστικῆς γεννᾶται ἀπὸ πλαγίαν πτῶσιν ἄλλης παλαιᾶς ὀνομαστικῆς, καθὼς, φύλαξ, φύλακος· καὶ ὁ φύλακος, τοῦ φυλάκου· μάρτυς, (μάρτυρ), μάρτυρος· καὶ ὁ μάρτυρος τοῦ μαρτύρου· διάκτωρ, διάκτορος· καὶ ὁ διάκτορος τοῦ διακτόρου· δμὼς, δμωὸς, καὶ ὁ δμωὸς, τοῦ δμωοῦ· θύλαξ, θύλακος· καὶ ὁ θύλακος, τοῦ θυλάκου· οὕτω καὶ ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν Δημητέρα, Δήμητρα, ἔγινε νέα ὀνομαστικὴ Δήμητρα, Δημήτρας.

Ὀνόματα τινὰ ἔχουσιν εἰς χρῆσιν ἕνα μόνον σχηματισμὸν ὀνομαστικῆς, εἰς τὰς πλαγίας ὅμως πτώσεις ἔχουσι καὶ ἄλλους σχηματισμοὺς, οἵτινες ὑποθέτουσιν ὀνομαστικὴν διάφορον ἀπὸ τὴν συνήθη. Τὸ υἱὸς, παραδείγματος χάριν, κλίνεται τακτικῶς, υἱοῦ, υἱῷ, υἱόν· πληθ. υἱοὶ, κ.τ.λ. Πλὴν εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ, καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν, δοτικὴν, καὶ αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἶναι εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πλέον συνήθεις οἱ σχηματισμοὶ, υἱέος, υἱεῖ. υἱεῖς, υἱέων, υἱέσι, υἱέας καὶ υἱεῖς, ἐκ τῆς ἀχρήστου ὀνομαστικῆς υἱεύς. Πλὴν τῶν σχηματισμῶν τούτων, εἰς τὸν Ὅμηρον ἀπαντᾶται καὶ υἱέα (Ἰλ. ν', 350). Εἰς τὸν Ὅμηρον ἀκόμη εὑρίσκονται καὶ οἱ σχηματισμοὶ, υἷος, υἷϊ, υἷα, πληθ. υἷες, υἱάσι, υἷας, τῶν ὁποίων ἡ ὀνομαστικὴ πρέπει νὰ ἐστάθη υἷς. Οὕτω εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον εὑρίσκεται, σέων, σέας, ἐκ τῆς ἀχρήστου ὀνομαστικῆς, σεὺς, ἀντὶ τῆς ὁποίας εἰς τὰς ἄλλας διαλέκτους ἦτο, σὴς, σητός. Οὕτω ἀκόμη, ὄνειρον, ὀνείρου, καὶ ὀνείρατος ἐκ τοῦ ὄνειρας.

Ὀνόματα ἄκλιτα, καὶ ἐλλειπτικὰ εἰς πτῶσιν ἢ ἀριθμόν.

α'. Ὀνόματα τινὰ εἶναι ἄκλιτα. Ἄκλιτα δὲ κυρίως λέγονται, ὅσα φυλάττουσιν ἀμετάβλητον τὴν λήγουσαν τῆς ὀνομαστικῆς, καὶ διακρίνονται αἱ πτώσεις αὐτῶν μόνον ἐκ τοῦ ἄρθρου· τοιαῦτα εἶναι 1. τὰ ὀνόματα τῶν εἰκοσιτεσσάρων γραμμάτων· 2. τὰ

ἀριθμητικὰ ἀπὸ τὸ πέντε ἕως τὸ ἑκατόν· 3. τὸ οὐσιαστικὸν χρεών· 4. τὰ ἑβραϊκὰ καὶ ἄλλα ξένα ὀνόματα· 5. τὰ μιμητικὰ τῆς φωνῆς τῶν ζώων· ὡς, κοὰξ, κοΐ· κ.τ.λ. 6. πᾶν ὄνομα λαμβανόμενον ὡς ὑποκείμενον ὁρισμοῦ, ἢ ἄλλης τινὸς προτάσεως, μὲ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον· ὡς, τὸ Θεὸς, τὸ Μαρία.

β'. Τινὰ εἶναι μονόπτωτα, εὑρίσκονται δηλαδὴ κατὰ μίαν μόνην πτῶσιν, κατὰ ὀνομαστικὴν, ὡς, τὸ ὄφελος, τὸ ἦδος· κατὰ αἰτιατικὴν, ὡς, τὸ νέωτα, εἰς νέωτα· κατὰ γενικὴν, ὡς, τὸ μάλη, ὑπὸ μάλης· κατὰ κλητικὴν, ὡς τὸ μέλε, τᾶν, ἢ τάν.

γ'. Τινὰ εὑρίσκονται κατὰ ὀνομ. καὶ αἰτιατ. ὡς τὸ ὄναρ, τὸ ὕπαρ.

δ'. Ἄλλα ἔχουσι μόνον πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὁποῖα τὰ ὀνόματα τῶν πανηγύρεων, ὡς, Ὀλύμπια, Ἴσθμια, Πύθια, Νέμεα, κ. τ. λ. Καὶ ὀνόματα τινῶν πόλεων, ὡς, Ἀθῆναι, Μέγαρα, κ. τ. λ.

ε'. Ἄλλα μόνον ἑνικὸν, ὡς, ἀὴρ, γῆ, ἔλαιον, πῦρ, κ. τ. λ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ἀηδὼν, γεν. ἀηδόνος, κ. τ. λ. καὶ ἀηδώ, ἀηδοῦς, κ. τ. λ.

Ἀΐδης, γεν. ἄϊδος, ἄϊδι, ἐκ τοῦ ἀχρ. ἄϊς.

Ἀλκὴ, γεν. ἀλκῆς, δοτ. ἀλκί, ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἄλξ.

Ἅλς, γεν. ἁλός. Πληθ. οἱ ἅλες.

Ἅλως, γεν. ἅλωος καὶ ἅλω. Αἰτ. ἅλω· καὶ ἅλως, ἅλωνος, ἅλωσι.

Ἀμνὸς, γεν. ἀρνὸς ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἄρην, ἀρένος, καὶ κατὰ συγκοπὴν ἀρνὸς, δοτ. ἀρνί, αἰτ. ἄρνα. Πληθ. ἄρνες, ἀρνῶν, ἀρνάσιν, ἄρνας.

Ἄναξ. κλητ. ἄνα.

Ἀπόλλων, γεν. Ἀπόλλωνος. Αἰτ. Ἀπόλλω. Κλητ. Ἄπολλον.

Ἄρης, γεν. Ἄρεος καὶ Ἄρεως, δοτ. Ἄρει, αἰτ. Ἄρη καὶ Ἄρην.

Ἀστὴρ. γεν. ἀστέρος, κ. τ. λ. Πληθ. δοτ. ἀστράσι.

Βρέτας, γεν. βρέτεος. Πληθ. βρέτη.

Βοῦς (βλέπε Σελ. 54).

Γάλα, γεν. γάλακτος, κ. τ. λ. ἐκ τοῦ γάλαξ.

Γάλως, γεν. γάλω καὶ γάλωος (κατὰ δὲ τοὺς Ἴωνας, ὀνομ. γάλοως, γεν. γάλοω.

Γαστὴρ, γεν. γαστρὸς, κ. τ. λ. Πληθ. δοτ. γαστράσι.

Γέλως, γεν. γέλωτος, δοτ. γέλωτι, αἰτ. γέλωτα, καὶ γέλων Ἀττικῶς κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν.

Γλήχων (ἡ), γεν. γλήχωνος· καὶ, γληχὼ, γεν. γληχοῦς.

Γόνυ, γεν. γόνατος (ὡς ἐκ τοῦ γόνας). Βλ. Σελ. 38· οὕτω καὶ δόρυ, δόρατος. Κατὰ δὲ τοὺς Ἴωνας, γούνατος· καὶ ποιητικῶς γουνὸς, γουνί. Πληθ. γοῦνα, γεν. γούνων.

Γοργὼν, γεν. γοργόνος· καὶ Γοργὼ, Γοργοῦς.

Γυνὴ, γεν. γυναικὸς, ἐκ τοῦ ἀχρήστου γύναιξ.

Δένδρον, γεν. δένδρου, κ. τ. λ. Πληθ. δοτ. δένδρεσι, ἐκ τοῦ δένδρος (τὸ), δένδρεος.

Διὸς, βλ. Ζεύς.

Δόρυ, γεν. δόρατος, πληθ. δοτ. δόρασι (ὡς ἐκ τοῦ δόρας)· κατὰ δὲ τοὺς Ἴωνας, δούρατος κ. τ. λ. ποιητικῶς δὲ, δορὸς, δορὶ, καὶ Ἰωνικῶς δουρὸς, δουρί· καὶ πληθυντικῶς, δοῦρα, δούρων, δούρεσσι.

Δορυξόος, οῦς. Κλητ. δορυξὲ, ὡς ἐκ τοῦ δορυξός.

Δρομεὺς, γεν. δρομέος, καὶ πληθ. δοτ. δρομέσι, ἀντὶ δρομέως, δρομεῦσι.

Ἔαρ, γεν. ἔαρος, δοτ. ἔαρι· κατὰ δὲ συναίρεσιν, ἦρος, ἦρι.

Ἔγχελυς, γεν. ἐγχέλυος, κ. τ. λ. Πληθ. ἐγχέλυες· Ἀττικῶς δὲ, ἐγχέλεις, ἐγχέλεων.

Εἰκὼν, γεν. εἰκόνος· καὶ εἰκὼ, γεν. εἰκοῦς.

Ἕως (ἡ), αἰτ. ἕω. Βλ. Σελ. 30. Γ'.

Ζεὺς, γεν. Διὸς, δοτ. Διῒ, αἰτ. Δία (ὡς ἐκ τοῦ Δίς). Ποιητικῶς δὲ, Ζηνὸς, Ζηνὶ, Ζῆνα (ὡς ἐκ τοῦ Ζήν).

Ἥρως, γεν. ἥρωος, δοτ. ἥρωϊ, αἰτ. ἥρωα, καὶ ἥρω. Πληθ. αἰτ, ἥρωας, καὶ ἥρως.

Θαλῆς, γεν. Θάλεω Ἰωνικῶς, δοτ. Θαλῇ, αἰτ. Θαλῆν· εἰς δὲ

τοὺς μεταγενεστέρους, ὀνομ. Θάλης, γεν. Θάλητος, καὶ Θαλοῦ, δοτ. Θάλητι, αἰτ. Θάλητα.

Θέμις (ἡ), γεν. Θέμιστος εἰς τοὺς ἐποποιοὺς, Θέμιτος εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, Θέμιος εἰς τοὺς Ἴωνας· εἰς δὲ τοὺς μεταγενενεστέρους Θέμιδος.

Ἱδρὼς, γεν. ἱδρῶτος, δοτ. ἱδρῶτι, καὶ ἱδρῷ, αἰτ. ἱδρῶτα, καὶ ἱδρῶ.

Ἰχὼρ, γεν. ἰχῶρος, δοτ. ἰχῶρι, αἰτ. ἰχῶρα, καὶ ἰχῶ.

Κάλως, γεν. κάλω, δοτ· κάλῳ, αἰτ. κάλων. Πληθ. ὀν. κάλωες, καὶ κάλοι (ἐκ τοῦ ἀχρήστου κάλος), αἰτ. κάλους.

Κέρας. Βλ. Σελ. 55.

Κλεὶς, γεν. κλειδὸς, δοτ. κλειδὶ, αἰτ. κλεῖδα καὶ κλεῖν. Πληθ. ὀν. κλεῖδες, αἰτ. κλεῖδας, καὶ κλεῖς.

Κνέφας, γεν. Κνέφεος κνέφους, δοτ. κνέφαϊ κνέφᾳ.

Κοινωνὸς, εἰς δὲ τὸ πληθ. κοινῶνες, αἰτ. κοινῶνας (ὡς ἐκ τοῦ ἀχρήστου κοινών).

Κρίνον (τὸ). Πληθ. τὰ κρίνα, καὶ κρίνεα, δοτ. κρίνεσι (ὡς ἐκ τοῦ κρῖνος (τὸ).

Κρόκη, αἰτ. κρόκα, καὶ πληθ. κρόκες (ὡς ἐκ τοῦ κρόξ).

Κυκεὼν, αἰτ. κυκεῶνα, καὶ κυκεῶ.

Κῶας (τὸ), γεν. κώεος, πληθ. κώεα. Οὕτω καὶ οὖδας.

Λαγώς, γεν. λαγῶ, αἰτ. λαγών· καὶ λαγὸς, λαγοί.

Μάρτυς, γεν. μάρτυρος, δοτ. μάρτυρι, αἰτ. μάρτυρα καὶ μάρτυν. Πληθ. δοτ. μάρτυσι.

Μήτρως, γεν. μήτρωος. πληθ. ὀνομ. μήτρωες· οὕτω καὶ πάτρως, καὶ Μίνως.

Μύκης, γεν. μύκητος, καὶ μύκου (ὡς ἐκ τοῦ μῦκος).

Ναῦς. Βλ· Σελ. 54.

Οἰδίπους, γεν. Οἰδίποδος, καὶ Οἰδίπου, δοτ. Οἰδίποδι, αἰτ. Οἰδίποδα, καί Οἰδίπουν, κλ. Οἰδίπου.

Οἶς, κατὰ συναίρεσιν τοῦ ὄϊς, γεν. οἰὸς. δοτ. οἰΐ, αἰτ. οἶν. Πλ. ὀν. οἶες καὶ οἶς, γεν. οἰῶν, δοτ. οἰσὶ, αἰτ. οἶας καὶ οἶς.

Ὄνειρον, γεν. ὀνείρατος, δοτ. ὀνείρατι. Πληθ. ὀνείρατα, καὶ ὁ ὄνειρος, γεν. τοῦ ὀνείρου.

Ὄρνις, γεν. ὄρνιθος, δοτ. ὄρνιθι, αἰτ. ὄρνιθα, καὶ ὄρνιν· πληθ. ὄρνιθες, ὄρνεις, καὶ ὄρνις, γεν. ὀρνέων, δοτ. ὄρνισι, αἰτ. ὄρνιθας.

Οὖς (τὸ), γεν. ὠτός, δοτ. ὠτί· δυϊκ. δοτ. ὤτοιν. πληθ. ὦτα, γεν. ὤτων. δοτ. ὠσί.

Πάτρως. Βλ. μήτρως.

Πειραιεύς· Βλ. Σελ. 53, παρατηρήσεις.

Πνύξ (ἡ), γεν. πυκνός, δοτ. πυκνί, αἰτ. πύκνα· ὕστερον δὲ ἐσχηματίσθη γεν. πνυκός, δοτ. πνυκί, αἰτ. πνύκα.

Πολύς. Βλ. Σελ. 39.

Ποσειδῶν, γεν. Ποσειδῶνος, αἰτ. Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ, κλ. Πόσειδον.

Πόσις, γεν. πόσιος, δοτ. πόσεϊ (Ἰωνικ. ἀντὶ πόσιϊ), αἰτ. πόσιν.

Πρέσβυς (ὁ γέρων), γεν. πρεσβύτου, δοτ. πρεσβύτῃ, αἰτ. πρέσβυν, κλ. πρέσβυ· τοῦ δὲ πρεσβευτὴς ἡ πληθ. ὀνομ. εἶναι πρέσβεις, καὶ ἡ δοτ. πρέσβεσι (1).

Πρόχοος, πρόχους, γεν. πρόχου· πλ. δοτ. πρόχουσι.

Πῦρ (τὸ), γεν. πυρός, δοτ. πυρί. Εἰς δὲ τὸ πληθ. ὀν. τὰ πυρὰ, δοτ. τοῖς πυροῖς, κατὰ τὴν γ'. κλίσιν.

Σὴς (ὁ) γεν. σεός· πλ. ὀν. σέες· εἰς δὲ τοὺς νεωτέρους, γεν. σητός.

Σκὼρ (τὸ), γεν. σκατὸς (ὡς ἐκ τοῦ σκάς), δοτ. σκατί.

Σμῶδιξ (ἡ), γεν. σμώδιγγος (ἐκ τοῦ σμῶδιγξ).

Σπέος (τὸ), γεν. σπέεος, δοτ. σπέϊ, ἢ σπῆϊ. πληθ. δοτ. σπέσσι.

Στέαρ, καὶ κατὰ συναίρεσιν στῆρ, γεν. στέατος, καὶ στῆτος.

Σῶς (ὁ, ἡ) κατὰ συναίρεσιν τοῦ σάος, αἰτ. σῶν· Οὐδέτ. σῶν, κατὰ τὴν τετάρτην· ὀν. καὶ αἰτ. πληθ. σῶς (ὡς ἐκ τοῦ σῶες καὶ σῶας)· οὐδέτ. πληθ. σᾶ· αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις λαμβάνονται ἐκ τοῦ σῶος. Οὕτω καὶ ζάος, ζῶς.

---

(1) Εἰς τὸν Ἀριστοφ. Ἀχαρν. εὑρίσκεται ἡ γεν. πρέσβεως, ἀντὶ πρεσβευτοῦ· καὶ εἰς τὸν Ἡσίοδ. Ἀσπ. Ἡρακλ. πρεσβῆες, ἀντὶ γέροντες.

Ταὼς (ὁ), γεν. ταὼ, δοτ. ταῷ, αἰτ. ταὼν, γεν. ταῶνος, δοτ. ταῶνι, πληθ. ταῶνες, δοτ. ταῶσι· οὕτω καὶ τυφώς.

Υἱὸς, γεν. υἱοῦ, κ.τ.λ. κατὰ δὲ τοὺς Ἀττικοὺς, γεν. υἱέως, δοτ. υἱεῖ, (αἰτ. υἱέα, ἀποδοκιμάζεται). Δυϊκ. υἱέε, υἱέοιν. πληθ. υἱεῖς, υἱέων, υἱέσι, υἱέας) ὡς ἐκ τοῦ ἀχρήστου υἱεύς· ὑποτίθεται καὶ ἄλλη ὀνομαστικὴ υἷς, ἐκ τῆς ὁποίας γίνονται, γεν. υἷος, δοτ. υἷι, αἰτ. υἷα· πληθ. ὀν. υἷες, δοτ. υἱάσι, κατὰ παρένθεσιν τοῦ α, ἐπειδὴ ἡ υι δίφθογγος δὲν εὑρίσκεται ποτὲ πρὸ συμφώνου.

Φρέαρ, γεν. φρέατος, καὶ φρητὸς κατὰ συναίρεσιν τοῦ εα εἰς η.

Χεὶρ, γεν. χειρὸς, δοτ. χειρὶ, αἰτ. χεῖρα. Δυϊκ. γεν. καὶ δοτ. χεροῖν· πληθ. δοτ. χερσί.

Χοῦς, γεν. χοὸς, δοτ. χοὶ, αἰτ. χοῦν. Ὅταν δὲ σημαίνῃ ὄχι τὴν χυτὴν γῆν, ἀλλὰ τὸ μέτρον, ἡ γενικὴ εἶναι χοῶς (ὡς ἐκ τοῦ χοεὺς), αἰτ. χοᾶ, καὶ πληθ. ὀν. χόες, αἰτ. χοᾶς.

Χρέως (τὸ), Ἰωνικῶς καὶ Ἀττικῶς, ἀντὶ τοῦ χρέος, γεν. χρέως Τὰ δὲ ἄλλα λαμβάνονται ἐκ τοῦ χρέος· πληθ. τὰ χρέα.

Χρῶς (ὁ), γεν. χρωτὸς, δοτ. χρωτὶ, αἰτ. χρῶτα· ἡ δὲ Ἀττικὴ δοτ. χρῷ εὑρίσκεται μόνον εἰς τὴν φράσιν, ἐν χρῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'.

Περὶ παραγωγῆς ῥημάτων.

Παράγονται ῥήματα ἢ ἀπὸ ὀνόματα, ἢ ἀπὸ ἄλλα ῥήματα, ἢ καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα. Λαμβάνουσι δὲ εἰς τὴν παραγωγήν των ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὰς καταλήξεις αω, εω, οω, ευω, αζω, ιζω, αινω, υνω, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἔχουσι καὶ ἰδιαιτέραν παραστατικὴν δύναμιν, ἢ εἶναι πλέον εὔχρηστοι εἰς σημασίαν τινά· οὕτω, παραδείγματος χάριν,

Τὰ εἰς ΕΩ καὶ ΕΥΩ παρασταίνουσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ ὑποκείμενον· ὡς, νοσέω, ἀσθενέω, πονέω, σωφρονέω, πλουτέω, δουλεύω, χορεύω, θαλατεύω, κ.τ.λ.

Τὰ εἰς αω, τὸ ἔχειν τι μὲ ἀφθονίαν, ἢ πάσχειν· οἷον, τολμάω, ὁρμάω, χολάω, ὀφθαλμιάω, φθειριάω, ψωριάω.

Τὰ εἰς οω, αινω, υνω ἐνέργειαν φέρουσάν τι εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ πρωτοτύπου· οἷον, δουλόω, ἐλευθερόω, ἡδύνω, κοιλαίνω, ἢ τὸ ἐργάζεσθαί τι διὰ τοῦ ὀργάνου, τὸ ὁποῖον παριστάνεται ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου· οἷον, τορνόω, πριόω, στρεβλόω, τυπόω.

Τὰ εἰς ΣΚΩ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὁμοίως, τὴν ἀρχὴν τινὸς καταστάσεως, ὁποῖα τὰ, ἡβάσκω, γενειάσκω, γηράσκω, κ.τ.λ.

Τὰ εἰς ΑΖΩ, καὶ ΙΖΩ, συνέχειαν τῆς πράξεως, ὁποῖα τὰ, αἰάζω, στενάζω, ῥιπτάζω, αἰτίζω, κ.τ.λ. Τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων κυρίων, ἢ ἐθνικῶν, σημαίνουσι τὸ ἐξομοιοῦμαι κατὰ τὰ ἤθη, λαμβάνω τὸ μέρος, ἢ λαλῶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, οἷον, μηδίζω, ἑλληνίζω, φιλιππίζω, δωριάζω, ἢ δορίζω.

Τὰ εἰς ΕΙΩ, ΑΩ, ἢ ΙΑΩ, ἐπιθυμίαν τινὸς πράξεως· γελασείω, ἀγορασείω, πολεμησείω, θανατάω, κλαυσιάω, κ.τ.λ.

ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΝΟΜΑΤΑ.

Εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ῥημάτων τὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα ἀποβάλλουσι τὴν λήγουσαν ἢ τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τῆς ὀνομαστικῆς των· ὡς, δυνάστ-ης, δυναστ-εύω· τιμ-ή, τιμ-άω· πόλεμ-ος, πολεμ-έω· πτερ-όν, πτερ-όω. Τὰ δὲ περιττοσύλλαβα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ΟΣ κατάληξιν τῆς γενικῆς, ὅταν ἦναι μὲ σύμφωνον· ὡς σώφρων, σώφρον-ος, σωφρον-έω· ὕδωρ, ὕδατ-ος, ὑδατ-όω· φυγὰς, φυγάδ-ος, φυγαδ-εύω· εἰς ὅλα ὅμως δὲν φυλάττεται ἀκριβῶς ἡ ἀναλογία αὕτη.

Ἀπὸ διαφόρων καταλήξεων ὀνόματα παράγονται ῥήματα·

Εἰς ΕΥΩ.

Γυμνήτης, γυμνητεύω
μαθητὴς, μαθητεύω
κ. τ. λ.
θάλαττα, θαλαττεύω
κίνδυνος, κινδυνεύω
ὁδὸς, ὁδεύω
παγὶς, παγιδεύω
κόλαξ, κολακεύω
βασιλεὺς, βασιλεύω
ἀληθὴς, ἀληθεύω
θεράπων, θεραπεύω
κ. τ. λ.

Εἰς ΕΩ.

Λύπη, λυπέω
βοηθὸς, βοηθέω
εὐτυχὴς, εὐτυχέω
σώφρων, σωφρονέω.

Εἰς ΟΩ.

Βίος, βιόω
ἄξιος, ἀξιόω
χρυσὸς, χρυσόω
μίλτος, μιλτόω
πλήρης, πληρόω
ἐλάττων, ἐλαττόω
πῦρ, πυρόω.

Εἰς ΑΙΝΩ.

Λύμη, λυμαίνω
χαλεπὸς, χαλεπαίνω
σῆμα, σημαίνω
δυσχερὴς, δυσχεραίνω.

Εἰς ΥΝΩ.

Αἶσχος, αἰσχύνω
κάλλος, καλλύνω
σεμνὸς, σεμνύνω
ὀξὺς, ὀξύνω.

Εἰς ΑΩ.

Τιμὴ, τιμάω
χολὴ, χολάω
βοὴ, βοάω
γόος, γοάω
λίπος, λιπάω.

Εἰς ΑΖΩ.

δίκη, δικάζω
θαῦμα, θαυμάζω
χειμὼν, χειμάζω
Δωριεὺς, Δωριάζω
κ. τ. λ.

Εἰς ΙΖΩ.

Πορφύρα, πορφυρίζω
ὅρος, ὁρίζω
θώραξ, θωρακίζω
ἀνὴρ, ἀνδρίζω
γυνὴ, γυναικίζω
Ἕλλην, ἑλληνίζω
Μῆδος, μηδίζω (1).

Εἰς ΩΖΩ.

Χρόα, χρώζω
σῶς, σώζω.

Εἰς ΑΩ καὶ ΙΑΩ.

Θάνατος, θανατάω
μαθητὴς, μαθητιάω
στρατηγὸς, στρατηγιάω
κλαῦσις, κλαυσιάω (2).

Εἰς ΛΛΩ.

Ποικίλος, ποικίλλω
ἄγγελος, ἀγγέλλω.

Εἰς ΑΙΡΩ, καὶ ΕΙΡΩ.

Καθαρὸς, καθαίρω
ἐχθρὸς, ἐχθαίρω
Οἰκτρὸς, οἰκτείρω.

(1) Μιμητικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ τὰ ἀπὸ προσηγορικῶν παραγόμενα, ὁποῖα τὰ πιθηκίζω, γυναικίζω, κ. τ. λ.

(2) Τὰ τοιαῦτα ῥήματα παραγόμενα ἀπὸ ὀνόματα οὐσιαστικὰ, φανερόνουσιν ἐπιθυμίαν τοῦ σημαινομένου πράγματος ἀπὸ τὸ ὄνομα (Βλέπε Σελ. 212. ξʹ.)

Εἰς ΣΣΩ.	Εἰς ΩΤΤΩ.
Πυρετὸς, πυρέσσω	Λιμὸς, λιμώττω
φάρμακον, φαρμάσσω	ὕπνος, ὑπνώττω
ἱμὰς, ἱμάσσω	τυφλὸς, τυφλώττω.
κ. τ. λ.	

ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ.

Πολλῶν ῥημάτων ὁ ἐνεστὼς παράγεται ἐξ ἄλλου ἐνεστῶτος, ἢ πρόντι ὑπάρχοντος εἰς χρῆσιν, ἢ ὑποτιθεμένου διὰ τὸν κανονικὸν σχηματισμὸν τινῶν χρόνων. (1) Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν παραγωγὴν πολλάκις τρέπονται, ἀποβάλλονται, ἢ προσλαμβάνονται φωνήεντα, καὶ ἓν τῶν ἀκολούθων συμφώνων, ρ, μ, ν, κ, θ, ἢ σκ. γίνονται δὲ καὶ ἀναδιπλασιασμοί.

ά. Ρ. φθέω, φθείρω· ἐλεέω, ἐλεαίρω.

β΄. Μ. Τρέω, τρέμω.

γ΄. Ν· καθιστάω, καθιστάνω· πλάω, πιμπλάνω· τίω, τίνω· φθίω, φθίνω· δύω, δύνω· ἱδρύω, ἱδρύνω· ἀλεύω, ἀλεείνω· ἐλάω, ἐλαύνω. Οὕτω καὶ δάκω, δάκνω· τέμω, τέμνω· κάμω, κάμνω.

Πολλὰ ῥήματα εἰς ΑΩ προσλαμβάνουσιν Ι ὁμοῦ μὲ τὸ Ν· ὡς, φάω, φαίνω· δράω, δραίνω· χάω, χαίνω· βάω, βαίνω.

Τὰ πλειότερα ἐκ τῶν εἰς ΕΩ ῥημάτων προσλαμβάνοντα τὸ Ν, μεταβάλλουσι καὶ τὸ Ε εἰς Α, καὶ σχηματίζονται εἰς ΑΝΩ, ἢ εἰς ΑΙΝΩ· ὡς, οἰδέω, οἰδαίνω· κερδέω, κερδαίνω· βλαστέω, βλαστάνω· ἢ μένοντος καὶ τοῦ ε, μενέω, μενεαίνω.

Πολλὰ ῥήματα λήγοντα εἰς Ω μὲ σύμφωνον, προσλαμβάνουσι Ν, καὶ σχηματίζονται εἰς ΑΝΩ· ὡς, ἵκω, ἱκάνω· θήγω, θηγγάνω· λήχω, λαγχάνω· λήθω, λανθάνω· λήβω, λαμβάνω· μήθω, μανθάνω· τεύχω, τυγχάνω (2).

---

(1) Βλ. Σελ. 102. Σημ. 3.

(2) Εἰς τὸν σχηματισμὸν τούτων ἡ μακρὰ παραλήγουσα βραχύνεται, τὸ δὲ Ν μεταβάλλεται ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ πρωτοτύπου.

Πολλὰ ῥήματα τῶν εἰς ΑΩ, ΕΩ, ΟΩ λαμβάνουσι δύο Ν καὶ Υ πρὸ τοῦ ληκτικοῦ Ω, καὶ σχηματίζονται εἰς ΥΩ καὶ ΥΜΙ· ὡς, πετάω, πεταννύω, πετάννυμι· κεράω, κεραννύω, κεράννυμι· σκεδάω, σκεδαννύω, σκεδάννυμι· σβέω, σβεννύω, σβέννυμι· στορέω, στορεννύω, στορέννυμι· χόω, χωννύω, χώννυμι (1)· χρόω, χρωννύω, χρώννυμι.

δ'. Πολλὰ ῥήματα λήγοντα εἰς ΑΩ, ΕΩ, ΟΩ, ΥΩ. λαμβάνουσι ΣΚ· καὶ τὰ μὲν εἰς ΑΩ καὶ ΥΩ φυλάττουσι τὴν παραλήγουσαν ἄτρεπτον· τὰ δὲ εἰς ΟΩ καὶ ΕΩ, τρέπουσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὸ μὲν Ο εἰς Ω, τὸ δὲ Ε εἰς Ι· οἷον, ἡβάω, ἡβάσκω· φάω, φάσκω· ἱλάω, ἱλάσκω· βρόω, βρώσκω· μεθύω, μεθύσκω· κυέω, κυΐσκω· στερέω, στερίσκω.

ε'. Ἀπὸ πολλὰ δισύλλαβα ῥήματα ἔχοντα Ε εἰς τὴν παραλήγουσαν, σχηματίζονται ἄλλα εἰς ΕΩ, ἢ ΑΩ· καὶ τὰ μὲν εἰς ΕΩ τρέπουσι τὸ Ε εἰς Ο, τὰ δὲ εἰς ΑΩ εἰς Ω· οἷον, φέρω, φορέω· τρέμω, τρομέω· πέρθω, πορθέω· τρέχω, τρωχάω· τρέπω, τρωπάω· στρέφω, στρωφάω·

ς'. Τὸ Κ μόνον· ὡς ὀλέω, ὀλέκω· ἐρύω, ἐρύκω.

ζ'. Τὸ Θ· ὡς, ἀμυνάω, ἀμυνάθω· διωκάω, διωκάθω· νεμέω, νεμέθω· φλεγέω, φλεγέθω· μινύω, μινύθω· ἐρείκω. ἐρέχθω.

η'. Ἀπὸ τῶν εἰς ΣΩ μέλλοντα παράγονται πολλάκις ῥήματα εἰς ΣΕΙΩ, φανερόνοντα ἐπιθυμίαν· ὡς, πολεμησείω, γελασείω, ὀψείω, ἐλασείω· ὅθεν τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἐφετικά.

θ'. Τὰ σχηματιζόμενα ῥήματα διὰ παρενθέσεως τῶν Ρ, Ν, ΣΚ, Κ, Θ, ἔχουσι μόνον δύο χρόνους, ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν (2)· ἐλαίρω, ἠλαιρον· κεραννύω, ἐκεράννυον, ὀλέκω, ὤλεκον· γηράσκω. ἐγήρασκον· φλεγέθω, ἐφλέγεθον· κ. τ. λ.

---

(1) Εἰς τὴν παραγωγὴν τούτων τὸ ο τῆς παραληγούσης τρέπεται εἰς ω.

(2) Πολλὰ ὅμως ῥήματα παραλήγοντα τὸ Ν ἢ Ρ, ὅταν μάλιστα τὰ σύμφωνα ταῦτα ἦναι τῶν πρωτοτύπων λέξεων, ἔχουσι καὶ μέλλοντα χρόνον, καὶ τοὺς γινομένους ἀπὸ αὐτόν· ὡς, κρίνω, κρινῶ, κέκρικα, κ. τ. λ. σπείρω, σπερῶ, ἔσπαρκα, κ. τ. λ.

Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα πρὸς ἐπίτασιν τῆς σημασίας του ἐκτείνεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν· ὡς, ἀλεύω, ἀλύσκω, ἀλυσκάζω· δράω, δράσκω, δρασκάζω· ἑλκύω, ἑλκύζω, ἑλκυστάζω· ἕρπω, ἑρπύζω, ἑρπυστάζω.

ί. Ὁ ἁπλούστερος σχηματισμὸς εἶναι ὁ τῶν εἰς ΕΩ, ἢ ΑΩ, οἷον, ῥίπτω, ῥιπτέω· τύπτω, τυπτέω· κίχω, κιχέω· δέμω, δαμάω· μάλιστα ὅταν τὸ βαρύτονον λήγῃ εἰς ψ, ἢ ξ· οἷον, ἕψω, ἑψέω· αὔξω, αὐξέω.

ιά. Παράγονται ῥήματα καὶ ἔκ τινων χρόνων ἄλλων ῥημάτων· ά. ἐκ τοῦ παρακειμένου, ὡς, κεκράγω, ἐκ τοῦ κέκραγα (κράζω)· πεποίθω, ἐκ τοῦ πέποιθα (πείθω)· ἐγρηγορέω (καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, γρηγορέω), ἐκ τοῦ ἐγρήγορα (ἐγέρω)· ἑστήκω, ἐκ τοῦ ἕστηκα· τεθνήκω, ἐκ τοῦ τέθνηκα· β'. ἐκ τοῦ μέλλοντος· ὡς, ἀλέξω, ἐκ τοῦ ἀλέξω (ἀλέκω). γ', ἐκ τοῦ β'. ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἢ παθητικοῦ, ὑποτίθεται ἄλλος ἐνεστὼς, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζονται χρόνοι συνειθισμένοι, ὡς, εὑρέω (ὅθεν εὑρήσω, κτλ), ἐκ τοῦ εὗρον· μαθέω (ὅθεν μαθήσομαι, μεμάθηκα), ἐκ τοῦ ἔμαθον· ῥυέω (ὅθεν ἐῤῥύηκα, ῥυήσομαι), ἐκ τοῦ ἐῤῥύην· λελάθω (ἐκ τοῦ ἔλαθον) κ.τ.λ.

ῬΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙῬῬΗΜΑΤΑ.

Παράγονται ὁμοίως ῥήματα καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα, ὁποῖα τὰ ἀκόλουθα·

Δίχα, διχάζω· νόσφι, νοσφίζω· πέλας, πελάζω· ὀδὰξ, ὀδάξω, καὶ ὀδαξέω· ὀψὲ, ὀψέω· ἐλελεῦ, ἐλελίζω· εὐὰν, ἢ εὐοὶ, εὐάζω· εἶα, εἰάζω· ἰὺ, ἰύζω· οἴμοι, οἰμώζω· ὀτοτοῖ, ὀτοτύζω· αἶ, αἰάζω· ἀλαλὰ, ἀλαλάζω· κ. τ. λ.

ῬΗΜΑΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ.

Ὀλίγα ῥήματα εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ σχηματισθῶσι κατὰ τοὺς κανονικοὺς τύπους εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις. Τὸ πρώτιστον αἴτιον τῆς ἀνωμαλίας εἶναι ἡ εὐφωνία, διὰ τὴν ὁποίαν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας

γίνεται πολλάκις παράβασις τῆς τάξεως καὶ ἀναλογίας. Εἰς τὰ ἀνώμαλα ῥήματα οἱ λείποντες χρόνοι ἀναπληροῦνται ἢ ἀπὸ ἄλλα ῥήματα εὔχρηστα, ἢ ἀπὸ χρόνους σχηματιζομένους κατ' ἄλλην τινὰ διάλεκτον, ἢ τέλος πάντων ἀπὸ χρόνους, τῶν ὁποίων ὁ ἐνεστὼς εἶναι ἄχρηστος.

Εἰς τὸν ἀκόλουθον κατάλογον τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων ἡ πρώτη στήλη περιέχει τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων οἱ ἐνεστῶτες καὶ ἄλλοι τινὲς χρόνοι εἶναι εὔχρηστοι· ἡ δευτέρα στήλη περιέχει τοὺς ἀχρήστους ἐνεστῶτας, ἢ ποιητικούς· καὶ ἡ τρίτη, τοὺς σχηματιζομένους ἐκ τῶν ἐνεστώτων τούτων εὐχρήστους χρόνους.

Α

Ἄγαμαι, ὡς ἵσταμαι	ἀγάω, ἄγημι (1)	ἀγάσομαι, ἠγασάμην, ἠγάσθην.
Ἄγνυμι,	ἄγω,	ἄξω, ἔαξα, ἔαγα, καὶ ἀόριςος παθητικὸς ἐάγην (2).
Ἄγω ἄξω ἦχα καὶ ἀγήοχα	ἀγάγω,	ἤγαγον, ἄγομαι, ἠγαγόμην, ἦγμαι (ἐκ τοῦ ἦχα),

Τὰ εἰς ΑΖΩ, ΑΘΩ καὶ ΑΙΩ παράγωγα (3).

Αἱρέω αἱρήσω ἥρηκα	ἕλω,	εἷλον, εἱλόμην, ἑλῶ, ἑλοῦμαι.

---

(1) Τὸ ἀγάομαι, καὶ ἀγαίομαι εἶναι εἰς τοὺς ἐπικοὺς ἀντὶ τοῦ φθονῶ, ὀργίζομαι.

(2) Τὸ ῥῆμα τοῦτο φαίνεται ὅτι εἶχε τὴν ἀρχὴν δίγαμμα F, ὅθεν τὸ τοῦ Ἡσιόδου καυάξαις ἐμπορεῖ νὰ ληφθῇ ἐκ τοῦ καFFάγω, ὡς καββάλω, καὶ διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ F μὲ τὸ Υ, καυάγω (Βλέπε δίγαμμα). Ὁ β'. παρακείμενος ἔαγα, καὶ ὁ τῆς μετοχῆς ἐαγὼς, ἔχουσι σημασίαν παθητικήν. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς ἀορίστους τῆς μετοχῆς, κατεαγεὶς, κατεάξαντες.

(3) Βλέπε ἀνωτέρω.

Αἰσθάνομαι, αἰσθέω, αἰσθήσομαι, ᾔσθημαι, ᾐσθόμην.

Ἀλδαίνω } ἀλδέω, ἀλδήσω, ἤλδηκα.
Ἀλδήσκω }

Ἀλέξω { ἀλέκω, ἀλέξασθαι.
{ ἀλεξέω, ἀλεξήσω.

Ἀλέομαι, ἀλεύω, ἤλευσα, ἠλευάμην, καὶ ἠλεάμην.

Ἀλινδέω, ἀλίω, ἀλίσω, ἤλικα.

Ἁλίσκομαι, ἁλόω, ἁλώσομαι, ἥλωκα, καὶ ἑάλωκα. ἥλων καὶ ἑάλων.

Ἀλφαίνω, ἀλφέω, ἀλφήσω.

Ἁμαρτάνω, ἁμαρτέω, ἁμαρτήσομαι, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι, ἥμαρτον· ποιητικῶς ἥμβροτον.

Ἀμβλίσκω, ἀμβλόω. ἀμβλώσω, κ. τ. λ. Συνθέτως δὲ ἐξαμβλόω, κ. τ. λ.

Ἀναγινώσκω, ἀναγνόω, ἀναγνώσομαι, ἀνέγνωκα, ἀνέγνων (ὡς ἐκ τοῦ ἀνάγνωμι).

Ἀναίνομαι, ἀναινέω, ἀνήνημαι καὶ ἠνήνημαι, ἠνηνάμην (συνθ. ἀπαναίνομαι).

Ἀναλίσκω, ἀναλόω, ἀναλώσω, ἀνάλωσα (Ἀττικῶς), παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις, ἠνάλωσα, καὶ ἀνήλωσα· οὕτω καὶ ἀνάλωκα, ἠνάλωκα, καὶ ἀνήλωκα.

Ἁνδάνω, { ἁδέω, ἅδω } ἁδήσω, ἕαδα, ἕαδον.

Ἀνοίγω, καὶ ἀνοίγνυμι. Τὸ ῥῆμα τοῦτο τρέπει τὴν οι δίφθογγον προσλαμβάνον καὶ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν (βλ. Σελ. 98, Σημ. 2). παρατ. ἠνέῳγον, ά. παρακ. ἀνέῳχα, καὶ β΄. ἀνέῳγα· ἀόρ. ἀνέῳξα· ὁ δὲ ἤνοιξα, καὶ ἠνοίγην, εἶναι τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄνωγα, παλαιὸς παρακείμενος· τὸ πληθυντικὸν ά. πρόσωπον,

ἄνωγμεν· ὑπερσυντελικὸς, ἠνώγειν· ἐκ τοῦ ἄνωγα ὑποτίθεται ῥῆμα, ἀνώγω καὶ ἀνωγέω· ὅθεν ὁ παρατατικὸς, ἤνωγον, καὶ ἠνώγεον· μέλλων, ἀνώξω. Προστακτ. ἄνωχθι (ὡς ἐκ τοῦ ἀνώγημι, κατὰ συγκοπὴν), ἀνωγέτω, ἢ ἀνώχθω. καὶ ἀνώγετε, ἢ ἄνωχθε.

Ἀπεχθάνομαι, ἀπεχθέομαι, ἀπεχθήσομαι, ἀπήχθημαι, μέσ. ἀόρ. β'. καὶ ἀπέχθομαι ἀπηχθόμην.

Ἀπηύρων παρατατικὸς ἀπαυράω, μέσ. ἀόρ. ά. ἀπηυράμην· μετοχ. ἀόρ. ά. ἀπούρας· καὶ μέσ. ἀπουράμενος.

Ἀρέσκω, ἀρέω, ἀρέσω, ἀρέσομαι, ἤρεσα, ἤρεσμαι, ἠρεσάμην, ἠρέσθην, καὶ μέσον, ἀρέσκομαι.

Αὐξάνω / Αὔξω / Ἀέξω ποιητ. — αὐξέω, αὐξήσω, αὐξήσομαι, ηὔξησα, ηὔξημαι.

Ἄχθομαι, ἀχθέω, ἀχθέσομαι, καὶ ἀχθεσθήσομαι, ἠχθέσθην.

Τὰ εἰς ΑΩ καὶ ΙΑΩ παράγωγα.

Β

Βαίνω βάω, βῆμι βήσομαι, βέβηκα, καὶ Ἰωνικῶς, βέβαα. ἀόρ. ἔβην, ὡς ἔστην. προστ. βῆθι, βήτω. εὐκτ. βαίην. ὑποτακτ. βῶ. ἀπαρέμφ. βῆναι. μετοχ. βάς. Συνθέτως παραβέβαμμαι καὶ παραβέβασμαι, παρεβάθην. Κατὰ σημασίαν ἐνεργητικὴν εἰς τοὺς Ἴωνας καὶ ποιητὰς, βήσω, ἔβησα καὶ ἐβησάμην. Κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν, βιβὰς (ὡς ἐκ τοῦ βίβημι), καὶ βιβῶν.

Βάλλω / βαλῶ / ἔβαλον —
βλέω, βλήσω, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην, βληθήσομαι.
βαλλέω, βαλλήσω.
βλῆμι, β'. ἀόρ. ἔβλην· εὐκτ. βλείμην, βλεῖο.

Βιϐρώσκω, βρόω, βρώσω, βέβρωκα, ἐβεβρώκειν, ἔβρων (ὡς ἐκ τοῦ βρῶμι), βεβρῶτες κατὰ συναίρεσιν (Σοφοκλ. Ἀντιγόν. 1022)· βέβρωμαι, ἐβρώθην.

Βιόω· ἐκ τούτου μέλλ. βιώσομαι· βεβίωκα· ἐβίωσα· βεβίωται· ἀόρ. β΄. ἐβίων (ὡς ἐκ τοῦ βίωμι)· ὑποτ. βιῶ, ῷς, ῷ. εὐκτ. βιῴην, ἀπαρ. βιῶναι. μετοχ. βιούς.

Βλαστάνω, βλαστέω, βλαστήσω, βεβλάστηκα, ἔβλαστον.

Βόσκω, βοσκέω, βοσκήσω, βοσκήσομαι, βεβόσκηκα.

Βούλομαι, βουλέω, βουλήσομαι, βεβούλημαι ἐβουλήθην.

Τὰ εἰς ΒΩ ῥήματα ἔχοντα πρὸ τοῦ ΒΩ σύμφωνον· ὡς φέρβω.

Γ

Γάμω, γαμῶ, ἔγημα ἐγημάμην γῆμαι } γαμέω, γαμήσω, γαμέσομαι, ἐγάμησα, γεγάμηκα, γεγάμημαι, ἐγαμήθην, γαμοῦμαι.

Γηράσκω γηράω, γηράσω, Ἀττικῶς γηράσομαι, ἐγήρασα, γεγήρακα. ἐνεσ. ἀπαρ. γηρᾶναι, μετ. γηράς.

Γίγνομαι / Γίνομαι (1)
- γενέω, γενήσομαι, ἐγενησάμην, γεγένημαι, ἐγενήθην, ἐγενόμην.
- γείνω, ἐγεινάμην, γέγονα.
- γάω, γέγαα, γεγαώς, καὶ συναιρ. γεγώς.

Γιγνώσκω / Γινώσκω
- γνόω, γνώσομαι, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην, γνωσθήσομαι.
- γνῶμι, ἔγνων, προστ. γνῶθι. Εὐκτ. γνοίην. Ἀπαρ. γνῶναι. Μετ. γνούς.

---

(1) Ὁ παλαιὸς σχηματισμὸς ἦτο, γίγνομαι· ὁμοίως καὶ τοῦ κατωτέρω, γιγνώσκω, τὰ ὁποῖα ὕστερον ἀπέβαλον τὸ Ν.

Δ

Δαίω, δάω τὸ μανθάνω	δαέω,	δαήσομαι, δεδάηκα, καὶ δεδάημαι, ἐδάην, δέδαα, δεδαώς· κατὰ δὲ τὴν σημασίαν τοῦ διδάσκω εἶναι μόνον ὁ β'. ἀόρ. ἔδαον, καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν, δέδαον.
Δαίω, τὸ διαιρῶ	δάζω,	δάσομαι, ἐδασάμην, δέδασμαι.
Δάκνω,	δήκω,	δήξομαι, δέδηχα, δέδηγμαι, ἐδήχθην, ἔδακον.
Δαρθάνω,	δαρθέω,	δαρθήσομαι, δεδάρθηκα, ἔδαρθον, καὶ συνθέτ. κατεδάρθην, καταδαρθείς.
Δείδω δείσω δέδοικα	δείδιμι, δίω,	προστ. δέδιθι, καὶ δείδιθι. ἔδιον, δέδια.
Δέομαι (1),	δεέω,	δεήσομαι, δεδέημαι, ἐδεήθην, δεηθήσομαι.
Διδάσκω διδάξω δεδίδαχα	διδασκέω,	διδασκήσω (2).
Διδράσκω (3) διδράξω	δράω, δρῆμι,	δράσομαι, δέδρακα. ἔδρην, καὶ ἔδραν, ἔδρας, ἔδρα, ἔδραμεν, ἔδρατε, ἔδρασαν. Προστ. δρᾶθι. Εὐκτ. δραίη. Ὑποτ. δρᾷς, δρᾷ. Ἀπαρ. δρᾶναι. Μετοχ. δράς.

---

(1) Ἀπὸ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν δέω εἶναι τὸ ἀπρόσωπον δεῖ, ἔδει, δεήσει, δέοι. δέῃ, δεῖν, δέον. Λαμβάνεται δὲ καὶ προσωπικῶς εἰς τὰς φράσεις, τοσούτου δέω, πολλοῦ δέω, εις, ει, κ. τ. λ.

(2) Παρ' Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ. — (3) Λαμβάνεται πάντοτε σύνθετον μὲ τὴν διὰ, μὲ τὴν ἀπὸ, ἢ μὲ τὴν ἐκ.

Δοκέω, ποιητικῶς δοκήσω ἐδόκησα	δόκω, δόξω, δέδοχα, δέδογμαι.
Δύναμαι ὡς ἵσταμαι	δυνάω, δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, ἐδυνήθην, καὶ ἠδυνήθην. δυνάζω, ἐδυνάσθην.
Δύνω	δύω, δύσω, δύσομαι, δέδυκα, ἐδυσάμην. δῦμι, ἔδυν, δῦθι, δῦναι, δύς.

Τὰ εἰς ΔΩ ἔχοντα σύμφωνον πρὸ τοῦ ΔΩ· ὡς, κυλίνδω.

E

Ἔδω. Μέλλ. ἔδομαι. Παρακ. ἔδηδα. Μετ. ἐδηδὼς	ἐδέω, παρακ. ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι, ἠδέσθην. φάγω, ἔφαγον, φάγομαι.

Τὰ εἰς ΕΘΩ παράγωγα, ὡς, φλεγέθω, ἐκ τοῦ φλέγω.

Ἐθέλω, καὶ θέλω	ἐθελέω, ἐθελήσω, καὶ θελήσω, ἤθελον, ἠθέληκα.
Ἐθίζω, καὶ μέσος ἐθίζομαι, κ. τ. λ.	ἔθω, παρακ. εἴωθα, καὶ Ἰωνικῶς, ἔωθα.

Τὰ εἰς ΕΙΝΩ ποιητικά, ὡς, ἐρεείνω.

Εἴρω, μέλλ. ἐρῶ.	ῥέω. παρακ. εἴρηκα· ὁ παθ. εἴρημαι· ἀόρ. ἐῤῥήθην, καὶ ἐῤῥέθην· μετ᾽ ὀλ. μέλλ. εἰρήσομαι· ἀπαρ. ῥηθῆναι.

Τὰ εἰς ΕΙΩ σημαίνοντα ἔφεσιν, σκοπόν, ὡς, ὀψείω.

Ἐλαύνω	ἐλάω, ἐλάσω, καὶ Ἀττικῶς ἐλῶ, ἐλᾷς, ἐλᾷ, ἤλασα, ἤλακα καὶ ἐλήλακα, ἤλαμαι καὶ ἐλήλαμαι, ἠλάθην.

Ε῎ῤῥω, ἐῤῥέω, ἐῤῥήσω, ἤῤῥησα.

Ἐρυγγάνω, ἐρεύγω, ἐρεύξομαι, ἀόρ. β'. ἤρυγον.

Ἐρυθαίνω, ἐρυθέω, ἐρυθήσω, ἠρύθηκα.

Ε῎ρχομαι, ἐλεύθω, ἐλεύσομαι, ἤλυθον καὶ κατὰ συγκοπ. ἦλθον· μέσ. παρακ. ἤλυθα καὶ ἐλήλυθα.

Ἐσθίω, Βλέπε ἔδω.

Εὕδω, εὑδέω, εὑδήσω, καὶ συνθέτως, καθεύδω, καθηῦδον, καὶ ἐκάθευδον.

Εὑρίσκω, εὑρέω, εὑρήσω, εὕρηκα, εὕρημαι, εὑρέθην, εὑρεθήσομαι, εὗρον, εὑρόμην, καὶ εὑράμην (1).

Ε῎χω / ἕξω — σχέω, σχήσω, σχήσομαι, ἔσχηκα, ἔσχημαι, ἐσχέθην, σχεθήσομαι, ἔσχον, ἐσχόμην (2). σχῆμι, β'. ἀόρ. προστακτ. σχές.

Ἕψω, ἑψέω, ἑψήσω, καὶ μέσος, ἑψήσομαι.

Ζ

Ζάω, ζῶ· ζήσω — ζῆμι, παρατ. ἔζην, προστ. ζῆθι οἱ ἄλλοι χρόνοι ἐκ τοῦ βιόω.

Ζωννύω / Ζώννυμι — ζόω, ζώσω, ἔζωσα, ἐζωσάμην, ἔζωκα, ἔζωσμαι, ἐζώσθην.

Θ

Θάπτω, θάπω, θάψω, τέταφα, ἐτάφην· τέθαμμαι.

---

(1) Τῶν μὴ Ἀττικῶν. — (2) Ἐκ τοῦ ἔχω γίνονται σύνθετα, Ἀνέχομαι (ὑποφέρω), ἠνειχόμην, ἀνέξομαι, ἠνεσχόμην Ἀμπέχω, ἀμπεῖχον, ἀμφέξω, ἀόρ. ἤμπισχον (ἐκ τοῦ ἀμπίσχω).

Ὑπισχνοῦμαι, ὑπεσχήσομαι, ὑπέσχημαι, ὑπεσχέθην ὑπεσχόμην.

Θέλω, βλ. ἐθέλω.

Θιγγάνω, θίγω, θίξομαι, ἔθιγον.

Θνήσκω
θνήξομαι
} θνάω, τέθνηκα, τεθνηκὼς, καὶ τεθνεώς.
θήνω, ἔθανον· β'. μέλλ. θανοῦμαι.
τεθνήκω, τεθνήξω, καὶ τεθνήξομαι.
τέθνημι, προστακτ. τέθναθι· εὐκτ. τεθναίην· ἀπαρ. τεθνάναι· μετοχ. τεθνάς.

Θορνύω
Θόρνυμι
Θρώσκω
} θορέω, θορήσω, ἔθορον.
θόρω.

I

Ἱδρύνω, ἱδρύω, ἱδρύσω, ἵδρυσα, ἱδρυσάμην, ἵδρυκα, ἵδρυμαι, ἱδρύθην, καὶ ἱδρύνθην.

Ἱζάνω } ἱζάω, ἱζήσω, ἵζησα.
ἵζω, ἵσω, ἵσα, καὶ συνθέτως, καθίζω.

Τὰ εἰς ΙΖΩ παράγωγα, ὡς, πολεμίζω.

Ἰθύνω, ἰθύω, ἰθύσω, ἴθυσα.

Ἱκνέομαι, ἵκω, ἵξω, ἵξομαι, ἷγμαι, ἱκόμην, ἷξον.

Ἱλάσκομαι
ἱλάξομαι
} ἱλάω, ἱλάσομαι, ἱλασάμην.
ἱλάζω, ἱλάσθην, ἱλασθήσομαι.
ἵλημι, ἵλαθι· ἐνεστ. μέσ. ἵλαμαι.

Ἵπταμαι, καὶ ἵπτημι· ἔπτην, ἐπτάμην, πτάσθαι, καὶ πτέσθαι. } πετάω, καὶ πτάω, πετήσομαι, καὶ πτήσομαι.

K

Καίω, καὶ
Ἀττικ. κάω.
} καύω, καύσω, ἔκαυσα, ἐκαύθην.
κήω, ἔκηα, ἔκαον, ἐκάην.

Κεραννύω κεράννυμι κίρνημι	κεράω, κράω,	κεράσω καὶ Ἀττικ. κερῶ, ἐκέρασα, κεκέρασμαι, ἐκεράσθην. κράσω, κέκρακα, κέκραμαι, ἐκράθην, κραθήσομαι.
Κερδαίνω κερδανῶ ἐκέρδανα, κερδᾶναι,	κερδέω,	κερδήσω, κερδήσομαι, ἐκέρδησα, κεκέρδηκα.
Κιχάνω Κίχημι	κιχέω, κίχω,	κιχήσομαι, ἐκίχησα, ἐκιχησάμην, ἔκιχον.
Κλάζω κλάγξω κέκλαγγα	κλήγω,	μέσ. παρακ· κέκληγα.
Κλαίω καὶ Ἀττικ. κλάω	κλαύω, κλαιέω,	κλαύσομαι, ἔκλαυσα. κλαιήσω.
Κλύω,	κλῦμι,	προστακτ. κλῦθι καὶ κέκλυθι.
Κορεννύω Κορέννυμι	κορέω,	κορέσω, ἐκόρεσα, ἐκορεσάμην, κεκόρηκα, κεκόρημαι, καὶ Ἀττικ. κεκόρεσμαι, ἐκορέσθην.
Κρεμαννύω Κρεμάννυμι	κρεμάω κρέμημι,	κρεμάσω, Ἀττικ. κρεμῶ, ἐκρέμασα, ἐκρεμασάμην, ἐκρεμάσθην. κρέμαμαι, ὡς ἵσταμαι.
Κτείνω κτενῶ κ.τ.λ.	κτῆμι,	ἔκτην καὶ ποιητ. ἔκταν. μέσ. ἀόρ. ἐκτάμην, ἀπαρ. κτάσθαι, μετοχ. κτάμενος.
Κυλίνδω	κυλίω, κυλινδέω,	κυλίσω, ἐκύλισα, κεκύλισμαι· καὶ μέσον κυλίομαι. κυλινδήσω· μέσον, κυλινδοῦμαι.
Κυνέω,	κύω,	κύσω, ἔκυσα.

Λ

Λαγχάνω,	λήχω	λήξω, λήξομαι, λέληχα, Ἀττ. εἴληχα, εἴληγμαι, ἔλαχον, μέσ. παρακ. λέλογχα.

Λαμβάνω	λήβω,	λήψομαι, λέληφα, Ἀττ. εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην καὶ εἰλήφθην, ληφθήσομαι, ἔλαβον, ἐλαβόμην.
	λαβέω,	λελάβηκα.
	λάμβω, Ἰωνικῶς.	λάμψομαι, ἐλαμψάμην, λέλαμμαι, ἐλάμφθην.
Λανθάνω, καὶ μέσον λανθάνομαι.	ληθω,	λήσω, λήσομαι, λέλησμαι, καὶ λέλασμαι ποιητικῶς, ἐλήσθην, ἔλαθον, ἐλαθόμην, λέληθα.
Λέγω ἔλεγον, κτλ.	εἴπω,	ἀόρ. β΄. εἶπον, καὶ εἶπα, εἶπας, εἴπατε. προστ. εἰπὲ, εἰπάτω. εὐκτ. εἴποιμι. ὑποτ. εἴπω· ἀπαρ. εἰπεῖν. μετοχ. εἰπών.

M

Μανθάνω,	μαθέω, μήθω,	μαθήσομαι, μεμάθηκα, ἔμαθον.
Μάχομαι,	μαχέομαι,	μαχήσομαι καὶ μαχέσομαι, ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι, β΄. μέλ. μαχοῦμαι (Ἀττικῶς.)
Μέλλω,	μελλέω,	μελλήσω, ἐμέλλησα.
Μέλει (1),	μελέω,	μελήσει, μεμέληκε, ἐμέλησε, μέμηλε.
Μέλομαι καὶ συνθέτως ἐπιμέλομαι.	μελέομαι,	μελήσομαι, μεμέλημαι, ἐμελήθην.
Μένω, μενῶ, κτλ.	μενέω,	μεμένηκα.

(1) Εἶναι κυρίως εὔχρηστον λαμβανόμενον ἀπροσώπως. Οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται ἀπροσώπως καὶ τὸ παθητικὸν, μέλεται, μεμέληται, καὶ μέμβλεται, κατὰ συγκοπὴν, καὶ συστολὴν τοῦ η.

Μιγνύω Μίγνυμι	μίγω,	μίξω, μίξομαι, ἔμιξα, μέμιχα, μέμιγμαι, μεμίξομαι, ἐμίχθην, β΄. ἀόρ. παθ. ἐμίγην, μιγήσομαι.
Μιμνήσκω παθητ. μιμνήσκομαι	μνάω,	μνήσω, μνήσομαι, ἔμνησα, ἐμνησάμην, μέμνημαι ἐμνήσθην, μνησθήσομαι (1).
Μοργνύω Μόργνυμι Ὀμόργνυμι	μόργω,	μόρξω, ἐμορξάμην.
Μυκάομαι,	μύκω,	μέμυκα, ἔμυκον.

N

Νέμω, νεμῶ ἔνειμα κ. τ. λ.	νεμέω,	νενέμηκα, νενέμημαι, ἐνεμήθην, νεμηθήσομαι.

Τὰ εἰς ΝΑΩ καὶ ΝΕΩ παράγωγα, ὡς, περνάω ἐκ τοῦ περάω.

O

Ὀδάξω,	ὀδαξέω,	ὀδαξήσω.
Ὄζω	ὀζέω, ὄδω,	ὀζέσω καὶ ὀζήσω, ὤζεσα. ὄδωδα (2).

Οἶδα, β΄. παρακείμενος τοῦ εἴδω, λαμβάνεται κατὰ σημασίαν ἐνεστῶτος· ὅθεν ὁ ὑπερσυντελικὸς αὐτοῦ ἔχει σημασίαν παρατατικοῦ· κλίνεται δὲ οὕτω·

Παρακ. οἶδα, οἶσθα, οἶδε. Δυϊκ. ἴστον, ἴστον. Πληθ. ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι (3).

---

(1) Ὁ παρακείμενος μέμνημαι λαμβάνεται ἀντὶ ἐνεστῶτος — (2) Λαμβάνεται ἀντὶ ἐνεστῶτος.

(3) Τὸ οἶδας, καὶ τὰ πληθυντικὰ οἴδαμεν, οἴδατε, οἴδασι, εἶναι σπάνια, καὶ ὄχι τῶν Ἀττικῶν.

Ὑπερσ. ᾔδειν, ᾔδεις, καὶ κοινῶς, ᾔδεισθα, ᾔδειτον, ᾐδείτην· ᾔδειμεν, ᾔδειτε, ᾔδεσαν.

καὶ Ἀττικ. ᾔδη, ᾔδεις, καὶ κοινῶς, ᾔδησθα, ᾔδη· ᾖστον, ᾔστην· ᾖσμεν, ᾖστε, ᾖσαν.

Μέλλων. εἴσομαι, εἴσῃ, καὶ εἴσει, εἴσεται· κ. τ. λ. Σπανίως, εἰδήσω (ἐκ τοῦ εἰδέω).

Προςακτ. ἴσθι, ἴστω· ἴστον, ἴστον· ἴσθε, ἴστωσαν.

Εὐκτ. εἰδείην, εἰδείης, εἰδείη· εἰδείητον, εἰδειήτην· εἰδείημεν, εἰδείητε, εἰδεῖεν, ὡς ἐκ τοῦ εἴδημι· ὅθεν

καὶ ὑποτ. εἰδῶ, εἰδῇς, εἰδῇ· εἰδῆτον, εἰδῆτον· εἰδῶμεν, εἰδῆτε, εἰδῶσι.

Ἀπαρ. εἰδέναι.

Μετοχ. εἰδώς·

Ἐκ δὲ τοῦ γινώσκω ὁ παρακ. ἔγνωκα· καὶ ὁ Ἀόρ. ἔγνων.

Οἰδαίνω
Οἰδάνω
Οἰδίσκω } οἰδέω, οἰδήσω, ᾤδησα, ᾤδηκα·

Οἴομαι
Οἶμαι } οἰέω, οἰήσομαι, ᾤμην, ᾤημαι, ᾠήθην.

Οἴχομαι
β′. ἀόριστος
ᾠχόμην } οἰχέω, οἰχήσομαι, ᾤχηκα, ᾤχημαι.
οἰχόω, οἴχωκα.

Ὀλισθαίνω
Ὀλισθάνω } ὀλισθέω, ὠλίσθησα, ὠλίσθηκα, ὤλισθον,
ὀλίσθω, ὠλίσθην.

Ὀλλύω
Ὄλλυμι
Ὄλλυμαι } ὀλέω, ὀλέσω, Ἀττικ. ὀλῶ, ὤλεσα, ὀλώλεκα, ὠλέσθην, ὠλόμην, ὀλοῦμαι, ὄλωλα.
ὄλω

Ὀμνύω
Ὄμνυμι } ὀμόω, ὀμόσω, ὤμοσα, ὠμοσάμην, ὀμώμοκα, μέσ. β′. μέλ. ὀμοῦμαι.

Ὄνημι
Ὀνίνημι
Ὀνίναμαι } ὀνάω, ὀνήσω, ὀνήσομαι, ὤνησα, ὠνάμην, ὤνημαι, ὠνήθην.

Ὁράω ἑώρων ἑώρακα ὁρῶμαι κ.τ.λ.		ὄπτομαι, μέλλ. ὄψομαι· παρακ. (σπανιώτερος) ὦμμαι, ὦψαι, ὦπται· ἀόρ. ὤφθην· ἀπαρ. παρακ. ὦφθαι· ἀόρ. ὀφθῆναι, κ. τ. λ.
	εἴδω,	ἀόρ. β΄. εἶδον· μέσ. εἰδόμην. Προστ. ἴδε, καὶ Ἀττικ. ἰδέ· μέσ. ἰδοῦ. Εὐκτ. ἴδοιμι. Ὑποτ. ἴδω. Ἀπαρ. ἰδεῖν. Μετοχ. ἰδών.

Ὀσφραίνομαι, ὀσφρέω, ὀσφρήσομαι, ὠσφρόμην.

Ὀφείλω	Ὀφειλέω, ὀφειλήσω, ὠφείληκα, ὤφειλον καὶ ὤφελον (ἐπὶ εὐχῆς).
Ὄφλω Ὀφλισκάνω	ὀφλέω, ὀφλήσω, ὤφληκα, ὦφλον.

Π

Πάσχω	πήθω,	πήσομαι, ἔπαθον.
	πένθω,	μ. παρακ. πέπονθα, μέλλ. πείσομαι.
Πέσσω, πέττω,	πέπτω,	πέψω, ἔπεψα, πέπεμμαι, ἐπέφθην.
Πετάννυμι, πέτομαι, πέταμαι ἵπταμαι	πετάζω,	πετάσω, καὶ Ἀττικ. πετῶ, ἐπέτασα, πεπέτασμαι, ἐπετάσθην.
	πετάω,	ἐκ τοῦ πέτομαι ἀόρ. κατὰ συγκοπὴν, ἐπτόμην, ἀπαρ. πτέσθαι.
	πτάω,	μέσ. μέλλων, πτήσομαι· παρακ. πέπτηκα.
	πτῆμι,	β΄. ἀόρ. ἔπτην· ἀπαρ. πτῆναι· μετοχ. πτάς.
Πηγνύω Πήγνυμι Πήγνυμαι	πήγω,	πήξω, ἔπηξα. ἐπηξάμην, πέπηχα, ἐπήχθην, ἐπάγην, παγήσομαι, πέπηγα.
Πίνω Πῶμι	πόω,	πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην.
	πίω,	μέλλ. πίομαι, ἔπιον, καὶ β΄. μέλλ. πιοῦμαι παρὰ τοῖς νεωτέροις.
	πῖμι,	προστακτ. πῖθι.
Πιπίσκω,	πίω,	πίσω, ἔπισα.
Πίμπλημι Πίμπλαμαι	πλάω,	ἔπλησα, ἐπλησάμην, πέπλησμαι, ἐπλήσθην· πεπλάναι.
Πιπράσκω, πιπράσκομαι	περάω,	πέπρακα, πέπραμαι, πεπράσομαι, ἐπάρθην,
	πράω,	πραθήσομαι.

Πίπτω, πέτω, ἔπεσον, πέπτωκα, πεσοῦμαι.

Πλέω, πλεύω, πλεύσομαι, καὶ πλευσοῦμαι, ἔπλευσα, πέπλευκα, πέπλευσμαι, ἐπλεύσθην.

Πλήσσω | πλήττω — πλήγω, πλήξω, πέπληγα, ἐπλήγην.

Πνέω, πνεύω, πνεύσομαι, καὶ πνευσοῦμαι, ἔπνευσα, ἐπνεύσθην.

Πτάρνυμαι, πταίρω, ἔπταρον.

Πυνθάνομαι, πεύθω, πεύσομαι, πέπυσμαι, ἐπυθόμην.

Ρ

Ῥέζω | ῥέξω | ἔρεξα — ἔργω, Ἀττικ. ἔρδω, ἔρξω, μ. παρακ. ἔοργα.

Ῥέω, ῥυέω, ῥυήσω, ῥυήσομαι, ἐῤῥύηκα, ἐῤῥύην (ὡς ἐκ τοῦ ῥύημι).

Ῥηγνύω | Ῥήγνυμι — ῥήγω, ῥήξω, ἔῤῥηξα, ἐῤῥηξάμην, ἔῤῥηγα, ἔῤῥωγα, ἐῤῥάγην, ῥαγήσομαι.

Ῥωννύω | Ῥώννυμι — ῥόω, ῥώσω, ἔῤῥωσα, ἔῤῥωκα, ἔῤῥωμαι, ἐῤῥώσθην.

Σ

Σαλπίζω, σαλπίγγω, παλπίγξω, ἐσάλπιγξα· εἰς δὲ τοὺς μεταγενεστέρους, σαλπίσω, κ. τ. λ.

Σβεννύω | Σβέννυμι | Σβέννυμαι — σβέω, σβέσω, ἔσβεσα, ἔσβηκα, ἔσβεσμαι, ἐσβέσθην, σβεσθήσομαι. σβῆμι, ἔσβυν, σβῆναι.

Σκεδαννύω | Σκεδάννυμι — σκεδάω, σκεδάσω, ἐσκέδασα, ἐσκέδασμαι, ἐσκεδάσθην.

Σκέλλω — σκλάω, ά. ἀόρ. ἔσκηλα, ἔσκληκα. σκλῆμι, ἀπαρέμφ. σκλῆναι.

Τὰ εἰς ΣΚΩ παράγωγα σχηματίζουσι τοὺς χρόνους των ἀπὸ τὰ πρωτότυπά των ῥήματά, ὡς, εὑρίσκω, εὑρήσω, κ. τ. λ. ἐκ τοῦ εὑρέω.

Σμήχω, σμάω, σμήσω, ἔσμησα, κ. τ. λ.

Σπένδω, Σπένδομαι, } σπείω, σπείσω, σπείσομαι, ἔσπεισα, ἐσπεισάμην, ἔσπεισμαι, ἐσπείσθην.

Στορεννύω Στορέννυμι Στόρνυμι } στορέω, στορέσω, στορῶ, ἐστόρεσα, ἐστορεσάμην, ἐστορέσθην.

Στρωννύω Στρώννυμι } Στρόω, στρώσω, ἔστρωσα, ἐστρωσάμην, ἔστρωμαι.

Τ

Τέμνω (1) τεμῶ, } τεμάω, μέλλ. κατὰ συγκ. τμήσω, τέτμηκα, τέτμημαι, ἐτμήθην. τμήγω, τμήξω, ἔτμηξα, καὶ ἔτμαγον, ἐτμάγην, τμαγήσομαι.

Τίκτω, τέκω, τέξω, τέξομαι, ἐτέχθην, ἔτεκον, ἐτεκόμην, τέτοκα.

Τιτράω Τίτρημι Τετραίνω } τράω, τρήσω, ἔτρησα, τέτρηκα, τέτρημαι, ἐτρήθην. ἀόρ. ἐτέτρηνα.

Τιτρώσκω, τρώω, τρώσω, τρώσομαι, ἔτρωσα, τέτρωμαι, ἐτρώθην, τρωθήσομαι.

Τρέχω θρέξω } δραμέω, δεδράμηκα, δεδράμημαι. δρέμω, ἔδραμον, β'. μέσ. μέλλ. δραμοῦμαι, δέδρομα.

Τρώγω Τρώξομαι } τράγω, ἔτραγον.

Τυγχάνω, } τυχέω, τετύχηκα. τεύχω, τεύξομαι, ἔτυχον (2) τέτευχα.

---

(1) Ἰωνικῶς τάμνω· ὅθεν Ἀόριστος ἔταμον.

(2) Τέτυγμαι ἐτύχθην, εἶναι τῶν ἐποποιῶν,

Υ

Ὑπισχνέομαι, ὑποσχέω, ὑποσχήσομαι, ὑπέσχημαι, ὑπεσχόμην.

Τὰ εἰς ΥΘΩ παράγωγα ῥήματα, ὡς, φθινύθω ἐκ τοῦ φθίνω.

Τὰ εἰς ΥΩ πολυσύλλαβα, ὡς, σβεννύω.

Φ

Φάσκω,	βλ.	φημί.
Φέρω	οἴω,	οἴσω, οἴσομαι, οἰσθήσομαι.
	ἐνέγκω,	ά. ἀόρ. ἤνεγκα, ἠνεγκάμην, ἠνέχθην, ἤνεγκον, ἠνεγκόμην.
	ἐνέκω,	ἤνεικα, ἠνεικάμην, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην.
Φθάνω	Φθάω,	φθάσω, φθήσομαι, ἔφθασα, ἔφθακα.
	φθῆμι,	ἔφθην, φθαίην, φθῶ, φθῆναι, φθάς.
Φθίνω,	φθίω,	φθίσω, φθίσομαι, ἔφθισα, ἔφθικα, ἔφθιμαι, ἐφθίμην, φθίσθαι, φθίμενος (1).

Φρέω, κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ φορέω. Λαμβάνεται σύνθετον μὲ προθέσεις, καὶ κλίνεται ὁμαλῶς· τὸ δὲ προστακτικὸν εἴσφρες εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ εἴσφρημι.

Φύω, φύομαι Φύσω πέφυκα	φῦμι,	ἔφυν (2).

Χ

Χαίρω χαρῶ κέχαρκα	Χαρέω, χαρήσω, χαρήσομαι. κεχάρηκα, κεχάρημαι, κεχαρήσομαι, ἐχάρην, χαρῆναι.
	χαιρέω, χαιρήσω.

(1) Ὁ παθητικὸς ἐφθίμην λαμβάνεται καὶ ὡς ἀόριστος κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ ἐφθιόμην· ὅθεν εἰς τὴν εὐκτικὴν φθίμην, φθίο, φθῖτο (ὡς ἀπὸ τοῦ φθῖμι.)

(2) Ὁ παρακείμενος πέφυκα καὶ ὁ β΄. ἀόριστος ἔφυν, φὺς ἔχουσι σημασίαν παθητικὴν ἢ μέσην.

Χανδάνω	χήδω,	ἔχαδον.
	χένδω,	κέχανδα, χείσομαι, (ὡς σπένδω, σπείσομαι).
Χάσκω	χαίνω,	χανῶ, χανοῦμαι, ἔχανον, κέχανα, καὶ κέχηνα.
Χέω,	χεύω,	χεύσω, καὶ χεῶ, χῶ, χεῖς, χεῖ. ἀόρ. ἔχεα· παρακ. κέχυκα, κέχυμαι· ἀόρ. ἐχύθην· προστ. χέον, χεάτω· ἀπαρ. χέαι· χέας.

Χρὴ, ἐκ τοῦ χρῆμι· ἐχρῆν καὶ χρῆν· χρήσει, ἐκ τοῦ χράω· εὐκτ. χρείη· ἀπαρέμφ. χρῆναι· μετοχ. χρεὼν (τὸ).

Χρωννύω Χρώννυμι	χρόω,	χρώσω, κέχρωμαι καὶ κέχρωσμαι.
Χωννύω Χώννυμι	χόω,	χώσω, ἔχωσα, κέχωσμαι, ἐχώσθην, χωσθήσομαι.

Ω

Ὠθέω, ὠθήσω ὤθησα	ὤθω,	ὤσω, ἔωσα, ἔωκα, ἔωσμαι, ἐωσάμην, ἐώσθην.

Ὠνέομαι ὠνοῦμαι, παρατ. ἐωνούμην, κ. τ. λ. μέσ. ἀόρ. ἐπριάμην· καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον, πρίασθαι.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἐκ πάντων σχεδὸν τῶν μερῶν τοῦ λόγου παράγονται ἐπιῤῥήματα λαμβάνοντα διαφόρους καταλήξεις.

ά. εἰς ΩΣ, ἐξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, μεταβαλλομένης εἰς ΩΣ τῆς ληγούσης ΟΣ τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἰσοσυλλάβων, ἢ τῆς γενικῆς τῶν περιττοσυλλάβων· οἷον, καλὸς, καλῶς· ἀκριβὴς, ἀκριβέος, ἀκριβῶς· τεταγμένως, προσηκόντως.

β΄. Εἰς ΔΗΝ, ἐκ τοῦ ἑνικοῦ τρίτου προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου. Ἐὰν πρὸ τοῦ ΤΑΙ εὑρεθῇ σύμφωνον ψιλὸν, μεταβάλλεται εἰς τὸ ὁμοειδὲς μέσον· οἷον, γέγραπται, γράβδην· κέ-

κρυπται, κρύβδην· πέπλεκται, πλέγδην· εἴρηται, διαῤῥήδην· ἵσταται, συστάδην, κ. τ. λ.

γ'. Εἰς ΑΔΗΝ, γινόμενα ἐξ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν· τινὰ δὲ εἰς ΙΝΔΗΝ· οἷον, λόγος, λογάδην· σπόρος, σποράδην· ἀμβολή, ἀμβολάδην (κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ ἀναβολάδην)· ἄριστος, ἀριστίνδην· πλοῦτος, πλουτίνδην.

δ'. Εἰς ΗΔΟΝ, σπανίως δὲ εἰς ΑΔΟΝ, γινόμενα ἐξ ὀνομάτων ἰσοσυλλάβων, ληγόντων εἰς Α, Η. ΟΣ, ΟΝ. ἢ ἐκ τῆς εἰς ΟΣ γενικῆς τῶν περιττοσυλλάβων· οἷον, σπεῖρα, σπειρηδόν· ἀγέλη, ἀγεληδόν· κύκλος, κυκληδόν· τετράποδον, τετραποδηδόν· κύων, κυνός, κυνηδόν· λέον, λέοντος, λεοντηδόν· ὁμάς, ὁμάδος, ὁμαδόν· ὁμόθυμος, ὁμοθυμαδόν· βότρυς, βότρυος, βοτρυδὸν (κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ βοτρυηδόν.

ε'. Εἰς ΕΙ, Ι, ἢ ΤΙ, ἐξ ὀνομάτων, ἢ ῥημάτων, συνθέτων· οἷον, πανδημεὶ, ἀμαχητὶ καὶ ἀμαχεὶ, αὐτοβοεὶ, αὐτολεξεὶ, αὐτοψεὶ, ἀσκαρδαμυκτὶ, ἀπνευστὶ, ἀδακρυτὶ, ἐγρηγορτὶ, ἐθελοντί.

ϛ'. Εἰς ΣΤΙ, ἢ ΙΣΤΙ, ἐκ τῶν εἰς ΙΖΩ ῥημάτων· οἷον, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστὶ, Δωριστί· οὕτω καὶ θεαστὶ, διαστὶ, βοϊστὶ, τετραποδιστί.

ζ'. Εἰς ΑΞ ἐκ τοῦ μέλλοντος τινῶν ῥημάτων, φυλάττοντα τὴν παραλήγουσαν ἐκείνου· οἷον, λὰξ (ἐκ τοῦ λάζω λάξω)· ὀδὰξ (ἐκ τοῦ ὀδάζω, ὀδάξω)· οὕτω καὶ πὺξ, γνύξ.

ή. Εἰς Ω, ἐκ προθέσεων· οἷον, ἔξω, ἄνω, κάτω, ἔσω· καὶ τὸ οὕτω ἐκ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας.

θ'. Εἰς ΘΙ, ἐξ ὀνομάτων, ἐπιῤῥημάτων, καὶ ἀντωνυμιῶν· οἷον, ἀγρόθι, οὐδαμόθι, ἄλλοθι, ἀμφοτέρωθι· οὕτω καὶ ὅθι, πόθι.

Τινὰ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν χοῦ, ἢ χῇ· οἷον πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, ἐνιαχοῦ· καὶ πανταχῇ, ἀλλαχῇ, ἐνιαχῇ.

ί. Εἰς ΔΕ ἢ ΣΕ, προστιθεμένης ταύτης τῆς καταλήξεως εἰς τὴν αἰτιατικὴν τῶν ὀνομάτων· οἷον, οἶκόνδε, Ἐλευσῖναδε, Μαραθῶναδε, Μέγαράδε, Θήβαζε (Θήβας δε), Ἀθήναζε (Ἀθήνας δε). Οὕτω ἐξ ἀναλογίας, καὶ ὅπου ἡ αἰτιατικὴ δὲν λήγει εἰς Σ, Ὀλυμπίαζε, Μουνυχίαζε.

ιά. Εἰς ΘΕΝ· Οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν, οἴκοθεν.

ιβ'. Πολλῶν ὀνομάτων ἡ δοτικὴ, καὶ αἰτιατικὴ, λαμβάνεται ἐπιῤῥηματικῶς· οἷον, κομιδῇ, ἀντὶ ἐπιμελῶς, ἢ πάνυ· σπουδῇ, ἀντὶ σπουδαίως, ἢ ἐπιπόνως, μόλις· πεζῇ, κοινῇ, ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, βίᾳ, παῤῥησίᾳ, φύσει· προῖκα, δίκην, τὴν ἀρχὴν, τὴν πρώτην, μακράν· οὕτω καὶ ἡ αἰτιατικὴ πολλῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων, ὡς, πολὺ, μικρὸν, ἢ μικρὰ, μέγα· μάλιστα ἡ ἑνικὴ αἰτιατικὴ τῶν οὐδετέρων συγκριτικῶν, καὶ ἡ πληθυντικὴ τῶν ὑπερθετικῶν· οἷον, κρεῖττον, μεῖζον, ἧττον, ἔλαττον, κάλλιστα, αἴσχιστα, ἄριστα.

Καὶ ἡ δοτικὴ ἑνικὴ τοῦ θηλυκοῦ τῆς δεικτικῆς καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ταύτῃ, ᾗ, τῇ, ἢ τῇδε.

ιγ'. Ἐκ τῶν εἰς Ω ἐπιῤῥημάτων τῶν γινομένων ἐκ προθέσεων σχηματίζονται ἄλλα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, λήγοντα ὁμοίως εἰς Ω· οἷον, ἄνω, ἀνωτέρω, ἀνωτάτω· κάτω, κατωτέρω, κατωτάτω. Κατὰ μίμησιν τούτων δίδεται καὶ εἰς ἄλλα ὁ αὐτὸς σχηματισμός· οἷον, ἐγγὺς, ἐγγυτέρω, ἐγγυτάτω· ἀγχοῦ, ἀγχοτέρω, ἀγχοτάτω· λέγουσι δὲ καὶ ἔγγιον, ἔγγιστα, ἄγχιστα (1).

ιδ'. Ἐπιῤῥηματικῶς λαμβάνονται καὶ ὀνόματα τινὰ συντιθέμενα μὲ προθέσεις· οἷον, παραχρῆμα, ἐκποδὼν, ἐμποδὼν, ἐπίσης, καὶ ἀντωνυμίαι· οἷον, καθὰ, διὸ, ἐξαυτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ συνθέσεως λέξεων.

Ἓν τῶν μεγίστων προτερημάτων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι δύναται ἐξ ἄλλων λέξεων νὰ συνθέτῃ ἄλλας· τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτὴν, πλοῦτον, συντομίαν, καὶ εὐφράδειαν.

Αἱ συντιθέμεναι λέξεις φυλάττονται πολλάκις ἀμετάβλητοι· ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως λαμβάνουσιν ἀλλοίωσίν τινα.

---

(1) Ταῦτα δύνανται νὰ θεωρῶνται καὶ ὡς συγκριτικοὶ καὶ ὑπερθετικοὶ σχηματισμοὶ ἐπιθέτων ἀρχαιοτάτων, ἢ εἰς χρῆσιν ἐπιῤῥηματικὴν μεταπεσόντων.

ά. Φυλάττονται άμετάβλητοι εἰς τὰς ἀκολούθους περιστάσεις.

1. Ὅταν ἦναι πρόθεσις καὶ ῥῆμα ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενον· οἷον, ἐντείνω, συντίθημι (1), ἐκχέω, εἰσβάλλω, ἀναβαίνω, κατατίθημι, κ.τ.λ. Ὁμοίως καὶ ὅταν ἡ μὲν πρόθεσις τελευτᾷ εἰς σύμφωνον, τὸ δὲ ῥῆμα ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος· οἷον, ἐνήδομαι, εἰσέρχομαι, συνίστημι, ἐξεργάζομαι. Ἐὰν δὲ ἡ πρόθεσις τελευτᾷ εἰς φωνῆεν, ἀποβάλλεται τοῦτο, πλὴν τῆς πρὸ, περὶ, καὶ πλὴν τῆς ἀμφὶ, μάλιστα εἰς τοὺς ποιητάς· οἷον, ἀμφιελίσσω, ἀμφιέπω· καὶ τοῦ ἀγχὶ ἐπιῤῥήματος· οἷον, ἀγχίαλος.

2. Ὅταν τὸ συντιθέμενον μὲ τὴν πρόθεσιν ἦναι ὄνομα ῥηματικὸν, ὁποῖα τὰ εἰς α, η, ης, ον, ος, ευς, εος, ις· οἷον, καταφορὰ, διάγραμμα, ἀνοχὴ, διαβάτης, ἀντίλυτρον, παράγραπτος, συγγραφεὺς, καταγραπτέος, ἀντίληψις, κ. τ. λ. Οὕτω καὶ μὲ τὸ ἧλιξ, ἐνῆλιξ, παρῆλιξ, ἐφῆλιξ.

3. Ὅταν ἡ λέξις πόλις συντίθεται μὲ γενικὴν κυρίου ὀνόματος· οἷον Διόςπολις, Ἑρμούπολις, Ἡλιούπολις (2).

4. Τὰ ἀχώριστα ἐν τῇ συνθέσει μόρια, καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὰ συντιθέμενα μὲ ὀνόματα· οἷον, τὸ α στερητικὸν μὲ τὰ εἰς ος, ις, καὶ μὲ τὰ εἰς ειρ κα' ους μονοσύλλαβα· οἷον,

---

(1) Πρὸ τίνων συμφώνων μεταβάλλεται τὸ Ν τῆς ἐν καὶ σὺν, βλ. Μέρ. β'. Κεφ. β'· ς'. Οἱ ποιηταὶ ἀποκόπτουσι πολλάκις εἰς τὴν σύνθεσιν τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων, ἀνὰ, κατὰ, καὶ τότε τὸ Ν καὶ Τ ἢ μένουσιν, ἢ μεταβάλλονται, κατὰ τὸ ἀρχικὸν γράμμα τῆς λέξεως· οἷον, ἀνδύω, (ἀναδύω), ἀμβολὴ (ἀναβολὴ), ἀμπάλλω, (ἀναπάλλω)· κάτθανε (κατέθανε), κάββαλε (κατέβαλε)· ἐνίοτε ἐκθλίβεται καὶ τὸ τ, ὡς κάσχεθε (Ἰλ. Λ', 701), ἀντὶ κατέσχεθε. Τοιαύτην ἀποκοπὴν κάμνουσιν καὶ εἰς τὴν παρὰ, ὡς, παρθέμενος, παρστὰς, παρφάομαι. Ἐνίοτε ἐλάμβανε τὴν ἀποκοπὴν ταύτην καὶ ἡ ἀπὸ καὶ ἡ ὑπὸ, ὡς, ἄββαλε, ὑββάλλει, ἀντὶ ἀπέβαλεν, ὑποβάλλει. —

(2) Ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων σχηματίζονται ἐξ αὐτῶν τῶν κυρίων ὀνομάτων, ὡς, Καισάρεια, Ἀλεξάνδρια, Ἀντιγονία, Δικαιαρχία, Δημητριὰς, κ. τ. λ.

ἄπορος. ἀνάριθμος (1), ἄχαρις, ἄπολις, ἄχειρ, ἄπους.

Μὲ τὰ εἰς ος ἐπίθετα, καὶ μὲ τὰ εἰς ων διγενῆ· οἷον, ἀόρατος, ἀνίατος, ἀχείρωτος, ἀπήμων, ἀμνήμων.

Ὁμοίως τὸ α ἐπιτατικὸν, ὡς, ἄβρομος, ἄβιος. Τὸ δυς, μὲ τὰ εἰς ος, ις, ηρ, καὶ τὰ εἰς ων διγενῆ· οἷον, δύστοκος, δύσβατος, δύσερις, δύσελπις, δύσορνις, δυσμήτηρ, δυσδαίμων.

Τὸ αρι, καὶ ερι μὲ τὰ εἰς ος· ἀρίζηλος, ἀρίδηλος· ἐρίβομβος· οὕτω καὶ ἐριαύχην, ἐριβώλαξ, ἐρισάλπιγξ· τὸ ζα καὶ δα, μὲ τὰ εἰς ος· ζάπλουτος, ζάθεος, δαφοινός. Τὸ νη· νήπλεκτος, νήχυτος.

β'. Αἱ συντιθέμεναι λέξεις μεταβάλλονται κατὰ τὰς ἀκολούθους γενικὰς παρατηρήσεις.

Ὅταν τὸ δεύτερον μέρος τῆς συνθέσεως ἄρχεται ἀπὸ α, ε, ἢ ο, βραχέα ὄντα, τρέπονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὸ μὲν α, ἢ ε, εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω, οἷον, εὐήνεμος, εὐήκοος, εὐήλατος, εὐήνυστος, καὶ εὐήνυτος, εὐήρατος, εὐήροτος, ἐκ τῶν, ἄνεμος, ἀκοὴ, ἐλατὸς, ἀνυστὸς, ἐρατὸς, ἀροτός. Δυσήκοος, δυσήλατος, δυσήνεμος, δυσήροτος· χρυσήλατος, ὑπήκοος, κατήγορος, κ.τ.λ. τριώβολον, τριώνυχος, τριώροφος, πεμπώβολον (ἐκ τοῦ ὀβολὸς ἀντὶ ὀβελὸς), πολυώδυνος, ἀνώμαλος, κ.τ.λ. Ἡ λέξις δὲ ὄνομα, τρέπει ἐν τῇ συνθέσει καὶ τὴν παραλήγουσαν ο εἰς υ· οἷον, ἀνώνυμος, πολυώνυμος (2). Τοιαῦται τροπαὶ γίνονται καὶ εἰς ἄλλας τι-

(1) Παρεντίθεται τὸ Ν εἰς ἀποφυγὴν τῆς συγκρούσεως τῶν φωνηέντων, πλὴν τῶν ἀρχομένων ἀπὸ ο, ω, ου, υ, οἷον, ἀόρατος, ἄωρος, ἄουτος, ἄϋλος.

(2) Τὸ υ τοῦτο δύναται μᾶλλον νὰ προέρχεται ἐκ τοῦ Αἰολοδωρικοῦ ὄνυμα.

νὰς λέξεις ἀρχομένας ὄχι μόνον ἀπὸ φωνήεντος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ συμφώνου· οἷον, ἀ μ ύ μ ω ν (ἐκ τοῦ μῶμος), ἀ κ ό λ ο υ θ ο ς (ἐκ τοῦ κέλευθος).

γ'. Ὅταν τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως ἦναι ὄνομα, γενικῶς ἡ κατάληξις αὐτοῦ μεταβάλλεται ἐν τῇ συνθέσει εἰς ο (1), ἐὰν ἡ δευτέρα λέξις ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου· οἷον, λ η σ τ ο κ τ ό ν ο ς, π ο λ ι τ ο φ θ ό ρ ο ς, δ ι κ ο γ ρ ά φ ο ς, π ο ι ν ο π ο ι ό ς, μ α χ α ι ρ ο π ο ι ό ς, ἱ σ τ ο ρ ι ο γ ρ ά φ ο ς, λ ο γ ο γ ρ ά φ ο ς, ὁ δ ο π ο ι ό ς, ὁ π λ ο φ ύ λ α ξ, ἐ λ ε φ α ν τ ο μ ά χ ο ς, ἑ λ λ η ν ο δ ί κ η ς, σ ω μ α τ ο φ ύ λ α ξ, σ κ ε υ ο φ ό ρ ο ς, δ α ι μ ο ν ο φ ό ρ η τ ο ς, κ. τ. λ. Ἐὰν δὲ ἡ δευτέρα λέξις τῆς συνθέσεως ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, τὸ ο ἀποβάλλεται· οἷον, κ α ρ δ ι α λ γ ί α, φ ρ ο ύ ρ α ρ χ ο ς, ν ο μ ά ρ χ η ς, π ο δ ά ρ κ η ς, τ α ξ ί α ρ χ ο ς, κ. τ. λ. Εἰς πολλὰ ὅμως φυλάττεται· οἷον, μ η ν ο ε ι δ ή ς, ἀ γ α θ ο ε ρ γ ό ς, κ α κ ο ε ρ γ ό ς, καὶ κ α κ ο ῦ ρ γ ο ς, κατὰ συναίρεσιν· τὴν συναίρεσιν ταύτην λαμβάνουσι πολλάκις τὰ συντιθέμενα ἐκ τοῦ ἔργον, ἢ ἐργάζομαι, καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἔχω· οἷον, π ο λ ι ο ῦ χ ο ς, ῥ α β δ ο ῦ χ ο ς, κ. τ. λ.

Ἐξαιροῦνται αἱ ἀκόλουθοι περιστάσεις.

1. Ὅταν τοῦ πρώτου μέρους τῆς συνθέσεως ἡ ὀνομαστικὴ λήγῃ εἰς υ, ι, ου, ἢ αυ, ἀποβάλλεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὸ ο· οἷον, ε ὐ θ ύ δ ι κ ο ς, ἀ σ τ υ ν ό μ ο ς, π ο λ υ ώ ρ ο φ ο ς, ἡ δ ύ κ α ρ π ο ς, ἡ δ υ ε π ή ς· λ ε ξ ί θ η ρ, π ο λ ί π ο ρ θ ο ς (2), β ο υ φ ο ρ β ό ς, β ο υ κ έ φ α λ ο ς, ν α υ μ α χ ί α· ὁμοίως καὶ ὅταν λήγῃ εἰς ν· οἷον, π α μ β έ β η λ ο ς, π ά μ φ ο ρ ο ς, π ά ν δ ω ρ ο ς, μ ε λ ά μ φ υ λ λ ο ς, μ ε λ ά ν δ ε ι ρ ο ς, π α ν α ρ μ ό ν ι ο ς, μ ε λ α ν α υ γ ή ς. Λέγεται ὅμως καὶ μ ε λ α ν ο τ ε ι χ ή ς, μ ε λ α ν ό φ ρ υ ς, κ. τ. λ.

---

(1) Τὸ ο τοῦτο ἢ ἐνυπάρχει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος, ἢ παρεντίθεται ὡς συνθετικὸν μόριον.

(2) Τὰ εἰς ι ς ὅμως φυλάττουσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὸ ἐκ τῆς ἰωνικῆς γενικῆς ο· οἷον, φ υ σ ι ο λ ό γ ο ς, ὀ φ ι ό δ η κ τ ο ς.

2. Εἴς τινὰ σύνθετα ἐκ περιττοσυλλάβων, φυλάττεται ἡ κατάληξις τῆς ἑνικῆς ἢ πληθυντικῆς δοτικῆς· οἷον, πυρίπνους, πυρίκαυστος, δορίπαλτος, νυκτίβιος, νυκτικόραξ, γαστρίμαργος, ὀρεσιβάτης, τειχεσιβλήτης, χερσιμαχία, ναυσιπόρος, ἐγχεσίπαλος. Πολλάκις παρεντίθεται μόνον τὸ σ· οἷον, τελεσφόρος, φωσφόρος, κερασβόλος, ἐπεσβόλος, ἐγχέσπαλος· οὕτω δι᾽ εὐφωνίαν λέγουσι καὶ νεώσοικος, θεοσεχθρία, ἀντὶ νεώοικος, θεοεχθρία.

3. Ὀλίγα τινὰ οὐδέτερα εἰς μα λήγοντα τρέπουσι τὸ α εἰς ο πρὸ συμφώνου, πρὸ δὲ φωνήεντος ἀποβάλλουσιν αὐτό· οἷον, αἱμοσταγής, αἱμοῤῥαγία, αἱμοχαρής, σπερμολόγος, κυμοδέγμων, στομαλγία, σωμασκία.

4. Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς υ, ἢ εἰς υς, τὰ ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς υος, φυλάττουσι τὸ ο· οἱ ποιηταὶ δὲ πολλάκις ἀποβάλλουσιν αὐτό· οἷον, δακρυογόνος, δακρυποιὸς (πλὴν τοῦ δακρυχαρής), δρυοπαγής, δρυοτάμος, ἰχθυοβόλος, ἰχθυοκόλλα.

5. Ἐκ τῶν ἐχόντων ε εἰς τὴν παραλήγουσαν τῆς γενικῆς, τινὰ μὲν φυλάττουσιν αὐτὸ πρὸ τοῦ ο ἐν τῇ συνθέσει· οἷον, ἑλεόθρεπτος, ἑλεοσέλινον (ἐκ τοῦ ἕλος), ὀρεαπόλος, ὀρεοφύλαξ. Τινὰ δὲ ἀποβάλλουσιν· οἷον, ἀνθοβόλος, ἀνθολόγος, ἀνθοσμίας, ξιφοκτόνος, ξιφοδρέπανον.

6. Ἐκ τῶν ἐχόντων τὴν γενικὴν εἰς ω ὀλίγα τινὰ φυλάττουσιν αὐτὸ ἐν τῇ συνθέσει· οἷον, νεωκόρος, λαγωβόλος, λαγώπους. Ἐκ δὲ τῶν ἐχόντων αὐτὴν εἰς ως, τινὰ μὲν φυλάττουσι τὸ ω· οἷον, ὀρεωκόμος, (ἐκ τοῦ ὀρεύς), κρεωπώλης, κρεωπόλιον, κερώνυξ. Τινὰ δὲ ἀντὶ τοῦ ω λαμβάνουσιν ο· οἷον, γηροκόμος, γηροκομεῖον, κεροβάτης, κερόδετος.

7. Τὰ ἐκ τοῦ γέα συντιθέμενα τρέπουτι τὸ α εἰς ω· οἷον, γεωγράφος, γεωμέτρης, γεωπόνος (καὶ γεηπόνος).

8. Τὰ εἰς α θηλυκὰ, τινὰ μὲν φυλάττουσι τὸ α ἐν τῇ συνθέσει, τινὰ δὲ ποτὲ μὲν φυλάττουσιν αὐτὸ, ποτὲ δὲ λαμβάνουσιν ο· οἷον, γενεαλόγος, ἀγορανόμος, ἀγγελιαφόρος, σκιαγράφος καὶ σκιογράφος· οὕτω καὶ τὰ εἰς η, οἷον, δικηφόρος, δικογράφος, δικολόγος. Τὸ η παρεντίθεται καὶ εἰς ἄλλα ὀνόματα ἄλλην κατάληξιν ἔχοντα· οἷον, ἐλαφηβόλος, θαλαμηπόλος, θανατηφόρος, σταχυητόμος, λαμπαδηφόρος, ἀσπιδηφόρος, στιγματηφόρος· μάλιστα εἰς τὰ συντιθέμενα ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων· οἷον, θυηπόλος, ἀχθηφόρος, κ. τ. λ., ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ γράφονται καὶ διὰ τοῦ ο. Οὕτω καὶ τὸ α, ὡς διδυματόκος, νοθαγενής, ἀκράχολος, πολιανόμος.

9. Εἰς συνθέσεις τινὰς τῆς ἀρχαίας Γλώσσης προστίθεται ι εἰς τὸ φωνῆεν τῆς συντιθεμένης λέξεως, καὶ οὕτω γίνεται δίφθογγος· οἷον, ὀρειβάτης, ὀρεινόμος, ἐλειβάτης, ὁδοιπόρος, χοροιτύπος, χοροιμανής, ἰθαιγενής, Θηβαιγενής.

Δ΄. Ὅταν τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως ἦναι ῥῆμα, ὡς ἐπιτοπλεῖστον τοῦ μὲν ἐνεστῶτος ἡ κατάληξις τρέπεται εἰς ε· οἷον, ἀρχέκακος, ἀρχέπολις, φερέπονος, δακέθυμος, (ἐκ τοῦ δάκω), ἐχέθυμος, ἐχέπτολις, τρεχέδειπνος, ταμεσίχρως (ἐκ τοῦ τάμω)· τοῦ δὲ μέλλοντος εἰς ι· οἷον, φυξίπολις, λυσίπονος, τανυσίπτερος, τρεψίχρως, στρεψίμαλλος, ἐγερσίχορος, ἐγερσίνους· ἐνίοτε παρεντίθεται ἐν τῇ συνθέσει μόνον τὸ σ· ὡς, φερέσβιος· σπανίως δὲ ἀντὶ τοῦ ι τίθεται ο, ὡς εἰς τὰ στρεψόδικος, μιξοβάρβαρος, μιξόλευκος. Τὰ δὲ φωνήεντα ἀποβάλλονται, ἐὰν ἡ δευτέρα λέξις τῆς συνθέσεως ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος· οἷον, φέρασπις, ῥίψασπις, φερέγγυος, φερέοικος.

Ἀντὶ τοῦ ε, τίθεται ἐνίοτε ο, ἢ ι, ὡς, ἀρχιθέωρος, ἀρχικέραυνος, τερπικέραυνος, φαινομηρίς.

Τὰ ἐκ τοῦ λείπω, ἢ λίπω, λαμβάνουσι πάντοτε ο· οἷον, λειπόδερμος, λειπόσαρκος.

Ε'. Ὅταν τὸ τελευταῖον μέρος τῆς συνθέσεως ἦναι ῥῆμα, τὸ ἐντεῦθεν γινόμενον σύνθετον ὄνομα, λαμβάνει σχηματισμὸν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς ος· οἷον, ἐ ρ γ ο λ ά β ο ς, ο ἰ κ ο δ ό μ ο ς, ἱ π π ο τ ρ ό φ ο ς, ὑ π έ ρ μ α χ ο ς.

Πολλάκις δὲ καὶ εἰς η ς· οἷον, ε ὐ μ α θ ὴ ς, π ο λ υ μ α θ ὴ ς, ἀ φ ε ι δ ὴ ς, ε ὐ π ρ ε π ὴ ς, ἁ λ ο υ ρ γ ὴ ς (καὶ ἁλουργὸς), θ ε ο φ ι λ ὴ ς, β ρ α δ υ π ε ι θ ὴ ς, ν ο μ ο θ έ τ η ς, ε ὐ ε ρ γ έ τ η ς, μ υ ρ ο π ώ λ η ς.

Ἐνίοτε καὶ θηλυκὸν εἰς η· οἷον, ἀ ν τ ι β ο λ ὴ (ἐκ τοῦ βάλλω), περιολκή.

Ἐκ τούτων δὲ τῶν ὀνομάτων παράγονται ῥήματα εἰς ε ω· οἷον, ἐ ρ γ ο λ α β έ ω, ο ἰ κ ο δ ο μ έ ω, ν ο μ ο θ ε τ έ ω, ἀ ν τ ι β ο λ έ ω, κ. τ. λ.

ϛ'. Τὰ ἐπίθετα συντιθέμενα μὲ τὰ οὐσιαστικὰ, παράγουσιν ἄλλα ἐπίθετα, καὶ οὐσιαστικὰ, διαφόρων καταλήξεων. Ἡ εἰς ο ς ὅμως καὶ ης κατάληξις εἶναι αἱ συνηθέστεραι· οἷον, κ α λ λ ί β ω λ ο ς, κ α λ λ ί δ ε ν δ ρ ο ς, κ α λ λ ι γ ά λ η ν ο ς, κ α λ λ ι γ έ ν ε θ λ ο ς, κ α λ λ ί κ ρ η ν ο ς, κ α λ λ ί μ ο ρ φ ο ς, ἀ σ ώ μ α τ ο ς, κ α λ λ ι δ ί ν η ς.

Ἡ εἰς ης κατάληξις εἶναι συνηθεστάτη εἰς τὰ συντιθέμενα ἐκ τῶν εἰς ο ς οὐδετέρων· ἢ ἐκ τῶν εἰς υ ς· οἷον, π ο λ υ τ ε λ ὴ ς, κ α λ λ ι φ ε γ γ ὴ ς, π ο λ υ κ λ ε ὴ ς, π ο λ υ α χ θ ὴ ς, μ ο ν ο μ ε ρ ὴ ς, ἀ β α ρ ὴ ς, θ υ μ ο β α ρ ὴ ς, ο ἰ ν ο β α ρ ὴ ς, ἐναγὴς, ἀηδής.

Πολλὰ οὐσιαστικὰ φυλάττουσιν ἐν τῇ συνθέσει τὴν ἑαυτῶν κατάληξιν, ὁποῖα τὰ εἰς ος ἰσοσύλλαβα.

Τὰ μονοσύλλαβα χ ε ὶ ρ, π ο ῦ ς, θ ρ ί ξ· οἷον, ἀ ρ ι σ τ ό χ ε ι ρ, μ α κ ρ ό χ ε ι ρ, β ρ α δ ύ π ο υ ς, τ α χ ύ π ο υ ς, ε ὐ θ ύ θ ρ ι ξ, ο ὔ λ ό θ ρ ι ξ, κ α λ λ ί θ ρ ι ξ.

Τὰ εἰς υς, ὁποῖα τὰ π ῆ χ υ ς, σ τ ά χ υ ς· οἷον, κ α λ ί π η χ υ ς, λ ε υ κ ό π η χ υ ς, μ ε γ α λ ό σ τ α χ υ ς, μ ι κ ρ ό σ τ α χ υ ς.

Περὶ δὲ τοῦ τόνου, γενικῶς τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσιν αὐτόν· οἷον, τέκνον, ἄτεκνος, πολύτεκνος· ὅπλον, ἄοπλος, κ. τ. λ. ὑπάρχουσιν ὅμως πολλαὶ ἐξαιρέσεις τούτου, ἐκ τῶν ὁποίων σημειοῦνται ἐνταῦθα τινές (1).

1 Τὰ εἰς ης σύνθετα περιττοσύλλαβα ὀξύνονται ὡς ἐπιτοπολύ· οἷον, φιλομειδής, προσφιλής, ἀπαθής, δυσμαθής· τὰ δὲ συντιθέμενα ἀπὸ τά, ἦθος, μῆκος, τεῖχος, ἀρκέω, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· οἷον, εὐήθης, ἐπιμήκης, εὐτείχης, αὐτάρκης· ὁμοίως τὰ εἰς ωδης· οἷον, εὐώδης· ταῦτα δὲ καὶ ἁπλᾶ ὄντα, παροξύνονται.

2. Τὰ εἰς α καὶ εἰς η οὐσιαστικά· οἷον. προσφορά, συλλογή, διαγωγή.

3. Τὰ εἰς ος, ὅταν μὲν σημαίνωσιν ἐνέργειαν, παροξύνονται· οἷον, λιθοβόλος· ὅταν δὲ πάθος, προπαροξύνονται· οἷον, λιθόβολος· αὕτη δὲ ἡ διαφορὰ συμβαίνει εἰς τὰ δυνάμενα νὰ λαμβάνωνται κατ' ἔννοιαν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικήν. Ὅσα ὅμως ἐκ τούτων δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσι κατ' ἔννοιαν ἐνεργητικὴν, παροξύνονται, ἐὰν ἔχωσι βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν· οἷον, τοιχορύχος, ἀδηφάγος· ἐὰν δὲ μακρὰν, ὀξύνονται· οἷον, ἱπποβοσκὸς, παιδαγωγὸς, ἀργυραμοιβός.

4. Ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς συνθέσεως εἶναι ἀμετάβατον, προπαροξύνονται, ἢ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, οἷον, αὐτόμολος, ἰσόῤῥοπος, κ. τ. λ.

ΚΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Κανόνες γενικοὶ περὶ τῶν τόνων.

ά. ΠΑΣΑ βραχεῖα, ἢ ἐκ τῆς θέσεώς της μακρὰ συλλαβή, ἂν ἔχῃ τόνον, ὀξύνεται· ὡς, λόγος, ἄστρον (2).

---

(1) Βλ. περὶ τόνων.

(2) Λέξεων τινῶν τὸ παραλῆγον δίχρονον φωνῆεν περισπᾶται· ὡς, μᾶλλον, πρᾶγμα, πρᾶγος, διότι εἶναι εἰς τὴν Γλῶσσαν καθ' αὑτὸ μακρόν.

β'. Πᾶσα παραλήγουσα φύσει μακρὰ, πρὸ βραχείας ληγούσης, τονιζομένη, περισπᾶται· ὡς, β ῆ μ α, σ τ ρ ῶ μ α (1).

γ'. Πᾶσα δίφθογγος εἶναι φύσει μακρὰ, πλὴν τῆς ΑΙ καὶ ΟΙ, αἵτινες θεωροῦνται ὡς βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως χωρὶς σύμφωνον· ὅθεν μ ο ῦ σ α ι, δ ο ῦ λ ο ι (2).

δ'. Πᾶσα μακρὰ συλλαβὴ, ὅταν ἦναι πρὸ ἄλλης μακρᾶς εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν, καὶ δέχεται τόνον ἐφ' ἑαυτῆς, ὀξύνεται· ὡς, φ ή μ η, χ ώ ρ α.

ε'. Ἡ ὀξεῖα τῆς ληγούσης μεταβάλλεται εἰς βαρεῖαν, ὅταν ἦναι ἀδιάκοπος ἀκολουθία τοῦ λόγου.

ς'. Πᾶσα συλλαβὴ προερχομένη ἀπὸ συναίρεσιν, περισπᾶται· ὡς, π ο ι ῶ, σ υ κ ῆ, μ ν ᾶ (βλ. ιζ').

ζ'. Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις καὶ μὴ συνῃρημέναι, ὀξύνονται· ὅ ς, π ο ὺ ς, (καὶ ποῦς), χ ε ὶ ρ, φ θ ε ὶ ρ, κ.τ.λ., πλὴν τῶν, α ἶ, ν ῦ ν, ο ὖ ν, ὗ ς, δ ρ ῦ ς, μ ῦ ς, γ ρ α ῦ ς, ν α ῦ ς, ο ὖ ς, π ᾶ ς, π ῦ ρ (3).

η'. Τῶν μονοσυλλάβων τῆς πέμπτης κλίσεως ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν, αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις αὐτῶν εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, χ ε ὶ ρ, χ ε ι ρ ὸ ς, χ ε ι ρ ὶ, χ ε ρ ο ῖ ν, χ ε ι ρ ῶ ν, χ ε ρ σ ὶ, χ ε ῖ ρ α, χ ε ῖ ρ ε, χ ε ῖ ρ α ς· πλὴν τοῦ τ ὶ ς, ὅταν λαμβάνεται ἐρωτημα-

---

(1) Ὥ ς τ ε, ὥ ς π ε ρ, ε ἴ π ε ρ, τ ο ί ν υ ν, κ. τ. λ. εἶναι δύω λέξεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα ἐγκλίνει τὸν τόνον της εἰς τὴν πρώτην (Βλέπε ἐγκλιτικά). Ἀπὸ δὲ τὰ εἰς Ξ λήγοντα, ὅσα ἔχουσι τὴν λήγουσαν ἐκτεινομένην, παροξύνονται· ὡς, θ ώ ρ α ξ, κ ή ρ υ ξ, φ ο ί ν ι ξ· ὅσα δ' ἔχουσιν αὐτὴν βραχυνομένην, προπερισπῶνται· ὡς, α ὖ λ α ξ, ὁ μ ῆ λ ι ξ.

(2) Πλὴν τῶν εὐκτικῶν· διότι εἰς ταῦτα ἡ ΑΙ καὶ ΟΙ μένουσι μακραί· ὡς, π ο ι ή σ α ι, χ ρ υ σ ώ σ α ι, ἀ κ ο ύ ο ι· τὸ δὲ ο ἴ κ ο ι εἶναι ἀντὶ ο ἴ κ ῳ.

(3) Μονοσύλλαβοι τινὲς λέξεις βαλλόμεναι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου πρὸ ἄλλων λέξεων, προφέρονται χωρὶς τόνον· τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι· ο ὐ, ὡ ς, ε ἰ, ἐ ν, ε ἰ ς, ἐ ξ, ὁ, ἡ, ο ἱ, α ἱ· ἐκ τούτων ὅμως τινὲς, ὅταν βάλλωνται εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου, τονίζονται· ὡς, κ α κ ῶ ν ἔ ξ· θ ε ὸ ς ὥ ς· π ῶ ς γ ὰ ρ ο ὔ;

τικῶς· καὶ πλὴν τῶν, δᾴδων, δμώων, θώων, κράτων λάων, παίδων, πάντοιν, πάντων, πᾶσι, Τρώων, φώτων, ὤτοιν, ὤτων· καὶ τῶν μονοσυλλάβων μετοχῶν, θεὶς, θέντος, κ. τ. λ.

θ. Αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις, ἐὰν ἔχωσι τὴν λήγουσαν βραχεῖαν, προπαροξύνονται· ὡς, ἄνθρωπος, ἅγιας· ἐὰν δὲ μακρὰν, παροξύνονται, ὡς, ἀνθρώπου, ἁγίου.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται,

1. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῶν μετοχῶν, ὅστις παροξύνεται· ὡς, γεγραμμένος, πεποιημένος· ὁμοίως καὶ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ παθητικὸς παρακείμενος, καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. β΄. τῆς ἀπαρεμφάτου, ὡς, τετυφέναι, τετύφθαι, τετυπέναι, τυπέσθαι· καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς ἀπαρεμφάτου τῶν εἰς ΜΙ· δεικνύναι.

2. Τὰ εἰς ΕΟΣ καὶ ΕΟΝ ῥηματικά· ὡς, γραπτέος, γραπτέον. Καὶ τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς ΩΔΗΣ καὶ ΗΡΗΣ ἐπιθέτων· οἷον, δυσῶδες, θυμῆρες.

3. Τὰ εἰς ΙΚΟΣ, ΘΟΣ, ΛΟΣ, ΡΟΣ, ΣΤΟΣ, τὰ ὁποῖα ὀξύνονται.

4. Αἱ πλάγιοι πτώσεις τῶν ὀξυτόνων περιττοσυλλάβων· ὡς, λαμπὰς, λαμπάδος· τυπεὶς, τυπέντος.

5. Πολλὰ παράγωγα ὀνόματα· ὡς, παιδίον, ἐναντίος.

6. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ βάλλω, πολέω, χέω, ὅταν δὲν περιλαμβάνεται πρόθεσις (1) ἑκηβόλος, τηλεβόλος, πυροβόλος, δικασπόλος, θεμιστοπόλος, θαλαμηπόλος· οἰνοχόος, ὑδροχόος, φυλλοχόος (2).

(1) Διότι γενικῶς τὰ σύνθετα ἐκ προθέσεως, ἢ ἐκ τοῦ α στερητικοῦ, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· οἷον, ὑπέρθυμος, περίβολος. κ. τ λ.

(2) Ἐξαιροῦνται καὶ ἐκ τούτων τινὰ σημαίνοντα πάθος ἢ κατάστασιν, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὸν γενικὸν κανόνα· ὡς, δίβολος, δύσβολος, ἡλιόβολος· ἀκρόπολος, δίπολος, ὑψίπολος· ὀλιγόχοος, πολύχοος.

7. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ τίκτω, κτείνω, τρέφω, καὶ γενικῶς ἐκ ῥήματος ἢ ἐπιῤῥήματος καὶ ἐξ ὀνόματος, ὅταν σημαίνωσιν ἐνέργειαν, παροξύνονται· ὡς, πρωτοτόκος, ξιφοκτόνος, λαοτρόφος, μακροτόμος· ὅταν ὅμως λαμβάνωνται εἰς παθητικὴν σημασίαν, προπαροξύνονται· ὡς, πρωτότοκος, ξιφόκτονος, λαότροφος, μακρότομος.

8. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἀπὸ ὀνόματα καὶ ῥήματα μέσου παρακειμένου, ἢ β'. ἀορίστου· ὡς, ἀστρολόγος, οἰκονόμος, παμφάγος, ἐργολάβος, δικοῤῥάφος, λιθογλύφος.

9. Πολλὰ ἄλλα σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον μέρος, ἢ τὸ δεύτερον φυλάττει τὸν πρὸ τῆς συνθέσεως τόνον του· ὡς, ἀπόδος, ἐπίσχες, κατεῖχον, συνῆλθον (1).

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ αὐτοῦ κανόνος.

1. Τὰ εἰς ΩΣ Ἀττικῶς κλινόμενα· Μενέλεως, εὔγεως· πόλις, πόλεως· ἔτι τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ γέλως, φιλόγελως· καὶ ἡ Ἰωνικὴ γενική· ὡς, Πηληϊάδεω.

2. Τὰ εἰς ΕΥΣ, ΗΣ, Ω καὶ ΩΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λήγει εἰς ΟΣ, ἢ ΩΣ καθαρόν· ὡς, βασιλεύς. εὐκλεής· ἔτι οἱ δεύτεροι ἀόριστοι τῶν μετοχῶν, καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος αὐτῶν· ὡς, ἀγαγών, ποιηθείς· ἔτι ὁ Ἀττικὸς ἢ δεύτερος μέλλων· ἀγγελῶ, κομιῶ.

ί. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς ά. καὶ β'. κλίσεως,

---

(1) Φυλάττουσι τὸν τόνον των εἰς τὴν σύνθεσιν τὰ περισπώμενα, ἡ χρονικὴ αὔξησις τοῦ παρατατικοῦ, ὡς, προσάπτω, προσῆπτον· οἱ παρακείμενοι καὶ δεύτεροι ἀόριστοι τῶν μετοχῶν καὶ ἀπαρεμφάτων, οἱ δισύλλαβοι ἀόριστοι· ὡς, εἶχα, ἀφεῖχα, καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἦν, ἔσται, ὤν· ὡς, παρῆν, παρέσται, παρών· πρὸς τούτοις τὰ εἰς ή, ά, ής. ήρ, εύς, έος, ῥηματικά· ὡς, ἐπιτομή, διαφορά, συμφοιτητής, ἀναγραφεύς, διοπτήρ, κατακριτέος· καὶ τὰ εἰς μός οὐσιαστικά· ὡς, διασυρμός, κατακλυσμός, πλὴν τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ δεσμός, οἷον, σύνδεσμος, ἀνάδεσμος, πολύδεσμος.

λαμβάνει πάντοτε περισπωμένην· ὡς, προφητῶν, οὐσιῶν· πλὴν τῶν ἐτησίων, χλούνων, χρήστων, ἀφύων· καὶ πλὴν τῶν ἐπιθέτων θηλυκῶν, τὰ ὁποῖα φυλάττουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν τὸν τόνον τῆς γενικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ· ὡς, ἅγιος, ἁγίων, ἁγία, ἁγίων.

ιά. Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν ὀξυτόνων ὀνομάτων τῆς ά., β'., γ'., κλίσεως περισπᾶται· ὁμοίως καὶ τῆς δ'., ὅταν ἦναι ὀξύτονα, πλὴν τῆς ἑνικῆς γενικῆς· ὡς λαγὼς, λαγὼ, λαγῷ.

ιβ'. Ἡ εἰς ΕΥ καὶ ΟΙ ἑνικὴ κλητικὴ περισπᾶται.

ιγ'. Αἱ ἀντωνυμίαι ὀξύνονται· πλὴν τῶν, οὗτος, ἐκεῖνος, δεῖνα· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΤΕΡΟΣ· ὡς, ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος.

ιδ'. Ὀξύνονται καὶ οἱ προστακτικοὶ δεύτεροι ἀόριστοι, εἰπὲ, εὑρὲ, ἰδὲ, διὰ νὰ διακρίνωνται ἀπὸ τὸν δεύτερον ἀόριστον τῆς ὁριστικῆς καὶ πλὴν τοῦ, ἐλθὲ, λαβέ.

ιέ. Αἱ προθέσεις βαλλόμεναι κατόπιν τῆς πτώσεώς των, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· ὡς, θεοῦ ἄπο· πλὴν τῆς ἀνὰ, διὰ, πρὸς διάκρισιν τῆς ἄνα κλητικῆς τοῦ ἄναξ, καὶ τῆς Δία αἰτιατικῆς τοῦ Δίς.

ις'. Τὰ ἄκλιτα ὀξύτονα ἀποβάλλουσι τὸν τόνον των ὁμοῦ μὲ τὸ τελικὸν φωνῆεν· ὡς, ἀλλ' ἄγε, παρ' ἐμοῦ· τὰ δὲ κλιτὰ, ὅταν ἀποβάλλωσι τὸ τελικὸν φωνῆεν, λαμβάνουσιν ὀξεῖαν εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, δείν' ἔπαθον, φήμ' ἐγώ.

ιζ'. Τὰ συνῃρημένα περισπῶνται, ὅταν ἡ πρώτη τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ὀξύνεται· ὡς, νόος, νοῦς· φιλέομεν, φιλοῦμεν· ὅταν δὲ ἄλλη, φυλάττουσι τὴν ὀξεῖάν των· ὡς φίλεε, φίλει· ἑσταὼς, ἑστώς· πλὴν ὀλίγων τινῶν, ὡς τὸ λιτόα λιτώ· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΕΟΣ ἐπιθέτων, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ ὀνόματα μετάλλων· ὡς, ἄργυρος, ἀργύρεος, ἀργυροῦς· καὶ πλὴν τῶν, ἀδελφίδεος, ἀδελφιδοῦς· λίνεος, λινοῦς· πορφύρεος, πορφυροῦς· φοινίκεος, φοινικοῦς.

Ἐξαιροῦνται καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τῶν οος, τὰ ὁποῖα συναι-

ρούμενα τονίζονται ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους τῆς συνθέσεως· οἷον, περίπλοος, περίπλους· εὔνοος; εὔνους, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ ἐγκλιτικῶν.

Ἐγκλιτικὰ κυρίως λέγονται λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοι, αἵτινες ἐγκλίνουσιν, ἤγουν στρέφουσι καὶ μεταβιβάζουσι τὸν τόνον ἑαυτῶν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως· εἰς περιστάσεις ὅμως τινὰς ἀποβάλλουσιν αὐτὸν παντάπασιν· εἰς ἄλλας δὲ πάλιν φυλάττουσι, καὶ τότε λέγεται ὅτι ὀρθοτονοῦνται.

Αἱ ἐγκλιτικαὶ αὗται λέξεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι· μοῦ, μεῦ, μοὶ, μὲ, σοῦ, σέο, σεῦ, σοὶ, τοὶ, σὲ, οὗ, ἕο, ἕθεν, οἷ, ἕ, μὶν, νὶν, σφὲ, σφὶν, σφωὲ, σφωῒν, σφίσι, σφέας, σφέα, σφέων· τὸ ἀόριστον τις, τι, εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ διαλέκτους· καὶ τοῦ, τεῦ, τῷ.

Τὰ ῥήματα εἰμὶ, καὶ φημὶ, εἰς τὸν ὁριστικὸν ἐνεστῶτα, πλὴν τοῦ φῇς, εἶ, ἢ εἶς.

Τὰ ἀόριστα ἐπιῤῥήματα πῆ, ποῦ, πὼ, πῶς, ποθὲν, ποθὶ, ποτέ· ἐξαιρεῖται, ὅταν λαμβάνωνται ἐρωτηματικῶς.

Οἱ σύνδεσμοι, γὲ, τὲ, κὲ, κὲν, θὴν, νὺ, νὺν, πὲρ, ῥὰ, τοί.

Καὶ τὸ δε κατόπιν τῶν αἰτιατικῶν, ὅταν φανερόνωσι τὸν τότόπον, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται κίνησις· ὡς, οἶκόν δε νέεσθαι.

Ἐγκλίνουσι μὲν τὸν τόνον ἑαυτῶν ὡς ὀξεῖαν εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τῆς προηγουμένης λέξεως, ὅταν ἡ λέξις αὕτη ἦναι προπαροξύτονος, ἢ προπερισπωμένη· οἷον, ἤκουσά τινος, δέδωκά τῳ, ἦλθέ μοι· καὶ ὅταν ἦναι ἄτονος· οἷον, εἴ τις, εἴ τινος· ὥς ποτε.

Ἀποβάλλουσι δὲ αὐτὸν, ὅταν ἦναι κατόπιν λέξεως περισπωμένης· ὡς, ἀγαπᾷς με, ἀγαθοῦ τινος· ἢ κατόπιν λέξεως ὀξυτόνου· καὶ τότε ἡ ὀξεῖα αὐτῆς μεταβάλλεται εἰς βαρεῖαν· ὡς, ἀνήρ τις, ἀνδρός τινος· ἢ τέλος πάντων, ὅταν ἡ προη-

γουμένη λέξις ἦναι παροξύτονος, τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν, μονοσύλλαβον· ὡς, ἄνδρα σου.

Φυλάττουσι δὲ αὐτὸν, ά. ὅταν ἦναι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· ὡς, φασὶ ποτέ (1). β'. δι' ἔμφασιν· ὡς, ὄνομα σοῦ τοῦ ἐλευθερώσαντος ἡμᾶς.

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι φυλάττουσι τὸν τόνον, ὅταν ἦναι κατόπιν τῶν προθέσεων, μὲ τὰς ὁποίας συντάσσονται, ἢ τοῦ συνδέσμου ἤ· ὡς, περὶ σοῦ, ἐν σοὶ, παρὰ σφίσι, ἕνεκα σοῦ, ἢ σοί.

Τὰ δισύλλαβα ἐγκλιτικὰ φυλάττουσι τὸν τόνον, ὅταν ἦναι κατόπιν λέξεως παροξυτόνου· ὡς, λόγος ἐστί· ἐναντίος σφίσι· ἢ ὅταν τὸ φωνῆεν τῆς ἡγουμένης λέξεως ἀποβάλλεται· ὡς, πολλοὶ δ' εἰσὶν κ. τ. λ.

Ὅταν συμπέσωσι πολλὰ ἀλλεπάλληλα ἐγκλιτικὰ, τὸ πρῶτον λαμβάνει τὸν τόνον τοῦ δευτέρου, καὶ οὕτω καθεξῆς· ὅθεν καὶ λέγονται συνεγκλιτικά· ὡς, εἴ τίς τινά φησί μοι παρεῖναι.

Λέξεις τινὲς λαμβάνονται ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπιφερομένην ἐγκλιτικὴν ὡς σύνθετοι· οἷον, ὥστε, οὔτε, ὅστις· ὅταν λοιπὸν ἐπιφέρεται εἰς ταύτας ἄλλη τις ἐγκλιτικὴ, ὁ τόνος αὐτῆς ὑπόκειται εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας· οἷον, μέντοι γε, ὅστις γε, οἵτινές εἰσιν κ. τ. λ.

Τὰ δεικτικὰ τόσος, τοῖος, τηλίκος, ἔνθα, καὶ ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῖσι, ὅταν ἐπιτείνωνται διὰ τοῦ δε, καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ περισπῶνται εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικήν· οἷον, τοσός δε, τοσοῦδε, τοσῷ δε, τοσόν δε, τοισί δε, κ. τ. λ.

---

(1) Τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον τοῦ εἰμὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὅταν ἦναι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου, ἢ προφέρεται μὲ ἔμφασιν· ὡς, ἔστι Θεός. ἢ κατόπιν τῶν, ἀλλ', εἰ, καὶ, οὐκ, ὡς, τοῦτ'· παραδείγματος χάριν, ἀλλ' ἔστι, εἰ ἔστι, καὶ ἔστι, οὐκ ἔστι, τοῦτ' ἔστι, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ψιλουμένων καὶ δασυνομένων.

Ο'ΣΑΙ λέξεις ἀρχίζουσιν ἀπὸ φωνῆεν, ἢ ψιλοῦνται, ἢ δασύνονται· αἱ πλειότεραι ὅμως λαμβάνουσι ψιλήν· ὥστε ἐμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ὡς γενικὸν κανόνα, ὅτι πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ φωνήεντος, ψιλοῦται· καὶ νὰ θεωρῶμεν τὰς δασυνομένας, ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος.

ΔΑΣΥΝΟΜΕΝΑΙ ΛΕΞΕΙΣ.

Τὰ ἄρθρα ὁ, ἡ, οἱ, αἱ.

Τὰ ἀριθμητικὰ, εἷς, ἓξ, ἑπτὰ, ἑκατὸν, καὶ τὸ ἅπαξ.

Τὰ ἐπιμεριζόμενα, ἕκαστος, ἑκάτερος, ἕτερος, πλὴν τοῦ ἄλλος.

Αἱ πληθυντικαὶ ἀντωνυμίαι τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, ἡμεῖς, ὑμεῖς, κ. τ. λ. καὶ αἱ ἑνικαὶ τοῦ τρίτου· οὗ, οἷ, ἕ.

Αἱ δεικτικαὶ, οὗτος, αὕτη.

Αἱ ἀναφορικαὶ, ὅς, ἥ, ὅ.

Τὰ κατὰ ἀφαίρεσιν ψιλοῦ συμφώνου γινόμενα· οἷον, τόσος, ὅσος· πηλίκος, ἡλίκος· πηνίκα, ἡνίκα· τοῖος, οἷος· τέως, ἕως· πόθεν, ὅθεν· τόθι, ὅθι.

Τὰ ἀθροιστικὰ, ἅμα, ἅπας.

Οἱ αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι, ἵνα, ὅπως, πλὴν τοῦ ὄφρα.

Ο' ἐναντιωματικὸς, ὅμως.

Ο'σαι λέξεις ἄρχονται ἀπὸ Υ· ὡς, ὑπὸ, ὑπὲρ, υἱὸς, ὑγιής.

'Όσα εἶναι σύνθετα ἢ παράγωγα ἀπὸ δασυνόμενα, δασύνονται καὶ ταῦτα· ὅθεν ἑξήκοντα, ἑβδομήκοτα, ἡμέτερος, ὑμέτερος, ἡμεδεπὸς, ἑὸς, ἑαυτοῦ, ὅδε, ἥδε, ὅστις, ἥτις, κ. τ. λ.

'Η δασεῖα τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

'Η δασεῖα τοῦ ἐνεστῶτος φυλάττεται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους χρό-

νους, καὶ ἂν γείνῃ μεταβολὴ ἢ πρόσθεσις φωνήεντος· ὅθεν, ὁρῶ, ὥρων, καὶ ἑώρων.

Σιμὰ τῶν προειρημένων εἶναι καὶ ἄλλαι δασυνόμεναι λέξεις, αἵτινες δὲν περιλαμβάνονται εἰς γενικοὺς κανόνας· ὅθεν σημειοῦνται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἀκόλουθον πίνακα.

Ἅβρα
ἅγιος
ἁγνὸς
ᾅδης
ἁδρὸς
ἅζομαι
αἷμα
αἷμος
αἱμύλος
αἱροῦμαι
αἱρῶ
ἅλας
ἅλις
ἅλς
ἁλίζω
Ἁλικαρνασσὸς
ἁλίσκω
ἅλλομαι
ἅλυσις
ἅμαξα
ἁμαρτάνω
ἅμιλλα
ἁνδάνω
ἁπαλὸς
ἅπαξ
ἁπλοῦς
ἅπτομαι
ἅρμα
ἁρμόζω
ἁρπάζω
ἅρκυς
ἅτερος
ἁφὴ
ἅψεα
ἁψίκορος
ἁψὶς
ἕδος
ἑδοῦμαι
ἕδρα
ἕζομαι
εἱλύω
εἱμαι
εἱμαρμένη
εἵργω
εἱρκτὴ
εἱρμὸς
Ἑκάβη
ἑκὰς
ἕκαστος
ἑκάτερος
Ἑκάτη
ἑκὼν
Ἑλένη
Ἕλενος.
Ἑλικὼν
ἕλιξ
ἑλίσσω
ἑλκύω
ἕλκω
Ἕλλην
ἕλμινς
ἕλος
ἕνεκα
ἕνος
ἑορτὴ
ἕπομαι
ἕρκος
ἑρμηνεύω
Ἑρμῆς
ἕρπω
ἕρση
ἑστιῶ
ἑταῖρος
ἕτερος
ἕτοιμος
εὕδω
εὑρίσκω
ἑφθὸς
ἕψω
ἕωλος
ἕως
ἥβη
ἡγοῦμαι
ἥδομαι
ἡδύνω
ἡδὺς
ἥκιστα
ἥκω
ἡλικία
ἥλιος
ἧλος
ἡμέρα
ἥμερος
ἥμισυς
ἡμῶν
ἡνία
ἧπαρ
Ἡρακλῆς
Ἡρόφιλος
Ἡρώδης
Ἡρωδιανὸς
ἥρως
Ἡσίοδος
ἥσσων

ἥσυχος	ἱλαρὸς	ὁλκὰς	ὅπως
ἡττῶμαι	ἵλεως	ὁλκὴ	ὅρκος
Ἡφαιστίων	ἱμὰς	ὅλμος	ὅρμος
		ὅλος	ἁρμαὸς
Ἥφαιστος	ἱμάσσω	ὁμαλὸς	ὅρος
ἱδρύω	ἱμείρω	ὅμηρος	ὁρῶ
ἱέραξ	ἵμερος	ὅμιλος	ὅσιος
ἱερὸς	ἵνα	ὅμοιος	ὧδε
ἵημι	ἵππος	ὁμοῦ	ὥρα
ἱκανὸς	ἵπταμαι	ὅμως	ὡραῖος
ἱκάνω	ἵστημι	ὁπλὴ	ὡρακιῶ
ἱκετεύω	ἱστορῶ	ὅπλον	ὡς.
ἱκνοῦμαι	ὁδὸς	ὅπου	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ Ὀρθογραφίας.

ΟΛΗ ἡ γραμματικὴ διδάσκει τὸ ὀρθῶς γράφειν· ἰδιαιτέρως ὅμως λέγεται Ὀρθογραφία τὸ ἄθροισμα τινῶν κανόνων, οἵτινες μᾶς διδάσκουσι μὲ ποῖα φωνήεντα, ἢ διφθόγγους, γράφονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον αἱ διάφοροι συλλαβαὶ τῶν λέξεων. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ μάθωμεν μόνον τοὺς κανόνας τούτους, ἀλλὰ πρέπει νὰ παρατηρῶμεν καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων, τὴν παραγωγὴν, τὴν σύνθεσιν, καὶ τὴν ἀναλογίαν· διότι εἰς ταῦτα ἐπιστηρίζονται καὶ οἱ κανόνες.

ΛΗΓΟΥΣΙΝ ΕΙΣ Η.

Τὰ εἰς Η θηλυκά· τιμὴ, δικαιοσύνη.

Τὰ εἰς ΗΣ ἰσοσύλλαβα· κριτὴς, ποιητής.

Τὰ εἰς ΗΣ περιττοσύλλαβα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ συναιρεῖται εἰς ΟΥΣ, ἢ γίνεται κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Τ· Δημοσθένης, Δημοσθένους, ἀληθὴς, ἀληθοῦς· Λάχης, Λάχητος· Θάλης, Θάλητος. Ἔτι τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ εἰς

ΟΤΗΣ θηλυκὰ ἀφῃρημένα· ἅγιος, ἁγιότης· ὅσιος, ὁσιότης.

Τὰ εἰς ΗΝ· ποιμὴν, φρὴν, μήν· πλὴν τοῦ Γόρτυν, μόσσυν, φόρκυν.

Τὰ εἰς ΗΡ· πατὴρ, μήτηρ, ἀνήρ· πλὴν τοῦ χεὶρ, φθεὶρ, εἶρ, εἰνάτειρ, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ πλὴν τοῦ πῦρ, ψίθυρ, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΗΞ ἀπὸ τοῦ πλήττω γινόμενα· βουπλήξ· καὶ ὅσα δωρικῶς προφέρονται εἰς ΑΞ, όποῖα τὰ, μύρμηξ, νάρθηξ (1).

ΕΙΣ Ι.

Τὰ εἰς Ι οὐδέτερα οὐσιαστικά· πέπερι, σίνηπι· πλὴν τοῦ ἄστυ, γόνυ, δόρυ, μῶλυ, πῶϋ· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα· ἡδὺς, ἡδύ· βραχὺς, βραχύ· κ. τ. λ. διὰ τοῦ Υ.

Τὰ δικατάληκτα εἰς ΙΝ καὶ ΙΣ· δελφὶν, καὶ δελφίς· ἀκτὶν, καὶ ἀκτίς· ῥὶν, καὶ ῥίς· θὶν, καὶ θίς.

Τὰ εἰς ΙΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λαμβάνει Δ ἢ Θ· Πάρις, Πάριδος· ἐλπὶς, ἐλπίδος· Νηρηὶς, νηρηΐδος, ὄρνις, ὄρνιθος· πλὴν τοῦ κλεὶς, διὰ τῆς ΕΙ· χλαμὺς, διὰ τοῦ Υ· καὶ πλὴν τῶν κλινομένων διὰ τοῦ ΝΤ, τὰ ὁποῖα γράφονται διὰ τῆς ΕΙ· ὡς, χαρίεις, χαρίεντος· τυπεὶς, τυπέντος, κ. τ. λ

Τὰ εἰς ΙΨ· σκνὶψ, ἴψ, λίψ· πλὴν τοῦ γὺψ, γρὺψ, χάλυψ, διὰ τοῦ Υ.

ΕΙΣ Υ.

Τὰ εἰς ΥΣ τριγενῆ ἐπίθετα· ἡδὺς, πλατὺς, βραχὺς, καὶ πολλὰ εἰς ΥΣ οὐσιαστικά· ὡς, στάχυς, πῆχυς, ἔγχελυς, βότρυς, πέλεκυς, πρέσβυς, πίτυς.

Τὰ μονοσύλλαβα, μῦς, δρῦς, σῦς, ὗς.

Τὰ εἰς ΥΞ· στὺξ, φρὺξ, ἄντυξ, κήρυξ· πλὴν τοῦ θρὶξ, στὶξ,

---

(1) Οἱ Δωριεῖς μεταχειρίζονται τὸ Α ἀντὶ τοῦ Η· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι τὰ εἰς ΑΞ Δωρικῶς προφερόμενα, γράφονται κοινῶς διὰ τοῦ Η.

φρὶξ, ἴξ, ἧλιξ, κύλιξ, πέρδιξ, σάλπιγξ, τέττιξ, φοίνιξ, χοῖνιξ, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τοῦ προὶξ διὰ τῆς ΟΙ· καὶ ἔτι πλὴν τοῦ μύρμηξ, νάρθηξ, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πλήττω, διὰ τοῦ Η.

ΕΙΣ Ω.

Τὰ εἰς ΩΣ καὶ ΩΝ Ἀττικά· Μενέλεως, εὔγεως, εὔγεων.

Τὰ εἰς Ω, ΩΝ, ΩΡ, ΩΣ καὶ ΩΨ, περιττοσύλλαβα· Λητὼ, μείζων, ὕδωρ, αἰδὼς, τετυφὼς, Κύκλωψ· πλὴν τοῦ ἄορ, ἦτορ· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΟΝ καὶ ΟΣ οὐδετέρων ἀσυναιρέτων, διὰ τοῦ Ο· τὸ μεῖζον, τὸ γεγραφὸς, τὸ τεῖχος· καὶ ἔτι πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ὤψ· εὐρύοψ, μέροψ· καὶ πλὴν τοῦ Αἰθίοψ, Οἴνοψ, Κέκροψ, Πέλοψ.

ΕΙΣ ΑΙ

Τὰ εἰς ΑΙΞ· γύναιξ, αἴξ· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ τέκω, καλλίτεξ, ἐπίτεξ· καὶ πλὴν τοῦ ἕξ.

Τὰ εἰς ΑΙΣ· δαὶς, σταὶς, παῖς.

ΕΙΣ ΕΙ

Τὰ εἰς ΕΙΣ κλινόμενα διὰ τοῦ ΝΤ· χαρίεις, χαρίεντος· αἰγλήεις, αἰγλήεντος· τυπεὶς, τυπέντος.

ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΙΝ Ε.

Τὰ εἰς ΕΑΣ· βορέας, Ἀνδρέας· πλὴν τοῦ Μιχαίας.

Τὰ εἰς ΕΑΡ οὐδέτερα· φρέαρ, στέαρ, κτέαρ.

Τὰ θηλυκὰ εἰς ΕΔΗ, ΕΔΩΝ, ΕΖΑ, ΕΛΛΑ, ΕΝΗ, ΕΡΑ, ΕΡΙΣ, ΕΣΣΑ, καὶ ὅσα πρὸ τοῦ ΡΑ ἔχουσι δύο σύμφωνα· πέδη, σηπεδὼν, τράπεζα, δίκελλα, Ἑλένη, ἡμέρα, ἔρις, χαρίεσσα, ἕδρα, ἔχθρα· πλὴν τοῦ μάκαιρα, ἰοχέαιρα, χίμαιρα, μάχαιρα, νέαιρα, νείαιρα, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΛΟΣ, ΕΜΟΣ, ΕΜΝΟΝ, ΕΜΩΝ, ΕΝΟΣ, παντὸς γένους· μέλος, ἄμπελος, πόλεμος, ἄνεμος, κρήδεμνον, βέλεμνον,

Πολέμων, ξένος, κενός· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ αἷμα· ὁμαίμων, πολυαίμων· καὶ πλὴν τοῦ Λακεδαίμων, αἵμων, δαίμων, καὶ τῶν ἀπὸ τούτου συνθέτων, εὐδαίμων, κακοδαίμων· καὶ πλὴν τοῦ καινὸς, κελαινὸς, αἶνος, καὶ τῶν ἀπὸ τούτου συνθέτων, ἔπαινος, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΟΣ ἀρσενικὰ ἢ οὐδέτερα, καὶ τὰ εἰς ΕΩΣ Ἀττικά· Θεὸς, ἐλπιστέος, γραπτέος, δέος, χρέος, σπέος, Μενέλεως· καὶ τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ γέα· εὔγεως, λιπαρόγεως· πλὴν τοῦ παλαιὸς, κραταιὸς, ἀραιὸς, σκαιὸς, γηραιὸς, εὐκταῖος· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τῶν εἰς Α ἢ εἰς Η θηλυκῶν· Γάζα, Γαζαῖος· γέννα, γενναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος· Ἀχαΐα, Ἀχαιὸς, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΛΕΟΣ, ΕΡΟΣ, ΤΕΡΟΣ, ΕΣΤΟΣ, ΕΤΟΣ, ΕΤΗΣ, ΕΤΗ, ΕΦΟΣ, ΕΧΟΣ· ἀργαλέος, ἱερὸς, ἕτερος, ἀρεστὸς, ἱκέτης, Δημενέτη, πυρετὸς, νέφος, λέχος· πλὴν τοῦ δαιδαλαῖος, θαιρὸς, καιρὸς, ἑταῖρος, Ἥφαιστος, χαίτη· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ αἰτῶ, ἐπαίτης, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΩΝ, ὀξύτονα· κυκεὼν, κενεών· πλὴν τοῦ αἰὼν, ἐλαιών.

Η

Τὰ εἰς ΗΓΟΣ, ΗΛΟΣ, ΗΡΟΣ, ΗΔΩΝ, ὀξύτονα· χορηγὸς, ὑψηλὸς, ἀνθηρὸς, ξηρὸς, ἀηδών· πλὴν τοῦ νεογιλὸς διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τοῦ ἁλμυρὸς, ἰσχυρὸς, βδελυρὸς, γλαφυρὸς, βλοσυρὸς, ἐχυρὸς, ὀχυρὸς, διὰ τοῦ Υ· χελιδὼν, μυρμιδὼν, διὰ τοῦ Ι· καὶ Ποσειδῶν, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΗΘΡΑ καὶ ΗΤΡΑ θηλυκά· οὐρήθρα, ὀρτυγομήτρα.

Τὰ εἰς ΗΝΟΣ ἀρσενικὰ ὀξύτονα, τόπον ἢ ἔθνος σημαίνοντα· Κυζικηνὸς, Ἀγαρηνός· πλὴν τοῦ Ἀτραμυτινὸς, Μελιτινὸς, διὰ τοῦ Ι. Ἀπὸ δὲ τὰ ἄλλα, τὰ μὲν γράφονται διὰ τοῦ Η· ὡς τὸ Γαληνὸς, πτηνός· τὰ δὲ διὰ τοῦ Ι, ἢ ΕΙ· ὡς, ἀνθινὸς, φωτεινὸς, κατὰ τὴν διάφορον παραγωγήν των.

Τὰ εἰς ΗΝΟΣ καὶ ΗΘΟΣ οὐδέτερα οὐσιαστικά· σμῆνος, ἦθος, στῆθος· καὶ τὰ εἰς ΗΤΡΟΝ ῥηματικὰ, φόβητρον, θέλγητρον.

Τὰ εἰς ΗΡΗΣ, καὶ τὰ εἰς ΗΡΟΣ σύνθετα ἐκ τοῦ γῆρας· πλήρης, ξιφήρης, βαθύγηρος· πλὴν τοῦ Ἶρις καὶ Ὄσιρις, διὰ τοῦ Ι· Θάμυρις, ἄγυρις καὶ τῶν ἐκ τούτου συνθέτων, πανήγυρις, διὰ τοῦ Υ.

Ι.

Τὰ εἰς ΙΑ ὀξύτονα καὶ παροξύτονα θηλυκά· λαλιά, καρδία· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΕΥΩ ῥήματα, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα· ὡς, πρεσβεύω, πρεσβεία· ταχὺς, ταχεῖα· καὶ πλὴν τοῦ παρειὰ, ζειὰ, φορβειὰ, σιτοδεία, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ πλὴν τοῦ μυῖα, ὀργυιὰ, μητρυιὰ, ἀγυιὰ, διὰ τῆς ΥΙ· πτοία, Τροία, ῥοιὰ, χροιὰ, διὰ τῆς ΟΙ· καὶ καρύα, πητύα, σικύα, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΑΣ ὀξύτονα θηλυκά· μυριὰς, τριάς· πλὴν τοῦ γενειὰς, πελειὰς, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΙΑΣ ἀρσενικὰ ὑπερδισύλλαβα· ἐτησίας, ταμίας, κοχλίας, πλὴν τοῦ Αἰνείας, Αὐγείας, Ἑρμείας, παρείας, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ Περσύας, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΟΣ ὀξύτονα, παροξύτονα, ἢ προπαροξύτονα· Ἀσκληπιὸς, ἄξιος· πλὴν τοῦ ἀφνειὸς, Ἀλφειὸς, καὶ τῶν εἰς ΕΙΟΣ κτητικῶν· Ἡράκλειος, ἀνθρώπειος, διὰ τῆς ΕΙ· κολοιὸς, καὶ τῶν γινομένων εἰς ΟΙΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ, ἢ ἀπὸ γενικὴν περιττοσυλλάβων· ἄλλος, ἀλλοῖος· πᾶς, παντὸς, παντοῖος, διὰ τῆς ΟΙ· καὶ ἠπηδὸς, αἰζηὸς διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΙΟΝ οὐδέτερα ὑπερδισύλλαβα· βιβλίον, γραμμάτιον, κοράσιον· πλὴν τῶν περιεκτικῶν καὶ μετουσιαστικῶν· μουσεῖον, πανδοχεῖον, χρυσεῖον, διὰ τῆς ΕΙ· πλοῖον διὰ τῆς ΟΙ· καὶ δάκρυον, δίκτυον, ἔμπυον, κάρυον, κρόμμυον, κρήγυον, σίκυον, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΩΝ συγκριτικὰ ὑπερδισύλλαβα· βελτίων, καλλίων· πλὴν τοῦ ἀρείων, χερείων, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΙΔΗΣ ἀσυναίρετα πατρωνυμικὰ, ἢ ΙΔΟΥΣ, καὶ τὰ εἰς ΙΔΗΣ κύρια ὀνόματα· Πριαμίδης, ἀδελφιδοῦς, θυγατριδοῦς, Εὐριπίδης, Θουκυδίδης· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ εἶδος, ἢ μῆδος· Ἀριστείδης, Παλαμήδης.

Τὰ εἰς ΙΕΥΣ, ἢ ΙΛΕΥΣ· ἁλιεύς, Ἐρετριεύς, βασιλεὺς, Ἀχιλλεύς· πλὴν τοῦ Πηλεὺς, Νηλεὺς, διὰ τοῦ Η· καὶ πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ διφθογγοπαράληκτα· ὡς, Ῥοιτειεὺς, Σιγειεὺς, ἐκ τοῦ Ῥοίτειον, Σίγειον.

Τὰ εἰς ΙΚΟΣ ὀξύτονα· μουσικός· πλὴν τῶν παραγώγων Εὐβοεικὸς, Δεκελεικὸς, Δαρεικὸς, διὰ τῆς ΕΙ· θηλυκὸς, Λιβυκὸς, ἀλυκὸς, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΜΟΣ προπαροξύτονα· ὠφέλιμος· πλὴν τοῦ ἔρημος, διὰ τοῦ Η· ἔτυμος διὰ τοῦ Υ· ἕτοιμος, διὰ τῆς ΟΙ· καὶ πλὴν τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ σῆμα, σχῆμα, δῆμος, φήμη, θυμὸς, τῶν ὁποίων φυλάττεται τὸ παραληκτικὸν φωνῆεν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ ὄνομα γράφονται διὰ τοῦ Υ· ὁμώνυμος.

Τὰ εἰς ΙΛΟΣ παροξύτονα· ποικίλος, ναυτίλος.

Τὰ εἰς ΙΝΟΣ ὀξύτονα καὶ σημαντικὰ καιροῦ· θερινὸς, χειμερινός· ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΙΝΟΣ βαρύτονα, καὶ προπαροξύτονα· σπῖνος, ἐχῖνος, Κωνσταντῖνος, Ἀκραγαντῖνος, κόφινος, πλὴν τοῦ εὐφρόσυνος, λάγυνος, διὰ τοῦ Υ· πλὴν τῶν εἰς ΗΝΟΣ ὀξυτόνων ἐθνικῶν καὶ τοπικῶν (1)· πλὴν τοῦ ἐκεῖνος, διὰ τῆς ΕΙ· καί τινων ἄλλων παρωνύμων, ὡς, φωτεινὸς, σκοτεινὸς, ἐλεεινός.

Τὰ εἰς ΙΝΗΣ· Αἰσχίνης.

Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ ἢ εἰς ΗΣ παραγόμενα θηλυκὰ εἰς ΙΝΗ· Ἄδραστος, Ἀδραστίνη· Αἰήτης, Αἰητίνη· ὅσα δὲ παρώνυμα ἢ ῥηματικὰ φυλάττουσι τὴν παραλήγουσαν τοῦ πρωτοτύπου, ταῦτα σώζουσι καὶ τὴν γραφὴν ἐκείνης· ὅθεν, οἶνος, οἴνη· εὐθύνω, εὐθύνη, ὀδύνω, ὀδύνη· ἐξαιροῦνται καὶ τὰ εἰς ΟΣΥΝΗ ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα· ἅγιος, ἁγιωσύνη· βρίθω, βριθοσύνη, διὰ τοῦ Υ· ἔτι κορύνη, τορύνη, διὰ τοῦ Υ· ἀξίνη, διὰ τοῦ Ι· σελήνη, εἰρήνη, διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΙΝΟΝ οὐδέτερα, σέλινον, κύμινον· πλὴν τοῦ σίγυνον, διὰ τοῦ Υ· σκαληνὸν, κάρηνον, διὰ τοῦ Η.

---

(1) Βλέπε ἀνωτέρω. Τὸ δὲ λάγυνος γράφεται καὶ διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΙΝΘΟΣ, ΙΣΤΟΣ καὶ ΙΣΘΟΣ ὑπερδισύλλαβα· Κόρινθος, ὑάκινθος, ὀϊστός, ὄλισθος, πλὴν τοῦ Ζάκυνθος.

Τὰ εἰς ΙΣΤΡΟΣ ἢ ΙΣΤΡΟΝ, ἴστρος, ἄγκιστρον, θέριστρον· πλὴν τοῦ οἶστρος.

Τὰ εἰς ΙΤΗΣ, ΙΤΟΣ καὶ ΙΕΙΣ παράγωγα φυλάττουσι τὴν γραφὴν τῆς ληγούσης, ἢ παραληγούσης τῶν πρωτοτύπων· ὡς, πόλις, πολίτης· σφενδόνη, σφενδονήτης· ἠρίθμηται, ἀριθμητός· τιμή, τιμήεις, χάρις, χαρίεις· πλὴν τοῦ ὁδοίτης, ῥοίτης, διὰ τῆς ΟΙ· τεχνίτης, φυλακίτης, ὁδίτης, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ τοῦ ῥέω, τοῦ ὄρας (εος), καὶ τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΕΙΑ, βαθυῤῥείτης, ὀρείτης, Σαμάρεια, Σαμαρείτης, διὰ τῆς ΕΙ. Ἐξαιροῦνται ἀκόμη τὰ εἰς ΥΤΟΣ ὑπερδισύλλαβα μονογενῆ, Βηρυττός, κωκυτός, διὰ τοῦ Υ· καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ κλέος σύνθετα, Ἡράκλειτος, πολύκλειτος, διὰ τῆς ΕΙ (1).

Τὰ εἰς ΙΣΣΑ θηλυκὰ ὑπερδισύλλαβα· Λάρισσα· πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ ὀνόματα λήγοντα εἰς Υ ἢ ΥΣ, διότι ταῦτα φυλάττουσι τὴν λήγουσαν τοῦ πρωτοτύπου· ὅθεν, Λίβυς, Λίβυσσα· Μάγνης, Μάγνησσα.

Τὰ εἰς ΙΤΗ καὶ ΙΦΗ θηλυκά, καὶ τὰ εἰς ΙΧΟΣ ὑπερδισύλλαβα· Ἀφροδίτη, ἀγρίφη, δολιχός, μείλιχος, τάριχος· πλὴν τοῦ ἤσυχος, διὰ τοῦ Υ.

Ο

Τὰ εἰς ΟΚΗ, ΟΠΗ, ΟΧΗ, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ γινόμενα εἰς ΟΤΗΣ θηλυκά· ἱστοδόκη, Καλλιόπη, μολόχη, ὁσιότης· πλὴν τοῦ ἀκωκή, ἰωκή, ἀνωχή, ἀνακωχή, Εὐρώπη, κερκώπη, περιωπή, Σινώπη, σιωπή, διὰ τοῦ Ω.

---

(1) Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ ἰσοσυλλάβων παράγωγα ἢ σύνθετα εἰς ΙΤΗΣ, ἢ φυλάττουσι τὸ Ο προσλαμβάνοντα καὶ Ι, ὡς τὸ ὁδοίτης ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτό, ὡς, στέφανος, στεφανίτης. Τὰ δὲ γινόμενα ἀπὸ ῥημάτων παραληγόντων τὸ Ε, ἢ ὀνομάτων εἰς ΕΟΣ κλινομένων, ὡς, ὄρος, κλέος, φυλάττοντα τὸ Ε προσλαμβάνουσι καὶ Ι.

Τὰ εἰς ΟΚΟΣ, ΟΦΟΣ, ΟΧΟΣ, καὶ τὰ εἰς ΩΠΟΣ ὀξύτονα, δωροδόκος, ξενοδόχος, ζόφος, ὀπός· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ ὤψ· χαρωπὸς, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΟΣΣΟΣ, ΟΣΤΟΣ· μολοσσὸς, καλοσσὸς, πολλοστὸς, ἑκατοστός.

Τὰ εἰς ΟΠΤΡΟΝ· κάτοπτρον, ἔσοπτρον.

Τὰ εἰς ΟΡΑΣ, ΟΡΟΣ βαρύτονα· Πυθαγόρας, Πρωταγόρας, βόρϐορος, ἐγρήγορος· πλὴν τοῦ γηώρας, ἄωρος, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΟΕΙΣ, ὅταν ἔχωσι τὴν πρὸ τοῦ Ο συλλαϐὴν βραχεῖαν· σκιόεις, ἀνεμόεις· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ω· κητώεις, ὠτώεις.

Υ.

Τὰ εἰς ΥΖΑ, ΥΛΛΑ, ΥΗ, ΥΛΗ· κόρυζα, Πρίσκυλλα, φύλλα, ἀφύη, κοτύλη· πλὴν τοῦ ἀπειλὴ, ὠτειλὴ, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ ῥίζα, σχίζα, κονίλη, ἅμιλλα, διὰ τοῦ Ι.

Τὰ εἰς ΥΛΟΣ, ΡΟΣ, ΒΟΣ, ΚΟΣ, παροξύτονα καὶ προπαροξύτονα· στωμύλος, κόνδυλος, ἄργυρος, κόρυμϐος, κόρυκος· πλὴν τοῦ ποικίλος, ναυτίλος, τρωΐλος, ὅμιλος, Κύριλλος, διὰ τοῦ Ι· κάμηλος, κάπηλος, βέϐηλος, Αὔδηρος, σίδηρος, Φάληρος, πίθηκος, διὰ τοῦ Η· καὶ πλὴν τῶν ῥηματικῶν, μάγειρος, πέπειρος, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΥΜΟΣ ὀξύτονα· θυμός· πλὴν τοῦ λοιμὸς, κυδοιμὸς, διὰ τῆς ΟΙ· λιμὸς, σιμὸς, φιμὸς, διὰ τοῦ Ι· καὶ κημὸς, διὰ τοῦ Η

Τὰ εἰς ΥΡΑ, βαρύτονα· λύρα· πλὴν τοῦ μοῖρα, διὰ τῆς ΟΙ· πεῖρα, διὰ τῆς ΕΙ· πήρα. χήρα, διὰ τοῦ Η· Κίῤῥα, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΗΡ, σωτὴρ, σώτειρα, διὰ τῆς ΕΙ.

Ω.

Τὰ εἰς ΩΓΟΣ, ΩΛΟΣ, ΩΜΟΣ, ἀγωγὸς, φειδωλὸς, ἕωλος, Μαύσωλος, ὦμος, βωμὸς, ὠμός· πλὴν τοῦ ὀϐολὸς, θολὸς, αἰόλος, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ βάλλω, ἑκατηϐόλος· καὶ ἔτι πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ ῥήματα ἔχοντα Ε εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, τέμνω, τόμος.

Τὰ εἰς ΩΔΗΣ, εὐώδης, πετρώδης.

Τὰ εἰς ΩΝΗΣ, τελώνης, ἀρχώνης· πλὴν τοῦ Διώνης.

Τὰ εἰς ΩΝΑ ὑπερδισύλλαβα· Ματρῶνα.

Τὰ εἰς ΩΝΗ βαρύτονα· κορώνη, Μεθώνη, ῥᾳστώνη· πλὴν τοῦ περόνη, βελόνη, ἀγχόνη, σφενδόνη, ἀκόνη, ὀθόνη, εὐφρόνη· καὶ πλὴν τῶν κυρίων, Σωφρόνη, Σολομόνη (1).

Τὰ εἰς ΩΜΗ βαρύτονα· Ἰθώμη, Σαλώμη.

Τὰ εἰς ΩΝΟΣ· Τιθωνός.

Τὰ εἰς ΩΝΑΞ· χειρῶναξ.

Τὰ εἰς ΩΡΑ βαρύτονα· πρῶρα, χώρα.

Τὰ εἰς ΩΡΟΣ ὀξύτονα ὑπερδισύλλαβα· τιμωρός.

Τὰ εἰς ΩΤΗΣ παρώνυμα ἀρσενικά, ὅταν τὸ Ω ἦναι καθαρόν· ἀπηλιώτης· ὅταν δὲν ἦναι καθαρόν, διὰ τοῦ Ο· πλὴν τοῦ ἠπειρώτης, θιασώτης. Τὰ δὲ ῥηματικὰ φυλάττουσι τὴν παραλήγουσαν τῶν ῥημάτων ἀπὸ τὰ ὁποῖα παράγονται· ὡς, πεπλήρωται, πληρωτής.

Τὰ εἰς ΩΟΣ κτητικά· πατρῷος, μητρῷος (2).

Τὰ εἰς ΩΣΤΗΣ βαρύτονα· ἀγρώστης, χρεώστης.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀλῶ· ἐξώλης.

ΠΡΟΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ. Ε.

Τὰ εἰς ΕΛΙΟΣ· θεμέλιος· πλὴν τοῦ Αἴλιος.

Τὰ εἰς ΕΣΙΟΣ, καὶ ΕΤΙΟΣ· ἀπειρέσιος, Δομέτιος· πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ τοῦ αἶσα, ἢ αἰτία: αἴσιος, αἴτιος, ἀπαίσιος, παραίτιος.

Τὰ ἀπὸ τοῦ ἄγχου, καὶ ὅσα εἶναι σύνθετα ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα· ἀγχέμαχος, ἐχέμυθος, φερέοικος, ἀρχέγονος, ἀγεσίλαος.

---

(1) Ὅσα ὀξύτονα παράγονται ἀπὸ ῥήματα μονοσύλλαβα, γράφονται καὶ ταῦτα διὰ τοῦ Ω· φῶ, φωνή· τὰ δὲ ἄλλα ὀξύτονα ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα, διὰ τοῦ Ο· ἡδονή, μονή, χαρμονή, κ. τ. λ.

(2) Ταῦτα καὶ ὑπογράφονται, διότι γίνονται ἀπὸ τὸν εἰς ΩΙΟΣ σχηματισμόν.

H.

Τὰ εἰς ΗΚΟΝΤΑ ἀριθμητικά.

Τὰ εἰς ΗΔΙΟΣ καὶ ΗΛΙΟΝ ἁπλᾶ· γαμήλιος, χειμήλιον· πλὴν τοῦ φίλιος, Βομβίλιος, Ἴλιον, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΥΛΛΙΟΝ ὑποκοριστικῶν, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΗΡΙΟΝ· ποτήριον.

Τὰ εἰς ΗΦΟΡΟΣ σύνθετα· νικηφόρος, ξιφηφόρος, κανηφόρος· πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς Υ, ἢ ΥΣ· δορυφόρος, πολυφόρος.

I.

Τὰ εἰς ΙΑΛΟΣ· αἰγιαλός.

Τὰ εἰς ΙΑΜΟΣ· φωριαμός· πλὴν τοῦ κύαμος.

Τὰ εἰς ΙΑΝΟΣ, καὶ ΙΑΝΗ· Λουκιανός, Τατιανή.

Τὰ εἰς ΙΔΙΟΝ ὑποκοριστικά· κλινίδιον, νησίδιον· πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς Η περισπωμένων ἢ ὀξυτονουμένων· γήδιον, κριθήδιον, διὰ τοῦ Η· καὶ τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΥΣ· ἰχθύδιον, διὰ τοῦ Υ· τὰ δὲ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΙΣ διὰ τοῦ ΕΩΣ κλινόμενα, λαμβάνουσι τὴν ΕΙ κατὰ συναίρεσιν· ὡς, λέξις, λέξεως, λεξείδιον· ὅθεν λεξείδιον.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ ἀγχοῦ, ἅλς, ἢ ἀπὸ ὀνόματα λήγοντα εἰς ΟΣ· ἀγχίνοια, ἁλίπλοος, καλλίπυργος.

Υ.

Τὰ εἰς ΥΦΙΟΝ καὶ ΥΛΛΙΟΝ ὑποκοριστικά· ζωύφιον, μειρακύλλιον.

Ο.

Τὰ εἰς ΟΡΙΑ θηλυκά· ἀπορία, ἐξορία· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ὄρος, ἢ ὥρα, παντὸς γένους· ἀκρώρεια, ὑπώρεια, ἐφώριος, ἡμιώριον, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ ὀνόματα εἰς ΟΣ ἢ ΟΝ λήγοντα, ἢ ἀπὸ ῥήματα· Δημόκριτος, δωροδόκος, φιλόσοφος.

Ωι

Τὰ εἰς ΩΝΙΟΣ, καὶ ΩΝΙΑ μονογενῆ· ῥοδωνιὰ, Ἀμμώνιος· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ παραλήγοντα Ο: ὡς, Μακεδόνιος, ἐκ τῆς γενικῆς Μακεδόνος.

Τὰ εἰς ΩΤΕΡΟΣ συγκριτικὰ καὶ ΩΤΑΤΟΣ ὑπερθετικὰ, καὶ τὰ εἰς ΩΣΥΝΗ θηλυκὰ, ὅταν ἔχωσι βραχεῖαν τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβήν· σοφώτερος, σοφώτατος, ἁγιωσύνη· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος, πονηρὸς, πονηρότατος· δικαιοσύνη.

Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ΙΩ· ὡς, Ἰωνία· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ἰὸς, ἢ ἴον· ὡς, ἰοβόλος, ἰόπεπλος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ὀβολὸς, ὀβελὸς, ὁμαλὸς, ὀδύνη, ὄφελος, ὄνομα, ὄνυξ· τριώβολον, πεμπώβολον, ἀνώμαλος, ἐπώδυνος, ἀνωφελὴς, ἀνώνυμος, πολυώνυξ.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ χρέος, χρεωφειλέτης, πλὴν τοῦ χρεοκόπος.

Τὰ παραγόμενα ἀπὸ τὸ στοὰ, ἢ στόμα· στωϊκὸς, στωμύλος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ γῆρας, ὅταν μετὰ τὴν ΡΩ συλλαβὴν ἀκολουθῇ ἓν σύμφωνον· γηρωκόμος (Ἀττικῶς)· ὅταν δὲ δύο, διὰ τοῦ Ο· ὡς, γηροτρόφος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ὄροφος, καὶ ὄλεθρος, ἂν ἔχωσι τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβὴν βραχεῖαν· τριώροφον, ἐπώλεθρος· ἐὰν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· ὑψόροφον, ψυχόλεθρος.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀμῶ· ἐπώμοτον, ὁρκώμοτον.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀρύττω, ὅταν ἔχωσι βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν· τυμβωρύχος, φρεωρύχος, χρυσωρύχος· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· τυμβορύκτης, τειχορύκτης.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΓΡΑΦΟΥΜΕΝΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑΝ.

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΑ ἀσυναίρετα θηλυκὰ οὐσιαστικά· γαῖα· πλὴν τοῦ ἀλέα, θέα, ἰδέα, πτελέα, μηλέα, ἰτέα, Νεμέα.

Τὰ εἰς ΑΙΝΑ καὶ ΑΙΝΙΣ· λέαινα, μαινίς· πλὴν τοῦ γέννα, γέεννα.

Τὰ εἰς ΑΙΟΣ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς Α ἢ Η θηλυκά· γέννα, γενναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος, κορυφὴ, κορυφαῖος.

Τὰ εἰς ΑΙΟΣ καὶ ΑΙΟΝ προπαροξύτονα· δείλαιος, σπήλαιον. πλὴν τῶν συναιρουμένων, καὶ τῶν κτητικῶν· χρύσεος, κυάνεος, Ἑκτόρεος.

ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΑ προπαροξύτονα θηλυκά· ὠφέλεια· καὶ τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ης (εἰς εος κλινομένων), ἀλήθεια· πλὴν τῶν εἰς ΥΝΙΑ, ΣΤΡΙΑ, ΤΡΙΑ· πολύμνια, ὀρχίστρια, χορεύτρια, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΟΥΣ· εὔνους, εὔνοια, διὰ τῆς ΟΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΑ παροξύτονα γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ὀνόματα, ἢ ἀπὸ τὰ εἰς ΕΥΩ ῥήματα· ταχὺς, ταχεῖα· βασιλεύω, βασιλεία· πλὴν τῶν ἐχόντων ὄνομα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγονται· ἡγεμὼν, ἡγεμονία· ἔμπορος, ἐμπορία· κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΕΙΡΑ θηλυκὰ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΗΡ· σωτὴρ, σώτειρα.

Τὰ εἰς ΕΙΟΣ κτητικὰ ἢ μετουσιαστικά· Αἰσώπειος, ὠκεάνειος, ἵππειος, χρύσειος, ἐπίγειος.

Τὰ εἰς ΕΙΡΟΣ προπαροξύτονα ῥηματικά· πέπτω, πέπειρος· μάττω, μάγειρος.

ΟΙ.

Τὰ εἰς ΟΙΟΣ, ἢ ΟΙΤΗΣ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ· ἄλλος, ἀλλοῖος· ὁδὸς, ὁδοίτης· πλὴν τοῦ ὁδίτης, καὶ τῶν κατὰ συναίρεσιν γραφομένων, διὰ τοῦ Ι· Χῖος, Τῖος, Κῖος· καὶ πλὴν τῶν κτητικῶν· θεῖος, οἰκεῖος, ἀνδρεῖος, διὰ τῆς ΕΙ· οὕτω καὶ Κεῖος.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑΝ

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΤΕΡΟΣ καὶ ΑΙΤΑΤΟΣ· γεραίτερος, γεραίτατος· πλὴν τοῦ ἕτερος, καὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν· ἡμέτερος, σφέτερος, διὰ τοῦ Ε.

EI.

Τὰ ἐκ τοῦ ἀεὶ σύνθετα· ἀείμνηστος· γενικῶς δὲ, τὰ ἔχοντα εἰς τὴν ἀρχὴν ΑΕΙ, ὅταν ἀκολουθῇ Δ, γράφονται διὰ τοῦ Ι· ὡς, ἀΐδιος, ἀϊδνὸς, ἀΐδηλον· τὸ δὲ ἀοίδιμος, ἐκ τοῦ ἀείδω, διὰ τῆς ΟΙ.

ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

Ε.

Τὰ εἰς ΕΩ ῥήματα, ὅσα δέχονται συναίρεσιν· ποιέω, πνέω· τὰ δὲ μὴ συναιρούμενα γράφονται διὰ τῆς ΑΙ· παίω, πταίω, παλαίω· πλὴν τοῦ ξέω καὶ σβέω.

Τὰ εἰς ΕΖΩ· πιέζω· πλὴν τοῦ παίζω.

Τὰ εἰς ΕΘΩ, ΕΛΩ, ΕΠΩ, ΕΣΠΩ, ΕΧΩ· φλεγέθω, θέλω, κ.τ.λ.

Η.

Τὰ εἰς ΗΓΩ, ΗΘΩ, ΗΚΩ, ΗΠΩ· θήγω, νήθω, ἥκω, σήπω· πλὴν τοῦ θίγω, μαστιγῶ, πνίγω, ῥιγῶ, σιγῶ, σμίγω, σφριγῶ, βρίθω, ἵκω, διὰ τοῦ Ι· ἐπείγω, πείθω, δείκω, εἴκω, ἐρείπω, λείπω, διὰ τῆς ΕΙ· ἀνοίγω, διὰ τῆς ΟΙ· τρυγῶ, στυγῶ, πύθω, μινύθω, ἐρύκω, λυπῶ, διὰ τοῦ Υ.

Ι.

Τὰ εἰς ΙΖΩ· πλὴν τοῦ ἑρπύζω, ποππύζω, ὀλολύζω, τρύζω, λύζω, κλύζω, γογγύζω, ἰύζω, βαΰζω, βύζω, σκύζω, σφύζω, φλύζω, διὰ τοῦ Υ· χρήζω, διὰ τοῦ Η· δανείζω, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ ἀθροίζω, διὰ τῆς ΟΙ.

Τὰ εἰς ΙΣΚΩ, εὑρίσκω· πλὴν τοῦ μιμνήσκω, θνήσκω, κικλήσκω, ἀλδήσκω, διὰ τοῦ Η· καὶ μεθύσκω, διὰ τοῦ Υ.

Υ.

Τὰ εἰς ΥΠΤΩ· δρύπτω, τύπτω, θρύπτω, καλύπτω· πλὴν τοῦ νίπτω, πίπτω, ἵπτω.

Τὰ εἰς ΥΝΩ ὑπερδισύλλαβα ἔχοντα σύμφωνον πρὸ τοῦ Υ· ἀμύνω, ἀλγύνω, φαιδρύνω· πλὴν τοῦ ὀρίνω, ὠδίνω, καὶ τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΥΣ, ἀμβλύνω, πραΰνω, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΥΡΩ βαρύτονα· πορφύρω· πλὴν τοῦ φθείρω, πείρω, τείρω, ἀγείρω, οἰκτείρω, ἐγείρω, σπείρω, διὰ τῆς ΕΙ.

Ω.

Τὰ εἰς ΩΓΩ, ΩΖΩ, ΩΘΩ, ΩΣΚΩ, ΩΣΣΩ· τρώγω, σώζω, κ.τ.λ.: πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ παραλήγοντα Ο· ὡς, μογῶ, ἐκ τοῦ μόγος· καὶ πλὴν τοῦ ἁρμόζω, ὄζω, δεσπόζω, ὄθω, βόσκω.

Ὅσα περισπώμενα γίνονται ἀπὸ βαρύτονα παραλήγοντα Ε· νωμῶ, στρωφῶ, τρωπῶ, ἀπὸ τὰ νέμω, στρέφω, τρέπω.

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΝΩ καὶ ΑΙΡΩ· ὑφαίνω, χαίρω· πλὴν τῶν ἐχόντων ῥηματικὸν ὄνομα παραλῆγον Ο ἢ Ε· ὡς, σθένω, σθένος· δέρω, δορά· περῶ, πόρος· καὶ πλὴν τοῦ ἔῤῥω, ἔρω, διὰ τοῦ Ε.

ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΩ ἐφετικὰ βαρύτονα· γελασείω· τὰ δὲ περισπώμενα, διὰ τοῦ Ι, μαθητιῶ· πλὴν τοῦ βασιλειῶ, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΔΩ βαρύτονα· ἐρείδω· πλὴν τοῦ ἥδω, κήδω, μήδω, διὰ τοῦ Η.

Ὅσα ἔχουσι ῥηματικὸν παραλῆγον ΟΙ ἢ ΟΥ· ἀμοιβή, ἀμείβω· στοιβή, στείβω· λοιβή, λείβω· κουρά, κείρω· καὶ τὰ εἰς ΕΙΝΩ καὶ ΕΙΡΩ, τῶν ὁποίων ὁ μέλλων παραλήγει Ε, ὡς, κτενῶ, κτείνω· φθερῶ, φθείρω· ἀγερῶ, ἀγείρω· σπερῶ, σπείρω.

ἘΠΙῤῬΗΜΑΤΑ.

Τὰ εἰς Ε ἢ ΕΣ γράφονται διὰ τοῦ Ε· ποτέ, διαμπερές· πλὴν τοῦ πάλαι, βαβαί, παπαί, ναί, ἀτταταί, οὐαί, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΗΝ διὰ τοῦ Η· πρώην, συλλήβδην· πλὴν τοῦ πρίν, πάλιν, κατόπιν, διὰ τοῦ Ι· καὶ νῦν, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΣ διὰ τοῦ Ι· δίς· πλὴν τοῦ ἑξῆς, ἐξαίφνης, ἐξαπίνης, ἐπίσης, ἔμπης, διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΣΤΙ διὰ τοῦ Ι· νεωστί.

Τὰ εἰς ΕΙ καθαρὸν, ἢ συλλαβιζόμενον μὲ τὸ Θ, Λ, Μ, Ξ, Χ, ἢ Ψ, καὶ δεχόμενα τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, γράφονται διὰ τῆς ΕΙ, αὐτοβοεὶ, ἀμοχθεὶ, ἀσυλεὶ, πανδημεὶ, αὐτολεξεὶ, ἀμαχεὶ, αὐτοψεί. Ὅταν δὲ τὸ ΕΙ συλλαβίζεται μὲ ἄλλο σύμφωνον παρὰ τὰ εἰρημένα, γράφονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ τοῦ Ι, αὐτοχειρὶ, ἀκριτί.

Τὰ εἰς ΟΝ διὰ τοῦ Ο· πλὴν τοῦ ἐμποδὼν διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΩΣ διὰ τοῦ Ω· πλὴν τοῦ πάρος, τῆμος, ἦμος, ἔναγχος, ἐντὸς, ἐκτὸς, διὰ τοῦ Ο.

Τὰ εἰς Ω διὰ τοῦ Ω· πλὴν τοῦ ἄπο, δεῦρο.

Τὰ εἰς ΙΚΑ καὶ ΙΟΝ διὰ τοῦ Ι.

Τὰ ἐπιῤῥήματα φυλάττουσι τὴν παραλήγουσαν καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν λήγουσαν τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται· ἄνω, ἄνωθεν· οἶκος, οἴκοθεν· πλὴν τοῦ ἑτέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν, ἑκατέρωθεν (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ διαλέκτων.

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὡς καὶ πᾶσα νεωτέρα, δὲν ἐλαλεῖτο εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ σχεδὸν ἕκαστος τόπος εἶχε τοὺς διαλεκτικοὺς ἰδιωτισμούς του εἰς τὴν χρῆσιν ἰδιαιτέρων τινῶν γραμμάτων καὶ λέξεων, εἰς σχηματισμοὺς λέξεων, εἰς προφορὰς, καὶ εἰς φράσεις. Ἐσυνείθιζον δὲ οἱ Ἕλληνες νὰ ἐκφράζωσι τοὺς ἰδιωτισμούς των καὶ γράφοντες· διότι ἔγραφον, καθὼς ἐλάλουν· ἐὰν, παραδείγμα-

---

(1) Τὰ εἰς ΘΕΝ ἐπιῤῥήματα ἰσοδυναμοῦσι μὲ γενικὴν ἔχουσαν πρὸ ἑαυτῆς τὴν ἐξ πρόθεσιν· ὅθεν φαίνεται, ὅτι τὰ παραλήγοντα Ο γίνονται ἀπὸ γενικὴν ἑνικὴν λήγουσαν εἰς ΟΣ, ἢ ΟΥ· καὶ ὅταν λήγῃ εἰς ΟΥ, γίνεται ἀποβολὴ τοῦ Υ· οὕτω, οἴκοθεν, οὐρανόθεν, πάντοθεν, κ. τ. λ.· τὰ δὲ παραλήγοντα Ω, γίνονται ἀπὸ γενικὴν πληθυντικὴν, τῆς ὁποίας φυλάττουσι τὴν λήγουσαν· ὅθεν, ἀμφοτέρωθεν, κ. τ. λ.

τος χάριν, οἱ Δωριεῖς ἐπρόφερον τὴν ου διαφόρως· παρὰ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, παρέσταινον τὴν διαφορὰν καὶ εἰς τὸ γράφειν, ὡς δῶλος, ἀντὶ δοῦλος.

Ἀπὸ ταύτας τὰς διαλέκτους τέσσαρες εἶναι αἱ κυριώτεραι, ἡ Αἰολικὴ, ἡ Δωρικὴ, ἡ Ἰωνικὴ, ἡ Ἀττική. Αἱ τέσσαρες ὅμως αὗται διάλεκτοι δὲν ἦσαν ἐξ ἀρχῆς διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων μὲ χωριστοὺς ἰδιωτισμούς· δὲν ἦσαν τὴν ἀρχὴν παρὰ δύο διάλεκτοι, ἡ Αἰολικὴ, τῆς ὁποίας ἡ Δωρικὴ ἦτο κλάδος, ὕστερον δὲ κατεστάθη χωριστὴ διάλεκτος, καὶ ἡ Ἰωνικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προῆλθεν ἡ Ἀττική. Ἀφοῦ δὲ οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχωρίσθησαν, οὗτοι συμμιγνύμενοι μὲ λαοὺς ὄχι Ἴωνας, ἔλαβον εἰς πολλὰ ἰδιαίτερον χαρακτῆρα λόγου.

Ἑκάστη τῶν διαλέκτων τούτων, κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους, ἔνθα ἦτον εἰς χρῆσιν, ἔλαβε καὶ διαφορὰς, αἵτινες ἐλέγοντο διάλεκτοι τοπικαί. Εἰς τὴν Ἰωνικὴν, παραδείγματος χάριν, ἠριθμοῦντο τέσσαρες ἰδιαίτεραι διάλεκτοι. Σπαρτιᾶται, Μεσσήνιοι, Ἀργεῖοι, Κρῆτες, Συρακούσιοι, Ταραντῖνοι, ἐλάλουν μὲν πάντες τὴν Δωρικὴν, ἕκαστος ὅμως τούτων τῶν λαῶν εἶχε τινὰς διαφοράς. Ἑκάστη ὁμοίως τῶν κυρίων διαλέκτων ἐπάθαινε μὲ τὸν καιρὸν ἀλλοιώσεις τινὰς καὶ τροποποιήσεις εἰς τὸν γενικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, καθ' ὅσον ἐπροχώρει εἰς τὸ τελειότερον διὰ τῶν συγγραφέων, ἢ καθ' ὅσον οἱ λαλοῦντες αὐτὴν συνεμιγνύοντο μὲ ἄλλους.

Ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος ἐπεκράτησεν εἰς τὰ ἀρκτικὰ μέρη τοῦ Ἰσθμοῦ, πλὴν τῶν Μεγάρων, τῆς Ἀττικῆς, καὶ τῆς Δωρίδος· εἰς τὰς Αἰολικὰς ἔτι ἀποικίας τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ εἰς ἀρκτικάς τινὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Ἐκαλλιέργησαν δὲ αὐτὴν μάλιστα οἱ Λυρικοὶ ποιηταὶ, εἰς μὲν τὴν Λέσβον, Ἀλκαῖος καὶ Σαπφὼ, εἰς δὲ τὴν Βοιωτίαν ἡ Κορίννη. Ἡ διάλεκτος αὕτη ἐφύλαξε τὰ πλειότερα ἴχνη τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς· ὅθεν καὶ ἡ Λατινικὴ μὲ ταύτην μᾶλλον συμπίπτει παρὰ μὲ τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς διαλέκτους. Διαφέρει δὲ ἀπὸ τὴν Δωρικὴν κατὰ μικράς τινας διαφορὰς, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἀναφέρονται κατωτέρω· μάλιστα κατὰ τὸ πνεῦμα τὸ πρὸ τῶν λέξεων τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων, τὸ

ὁποῖον λέγεται Αἰολικὸν Δίγαμμα. Οἱ γραμματικοὶ ἐσημείωσαν τρεῖς κυρίας διαφορὰς τῆς διαλέκτου ταύτης, ὅμως δὲν δύνανται νὰ ἐπιβεβαιωθῶσιν. Ὁ Ἀλκαῖος θεωρεῖται ὡς τὸ πρωτότυπον αὐτῆς.

Ἡ Δωρικὴ, ὡς γλῶσσα ἀνθρώπων ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὀρεινῶν, ἐξ ἀρχῆς ἦτο σκληρὰ, βαρεῖα, καὶ πλατεῖα, μάλιστα διὰ τὴν συχνὴν χρῆσιν τοῦ α ἀντὶ τοῦ η καὶ ω, ὡς, ἁ λάθα, τᾶν χορᾶν, ἀντὶ ἡ λήθη, τῶν χορῶν· καὶ διὰ τὴν χρῆσιν δύο συμφώνων, ὅπου οἱ ἄλλοι Ἕλληνες μετεχειρίζοντο τὰ διπλᾶ, σδ, παραδείγματος χάριν, ἀντὶ ζ, ὡς μελίσδεται, κ. τ. λ. Ἐλαλεῖτο δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν Δωρικὴν Τετράπολιν, εἰς τὰς Δωρικὰς ἀποικίας τῆς Κάτω Ἰταλίας (Τάραντα παραδείγματος χάριν), εἰς τὴν Σικελίαν, (Συρακούσας, Ἀκράγαντα), καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν· οἱ Μεσσήνιοι ὅμως ἐλάλουν αὐτὴν εἰς τὴν πλέον μεγάλην της καθαρότητα. Οἱ γραμματικοὶ σημειόνουσι δύο ἐποχὰς αὐτῆς, κατὰ τὰς ὁποίας τὴν διαιροῦσιν εἰς ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν Δωρικήν. Οἱ κορυφαῖοι συγγραφεῖς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἦσαν ὁ κωμικὸς Ἐπίχαρμος, καὶ ὁ Μιμογράφος Σώφρων· εἰς δὲ τὴν νεωτέραν, ἥτις ἐπλησίαζε μᾶλλον εἰς τὴν Ἰωνικὴν, ὁ Θεόκριτος. Σιμὰ τούτων, οἱ πρῶτοι Πυθαγόρειοι φιλόσοφοι συνέγραψαν Δωριστὶ, ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν ὁποίων σώζονται τεμάχια· ὁ Τιμαῖος, παραδείγματος χάριν, ὁ Ἀρχύτας, ὅστις θεωρεῖται ὡς τὸ ἀρχέτυπον τῆς διαλέκτου ταύτης, καὶ ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ Πίνδαρος, ὁ Στησίχορος, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, μεταχειρίζονται ἐν γένει τὴν Δωρικὴν διάλεκτον, συγκερασμένην ὅμως μὲ ἀνάμιξιν τινὰ τῶν ἄλλων, καὶ τῆς κοινῆς. Πολλὰ παραδείγματα τῆς διαλέκτου τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Μεγαρέων ἀπαντῶνται εἰς τὸν Ἀριστοφάνην. Ἡ Δωρικὴ διάλεκτος εὑρίσκεται προσέτι εἰς θεσπίσματα καὶ συνθήκας ἀναφερομένας ἀπὸ ἱστορικοὺς καὶ ῥήτορας, καὶ εἰς ἐπιγραφάς.

Ἡ Ἰωνικὴ ἦτον ἡ γλυκυτέρα τῶν διαλέκτων διὰ τὴν συχνὴν ἀνάμιξιν τῶν φωνηέντων καὶ τὴν ἀπουσίαν τῶν δασέων συμφώνων. Αὕτη ἐλαλεῖτο ἐξαιρέτως εἰς τὰς ἀποικίας τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους. Διῃρεῖτο δὲ εἰς ἀρχαίαν καὶ

νεωτέραν. Εἰς τὴν πρώτην συνέγραψαν Ὅμηρος καὶ Ἡρόδοτος· καὶ κατ' ἀρχὰς ὀλίγον, ἢ οὐδόλως διέφερεν ἀπὸ τὴν Ἀρχαίαν Ἀττικήν. Ἡ δὲ νεωτέρα Ἰωνικὴ ἐμορφώθη, ὅτε οἱ Ἴωνες ἤρχισαν νὰ ἐπιμιγνύωνται διὰ τοῦ ἐμπορίου μὲ ἄλλους λαούς, καὶ νὰ ἐκπέμπωσιν ἀποικίας. Οἱ συγγράψαντες εἰς ταύτην ἦσαν Ἀνακρέων, Ἡρόδοτος, καὶ Ἱπποκράτης.

Ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος ἔπαθε τρεῖς μεταβολάς. Ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ σχεδὸν δὲν εἶχε διαφορὰν ἀπὸ τὴν Ἰωνικήν, διότι οἱ Ἴωνες εἶχον κατοικήσειν τὴν Ἀττικήν. Καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον οἱ Ἀττικοὶ ἐλέγοντο ἀκόμη Ἰάονες· ὅθεν εὑρίσκομεν εἰς τὸν ποιητὴν τοῦτον πολλοὺς σχηματισμοὺς λέξεων, οἵτινες ἦσαν ἴδιοι τῶν Ἀττικῶν. Εἰς τὴν διάλεκτον ταύτην ἔγραψεν ὁ Σόλων τοὺς νόμους του. Μὲ τὴν γειτνίασιν τῆς ἀρχαίας Αἰολικῆς καὶ Δωρικῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ εἰς τὰ Μέγαρα, καὶ μὲ τὴν συχνὴν ἐπιμιξίαν τῶν Δωριέων εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐθνῶν, ἡ Ἀττικὴ ἀνεμίχθη βαθμηδὸν μὲ λέξεις, αἵτινες δὲν ἦσαν Ἰωνικαί, καὶ ἐχωρίσθη ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὴν Ἰωνικήν, καὶ κατὰ ἄλλα πολλά, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ μακροῦ α, ὅπου οἱ Ἴωνες μετεχειρίζοντο τὸ η κατόπιν φωνήεντος, ἢ τοῦ ρ· κατὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς συγκρούσεως τῶν πολλῶν φωνηέντων εἰς δύο διαφόρους λέξεις, συναιροῦσα αὐτὰ εἰς δίφθογγον, ἢ εἰς μακρὸν φωνῆεν· κατὰ τὴν προτίμησιν τῶν δασέων συμφώνων, ἐνῷ οἱ Ἴωνες μετεχειρίζοντο τὰ ψιλά· κ. τ. λ. Οὕτω λοιπὸν ἐγεννήθη ἡ μέση Ἀττική, εἰς τὴν ὁποίαν πρῶτος συνέγραψε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος. Οἱ συγγράψαντες εἰς ταύτην τὴν διάλεκτον εἶναι ὁ Θουκυδίδης, οἱ Τραγικοί, ὁ Ἀριστοφάνης, καὶ ἄλλοι. Ἡ δὲ νεωτέρα Ἀττικὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου, ἂν καὶ ἔχωσι πολλοὺς ἰδιωτισμοὺς αὐτῆς, Πλάτων, Ξενοφῶν, Ἀριστοφάνης, Λυσίας καὶ Ἰσοκράτης. Διαφέρει δὲ ἀπὸ τὰς προειρημένας ἐξαιρέτως εἰς τὴν προτίμησιν τῶν γλυκυτέρων σχηματισμῶν, μεταχειριζομένη, παραδείγματος χάριν, τὸν ἀόρ. β', συλλεγείς, ἀπαλλαγείς, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου Ἀττικοῦ καὶ Ἰωνικοῦ συλλεχθείς, ἀπαλλαχθείς· τὸ διπλοῦν ῤῥ ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ρσ, τὸ ὁποῖον ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ εἶχε κοινὸν μὲ τὴν

Ἰωνικήν, Δωρικήν, καὶ Αἰολικήν· τὸ διπλοῦν ττ ἀντὶ τοῦ συριγματικοῦ σσ. Ἔλεγον ἀκόμη πλεύμων, γναφεύς, ἀντὶ πνεύμων, κναφεύς· σὺν ἀντὶ τῆς παλαιᾶς ξύν.

Εὐκόλως βλέπει τις, ὅτι, πότε ἔγειναν αἱ μεταβολαὶ αὗται ἑκάστης διαλέκτου, δὲν εἶναι δυνατὸν ἀκριβῶς νὰ προσδιορισθῇ· εἰσήχθησαν βαθμηδὸν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν ἐπισημοτέρων συγγραφέων, ῥητόρων, κ. τ. λ., καθὼς ὁ Περικλῆς λέγεται, ὅτι εἰσῆξε τὴν χρῆσιν τῶν ττ ἀντὶ τῶν σσ. Αὗται ἀκόμη αἱ τέσσαρες πρώτισται διάλεκτοι προϊόντος τοῦ χρόνου ἀπεμακρύνθησαν ἀπ᾽ ἀλλήλων τοσοῦτον, ὥστε αἱ διαφοραὶ αὐτῶν ἠδύναντο νὰ σημειωθῶσι, καθὼς τῷόντι ἔγεινεν ἀπὸ τοὺς Γραμματικούς. Εἰς τοὺς ἀρχαίους ὅμως χρόνους διέφερον ἀπ᾽ ἀλλήλων πολὺ ὀλιγώτερον. Εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἀπαντῶνται σχηματισμοὶ λέξεων καὶ φράσεων, οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς ὡς Αἰολικοὶ, Δωρικοὶ, Ἀττικοὶ, ἢ ἁπλῶς, ὡς ἰδιώματα τοπικῆς τινὸς διαλέκτου. Δυσκόλως ὅμως πρέπει νὰ ἦσαν τοιοῦτοι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκείνων τῶν ποιητῶν, οἵτινες δὲν ἤθελον συγχωρήσει εἰς ἑαυτοὺς τοιοῦτον μίγμα, ὡς οὐδὲ τῶν ποιητῶν τοῦ καιροῦ τούτου δὲν ἤθελε περιορισθῆν οὐδεὶς εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς διαλέκτους τοῦ τόπου του. Εἶναι λοιπὸν πιθανώτερον, ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ Ὁμήρου ἦτο καθ᾽ ὅλα ἡ γλῶσσα τῶν Ἰώνων τοῦ καιροῦ του, ἂν καὶ ἀπὸ τὴν λεπτὴν αὐτοῦ αἴσθησιν εἰς τὸν ἦχον καὶ εἰς τὴν ἁρμονίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπεξεσμένην, καὶ πλουσίαν παράστασιν εἰς φράσεις καὶ σχήματα, δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἔκλεγε πᾶν ὅ,τι ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν πλέον ἁρμονικὸν, καὶ ἦτο παραδεδεγμένον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν πλέον πεπαιδευμένων μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ. Οἱ Ὁμηρικοὶ οὗτοι σχηματισμοὶ τῶν λέξεων δὲν ἔμειναν ὅλοι εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐφυλάττοντο μόνον εἰς τὴν Αἰολοδωρικήν· καὶ ἐκ τούτων τινὲς μόνον εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν φυλὴν, μεταξὺ τῶν Κρητῶν, τῶν Ταραντίνων, κ. τ. λ. ἄλλοι δὲ πάλιν μόνον εἰς τὴν Ἀττικήν. Οἱ γραμματικοὶ ὁμιλοῦντες περὶ Ὁμήρου, ὀνομάζουσι τὸ μὲν

Α'ττικὸν, τὸ δὲ Αἰολικὸν, Δωρικὸν, Κρητικὸν, κ. τ. λ., τὸ ὁποῖον εἶχε κατασταθῇ τοιοῦτον εἰς τοὺς καιροὺς αὐτῶν.

Οἱ συγγράψαντες δὲ εἰς διάλεκτον τινὰ, φαίνονται ὅτι δὲν μετεχειρίσθησαν τὴν Γλῶσσαν τοῦ ἔθνους των μὲ ὅλους τοὺς ἰδιωτισμοὺς αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι παρεδέχθησαν μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν γενικὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ, πλὴν τῶν μερικωτέρως ἰδιαζόντων εἰς τὰς ὑποδιαιρέσεις αὐτοῦ. Ἂν ὁ Σώφρων συνέγραψεν εἰς τὴν διάλεκτον τοῦ λαοῦ τῶν Συρακουσίων, καὶ ἡ Κορίννη εἰς τὴν τῶν Θηβαίων, ὁ Θεόκριτος ὅμως καὶ ὁ Πίνδαρος ἔκλεξαν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκετο κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὴν τοπικὴν γλῶσσαν ἑνὸς μόνου λαοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν γενικὴν Δωρικὴν διάλεκτον ἐκείνου τοῦ αἰῶνος. Ἐντεῦθεν ἴσως δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ λεγόμενον περὶ τοῦ Πινδάρου, ὅτι συνέγραψεν εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον. Αὕτη μ' ὅλον τοῦτο ἡ κρίσις τῶν γραμματικῶν δὲν θεμελιοῦται βέβαια εἰς τὴν παραδεδεγμένην σημασίαν τοῦ κοινή, ἀλλ' εἰς τὴν σημείωσιν τοῦ ὅτι δὲν εὑρίσκονται εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ σχηματισμοὶ, οἵτινες ἀπαντῶνται εἰς τοὺς ἄλλους Δωρικοὺς συγγραφεῖς. Ἕκαστος συγγραφεὺς ἐτροποποίησε τὴν γλῶσσάν του καθ' ὅσον ἐφαίνετο παραδεκτὴ εἰς τὸ κοινὸν, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγραφεν, ἢ καθ' ὅσον ἤρεσκεν εἰς τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ καὶ συνήθειαν. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην εὑρίσκονται πολὺ πλειότεροι Ἀττικισμοὶ παρὰ εἰς τὸν Πλάτωνα· εἰς τὸν Πλάτωνα πολὺ πλειότεροι παρὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα· καὶ εἰς τοῦτον πάλιν πολὺ πλειότεροι παρὰ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην. Ὅθεν φαίνεται τολμηρὰ ἐπιχείρησις νὰ ἀποδώσῃ τις εἰς συγγραφέα τινὰ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν διάλεκτον, ἐπειδὴ μεταχειρίζεται σχηματισμοὺς, οἵτινες ἀπαντῶνται εἰς ἄλλους συγγράψαντας εἰς τὴν αὐτὴν διάλεκτον, ἢ μόνον εἰς τὰς σημειώσεις τῶν γραμματικῶν. Οἱ γραμματικοὶ μ' ὅλον τοῦτο ὀνομάζουσι καθαρὰν Ἀττικὴν ἐκείνην μόνην, ἥτις ἦτον ἰδία μόνης τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου· κοινὴν δὲ, καὶ Ἑλληνικὴν, ἐκείνην, ἥτις εὑρίσκετο καὶ εἰς ἄλλας διαλέκτους, ἂν καὶ ἐδέχετο αὐτὴν ἐξίσου καὶ ἡ Ἀττική· καὶ ἐθεώρουν ὡς κύρια πρωτότυπα τῆς Ἀττικῆς γλώσσης τὸν Ἀριστοφάνην καὶ τοὺς ποιητὰς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας,

τὸν Θουκυδίδην καὶ Δημοσθένην. Ὁ Ἡρόδοτος καὶ Ἱπποκράτης εἶναι οἱ κορυφαῖοι τῆς Ἰωνικῆς, οὐχὶ ὁ Ἀνακρέων· τῆς δὲ Δωρικῆς, ὁ Ἀρχύτας καὶ ὁ Θεόκριτος, οὐχὶ ὁ Πίνδαρος.

Ἐπειδὴ δὲ ἑκάστη διάλεκτος εἰς τοῦτο, κατὰ τὸ ὁποῖον παρατηροῦμεν αὐτὴν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν, δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ τῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους ἀπεικόνισμα, ἀλλὰ μᾶλλον εἶδος γραπτῆς γλώσσης, συμπεραίνεται ὅτι καὶ ἡ ἐκλογὴ τῆς διαλέκτου, τὴν ὁποίαν ἤθελε κάμειν ἕκαστος συγγραφεὺς, πρέπει νὰ ἐκανονίζετο ἀπὸ τὰ πρωτότυπα, τὰ ὁποῖα μετεχειρίζοντο αὐτὴν εἰς περίοδον χρόνου ἀρχαιοτέραν. Οὕτω, ἐπειδὴ ὁ Ὅμηρος εἶχε γράψειν τὰ ποιήματα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ὅλοι οἱ μετ' αὐτὸν ἐποποιοὶ ἔκλεξαν αὐτὴν διὰ τὰ ἑαυτῶν ποιήματα, ἀκόμη καὶ εἰς καιρὸν κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος δὲν ἐσυνειθίζετο πλέον ὡς γλῶσσα τοῦ γράφειν. Οἱ λυρικοὶ χοροὶ εἰς τὰς τραγῳδίας τῶν Ἀθηναίων ἐπλησίαζον κατὰ τὴν φράσιν εἰς τὴν Δωρικὴν, ἐπειδὴ οἱ ἔξοχοι λυρικοὶ ποιηταὶ εἶχον συγγράψειν εἰς ταύτην τὴν διάλεκτον. Εἰς δὲ τὸν πεζὸν λόγον, ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος ἦτον εἰς χρῆσιν πολὺν καιρὸν, ἐπειδὴ ταύτην εἶχον μεταχειρισθῆν κατ' ἀρχὰς οἱ πεζογράφοι. Εἰς ταύτην συνέγραψεν ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Ἱπποκράτης, μ' ὅλον ὅτι κατήγοντο ἀπὸ Δωριεῖς. Ὕστερον ὅμως ὑπερίσχυσεν εἰς ὅλα τὰ εἴδη τοῦ πεζοῦ λόγου ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος, εἰς τὴν ὁποίαν συνέγραψαν οἱ ἐνδοξότεροι πεζογράφοι.

Μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἡ γλῶσσα τοῦ συγγράφειν ἐπροσδιωρίσθη μᾶλλον καὶ ἐστερεώθη. Οἱ συγγραφεῖς παρεδέχθησαν σχηματισμοὺς λέξεων, καὶ φράσιν ὄχι πλέον ἰδιάζουσαν εἰς μίαν διάλεκτον, ἀλλὰ κοινὴν εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνικοὺς λαοὺς, καὶ καταληπτὴν εἰς αὐτοὺς, καὶ πλησιάζουσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐξαιρέτως γλῶσσαν τοῦ συγγράφειν (κοινὴν διάλεκτον, ἑλληνικὴν), ἂν καὶ πολλοὶ συγγραφεῖς παρενέσπειρον ἐκφράσεις, αἵτινες ἦσαν μᾶλλον ἐπαρχιακαὶ, ἢ συνήθεις εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τῆς ὁμιλίας, διὰ τὸ ὁποῖον πολλάκις κατακρίνονται ἀπὸ τοὺς γραμματικούς.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου συνέτρεχον ὄχι μόνον ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ξένοι, ἐγεννήθη διάλεκτος σύνθετος ἐκ πολλῶν διαλέκτων, καὶ φράσεων ξένων γλωσσῶν· ταύτην ὅμως μετεχειρίζοντο μόνον τινὲς, ὡς οἱ μεταφρασταὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Νέας. Ἡ διάλεκτος αὕτη λέγεται ἑλληνιστική. Εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἀνεφάνησαν καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, μάλιστα μετὰ τὸν αἰῶνα τῶν Ἀντωνίνων καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, οἵτινες ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν ὕφος λεπτὸν καὶ ἀνθηρὸν, καὶ μὲ τοῦτον τὸν σκοπὸν ἐμιμήθησαν τοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς, καὶ εἰς αὐτὰ ἐνίοτε τὰ σφάλματα καὶ τοὺς σολοικισμούς. Τῆς σχολῆς ταύτης εἶναι Δίων ὁ Χρυσόστομος, Ἀριστείδης, Φιλόστρατος, Ἡλιόδωρος, Λόγγος, Αἰλιανὸς, ἔτι δὲ καὶ Θεμίστιος καὶ Λουκιανός. Πλὴν οἱ δύο οὗτοι διαπρέπουσι μεταξὺ αὐτῶν. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ λέγειν, ἐλέγοντο ῥήτορες· ὡς δὲ περὶ παντὸς ἀντικειμένου πραγματευόμενοι, σοφισταί· ἀττικισταὶ δὲ, διὰ τὸ ὕφος των.

ΕΝΑΛΛΑΓΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥΣ.

Αἱ διάλεκτοι διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὴν χρῆσιν τῶν γραμμάτων, καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ συνάπτειν ὁμοῦ διάφορα γράμματα, εἰς τοὺς σχηματισμοὺς τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, εἰς λέξεις ἰδιαιτέρας, εἰς σύνταξιν καὶ φράσεις, καὶ γενικῶς εἰς τὸ ὕφος. Ἐνταῦθα σημειόνονται τινὲς ἐκ τῶν κυριωτέρων διαφορῶν ὡς πρὸς τὰ γράμματα· πρέπει ὅμως νὰ σημειώσωμεν ὅτι αἱ ἐναλλαγαὶ αὗται δὲν εἶναι γενικαὶ, ἀλλ' ἀπαντῶνται μόνον ἐνίοτε εἰς λέξεις τινὰς, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ μανθάνωμεν ἀπὸ τὴν χρῆσιν.

1. Τὰ φωνήεντα α καὶ ε ἐναλλάττονται συχνά· οἱ Ἴωνες, παραδείγματος χάριν, ἔλεγον τέσσερες καὶ ἔρσην, οἱ δὲ Ἀττικοὶ τέσσαρες καὶ ἄρσην. Ἡ Ἰωνικὴ καὶ Δωρικὴ διάλεκτος ἠγάπων ἐξαιρέτως τὸ ε πρὸ τοῦ λ καὶ ρ, καὶ κατόπιν αὐτῶν, ὅπου αἱ ἄλλαι διάλεκτοι εἶχον α· παραδείγματος χάριν, Ἰωνικῶς καὶ Δωρικῶς ὕελος, Ἀττικῶς δὲ ὕαλος. Τὸ αὐτὸ

ἔκαμνε καὶ ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος εἰς πολλὰ, καθὼς εἰς τὸ λεώς, (οὕτω καὶ Ἰωνικῶς καὶ Δωρικῶς), ἀντὶ τοῦ κοινοῦ λαός.

Ἀντὶ τῆς ῥηματικῆς καταλήξεως άω, οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Δωριεῖς εἶχον εἰς πολλὰ τὴν κατάληξιν έω· παραδείγματος χάριν, ὁρέω, φοιτέω, θηέομαι, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν, ὁράω, φοιτάω, θεάομαι. Εἰς πολλὰ ἐξ ἐναντίας οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Δωριεῖς μετεχειρίζοντο α, ὅπου ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος εἶχεν ε, ὡς, τάμνειν, μέγαθος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἀναλογίαν εἶναι φυσικώτερον, ὡς ἐκ τοῦ μέγας· Ἀττικῶς δὲ τέμνειν, μέγεθος. Δωρικῶς ὅκα, τόκα· Ἀττικῶς, ὅτε, τότε. Οὕτω οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον, τυπτόμεθεν, λεγόμεθεν, ἀντὶ τυπτόμεθα, λεγόμεθα· καὶ τὸ Λατινικὸν pellex ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ Αἰολικοῦ πάλλαξ.

Α καὶ η. Παρετηρήθη ἀνωτέρω ὅτι ἡ Δωρικὴ διάλεκτος διεκρίνετο ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν διὰ τῆς συχνῆς μάλιστα χρήσεως τοῦ α, ὅπου αἱ ἄλλαι διάλεκτοι εἶχον η· τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐννοῆται ὅτι παντοῦ μετεχειρίζοντο α ἀντὶ τοῦ η· διότι ἔλεγον ἁπλῶς τίθημι, καὶ ὄχι τίθαμι. Ἄφιναν ἀκόμη ἀμετάβλητον τὸ η εἰς τοὺς ἀορίστους, ά. ἐνεργητικὸν, παθητικὸν, καὶ μέσον τῶν εἰς εω καὶ αω ῥημάτων, ὡς, δαλήσατο, σιτήθην· εἰς τὸν Πίνδαρον ὅμως εὑρίσκεται τίμασε· καὶ εἰς τὰ δεύτερα καὶ τρίτα πρόσωπα τῶν παθητικῶν καταλήξεων ἐν γένει. Οἱ Ἴωνες πάλιν μετεχειρίζοντο τὸ η· οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐφύλαττον τὸν μέσον ὅρον· ὅπου εὑρίσκετο φωνῆεν ἢ ρ πρὸ τοῦ Ἰωνικοῦ η, ἔθετον α, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων, ὡς αἴθρη, ἀθάρη, γεωμέτρης· καὶ ἀντὶ τῆς διφθόγγου ηυ εἶχον τὴν αυ, ἐξαιρουμένης τῆς ῥηματικῆς αὐξήσεως· οὕτω Ἰωνικῶς μὲν, σοφίη, Ἥρη, πρῆγμα, νηῦς, Ἀττικῶς δὲ, σοφία, Ἥρα πρᾶγμα, ναῦς,. Οἱ Δωριεῖς ἔλεγον, κυναγὸς, ὀπαδὸς, ἀντὶ κυνηγὸς, ὀπηδός· ἐφύλαττον δὲ τὸ Ἰωνικὸν η εἰς τὸν ά. Ἀόριστον τῶν εἰς αινω ῥημάτων, ὡς ἐσήμηνα, ἐμίηνα, ἐῤῥύπηνα. Εἰς ἄλλας περιστάσεις αἱ δύο διάλεκτοι, Ἰωνικὴ καὶ Δωρικὴ, ἐσυμφώνουν, ὅπου ἡ Ἀττικὴ διέφερε, καθὼς εἰς

τὴν συναίρεσιν τοῦ αε καὶ αει εἰς η καὶ εἰς ῃ ὡς ὁρῆτε, ὁρῇ, ἀντὶ ὁρᾶτε, ὁρᾷ. Οἱ Ἀττικοὶ ἐφύλαξαν τὴν τοιαύτην συναίρεσιν εἰς τὸ ζῆν, πεινῆν, διψῆν, χρῆσθαι.

Α καὶ ο. Οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον ἀντὶ στρατὸς, παῖς, πραῢς, στροτὸς, πόϊρ (puer) προῢς (προϜὺς, probus)· Οὕτω οἱ Δωριεῖς ἔλεγον τέττορες ἀντὶ τέτταρες, τὸ ὁποῖον ὁμοίως ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ἡσίοδον (ἔργ. 696). Εἰς λέξεις τινὰς οἱ Ἀττικοὶ ἔκαμναν τὸ αὐτὸ, ὡς ὀσταφὶς, ἀντὶ ἀσταφίς.

Παρατηρήσεις. Εἰς σχηματισμοὺς τινὰς ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ α καὶ ο ἔμεινε κοινὴ εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους, ὡς κτείνω, μέλλ. κτενῶ, ἀόρ. ἔκτανον, παρακ. ἔκτονα· στέλλω, στελῶ, ἔσταλον, ἐστάλην, παρακ. ἔστολα, ὅθεν στόλος.

Α καὶ υ ἐναλλάττονται εἰς τὸ γλάφω καὶ γλύφω. Οὕτω οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον πέσσυρες καὶ πίσυρες ἀντὶ τέσσαρες, μεταβάλλοντες τὸ τ εἰς π, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδυσ. έ, 70).

Α καὶ ω. Οἱ Ἴωνες ἀντὶ ζάω, ἡβάω, μεταχειρίζονται τοὺς σχηματισμοὺς ζώω, ἡβώω. Οὕτω καὶ Δωρικ. τωὔτῶ ἀντὶ ταὐτοῦ, ἤγουν, τοῦ αὐτοῦ. Ἀντὶ κράζω οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον κρώζω. Οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Δωριεῖς μάλιστα μετεχειρίζοντο τὸ α ἀντὶ τοῦ ω εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τῶν θηλυκῶν οὐσιαστικῶν, ὡς τᾶν Μοισᾶν καὶ Μωσᾶν, ἀντὶ τῶν Μουσῶν. Οὕτω καὶ φυσᾶντες, διαπεινᾶμες, πρᾶτος, ἀντὶ φυσῶντες, διαπεινῶμεν, πρῶτος.

Ε καὶ η. Ἀντὶ βασιλέος, ἢ βασιλέως, βασιλέϊ, βασιλέες, καὶ τῶν αὐτῶν καταλήξεων εἰς τοιούτους σχηματισμοὺς, οἱ Ἴωνες καὶ Δωριεῖς ἔλεγον βασιλῆος, βασιλῆϊ, βασιλῆες, τοκῆες. Τὸν τελευταῖον τοῦτον σχηματισμὸν ἐφύλαξαν καὶ οἱ Ἀττικοὶ, ἀποβάλλοντες μόνον τὸ ε, ὡς βασιλῆς, τοκῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐσχηματίσθη τὸ ἀηδὼν ἐκ τοῦ ἀειδών. Ἀντὶ λέγειν, φιλεῖν, χειρὸς, κεῖνος, οἱ Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς ἔλεγον, λέγην,

φίλην, χηρός, κῆνος (τῆνος). Μ' ὅλον τοῦτο οἱ Ἴωνες ἔλεγον ἕσσων, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μετεχειρίζοντο ἥσσων, καὶ ἔσαν ἀντὶ ἦσαν.

Ε καὶ ι. Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον ἑστία, οἱ Ἴωνες ἱστίη. Ἐντεῦθεν οἱ ἀρχαῖοι σχηματισμοὶ ἴσχω, ἴσπω, ἀντὶ ἔχω, ἔπω. Τὰ ἐγκλιτικὰ δε, γε, τὰ ὁποῖα ἐπροσκολλῶντο εἰς τὸ ἄρθρον καὶ εἰς τὴν ἀντωνυμίαν, ἦσαν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς δι, γι, ὡς, ὁδὶ, ταδὶ, ταυταγὶ, τουτογί. Ἀντὶ Θεός, οἱ Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς ἔλεγον σιός, μεταβάλλοντες τὸ θ εἰς σ. Ἡ χρῆσις αὐτὴ τοῦ ι ἀντὶ τοῦ ε ἔμεινεν ἐξαιρέτως εἰς τὰς Αἰολικὰς διαλέκτους· ὅθεν ἀντὶ ἐν, ἔλεγον ἰν (Λατιν. in). Οὕτω καὶ τὸ Λατινικὸν intus ἔγεινεν ἀπὸ τὸ ἐντός. Οἱ Δωριεῖς, μάλιστα οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ Σικελιῶται καὶ Ἰταλιῶται Ἕλληνες, μετέβαλλον εἰς ι τὸ ε τῶν εἰς εω ῥημάτων· οὕτω ἀντὶ έω ἔκαμνον ιῶ συνῃρημένον ἐκ τοῦ ιάω. Ἐντεῦθεν ἐπαινιῶ, μογιῶμες, λυχνοφοριῶντες, ἀντὶ μογέομεν, λυχνοφορέοντες. Ἐντεῦθεν ἀκόμη οἱ σχηματισμοὶ, οἵτινες ἀπαντῶνται εἰς ἄλλας διαλέκτους, κατηφιῶ, ἀκηδιῶ, γειτονιῶ, ἀντὶ κατηφέω, ἀκηδέω, γειτονέω.

Ε καὶ ο. Οἱ Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς ἔλεγον ὀρπετόν, ἀντὶ ἑρπετόν· πρές ἀντὶ πρός· ἐδόντας, ἐδύνας, ἀντὶ ὀδόντας, ὀδύνας. Οὕτω οἱ Λατῖνοι ἐκ τοῦ γόνυ ἔκαμαν genu.

Παρατήρησις. Ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ ε καὶ ο εἶναι κοινοτάτη εἰς τὰς παραγωγὰς, ἐκ τοῦ λέγω, παραδείγματος χάριν, λέλογα καὶ λόγος· ἐκ τοῦ ἔχω τὰ σύνθετα αἰγίοχος, ἀστύοχος.

Η καὶ ι. Ἀντὶ ἡμέρα οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ἱμέρα κατὰ τὸν Πλάτ. Κρατύλ. 31. Οὕτω εἰς τὸν Ὅμηρον εὑρίσκεται ἠδὲ καὶ ἰδέ.

Η καὶ ω. Ἡ Μαιῶτις λέγεται ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον κατὰ τὸν Ἰωνικὸν σχηματισμὸν Μαιῆτις. Οὕτω πτώσσω καὶ πτήσσω.

Η καὶ αι. Οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον θ ν α ί σ κ ω, μ ι μ ν α ί σ κ ω, ἀντὶ θ ν ή σ κ ω, μ ι μ ν ή σ κ ω.

Η, ει, καὶ ευ. Οἱ Βοιωτοί, οἵτινες ἦσαν κλάδος τῶν Αἰολέων, ἔλεγον τ ί θ ε ι μ ι, ἵ σ τ ε ι μ ι, ἀ δ ι κ ε ι μ έ ν ο ς, Θ ε ῖ β α ι, ἀντὶ τ ί θ η μ ι, ἵ σ τ η μ ι, ἠ δ ι κ η μ έ ν ο ς, Θ ῆ β α ι. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ παρακείμενος τ έ θ ε ι κ α ἀντὶ τ έ θ η κ α ἐκ τοῦ τί θ η μ ι· ε ἰ μ ὶ ἀντὶ ἠ μ ὶ (ὅθεν ὁ παρατατικ. ἦ), ἔμειναν εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον· καὶ μ ε ὶ ς ἀντὶ μ ή ν, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ εἰς ἄλλους. Τοιοῦτοι καὶ οἱ Δωρικοαιολικοὶ σχηματισμοί, ἐ π ό ε ι σ ε ν, δ ε ε ί σ ῃ, ἀντὶ ἐ π ο ί η σ ε ν, δ ε ή σ ῃ. Εἰς τὰ κύρια ὀνόματα οἱ Αἰολεῖς μετέβαλλον τὴν κατάληξιν ης εἰς ευς.

Η καὶ ο εἰς τὰς συνθέσεις. Οὕτω π υ ρ η φ ό ρ ο ς, Θ ε η τ ό κ ο ς, κ ρ α ν α ή π ε δ ο ς, Π υ λ η γ ε ν ή ς, ἀντὶ Θ ε ο τ ό κ ο ς, κ ρ α ν α ό π ε δ ο ς, Π υ λ ο γ ε ν ή ς.

Ο καὶ υ. Παραδείγματος χάριν, ὄ ν υ μ α Αἰολικ. ἀντὶ ὄ ν ο μ α· ὑμοίως (Θεόκρ. 29, 20, ἔκδ. Οὐολκ. βρύγκ.)· σ τ ύ μ α τ ο ς (Αὐτόθι 25) Ἐντεῦθεν ἀκόμη τὰ σύνθετα ἐ π ώ ν υ μ ο ς, σ υ ν ω ν υ μ ί α. Οὕτω καὶ τὸ ἄ γ υ ρ ι ς εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ εἰς ἄλλους εἶναι ἄλλος σχηματισμός, ἀντὶ ἀγορά. Εἰς δὲ τὰ εἰς αος κύρια ὀνόματα οἱ Δωριεῖς ἀπέβαλλον τὸ ο, ὡς Μ ε ν έ λ α ς ἀντὶ Μ ε ν έ λ α ο ς.

Ω καὶ υϊ. Οὕτω οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον· τ υ ΐ δ ε ἀντὶ τῶδε, ἤγουν ὧδε· μ έ σ υ ϊ ἀντὶ μ έ σ ῳ.

2. Ἀντὶ βραχέων φωνηέντων οἱ Ἴωνες, οἱ Αἰολεῖς, καὶ οἱ Δωριεῖς μετεχειρίζοντο διφθόγγους· παραδείγματος χάριν, α ι ἀντὶ τοῦ α οἱ Αἰολεῖς, εἰς τὴν κατάληξιν α ς τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς, καὶ ὅπου εἶναι ας ἐκ τοῦ ανς· παραδείγματος χάριν, τ α ῖ ς τ ι μ α ῖ ς, κ α λ α ῖ ς, μ έ λ α ι ς, τ ά λ α ι ς, τ ύ ψ α ι ς, ἀντὶ τ ὰ ς τ ι μ ὰ ς, τ ὰ ς κ α λ ὰ ς, μ έ λ α ς, τ ά λ α ς, τύψας (τύψανς).

Ει ἀντὶ ε. ξ ε ῖ ν ο ς, κ ε ι ν ὸ ς, ε ἰ ρ ω τ ά ω, ἀντὶ ξ έ ν ο ς, κ ε ν ὸ ς, ἐ ρ ω τ ά ω. Ἐντεῦθεν ε ἵ ν ε κ α, ε ἴ σ ω καὶ εἰς τοὺς Ἀττικούς.

Ευ ἀντὶ ε. Ε ὔ κ η λ ο ς, δ ε ύ ο μ α ι, εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ἀντὶ ἕ κ η λ ο ς, δ έ ο μ α ι.

Ου ἀντὶ ο. Νοῦσος, μοῦνος, οὔνομα, οὐδὸς, οὖρος, εἰς τὸν Ὅμηρ. Ἡρόδ. Πίνδαρ. κ. τ. λ., ἀντὶ νόσος, μόνος, ὄνομα, ὁδὸς, ὄρος. Πλὴν ταῦτο γίνεται μόνον εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα δὲν παράγονται ἀπὸ ῥήματα, οὐχὶ εἰς τὰ πόνος, στόνος, φόνος, στόλος.

Ου ἀντὶ υ ἦτον ἰδιαίτερον εἰς τοὺς Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς, μάλιστα εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Βοιωτούς. Ὅθεν κοῦνες, κοῦμα, λιγουρὸς, θούρα (ὅθεν ἀμπίθουρος εἰς τὸν Ἡσύχιον), χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ γίνεται ἡ συλλαβὴ μακρά. Ἐντεῦθεν ἀπεσσούα ἀντὶ ἀπεσσύη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Λακεδαιμονίου στρατηγοῦ (Ξενοφ. ἱστορ. Ἑλλην. I. 1. 23). Ἐντεῦθεν καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον ἐλήλουθα ἀντὶ ἐλήλυθα.

ΟΙ ἀντὶ ο, ὡς ποίη, ῥοιὴ, χροιὴ, ἀντὶ πόα, ῥόα, χρόα. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον εἰς τὰ ῥοιά, χροιά, στοιά.

Παρατήρησις. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐκτείνειν τὴν συλλαβὴν ἦτο συνήθης εἰς εἰς τοὺς ποιητὰς εἰς πολλὰς περιστάσεις διὰ τὸ μέτρον, ὡς ἐμεῖο, σεῖο, ἀντὶ ἐμέο, σέο· ἠγνοίησε ἀντὶ ἠγνόησε· ἀλοιᾷν ἀντὶ ἀλοᾷν.

Ἐσημειώθη ἤδη ὅτι διὰ τοῦ Αἰολικοῦ διγάμματος τιθεμένου μεταξὺ δύο φωνηέντων, τὸ ὁποῖον ἐκφράζετο διὰ τοῦ υ, συχνὰ μορφόνεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας διαλέκτους ευ ἀντὶ τοῦ ε. Οὕτω ἐκ τοῦ λάω ἔγεινε λέω, λέϝω, λεύω, μέλλ. λεύσω, καὶ ἐντεῦθεν νέον ῥῆμα λεύσσω. Καὶ πάλιν, βραχέα φωνήεντα ἐβάλλοντο συχνὰ ἀντὶ τῶν διφθόγγων τῶν συντιθεμένων ἀπὸ φωνῆεν καὶ ἀπὸ ι, ὡς ἔταρος, εἰς τὴν Ἰωνικὴν, Δωρικὴν, καὶ Αἰολικὴν, ἀντὶ ἑταῖρος. Ἰδιαιτέρως δὲ οἱ Αἰολεῖς ἀπέβαλον πάντοτε τὸ ι ἀπὸ τὴν δίφθογγον αι, ἐπιφερομένου φωνήεντος, ὡς, ἀρχάος, Ἀλκάος, ἀντὶ ἀρχαῖος, Ἀλκαῖος. Τὸ αὐτὸ ἔκαμνον καὶ οἱ Ἀττικοὶ εἰς τὸ κλάω, κάω, ἐλάα, μὲ μακρὸν α, ἀντὶ κλαίω, καίω, ἐλαία.

Οἱ δὲ Ἴωνες ἀπέβαλλον τὸ ι ἀπὸ τὴν δίφθογγον ει, ὡς, ἀπόδεξις, διεδέξατο, μέζον, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ειος

ἐπίθετα, καὶ ἀπὸ τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων, ὡς, ἐπιτήδεος, ἐπέτεος, ἰθέη, εὐρέη, δασέη, ἀντὶ ἐπιτήδειος, ἐπέτειος, ἰθεῖα, εὐρεῖα, δασεῖα. Οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Δωριεῖς ἔκαμνον τὸ αὐτὸ μάλιστα εἰς τὰ εἰς ειν ἀπαρέμφατα, ὡς βόσκεν, ἕλκεν, ἀντὶ βόσκειν, ἕλκειν.

Ἀντὶ τῆς οι οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Δωριεῖς ἔλεγον ο, καθὼς ποῶ, εὔνόα, ἀντὶ ποιῶ, εὔνοια· καὶ ἀντὶ τῆς ου, ο, καθὼς τὸς θεὸς, λύκος, ἄμπελος. Οἱ Ἴωνες ἔλεγον βόλομαι, τρίπος, πολύπος, ἀντὶ βούλομαι, τρίπους, πολύπους.

Οἱ Αἰολεῖς ἐπρόφερον ἕκαστον φωνῆεν τῶν διφθόγγων χωριστὰ, καθὼς οἱ Ἰταλοὶ τὴν σήμερον, πάϊς, δάϊς, οΐδα, Ἀτρεΐδας. Τοῦτο πιθανῶς ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν χαρακτηριστικὸν τῆς Ἰωνικῆς διαλέκτου, καὶ ἐν γένει τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς· τοὐλάχιστον ἡ δοτικὴ τῶν εἰς ος, εος οὐσιαστικῶν λήγει εἰς εϊ, καὶ ὄχι εἰς ει, καὶ οἱ Ἴωνες ποιηταὶ ἔχουσιν ὀΐομαι, ὀΐω, πάϊς, πλὴν μόνον ὅταν προηγῆται βραχεῖα συλλαβὴ, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιφέρεται ἄλλη βραχεῖα, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ δάκτυλος, καθὼς, τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ (Ἰλ. Β', 609). Εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν ἔχουσιν ἐΰ ἀντὶ εὖ, ὅταν ἐπιφέρωνται εἰς τὸ υ δύο σύμφωνα, τὰ ὁποῖα κάμνουσιν αὐτὸ μακρὰν, καθὼς, οὕς κεν ἐῢ γνοίην (Ἰλ. γ', 235). Οἱ Ἴωνες ἰδιαιτέρως ἐχώριζον τὴν δίφθογγον ει, οὖσαν κατ' ἀρχὰς εϊ, εἰς ηι, καθὼς στρατηΐη, μνημήϊον, ἀντὶ στρατεία, μνημεῖον, Πηληΐδης ἀντὶ Πηλείδης. Και ἡ νέα Ἀττικὴ ἐφύλαττε τοῦτο, ὑπογράφουσα ὅμως τὸ ι, ὡς κλῇδες, κλῆθρα. Ἐντεῦθεν λητουργεῖν, ἀντὶ λειτουργεῖν. Οὕτω ἀκόμη καὶ οἱ Δωριεῖς, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπογράφωσι τὸ ι. Καὶ οἱ Ἴωνες λογογράφοι ἐχώριζον τὴν αυ ὅπου τὸ α εἶχεν ἦχον ἀμβλὺν, καὶ μετεβάλλετο εἰς ω, καθὼς, θώϋμα, θωϋμάζω. Ἐντεῦθεν ἑωϋτοῦ, τὸ ὁποῖον ὅμως πρέπει νὰ προῆλθεν ἀπὸ τὴν συναίρεσιν τοῦ ο καὶ α εἰς τὸ ἕο,

αὐ τοῦ, καθῶς τὸ ἐμεωῦτοῦ ἐκ τοῦ ἐμέο αὐτοῦ. Οὕτω τωῦτῶ Δωρικῶς ἀντὶ ταὐτοῦ, ἤγουν τοῦ αὐτοῦ. Οἱ Αττικοὶ ἐξ ἐναντίας συνῄρουν εἰς διφθόγγους ὅλα τὰ διῃρημένα φωνήεντα.

Αἱ δίφθογγοι ἀκόμη ἐνηλλάττοντο μὲ ἁπλᾶ φωνήεντα, καὶ ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην.

Αυ καὶ ω Ἀπὸ τοὺς Ἴωνας καὶ Δωριεῖς, ὡς τρῶμα καὶ τρώϋμα, ἀντὶ τραῦμα· ὦλκα, ἀντὶ αὔλακα· οὕτω καὶ ἑωϋτοῦ, θώϋμα, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ θῶμα.

Α ἡ ᾳ καὶ ει, ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, ὡς κλὰξ, ἀπόκλαξον, ἀντὶ κλεὶς, ἀπόκλεισον.

Ει καὶ ε, η ἢ η. Οἱ Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς ἐπρόφερον τὰ εἰς ειν ἢ εῖν ἀπαρέμφατα εἰς εν καὶ ῆν, ὡς ἀμέλγεν, ἐνεύδεν, ἀντὶ ἀμέλγειν, ἐνεύδειν· ἐλθῆν, λαβῆν, καλῆν, ἀντὶ ἐλθεῖν, λαβεῖν, καλεῖν. Οἱ Αἰολεῖς, ἔλθην, λάβην, κάλην. Αὕτη εἶναι πιθανῶς ἡ ἀρχικὴ προφορά. Καὶ εἰς ἄλλας ἀκόμη περιστάσεις μετεχειρίζοντο η ἀντὶ ει, ὡς κῆνος (Δωρικῶς τῆνος), ἀντὶ κεῖνος· χηρὸς, ἀντὶ χειρός· τέλῃος, οἰκῆος, θῆος, ἀντὶ τέλειος, οἰκεῖος, θεῖος· ἧς, πλήων, ἀντὶ εἷς, πλείων. Ἐντεῦθεν ἦμεν ἀντὶ εἶναι (Θουκυδ. έ. 77), ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Τίμαιος γράφει εἶμεν. Οἱ Αἰολεῖς μετέβαλλον τὴν ει εἰς ε πρὸ τοῦ λ, μ, ν, ρ, σ, καὶ ἐδιπλασίαζον τὸ ἐπιφερόμενον σύμφωνον, ὡς, ὠτελλὰ, ἔμμι, ἔμμα (ἐντεῦθεν γέμματα, γῆμα, ἤγουν Fέμματα, Fῆμα εἰς τὸν Ἡσύχιον), κτέννω, φθέρρω, σπέρρω, ἀντὶ ὠτειλὴ, εἰμὶ, εἶμα, κτείνω, φθείρω, σπείρω. Τὰ Ἀττικὰ βασιλῆς, ἱππῆς ἢ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ἢ ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὰ Ἰωνικὰ βασιλῆες, ἱππῆες, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως περίστασιν ἔπρεπε νὰ γράφωνται βασιλῆς, ἱππῆς.

Ει καὶ αι εἰς τὴν Ἰωνικὴν καὶ Δωρικὴν, αἰ, αἴθε, ἀντὶ εἰ, εἴθε. Οὕτω καὶ τὸ Δωρικὸν φθαίρω, κλαῖς, ἀντὶ φθείρω, κλείς.

Ο υ καὶ ω εἰς τὴν Δωρικὴν καὶ Ἰωνικὴν, ὦ ν, οὔ κ ῶ ν εἰς τὸν Ἡρόδοτον καὶ Θεόκριτον, ἀντὶ οὖ ν, οὔ κ ο υ ν· β ῶ λ α, τ ὼ ς ν ό μ ω ς, τ ῶ ἐ φ ά β ω, Μ ῶ σ α, π α ι δ δ ω ᾶ ν εἰς τοὺς Δωριεῖς συγγραφεῖς, ἀντὶ β ο υ λ ή, τ ο ὺ ς ν ό μ ο υ ς, τοῦ ἐ φ ή β ο υ, Μ ο ῦ σ α, π α ι ζ ο υ σ ῶ ν. Οἱ Αἰολεῖς ἐφύλαττον τὸ ο, τὸ ὁποῖον μόνον ἦτον ἐν χρήσει εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὡς β ο λ ά, ὀ ρ α ν ό ς.

Ο υ καὶ ο ι, καθὼς, ὑ π ά κ ο ι σ ο ν, ἀντὶ ὑ π ά κ ο υ σ ο ν λ ι π ο ῖ σ α, κ α τ θ α ν ο ῖ σ α, δ ί δ ο ι, ἀντὶ λ ι π ο ῦ σ α, κ α τ-θ α ν ο ῦ σ α, δ ί δ ο υ.

3. Καὶ σύμφωνα ὁμοίως ἐνηλλάττοντο, μάλιστα τὰ προφερόμενα διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου, ἢ δι' ὀργάνων διαφόρων, ἔχοντα ὅμως ὁμοίαν προφοράν. Ἐνταῦθα σημειοῦνται αἱ κυριώτεραι ἐναλλαγαί.

Β καὶ γ. Τὸ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας λεγόμενον γ λ ή-χ ω ν ἀπὸ τοὺς Ἀττικοὺς ἐλέγετο β λ ή χ ω ν. Οἱ Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς ἀντὶ β λ έ φ α ρ ο ν ἔλεγον γ λ έ φ α ρ ο ν. Οὕτω καὶ γ ά-λ α ν ο ς, ὅθεν τὸ Λατινικὸν glans, ἀντὶ β ά λ α ν ο ς.

Γ καὶ δ. Ἀντὶ γ ῆ οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον δ ᾶ· ὅθεν καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον Δ η μ ή τ η ρ. Οὕτω οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔλεγον δ ι φ ο ῦ ρ α ἀντὶ γ έ φ υ ρ α.

Γ καὶ κ, ὡς κ ν α φ ε ὺ ς καὶ γ ν α φ ε ύ ς.

Δ καὶ β. Ἀντὶ Δ ε λ φ ὶ ν, Δ ε λ φ ο ὶ, οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον β ε λ φ ὶ ν, β ε λ φ ο ί. Οὕτω ἔγεινε καὶ τὸ Λατινικὸν bis, ἐκ τοῦ δ ί ς.

Δ καὶ ζ. Τὸ ζ ἦτον Αἰολικὸν καὶ Ἰωνικὸν, καθὼς εἰς τὸν Ἡρόδοτον ζ ο ρ κ ά δ ε ς ἀντὶ δ ο ρ κ ά δ ε ς. Ἀντὶ δ ι ά οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ζ ά, τὸ ὁποῖον ἐφύλαξαν οἱ Αἰολεῖς. Ἐντεῦθεν τὰ σύνθετα εἰς τὴν Ἰωνικὴν ζ ά κ ο ρ ο ς, ζ ά π λ ο υ τ ο ς. Οὕτω ἐκ τοῦ ζ ε ὺ ς, Αἰολικῶς Δ ε ὺ ς, ἐμπορεῖ νὰ ἔγεινεν ἡ γενικὴ Δ ι ὸ ς, καὶ ἐκ τοῦ ἕ ζ ω τὸ οὐσιαστικὸν ἕ δ ο ς. Εἰς ἄλλας περιστάσεις οἱ Αἰολεῖς μετεχειρίζοντο σ δ, σ κ, σ π, ἀντὶ ζ.

Ἀντὶ ζ οἱ Δωριεῖς ἔλεγον σδ, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ Βοιω-

τοὶ δδ, ὡς, γυμνάδδομαι, μάδδα, ὄδδει, παιδδωᾶν, ἀντὶ γυμνάζομαι, μάζα, ὄζει, παιζουσῶν.

Δ καὶ τ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι μετέβαλλον τὴν εἰς ιδος κατάληξιν εἰς ιτος.

ΣΣ καὶ ττ. Αἱ Αἰολικαὶ φυλαὶ ἀντὶ συρίζειν ἔλεγον συρίσσειν· οἱ δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἀττικοὶ συρίττειν. Οὕτω ἁρμόζειν, καὶ Ἀττικῶς ἁρμόττειν· ὁπλίζω, καὶ Βοιωτικῶς ὁπλίττω. Οὕτω καὶ τὰ ἑλίσσω, ἐλελίττω, ἐλελίζω, εἶναι διάφοροι σχηματισμοὶ τῆς αὐτῆς λέξεως.

Θ καὶ σ. Ἀντὶ θ, ἐπιφερομένου φωνήεντος, οἱ Δωριεῖς, καὶ μάλιστα οἱ Λακεδαιμόνιοι, μετεχειρίζοντο σ, καθὼς, σιός, ἀντὶ θεός· μουσίδδειν, ἀντὶ μυθίζειν. Ἀσαναία, ἀντὶ Ἀθηναία. Καὶ οἱ Ἴωνες μετεχειρίζοντο πολλάκις σσ ἀντὶ θ, ὡς. βυσσός, ἀντὶ βυθός. Ἐντεῦθεν ὁ Δωρικὸς καὶ Ἰωνικὸς σχηματισμὸς ἐσλός, ἀντὶ ἐσθλός.

Θ καὶ φ, ὡς φὴρ Αἰολικῶς, ἀντὶ θήρ. Οὕτω εἰς τὸν Ὅμηρον φλίψεται, ἀντὶ θλίψεται, οὖφαρ, ἀντὶ οὖθαρ. Καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς φλᾷν, ἀντὶ θλᾷν.

Θ καὶ χ, ὡς εἰς τὴν Δωρικὴν, ὄρνιχος, ἔξεχα, ἐξεύχω, ἴχμα, ἀντὶ ὄρνιθος, ἔξωθεν, ἐξέλθω, ἴθμα.

Λ καὶ ν. Οἱ Δωριεῖς ἔβαλλον ν ἀντὶ λ πρὸ τοῦ τ καὶ θ, ὡς, ἦνθον, φίντατος, βέντιστος, ἀντὶ ἦλθον, φίλτατος, βέλτιστος. Ἔλεγον καὶ οἱ Ἀττικοὶ πλεύμων, λίτρον, ἀντὶ πνεύμων, νίτρον.

Μ καὶ π. Οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον ὄππατα, πέδα, ἀντὶ ὄμματα, μετά.

Ν καὶ σ. Οἱ Αἰολεῖς μετεχειρίζοντο τὸ σ, εἰς τὸ πληθυντικὸν πρῶτον πρόσωπον τῆς ὁριστικῆς ἐνεργητικῆς, ὡς τύπτομες, ἀντὶ τύπτομεν· καὶ εἰς τὰ εἰς άειν καὶ όειν ἀπαρέμφατα, ἀποβάλλονσες τὸ ε, ὡς γελαῖς, χρυσοῖς, ἀντὶ γελάειν (γελᾷν), χρυσόειν, (χρυσοῦν)· ἔτι δὲ καὶ εἰς ἄλλας τινὰς λέξεις, ὡς αἰές, ἀντὶ αἰὲν (ἀεί)· μεὶς, ῥὶς, θὶς, ἀντὶ μὴν, ῥὶν, θίν· καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ἐντὶ, ἀντὶ ἐστί.

Π καὶ κ. Οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἴωνες βάλλουσι κ ἀντὶ π εἰς τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ ἀναφορικὰ, ὡς, κότε, κῶς, κοῖος, ὁκότερος, ὁκόσοι, ἀντὶ πότε, πῶς, ποῖος, ὁπότερος, ὁπόσοι.

Πτ καὶ σσ. Ἀντὶ ὄπτω (ὄπτομαι), πέπτω, πίπτω; οἱ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἴωνες ἔλεγον, ὄσσω (ὄσσομαι), πέσσω, (πίσσω).

Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλοι μετέβαλλον τὸ σ εἰς τὰ ἀκολουθοῦντα αὐτὸ σύμφωνα, ἔξω ἐὰν ἦτο κανὲν ἀμετάβολον, ὡς, ἔττω, ἀντὶ ἔστω· διδάκκη, ἀντὶ διδάσκει· ἐττάν, ἐττόν, ἀντὶ ἐς τάν, ἐς τόν. Τὸ σ κείμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλαι Δωρικαὶ φυλαὶ τὸ ἀπέῤῥιπτον, βάλλοντες ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸ δασὺ πνεῦμα, ὡς πᾶα, ἢ πᾶά (Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 994). μῶα, ἀντὶ μῶσα, παιδδωᾶν, ἀντὶ παιζουσῶν.

Τὸ σ μετεβάλλετο συχνὰ εἰς δ, ὡς, ὀδμή, ἀντὶ, ὀσμή, κεχαδμένον, ἀντὶ κεχασμένον, οὕτω καὶ ἴδμεν ,ἀντὶ, ἴσμεν.

Σ καὶ ρ· Αἱ Αἰολοδωρικαὶ φυλαὶ ἠγάπων πολὺ τὸ ρ, καθὼς οἱ Λακεδαιμόνιοι, λέγοντες ἵππορ, πόρ, σίορ, ἀντὶ ἵππος, ποῦς, θεός, πόϊρ, ἀντὶ παῖς, (ὅθεν τὸ Λατινικὸν puer).

Σ καὶ ξ. ὡς ξύν, εἰς τὸν Ὅμηρον, ἀντὶ σύν· οὕτω καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἀττικοὺς συγγραφεῖς.

Σ καὶ τ. Οἱ Δωριεῖς καὶ οἱ Αἰολεῖς ἔλεγον φατί, δίδωτι, ἔπετον, Ποτειδᾶν, ἀντὶ, φησί, δίδωσι, ἔπεσον, Ποσειδῶν· τύ, τέ, ἀντὶ σύ, σέ. Οἱ νεώτεροι Ἀττικοὶ, τήμερον, μέταυλος, ἀντὶ σήμερον, μέσαυλος. οὕτω καὶ προτί, ποτί, ἀντὶ πρός· καὶ τὸ ἀνάπαλιν, σᾶτες, σί, ἀντὶ τῆτες, τί.

Σσ, ζ, ξ. Ἀντὶ τοῦ διπλοῦ σσ ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος μετεχειρίζετο πολλάκις ζ, ὡς πλάζω, νίζω, ἀντὶ πλάσσω νίσσω, ἤγουν νίπτω· ἡ Ἰωνικὴ ξ. ὡς διξός, τριξός, ἀντὶ δισσός, τρισσός.

Σφ καὶ ψ. ὡς ψέ, ἀντὶ σφέ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέβαλλον διόλου τὸ σ.

Τ καὶ κ. Ἀντὶ πάτε καὶ ἅτε, ὅτε, πότε, οἱ Δωριεῖς ἔλεγον πόκα, ὅκα (ὅκκα), τόκα· οἱ Αἰολεῖς ἁπλῶς, ποτά, ὁτά, τατά.

Οἱ Ἀττικοὶ παρεισῆγον τὸ τ, λέγοντες, ἀνύτω, ἀρύτω, ἀντὶ ἀνύω, ἀρύω· ἄλλοτε πάλιν ἡ παρείσαξις τοῦ τ, κατόπιν συμφώνου ἐχρησίμευεν εἰς τὸ νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἐνεστῶτα τῶν ῥημάτων, ὡς, τύπτω, ἀντὶ τύπω.

Τ καὶ π. Οἱ Δωριεῖς καὶ Αἰολεῖς ἔλεγον σπάδιον, σπαλεὶς, ἀντὶ στάδιον, σταλείς· Ἐντεῦθεν καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς σπολάς, ἀντὶ στολάς, (στολάδας).

Φ β καὶ π. Ἀντὶ τοῦ φ οἱ Δωριεῖς μετεχειρίζοντο π, ὡς, ἀμπίθουρος, ἀμπιστατήρ, ἀντὶ ἀμφίθυρος, ἀμφιστατήρ. Ἐντεῦθεν ἔμεινεν εἰς τὰς ἄλλας διαλέκτους ἀμπέχειν, ἀμπέχονον, ἀμπίσχειν, κ. τ. λ. Οἱ δὲ Μακεδόνες β, ὡς Βρύγες, Βίλιππος, Βερενίκη, ἀντὶ Φρύγες, Φίλιππος, Φερενίκη.

Χ καὶ κ. Μοῦκορ Δωρικῶς, ἀντὶ μυχός· δέκομαι, κιθών, εἰς τὴν ~~Δωρικήν, καὶ~~ Ἰωνικήν, ἀντὶ δέχομαι, χιτών· καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ἀτρεχὲς Δωρικῶς, ἀντὶ ἀτρεκές.

Πρὸς τούτοις οἱ Αἰολεῖς, Δωριεῖς καὶ Ἴωνες, συχνὰ ἐδιπλασίαζον τὰ σύμφωνα εἰς τὸ μέσον τῶν λέξεων, ὡς, τόσσον, ὅσσον, μέσσον, ἀντὶ τόσον, ὅσον, μέσον· τοῦτο ἔκαμνον μάλιστα οἱ Ποιηταί. Τὰ δασέα ἐδιπλασιάζοντο προταττομένων τῶν ψιλῶν, ὡς, ὄκχος, ὀκχέειν. Οὗτος ὅμως ὁ διπλασιασμὸς τῶν συμφώνων ἐγίνετο μόνον εἰς λέξεις τινὰς, ὄχι παραδείγματος χάριν εἰς τὸ ἐπειδή, ἕτερος. Καὶ οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ μετεχειρίζοντο τοῦτο, πλὴν μόνον εἰς τοὺς χορούς.

Οἱ Αἰολεῖς, οἱ Δωριεῖς, καὶ οἱ Ἴωνες, ἔτι δὲ καὶ οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ εἰς τοὺς χορούς, ἀπέβαλλον συχνὰ τὴν τελικὴν συλλαβήν, λέγοντες δῶ, ἀντὶ δῶμα· μᾶ, ἀντὶ μᾶτερ· καὶ βᾶ, ἀντὶ βασιλεῦ (Αἰσχύλ· ἱκέτ· 914).

ΔΙΓΑΜΜΑ (1).

Αἱ παλαιαὶ διάλεκτοι τῆς Ἑλλάδος ὀλίγα δασυνόμενα εἶχον, ἢ καὶ οὐδόλως· ἐθεωρήθη δὲ τὸ δίγαμμα ὡς μέσον, δι' οὗ ἀπέφευγον τὴν ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων χασμῳδίαν. Ὕστερον εἰσήχθησαν οἱ πνευματισμοὶ εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους, πλὴν τῆς Αἰολικῆς, ἥτις ἐνέμεινεν εἰς τὸ δίγαμμα· ὅθεν ἐπεκράτησε νὰ λέγεται Αἰολικόν. Τὸ αὐτὸ ὠνομάσθη προσφυέστατα καὶ Ὁμηρικὸν δίγαμμα. Ὁ μέγας οὗτος ποιητὴς μετεχειρίσθη τοὺς ἀρχικοὺς σχηματισμοὺς τῆς Αἰολικῆς καὶ Ἰωνικῆς διαλέκτου, ἐξ ὧν ἡ ποίησις αὐτοῦ ἔλαβε μεγαλειότητα τινὰ ἀρχαιότητος.

Ἀφοῦ ἡ χρῆσις τοῦ διγάμματος ἔπαυσε κατὰ μικρὸν διὰ τῶν εἰσαχθέντων πνευματισμῶν, οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν ποιημάτων τοῦ Ὁμήρου παρημέλουν νὰ γράφωσιν αὐτό· καὶ οὕτω τὰ ἴχνη τῆς ὑπάρ-

---

(1) Τὸ σχῆμα τοῦ χαρακτῆρος τούτου ἦτο κατ' ἀρχὰς γάμμα ἀνεστραμμένον L, ἔπειτα Γ, καὶ ὕστερον ἔλαβε τὸ σχῆμα F. ὅθεν ὠνομάσθη δίγαμμα. Συχνὰ ἐπροφέρετο ὡς Β, ἐνίοτε δὲ ὡς Κ, Μ, Π, Β, Φ, Χ.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἴπῃ τις ἀκριβῶς ποία ἦτον ἡ καθ' αὑτὸ προφορὰ τοῦ διγάμματος, τὸ ὁποῖον ἔλαβε τινὰς μεταβολάς. Κατ' ἀρχὰς ἦτο γλυκύς τις ἦχος ἐκ τοῦ λάρυγγος, καθὼς προφέρομεν σήμερον τὴν λέξιν αὐγὸν (ὠὸν, λατινιστὶ ovum)· ἡ συχνὴ ὅμως χρῆσις μετέβαλεν αὐτὸν εἰς δασύν. Εἰς δὲ τὴν Αἰολικὴν καὶ Λατινικὴν διάλεκτον ἐσυγκεράσθη εἰς τὰ F, ἢ V. Ἡ Λακεδαιμονικὴ διάλεκτος, ἥτις ἦτο παραφυὰς τῆς Αἰολικῆς, ἐπρόφερε πάντοτε καὶ ἔγραφε τὸ δίγαμμα, ὡς Β, τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον προφέρεται ὡς τὸ V.

Οἱ Ἰταλοὶ, καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα παρήχθη ἐκ τῆς Λατινικῆς, προφέρουσι τὸ δίγαμμα V, ὡς, vino, vent, κ. τ. λ.

Τὸ Λατινικὸν V, ἐπροφέρετο συχνὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὡς Β· οἷον, Βάῤῥων ἐκ τοῦ Varro· καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Β ἡ Λατινικὴ μεταβάλλει εἰς V, ὡς βάδω, vado. Τὸ V μετεβάλλετο ἐνίοτε εἰς ου, ὡς, Βιργίλιος καὶ Οὐίργίλιος, ἐκ τοῦ Virgilius· Νέρβιοι καὶ Νερούΐοι, ἐκ τοῦ Nervii, ὁ Βόσκιος ὅμως καὶ ἄλλοι ἔξοχοι κριτικοὶ προτιμῶσι τὸ Β.

Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι τὸ δίγαμμα εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων, ἢ πρὸ συμφώνου, ἐπροφέρετο ὡς Φ, πρὸ δὲ τῶν φωνηέντων, ὡς Β.

ξεως αὐτοῦ, προϊόντος τοῦ χρόνου, διεφυλάχθησαν μόνον εἰς ὀλίγας τινὰς παλαιὰς ἐπιγραφάς. Τὸ μὲν τοῦ ποιητοῦ ἁρμονικὸν ὠτίον ἔκαμνεν αὐτὸν προσεκτικὸν εἰς τὸ νὰ φεύγῃ πᾶσαν χασμῳδίαν φωνηέντων, ἡ ἀπουσία ὅμως τοῦ διγάμματος κατέσταινεν αὐτὸν βαρύηχον καὶ τραχύν. Ὅθεν οἱ σχολιασταὶ αὐτοῦ, διὰ νὰ σμικρύνωσιν ὁπωσοῦν τὴν τραχύτητα ταύτην, παρενέβαλλον τὸ ληκτικὸν ν, ἢ τὰ μόρια γ', δ', τ'. πλὴν ταῦτα δὲν ἔγειναν εἰς ὅλους δεκτά, ἀλλ' οὐδὲ ἦσαν ἱκανὰ νὰ παραστήσωσι τὸν ποιητὴν μὲ ὅλα τὰ θέλγητρα τοῦ ἀρχικοῦ ὕφους του· διότι πάμπολλα μέρη ἔμενον ἀνεπανόρθωτα, μ' ὅλην τὴν εἰκαστικὴν ἀγχίνοιαν τῶν Γραμματικῶν. Οὕτω διὰ νὰ διορθώσωσι τὴν κακοφωνίαν τῆς συνδρομῆς τῶν δύο ἀλλεπαλλήλων εε εἰς τὸν στίχον.

Ἡρώων· αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν,

ἀπέκοπτον τὸ πρῶτον ε, καὶ ἐπειδὴ ὁ χρόνος τοῦ δευτέρου ἐπροξένει ἄλλην δυσκολίαν, τινὲς μὲν ἐδιπλασίαζον τὸ λ, ἄλλοι δὲ ἤθελον ὅτι τὸ ε ἐκτείνεται πρὸ τῶν ἀμεταβόλων. Ἦσαν ὅμως ἄλλα μέρη ὅπου ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μέσα δὲν ἥρμοζον. Τέλος πάντων, ὁ μέγας Βενθλεῆς ἀποκαταστήσας τὸ δίγαμμα, ἔπαυσεν ὅλας ταύτας τὰς δυσκολίας, καὶ ἐπανήγαγε τὴν Ὁμηρικὴν στιχουργίαν εἰς τὸ ἐναρμόνιον αὐτῆς κάλλος.

Κατάλογος Ὁμηρικῶν λέξεων, αἵτινες πάντοτε, ἢ συχνά, ἐπιδέχονται τὸ δίγαμμα.

ἄγω	ἄρη	ἔθνος
ἄγνυμι	ἄριστον	εἰδέω
ἄδω	ἄρνες	εἴδω
ἄλημι	ἄστυ	εἴδωλον
ἄλις	αὐσταλέος	εἴκελος
ἄλωμι	ἓ	εἴκοσι
ἄναξ	ἔαρ	εἴκω
ἀνδάνω	ἔδνον	εἶλαρ
ἀραιὸς	ἔθειρα	εἰλέω
ἄρδω	ἔθεν	εἰλύω

εἰλυφάω
εἴλω
εἶμα
εἴργω
εἴρω
εἴσκω
ἕκαθεν
ἑκὰς
ἕκαστος
ἕκηλος
ἕκητι
ἐχυρὸς
ἑκὼν
ἐλεὸς
ἕλικες
ἑλίκωπες
ἑλίσσω
ἐλπὶς
ἔλπω
ἕλω
ἕλωρ
ἑλώριον
ἐνέτοι
ἕννυμι
ἔοικα
ἑὸς
ἔπος
ἔπω
ἔργον
ἔργω
ἔρδω
εἴρω
ἐριήρης

ἔῤῥω
ἐρύω
ἐσθὴς
ἔσθος
ἕσπερος
ἑστίη
ἔτης
ἔτος
ἐτώσιος
ἕω
ἡδὺς
ἥδω
ἦθος
ἠίος
ἦκα (ἐπίῤῥημα)
ἦνοψ
ἦρ
[illegible]
Ἥρη
ἠρίον
ἠχη
ἰάχη
ἰάχω
ἵδρυς
ἵεμαι
ἴκελος
ἴλιος
ἶνες
ἰνίον
ἴον
ἰονθὰς
ἶρις
ἴς

ἴσημι
ἶσος
ἴσκω
ἱστίη
ἵστωρ
ἰτέα
ἴτυς
ἶφι
ἴψ
ἰωὴ
ἰωκή.
ὄαρες
οἶδμα
οἶκος
οἶνος
ὅς
οὗ
οὐλαμὸς
οὖλος
οὖρον
ὦλξ
ὡς

Λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Λατινικὴ διάλεκτος μεταχειρίζεται τὸ δίγαμμα, προφέρουσα αὐτὰ διὰ τοῦ v.

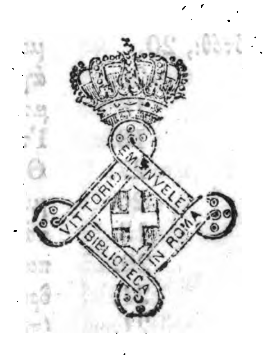
ἄγομαι, vagor
αἰὼν, aevum
ἀλώπηξ, vulpes
ἄορνος, avernus
ἀχαιὸς, achivus
ἄω, aveo
βιόω, vivo
βόες, boves
δῖος, divus
εἰδέω, video
εἴκατι, viginti
ἔλω, volvo
ἔμω, vomo
ἐνετοὶ, veneti
ἔντερος, venter
ἔρχω, vergo
ἔρος, servus
ἔρω, verto
ἐσθὴς, vestis
ἕσπερος, vespera
ἑστία, vesta
ἔτος, vetus
ἦρ, ver
ἰξὸς, viscus
ἴον, viola
ἴς, vis
ἴω, ivi
κάω, cavo
κεραὸς, cervus
κλεῖς, clavis
κόρος, corvus
λαιὸς, laevus
λεῖος, levis
λούω, lavo
λύω, solvo
μάλη, malva
μάω, moveo
ναῦς, navis
νικῶ, vinco
οἶκος, vicus
οἶνος, vinum
ὄϊς, ovis
ὄλω, volvo
ὄχλος, vulgus
παῦρος, parvus
πρίω, privo
ῥίω, rivus
σκαιὸς, saevus
ταὼς, pavo
ὕλη, sylva
ὕω, uvesco
ᾠὸν, ovum
κ. τ. λ.

ΤΩΝ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελίς.		Στίχος.	Γράφε.
5.	σημ.	5.	ὁ Κεῖος καὶ Ἐπίχαρμος
Αὐτόθι.		11.	Ὀλυμπιάδος
Αὐτόθι.		16.	ε μακρὸν, ἢ ει, ἢ ϊε
Αὐτόθι.		17.	ω, ο.
6.		32.	ὅταν ἦναι
Αὐτόθι.		33.	κάτωθεν τοῦ ἀμφιβόλου
7.		1.	ἢ τὸ υ
Αὐτόθι.		2.	προφέρωνται
Αὐτόθι.		13.	προφέρωνται
12·		30.	τὸ ἄρθρον·
21.		28.	τὰ μνᾶ
22.		15.	ὄνομ. αι
26.		2.	Συνῃρημένον
Αὐτόθι.		4.	τοῦ νό-ου νοῦ
Αὐτόθι.		16.	Συνῃρημένον
27.		1.	Πίναξ
30.		19.	πέμπτη.
Αὐτόθι.		21.	εἰς τὴν πέμπτην
31.		5.	οὐδέτερον
32.		1.	ἐχεχειρία (ἐκ τοῦ ἔχω καὶ χείρ)· ἡ διάφορα (χωρὶς
45.		26.	γρᾶες, γραυσί·
53.		28.	δρομέος
64.		24.	παλαιοὺς συγγρ.
67.		5.	μεταχειριζόμεθα, διὰ
76.		28.	ᾧτινι
79.		22.	ὡς, γράφε
86.		24.	Ἑνικὸς
92.		1.	Παραδείγματα
95.		11.	ταῦτα
Αὐτόθι.		16.	ὄνομα. Μεταχειρίζονται
Αὐτόθι.	σημ.		Ἡ σημερινὴ
98.		7.	ἐδυνάμην
99.	σημ.	10.	εἱρπυζον
110.	σημ.	5.	ἠδιζόμην

Σελίς.		Στίχος.	Γράφε.
102.	σημ. 2.		δεδιήτηκα
Αὐτόθι.	Αὐτόθι. 3.		δεδιηκόνηκα
106.	σημ. (2).		ἢ ρ, ὡς
110.		22.	ἀρχίζῃ
111.		1.	ἀρχίζῃ
114.		31.	οἶδα
116.		16.	παρακειμένου
117.		8.	δισύλλαβον
Αὐτόθι.		10.	δισύλλαβα
Αὐτόθι.		17.	ἔπιθον
123.		3.	τυφθήσομαι
Αὐτόθι.		4.	τυφθήσῃ
130.	σημ. 4.		κεκλήμεθα
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 5.		ἦναι υ
137.		8.	θητικῶν· ἐδῶ λοιπὸν καταγράφομεν
143.		12.	ἐσπείραμαι
Αὐτόθι.		13.	δραμαι
~~144.~~		~~12.~~	~~ἠγνόημαι~~
150.		8.	τυφθησόμενος
155.		24.	ἔδωκα —— ——
Αὐτόθι.	σημ. (2)	3.	ἐθήκαμεν
158.		18.	δῶ
Αὐτόθι.	σημ. (1)	3.	ἀντὶ ειημεν
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 5.		θεῖεν
159.		15.	καὶ Ν
Αὐτόθι.	σημ. 2.		157, σημ. (1)
161.		16.	ἐδιδόμην
Αὐτόθι.		17.	ἐδεικνύμην
Αὐτόθι.		22.	δίδοσο
Αὐτόθι.		23.	δείκνυσο
163.	σημ. 4.		δισύλλαβος
165.	σημ. 2.		ἔομαι, εἶμαι
166.		7.	ᾖς
Αὐτόθι.		8.	ᾖ
169.		10.	ἔησι
Αὐτόθι.	σημ. 14.		εἰς τὰ σύνθετα
770.		2.	ἴουν [ἐκ τοῦ ἰέω]

Σελίς.	Στίχος.	Γράφε.
174.	8.	εἶμαι
Αὐτόθι.	σημ. 3.	ἐσσάμην
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 6.	ἀμφιῶ
175.	5.	Μέλλων.
176.	σημ. 3.	καταλληλότερον
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 4,	ὑπογεγραμμένην
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 7.	εἶπεν, ἀκόμη
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 10.	ἦν δ' ἐγὼ, ἦ δ' ὃς ἔφη δ' αὐτὸς
177.	10.	τὰ
Αὐτόθι.	18.	ἐκ τῆς ἀμφί· ὕπαιθα
178. σημ.		ἀλέγω, ἐλατὸς
180.	22.	εἴτε
183.	19.	προσθέσεως
186.	2.	μεσολαβῇ
188.	22.	κάμνουσιν
Αὐτόθι.	23.	μένουσι
189.	25.	ἄλλο
~~190.~~	~~14.~~	δρῷτο
192.	σημ. (4).	τὸ σει
194.	3.	συμὸς
195.	σημ. 19.	παῦσις
Αὐτόθι.	Αὐτόθι, 20.	μεταχειρίζονται
196.	25.	ἀγήτωρ
203.	18.	μακροπαράληκτον
205.	13.	Ἰταλία
Αὐτόθι.	27.	Θράκη, Θρᾷξ
217.	20.	μύχατος
219.	13.	τὰς αὐτῶν μονάδας
242.	20.	παραβέβαμαι
244.	21.	δρᾷ
252.	21.	(πῶμι)
Αὐτόθι.	25.	ἐπράθην
259.	σημ. 10.	ἀντὶ
264.	20.	δουλοσώματος
269.	33.	εἰς οος
274.	4.	ὀρμαθὸς
279.	16.	κόφινος.
286.	24.	καὶ τὰ

VITTORIO EMANUELE
BIBLIOTECA IN ROMA

